NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA
DS
I 100 502₁
395007126
COBISS

Janez Drevenšek

Kristusovo življenje in smrt

v premišljevanjih in molitvah.

Poleg **Gašparja Erharda**

za Slovence priredil

† ŠTEFAN KOCIANČIČ,

profesor bogoslovja v Gorici.

Druga izdaja.

Izdala in založila

Družba sv. Mohorja v Celovcu.

Prvi del.

242:232

Celovec 1905.

Natisnila tiskarna Družbe sv. Mohorja.

Drevenšek Janez

100502

100502

Z dovoljenjem prečastitega krškega knezoškofijstva.

17126/1950

Predgovor k prvi izdaji.

V preteklem stoletju je spisal za Nemce učeni in pobožni Gašpar Erhard pričujočo lepo knjigo, ki jo tu vprvo našim ljubim Slovencem dajemo v roko. Ona govori o Jezusu Kristusu, o katerem pravi sv. pismo: „Konec postave je Kristus, v opravičevanje vsakemu, kateri veruje.“ [1]) Zato je cilj in konec vseh premišljevanj v teh bukvah ta, da bralec vedno bolj spozna nauk in življenje našega Gospoda Jezusa Kristusa.

Najdeš torej:

1. V vseh poglavjih in odstavkih popolna in temeljita premišljevanja s prikladnimi molitvami.

2. Vsako poglavje se očitno nanaša na Kristusa, ker „drugega dna ne more nobeden položiti, razen tega, ki je položeno, katero je Kristus Jezus.“ [2])

3. V rečeh, v katerih bogoslovci, zgodovinarji in drugi učenjaki niso vsi ene misli, treba je vselej pomisliti, četudi ni očitno dostavljeno: „Nekateri pisatelji tako mislijo; drugi o tej reči drugače pišejo ali drugače učé.“ Mnogo je namreč takih reči, o katerih nimamo ali nobene gotovosti in si je le tako ali drugače mislimo, ali pa jim učeni možje še niso prišli do konca.

[1]) Rimlj. 10, 4. — [2]) Kor. 3, 11.

Naj postane ta prelepa knjiga Slovencem to, kar je Erhardova Nemcem, namreč: prava domača knjiga. Ako od mnogo dobrega semena, ki se nahaja v tej knjigi, tudi le eno ali drugo zrnce pade na dobro zemljo voljnega srca, požene kal in obrodi sad; ako branje teh bukev obudi tudi le tu pa tam kako dobro misel, zaduši kako hudobno misel, ponovi kak svet sklep, ustavi kako pregrešno dejanje: tedaj je ta knjiga že dovolj dobrega storila in pisateljev trud ni bil zastonj, ni bil izgubljen.

Bog daj, da se to uresniči!

Št. Kociančič.

Predgovor k drugi izdaji.

S tem podajemo knjigo „Kristusovo življenje in smrt“ dragim Slovencem, katerim se je že v prvi izdaji zelo priljubila, v drugi izdaji. Držali smo se kolikor mogoče izvirnika in knjigo večinoma le pravopisno popravili ter izpustili nekatere odstavke, ki se ne dajo dokazati.

Naj knjiga tudi v drugi izdaji obrodi mnogo sadú, da se uresničijo želje pokojnega Št. Kociančiča, izrečene v predstoječem predgovoru k prvi izdaji.

Slava Gospodu Jezusu Kristusu!

J. Rozman.

Prvi del.

Kristusovo življenje, njegov nauk in čudeži na zemlji.

Prvo poglavje.

Kristus Sin živega Boga.

1. Bog je nezapopadljiv.

»*Poslušaj, Izrael: Gospod, naš Bog, je eden Gospod.*«
(V. Mojz. 6, 4.)

Znano je, kaj uči sv. Pavel, ko pravi: „Nemogoče je dopasti Bogu brez (prave) vere. Kdor hoče priti k Bogu, mora namreč verovati, da je Bog, in da je plačevalec tistim, ki ga iščejo.“ [1]) Zato hočemo najprej premišljevati, kaj je Bog in kako se imenuje.

1. Premišljuj, da je Bog najpopolnejše bitje.

Kraljevi pevec govori tako-le o Bogu: „Velik je Gospod, in jako hvale vreden, in njegove velikosti ni kraja.“ [2]) Zato poslušaj, kaj uči o neskončnem Bogu in njegovi popolnosti angelski učitelj, sv. Tomaž Akvinski, ko pravi: „Bog je bitje tako popolno, da ne more biti popolnejše; on je bitje najplemenitejše, najvišje, najizvrstnejše, najpopolnejše.“ Vsa dobrota, vsa lepota, vsa modrost, vsa moč, vsa sladkost, ki jo nahajaš v stvaréh, nahaja se brez mere in brez vsake pomanjkljivosti v Bogu. Zato imenuje sv. Gregor Nazijanski Boga neizmerno morje bistva, ki nima ne tal ne bregov in zapopada v sebi vsa bistva in vse popolnosti. To izpričuje tudi sveti

[1]) Hebr. 11, 6. — [2]) Ps. 144, 3.

Avguštin, ki tako-le moli k Bogu: „K tebi kličem, o Bog, kateri si resnica, v katerem, od katerega in po katerem je res vse, kar je res! O Bog, ti modrost, v katerem, od katerega in po katerem je modro vse, kar je modro! O Bog, ti pravo in najvišje življenje, v katerem, od katerega in po katerem vse zares živi! O Bog, ti sladkost, v katerem, od katerega in po katerem je blaženo vse, kar je blaženo! O Bog, ti dobrota in lepota, v katerem, od katerega in po katerem je dobro in lepo vse, kar je dobro in lepo! O Bog, ti luč, v katerem, od katerega in po katerem umeva vsaka stvar, ki ima luč uma in pameti! O Bog, nad teboj, razen tebe in brez tebe ni nič! O Bog, vse je le pod teboj, v tebi in s teboj!“ — Vse to je na kratko rekel že apostol, ko pravi: „Iz njega, v njem in po njem so vse reči; njemu bodi čast in hvala na veke. Amen.“ [1])

2. Premišljuj, da je Bog nezapopadljivo bitje.

Ako kdo vpraša, kaj je Bog, ali kako podobo ima, in sploh kakšen je, morajo obmolkniti vsi angeli in vsi ljudje, in pripoznati morajo, da si te skrivnosti ne morejo prav misliti, ne s svojim umom razumeti; tudi v svetlobi večne slave ga nihče ne more zapopasti. Kar morejo umeti ljudje in angeli, to je vse le končno in se ne dá nikakor primerjati božji neskončnosti. Ker je Bog neskončno vsemogočen, neskončno dobrotljiv in neskončno popoln, zato ni tako vsemogočen, ni tako dobrotljiv in tako popoln, kakor si to morejo misliti angeli in ljudje, zakaj taka vsemogočnost, dobrotljivost in popolnost bi bila pač dokaj majhna in pomanjkljiva in nikakor ne bi bila božja vsemogočnost, dobrota in popolnost, ki jo ima Bog, ki je Bog sam. Bog je tako vsemogočen, tako dober, tako popoln, da mi s svojo pametjo tega nikakor ne moremo doseči, ne umeti, še manj pa izreči.

Ako hočeš torej premišljevati, kaj je Bog, vedi, da si ne moreš niti misliti, kako neskončno popolno bitje je; dovolj, da priprosto veruješ s katoliško cerkvijo, da je Bog neskončno bitje, v katerem so vse popolnosti zedinjene v najvišji meri. Zakaj dolžni smo, verovati v Boga in spoznavati ga, ne pa umevati ga; dolžni smo, ljubiti ga, ne pa hoteti ga umeti ali izmodrovati njegovo božestvo. Njegovo bistvo in njegova popolnost je neomejena, neskončna, nezapopadljiva, ki nima ne konca ne kraja; on je neizmerno morje popolnosti. Bolj ga premišljujemo, umevamo, spoznavamo, več nam ostaja še premišljevati, umevati in spoznavati ga. „Glejte“, govori Job, „Bog je velik, in presega vse naše spoznanje.“ [2]) Ako si torej mislim, kolikor je mogoče, največjo lepoto, nisem premišljeval več

[1]) Rimlj. 11, 36. — [2]) Job. 36, 26.

božje lepote, kakor če bi iz neizmernega morja zajel eno kapljico vode, in še veliko manj. Ako si mislim največjo dobroto, kar si je le morem misliti, in ako bi si potem mogel misliti še tisočkrat večjo dobroto, bi bil s tem komaj začel premišljevati najmanjši del neskončne dobrote božje: „Glejte, Bog je velik in presega vse naše spoznanje.“

Ker so tedaj vse lastnosti ali popolnosti božje Bog sam, in torej edine in neizmerne, potemtakem je večni Bog neskončno mogočen, neskončno moder, neskončno dober, svet, umen, lep, ljubezniv, usmiljen, potrpežljiv, darežljiv, neskončno popoln, dà, Bog je vsemogočnost, Bog je modrost, je dobrota itd. Ta neskončnost božjih lastnostij ali neskončno popolni Bog je tako velik, da ga vsi angeli in svetniki v nebesih ne morejo na veke popolnoma zapopasti. Ako bi tudi vsak dan, celó vsako uro, dobili novo spoznanje božjega bitja, vendar ne bi niti na veke nikoli popolnoma spoznali celega božjega bitja.

Bog je velik in presega vse naše spoznanje, časno in večno, to je sedanje in prihodnje. Zato pa tudi serafimi zakrivajo svoje obličje in polni svetega veselja, strahú in strmenja neprenehoma pojó: „Svet, svet, svet Gospod Bog vojnih trum; nebo in zemlja sta polna njegove slave!“ [1]) Tu nám podaje lep nauk bogaboječi in učeni Janez Pik, knez mirandolski, ki pravi: „Glejte, kako smo ljudje slepi in neumni! Dokler tu živimo in tičimo v temni ječi svojega telesa, moremo Boga bolj ljubiti kakor spoznati. Ko ga ljubimo, imamo večji dobiček z manjšim trudom, in Bogu to dokaj dopada; in vendar smo tako neumni, da hočemo rajši neprestano modrovati in si beliti glavo, in iskati in umevati to, česar nam ni mogoče v tem življenju ne najti, ne razumeti, kar pa z resnično ljubeznijo gotovo najdemo in posedamo.“

3. Premišljuj, da je Bog eden.

„Poslušaj, Izrael: Gospod, naš Bog, je eden Gospod!“ [2]) je rekel Mojzes. Bog je najvišje bitje, neskončna dobrota, vse dobro izhaja iz njega, v njem je vse dobro; Bog je Gospod nad vse cesarje in kralje, on vsem zapoveduje. Zato ne more biti nobeden črez njega, nobeden, da bi imel ž njim vred enako moč in oblast. Bog je najvišji postavodajalec, sodnik, povračevalec in plačevalec: On je naše največje, najljubeznivejše dobro, naše zveličanje.

Zato spoznavamo in častimo edinega Boga, edinega najljubeznivejšega, najčastivrednejšega Gospoda, in govorimo s katoliško cerkvijo: „Oče je Bog, Sin je Bog, sveti Duh je Bog. Vendar niso trije bogovi, ampak en sam Bog. Tako je Oče Gospod, Sin je Gospod, sveti Duh je Gospod; in vendar niso trije gospodje, ampak

[1]) Iz. 6, 3. — [2]) V. Mojz. 6, 4.

en sam Gospod.“ Zakaj? Zato, ker te tri božje osebe imajo eno samo, neskončno popolno božje bitje, gospodstvo in oblast. Zato vpraša sv. arhangel Mihael (čegar ime pomeni: Kdo je kakor Bog?): „Kdo je, kakor Bog?“ Kdo je tako ljubezniv in tako popoln kakor Bog? Kakor da bi govoril: Samo Boga je treba nad vse častiti in ljubiti. „To edino je potrebno.“ [1]) Po Bogu imamo hrepeneti, k Bogu imamo priti. Zato nas opominja sv. Anzelm: „Oj, neumni človek, zakaj letaš od stvari do stvari, da najdeš dušni in telesni blagor? Išči in ljubi edino dobroto, Boga, od katerega izhaja vsak blagor, in srečen boš. Hrepéni po edini dobroti, v kateri najdeš vse dobro, vso srečo, in vse tvoje želje se bodo izpolnile.“ Zaničuj vse prepovedano veselje in vse, kar te loči od Boga, in govori: „Nasičen bom, ko se bo prikazalo tvoje veličastvo.“ [2]) Zato poklekni v duhu pred božjim stolom in moli pobožno:

Molitev sv. Avguština.

O najvišja Trojica, edina moč in nerazdeljeno veličastvo, naš Bog in vsemogočni Gospod! Jaz te molim z dolžno daritvijo časti in hvale, kakor vem in premorem; in ker nimam dovolj vnanjih darov, darujem ti radovoljen in vesel vroče želje zahvale, ki se mi vnemajo po tvoji milosti. Jaz verujem, o Gospod, da si ti kralj nebes in zemlje, in spoznavam s srcem in z ustmi tebe Očeta, Sina in svetega Duha, trojnega v osebah, ali edinega v bitju, tebe, ki si pravi, vsemogočni Bog, eden, brez telesa, nevidljiv in neomejen.

Nič ni v tebi, da bi bilo večje ali manjše, ker si ves popoln, ves neizmeren, neprimerljivo dober, večen brez časa, življenje brez smrti, močen brez slabosti, resničen brez laži, povsod pričujoč in ne navezan na noben kraj. Vse napolnjuješ brez omejitve, vse posedaš brez nasprotja, vse prestopaš brez gibanja, v vseh rečeh ostajaš in nikoli ne miruješ, ustvarjaš vse brez pomanjkljivosti, vladaš vse brez truda in dela; začetka nimaš in daješ začetek vsem stvarem; ti delaš vse in si storil vse, kar je gibljivo in izpremenljivo, sam pa se ne izpreminjaš in ne giblješ.

[1]) Luk. 10, 42. — [2]) Ps. 16, 15.

Neskončen si v velikosti, vsemogočen po moči, najvišji po dobroti, nedosežen v modrosti, čudapoln v svetu, pravičen v sodbi, skrivnosten v mislih, resničen v besedah, svet v dejanju, neizmeren v usmiljenju, popolno potrpežljiv z grešniki, popolno milostljiv s spokorniki. Ti si vselej edini, večni, neumrljivi, neizpremenljivi Bog; nobena širjava ti ni preširoka, nobena tesnoba pretesna, nobena posoda ali stanica te ne more obseči ali zapreti; nikogar volja te ne izpremeni, nobena oblast te ne sili; nobena žalost te ne žalostí, nobeno veselje te ne zveseli. Nobeden začetek ti ne more dati začetka, nobeden čas rasti, nobeden kraj konca; ti živiš večno, tebi gre neprestana čast in hvala na veke. Amen.

O Gospod, moj Bog, tebe hočem hvaliti, kolikorkrat porečem ali pomislim: hvaljena bodi najsvetejša Trojica! Amen.

2. O večnem rojstvu Sina božjega.

»*Ta je moj ljubljeni Sin, nad katerim imam svoje dopadenje.*« (Mat. 3, 17.)

1. Premišljuj večno in presveto rojstvo Jezusa Kristusa, Sina božjega.

Pomisli zopet, da je Bog neizmerno bitje in da je njegovo bitje, ki je kot bitje le eno, vendar trojno v osebah. — Božje bitje je tako neskončno in tako neizmerno, da ena sama oseba takorekoč ne more obseči ob enem vse njegove popolnosti, ampak da se razdeli v tri osebe, kot n. pr. deteljno peresce, ki je tako plodovito, da se razcveti v tri listke. Torej eno bistvo je v Bogu, a tri osebe: „Zakaj trije so, ki pričajo (vladajo in gospodujejo) v nebesih: Oče, Beseda in sveti Duh; in ti trije so eno,“[1]) to je: eno bistvo.

2. Premišljuj, kako nezapopadljivo je božje rojstvo.

Rojstvo božje je namreč večno in traja večno, kar si učeni možje tako-le prizadevajo razjasniti: Prva božja oseba, Oče, spoznava sama sebe in gleda svoje božje bistvo neskončno jasnejše, nego je mogoče človeku gledati svojo podobo v zrcalu. Spoznavaje svoje

[1]) I. Jan. 5, 7.

lastno bistvo rodi Bog Oče v sebi podobo svojega bistva, kakor človek, ki vidi n. pr. drugega človeka, porodi v sebi njegovo podobo ali sliko. Nadalje pa pomisli, da je podoba in slika, ki jo Bog Oče porodi v sebi, ne samo popolnoma enaka njegovemu bistvu, ampak naravnost ista kot njegovo bistvo. Ta podoba je druga božja oseba, njegov Sin! — Torej Oče je božje bistvo v tolikor, v kolikor se samo sebe spozna, Sin pa je božje bistvo v tolikor, v kolikor je spoznano od Očeta.

Ko tedaj Oče gleda svojega Sina, dopada se mu neskončno, ker vidi v njem svojo neskončno dobroto in vse svoje neskončne popolnosti. Zato ljubi svojega Sina, ki je vreden neskončne ljubezni, tudi z neskončno ljubeznijo. Ravno tako gleda Sin Očeta, vidi njegovo neskončno ljubezen do Sina, in ljubi neskončno svojega Očeta, ki je tudi res vreden neskončne ljubezni. In ta ljubezen, ki izhaja iz Očeta in Sina, je sveti Duh, to je tretja oseba v presveti Trojici, ki bodi počeščena na veke!

Vedeti pa moramo, da se to osebno spoznavanje in ta božja ljubezen ne godi tako, kakor smo tu opisali, ampak na ves drug način, ki ga ne moremo umevati, ker je znan le samemu Bogu. Tudi se ne godi eno za drugim, temveč v enem trenutku, godilo se je od večnosti, godi se in godilo se bo vso večnost brez prenehanja, zakaj te tri božje osebe so bile od vekomaj, in nobena oseba ni bila ne za trenutek pred drugo. Oče ni starejši od Sina, Sin ni starejši od svetega Duha. Enake so si v vseh rečeh, in nobena med njimi ni večja ali mogočnejša od drugih. Isto vrednost ima Sin, ki jo ima Oče, in vrednost svetega Duha je enaka vrednosti Sina. Te tri osebe se tudi ne dajo nikakor ločiti, ampak kjer je ena, tam je tudi druga; ker imajo vse tri eno bitje in najpopolnejše božanstvo,[1]) govoré in se radujejo[2]) med seboj na vekomaj.

Kakor so tri božje osebe en sam Bog in imajo eno in isto božjo naravo, tako imajo tudi eno misel, eno voljo in eno dejanje; v osebah ni nobenega razločka misli ali dejanja; vse tri delajo v največjem soglasju in edinosti. In vendar so tri osebe, razločne, in ne ena sama, da večnemu Bogu ne manjka veselja, katero imajo tisti, ki so med seboj enaki in se iz srca ljubijo. In tako izpolnuje tudi Bog svojo željo, podeliti se drugim, ker podeljuje svojo božjo naravo, svojo vsemogočnost, modrost in dobroto svojemu Sinu. Oče in Sin pa podeljujeta svojo božjo naravo z vsemi popolnostmi sv. Duhu. Tako je med temi tremi božjimi osebami neskončna ljubezen in najpopolnejše prijateljstvo, ker si niso samo najbližje v rodu (da tako

[1]) I. Petr. 1, 25. — [2]) Ps. 2, 7.

rečem), ampak popolnoma enega bitja. In v tem občestvu in sorodstvu je neskončno veselje; zakaj vsaka oseba se neskončno raduje največje popolnosti, ki jo imata drugi dve osebi ž njo vred.

3. Premišljuj preveliko veličastvo in blaženost, ki jo ima Bog v sebi in sam od sebe od vekomaj in jo bo imel vso večnost. Pred stvarjenjem sveta ni bilo ne nebes, ne zemlje, ne ljudi, ne angelov, ni bilo prav nobene stvari, kakor sam Bog. In vendar je imel tisto veselje in slavo, ki jo ima sedaj. In ako ne bi bil nikoli ničesar ustvaril, imel bi vendar sam v sebi in od sebe vse popolno veselje in vso blaženost. Zakaj z Davidom vred morajo govoriti vse njegove stvari: „Moj Bog si ti, in mojega blaga ne potrebuješ.“ [1]) Njegova čast in njegovo veselje mu ne dohaja od stvari, ampak od njega samega. Te tri božje osebe so se od vse večnosti med seboj hvalile, častile in poveličevale, in iz tega svojega združenja so zajemale tako neskončno ljubezen, veselje, čast in sladkost, kakršne ni videlo nobeno oko, ni slišalo nobeno uho, ni občutilo srce nobenega človeka.

Zaradi te večne slave in blaženosti hočemo tudi mi s sv. katoliško cerkvijo vsak dan in pogostoma prav ponižno moliti in častiti presveto Trojico in prav pobožno govoriti: „Čast bodi Očetu, in Sinu, in svetemu Duhu, kakor je bila od začetka, zdaj in vselej in na vekomaj.“ Amen.

Molitev k presveti Trojici.

Oče vsega usmiljenja in Bog vse tolažbe! Jaz, tvoja nevredna stvar, te častim in molim s tvojim edinim Sinom in svetim Duhom vred, ker spoznam, da si moj Bog in najvišji Gospod. Tebi, o moj Bog, izročujem svoje telo in svojo dušo in vse, kar sem in kar sem prejel od tebe. Sprejmi, o usmiljeni Oče, ta moj dar s tisto daritvijo vred, katero ti je daroval tvoj ljubi Sin Jezus Kristus na svetem križu. Oh, ne zavrzi dela svojih rok, ne zavrzi mene, ubogega grešnika, ampak glej v obličje in na neskončne zasluge svojega Sina, katerega si nam dal za srednika, odrešenika in zveličarja. Njegova vrednost naj nadomestuje mojo nevrednost, da po njem in po njegovih neskončnih zaslugah dosežem tvojo sveto milost in večno veselje. Amen.

[1]) Ps. 15, 2.

Gospod Jezus Kristus, Sin živega Boga, ki si sicer po čudapolnem rojstvu od večnosti rojen iz Očeta in po osebi razločen od osebe Očeta, vendar pa imaš ž njim isto božjo naravo, popolnoma enako bitje, moč in čast; poglej, tu stojim pred tvojim božjim obličjem in spoznavam, da sem ves in popolnoma tvoj in da hočem biti vedno tvoj; saj si me ti odkupil in odrešil s svojo predrago krvjo. Oh, dobrotljivi Odrešenik in Pastir moje duše, sprejmi ovčico, ki te je toliko stala, in ne daj, da bi bila tvoja sveta kri zame zastonj prelita, temveč dodeli mi milost, da ostanem vedno tvoj. Amen.

Bog sveti Duh, večni in pravi Bog, ki izhajaš iz Očeta in Sina in si kot Bog en z Očetom in Sinom, ž njima enega bitja, ene moči in časti; glej, darujem ti vse svoje počutke in moči in te ponižno prosim, da je očistiš, napeljuješ in vodiš, kakor tebi dopada, v moje zveličanje, po Kristusu Jezusu, Gospodu našem. Amen.

O Gospod! Kadarkoli se prekrižam, hočem reči: „To je večno življenje, da spoznamo tebe, edinega pravega Boga, in Jezusa Kristusa, katerega si poslal.“ [1]) Amen.

Drugo poglavje.

Svet ustvarjen po Kristusu.

1. Stvarjenje sveta in štirih prvin (elementov).

»*Vse je po nji (Besedi) storjeno, in brez nje ni nič storjenega, kar je storjenega.*« (Jan. 1, 3.)

1. Premišljuj, da je Bog ustvaril vse po Besedi, ki se je za nas včlovečila.

Tako beremo v prvih Mojzesovih bukvah: „V začetku je Bog ustvaril nebo in zemljo“,[2]) to je: v začetku časa, preden je bilo še kaj ustvarjenega. Od večnosti do trenutka, ko je Bog vse ustvaril, ni bilo prav čisto nič, kakor le sam Bog. Kdo bi menil, da je mogoče iz tega nič kaj storiti, ker dobro vemo, da nobeden, še tako

[1]) Jan. 17, 3. — [2]) I. Mojz. 1, 1.

umeten človek, ne more iz nič napraviti niti najmanjše reči. Vsemogočni Bog pa je iz nič ustvaril nebo in zemljo in vse, kar je. Ko je bila namreč njegova sveta volja ustvariti, rekel je, kakor priča sv. pismo,[1]) in vse je postalo; ukazal je, in ustvarjeno je bilo.

Oj, čudapolni začetek, oj, močna, nezapopadljiva, vsemogočna Beseda, s katero je Bog ustvaril nebo in zemljo! Od vse večnosti ni bilo nič ustvarjenega, in zdaj stojita pred vsemogočnim Bogom nebo in zemlja. Celo stvarjenje pa se je zgodilo po Besedi, ki se je za nas včlovečila in je med nami prebivala. Tako nam priča sv. Janez: „V začetku je bila Beseda ... Ta je bila v začetku pri Bogu. Vse je po nji storjeno, in brez nje ni nič storjenega, kar je storjenega.“ [2])

Stvarjenje sveta pa nam sv. pismo dalje popisuje tako-le: „In rekel je Bog: Bodi svetloba! In bila je svetloba. — In ločil je svetlobo od teme. In je imenoval svetlobo dan in temo noč. — Rekel je tudi Bog: Bodi trdina sredi vodá, in lóči vode od vodá! In Bog je storil trdino in ločil vode, ki so bile pod trdino, od vodá, ki so bile nad trdino. In zgodilo se je tako. Imenoval pa je Bog trdino nebo. — Rekel je pa Bog: Zberó naj se vode, ki so pod nebom, v jeden kraj, in prikaži se sušina. Tako se je zgodilo. In sušino je Bog imenoval zemljo, stoke vodá pa je imenoval morja.“ [3]) — Tako sv. pismo pripoveduje stvarjenje neba, zemlje in pa prvin (elementov).

2. Premišljuj zdaj, kakšna je bila zemlja.

Zemljo, na kateri stanujemo, je Bog ustvaril tako umetno in sestavil tako prečudno, da se mora vsemogočnosti in modrosti božji čuditi, kdorkoli jo prav dobro premišljuje. Zdi se nam, kakor da bi bila naša zemlja središče vsega stvarjenja, in kakor da bi se solnce, luna in vse zvezde kar okoli nje sukale. To pa ni tako; zdi se nam le, kakor da bi bilo tako. Akoravno se nam zdi zemlja veliko večja, kot vse zvezde skupaj, vendar je ona veliko manjša kakor n. pr. solnce, in eno najmanjših teles vesoljnega stvarstva. Akoravno se našemu očesu zdi, da je zemlja vedno na istem mestu, vendar letí vedno naprej tako hitro, da se v eni minuti več ko 217 milj pomakne naprej. V sedmih urah, ki jih navadno prespavamo, se je naša zemlja pomaknila že 102.000 milj naprej; med tem, ko naša žila dvakrat udari, smo že štiri milje v neizmernem prostoru naprej. Ali ni čudno, da težka zemlja z vsemi svojimi deželami in otoki, z morjem in vsemi vodami in s 1.400,000.000 svojih prebivalcev vsak dan preteče 350.000 milj, in da se kot zvezda med drugimi zvezdami prosto pomika naprej, in vendar nobeden ne vidi in ne čuti tiste moči, ki jo goni? In vendar meri zemlja v svojem okrogu 5400 milj, tako da bi človek, ako bi

[1]) Ps. 148, 5. — [2]) Jan. 1, 1—3. — [3]) I. Mojz. 1, 3—10.

venomer vsak dan deset ur naprej hodil, še le v treh letih prišel okoli zemlje; ali te poti zavoljo vodá, ki so med potjo, ni mogoče storiti peš ali z vozom, ampak treba je tudi po morju potovati.

Na kaj pa je Bog postavil tako veliko zemljo? Prečudna božja vsemogočnost! Velika in zelo težka zemlja ni na nič postavljena, brez vsake podstave visi sredi zraka. Kakor solnce, luno in vse zvezde, tako obdajajo tudi našo zemljo okoli in okoli zrak in oblaki. Ljudje prebivajo okoli in okoli zemlje, tako da na zemlji stojé z nogami, in imajo glavo proti nebu. Tudi tisti, ki prebivajo ravno pod nami, imajo svoje noge obrnjene proti našim nogam, in priprost človek bi mislil, da doli visijo. Tu spoznaj prečudno vsemogočnost božjo, ki je toliko težo zemljo postavila sredi zraka in jo tu drži! Kdo ima toliko moč, da najmanjši kamenček obesi v zrak tako, da doli ne pade? Bog pa je našo tako veliko zemljo v zraku ustanovil tako, da je vsa moč viharjev in valov ne more za las ganiti iz njene poti.

Kakor ima človeško truplo rebra in kosti, tako ima tudi zemlja svoje gore in pečine, svoje votline in vodé. Zemlja pa je tako zelo velika, in človek je še le prav malo mogel pogledati v njene globočine, da se prav za prav še reči ne more, kaj je sredi zemlje. Najglobokejši rudniki ne segajo dosti daleč pod zemljo, do sredi zemlje pa je blizo 856 milj daleč ali 1712 ur hodá. Najglobokejša jama na zemlji v primeri tedaj ni večja, kakor majčken pikec z iglo na leseni krogli.

Vnanje površje naše zemlje se lažje pozna in vsakdo vé, da ni povsod ravna, suha zemlja, temveč da dve tretjini površja naše zemlje pokrivajo morja in vode, in da se vsakovrstne, tu pa tam prav visoke gore daleč potegujejo in zemljo, da tako rečem, trdno vkup vežejo. Našli so velike skale, ki so bile od enega kraja z veliko silo na druge vržene, razdrobljene najtrše pečine in iz poprejšnjega mesta ganjene. Vé se, da je bilo mnogo suhe zemlje, kjer zdaj ljudje prebivajo, nekdaj pod vodo, in zasledili so, da je stalo nekdaj morje nad najvišjimi gorami. Vesoljni potop je dal tedaj zemlji vso drugo podobo; vendar pa je ostala zemlja prebivališče ljudem ter jim odpira svoje zaklade, ki jih hrani v sebi, vsakovrstnih rudnin, zlata, srebra, železa, svinca itd., kakor jim tudi vsako leto rodi potrebnega živeža. Zatorej hvali, moja duša, Gospoda, ki je s svojo mogočno Besedo vse reči tako prečudno ustvaril!

3. Premišljuj prvino zemlje.

Iz zemlje ljudje večjidel dobivajo svoj živež. Ljubi kruhek, ki ga vsak dan jemo, napravlja se iz žita, žito pa raste na polju. Trave in zelišča rastejo po vrtih in travnikih; drevesa tu in tam raztezajo svoje veje in nam dajejo dobrega sadja; trte nam rodé sladkega

grozdja itd. Kako prečudno je to, da ima malo pedi zemlje na globoko toliko moči, da redi toliko mnogovrstnih rastlin! In vendar je ena gruča zemlje drugi gruči podobna. Kako skrivna moč je pač v zemlji, katero teptamo z nogami. Vsako leto se priroda vnovič zbudi in redi tudi ljubo živinico s svojo travo, ki raste po travnikih in planinah, in kar ima človek pri tem opraviti, to je le prav malo v primeri s tem, kar Bog v zemlji dela za nas. Dà, še veliko več, kakor sem tu povedal, daje nam skrivnostna moč naše zemlje. Poglej le okoli sebe in vprašaj se, odkod je prišlo kamenje, da se je tvoja hiša zidala; odkod les, iz katerega so se naredili stoli, klopi in mize; in niso li tudi listi knjige, ki jo zdaj prebiraš, narejeni iz reči, ki so zrastle iz zemlje? Pa kaj pravim! Naše telo je Bog v začetku sveta tudi ustvaril iz vlažne prsti, in se po naši smrti zopet v prst izpremeni. Pomisli, o človek, da si prah, in da bodeš zopet prah, toda ne na vekomaj: zakaj med tem, ko gine vse, kar je pozemeljskega, ostane v strohnelem človeškem truplu kal življenja, in človek se enkrat zopet zbudi k novemu boljšemu življenju.

4. Premišljuj prvino vode.

Vode pretekajo suho zemljo na vse strani in segajo od enega kraja zemlje do drugega. Dve večji morji, pravimo jima ocean, nahajate se na površju naše zemlje; eno je 2200, drugo pa 650 milj široko ter obdajata suho zemljo in mnogo otokov, in imata mnogo zalivov, morskih ožin, manjših morij in jezer. Površje vsega morja, kar ga je, znaša blizo 6,080.000 štirijaških milj, ali skoraj četrtino cele zemlje. Obsega pa blizo 3,000.000 kubičnih milj vode, to je toliko vode, da bi lahko celo zemljo 7800 čevljev na visoko pokrivala. V teh neizmernih vodah živi brez števila stvari. Da, še celo v vsaki kapljici vode je mnogo živalic, ki jih pa ne moremo videti s prostim očesom. In teh vod ni nikoli manj. Res je, da se iz morja in iz vseh drugih vod neprestano vzdiguje para, ki jo veter žene naprej; ali kmalu se ta para zgosti v oblak, in pada zopet doli kot dež. Po zimi pa se izpremeni v sneg, po leti včasih tudi v točo. Dež môči in hrani polja in travnike, in daje zemlji rodovitnost. Dež tudi hrani in množi vrelce, potoke in reke, da ne posahnejo. Kako je voda človeku potrebna, to vé vsakdo. Služi mu namreč ne samo za pijačo, ampak tudi za pripravo mnogo jedi. Iz tega spoznavamo, da je voda človeku prava dobrota, za katero mora vedno hvaliti Boga.

5. Premišljuj prvino zraka.

Kdaj in kako je Bog ustvaril zrak, tega nam sv. pismo naravnost ne pové, kakor nam pravi o ustvarjenju zemlje in vode; vendar pa se lahko spozna, da ima tudi zrak v sebi mnogo prečudnih reči,

ki nam dajejo spoznavati božjo vsemogočnost in veličastvo. Kakor ne more živeti riba brez vode, tako ne morejo živeti brez zraka ne človek, ne druge živali. Zrak je sicer tako tanek, da ga ne moremo prijeti z rokami, kakor zemljo in vodo, čutimo pa ga, ko dihamo. Kako je zrak gorek po letu in kako mrzel po zimi! In ta zrak, ki ga dihamo, ni le potreben človeku in živalim, da morejo živeti, ampak tudi vsem rastlinam, da morejo rasti in roditi. S pljučami vlečejo vse žive stvari na svetu zrak v se, da truplu po svoje pomaga pri napravljanju krvi; nekoristni ali škodljivi zrak pa zopet dajejo od sebe.

Bog pa je v svoji modrosti svet naredil, da se iz zemlje in iz vod vedno vzdiga mnogo para in razprostira v velikem ozračju; in te pare imajo v sebi mnogovrstne prvine, n. pr. soli, olje itd., kar je človeškemu in živalskemu truplu dokaj koristno, pa tudi rastlinam dobro dohaja. Da se pa te prvine v zraku, ti sestavni deli zraka, bolje med seboj pomešajo ter morejo več koristiti, naredil je Bog, da se zrak včasih močno giblje, to je: piha veter, zdaj od ene strani, zdaj od druge, enkrat po malem in tiho, drugikrat silno in bučeče. Veter nam priganja oblake in ž njimi dež in sneg, in je tudi odganja. Veter suši premokro zemljo, pripomaga rastlinam k rodovitnosti, in koristi tudi še drugače človeku, n. pr. mornarjem na morju.

Tudi zrak in veter imata od Boga marsikaj skrivnostnega v sebi, tako da mora vsak človek spoznati resnico Kristusovih besed, ko pravi: „Veter pihlja, kjer hoče; njegovo bučanje slišiš, pa ne veš, odkod prihaja, ali kam gre.“ [1]) Dovolj za nas, da vemo, da nam tudi zrak in veter oznanujeta božjo ljubezen in dobroto, in pa njegovo vsemogočnost in modrost.

6. Premišljuj še prvino ognja.

Ko je Bog začel ustvarjati zemljo, je bila še tema nad brezdnom. Tedaj je rekel Bog: „Bodi svetloba!“ In kar je Bog zapovedal, se je zgodilo: „In bila je svetloba. In Bog je videl svetlobo, da je dobra; in ločil je svetlobo od teme. In je imenoval svetlobo dan.“ Potem je rekel Bog: „Naj bodo luči na trdini neba in naj ločijo dan in noč, in naj bodo v znamenja in čase, in dneve in leta, in naj svetijo na trdini neba in razsvetljujejo zemljo.“ [2]) Tako je bila tedaj ustvarjena prvina ognja ali svetlobe, ki ima dve lastnosti, to je, da sveti in da greje. Veliki solnčni ogenj, ki sveti na nebu, razsvetljuje našo zemljo, naše hiše in še celo globočine vodnjakov. Brez luči bi bila le tema, in ne človek, ne žival ali tudi rastlina ne bi mogla brez nje dolgo živeti in prestati. Nobeno delo, nobeno opravilo ne bi se dalo tako dogotoviti, kakor črez dan, in tavali bi kakor

[1]) Jan. 3, 8. — [2]) I. Mojz. 1, 3—5 in 14—16.

slepci okoli sebe. Brez luči ne bi mogli razločevati barv, tudi človek bi izgubil svojo zdravo barvo in revno bi obledel. Pa kakor je luč dobrotljiva, tako modra je naredba, da za svetlobo prihaja tema, za dnevom noč; tako dobi oko in celo telo potrebnega miru in more se odpočiti.

Ali luč in ogenj imata še to skoraj še bolj dobrotljivo lastnost, da grejeta in tako vse stvari šele prav za prav oživljata. Šele gorkota v spomladi zbudi vse rastline iz zimskega spanja, da more rodovitna zemlja pognati mnogovrstne svoje rastline. Gorkota spravi mladega ptička iz jajca, in brez gorkote bi kri v človeku v kratkem otrpnila in človek bi umrl. Zato je Bog vse reči naredil tako, da nam že nekaj naravni tok prirode daje potrebne gorkote, nekaj pa si jo po zimi sami moramo pripravljati.

Posebna prikazen luči in ognja je blisk, ki o poletnih soparnih dneh v oblakih šviga in koj za njim močno zagrmi. Akoravno je posebno po noči hud vihar strašen in more tudi veliko škode napraviti, vendar priča o božji vsemogočnosti in daje zemlji veliko rodovitnost.

V vseh svojih delih je Gospod velik in mogočen, zatorej boj se Boga in hvali ga v vseh njegovih naravnih in nadnaravnih delih, in moli eno ali drugo teh-le molitvic:

1. Zahvala za ustvarjenje sveta.

Hvaljen bodi Jezus Kristus na veke! Amen. Zemlja, hvali Gospoda; časti in povišuj ga na veke. O vsemogočni Bog, oj čudapolni mojster! Kako velika je tvoja moč in kako nezapopadljiva tvoja umetnost, ker si ustvaril brez vsakega truda, brez orodja in brez tvarine neizmerno nebo, našo silno veliko zemljo in toliko vodá. O Bog, kdo je tebi enak v nebesih in na zemlji? Res velika je tvoja moč, in tvoja modrost nima meje. Zato naj te hvalijo vse tvoje stvari in naj tvoje ime poveličujejo na veke. Amen.

2. Zahvala za gore in hribe.

Hvalite Gospoda vse gore in hribi; poveličujte in povišujte ga na veke! O Bog, kako čudapoln si v vseh svojih delih, in koliko umetnost kaže tvoja vsemogočnost povsod na zemlji. Zato naj te hvalijo vse tvoje stvari, in vse gore in vsi hribi naj te poveličujejo imenasté, zakaj

ti si je od znotraj in od zunaj tako umetno ustvaril. O vsemogočni Stvarnik in ohranjevalec, prejmi hvalo od mene za vse stvari, ki na zemlji živé in se gibljejo; prosim te, da moje srce ravno tako kakor rodovitne gore zarodi dobrega sadú lepih čednosti, in dodeli, da pri vseh dobrih delih ostanem ponižen in stanoviten v dobrem, in nepremakljiv kakor gore na zemlji, da me ne ganejo vsi viharji hudih izkušnjav. Amen.

3. Zahvala za vode.

O Bog, kako mogočen si in dobrotljiv, ki si ustvaril za nas toliko tisoč virov, potokov, rek, jezer in morje. „Hvalite Gospoda morje in valovi; častite in poveličujte ga na veke.“ O vsemogočni Bog, kolikor tisoč kapljic je v morju in v vseh vodah, toliko tisočkrat bodi hvaljen in poveličan za vse dobrote, ki nam jih po vodah izkazuješ! Oh, zalivaj, čisti in môči vselej mojo dušo z nadnaravno vodo tvojih milostij. Amen.

4. Zahvala za zrak in vetrove.

O Bog, čast in hvala ti bodi za veliko dobroto zraka. Hvalim in častim te za vetrove, ki je tako prečudno vodiš v našo korist in v naš blagor. Daj, da v moji duši vselej pihlja duhovni veter svetega Duha, da pokroti hudobne nagone, in v meni zarodi blagi sad vseh krščanskih čednostij. Amen.

5. Zahvala za oblake in dež.

O Bog, vsemogočni Stvarnik vseh reči, kako čudno držiš visoko nad nami veliko težo vodá, in daješ oblakom tako mirno dežiti na zemljo, da jo oživljajo! Časti in hvali naj te vsaka kapljica dežja in vsaka rastlina na zemlji. Glej, o Gospod, moja duša je podobna suhi zemlji; prosim te, pomôči jo s svojo nebeško roso in stori jo rodovitno dobrih del z nebeškim dežjem svoje milosti. Amen.

6. Zahvala za blisk in grom.

O čudapolni, strašni Bog, ki tudi v vsakdanjih rečeh delaš več čudežev, kakor moremo umeti, mi te častimo in hvalimo v tvojem veličastvu, ki ga razodevaš tudi v viharnem vremenu. Oh, dodeli nam, da se te bomo bali in nikoli z nobenim smrtnim grehom žalili, da nas sodnji dan ne zadene prokletstvo in tresk večnega pogubljenja, ampak bodemo prišteti zveličanim. Amen.

7. Prošnja in zahvala.

Hvaljen bodi Jezus Kristus na veke! Amen. O Gospod, vsemogočni Stvarnik, jaz te prosim, razsvetli me z lučjo svoje milosti, da spoznam in hvalim tvojo neskončno vsemogočnost, modrost in dobroto tu na tem svetu in onkraj groba na veke. Amen.

2. O obnebju in o solncu.

»Obnebje na višavi je kinč od Boga; podoba nebes, kako je lepa! Solnce je čudovitna stvar, delo Vsemogočnega.«

1. Premišljuj obnebje.

Sv. pismo popisuje ustvarjenje obnebja tako-le: „Rekel je tudi Bog: Bodi trdina sredi vodá in lóči vode od vodá. In Bog je storil trdino in ločil vode, ki so bile pod trdino, od vodá, ki so bile nad trdino. In zgodilo se je tako. Imenoval pa je Bog trdino nebo.“ [1]) Ta trdina ali obnebje je višnjevi obok, ki se razpenja visoko nad oblaki. Na videz je trden, v resnici pa ni nič drugega kakor silno tenek, čist zrak, ki se nam zdi višnjev po mnogih majhnih delih, ki so v njem, in vsled neizmerno velikega prostora, ki obdaja našo zemljo. Ta prostor je veliko večji, višji in bolj obširen, kakor si ga moremo misliti, ker se v njem visoko nad oblaki sučejo neštevilne vrste vsakršnih zvezd. Konca in kraja tega neizmernega prostora ali obnebja ne poznamo; Bog pa mu je vendar postavil konec in mejo, zakaj neskončen je on sam.

Na to obnebje je Bog najprej postavil solnce in luno. Sveto pismo pravi: „Rekel je pa Bog: Naj bodo luči na trdini neba in naj ločijo dan in noč, in naj bodo v znamenja in čase, in dneve in leta,

[1]) I. Mojz. 1, 6—8.

in naj svetijo na trdini neba in naj razsvetljujejo zemljo. In zgodilo se je tako. Bog je naredil dve veliki luči; večjo luč, da bi gospodovala dnevu, in manjšo luč, da bi gospodovala noči, in zvezde. In postavil jih je na trdino neba, da bi svetile na zemljo in gospodovale dnevu in noči in ločile svetlobo in temo.“ [1]) Vendar pa je solnce, akoravno čuda veliko, v primeri k celemu neizmernemu obnebju komaj toliko, kolikršno je jabolko v primeri k prevelikemu sadnemu vrtu, katerega oko ne more preseči.

3. Premišljuj velikost solnca.

Solnce se nam zdi le okrogla plošča, vendar pa je okroglo kakor naša zemlja, samo da je mnogo mnogo večje. Zdi se nam pa solnce tako majhno, ker je dokaj daleč od nas. Hlapon, kateri bi prišel vsak dan 100 milj daleč, došel bi v solnce po ravni železnici vendar šele v 542 letih. Še celó krogla iz topa, ki v eni sekundi 600 črevljev daleč zleti, prišla bi do solnca šele v 26 letih. Hočemo li s številkami povedati? Solnce je daleč od naše zemlje nič manj kakor 20,000.000 milj. Skoraj nemogoče je misliti si in zapopasti to prečudno veliko daljavo solnca od zemlje. In vendar ta silno velika daljava solnca od nas dela, da se nam zdi tako majhno, akoravno je tako čuda veliko, da moremo njegove velikosti težko umeti. Ako si mislimo os, potegnjeno skozi solnce (kar presredje ali premernik imenujemo), bila bi dolga 191.300 milj. Solnčno površje je 12.350krat večje in obširnejše, ko površje naše zemlje. Iz solnca bi se dalo napraviti več ko en milijon naših zemelj. Ako si mislimo solnce votlo kroglo, tedaj bi imela dovolj prostora v nji naša zemlja z luno vred in luna bi se lahko okoli zemlje sukala, kakor se to godi v prostem obnebju. Ako bi kdo potoval okoli solnca in bi vsak dan hodil deset ur, obhodil bi solnce šele v 329 letih. Tako veliko je solnce. Naj si tedaj mislimo solnce še tako veliko, naš um, ki ni še nikoli kaj tako velikega zapopadel, si vendar ne more misliti prave solnčne velikosti. Ako bi mogli, postavim, pol zemlje na enkrat videti, in ako bi hoteli ravno toliko solnca na enkrat videti, gledati bi ga morali 11 let, da bi celo površje solnca ogledali. Ali postavimo se na najvišjo goro in ogledujmo mesta in vasi, njive in senožeti, jezera in reke. Ako bi hoteli tudi površje solnca tako ogledovati, treba bi nam bilo 12.000 let in še več, da bi ogledali celo solnce. Toliko je solnce.

Tudi to strašno veliko nebesno telo plava in visi prosto v zraku in se suče po gotovih postavah, katere mu je dal Vsemogočni. Solnce ima svojo lastno svetlobo in daje tudi zemlji svojo svetlobo in gorkoto. Od solnca dobiva vsa priroda svoje življenje in gibanje. Ono

[1]) I. Mojz. 1, 14—19.

nam dela dan, in ko nas zapušča, je noč. Od solnčnega vpliva na zemljo in od zemljinega sukanja okoli solnca postajajo štirje letni časi. Kadar je pri nas gorko poletje, imajo prebivalci na nasprotni polovici zemlje mrzlo zimo. Kadar je pri nas noč, je pri njih dan. Brez solnca bi bilo vse mrtvo in gosta tema.

Kako lepo je, kadar po dolgi noči vstaja solnce! Tisočere sence in barve zaljšajo deželo; žužki in enake živalice plešejo na milijone v solnčnem žaru; ptički se vzdigajo proti nebu in prepevajo veselo po hostah; črede pozdravljajo jutro z glasnim mukanjem, blejanjem in meketanjem; človek vstaja k novemu življenju. Brez solnca bi bila zemlja mrtva, neustrojen kos sveta brez lepote in brez reda, bila bi vedna smrt. Potemtakem lahko že iz tega spoznaš, o kristjan, da solnce ni postalo samo od sebe, ampak Bog je solnce ustvaril, kakor priča sv. pismo, in ta Bog je vsemogočen, nezapopadljiv v svojem dejanju, in njegova modrost in dobrota je neskončna. Ako je pa že delo tako veliko in nezapopadljivo, kako velik in veličasten mora biti še le Stvarnik, ki je ustvaril zemljo, solnce, luno in pa mnogo tisoč in zopet tisoč zvezd, ter je naredil, da se sučejo v neizmernih prostorih obnebja. In ako že solnčna svetloba slepi naše telesno oko in solnčna velikost presega vse naše misli: kaj mora biti še le on, v kaki svetlobi mora prebivati on, kako neizrečena lepota mora biti njegova, da je ne bi moglo prenašati nobeno človeško oko.

3. Premišljuj še, kakšno je solnce.

Nekdaj so ljudje mislili, da je solnce čist ogenj, ki vedno gori. Ali pa so mislili, da je solnce sestavljeno iz vode, zemlje in zraka; da ima silno visoke gore in globoke doline, sila velike reke in neizmerno morje, z mnogimi otoki in pečinami; morje pa in vode v solncu da niso nič drugega, kakor razgreta in stopljena ruda, pečine in gore pa goreči ognjeni kameni. Ali to menda ni res. Zdi se, ako ravno se ne more za gotovo trditi, da je solnce velika temna krogla, ki ima neki tudi visočine in globočine, o katerih pa ne moremo ničesar reči, kakšne so. To temno kroglo pa obdaja svetel krog, ki razpošilja svoje žarke črez vse planete. Ta svetli krog je debel blizu tisoč milj, in tako sveti daleč okoli sebe. Tudi se je opazilo, da se solnčno površje tu pa tam nekaj izpreminja; zakaj madeži, ki se vidijo v solncu, niso vedno enako veliki, in tudi ne vedno na istem mestu, temveč se pomikajo sem ter tja, in so zdaj večji, zdaj manjši. In ravno tako so zapazili na drugih mestih v solncu več svetlobe kot drugod, in takim svetlejšim mestom pravijo solnčne bakljе. Mogoče je že, da ima solnce svoje gore in doline, suho zemljo in jezera, kakor jih ima naša zemlja; ali četudi v solncu nič

živega ni, vendar je solnce za nas in za ves svet dokaj važno, ker je središče mnogo drugih nebesnih teles, ker je solnce tolikanj dobrotljivo vsem stvarem na zemlji, in kraljuje, da tako rečem, na nebu. Zato dobro govori sv. pismo: „Solnce, ko se pokaže na vzhodu, oznanja, da je čudovita posoda, delo Najvišjega. Opoldne izžiga zemljo in kdo more prenašati njegovo vročino? Peč se razbeli za dela v ognju; solnce pa trikrat bolj izžiga gore, diše goreče žarke, s svojimi bliščečimi žarki jemlje pogled.“ [1]) Hvalimo tedaj Gospoda za stvarjenje sveta in recimo:

Zahvala.

Častite, kar morete visoko, Gospoda, on je šele višji, zakaj njegovo veličastvo je čudapolno; hvalite Gospoda, povišujte ga, kar morete; on je le večji, kakor vsa hvala. Povišujte ga in na vso moč ga častite, ali nikoli ga ne dosežete. Kolikor premorejo naše moči, hvalite ga! On je vsemogočen in presega vse svoje stvari. Gospod je strašen in neizmerno velik, in prečudna je njegova moč. Kdo ga je kdaj videl, da bi ga popisal, in kdo ga zamore tako poveličevati, kakor je od začetka? Po Gospodovi Besedi so postale vse stvari, njegova dela. Ali mi jih le malo poznamo. Gospod pa vé in pozna vse, in vidi vsa čuda tega sveta. On naznanja pretekle reči in prihodnje, in vé za najbolj skrite reči. Kako ljubezniva so vsa njegova dela, akoravno jih le prav malo poznamo; vse je ustvaril Gospod. Ako hočemo tudi vse reči, zmanjkuje nam besed, samo to še rečemo: On je v vseh rečéh.

3. O luni.

»Luna se prikazuje vsem o svojem času; na obnebju lepo sveti.« (Sir. 43, 6. 9.)

1. Premišljuj luno, njeno daljavo od zemlje in velikost.

Kaj meniš, kako visoko nad zemljo je luna? Morebiti kakih 40 ali 50 milj od zemlje? Motiš se, ako tako misliš! Bi li mogli vso noč luno in njeno svetlobo videti, ako bi bila tako nizko nad zemljo? Zemlja je okrogla, in ljudje prebivajo okoli zemlje, in v primeri z zemljo so ljudje prav majhni. Ako bi tedaj luna stala tako

[1]) Sir. 43, 1—4.

nizko, videlo bi jo le malo ljudi ob enem — kakor bi, postavim, le malo ljudi ob enem videti moglo stolp, ki bi bil 30 milj visok. Ker tedaj le cela polovica zemlje ob enem more luno videti, in jo tudi vsako noč vidi, kadar sveti, mora pač biti prav visoko nad zemljo. Kadar vstaja luna nam, zahaja tistim, ki prebivajo onstran zemlje, ravno pod našimi nogami. Ako bi pa velika lunina krogla stala blizo zemlje, pokrivala bi nam nebo tako, da bi ga le prav malo videli.

Zvezdogledi pravijo, da je luna 52.000 milj daleč od zemlje; milja pa se šteje dve uri hodá, ali 2000 korakov. Kdo bi bil to mislil? In vendar se dá to izkazati in izračuniti. Ako bi tedaj šla železnica od zemlje do lune, in ako bi hlapon v eni uri prišel osem ur daleč, treba bi mu vendar bilo več kakor 500 dni, ali več kot $16^1/_2$ mesecev, da bi od nas došel v luno. Akoravno je luna naši zemlji mnogo bližja kakor solnce, vendar je še sila daleč od nas, in zato se nam zdi tako majhna, ali da bolje rečem, tako velika kakor solnce. Ravno zato, ker je luna naši zemlji mnogo bližja kot solnce, zato se nam zdi tako velika kakor solnce, akoravno je mnogo mnogo manjša kot solnce, dà, 49krat manjša od naše zemlje, tako da je malokatera zvezda manjša od lune. Celo lunino površje ni večje kakor vsa severna in južna Amerika, in kdor bi vsak dan deset ur potoval po nji, obhodil bi jo v šestih mesecih.

2. Premišljuj izpreminjanje lunino in njeno pot.

Treba vedeti, kar se tudi vsako noč lahko opazi, da luna ni vedno enako svetla, ker nekaj časa se zdi, da je ni na nebu, potem se prikaže le malo lune razsvetljene, in nazadnje vidimo vso svetlo. Solnce namreč razsvetljuje samo polovico lune (kakor se tudi z našo zemljo godi), zatorej mora ostati temna tista polovica lune, ki je od solnca proč obrnjena. Lunina polovica, ki je obrnjena proti solncu, je vedno svetla, in kadar nam luna kaže celo svojo razsvetljeno polovico, pravimo, da je ščep ali polna luna. Kadar pa stoji luna tako, da kaže zemlji svojo temno polovico, tedaj pravimo, da je mlaj ali nova luna; takrat luna vzhaja in zahaja na videz s solncem. Počasi se pomika luna na levo od solnca ali proti vzhodu; tako se zgodi, da zagledamo del njene razsvetljene polovice, to je, zagledamo lunina rogá. Vsak večer je vidimo več razsvetljene, tako da se nam polovica svetle lunine strani videti da, to je, četrt cele lune, in tu pravimo, da je prvi krajec lune. Kadar se luna tako zasuče, da obrne proti nam celo svojo svetlo stran, je ščep; to je, mi vidimo takrat celo luno, kolikor je je od solnca razsvetljene, in temna stran lunina je od nas obrnjena proč. Takrat stoji luna o polnoči ravno na jugu, solncu nasproti. Ker pa nato luna vedno dalje naprej gre, zmanjšuje

se tudi počasi njena svetloba, — prikaže se nam njen zadnji ali poslednji krajec — 21 dni po mlaju, in v 27 dneh stoji zopet na svojem prvem mestu, samo da je med tem z zemljo vred prišla precej daleč naprej v nebesnem prostoru. Tako je pretekel mesec. To pomikanje zemlje naprej zdaljša luni pot, tako da sta jej dva dneva več potrebna, da pride enkrat okoli zemlje, in tako se zgodi, da znaša cela pot lunina okoli zemlje 29 $^1/_2$ dni.

Luna kaže zemlji vedno eno in isto stran; iz tega sodijo, da se samo enkrat okoli svoje osi obrne, med tem ko pride enkrat okoli zemlje. O mlaju ima polovica lune dan; o ščepu pa ima ravno ta polovica noč. Tedaj traja dan v luni blizo dvanajst naših dni, in noč ravno toliko. Odtod pa se sodi nadalje, da žive stvari, ki so v luni, morajo biti vse drugačne, kakor smo mi ljudje. Luna pa tudi vsako leto mrkne enkrat ali dvakrat, in to se godi tako-le: Pri vsakem teku okoli zemlje pride luna enkrat med zemljo in med solnce (mlaj), in enkrat za zemljo tako, da je zemlja med luno in med solncem (ščep). Ako bi bili potje, ki je imata zemlja in luna, vedno enaki, zakrila bi nam luna vsakokrat solnce, kadar pride med zemljo in med solnce; ravno tako bi luna vsakokrat mrknila. Kadar pride tedaj luna v svojem teku ravno na sredo med solnce in med zemljo, brani solnčnim žarkom, da ne padejo na zemljo; solnce mrkne. To solnčno mrknenje je ali popolno ali pa nepopolno. Kadar pa stoji luna ravno nad zemljo, solnce pa pod njo, pada zemljina senca na luno in luna mrkne. Zato luna vedno mrkne o ščepu, to je takrat, kadar stoji zemlja ravno med luno in solncem, in torej brani solncu, da ne more lune razsvetljevati. Ravno tako mrkne tudi solnce samo o mlaju. Učeni možje znajo že dolgo let prej preračuniti, kdaj ima mrkniti solnce ali luna.

3. Premišljuj še, kakšna je luna in kakšno podobo ter moč ima.

Zvezdogledi pravijo, da je luna okrogla, tako kakor naša zemlja; kakor je zemlja sama na sebi temna in dobiva luč od solnca, tako je temna tudi luna in dobiva svojo svetlobo od solnca. Kakor imamo na zemlji gore in doline, morja in reke, tako ima tudi luna svoje gore in doline, morja in reke. Da je to res, moreš videti skoraj s prostim očesom. Vidimo namreč, da luna ni povsod enako svetla, ampak nekaj je svetla, nekaj pa se vidijo v nji temni madeži. S prostim očesom se že poznajo taki temni madeži, med katerimi je polno svetlih pičic ali črt. Ako pa gledaš v luno z dobrimi daljnovidi ali s teleskopi, ločiš prav čisto gore in doline, višave in nižave. Gore pa se zdijo mnogo višje kakor na naši zemlji, in tudi v večjem številu.

Pa tudi votline med gorami zdijo se mnogo večje, kakor so naše doline. Da bi pa luna imela tudi morja in reke, tega se ni moglo še popolnoma razločiti. — Kakor zemljo obdaja ozračje, v katerem so oblaki, tako ima tudi luna enak zrak okoli sebe, samo da je veliko bolj suh, bolj tenak, kakor je naš zrak.

Akoravno pa se kaže luna silno pusta in prazna, vendar sodijo, da ima tudi ona svoje prebivalce. Saj na zemlji ne najdemo nobenega kraja, da ne bi živelo nič v njem; in je-li verjeti, da je luna popolnoma prazna? Toda stvari, ki živé v luni, morajo biti vse drugačne kakor na zemlji, ker je tudi lunin zrak veliko tanši in ložji.

Naj bo že luna kakršnakoli in njeni prebivalci, to je gotovo, kar pravi modri Sirah: „In mesec je na svojem mestu ob svojem času, kaže čase, in je znamenje dobe. Po mesecu se obravnavajo prazniki; luč je, ki se zmanjšuje, ko je polna. Meseci imajo po njem svoje ime; čudovito raste, dokler ni poln. Kakor šotor je, ki ga obdaja vojna na višavi, v veličastni svitlobi na nebesu.“ [1]) Luna je človeku prav koristna, ker mu sveti po noči in razsvetljuje mesta in vasi, morja in reke, gore in polja, ceste in steze. Pot kaže popotnikom in mornarjem, deli mesec v tedne, vleče proti sebi morsko vodo, vzrokuje odtok in pritok na morju, ima svoj vpliv na vreme, in še celo na človeka. Hvali torej Gospoda in časti ga tako-le:

Zahvala.

Hvaljen bodi Jezus Kristus na veke! O najdobrotljivejši Bog, toliko tisočkrat hvalim te za solnce in za luno, kolikor tisoč učinkov in lastnosti imata. „Hvalita Gospoda, solnce in luna, častita in poveličujta ga visoko na veke!“ Hvali, Gospod Jezus Kristus, ti solnce pravice, svojega vsemogočnega Očeta. Hvali, o Marija, ki si lepa kakor luna, in poveličuj namesto nas svojega ljubega Sina, ki ima v svoji oblasti vse zvezde; hvali Očeta vsega usmiljenja za vse dobrote, ki nam je izkazuje, in tudi šibe, s katerimi nas tepe. Hvalite Gospoda, ve zvezde na nebu, častite in poveličujte ga visoko na veke! Hvalite ga, vi božji svetniki, ki se pred njim svetite kakor zvezde, njemu v čast in veselje. Hvalite in prosite Gospoda Jezusa Kristusa, ki je solnce pravice, dá nas razsveti z

[1]) Sir. 43, 6—11.

žarom svoje milosti, da moremo spoznati njegova dela, zvezdam enako svetiti se s čednostjo in svetostjo, ter njegovo sveto voljo vedno izpolnujemo po istem Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

4. O zvezdah.

»*Lepota na nebu so krasne zvezde.*«
(Sir. 43, 10.)

1. Pobožna duša! Povzdigni svoje oči in svoje srce k nebu in premišljuj najprej krasoto in lepoto zvezdnatega neba.

Kadar zvečer pogledamo temno-višnjevo obnebje, vidi naše oko zvezd brez števila. In kolikor bistreje gledamo v nebo, toliko več zvezd zagledamo, drugo za drugo. Nebo z vsemi temi zvezdami je, da tako rečem, krasno pisan strop ali krov našega pozemeljskega stanovališča. Zdi se nam, kakor bi viselo tisoč in tisoč svetilnic na višnjevem oboku nam nad glavami. Povsod je vidimo svetiti se in migljati, in temno nebo okoli njih dela, da svetijo še lepše. Nekatere zvezde se bolj svetijo od drugih; druge imajo rdečkasto, zavišnjelo ali pa belo svetlobo. Zopet druge so tako zvrstene in postavljene druga zraven druge, da delajo vsakovrstne podobe. Kaj je vse lepotičje ljudskih, mestnih vrtov, kaj razsvetljava ulic, poslopij in cerkvá, ako se ji primerja zvezdnato nebo, kjer gori toliko tisoč solnc in vsakovrstnih zvezd? Po pravici govori modri Sirah: „Lepota na nebu so krasne zvezde. Na višavi Gospod razsvetljuje svet. Po Svetega besedi stojé v svojem redu, in ne opešajo pri svojih stražah.“ [1]) In s kraljevim prerokom vred moramo reči: „Čudovita so tvoja dela, in spoznavam jih prav dobro.“ [2])

2. Premišljuj število, red in primernost zvezd na nebu.

Sploh se misli, kar se zvezd na večernem nebu s prostim očesom videti more, da jih utegne biti okoli šest tisoč. Večji del teh zvezd, ki naše nebo po noči tako prečudno lepo zaljšajo, so sama solnca, taka kakor je naše solnce. Vsako tako solnce ima svoj lastni posebni okraj, ki je milijonkrat večji, kakor je naše osolnčje, ter šteje v sebi zvezd na milijone, ki se vsaka okoli svojega solnca sučejo. Kako neizmerno veliki prostori morajo torej biti gori nad nami! Ta solnca ali nepremičnice (nepremične zvezde), kakor je imenujejo, imajo bliščečo, sijajno svetlobo, stojé pa več milijonkrat dalje od nas kot naše solnce. One se ne premikajo, vsaj se ne more spoznati, da bi

[1]) Sir. 43, 10. 11. — [2]) Ps. 138, 14.

se kaj premaknile, in ostajajo vedno v tistem stanu med seboj, vedno v istem ozvezdju, kakor pred tisočerimi leti, tako tudi sedaj. Noben daljnovid ali teleskop ni tako dober, da bi mogel človek je večje videti ali bolj razločno spoznavati; ako se tudi skoz daljnovid gledajo, vidijo se ravno tako majhne kakor prostemu očesu, kar ravno priča, da so zelo daleč od naše zemlje.

Toliko zvezd vidimo in štejemo že s prostim očesom; ali veliko več se jih vidi, kadar kdo posebno o jasni pozimski noči z dobrim daljnovidom ogleduje nebo. Boljši je daljnovid, več zvezd vidiš. Ako se pa skoz daljnovid ogleduje takoimenovana rimska cesta, ki se razteza na nebu od polnoči proti jugu enaka gosti peščenini, tu se ne vidi več rimska cesta, ampak neizmerno število samih zvezd. Število teh zvezd se nam pokaže še večje, ako pomislimo, da so to sama solnca, vsako s svojim sila obširnim osolnčjem, v katerem se sučejo neštevilne premičnice (premične zvezde ali planetje), repatice (ali kometje) in lune. Vsaka nepremičnica ima lahko tisoč drugih takih zvezd, ki se sučejo okoli nje kakor okoli svojega solnca, in od nje dobivajo svojo svetlobo. Oj, kako neizmerno se nam pokaže potemtakem stvarjenje!

Ali s tem še nismo prišli do zadnje meje vsega obnebja. Kakor mi na zemlji vidimo neskončno daleč na nebu neštevilno zvezd migljati, ravno tako je mogoče, da se morejo tudi iz najbolj oddaljene zvezde enako daleč naprej videti še drugi neštevilni sveti, ki se premikajo in sučejo, kakor nam vidljive zvezde, po postavah, katere jim je postavil Stvarnik. Strmé nad vsemogočnostjo večnega Boga govori tedaj David: „Nebo pripoveduje veličastvo božje, in nébes oznanja delo njegovih rok.“ [1]) „Ko pogledam nebo tvoje, delo tvojih prstov, mesec in zvezde, katere si postavil, moram zaklicati: Kaj je človek, da se ga spominjaš, in sin človekov, da ga obiskuješ?“ [2])

Zvezde pa ne zaljšajo samo naše pozemeljsko prebivališče, ampak so nam tudi mnogovrstno koristne. Njihov vpliv je mil in miren. Njihova svetloba ne greje, ker mora skoz neizmerne prostore, preden pride k nam. Ali one so voditeljice popotnikom po suhem in po morju, kažejo mornarju pot sredi neizmernih vodá, kjer bi sicer ne vedel, kam se obrniti. Na zvezde gleda tudi kmetovalec in po njih se določujejo letni časi. Zvezde razsvetljujejo dolge in temne zimske noči, katere so posebno dolge v polnočnih deželah, kjer bi bila strašna tema, ako ne bi bilo zvezd. Naposled spoznamo po zvezdah nekoliko mnogo drugih neizmernih svetov, tako da moramo toliko bolj strmeti nad vsemogočnostjo stvarnikovo, ki je iz nič poklical

[1]) Ps. 18, 1. — [2]) Ps. 8, 4.

vsa ta neštevilna nebesna telesa. Spoznavamo tako tudi mnogo bolje božjo modrost, ki je vedela vse tako lepo napraviti in urediti. Koristi, ki nam jih zvezde dajejo, uživamo tako, kakor bi bile samo za nas ustvarjene. Gotovo pa je, da so zvezde ustvarjene zastran drugih svetov, da je razsvetljujejo s svojo svetlobo in imajo na nje svoj vpliv. Dà, tudi ni neverjetno, da žive stvari na njih prebivajo; zakaj naša zemlja je v primeri k tistim velikanskim zvezdam, ki visé na nebu, kakor zrnce peska, in prebivalcem drugih zvezd se zdi naša zemlja enaka drugim zvezdam na nebu.

3. Premišljuj premičnice, kakšne so.

Na nepremičnih zvezdah vidimo, da brlijo, migljajo in da se njih svetloba nekako trese in izpreminja; premične zvezde (ali planetje) pa imajo milo, mirno svetlobo, ki je lunini svetlobi enaka, in se ne trese in ne izpreminja. Nepremičnice so vedno v istem razmerju med seboj, premičnice se pa tako premikajo od mesta do mesta, da se to že v malo dneh ali tednih lahko opazi. Kadar se gleda skoz daljnogled, vidijo se nepremičnice vedno enako majhne, premične zvezde pa se vidijo toliko večje, kolikor boljši je daljnogled. Nepremičnice ne dobivajo svoje svetlobe od nobenega solnca, temveč imajo same svojo svetlobo; premične zvezde pa so temne in dobivajo svojo svetlobo od solnca. Tak planet je tudi naša zemlja. Naše solnce je potemtakem nepremičnica, zemlja pa eden izmed do sedaj znanih planetov.

Silno mnogo je, kar je človeku še popolnoma neznano, in česar človek na tem svetu nikdar ne bo mogel izmodrovati. Dovolj, da nas to malo, kar moremo vedeti in spoznati o zvezdah, vzpodbuja, občudovati božjo vsemogočnost, modrost in dobroto, da ga tembolj hvalimo in častimo. Moli zato tako-le:

Hvala in prošnja.

Hvaljen bodi Bog v obnebju svojega veličanstva na veke! Amen. O vsemogočni Bog, kako prečuden si v svojih delih, kako nezapopadljiva je tvoja umetnost in vsemogočnost! Kolikor tisoč zvezd je na obnebju, s toliko tisoč jeziki želim te hvaliti in častiti. In kolikor tisoč luči, solnc, planetov in repatic sveti na neizmernem nebu, toliko tisočkrat hočem te prositi, da mojo dušo razsvetljuješ z nebeško lučjo svoje milosti, ogrevaš moje srce z ognjem svoje božje ljubezni, in vodiš mojo nogo ravno tako varno po poti kreposti, kakor vodiš vse te neštevilne zvezde

vsako po svojem potu. Ti, o večno solnce pravice, bodi vselej svetilnik mojega pozemeljskega življenja in mojega življenja onstran groba. Amen.

5. Nebesa so ustvarjena za Kristusa in njegove svetnike.

»*Po njem (Jezusu) je vse ustvarjeno v nebesih in na zemlji, vse vidljivo in nevidljivo.*« (Kol. 1, 16.)

1. Premišljuj, kako lepa je hiša, ki jo je Bog ustvaril za Kristusa in za svoje ljudstvo.

Nebesa so mesto božjega veličastva, kjer zveličani gledajo reči, ki jih oko na zemlji živečega človeka ne more videti. V nebesih so stvari nadnaravnega bistva, ker tam prebivajo ne samo Bog in angeli, ampak tudi častitljivo izpremenjeno telo Jezusa Kristusa in Marije, njegove prečiste matere, in tam bodo po sodnem dnevu na veke prebivala izpremenjena telesa vseh zveličanih. Ker so nebesa pripravljena za izpremenjena telesa zveličanih, zato niso taka, da bi se prilegala samo duhovom, ampak v njih morejo stanovati tudi telesa. Vidljiva morajo nebesa tudi biti, ker jih bodo svetniki po svojem vstajenju na sodni dan gledali s svojimi telesnimi očmi.

Tvarina pa, iz katere so nebesa napravljena, se ne dá primerjati zvezdam na obnebju, ker je neskončno boljša in lepša. Ker je namreč Bog nebesa ustvaril zase in za svoje svetnike, je je storil tudi tako dragocena in prelepa, da se ne bodo svetniki na vso večnost naveličali jih ogledovati in občudovati. Iz česa pa so nebesa napravljena, tega ne morem ne jaz povedati, ne ti umeti. Da pa vendar kaj povem o nebesih, poslušaj, kako govori sv. Terezija: „Tu mi je podala mati božja neko dragocenost, in mi je okoli vratu obesila lepo zlato verižico, konec katere je bil drag križec. To zlato in ta dragotina pa sta tako različni od zlata in dragotin, ki jih imamo na tem svetu, da se jima nikakor ne dasta primerjati. Zakaj njuna lepota je taka, da si je še misliti ne moremo, ker naš um ne more zapopasti, iz česa sta. Vse, kar imamo (na svetu), zdi se nam ogel v primeri ž njima.“ Iz teh besed moremo nekako posneti, kakšna so nebesa in iz česa so napravljena, to je, da si mi na tem svetu niti misliti ne moremo snovi, iz katere so.

Snov, iz katere so nebesa, je od zunaj in od znotraj tako svetla in bliščeča, da presega svetlobo solnca in vseh zvezd; ves posvetni blišč je tema proti tej svetlobi.

Misli si torej, pobožna duša, kako svetla in lepa morajo biti nebesa, ako so od zunaj in od znotraj tako bliščeča, da je solnce v primeri ž njimi temno. Zraven tega so neizrečeno svetla tudi telesa svetnikov; kolikor svetejše je kdo živel na zemlji, toliko bolj se sveti v nebesih. Kak blišč mora biti torej v nebesih, ker se v njih toliko tisoč pravičnih sveti kakor solnce, luna in zvezde![1]) Kaj dé očém bolje kakor luč, in kaj bolj razsvetljuje naš vid kakor solnčna svetloba? Kakšno veselje bodo torej imeli svetniki v nebesih, kjer je toliko nebeških luči, toliko neizrečeno lepih solnc!

O moj Bog, dodeli mi milost, da na tem svetu ljubim luč in sovražim temo hudobije, ter pridem enkrat v nebesa gledat večne svetlobe. Amen.

2. Premišljuj, da so nebesa največje mesto.

Nebesa so tako prostorna, tako velika, da ga ni kraja, ne dežele, da bi se jim dala primerjati. Velikost nebes je tako neizmerna in nezapopadljiva, da neki učen bogoslovec trdi: Ako bi hotel Bog iz vsakega zrnca peska nov svet ustvariti, postalo bi neskončno dosti svetov, in vendar vsi ti neštevilni svetovi ne bi napolnili nebes. Tako pravi tudi sv. Bernard, da je verjetno, da ima vsak zveličani v nebesih jako veliko mesto in gospodstvo, da sega od solnčnega vzhoda do zahoda, to je, da je veliko kakor polovica sveta. Cela naša zemlja je v primeri z nebom le majhen prašec. Zato govori prerok: „O Izrael, kako velika je hiša božja, in kako velikansk kraj njegove posesti! Velik je in nima konca, veličasten in neizmeren.“[2])

Kakšna so nebesa in kaj je v njih? Tega sicer ne moremo vedeti, le misliti si moremo nekako. Lahko si namreč mislimo, da neizmerni kraj, ki mu pravimo nebesa, ni prazen, ampak da je veliki umetnik, ki je ustvaril vse brez truda in stroškov, tudi v nebesih napravil najlepše reči, da se zveličani ž njimi veselé in je uživajo. Ako knezi in bogata gospoda v svojih poslopjih in vrtih nobenega prostora ne pusté praznega, ampak vse vedó okinčati, moremo si pač misliti, da je kralj nebes in zemlje svoje veličastno prebivališče ustvaril popolnoma in je lepo okinčal.

3. Premišljuj, da so nebesa hiša in mesto, kjer je mnogo stanovališč.

Da ima vsak svetnik v nebesih svoje lastno mesto in svoje veličastno stanovališče, priča sam Kristus, ko pravi: „Delajte si prijatelje s časnim blagom, da vas vzamejo v večna prebivališča.“[3]) In zopet: „V hiši mojega Očeta je mnogo prebivališč.“[4]) Zato poje tudi

[1]) Iz. 30, 26. — [2]) Bar. 3, 24. — [3]) Luk. 16, 9. — [4]) Jan. 14, 2.

katoliška cerkev o mučenikih: „Dal bom svojim svetnikom imeniten kraj v kraljestvu svojega Očeta, govori Gospod.“ Imeniten kraj ni kakršen si bodi kraj, temveč poseben kraj za posebno osebo. Iz tega se vidi, da ima vsak svetnik svoje posebno mesto v nebesih. Kakor namreč moder oče svoje premakljivo in nepremakljivo blago tako razdeli med svoje otroke, da vsak otrok dobi svoj poseben del, ravno tako deli tudi nebeški Oče svoje nebeško blago med svoje svetnike in dá vsakemu večji ali manjši del, kakor si je vsakateri zaslužil.

Kako slavne pa in lepe so nebeške palače, ta nebeška prebivališča, kdo more to izreči? Ako si posvetni kralji in cesarji zidajo najlepše palače, kako krasno mora biti nebeško mesto, katero je najvišji kralj in cesar sam s svojo roko sezidal zase in za svoje najbližje prijatelje! Sv. apostol Janez govori v svojem skrivnem razodetju o mestu, ki ga je v nebesih videl, tako-le: „Angel mi je pokazal sveto mesto Jeruzalem, in njegova svetloba je bila podobna dragemu kamenu, njegov visoki zid je bil podoben kamenu jaspidu; mesto samo pa in vse ulice je bilo čisto zlato, enako čistemu steklu. In podlagni kameni mestnega zida so bili ozaljšani z mnogoterimi dragimi kameni.“ [1]) S temi besedami hoče sv. Janez pokazati, kako prečudno lepo mora biti to mesto, ker imajo mestni zidovi drago kamenje za svojo podlago, in mestni tlak je iz čistega zlata, kar se na tem svetu nikjer ne nahaja, zakaj ljudje zlato in drago kamenje skrbno varujejo in ga ne postavljajo na tla. Nebeško mesto tedaj je napravljeno tako umetno, da bodo nad njim strmeli največji umetniki, ko pridejo v nebesa.

Kako veliko je nebeško mesto, popisuje nam sv. Janez tako-le: „Angel, ki je govoril z menoj, je imel za mero zlat trst, da bi meril mesto. In je meril mesto na dvanajst tisoč tečajev; njegova dolgost in višava in širjava so enake. In je meril zid njegov sto štiri in štirideset komolcev visok.“ [2]) Vedeti pa je treba, da je to angelovo merjenje le podoba velikosti, ki neskončno presega vsak človeški um.

Iz tega, kar pravi sv. Janez, da je mestna dolgost, višava in širjava enaka, se dá posneti, kako visoko mora biti to mesto, ker je namreč gora, vrh katere je zidano, 12.000 tečajev visoka. Pomisli tudi, kako visoko ozidje ima, ker je vsak zid visok 144 komolcev.

To mesto ni celi nebeški Jeruzalem, ampak, rekli bi, samo stolno mesto božje, kjer prebiva Jezus Kristus z veliko množico angelov in z največjimi svetniki. Zraven tega mesta (kakor mislijo učeni razlagalci) je še neštevilno mest v nebesih, v katerih prebivajo svetniki

[1]) Skr. raz. 21, 18. — [2]) Skr. raz. 21, 15.

s svojimi angeli. Kolikor je vsak svetnik več dobrega storil, v toliko imenitnejšem mestu stanuje in kraljuje, ali je postavljen v toliko imenitnejši kraj v nebesih in ima oblast črez lepše in dražje palače v obljubljeni nebeški deželi, kakor govori Kristus v evangeliju: „Prav, dobri hlapec, ker si bil zvest v malem, imej oblast črez deset mest.“ [1])

Oj, duša moja, in ti ne poželiš videti teh nebeških mest in vedno v njih prebivati? Kako je veselo, ogledovati lepo, krasno mesto, in mnogo ljudi je, ki radi potujejo po svetu samo zato, da ogledujejo ptuja mesta. Ali kaj so vsa pozemeljska mesta proti nebeškim? Ko bi le en trenutek pogledal v nebeško mesto, kaj bi zagledal! Gotovo bi zavpil z Davidom: „Kako ljubi so tvoji šotori, Gospod vojnih trum; moja duša hrepeni in koprni po vežah Gospodovih. Moje srce in moje meso se raduje v živem Bogu. . . . Blagor jim, ki v tvoji hiši bivajo, Gospod; hvalili te bodo vekomaj. . . . Zakaj boljši je eden dan v tvojih vežah kakor tisoč dni drugod.“ [2]) Poglej, moja duša, kako zamaknjen je David, ko premišljuje nebeški Jeruzalem. Premišljuj tudi ti večkrat to nebeško mesto in vse posvetno se ti bo gnjusilo. „Kako se mi gnjusi zemlja, kadar ogledujem nebo!“ govoril je sv. mašnik Ignacij.

4. Premišljuj, da je nebo tudi dokaj prijeten kraj (da po človeško govorimo), poln gor in gričev, lepih ravnin, dreves in sadja, kakor je bil nekdaj raj, v katerem sta prebivala Adam in Eva.

Neizmerno velika nebesa nimajo samo omenjenih mest, ampak tu je pravi raj. Ravno tako je, kakor imajo kralji in cesarji zraven svojih slavnih poslopij tudi umetno napravljene vrtove, gaje, sadovnike, senožeti in polja, da se imajo v poletnem času kje razveseljevati. Tako beremo o kralju Asveru, da je imel prelep sadni vrt, v katerem je napravil veliko gostijo svojim uradnikom.[3]) Ravno tako utegnejo biti, kakor mislijo neki učeni možje, tudi v nebesih razni prijazni kraji, postavim: vrtovi, travniki, potoki, reke, cvetlice, rastline itd., reči, ki morejo človeškemu očesu dobro deti. Saj bo Bog po sodnem dnevu vzel zveličane z dušo in s telesom v nebesa k sebi.

Naša izpremenjena telesa bodo imela vsa svoje petere občutke, tedaj bodo tudi vsi občutki telesa pač imeli česa uživati. To moremo posneti tudi iz sv. pisma, ker sv. Janez tako-le govori o nebesih: „In angel mi je pokazal reko žive vode, svetlo kakor kristal, katera je tekla od sedeža božjega in Jagnjetovega. V sredi njegovih ulic in na obeh straneh je bilo drevo življenja, katero rodi dvanajsteri sad, vsak mesec daje svoj sad; in listje drevesa je bilo v zdravje narodom.“ [4]) Tukaj se moramo držati pravila, katero nam daje sv. Avgu-

[1]) Luk. 19, 17. — [2]) Ps. 83, 2—11. — [3]) Est. 1, 5. — [4]) Skr. raz. 22, 1—2.

štin, ki pravi: „Besede sv. pisma imamo prosto po črki razumevati, kadar taka razlaga ni nasprotna učenju svete katoliške cerkve, ne nravnosti, ne zdravi pameti.“ Ker torej, kar zadeva ravno kar omenjene besede sv. pisma, lahko po črki razlagamo besede skrivnega razodetja o nebesih, ker tako razlaganje ni nasprotno ne nauku katoliške cerkve, ne nravnosti, ne pameti: tedaj ne vem, zakaj ne bi verjeli, da je v nebesih res reka, ki teče po vseh ulicah mesta božjega in skozi cela nebesa, in da na obeh straneh reke rastejo drevesa, ki imajo tako listje, da, ako bi en sam tak list na zemljo doli padel, mogli bi ž njim ozdraviti vsako bolezen.

Premišljuj torej pogostoma nebesa, obračaj oči in dušo tja gori in obujaj

Želje po nebeški domovini.

Hvaljen bodi Jezus Kristus na veke! O Bog mojega srca, kako lepo in krasno si ustvaril nebeško mesto Jeruzalem! Blagor njim, o Gospod, ki prebivajo v tvoji hiši, v tvojem mestu, v tvoji ljubi deželi, v nebesih, zakaj oni te bodo vekomaj hvalili. O, kaj bodo tam gledale oči, poslušala ušesa, vsi občutki uživali! Ti pa, o Gospod, je boš napajal s potokom vsakovrstnega veselja in sladkosti, in razveseljeval je vedno s pogledom tvojega božjega bistva. Blagor njim, ki stojé vedno pred tvojim božjim prestolom in vedno poslušajo modrost nebeškega Salomona Jezusa Kristusa. Nobeno oko ni videlo, nobeno uho ni slišalo in čutilo ni srce nobenega človeka velike radosti, ki jo je Bog pripravil svojim prijateljem, kateri ga ljubijo in se ga bojé. Daj mi, o Gospod, že tu na svetu le po nebesih hrepeneti, pregrešno posvetno veselje zaničevati in zvesto izpolnjevati tvojo sveto voljo, dokler živim. Potem pa le pridi, oj dobrotljivi Bog, razbij spone pozemeljskega življenja in daj mi priti k tebi, ki si moje, edino zveličanje, da te tamkaj vekomaj gledam, ljubim hvalim in uživam. Amen.

Tretje poglavje.

Kristus je Gospod nad vse angele.

1. Ustvarjenje angelov. Kakšni so angeli?

»*Molite ga vsi njegovi angeli.*«
(Ps. 96, 7.)

1. Premišljuj, kakšni so angeli.

Noben človek si niti misliti ne more, kako plemenita in izvrstna je angelska narava. Angeli nimajo teles kakor mi; oni so zgolj duhovi, ravno tako, kakor je naša duša čist duh. Njihova modrost, svetloba, lepota, moč, slava in veličastvo presega človeški um; Bog sam pozna najbolje to svojo najimenitnejšo stvar. Njih um je tak, da umejo brez vsega truda vse naravne reči, ki so na svetu. Oni spoznavajo popolnoma naravo in lastnost vseh zvezd, vsakega človeka, vseh živali, vseh dragih kamenov in vseh zelišč. Ako bi tedaj Bog kateremu angelu ukazal, da naj ozdravi bolnega človeka z naravnim zdravilom, on ne bi se dolgo pomišljal, kaka je bolezen ali katera zelišča treba vzeti, ker bi to v enem trenutku spoznal. Vsled svoje popolne modrosti vedo angeli tudi vse prihodnje reči, ki se dajo spoznati iz gotovih naravnih vzrokov, postavim: kakšno bo vreme, bo li dobra ali slaba letina, kdaj utegne ta ali oni človek umreti, kdaj utegne človek oboleti, kakšna bolezen ima priti, in več enakih reči. Kar pa ima priti v prihodnje po posebni božji naredbi, ali kar je odvisno od proste volje človekove, tega ne morejo spoznati, ako jim Bog ne razodene.

2. Premišljuj silno veliko moč in število angelov.

Moč angelov presega vso naravno moč. Ni ga jekla ali železa, da bi ga angel ne zlomil; ni ga gradu ali stolpa, da bi ga angel ne prekucnil; ni je vojske, da bi je angel na en mah ne pobil. Tako močni so angeli, da en sam izmed njih lahko ves svet obrne. Tudi neizrečeno hitro, v enem trenutku, pridejo kamor hočejo, in nič jih ne more ustavljati. Ni ga stolpa, ni ga zidu, ni tako dobro zaklenjenih vrat, da ne bi angel mogel skozi. Angelom se ne moreš skriti. Oni vidijo in spoznavajo najskrivnejše misli v tvojem srcu. Ko vse to premišljuješ, hvali vsemogočnost božjo, da je ustvaril tako imenitne stvari.

Število angelov je skoraj neskončno in neverjetno veliko, kakor priča sv. pismo, ki govori vselej o mnogo sto tisočih duhov, kadar omenja angele. Tako govori sv. Janez v svojem skrivnem razodetju: „Videl sem in slišal glas veliko angelov okrog sedeža, in žival, in

starejšin; in njih število je bilo tisočkrat tisoč.“ [1]) In Kristus je rekel Petru: „Ali meniš, da ne morem prositi Očeta, in bi mi poslal več kot dvanajst legijonov angelov?“ [2]) Dvanajst legijonov pa jih je 72.000 angelov. Tako govori tudi prerok Danijel: „Tisočkrat tisoč mu jih je streglo, in deset tisočkrat sto tisoč jih je stalo okoli njega.“ [3])

Iz vsega tega vidimo, da je število angelov neizrečeno veliko in da jih je več, kakor jih moremo šteti.[4]) Zato pravi sv. Bernardin, da je več angelov kot zvezd na obnebju, več kot ljudi na zemlji, več kot ptičev v zraku, več kot rib v vodi, več kot peska ob morju. Tako je govorila tudi Mati božja sv. Brigiti: „Ako šteješ vse ljudi, od Adama noter do poslednjega človeka, ki bo rojen na zemlji, dobilo bi se vendar več kot po deset angelov za vsakega človeka.“ Vedi pa, da Mati božja ni govorila o vseh angelih, ampak samo o angelih varuhih, ki so, kakor sploh učé bogoslovci, iz najnižje vrste angelov. Učeniki pa učijo, da vrsta arhangelov nižjo vrsto angelov na številu presega tako, kakor presegajo angeli na številu nas ljudi. O veliki Bog Sabaot, Gospod vojnih trum! Kdo ne bo strmel nad tem? Kdo se tebe ne bo bal? Kdo si more le samo misliti tako neskončno število?

3. Premišljuj izvrstnost angelov.

Sv. Tomaž Akvinski pravi, da si nista dva angela enaka, ampak kakor je orel več kot vrana, lev več kot konj itd., tako presega angel angela s svojo naravo, umom, plemenitostjo, lepoto, veličastvom in svetostjo. Ako je že najmanjši angel neprimerno boljši, umniši, močnejši, lepši in prijaznejši, kot je najpopolnejši človek na celem svetu, kako mora biti drugi nižjih angelov častitljiv, ki najmanjšega toliko presega, kolikor najmanjši angel človeka! Kako mora nadalje lep biti tretji angel, ki drugega zopet toliko presega! Kakšen mora biti še le četrti, peti, šesti itd.! In kako neizrečeno častitljiv mora potem biti najvišji angel, kateri je tolikerim sto tisoč angelom predpostavljen! Kakšen mora biti nadalje najnižji arhangel, kateri najvišjega angela zopet toliko presega! Kakšen je nato najnižji izmed knezov, ki je toliko boljši kot najvišji arhangel! Kakšen naposled mora biti najvišji seraf, kateri je izvrstnejši in vrednejši, kot toliko tisoč milijonov angelov, arhangelov, knezov itd.! Oh, kako veselje bo videti toliko tisoč angelov na vseh stopnjah veličastva in ž njimi vred moliti in častiti Gospoda in kralja vseh angelov!

4. Premišljuj, kako je Bog sklenil, Kristusu, svojemu ljubemu Sinu, kot učlovečenemu Bogu in kralju vseh angelov, in pa prečisti Devici Mariji, njegovi materi, podeliti še veliko večje prednosti.

[1]) Skr. raz. 5, 11. — [2]) Mat. 26, 53. — [3]) Dan. 7, 10. — [4]) Job. 25, 3.

Povzdigni zdaj svoje misli nekoliko višje in reci sam pri sebi: „Če je najvišji seraf skoraj neskončno popoln, oj kako lepa, ljubezniva in plemenita, kako sveta in izvrstna mora biti Mati božja, katera najvišjega serafa presega tako, kakor presega solnčna svetloba svetlobo navadne sveče! Vse zaklade milosti namreč in bogastva, ki jih ima najvišji seraf, in ki je imajo vse angelske vrste skupaj, vse ima Mati božja sama, in še toliko črez, kolikor je večje morje mimo malega vira. „Lepa si, prijateljica moja, ljubezniva in zala, kakor Jeruzalem.“ [1]) O ti moj Bog, kako lepa, bogata, plemenita, častitljiva mora biti vendar ljuba Mati božja, ko ima ona sama vso lepoto nebeškega Jeruzalema in poseda ona sama vse neskončne zaklade nebeškega bogastva v sebi! O Bog, dodeli mi milost, da jo bom mogel enkrat v njeni nebeški časti videti in častiti vekomaj.

Nadalje povzdigni se še višje s svojimi mislimi in preudarjaj, kako izvrsten mora biti Jezus Kristus. Zakaj vse popolnosti Matere božje, primerjane popolnostim Kristusove človeške narave, so komaj to, kar je lešnik proti celi zemlji, in še manj. Zakaj človeška narava Kristusova ima vsa bogastva milosti,[2]) ki jih imajo vsi angeli, vsi svetniki z Materjo božjo vred, in še neskončno več. O Bog, kako plemenita, kako častitljiva in mogočna mora biti pač človeška narava Kristusova! O kako neprecenjena bogastva milosti in slave poseda kralj časti in Gospod vseh angelov! O prečastiti Jezus, stori me vendar vrednega, gledati te enkrat v tvojem veličastvu, in te hvaliti in častiti z vsemi tvojimi angeli! Amen.

5. Poslednjič povzdigni svoje misli črez vse, kar je ustvarjeno, in pogrezni se v brezdno neskončnega božanstva, premišljevaje, kako popolno bitje je Bog.

Božja narava Kristusovo presega popolnost njegove človeške narave veliko bolj, kakor presega neizmerno obnebje majhen kolobarec. Vsa bogastva in izvrstnosti, ki jih imajo angeli in svetniki, ki jih imata Marija in človeška narava Kristusova, vse to ima njegova božja narava sama; in vsi zakladi Kristusove človeške narave in njegovih svetnikov so v primeri z zakladi božje narave neskončno manj, kakor je majhen prašec v primeri z nebom in z zemljo. Dà, vse te milosti in bogastva, s katerimi so stvari obdarjene, ne morejo se nikakor primerjati božjim popolnostim; zakaj Bog, ki jim je vse te darove dal, ima še neskončno več darov in popolnosti v sebi. „Glej, narodi so kakor kaplja na vedru pred njim,“ [3]) in še manj. O neskončni Bog, o neskončno bitje! Kdo ne bi strmel, premišljevaje tvoje veličastvo? Človeški um si more le dokaj nepopolno domišljati

[1]) Vis. pes. 6, 3. — [2]) Kol. 1, 19. — [3]) Iz. 40, 15.

vse to in je prisiljen, klicati s sv. Pavlom: „O globočina bogastva, modrosti in znanja božjega!“ [1]) Kako nezapopadljivo je njegovo veličastvo, kako častitljiva njegova vsemogočnost! Bogaboječi kristjan, želiš li večno uživati toliko dobroto in vedno gledati tako neskončno lepoto: prizadevaj si na vso moč, da jo zadobiš. Prosi vse angele in svetnike, da ti pomagajo, da zate prosijo in te razsvetljujejo, da po njihovem vzgledu ubogaš Boga, držiš njegove zapovedi in si tako pridobiš neskončno dobroto!

Prošnja k svetim angelom.

Hvaljen bodi Jezus Kristus v vseh in po vseh svetih angelih na veke! Hvalite Gospoda, vi vsi njegovi angeli! Hvalite nebeškega kralja, častitljivi nebeški knezi, sveti Mihael, Gabriel, Rafael, vi serafimi in kerubimi, sedeži, gospodstva, knežije, oblasti, moči, nadangeli in neštevilni angeli, v devet vrst razdeljeni! Vi vsi ste služabni duhovi našega Gospoda Jezusa Kristusa in vedno gledate obličje Očeta, ki je v nebesih. Hvalite tedaj in prosite za nas najvišjega, troedinega Boga, da bomo po vašem vzgledu zvesto izpolnjevali njegovo božjo voljo, se hrabro vojskovali proti luciferju, njegovemu napuhu in vsem hudobijam, naposled zmagali in potem nebeško hvalno in zahvalno pesem z vami vred vekomaj prepevali Jezusu Kristusu, Gospodu našemu, ki nam daje milost in zmago. Amen.

2. Padec napuhnjenih in zmaga ponižnih angelov.

»*Doli je bil pahnjen tisti veliki drakon, stara kača, ki se jej pravi hudič, in satan, kateri zapeljuje ljudi. — Zdaj se je pokazalo zveličanje in moč in kraljestvo našega Boga in oblast njegovega Maziljenca.*«

(Skr. raz. 12, 9. 10.)

1. Premišljuj zapoved, ki jo je dal Bog vsem angelom takoj potem, ko so bili ustvarjeni.

Učeni bogoslovci učijo, da so bili vsi angeli takoj po ustvarjenju zelo srečni. Bili so v svoji naravni slavi, imeli so namreč vse, kar se je spodobilo njihovi angelski naravi in kar so si mogli želeti. Imeli so pa tudi upanje in vero, da zadobé še nadnaravno slavo, ki

[1]) Rimlj. 11, 33.

obstaja v milosti božji in zveličanju, posebno pa v popolnem gledanju božjega obličja. Te nadnaravne slave pa še niso imeli, in tudi svojo naravno slavo so imeli si šele zaslužiti z vajo ponižne in pokorne ljubezni ali spoznanja božjega. Zato jim je dal Bog prosto voljo, da bi prostovoljno storili, kar bi hoteli. Bog jim je dal na prosto voljo, hočejo ga li za svojega Boga in Gospoda spoznati, služiti mu, ubogati ga in se v vsem podvreči njegovim določbam in naredbam, posebno kar zadeva Kristusa in njegovo mater Marijo, v vsi ponižnosti, ali ne. Ako bi to storili in se ponižali, hotel jim je njihovo dobro voljo utrditi s svojo milostjo, da ne bi vekomaj več grešili in tudi ne izgubili več svojega zveličanja; če bi pa tega ne hoteli storiti, hotel je je vekomaj zapoditi izpred svojega obličja in izgnati iz Kristusovega kraljestva.[1]) Dana je bila vsem božja zapoved: „Vi vsi njegovi angeli, molite ga, bodite njegovi služabni duhovi, v strežbo tistim, kateri bodo prejeli delež zveličanja.“[2])

Vsakdo bi mislil, da bodo angeli izpolnili na videz tako lahko zapoved. In vendar se je zgodilo, česar ne bi si bil mislil noben človek. Ko je namreč lucifer, najvišji vseh angelov, slišal, da se mora ponižati pred Bogom in njegovim Sinom in biti na vekomaj podložen, je pogledal na svojo lastno lepoto in veliko vrednost, in mislil si je: Ali bom jaz, tako velik nebeški knez, tako plemenit in povišan, služil drugemu? Nikakor ne, to bi bilo zoper mojo čast in zoper mojo veljavo. Tega nikoli ne storim. Te svoje misli je lucifer razodel tudi drugim angelom in je izkušal pregovoriti, naj bi se ne podvrgli Bogu. Veliko jih je bilo, da so ga poslušali, večji del angelov pa se mu je zoperstavil.

2. Premišljuj veliko hudobnost in nehvaležnost napuhnjenih angelov.

Bog je dal angelom veliko čast in neštevilno dobrot. On jih je po svojem Sinu ustvaril tako popolne, tako izvrstne, in za vse to ni nič drugega zahteval od njih, kakor da ga spoznajo za svojega Boga in Gospoda; oni pa tega niso hoteli storiti, niso mu hoteli biti pokorni. Ali to ni velika nehvaležnost in neizrečena hudobnost? Ali ravno to, kar so storili angeli, dela večkrat tudi človek. Bog nas je ustvaril, milosti in dobrot nam je izkazal veliko, še več, tudi odrešil nas je s svojim bridkim trpljenjem: in za vse to ne zahteva nič drugega, kakor da to ponižno in hvaležno spoznamo in držimo njegove zapovedi. Vendar pa mnogokrat delamo ravno nasprotno in prelamljamo svojevoljno njegove svete zapovedi ter tako posnemamo luciferja.

[1]) Razod. sv. Brigite. — [2]) Ps. 96, 7; Hebr. 1, 14.

Lucifer s svojimi angeli še ni bil zadovoljen s tem, da se ni hotel podvreči Bogu. On je spoznal neskončno popolnost božjo, in ko je dobro videl, da je Bog višji in izvrstnejši kot on, vzbudila se mu je zavist proti Bogu in ošabna želja, biti nad Kristusa. To se lahko vidi iz razodetja sv. Brigite, kjer Kristus tako-le govori hudobnemu angelu: „Povej mi, kaj si takrat mislil, ko si grešil?“ Hudič mu je odgovoril: „Videl sem v tebi tri reči. Prvič sem videl, da je tvoja čast in vrednost črez vse; zato sem mislil samo na svojo čast in sklenil, ne le tebi biti enak, ampak še večji, kot si ti. Drugič sem videl, da si ti močnejši kakor vse; zato sem hotel biti jaz še močnejši kot ti. Tretjič sem spoznal, kaj ima biti v prihodnje; in ker je tvoja slava in veljava večna, bil sem ti zavidljiv in mislil sem si, da rad trpim kar si bodi, samo da bi mogel tebe premagati. Na take misli sem prišel, in zato sem pahnjen v pekel.“

Iz teh besed lahko spoznamo njegovo veliko hudobnost; on ni hotel biti samo Bogu enak, ampak je hotel biti tudi več kakor Bog, hotel je rad trpeti vse muke, da bi le Bog bil ponižan. O vražja, strašna zavist! In toliko ljudi posnema ošabnega in zavidnega luciferja, ki ne morejo trpeti, da imajo drugi ljudje, česar oni sami nimajo, ali pa da se drugim bolje godi kakor njim. Ker ga posnemajo v hudobnosti, zato bodo tudi ž njim trpeli kazen in bodo vekomaj ž njim ponižani.

3. Premišljuj slavno zmago ponižnih angelov.

Večji del angelov je luciferju nasprotoval. Ko so namreč spoznali voljo božjo in njegov sklep, so se ponižno podvrgli, molili Kristusa in častili njegovo prihodnjo mater, ter se ponudili služiti njemu in njej; in zavoljo njega so se ponudili, da hočejo služiti tudi vsemu človeškemu rodu, in da hočejo biti služabni duhovi Kristusa, Gospoda svojega. Tako so se ponižni angeli bojevali zoper ošabne angele in se vojskovali za čast božjo, kar sv. Janez popisuje tako-le: „Nastal je velik boj v nebesih. Mihael in njegovi angeli so se bojevali z drakonom; in drakon se je bojeval in njegovi angeli. In niso premagali, in njih mesto se tudi ni več našlo v nebesih.“ [1]) Drakon je lucifer, ki je bil poprej največji in najlepši angel, pa po napuhu in zavisti postal je drakon, najhudobnejši in najgrši vseh hudobnih duhov.

Ker lucifer s svojimi angeli ni hotel ne nebes zapustiti, ne biti pokoren božji obsodbi in besedi, zato se je zoper njega vzdignil sv. Mihael in zavpil na glas: „Kdo je, kakor Bog?“ Reči je hotel: „Kje so tisti, kateri hočejo biti enaki Bogu? Jaz se hočem vzdigniti

[1]) Skr. raz. 12, 7. 8.

zoper nje in hočem braniti čast svojega Stvarnika in Kristusa, njegovega Maziljenca. Tedaj vi angeli vsi, kateri spoznavate Boga za svojega Gospoda, zberite se okoli mene in bojujte se z menoj vred, da maščujemo nečast, ki jo ošabni angeli delajo našemu Stvarniku, Gospodu in Bogu.“ Tedaj so vstali dobri angeli zoper hudobne, in s Kristusovo močjo opasani so je nazadnje vrgli iz nebes. „In doli je bil pahnjen,“ govori sv. Janez, „tisti veliki drakon, stara kača, ki se ji pravi hudič, in satan, kateri zapeljuje ves svet; doli je bil pahnjen na zemljo, in njegovi angeli so bili vrženi ž njim. In drakon je potegnil s svojim repom tretji del zvezd za seboj;“ [1]) kar učeni možje tako razlagajo, da je lucifer tretji del angelov zapeljal, ki so bili tedaj ž njim vred pahnjeni iz nebes.

4. Premišljuj božjo sodbo in božjo pravičnost.

Bog ošabnim angelom ni dal časa za pokoro, ampak jih je takoj obsodil in vrgel iz nebes. Pomisli, kako strašno je bilo, ko je bilo toliko tisoč angelov vrženih iz visokih nebes. Naslednje Jezusove besede, s katerimi uči, kako z našim odrešenjem jemlje oblast hudobnim duhovom, umejo se lahko tudi o njih pregnanju iz nebes: „Videl sem satana kakor blisk padati z neba,“ [2]) kakor da bi rekel: Tako je bilo strašno videti, ko so zavrženi angeli padali z neba, kakor da bi bila strašna nevihta in silno grmenje v zraku, kakor da bi bilo celo nebo v ognju. Slišati je bilo strahovito grmenje, pokanje, šumenje, vršenje, tuljenje, stokanje in vpitje. Tu so hudobni duhovi spoznali, ali prepozno, svojo zmoto, in so objokavali svojo ošabno neumnost ter brezpametni napuh. Oj, gorje nam, so vpili, kaj smo storili? Oh, kako smo svojevoljno padli v to nesrečo! Hoteli smo biti enaki Bogu, in zdaj še sebi več nismo enaki. Zavidali smo čast Bogu, zdaj pa smo še sami izgubili svojo čast, smo polni sramote, in vse stvari bodo vesele naše sramote. Tako toževaje so zavrženi duhovi kakor blisk padali z nebes do peklenskega brezdna. Nekateri bogoslovci menijo, da je bil pekel še le zdaj ustvarjen, ko so angeli grešili in bili pahnjeni iz nebes.

Ko so videli hudobni duhovi, da so v temnem, smrdečem, ognjenem, prestrašnem kraju, oh, kaj so mislili ali govorili? Začeli so namreč goreti v črezmaravnem ognju, ki nikoli ne ugasne, in trpeli neizrekljive muke. Oni, ki so bili prej najlepši angeli, so postali najgrši hudiči. Oj greh, kako veliko zlo si, koliko škode napravljaš! Ti storiš iz lepih angelov ostudne hudiče! Kdo te ne bi iz srca sovražil? Kdo ne bi rajši stokrat umrl, kot storil en sam smrtni greh? Pač je boljše tisočkrat umreti, kot v peklu vekomaj goreti!

[1]) Skr. raz. 12, 9. 4. — [2]) Luk. 10, 18.

Tako leži Bogu nezvesti lucifer uklenjen v peklenskem brezdnu, kakor priča skrivno razodetje sv. Janeza: „Videl sem angela z neba iti, kateri je imel ključ brezdna in velike spone v svoji roki. In je zgrabil drakona, staro kačo, katera je hudič in satan, in ga je zvezal in vrgel v brezdno.“ [1]) Tako je ošabni drakon dobil svoje zasluženo plačilo, ker je hotel poprej biti nad Boga in zoper Boga, in je hotel biti on gospodar; zdaj je v najglobokejšem kraju, najdalje od Boga.

Pomisli tedaj, bogaboječi kristjan, kako je Bog oster in pravičen, ki je zavoljo enega samega greha vrgel angele v peklensko brezdno in jim noče nikoli izkazati milosti. Boj se tedaj, revni grešnik, boj se jeze božje, tresi se pred njegovo ostro pravico: „Zakaj, ako Bog tudi angelom, ki so grešili, ni zanesel, temveč jih je s peklenskimi vrvmi potegnil v brezdno, da trpé,“ [2]) misliš li, da bo zanesel tebi, ki grešiš večkrat iz same hudobnosti, tudi ko nisi izkušan, in ne samo enkrat kakor hudobni angeli, ampak vsak dan, vsako uro in morebiti še večkrat?

Molitev k Bogu.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, Gospod in kralj vseh angelov, na veke! O Bog, pravičen si in tvoje sodbe so primerne in pravične! Jaz spoznam, da sem te mnogo tisočkrat iz same hudobnosti razžalil in pekel zaslužil bolj kot hudobni duhovi. Ali glej, jaz nočem ostati trdovraten v hudobnosti kakor peklenski duhovi, ampak ponižujem se pred teboj, ki si moj Bog, in skesano te prosim, da se me usmiliš in mi odpustiš. Bodi tedaj meni ubogemu grešniku milostiv! Odreši in varuj me vseh grehov, posebno trdovratne nespokornosti in večnega peklenskega trpljenja, po Kristusu, Gospodu našem. Amen.

K sv. Mihaelu.

O sveti arhangel Mihael, vojvoda nebeških vojnih trum, ki si s svojimi angeli po Kristusovi milosti tako slavno premagal ošabne duhove, pridi, prosim te, s svojimi svetimi angeli na pomoč kristjanom in celi cerkvi božji, ki se tu vojskuje; o varuj in reši nas slabotne in

[1]) Skr. raz. 20, 1—3. — [2]) II. Petr. 2, 4.

grešne ljudi vseh hudičevih napadov v življenju, po Jezusu Kristusu, Gospodu našem, kateremu z vsemi angeli prepevaš večno zahvalno in zmagovalno pesem. Amen.

Četrto poglavje.

Kristus Odrešenik, obljubljen človeškemu rodu.

1. Stvarjenje prvega človeka.

»*In ustvaril je Bog človeka po svoji podobi.*«
(I. Mojz. 1, 27.)

1. Premišljuj, kako je Bog ustvaril prvega človeka.

Sv. pismo govori o ustvarjenju Adamovem tako-le: „In Bog reče: Naredimo človeka po svoji podobi in sličnosti; in gospoduj ribam morja, in pticam neba, in zverinam, in vsej zemlji, in vsej laznini, ki se giblje na zemlji. In ustvaril je Bog človeka po svoji podobi; po podobi božji ga je ustvaril, moža in ženo ju je ustvaril. In blagoslovil ju je Bog in rekel: Rastita in množita se, in napolnita zemljo in podvrzita si jo, in gospodujta ribam morja in pticam neba, in vsem živalim, ki se gibljejo na zemlji. In rekel je Bog: Glejta, dal sem vama vse zelišče, ki rodi seme na zemlji, in vse drevje, ki ima v sebi seme svojega plemena, da bo v živež vama, in vsem živalim zemlje, in vsej perutnini neba, in vsem stvarem, ki se gibljejo na zemlji in v katerih je življenje, da imajo za živež. In zgodilo se je tako.“ [1])

Posebno to je treba dobro premisliti, kako je Bog ustvaril človeka. Ko je ustvarjal druga bitja, je ukazal, in zgodilo se je tako. Ko pa ustvarja človeka, kako vse drugače govori Bog! Sam s seboj se posvetuje in sam sebe opominja, rekoč: Naredimo človeka! In Bog ne pravi: „Narediti hočem“ ali kaj enakega, ampak govori, kakor da jih je več. Zakaj tako? Večina sv. očetov in cerkvenih razlagalcev uči, da govori tukaj sv. Trojica sama, torej tri osebe sklenejo ustvariti človeka. Če pomislimo, da je navdihnil Duh božji sv. pismo, in da se ravno v teh in v naslednjih besedah razodeva posebna modrost božja, tedaj smemo naravnost in brez pomisleka trditi: Tukaj govori sama presv. Trojica! Pomisli le, kaj povedó be-

[1]) I. Mojz. 1, 26—30.

sede: po svoji podobi in sličnosti (t. j. podobnosti)! Neskončni Bog hoče človeku dati svojo podobo, in ne samo nekakšno podobnost mu hoče ustvariti v njegovo naravo, ampak resnično podobnega hoče narediti človeka samemu sebi. O človek, ali moreš to prav pretehtati? Ali preudariš dovolj to resnico? Človek ni sam iz sebe, ustvarjen je; vse, kar ima, ima le od Boga; toda nekaj božjega je v njem: božja podobnost in zato tudi sorodnost. Sin je podoben očetu, in človek je kot otrok božji res podoben Bogu. Kako brezmerna čast! Kakor je pa Bog gospodar vseh reči, prepušča tukaj človeku veliko svoje oblasti, stavi ga za gospodarja vsem stvarem na zemlji. Ne samo čast mu daje, ampak tudi oblast, da je res namestnik božji na zemlji.

Dalje pripoveduje sv. pismo še natančneje o stvarjenju človeka: „Izdelal je torej Gospod Bog človeka iz ila zemlje in je vdihnil v njegovo obličje duha življenja, in človek je bil živa stvar.“ [1]) Poprej je omenil sv. Duh samo kratko, da je Bog ustvaril človeka: sedaj pa opisuje to stvarjenje; saj je človek prvo bitje na zemlji. Ustvarjen je človek najprej po telesu, telo mu je narejeno iz prsti ali zemeljske tvarine; a glavni del mu je dal Bog sam naravnost, namreč dušo, katero mu je vdihnil. Ker si ne moremo staviti tega vidno pred oči, zato pravi sv. Duh, da je Bog vanj „vdihnil“ tako, kakor bi kdo vdihnil človeku sapo v obraz. Ta sapa božja je prava človeška živa duša, ustvarjena po podobi božji, in ta daje človeku življenje. Brez duše je človek mrtva stvar, samo kup prsti. Toda duša nam daje ne samo življenje, temveč tudi, da mislimo in hočemo, ker um in volja sta v duši.

Kakor je pa Bog naravnost vdihnil dušo v prvega človeka, tako jo vdihne v vsakega človeka posebej, ker duša ni iz prsti, ampak od Boga, zato jo tudi nihče drug ne more dati človeku kakor Bog sam. Tako je Bog oče naših duš,[2]) kakor imamo zemske očete po telesu.

2. Premišljuj, s kakimi prednostmi je ustvaril Bog človeka.

Med vsemi stvarmi na zemlji vsemogočnost božja ni ustvarila nobene stvari, da bi bila bolj občudovanja vredna, bolj umetna in bolj plemenita, kakor je človek. Telo in duša sta pri človeku tako izvrstna, da se ne more dovolj čuditi vsemogočnosti božji, kdor ju prav premišljuje in spozna. O človeškem telesu pravijo učeni možje, da ima črez 300 kosti, katere so tako čudapolno zložene in tako umetno sklenjene, da bi se telo razdejalo, ko bi se ena sama kost postavila drugam. To je prav dobro spoznal sv. kralj David, ko je rekel: „Vse moje kosti ti porekó: Gospod, kdo je tebi enak?“ [3]) Menda je hotel reči: Gospod, ti si vse moje kosti tako prečudno

[1]) I. Mojz. 2, 7. — [2]) Hebr. 12, 9. — [3]) Ps. 34, 10.

vkup zložil, da bi tega ne mogel storiti noben človek in noben angel; zato oznanjajo in hvalijo tvojo božjo modrost in vsemogočnost.

Ako pomislimo, kako želodec prečudno kuha jedi; kako te prekuhane jedi jetra v kri izpreminjajo; kako se kri po toliko sto žilah razliva po vsem životu; kako srce vsemu životu daje potrebno gorkoto; kako pljuča, mehu enako, srce neprenehoma hladijo; kako slezeno (vranica) vso nesnago iz krvi vleče nase, in, da na kratko povem, kako je ves človeški život od znotraj tako prečudno ustvarjen, da je, rekel bi, zase majhen svet, velikemu podoben — ko vse to dobro pomislimo, moramo strmeti nad božjo vsemogočnostjo in modrostjo. Nočem tu govoriti o peterih občutkih, ki so: vid, sluh, vonj, okus in čut, ki so tako čudapolno ustvarjeni, da jih učenjaki po velikem modrovanju le nekoliko morejo umeti in razlagati. Nočem tudi govoriti o dušnih močeh, o domišljiji, o spominu, o umu in volji; omeniti hočem samo duše, in sicer naj Kristus sam govori o nji.

On je namreč neki pobožni osebi govoril tako-le: „Koliko duša presega telo, tega ne more nobena stvar zapopasti. Jaz sam spoznam, kolikanj izvrstnejša je duša kakor telo, ker sem jaz oboje ustvaril.“ Ker ne more noben človek na zemlji, noben svetnik z vso svojo pametjo popolnoma zapopasti, kako plemenita stvar je duša, mora ona pač biti nezapopadljivo izvrstna in neprecenljiva. Ni se tedaj čuditi, da Bog tako ljubi človeško dušo, da je vse ustvaril in naredil za njeno zveličanje, da ima Kristus, nebeški kupec, toliko željo po tem dragem biseru,[1]) da je hotel rajši storiti sramotno smrt na križu, kakor pustiti, da bi se duša pogubila.

Ustvarjeni smo po podobi božji. Po nauku sv. očetov se kaže božja podoba v duši, zakaj Bog je duh, in sicer v teh-le lastnostih naše duše: 1. Bog je duh, naša duša je tudi duh; 2. Bog je večen, duša je neumrljiva; 3. prost je Bog, prosta je tudi duša in stori, kar hoče; 4. Bog je blažen sam iz sebe, duša je blažena v Bogu; 5. Bog je gospodar vseh stvari, pa tudi dušo je postavil, da zapoveduje telesu in drugim stvarem; 6. v Bogu je ena narava pa tri osebe, tako je tudi duša ena, ima pa tri zmožnosti: um, voljo in spomin. In kakor Bog Oče spoznava sebe v svojem umu in s tem rodi od vekomaj Sina, t. j. božjo Besedo, in kakor Oče ljubi Sina in Sin Očeta ter v tej enaki ljubezni iz obeh izhaja sv. Duh, tako nareja tudi človek v svojem umu besedo in v volji ima ljubezen. Tako uči zlasti sv. Avguštin.

Telo človekovo ni popolna podoba božja, zato, ker je Bog duh. Vendar pa se kaže božja podoba nekoliko tudi na človeškem telesu, zakaj v telesu prebiva duša in se zato tudi razodeva po telesu,

[1]) Mat. 13, 45.

kakor n. pr. misel v besedah. — Ker smo pa ustvarjeni po podobi božji, zato smo božja last, kakor je denar cesarjev, ker ima vtisnjeno podobo cesarjevo.

Bog je ustvaril človeka tisti dan kakor velike živali. Četudi je podoba božja, vendar ima tudi nižjo naravo, katera je nekoliko podobna živalski naravi. Spomniti se moramo tudi tega, da se ne prevzamemo. Kadarkoli vidimo živali, spomnimo se, da jih je Bog sam ustvaril, torej ne smemo ravnati ž njimi trdo ali celó neusmiljeno, A še manj smemo preveč ceniti živali, ali preveč — celó po človeško — jih ljubiti; to bi bila grozna nečast za človeka, ki je podoba božja in postavljen živalim za gospodarja, ne pa za služabnika. Zato treba rabiti živali tako, da nam koristijo za srečno življenje in pa za božjo čast. Kako strašna zmota se prime nespametnega človeka, vidimo iz tega-le: Nekateri brezbožneži so med drugimi krivimi nauki trdili tudi to, da je človek nastal iz živalij, in sicer iz opic, ker so te najbolj podobne človeku. Kam zaide človek, ako zapusti razodetje božje!

O vsemogočni Bog, kako prečudna je tvoja umetnost in modrost, s katero si ustvaril človeka! Kaj takega ne bi bil mogel storiti noben angel v nebesih, in noben človek na zemlji ne more zapopasti, kako je bil človeški život narejen in kako je bila ustvarjena njegova neumrljiva duša. Zato te častim in hvalim sto tisočkrat za vse moči svoje duše in za vse kosti in ude, za vse žile, čutnice in za vse kaplje krvi, ki so v mojem životu; in prosim te, dodeli mi, da vse moči svoje duše in vse ude svojega telesa obračam le k tvoji službi, k tvoji časti, in da te nikdar ž njim ne žalim, ampak da svojo dušo, kakor ti hočeš, ohranim za večno življenja. Amen.

3. Premišljuj, kako srečna sta bila Adam in Eva v raju.

Ko je bil Bog Adama postavil v raj, mu je pokazal vse njegovo bogastvo, vse kar je raj imel dobrega in lepega, ter mu je v last izročil vse to. Samo to je od njega hotel, naj se ne dotakne drevesa spoznanja in ne jé od njegovega sadú. Ako pa ne bi hotel ubogati in bi jedel od sadú tega drevesa, tedaj mora vedeti, da mu bo časno in večno umreti. Ravno to, kar je Bog Adamu obljubil in zažugal, je obljubil in zažugal tudi nam, to je, če njegove svete zapovedi držimo in se ogibljemo prepovedanega sadú ali grešne slasti, dal nam bo ne pozemeljski, ampak nebeški raj. Če pa prestopimo nje-

gove zapovedi, nam je umreti časno in večno. In vendar smo tako nepremišljeni in prestopamo dostikrat njegove svete zapovedi; tedaj se po pravici bojimo božje kazni.

Ko je bil tedaj Adam na vrtu veselja, ki mu pravimo raj ali paradiž, se je zahvalil ljubemu Bogu, da ga je tako plemenitega ustvaril ter mu dal tako lep, rodoviten in krasen vrt. Nato je Bog pripeljal pred njega vse živali in mu je dal spoznati vse lastnosti teh živali, da mu je bilo mogoče, vsaki živali dati pravo ime. Tako je tedaj dal vsem živalim svoja imena. Sv. pismo namreč pripoveduje: „Ko je bil torej Gospod Bog iz prsti naredil vse živali zemlje in vse ptice neba, privêdel jih je k Adamu, da bi videl, kako jih bo imenoval; zakaj, kakor je Adam imenoval sleherno žival, tako ji je bilo ime. In Adam je imenoval ž njihovimi imeni vse živali in vse ptice neba in vse zverine zemlje.“ [1])

Adamu je še manjkalo pomočnice, katero mu je tudi ustvaril Bog, kakor pravi sv. pismo: „Adamu pa ni bilo najti pomočnice njemu enake. Poslal je torej Gospod Bog Adamu trdno spanje; ko je bil pa zaspal, vzame eno izmed njegovih reber in napolni z mesom njegovo mesto. In Gospod Bog je iz rebra, katero je bil vzel iz Adama, naredil ženo in jo privêdel k Adamu. In reče Adam: To je sedaj kost iz mojih kosti, in meso iz mojega mesa: imenovala se bo možínja, ker je vzeta iz moža. Zaradi tega bo zapustil človek očeta in mater in se držal svoje žene in bodeta dva v enem mesu.“ [2])

Poprej smo slišali iz sv. pisma, da je Bog ustvaril človeka po svoji podobi, in sicer kot moža in ženo. Sedaj pa nam pripoveduje natančneje, kako je nastala žena. Izprva je bil le en človek, in ta je bil mož. V njem je bilo celo človeštvo, kakor je celo drevo v malem semenu. Kakor nareja Bog v drugih rečeh iz malega veliko, tako je tudi iz enega človeka naredil ves človeški rod. Dal mu je ženo, narejeno prav iz njegove kosti in iz njegovega mesa. Trdno spanje je zavzelo Adama. Sv. Avguštin uči, da je bil Adam med tem časom zamaknjen, da je videl, kaj se godi ž njim, in tako tudi vedel, kaj mu je žena. Hebrejska in latinska beseda pravi lepo, da je Bog „zgradil“ ali „sezidal kost v ženo“; z vsemogočnostjo je storil, da se je kost z mesom vred razširila in razrastla v žensko telo, kateremu je Bog sam vdihnil dušo kakor prej Adamu. Tako je bila ustvarjena žena. Zato je tudi žena iz prsti, pa ne naravnost iz prsti, marveč nekako del moža. Adam, navdihnjen in razsvetljen od Boga samega,[3]) je to spoznal in tudi izrekel s pomenljivimi besedami, s katerimi naznanja, kaj je zakonska zveza in kateri namen ima.

[1]) I. Mojz. 2, 19. 20. — [2]) I. Mojz. 2, 21—24. — [3]) Mat. 19, 5.

Kako čudovita modrost in ljubezen božja se kaže tudi v teh besedah, v tem ravnanju božjem! Bog je hotel ustanoviti zakonsko družbo in zvezo. Pa ni kar rekel: Bodi žena! ali kaj enakega, marveč ljubeče in skrbeče gleda samega človeka, rahlo in polagoma mu pripravlja tovarišico, vzame jo iz njega samega, da bi jo človek tem bolje in trdneje ljubil, privêde ali pripelje jo sam k njemu, da da bi jo tudi spoštoval kot sebi enako, kot dar božjih rok, kot podobo svojo in podobo božjo. Obsije in navdá ga sam Duh božji, da izreče zase in za ves človeški rod neizpremenljivo postavo zakonske zveze, da je namreč močnejša od vsake druge zveze, da je zakon nerazrušljiv do smrti.

Sedaj pa pomislimo, kako misli sedanji brezbožni svet o svetem zakonu, kako učé in ravnajo ravno tisti, ki hočejo biti najbolj omikani. Zakon jim ni nič drugega kakor posvetna zveza dveh oseb različnega spola. Kadar se jima ne ljubi več živeti skupaj, pa gresta narazen, da si poiščeta drugačne zveze. Tako uči posvetna modrost, tista modrost, ki zaničuje in zametuje sveto pismo in sv. vero sploh, tista modrost, ki hoče voditi človeka do napredka. A kam ga vodi v resnici? Kam drugam, kakor v živalsko poželenje in življenje! Kako lep, kako veličasten je nauk sv. pisma! Dà, tak je zakon med ljudmi, ki so pametna bitja, ustvarjena po podobi božji. Opomniti pa treba, da zakon v raju ni bil zakrament, še manj pri Izraelcih; šele Zveličar je povzdignil zakon do višje časti in do večje moči: dal mu je tudi božjo milost, in tako je postal zakon zakrament. Med kristijani ni drugačnega zakona kakor le tisti, ki je zakrament. Krivo in pogubljivo ravnajo tiste države, ki hočejo odtrgati sv. zakon od Kristusove cerkve in ga izročiti v skrb in varstvo posvetni gosposki.

Sv. Tomaž lepo razlaga, zakaj je Bog naredil ženo iz moškega rebra: 1. zato, ker mora biti med možem in ženo tesna zveza; 2. ker ne sme žena vladati moža, in zato ni narejena iz glave; 3. ne sme pa mož ravnati ž njo kakor s sužnjo, da bi jo tlačil in teptal, zato ni vzeta iz njegove noge.

Vsi razlagalci brez izjeme pa učé, da je žena predpodoba svete cerkve Kristusove. Iz strani drugega in boljšega Adama, Kristusa, je bila narejena sv. cerkev, ko je prebodel vojak njegovo stran in je iz nje pritekla kri in voda. Kri in voda — sv. Rešnja kri in krstna voda — sta tista dva zaklada, katera hrani in razdeljuje v zeličanje vernikom sv. cerkev.

Sv. pismo nam ne govori veliko besed o rajskem življenju prvih starišev. Toda, kar nam pové, to je toliko vredno kakor obilne besede. „Bila sta naga in se nista sramovala.“ S tem nam naznanja sv. Duh popolno nedolžnost prvih starišev, zlasti to, da nista imela

mesenih izkušnjav. Božja milost ju je tako napolnjevala, božja volja ju je tako močno vodila, da niso prihajale v njuno srce napačne misli, in zato se nista sramovala. Sramuje se tisti, v katerem je neki boj, razpor; človeku se stavi nekaj pred dušne oči, čemur pa se upira vest; zato mu je tesno v srcu in srce poganja kri v lice. Zato je rdečica na licu znamenje, da se sramujemo. Mali otroci ne spoznavajo ne dobrega, ne slabega, zato se ne sramujejo. Sramežljivost je dobra stvar za nas, ki smo v grehih; varuje nas namreč greha. V raju je ni bilo, ker ni bilo greha. Lepo govori o tem sv. Janez Zlatoust:[1] „Dokler nista grešila prva človeka, sta bila kakor angela v raju. Poželjivost v njiju ni gorela, druge strasti ju niso nadlegovale. Naravnih potreb nista imela, ampak sta bila popolnoma neminljiva in neumrljiva; še celó oblačil nista potrebovala. Ker ni bil prišel še greh in še nista bila nepokorna, obláčilo jih je veličastvo, ki je od zgoraj, in zato se nista sramovala.“

Tako sta bila prva dva človeka v raju v medsebojni edinosti in sreči, ker sta oba zvesto služila Bogu. Bila je to tista sreča človeškega rodú, katera nam je pogostoma v mislih in katero kratko imenujemo rajsko srečo. Sv. očetje in cerkveni pisatelji jo popisujejo. Določimo jo lahko s tem, da rečemo: Po duši sta imela milost božjo z vso njeno lepoto in blaženostjo; spoznala in ljubila sta Boga; po telesu sta bila neumrljiva, brez bolečin in trpljenja; uživala pa sta v tem stanju neizrekljivo veselje in zadovoljnost. Ko govori sv. Janez v skrivnem razodenju[2] o sreči izveličancev v nebesih, gotovo se ozira na raj, ko pravi: „Ne bodo več ne lačni, ne žejni; tudi solnce jih ne bo več peklo, ne kaka vročina.“ Srečna sta bila v raju, in zato sta se veselila življenja, veselila Stvarnika, veselila sama sebe in bila Bogu srčno hvaležna.

Ta sreča je bila tolika, da je Adam in Eva nista mogla nikdar pozabiti. Pripovedovala sta po storjenem grehu otrokom svojim o tej sreči, in ti so pripovedovali zopet svojim otrokom. Tako je šel spomin od roda do roda. Pri vseh narodih skoro se nahajajo sporočila o tem srečnem stanu: po Aziji in Evropi, celo v daljni Ameriki so dobili sledove takih sporočil.[3]

[1]) Homilia XV. in Genes. 4. — [2]) Skr. raz. 7, 16.

[3]) Nekateri narodi so si mislili raj kot visoko gorovje, ki je sredi zemlje, okrog njega je pa morje. Drugi so si mislili raj kot otok, na katerem prebivajo samo izveličanci in bogovi. — Indi so imenovali to gorovje Meru, t. j. sredo, češ da je sredi zemlje. „Visoko in lepo gorovje je“, pravi pesem Mahabarata, „njegovo ime je Meru. Visoka in krasna veličina! Solnce se žari ob njegovih vrhéh in bliščé sije v najdaljnejše kraje. Z zlatom je odeto to častito bivališče devov (bogov) in gandarvov (duhov). Ostudni zmaji čuvajo to gorovje; plašijo grešnika,

Raj ali paradiž je lepa predpodoba sv. cerkve Kristusove, v kateri je drevo življenja — Jezus Kristus sam v presv. Rešnjem Telesu, in obilni studenec božjih milosti. — Potem je raj posebno predpodoba nebeškega veselja; nebesa imenujemo kratko tudi raj, kjer bode Jagnje — Jezus — naše drevo življenja. — Naposled je nedolžna duša, ki je v milosti božji, tudi raj, katerega se raduje Bog sam. In zato je treba skrbeti, da ne jemo od prepovedanega sadú, da ne poslušamo hudobnega duha, da se ne udamo poželjivosti, marveč da okušamo le sadove z drevesa življenja, kakršne nam daje sv. cerkev s svojim naukom in sv. obhajilom, potem, da potekajo po njej reke štirih poglavitnih čednosti, in da ga stanovitno obdelujemo in varujemo.

4. Premišljuj, kakšen je bil pozemeljski raj.

Sv. pismo nam popisuje raj kot vrt veselja, v katerem je rastlo mnogo sadja brez vsega človeškega truda, in to sadje je bilo tako plemenito, da bi bil človek ostal vedno zdrav in živ. Potem pravi, da je bilo tudi drevo življenja sredi raja, čegar sad je imel to lastnost, da bi bil človek vedno živel, ko bi bil jedel tega sadú. Da pa ne bi mislili, da imamo to razumeti o duhovnem raju, dostavlja sv. pismo, da so iz raja tekle štiri velike reke, katere so delile zemljo na več delov in jej dajale rodovitnost. Tako-le pripoveduje sv. pismo:

„Zasadil pa je Gospod Bog raj veselja od začetka, in je postavil vanj človeka, katerega je bil naredil. In Gospod Bog je dal iz zemlje rasti mnogo drevje, lepo za pogled in sladko za jed; tudi drevo življenja sredi raja, in drevo spoznanja dobrega in zlega. In reka je tekla iz kraja veselja, da je namakala raj, in od tod se je delila v štiri glavne reke. Eni je ime Fison; ta je tista, ki obteka vso deželo Hevilat, kjer raste zlato; in zlato te dežele je prav dobro; tam se nahaja bdelij in kamen oniks. Ime druge reke je Gihon; ta je tista, ki obteka vso deželo Etiopijo. Ime tretje reke pa je Tigris; ta poteka proti Asircem. Reka četrta pa, ta je Evfrat. Vzel je

ki se mu bliža. . . .“ Knjige, imenovane „Puranu“, učé, da je na rajskem gorovju čvetero velikih jezer, polnih mleka, masla, sira in sladkorja. Štiri velike reke tekó od tod na štiri strani sveta. Na vrhu je vrt veselja, Nandana, in drevo neumrljivosti, Kalpaurkšam, raste tam med štirimi skalami. — Stari Perzijani so imenovali svoj raj Albordž ter pravili, da stoji sredi zemlje in štiri velike reke prihajajo od njega. V njem raste drevo neumrljivosti, sveto drevo Hom, katerega sadove so uživali prvi ljudje. — Kitajci tudi poznajo raj „poln prijetnosti in veselja; v njem izvira studenec nesmrtnosti in se deli v štiri reke.“ — Znano je, da so Grki pripovedovali o vrtu Hesperid, v katerem raste čudežno drevo in njegov zlati sad. — Enako so poznali stari Germani in Slovani take bajke, poznali so jih stari Mehikani in drugi Američani. (Lüken, Traditionen des Menschengeschlechtes. Münster 1856, str. 62 in nasl.)

torej Gospod Bog človeka in ga postavil v raj veselja, da bi ga obdeloval in varoval.“[1]

V teh vrsticah pripoveduje sv. pismo o onem znamenitem in presrečnem kraju, kamor je dal Bog prva dva človeka. Da je bil ta kraj neizrekljivo lep, pravi nam ime: raj veselja, ali „paradiž“. Hebrejska beseda pravi: „vrt v Edenu“, t. j. vrt v kraju veselja ali v veselju. Beseda „paradiž“ je pa grška, ali pravzaprav perzijanska, in pomenja velik, lep vrt za veselje, vrt, v katerem se lahko redé tudi živali. Tak vrt je zasadil in naredil Bog za človeka. „Od začetka“ bi lahko pomenjalo: „precej izprva, ko je Bog ustvaril človeka“; ali pa tudi po kraju: „od začetka, kjer vzhaja solnce“, to je: „od jutra“ ali „proti jutru“, in ta pomen ima hebrejska beseda.

Lepega vrta si ne moremo misliti brez drevja; tudi v raju je bilo lepo drevje s sladkim sadjem. Bilo je tukaj posebno še drevo življenja sredi raja in drevo spoznanja dobrega in zlega. Dve drevesi torej sta bili najimenitnejši. O drevesu spoznanja dobrega in zlega bomo slišali kmalu kaj več; kaj pa je bilo drevo življenja in čemu je Bog zasadil to drevo, to mislim, nam bo neznano, dokler ne pridemo v nebeški raj in tam ne zagledamo Njega, ki je pravo drevo življenja, Jezusa Kristusa. Nekateri razlagalci sv. pisma mislijo, da bi bil dal Bog jesti človeku sad tega drevesa, ko bi mu bil ostal zvest; to drevo bi mu bilo dalo pravo in srečno življenje, kakor mu je drugo drevo dalo smrt in nesrečo. Ker sta smela prva človeka jesti sad tega drevesa, zato si mislimo prav lahko, da je imelo to drevo po volji božji posebno moč zanja, moč, da jima je ohranilo in krepčalo življenje. To stori sicer že vsak sadež (razen strupenih), toda ta sadež je imel to moč v posebni meri. Bodisi kakorkoli, gotovo pomenja to drevo, ki je stalo sredi raja, ono drugo drevo, s katerega nam je došlo vsem pravo življenje, namreč drevo sv. križa, na katerem je umrl Zveličar.

5. Premišljuj, kje je bil zemeljski raj.

Sedaj pa bi imeli odgovoriti vprašanju: kje je bil raj? Saj nam sv. pismo samo popisuje, kje je bil in katere reke so tekle po njem. Kar je trdno, to povejmo najprej. Raj je bil na zemlji, zakaj tako nam govori prav jasno sv. pismo. Bil je proti jutru, t. j. od obljubljene dežele ali arabske puščave na jutrovo stran. Po raju je pa tekla reka, ki je namakala raj, in od raja naprej se je delila v štiri reke. Te reke nam Mojzes naravnost imenuje; dve, namreč Evfrat in Tigris, sta nam znani, drugi dve pa ne. Tudi ni popolnoma jasno, ali se je ena sama reka delila od raja naprej v štiri reke,

[1]) I. Mojz. 2, 8—15.

tako nekako, kakor bi se en studenec cepil v štiri potoke, ali pa tako, da je bila v raju ena sama reka; odkar je pa ponehal in izginil raj, odtlej so štiri velike reke, ki izvirajo tam, druga blizu druge. Vendar nam kažejo Mojzesove besede pot do onega kraja, kjer je bil raj. Štiri velike reke izvirajo na enem kraju; dve izmed teh sta znani. Mojzes govori o takih rekah, ki so tekle ob njegovem času in katere so bile tedaj jako znane.

Potemtakem smemo reči, da je bil raj v Armeniji, visoki deželi na južni strani Črnega in na zahodni strani Hvalinskega morja. Tukaj izvirata prav blizu skupaj (menda 2000 korakov narazen) reki Evfrat in Tigris, ki se naposled stekata v eno samo veliko reko, potem velika reka Aras (nekdaj imenovana Arakses), ki teče v Hvalinsko morje proti vzhodu, in naposled Čaruk, ki poteka najprej proti vzhodu, potem pa se izliva v Črno morje. Te reke so velike in so bile torej dovolj znane; vse pa izvirajo res — dejal bi — iz enega vira ali studenca, namreč izpod armenskega gorovja. Pa vjema se tudi vse drugo, kar omenja Mojzes o raju in štirih rekah. Fison (Čaruk) obteka deželo „Hevilat“, deželo, kjer raste (se dobiva) obilo dobrega zlata. Ta dežela je Kolhida, na vzhodu Črnega morja. Vode tega kraja, ki potekajo z gorá, valé s seboj drobna zrna zlatá. Zato so devali v vodo ovčjo runo (kožo z volno), da se je na njem nabiralo zlato. Kolhida je bila znana kot zlata dežela daleč po svetu, zato govori o njej tudi Mojzes. Druga reka Gihon obteka deželo Etiopijo. Ta Etiopija pa ni v Afriki, ampak „Kuš“, dežela Kušovcev med Črnim in Hvalinskim morjem. V Armeniji je bil torej po tej razlagi raj, kakor učé nekateri učeni možje (posebno Calmet), tista dežela, kjer se je ustavila tudi ladja Noetova po vesoljnem potopu. Seveda ne moremo tega izpričati popolnoma trdno, zakaj raja ni več, in ko je izginil raj, premenilo se je veliko v tistem kraju. Če bi torej učil kdo nekoliko drugače, ne smeli bi mu oponašati, da uči krivo. — Bdelij, ki se nahaja v deželi hevilatski, zaznamuje neko smolo, oniks pa je drag kamen bledo-rdeče barve.

Prvi človek Adam ni bil ustvarjen v raju; Bog ga je postavil ali prestavil v raj; pač pa je bila v raju ustvarjena Eva. Z delom naj bi si bil sladil svoje dneve in uril svojo moč. Za delo je človek namenjen in tudi pred grehom ni bil brez dela. A tedaj ni bilo težko in mučno, kakor je po grehu, ampak prijetno.

O Oče nebeški, pošlji nam svojo luč in svojo resnico, da nas spremljata in pripeljeta na tvojo sv. goro, v nebeški sv. raj, da bomo tebe z Jezusom in po Jezusu, tvojem Sinu, Gospodu našem, tam na veke hvalili in častili. Amen.

2. O Adamovem grehu.

»*In pahnil ga je Gospod Bog iz vrta veselja.*«
(I. Mojz. 3, 23.)

1. Premišljuj nesrečni greh prvih starišev.

V razodenju sv. Brigite beremo to-le: Ko je hudič videl, kako rad ima Bog človeka, začel si je iz zavisti misliti tako-le: Glej, Bog je človeka ustvaril, in če mu bo človek pokoren, vzame ga Bog v nebesa namesto nas, ki smo tako nepremišljeno izgubili nebesa. Če pa človeka zapeljem, tedaj ne bo mogel priti v nebesa. Tedaj je hudič v svoji zvijači prvega človeka izkušal zapeljati. Satan se je skril pod podobo kače, o kateri pravi sv. pismo, da je bila bolj prekanjena ko vse druge živali, in je s človeškim glasom govorila Evi: „Zakaj vama je Bog zapovedal, da ne bi jedla od vsega drevja v raju?“[1]) On je hotel reči, od drevesa spoznanja, ki je tako žlahtno drevo, ako bi jedla od njegovega sadú, odprle bi se vajine oči, in vse bi lahko vedela. To je bila pač lažniva beseda! Ako bi bila Eva zamašila svoja ušesa in ne bi bila poslušala kače, gotovo bi ne bila prišla v toliko nesrečo. Uči se iz tega, o kristjan! Kadar ti izkušnjavec vdiha hudobne, pregrešne misli, ali te izkuša zapeljati v greh, ne poslušaj ga, ampak izbij si take hudobne misli takoj iz glave. Ne posnemaj Eve, katera je jabelka željno ogledovala, ampak zapri svoje oči, da ne vidiš ničemurnosti.

Potem ko je Eva kačo dolgo poslušala in videla, da je sad očem lep in dober in prijeten za jed, premagala jo je poželjivost, vzela je od sadú in je jedla. Tako je storila smrtni greh, in kar je še hujše, tudi svojega moža je zapeljala, da je tudi on pokušal od tega sadú in smrtno grešil. Zakaj tako govori sv. pismo: „In je dala svojemu možu, ki je tudi jedel“,[2]) t. j. od prepovedanega sadú. Oh, nesrečna nespamet! Za sam grižljaj revnega jabolka izgubita svojo časno in večno srečo in pahneta v veliko, strašno nesrečo sebe in ves človeški rod! O greh, ti si pač strupen sad! S pomočjo milosti božje te hočem črtiti in se te ogibati!

2. Premišljuj, kakšen sad je to bil.

Nekateri izmed učenjakov mislijo, da prepovedani sad je bila figa; vendar pa je verjetnejše občno sporočilo, da je bilo jabolko, kar se dá tudi s tem dokazati, kar pripovedujejo o raznovrstnih jabolkih v sveti deželi in drugih ondotnih krajih. Tako rastejo v Egiptu drevesa, kakršnih pri nas ne poznamo. Drevo je gosto in ima majhne veje; listje mu poganja iz debla, kar en list nad drugim.

[1]) I. Mojz. 3, 1. — [2]) I. Mojz. 3, 6.

To listje pa je tako veliko, da je en sam list petnajst črevljev dolg, in širok dva ali tudi dva in pol črevlja. Preden je bil iznajden papir, sušili so take liste in na-nje pisali. Na drevesu pa zorijo silno lepa, okusna jabolka tako obilno, da je na enem samem reclju po petnajst ali šestnajst in tudi več jabolk. Jabolka so eno ped dolga, rumena kakor žofran, sladka kakor med in mehka kakor surovo maslo. Kristjani v tistih krajih pravijo, da je to tisti sad, katerega sta jedla Adam in Eva, zato jim pravijo kristjani in neverniki Adamova jabolka. Romarji, ki so bili v tistih deželah, pravijo tudi, da so jedli taka jabolka in da so jih hoteli tudi prinesti domov. Ali kadar jih kdo iz dežele nese, ni mogoče jih dalje hraniti kakor osem ali devet dnij, ker so premehka.

Ti pa, o Gospod, dodeli nam, ubogim Adamovim otrokom, to milost, da greh, kot strupeno jabolko, črtimo in se ga vedno ogibljemo. Amen.

3. Premišljuj, kako Adam in Eva nista hotela skesana spoznati svojega greha, ampak sta se hotela izgovarjati.

Takoj po storjenem grehu sta čutila v sebi kazen, ker „obema so se odprle oči in sta spoznala, da sta naga“.[1]) Bog je namreč rekel: Jaz jima hočem vzeti prvotno pravičnost in jima odpreti oči, da se bosta sramovala sama sebe, in ju za vselej zapoditi iz raja. In glej, v kazen greha so se jima res takoj odprle oči in sta spoznala, da sta naga. Pred grehom sta bila, kakor pravi sv. Janez Zlatoust, kakor so zveličani v nebesih, in akoravno sta bila v telesu, vendar nista čutila nobenih telesnih potreb, in zato tudi nista potrebovala ne strehe, ne oblačil, ne ničesar drugega. Nista vedela, da sta naga, ker sta bila obdana z neko prečudno slavo, in ta slava ju je odevala bolje kakor najlepše oblačilo. Po storjenem grehu pa sta izgubila vse te prednosti; spoznala sta takoj svoj veliki dolg in svojo sramoto, in jako ju je bilo sram. Vendar pa nista obujala srčne žalosti črez svoj greh, in nista mislila na drugo kakor na to, kako bi skrila svoj greh. Izgubila sta namreč božjo milost, brez katere se tudi mi pred Bogom zavoljo naših grehov tresemo kakor naši prvi stariši, in brez pomoči milosti božje se ne moremo prav ponižno kesati svojih hudobij.

Skrila sta se tedaj pod figovo drevo, in s figovim listjem sta si zakrila svojo nagoto. „Spletla sta figovo listje, in si naredila krila“,[2]) pravi sv. pismo. Od take fige se nahajajo še drevesa blizu mesta Bejrut za Galilejo. Drevesa imajo nizka stebla in dokaj dolgo listje; dolgo je namreč tri komolce in en komolec široko. S takim listom

[1]) I. Mojz. 3, 7. — [2]) I. Mojz. 3, 7.

sta se Adam in Eva tedaj lahko odela. Fige tega drevesa so skoro kakor kumare, imajo debelo lupino in so popolno rumene, sočne in zelo sladke. Kadar se razrežejo, pravijo, da se v njih vidi znamenje rdečega križa.

4. Premišljuj, kako je Bog imel sodbo, in kako Adam in Eva nista spoznala svojega greha, ampak še pomnožila ga s tem, da sta se hotela izgovarjati.

Ko je tedaj nesrečni Adam s svojo Evo tičal pod figo, zaslišala sta Boga, ki je hodil po raju; zbala sta se in tresla se pred njim kakor pred svojim sodnikom. „Zato“, kakor govori sv. pismo, „sta se Adam in njegova žena skrila pred obličjem Gospoda Boga med drevjem raja. In Gospod Bog je poklical Adama in mu rekel: „Kje si?“ On odgovori: „Slišal sem tvoj glas v raju, in sem se zbal zato, ker sem nag, pa sem se skril.“ In Bog mu reče: „Kdo neki ti je povedal, da si nag, razen ker si jedel od drevesa, od katerega sem ti prepovedal jesti?“ Adam pa reče: „Žena, katero si mi dal v tovarišico, dala mi je od drevesa in sem jedel.“ In Gospod Bog je rekel ženi: „Zakaj si storila to?“ Ta odgovori: „Kača me je prevarila in sem jedla.“ In Gospod Bog je rekel kači: „Ker si to storila, prokleta si med vsemi živalmi in zvermi zemlje; po trebuhu se boš plazila in prst jedla vse dni svojega življenja. Sovraštvo bom postavil med teboj in ženo, in med tvojim zarodom in njenim zarodom; ona ti bo strla glavo, in ti boš zalezovala njeno peto.“[1])

Spoznaj dobroto Boga, ki je mislil na usmiljenje, ko se je jezil, ter je prečisto Devico in njen blagoslovljeni sad, njenega Sinú obljubil Odrešenika revnima grešnikoma, ko jima je napovedal kazen.

5. Premišljuj, kako je Bog naše prve stariše kaznoval in izgnal iz raja.

Bog je rekel ženi: „Namnožil bom tvoje težave; v bolečini boš rodila otroke, in pod oblastjo boš moževo, in on bo tebi gospodoval.“ Adamu pa je rekel: „Ker si poslušal glas svoje žene in jedel od drevesa, od katerega sem ti prepovedal jesti, bodi prokleta zemlja v tvojem delu; v potu svojega obraza“, t. j. z veliko težavo in delom, „boš užival kruh“, in se boš od zemlje živil, „dokler se ne povrneš v zemljo, iz katere si vzet. Zakaj prah si in v prah se povrneš.“[2]) In kmalu je tudi prva človeka zadela kazen božja, ker je Bog ukazal angelu, izgnati ju iz raja. Zgodilo se je to, kakor pravijo, popoldne okoli treh, ob tisti uri, kakor je Kristus umrl na križu, kar nekateri posnemajo iz tega, ker pravi sv. pismo: „Slišala sta glas Gospoda Boga, ki je hodil ob hladu popoldne po raju.“[3]) Tako je bil tedaj

[1]) I. Mojz. 3, 8—15. — [2]) I. Mojz. 3, 16—19. — [3]) I. Mojz. 3, 8.

Adam, kakor mislijo nekateri, komaj devet ur v raju, in njegovega veselja je bilo kmalu konec; zakaj zjutraj zarano je bil ustvarjen in od Boga postavljen v raj, in ondi je ostal do treh popoldne. Na to veselje devetih ur sledilo je devet sto let trpljenja. Vendar pa nočemo in ne moremo trditi, da je Adam bil le devet ur v raju, ker drugi menijo, da je Adam grešil šele drugi petek po svojem ustvarjenju.

Kar zadeva njegovo kazen, je pa gotovo, kar pravi sv. pismo: „In pahnil ga je Gospod Bog," namreč Adama z Evo vred, „iz vrta veselja, da bi obdeloval zemljo, iz katere je vzet."[1]) Pomisli malo, kako sta bila žalostna, ko ju je angel gnal iz raja! Kako sta pač jokala, ko nista imela nič drugega, kakor le vsak svoj mali kožuh, da sta mogla zakriti svojo nagoto, zakaj sv. pismo pravi: „Tudi je naredil Gospod Bog Adamu in njegovi ženi suknji iz kož."[2]) Šla sta tedaj gologlava in bosa, in sta milo pogledovala nazaj proti raju, iz katerega sta bila izgnana.

O nebeški Oče, usmili se nas, nesrečnih Adamovih otrok, in daj, da spoznamo svoje grehe, jih obžalujemo in se jih popolnoma in čisto spovemo ter vredno pokoro storimo za-nje, da tako zadobimo tvojo milost, slavo in zveličanje v nebeškem raju, po Kristusu Jezusu, edinem našem Odrešeniku in Zveličarju. Amen.

3. Adamova pokora.

»*Ta (Modrost) je varovala njega, ki ga je Bog naredil prvega, očeta vsega sveta, ko ga je samega ustvaril, in ga je rešila njegovega greha in mu dala moč gospodovati nad vsem.*« (Modr. 10, 2.)

1. Premišljuj spokorno življenje prvih dveh grešnikov in spokornikov.

Morebiti bi rad vedel, kako je bilo ime deželi, v katero je prišel grešni Adam, ko je bil izgnan iz raja. Učeni možje pravijo, da ga je Bog sam peljal tja, kjer ga je bil poprej ustvaril. Sv. pismo govori tako-le: „In pahnil ga je Gospod Bog iz vrta veselja, da bi obdeloval zemljo, iz katere je vzet." — Pomisli zdaj, kako sta Adam in Eva žalovala, ko sta se videla v pregnanstvu. Zdaj sta šele prav spoznala svoj greh, ko sta videla, kaj sta izgubila; zakaj tu sta živela v velikem uboštvu in prav revno. Stanovališče jima je bila votlina v

[1]) I. Mojz. 3, 23. — [2]) I. Mojz. 3, 21.

skalovju, baje ne daleč od damascenskega polja, katero še zdaj kažejo popotnikom. Njuna jed je bilo sadje in zelišče. Obleko sta imela iz neobdelanih kož. Tako ubožno in revno sta živela, da sta vsem spokornim grešnikom zapustila vzgled prave pokore.

Sv. Brigiti je Bog razodel to-le: „Adam je prav pošteno živel, in ni imel, razen Eve, nobene druge žene. Jaz (Bog) sem ju učil, kako me imata častiti, in sem jima dovolil živeti v zakonu; zakaj bala sta se zakonskega življenja, dokler jima nisem očitno dal tega dovoljenja.“ Iz tega razodenja vidimo, kako čisto, bogaboječe in spokorno sta živela Adam in Eva, da bi se bila še celo zakona zdržala, ko ga ne bi bil Bog očitno dovolil. V ravno tistem razodenju pravi Kristus nadalje: „Tudi potem, ko je bil Abel ubit, in sta dolgo žalovala po njem, sem se ju usmilil in ju tolažil.“ In to pravijo tudi zgodovinarji, da sta Adam in Eva sto let žalovala za Abelom. Od velike žalosti nista hotela več prebivati v svoji poprejšnji votlini, kjer sta se jima rodila sinova, temveč sta prebivala v temni, nizki, kratki in ozki luknji, v trdi skali, sto korakov proč od damascenskega polja proti solnčnemu zahodu v neki dolini. To dolino imenujejo še dandanašnji dolino solz, ker sta ondi Adam in Eva sto let žalovala po svojem sinu Abelnu.

Tu se uči od Adama, o človek, v dolini solz obžalovati in objokovati smrt Kristusa, pravega nedolžnega Abelna, pa tudi svoje grehe in grehe vseh ljudi.

2. Premišljuj, kako bogaboječe je Adam živel.

Živel je namreč tako sveto, da ni menda nikoli več storil nobenega smrtnega greha. Tako je tudi angel govoril sv. Brigiti: „Sv. pismo priča očitno, da je Adam, ko je bil v raju, prelomil božjo zapoved, ali potem, ko je bil izgnan iz raja, ne pravi, da bi bil kdaj nepokoren Bogu. Adam je ljubil Boga iz vsega svojega srca, in bolj mu je bilo žal, da je razžalil svojega Stvarnika, kakor pa, da je sam sebe storil nesrečnega. Ne le tedaj, ko ga je bila zavoljo njegovega napuha zadela jeza božja, ampak tudi v svojem pregnanstvu je dobil veliko tolažbo, ker je delal veliko pokoro s pravo ponižnostjo zaradi tega, ker je razžalil svojega dobrotljivega Stvarnika. Svet je bil dober, dokler je njegov zarod njega posnemal.“ Ali ni to lepa hvala, ki jo angel daje Adamu? Iz tega lahko posnamemo, kako ponižno in sveto je živel Adam.

Tudi to je bilo pri njem hvale vredno, da je svoje otroke redil v božjem strahu in jim ukazal obhajati neke praznike. Tako, postavim, posvečeval je z Evo in s svojimi otroki zvesto vsako soboto. Praznoval je tudi tiste dni, ko so se mu rodili njegovi otroci, in je

Bogu dajal hvalo za prejete dobrote in prosil ga, naj njegovim otrokom dá svojo milost. Odločil si je bil tudi neke kraje, ki jih je posvetil Bogu, da je potem ondi s svojo družino častil Boga. Poznal je dovolj tudi zvezde, in znal je mnogo človeku potrebnih umetnosti ter jih je učil tudi svoje otroke.

Slednjič je bil tudi prerok in je veliko prerokoval o prihodnjih časih. Posebno je prerokoval vesoljni potop in pa včlovečenje Sinu božjega. O tem govori hebrejsko sporočilo tako-le: Ko je enkrat pobožni očak Adam pogledal pot v raj in sam pri sebi pomislil, koliko srečo je zapravil sebi in svojim otrokom, začel je bridko jokati in žalovati: „Oj, kako nesrečen človek sem jaz! Kaj sem reva storil? Za eno jabolko sem zapravil toliko srečo! Tedaj res ne morem več upati, kdaj priti nazaj v raj? Ali moram res vse žive dni ostati v dolini solz? O moj ljubi Bog, usmili se me in ne kaznuj me vekomaj zavoljo mojega greha!“

Ko je Adam izgovoril te besede, prikaže se mu angel od Boga poslan, kateri mu prijazno govori tako-le: „Ne žaluj odveč, zakaj iz tvojega zaroda se bo rodil eden, ki bo pravičen in miroljuben vladar. Ta bo s pravo vero in z Bogu dopadljivo daritvijo vzel od drevesa življenja, in njegov sad bo v zveličanje vsem, ki bodo upali vanj.“ Te besede so Adama potolažile, in to prikazen je povedal svoji ženi, katera je ravno Kajna nosila. Mislila sta si, da ta otrok utegne biti njih odrešenik; toda to upanje jima je izginilo, ko sta videla, da je Kajn tako surov človek. Ko se jima je pa Abel rodil, ki je živel dokaj pobožno, mislila sta si, da bo ta odrešenik; zato sta se večkrat tolažila s tem in željno čakala svojega odrešenja. Ko je pa hudobni Kajn ubil svojega brata, ni izreči, kako sta Adam in Eva žalovala, ker sta mislila, da jima je umorjen odrešenik. Zato sta črez sto let žalovala za njim. Potem se jima je rodil tretji sin Set. Ta je živel tako sveto, da so ga takrat živeči ljudje imeli skoraj za Boga zavoljo njegove velike pobožnosti, modrosti in poznanja zvezd. Tako pišejo tudi o njem, da se mu je večkrat prikazal angel in ga učil; zavoljo tega se mu je neki ves život nekako svetil. Svoje otroke je izredil tako bogaboječe, da so jih sploh imenovali „sinove božje“, kakor je imenuje tudi sv. pismo.[1])

3. Premišljuj upanje Adamovo in drugih očakov in njih vedno vzdihovanje po obljubljenem Odrešeniku.

Ko sta Adam in Eva videla veliko krepost in svetost svojega sina Seta, veselila sta se čezmerno in sta upala, da bo morebiti pobožni Set odrešenik. Ker sta pa le zastonj čakala sto in zopet sto

[1]) I. Mojz. 6, 2.

let na to odrešenje, sta slednjič mislila, da bi utegnil biti odrešenik vnuk Enos, Setov sin, kateri je tudi prav sveto živel in prvi vpreljal očitno službo božjo, kakor pravi sv. pismo: „Ta je začel klicati ime Gospodovo.“[1])

Ker jih tudi ta ni odrešil, so ljudje postavljali svoje upanje na Henoha, ki je bil tako svet mož, da ga je Bog prestavil v raj. Tedaj je bil Adam že dokaj postaran in je že mnogo sto let čakal na odrešenje; vendar pa ni opustil upanja, da mu pride odrešenje in zveličanje od Boga. Ker je tedaj videl, da tako dolgo ni odrešenika, in se je bal, da ne bi njegovi otroci morebiti izgubili upanja prihodnjega odrešenja, jih je pred svojo smrtjo poklical k sebi in jim je govoril: „Ljubi moji otroci! Mnogokrat sem vam pravil, da sem bil v vrtu veselja, in da sem zavoljo svoje nepokorščine prišel v prognanstvo. Vedite pa, da nam je pripravljen in obljubljen boljši raj v nebesih. To mi je Bog obljubil, še preden me je izgnal iz raja. In ko sem bil enkrat posebno žalosten, mi je poslal svojega angela, kateri mi je rekel, da bo prišel eden iz mojega zaroda, ki nas bo rešil iz naših rev. Zatorej, ljubi moji otroci, ohranite to gotovo upanje; Bog bo gotovo izpolnil svojo obljubo. Jaz nisem bil vreden videti odrešenika s svojimi očmi; živite bogaboječe in prosite ljubega Boga, naj bi vam izkazal to milost.“

Ko je tako potolažil svoje otroke, umrl je Adam star devet sto in trideset let,[2]) in jim je v svoji oporoki zapustil upanje na odrešenje. Zato so vsi njegovi pobožni otroci in vnuki, ves njegov zarod, vzdihovali po Zveličarju ali Odrešeniku sveta in so prosili Boga, naj jim izkaže svojo milost in je odreši in očisti vseh grehov. Združi tudi ti ž njimi svoj glas in reci:

Vzdihovanje.

O Gospod, izkaži nam svojo milost in daj nam Zveličarja, katerega si nam obljubil!

Mi te prosimo, o Gospod, da pošlješ, katerega hočeš poslati, da nas reši iz rok naših sovražnikov!

O Bog moči, poduči nas in pokaži nam svoje obličje, in mi bomo zveličani. Amen.

---

[1]) I. Mojz. 4, 26. — [2]) I. Mojz. 5, 5.

Peto poglavje.

Kristus očakom obljubljen in prerokovan.

1. Očak Noe in vesoljni potop.

»*Noe je dosegel milost pred Gospodom.*«
(I. Mojz. 6, 8.)

1. Premišljuj, kako hudobno so živeli ljudje pred potopom, in sicer posebno zato, ker so imeli obilno premoženja in so živeli brez skrbi.

Ljudje so bili v tistih starodavnih časih veliki in silno močni, imeli so bister um in so živeli po več sto let. Tedaj se je zemlja v kratkem napolnila z ljudmi. Sezidali so si mesta, trge, vasi in sejali so in sadili vsakovrstnega žita in sadunosnih dreves. Za jed so imeli ne samo kruh in zelenjavo, ampak tudi meso zveri in domače živine.

V tistem času so bile tudi že svobodne umetnije znane ljudem, med njimi branje in pisanje. Pobožni Adam namreč je svoje otroke učil vse znanosti in umetnije, v katerih je bil poučen neposredno od samega Boga. On je bil tudi prvi, kakor menijo nekateri, ki je znašel črke in pisanje, in da je spisal prve bukve na kože, ki jih je poprej pripravil za to. V teh njegovih bukvah je bilo mnogo duhovnih naukov in zapovedi, Bogu služiti, pa tudi prerokbe, kaj ima priti v prihodnje. Tudi njegov sin Set je spisal sedmero knjig, v katerih je mnogo prerokoval o prihodnjem Zveličarju in o zvezdi, ki se ima prikazati o njegovem rojstvu. Tako je tudi Enoh spisal več knjig, na kar spominja menda tudi sv. apostol Juda Tadej v svojem pismu. V teh knjigah je bilo med prerokbami tudi mnogo o zvezdah in njihovi moči. Potemtakem je bil svet takrat že precej izobražen, in ljudje so imeli vsega dovolj. Druge postave niso imeli kakor samo naravno postavo, in menda tudi niso imeli drugih poglavarjev ali vladarjev kakor naravnih, to je, vsak oče je bil neodvisen poglavar svoji družini.

Iz te velike svobode je prišlo, da so ljudje počasi pozabili na Boga in da so zabredli v mnogovrstne grehe. Kajnovi otroci so bili posebno hudobni in so živeli po svojem spačenem poželenju. Požrešnost, pijanost in nečistost so bile njih navadne pregrehe. Ubijati ljudi in vraže niso bile redke med njimi. Setovi otroci pa,

ki se imenujejo v sv. pismu sinovi božji, so živeli bogaboječe, dokler je živel pobožni Adam. Po njegovi smrti pa so se ženili s Kajnovimi hčerami, od katerih so bili zapeljani tudi oni. Zato pravi sv. pismo: „Ko je pa Bog videl, da je hudobija ljudi na zemlji velika, in da je vsa misel srca obrnjena vsak čas v zlo, bilo mu je žal, da je ustvaril človeka na zemlji, in srčna žalost ga je znotraj prevzela. Rekel je: „Potrebil bom človeka, katerega sem ustvaril, z obličja zemlje.“[1]) Bog je neizpremenljiv, in tedaj se ne more jeziti, žaliti ali v žalost se potopiti kakor človek. On govori tu s človekom po človeško, kakor bogoslovci razlagajo te besede sv. pisma.

2. Premišljuj, kako je Noe dosegel milost pred Gospodom.

Kakor izpričuje sv. pismo, je Noe dosegel milost pred Gospodom, ker je bil pravičen mož, in je hodil z Bogom. Hudobnost ljudi mu je bila gnusoba; zato je vsakega resno svaril in opominjal, naj bi se poboljšal. Hudobni grešniki pa niso marali za njegove besede, še jezilo jih je njegovo svarjenje in menda so ga tudi hoteli ubiti. Ko je tedaj Bog videl, da se nočejo poboljšati, rekel je Noetu: „Konec vsega mesa je prišel pred me; napolnjena je zemlja z ljudi krivico, in jaz jih bom pokončal z zemljo vred. Naredi si ladjo iz gladkega lesa; predale naredi v ladji, in s smolo jo zamaši znotraj in zunaj. In tako jo naredi: Tristo komolcev bodi dolga, petdeset komolcev široka, in trideset komolcev visoka.“[2]) Začel je tedaj Noe delati ladjo, ko je še živel njegov oče Lameh, in delal jo je celih sto let.

Ljudje so se čudili ter ga popraševali, čemu mu ima biti ladja? On pa jim je pridigoval pokoro in večkrat s solznimi očmi jim govoril: Oj hudobni ljudje, kolikokrat sem vas že opominjal, da opustite greh. Ker pa nočete poslušati, zato vas hoče Bog vse potopiti v vodi. Zato mi je ukazal narediti ladjo, da rešim v njej sebe in družino. Opominjam vas tedaj: še je čas, da se spokorite; če ne, gorjé vam! Božji kazni ne uidete! — Ali hudobnemu ni nič mar, ko pride v globočino pregreh; on zaničuje vsako svarjenje. Tako tudi hudobneži niso nič marali za njegove besede in so živeli naprej po svoji hudobni navadi.

Ko je bila v sto letih ladja dodelana in vse spravljeno vanjo, česar je bilo treba, da bi v njej živeli ljudje in živali, tedaj se je zgodilo, da so k ladji hitele vse živali, katere so Noe in njegovi trije sinovi po redu spravljali v ladjo, od nečistih živali po dvoje in od čistih živali po sedmero. Ljudje, ki so to videli, so se temu čudili.

[1]) I. Mojz. 6, 5. 6. — [2]) I. Mojz. 6, 13—15.

Lahko bi bili spoznali, da je božje maščevanje blizu, ali njih hudobnost je bila tako velika, da so vse zaničevali, in tedaj se niso dali motiti v svojem pregrešnem življenju. Lahko si mislimo, da je dobri Noe šel k svojim bratom in prijateljem in da jim je z objokanimi očmi zadnjikrat rekel, da se ne bodo svoje žive dni nikoli več videli. Vendar pa tudi to ni ganilo otrpnjenih src. Tukaj se vidi očitno, da grešnik za nič več ne mara, kadar pride v globočino pregreh. O moj Bog, ne pripusti, da se pogreznem v toliko globočino pregreh in v toliko trdovratnost, da se vekomaj ne pogubim!

3. Premišljuj strašni potop.

V letu tisoč šest sto šest in petdesetem po ustvarjenju sveta, sedemnajsti dan meseca novembra, je šel pobožni Noe, kakor mu je Bog zapovedal, s svojimi tremi sinovi in ženami v ladjo, „in Bog jo je od zunaj za njim zaprl.“[1] Drugi ljudje pa so ostali trdovratni, veselili so se, jedli in pili, igrali in plesali. Bog pa se je razsrdil nad njimi in je njih veselje izpremenil v žalost. Črni oblaki zakrijejo nebo in začelo je strašno grmeti in bliskati, bučati in vršeti, toča se vsiplje in lije gost dež. Na enkrat je tak strah na zemlji, da vsi ljudje obledé. Nebo je vedno bolj temno, ker se oblaki vedno bolj kupičijo, tako da se o belem dnevu nič ne vidi. Ploha pa je bila s točo zmešana taka, da je bilo vse žito potlačeno in da so se lomile veje na drevesih. Od vseh strani so naraščali hudourniki in potoki, ki so drevesa s koreninami ruli iz zemlje in velike skale s strašnim ropotom valili s seboj. Tako so se vse stvari bojevale zoper hudobne grešnike, in Bog je hotel tudi s tem še opominjati k pokori. Voda je jela naraščati tako, da je segala že hišam do streh. Tu so ubogi ljudje strašno tožili, in krik in jok je bil povsod.

Milo je bilo gledati ljudi in živali v tej nevarnosti. Ko je voda le vedno rastla, umaknili so se ljudje na strehe, dokler ni voda tudi streh zagrnila in potopila ljudi. Drugi so se še za časa rešili na visoke hribe in gore, ker so mislili, da voda ne pride tako visoko; zlezli so na vrh dreves, ki so stala na gorah, da bi vsaj tako ušli potopu. Ko so pa videli, da tudi vse to nič ne pomaga, je bil strah in trepet! Kako so kričali in vpili! Kaj tako strašnega si skoro ne moremo še prav misliti ne. Več njih so se držali za rame in tako potonili. Drugi, ki so znali plavati, držali so se še nekaj časa vrh vode, nazadnje pa so poginili tudi oni. Gotovo so se marsikateri dolgo držali na veliki deski ali na deblu drevesa, ki je plavalo po vodi, dokler jih niso požrli valovi, ali pa so poginili gladú. Tu so videli stariši svoje otroke in otroci svoje stariše, kako so se nesrečno

[1]) I. Mojz. 7, 16.

pogubili. Zopet tam je videl prijatelj prijatelja se vtapljati in ni mogel pomoči ne sebi, ne njemu. Tudi živali so plavale po vodi in se branile smrti, dokler so mogle. Ptiči so letali po zraku, dokler so imeli kaj moči, nazadnje pa so vsi premočeni od dežja in od lakote premagani popadali v vodo in poginili. Da v kratkem povem: Strašno je bilo videti ljudi, živali in ptiče, ker ni se mogel nobeden rešiti pogina in so vsi v potopu vzeli konec!

Tu glej, o grešnik, in pomisli, kar bi se lahko zapisalo na vse mrliče: „Greh je vzrok smrti, greh je potopil ves svet.“ Poglej lesem, o grešnik, kako oster je pravični Bog, ki je brez usmiljenja kaznoval ljudi in nobenemu ni prizanesel, tudi nedolžnim otročičem ne. Takrat ni bilo nobene posebne postave kakor sama naravna postava, ki je prepovedovala nečistost in nezmernost v jedi in pijači. In vendar je posebno zavoljo teh dveh grehov prišel potop, kakor se dá spoznati iz besed Kristusovih, kateri govori tako-le: „Kakor so v dnevih pred potopom ljudje jedli in pili, se ženili in možili do tistega dné, ko je šel Noe v ladjo, in niso verjeli, dokler ni prišel potop in vseh vzel, tako bo tudi o prihodu Sinu človekovega.“[1])

Ker niso bili vsi ljudje, ki so poginili v potopu, enako hudobni, lahko sodimo, da niso bili vsi vekomaj pogubljeni, in da so se nekateri izmed njih zveličali, kar se dá spoznati tudi iz sv. pisma, ki tako-le govori o Kristusu: „Da je (ko je bil na križu umrl) tudi duhovom, kateri so bili v ječi, prišel pridigat, kateri so bili nekdaj neverni, ko so čakali božje potrpežljivosti v Noetovih dneh, ko se je delala ladja.“[2]) Gotovo, ko so ljudje videli, da jim je umreti, se jih je mnogo iz celega srca obrnilo k Bogu, obudili so kes in žalost čez svoje grehe in tako umrli v božji milosti. Prišli so tedaj v vice ali v predpekel, kjer so ostali, dokler ni Kristus veliki petek prišel k njim in jim oznanil odrešenje.

Lahko si mislimo, kako je Noe med potopom miloval svoje nesrečne vrstnike. Ko je začelo dežiti, začel je menda Noe klečé moliti za uboge grešnike, in je z ženo in z otroki roke stegoval proti nebu in prosil za-nje. Ko so slišali strašno vpitje zunaj ladje, so bili še bolj ganjeni, ker so bili njih prijatelji in znanci, ki so klicali na pomoč. Največ pa je bolelo srce Noeta, da se toliko grešnikov vekomaj pogubi. Gotovo je on s svojo molitvijo marsikateremu izmed njih izprosil in zadobil od Boga to milost, da so se spreobrnili vsaj v zadnji uri svojega življenja, ker sv. pismo pravi o njem: „Ob času srda je bil sprava.“[3])

Tudi to si še lahko mislimo, da ves čas potopa Noe s svojo

[1]) Mat. 24, 38. 39. — [2]) I. Pet. 3, 19. 20. — [3]) Sir. 44, 17.

družino v ladji ni bil brez dela, ampak da je skrbel za-se in za živali, ki so bile ž njim v ladji, ter jim je dajal potrebne jedi in pijače in skrbel za potrebno čiščenje ladje.

Gospod Jezus Kristus, čegar predpodoba je bil očak Noe, ker si ti tisti, ki nam revnim stvarem deliš večni mir,[1]) obvaruj nas, prosimo te, večnega nepokoja v peklu, in daj nam doseči pravi mir in pokoj v večnem zveličanju, da te bomo vekomaj častili in hvalili. Amen.

2. Noetovo življenje po potopu.

»*Noe je sezidal oltar Gospodu, in je daroval žgavne darove.*« (I. Mojz. 8, 20.)

1. Premišljuj, kako je šel iz ladje Noe in vse, kar je bilo ž njim.

Ko je bil Noe v ladji že celo leto, je napočil dolgo zaželjeni dan, da je po toliki prestani nadlogi zopet mogel stopiti iz ladje. Bog je pomislil nanj, kakor pravi sv. pismo, in mu rekel: „Pojdi iz ladje ti in tvoja žena, tvoji sinovi in žene tvojih sinov s teboj. Vse živali, ki so pri tebi, pelji ven s seboj.“[2] Ko je Noe streho vzel od ladje, oj kako so se razveselili ljudje in živali, da zopet vidijo beli dan, ker so celo leto tičali v ladji! Ptiči so začeli prepevati in živali od veselja poskakovati. Noe je dal svoj blagoslov ptičem in ptiči so veselo odleteli. Odpiral je hlev za hlevom in izpuščal živali, ki so vsaka kakor je mogla na znanje dajale radost, katero so čutile.

Nazadnje je šel tudi Noe s svojo družino sedem in dvajseti dan novembra iz ladje. Da bi se zahvalil Bogu, da ni tudi on poginil v potopu, „postavil je oltar Gospodu in je vzel od vseh čistih živalij in ptic in je daroval žgavne darove“[3]) Gospodu.

Učimo se od Noeta hvaležnosti, da ne zabimo Bogu hvalò dajati za vse od njega prejete dobrote. Zahvalni dar dokaj dopada Bogu, zato govori tudi sv. pismo o Noetovi zahvalni daritvi: „In prijetni duh je bil všeč Gospodu ter je rekel: Nikdar več ne bom preklel zemlje,“[4]) t. j. ne bom je več tako pokril z vodo.

2. Premišljuj Noetov blagoslov.

Ko je Noe s svojimi sinovi ogledoval zemljo okoli sebe, skoraj ni vedel, kje je, ker zemlja je bila zelo premenjena. Kjer je bila poprej suha zemlja, ondi je bila zdaj voda, in kjer je bila poprej

[1]) Noe pomenja pokoj. — [2]) I. Mojz. 8, 16. 17. — [3]) I. Mojz. 8, 21. — [4]) I. Mojz. 9, 11.

voda, ondi je zdaj stala suha zemlja. Več gor ni bilo več, ker so se pogreznile v globočine, in več dolin se je bilo kviško povzdignilo in so postale gore. Blato je pokrivalo skoraj vso zemljo; hiše so bile posute, in kar je bilo najžalostnejše, na mnogih krajih je bilo vse polno mrtvih živalij in ljudi, ki niso bili zagrebeni. Zato je ostal Noe še nekaj let na visoki gori, da se je med tem zemlja bolj posušila in da so mrliči strohneli. Gora Ararat, na kateri je bila Noetova ladja ostala, je blizo poldrugo sto milj daleč od Jeruzalema proti polnoči in je tako visoka, da ima na več krajih sneg celo leto, po zimi in po letu. Osem dni hodá daleč se še vidi gora Ararat, tako zelo visoka je. Na tej gori tedaj je Noe po potopu prebival in postal drugi oče človeškemu rodu. Zato ga je tudi Bog blagoslovil, rekoč: „Naraščajte in množite se in polnite zemljo! Glej, svojo zavezo naredim z vami.“[1])

Poglej, kristjan, hočeš doseči božji blagoslov in si ga ohraniti, moraš držati zavezo božjo, to je, njegove svete zapovedi.

3. Premišljuj Noetovo življenje po potopu.

Noe je v božjem strahu učil svoje otroke in jih je večkrat opominjal, kako strašno je Bog človeški rod kaznoval s potopom. Vendar pa njih veliko ni dosti maralo za njegove nauke, posebno izmed Kamovih otrok, ki so bili hudobni, kakor je bil Kam.

Ker jim je tedaj Noe žugal, da je bo Bog tako kaznoval, kakor nekdaj Kajnove otroke, hoteli so se zavarovati pred enako kaznijo in sezidati visok stolp, višji kakor oblaki, da bi jih ne mogel doseči noben potop. Začeli so tedaj sto štiri in trideset let po potopu, ko je Noe še živel, ta stolp zidati v deželi Senaar, sto in sedemdeset milj daleč od Jeruzalema proti solnčnemu vzhodu. Ta stolp je bil tako velik, da je moral skoraj celo uro hoditi, kdor je hotel priti enkrat okoli njega. Visok je bil osem milj, kakor so stari pripovedovali.[2]) Zdaj pa ta stolp ne stoji več, samo zdolnja njegova podlaga se še dobro pozna, ki ji pravijo tamošnji prebivalci Birs Nimrud, to je Nimrodov stolp. Sezidal ga je namreč kralj Nimrod, on, ki je bil prvi kralj na svetu, sin Kusov, kateri Kus je bil sin hudobnega Kama.

Tu glej, kako velik je bil napuh ljudi, ki so se hoteli Bogu zoprstaviti in zidati tako visok stolp! Bog pa je zmešal njih jezike, da niso več umeli eden drugega, in tako so jenjali dalje zidati. Zavoljo tega zmešanja jezikov je dobil stolp ime Babilon, to je: zmešnjava. Napuh dela vselej zmešnjave: „ker se Bog napuhnjenim ustavlja, ponižnim pa daje milost.“[3])

[1]) I. Mojz. 9, 1. 11. — [2]) Sedem stadij ali 875 korakov visok je bil ta stolp po spričbah starih grških pisateljev. — [3]) I. Petr. 5, 5.

4. Premišljuj Noetovo smrt.

Noe je potem, ko se je zidal babilonski stolp, živel še dve sto in šestnajst let in je doživel še mnogo nadlog na zemlji. Tako je še videl, kako je kralj Nin stavil malike in vabil ljudi k malikovanju. Mnogo jih je bilo, ki so ga ubogali in so začeli moliti hudiče namesto Boga. Noeta je to seveda dokaj bolelo, tako da bi mu bilo umreti že zaradi srčne žalosti, četudi ne bi bil tako silno star. Samo Semovi otroci in vnuki so se še držali pravega Boga in niso malikovali.

Gospod Jezus Kristus, ki si pravi Noe, ker si pri Bogu dosegel milost in z lesom svetega križa odrešil svet, reši nas, te prosimo, po moči svojega križa in trpljenja strašnega potopa pregreh; ne daj, da poginemo kot nespokorni grešniki, temveč ohrani nas vse za večno življenje. Amen.

3. Abraham in Sodoma.

»*Gospod je rekel: Bom li Abrahamu skrival, kar mislim storiti?*« (I. Mojz. 18, 17.)

1. Premišljuj hudobnost Sodomljanov in Gomorljanov.

Okoli 2083. leta po ustvarjenju sveta je živel očak Abraham, katerega je Bog odbral izmed vseh ljudi, da bi se v njegovi hiši svetu ohranila prava vera. Takrat je bila tudi dežela okoli Sodome in Gomore, na meji Judovske dežele, najlepša in najrodovitnejša med vsemi, enaka pozemeljskemu raju. Ljudje pa, ki so ondi stanovali sredi tolike obilnosti vsega posvetnega, so se bili popačili tako, da so uganjali vsakovrstne hudobije. Zlasti pa so bili udani grehu nečistosti, in posebno zopernaravni nečistosti. Zato je rekel Gospod Abrahamu: „Vpitje Sodome in Gomore je čim dalje večje, in njiju hudobija čim dalje groznejša. Pojdem tja doli in bom videl, ali je njih dejanje tako hudobno, kakor je vpitje, ki prihaja do mene, ali pa ni tako, da bom vedel. Obrnili so se od ondod in napotili proti Sodomi; Abraham je pa še stal pred Gospodom. In približal se je in rekel: Ali pogubiš pravičneža s krivičnikom vred? Ako bo petdeset pravičnih ljudi v mestu, ali bodo tudi ti poginili? Ali ne prizaneseš onemu kraju zaradi petdeset pravičnikov, ako bodo v njem? Nikar ne stori tega, da bi usmrtil pravičnika s hudobnežem in da bi bil pravičnik kakor hudobnež, saj tako ne delaš; ti, ki sodiš vso zemljo, ne boš nikakor storil te sodbe. In Gospod reče Abrahamu: Če najdem v Sodomi petdeset pravičnih sredi prebivalstva, prizanesem vsemu kraju zaradi njih.

In Abraham odgovori in reče: Ker sem že začel, govoril bom Gospodu svojemu, ker sem prah in pepel. Kaj, ko bi bilo pet pravičnikov manj kakor petdeset? Ali pokončaš, četudi jih je pet in štirideset, vse mesto? In Gospod reče: Ne bom pokončal, ako jih najdem tam pet in štirideset.

Zopet mu je govoril: Ako se jih pa tam najde štirideset, kaj boš storil? Reče Gospod: Ne bom jih udaril zaradi štirideset.

Prosim, reče, ne bodi nevoljen, Gospod, če govorim. Kaj, ko bi se jih tam našlo trideset? Odgovori: Ne bom storil, ako jih tam najdem trideset.

Ker sem že začel, reče, govoril bom Gospodu svojemu: Kaj, ako se jih tam najde dvajset? Reče: Ne bom pokončal zaradi dvajset.

Lepo prosim, reče, ne jezi se, če govorim še enkrat: Kaj, ako se jih tam najde deset? In reče: Ne bom iztrebil zaradi deset. — In odšel je Gospod, ko je nehal govoriti Abrahamu; in ta se je vrnil v svoj kraj.“[1])

Glej, kristjan, kako je Abraham zastonj prosil za Sodomo in Gomoro, ker so bili tisti ljudje odveč hudobni.

2. Premišljuj, da Bog ni hotel dalje z grešniki imeti potrpljenja, ampak je hotel hudobneže kaznovati.

Bog je poslal dva angela, da sta rešila Abrahamovega bratranca Lota z njegovo ženo in dvema hčerama, in požgala mesto Sodoma z drugimi čveterimi bližnjimi mesti, ki so bila: Gomora, Adama, Sebojim in Segor. Ali za mesto Segor je Lot izprosil, da ni bilo pokončano z drugimi mesti. Ko sta bila tedaj angela Lota z ženo in hčerama izpeljala iz Sodome, „dežil je Gospod“, kakor govori sv. pismo, „na Sodomo in Gomoro žveplo in ogenj z nebes in je pokončal ta mesta in vse njih prebivalce“[2]) tako, da ni nobeden ostal živ.

Pomisli, kako strašno je zopet Bog kaznoval pregreho nečistosti, kakor nekdaj s potopom. Nebo se je menda oblačilo in strašen vihar je jel pihati. Začelo je grmeti, pokati in bliskati. Ljudje so se bali in skrivali so se po hramih in votlinah. Takoj potem je namesto navadnega dežja dežilo z nebes žveplo in ogenj in strela je udarjala na več mestih. Kako je bilo pač strašno, ko je bil zrak poln gorečega žvepla in ognja in ko so strele križem letale! Od samega strahú so bili ljudje bledi ko smrt in niso vedeli, kam ali kako bi pobegnili.

Ognjeni dež in goreče žveplo sta padala tako gosto na mesta in vasi in na vso tisto deželo, da je bilo v enem trenutku vse v ognju. Nobeden ni mogel drugemu pomagati; vsi so zgoreli v strašnem ognju. Od tega gorečega žvepla se je vzdigal tak dim, da je segal do oblakov.

[1]) I. Moj. 18, 20—32. — [2]) I. Mojz. 19, 24. 25.

Tudi smrad je bil tak, da se je čutil več milj daleč. Nazadnje se je še zemlja vdrla in je požrla štiri mesta: Sodomo, Gomoro, Sebojim in Adamo, in vsa dežela, ki je bila malo poprej podobna raju, je bila izpremenjena v smrdeče morje. Hudobni in nespokorni grešniki pa so šli doli v pekel in so prišli iz pozemeljskega ognja v večni peklenski ogenj, kjer že okoli štiri tisoč let goré in bodo še neskončno število let, vekomaj goreli. O nesrečni grešniki! Za nesramno slast se pogrezajo v večno trpljenje in za kratko veselje si napravljajo večne muke. Pomisli to dobro, grešnik! Varuj se v prihodnje nesramnega greha nečistosti. Prosi Jezusa po njegovi deviški materi Mariji, da te obvaruje te pregrehe, in reci:

O Jezus, Sin deviške matere Marije, varuj me vsake nečistosti, po prošnjah prečistega Srca Marijinega in sv. Jožefa. Amen.

3. Premišljuj, zakaj se še zdaj vidijo znamenja strašne kazni božje.

Kjer so bila štiri mesta, tam je zdaj smrdeče morje, kateremu pravijo Mrtvo morje, ker ni nič živega v njem. Če reka Jordan, ki se izliva v to morje, kakšenkrat zanese kako ribo v morje, mora riba takoj se vrniti v Jordan, ali pa poginiti. Tudi na bregovih Mrtvega morja ne živi nobena žival, ne domača, ne divja, ker tod nič ne raste, in tudi ptičev se tod ne vidi. Dolgo pa je to morje deset milj in široko dve ali tri milje. Okoli morja je zemlja nerodovitna, in če tudi kaj raste, ni ne za človeka, ne za žival. Tako rastejo neke jablane blizu Mrtvega morja, ki imajo od zunaj lepa rdeča jabolka, od znotraj pa ni nič kakor pepel.[1]) Na severni strani ima morje enako drugim, peščevnato bregovje, ali pod belim peskom je črna ilovica. Na zahodni strani, kjer je nekdaj stala Sodoma, zdijo se bregovi kakor s pepelom potreseni in nekateri trdijo, da so še razvaline mesta Sodome videli v morju. Na vzhodni strani je pa več luž in mlak, kjer raste lep trst, španskemu zelo podoben.

Nobena morska voda na svetu ni tako slana kakor Mrtvo morje, in Turki napravljajo iz njegove vode mnogo soli, ki jo po vsi deželi prodajajo. Onstran Jordana, kjer se reka izliva v morje, je nekdaj stal solnat steber, v kateri je bila izpremenjena Lotova žena, ker se je bila vkljub angelovi prepovedi ozrla nazaj. Ta solnati steber je stal še za Kristusa in apostolov, kakor izpričuje judovski

[1]) Gratz je popisuje tako-le: »Ta sad je dokaj jabolku podoben; ako ga pa kdo stisne ali udari, razpokne se in v roki ne ostane drugega, kakor tanek lup in pa neka vlakna.«

zgodovinar Jožef Flavij. Tudi tisti, ki je pisal bukve Modrosti, ga je še videl, in on je živel v Makabejski dobi.[1])

Iz tega naj vsi grešniki spoznajo, kako zopern je greh nečistosti Gospodu Bogu. Zapomnijo naj si tudi to dobro, da jih večnega pogubljenja ne reši, ako ostanejo trdovratni v svoji nespokornosti, ne Abraham s svojimi prošnjami, ne Jezus Kristus s svojimi neskončnimi zaslugami.

O Jezus, Sin deviške matere Marije, reši me, te prosim, Sodome, to je greha nečistosti! Prosim te zopet, zavoljo svojega prečistega Srca prizanesi in odpusti mi, karkoli sem kdaj grešil z nečistostjo, in dodeli mi svojo milost, da se vselej te pregrehe obvarujem in mojemu stanu primerno ohranim čistost do konca. Amen.

4. Abraham, Izak in Jakob.

»*Naš oče Abraham je bil izkušan, in je bil po mnogih stiskah izkušen prijatelj božji.*« (Judit. 8, 22.)

1. Premišljuj Abrahamovo popotovanje.

Abraham se je rodil na Kaldejskem v mestu Ur, ki se mu zdaj pravi Orfa, sto šest in petdeset milj od Jeruzalema proti vzhodu. Iz tiste dežele je šel njegov oče Tare z vso svojo družino v Haran v Mezopotamiji ali Medrečju, sto in deset milj od Jeruzalema proti severovzhodu, kjer je tudi umrl. Po očetovi smrti je Bog ukazal Abrahamu iti iz te dežele v obljubljeno deželo, ko je bil pet in sedemdeset let star. Tako tedaj je šel Abraham na božje povelje s svojo ženo in z Lotom, svojim bratrancem, in z vsem svojim blagom in premoženjem v obljubljeno deželo, blizu dva tisoč let pred Kristusovim rojstvom. Stanoval je v dolini Mambre, majhno uro od Hebrona proti jugu, v prav prijazni in rodovitni dolini, ki je uro široka in dolga dve uri. Pravijo, da stoji tam še dandanašnji silno star hrast, pod katerim je Abraham imel svoj šotor, in kjer je pogostil tri angele.[2]) V tej dolini se mu je rodil sin Izak, ko je bil Abraham star sto let.

2. Premišljuj Abrahamovo pokorščino.

Ko je Abraham prebival v Bersabeji blizo Gerare, ki meji z Egiptom, odkoder je tri dni hodá do gore Morije, je Bog izkušal Abrahama in mu je rekel: „Abraham, Abraham!“ In je odgovoril: „Tukaj sem.“ In Gospod mu je rekel: „Vzemi svojega edinega sina

[1]) »Še dandanašnji kažejo ondi popotnikom solnato gomilo kot ostanek tega solnatega stebra,« pravi Allioli k Modr. 10, 7. — [2]) I. Mojz. 18, 1—3.

Izaka, katerega ljubiš, in pojdi v ‚Deželo prikazni', in tam mi ga daruj v žgavni dar." Abraham je tedaj po noči vstal, tretji dan prišel do mesta, t. j. do imenovane gore, in je rekel svojima hlapcema: „Počakajta tukaj z oslom." On pa je šel sam z Izakom na goro, sezidal oltar in zložil nanj drva. In ko je bil zvezal Izaka, svojega sina, ga je položil na oltar vrh grmade ter je stegnil roko in prijel za meč, da bi zaklal svojega sina. In glej, angel Gospodov je zaklical z neba, rekoč: „Abraham!" In on je odgovoril: „Tukaj sem." In angel mu je rekel: „Ne steguj svoje roke nad mladeniča in nič žalega mu ne stori." In angel Gospodov je poklical Abrahama drugič z neba, rekoč: „Sam pri sebi sem prisegel, govori Gospod: Ker si to storil in nisi prizanesel svojemu edinemu sinu zavoljo mene, blagosloviti te hočem in pomnožiti tvoj zarod kakor zvezde na nebu in kakor pesek ob bregu morja. Tvoj zarod bo v last dobil vrata svojih sovražnikov, in oblagodarjeni bodo v tvojem zarodu vsi národi zemlje"[1] (namreč v Kristusu, obljubljenem Odrešeniku sveta, kakor to razlagata sv. pismo samo in sv. apostol Pavel), „ker si bil pokoren moji besedi."

Glej, tako je Bog pohvalil in plačal Abrahamovo pokorščino in vero!

3. Premišljuj, kako sta živela Izak in Jakob.

Izak je imel dva sina, Ezava in Jakoba. Jakob pa je imel dvanajst sinov, med katerimi sta mu bila najljubša Jožef in Benjamin. Ker se je pa Jožefu sanjalo, da postane gospod črez vse svoje brate, so ga bratje prodali kupcem, ki so ga v Egipt s seboj vzeli in tam prodali. Bog pa ga ni zapustil tudi v nesreči ne, in ker je bil pobožen, ga je povzdignil tako visoko, da je postal kraljev namestnik v Egiptu.[2])

Egipt je od obljubljene dežele štirinajst dni hodá daleč. Tedaj je Jakob, ki je prebival v obljubljeni deželi, vedno objokaval Jožefa kot mrtvega. Ko je pa nastala huda lakota in so Jožefovi bratje drugič v Egipt prišli žita nakupovat, dal se jim je Jožef spoznati, in je ukazal, naj mu očeta Jakoba z vso družino pripeljejo v Egipt.[3]) Tako so prišli Izraelci v Egipt, kjer se jim je godilo dobro štiri sto let zavoljo dobrot, ki jih je bil Jožef storil celi deželi.

Pomisli, da take svetopisemske dogodbe so čudovite predpodobe tistih dobrot, katere nam je Bog izkazal ali nam jih hoče izkazati po Jezusu, našem Zveličarju. Zato pa moli:

---

[1]) I. Mojz. 22, 1—18. — [2]) I. Mojz., pogl. 37. in 29. — [3]) I. Mojz., 45. pogl.

Molitev.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, učenik in Odrešenik sveta na veke! Amen. Najdobrotljivejši Oče! Prosim te po Jezusu Kristusu, našem pravem Izaku, ki je bil za nas zaklan in darovan; po Jezusu, našem pravem Jakobu, čegar križ nam je naša nebeška lestvica, po kateri moremo vsi priti v nebesa; po Jezusu te prosim, našem pravem Jožefu, čegar milost in previdnost nas hrani v naši duhovni in telesni lakoti: dodeli, da posnemamo Abrahama in Izaka v trdni veri, v ponižni pokorščini in v ponižnem zatajevanju, da po njegovem sv. križu, po njegovem trpljenju in po njegovi smrti pridemo v nebesa in tako uidemo večni ali peklenski lakoti. Amen.

Šesto poglavje.

Izraelski vojvode so Kristusova predpodoba.

1. Mojzes pelje ljudstvo iz egiptovske sužnosti.

»*Gospod je ta dan Izraelce otel iz roke Egipčanov.*« (II. Mojz. 14, 30.)

1. Premišljuj trdo egiptovsko sužnost, v kateri so ječali Izraelci.

Ko so se bili Izraelci pomnožili že tako, da je bilo samo tistih, ki so bili pripravni za boj, črez šest sto tisoč, je v Egiptu gospodoval kralj, ki ni nič vedel o Jožefu ali pa ni hotel nič vedeti o tem, kar je Jožef Egipčanom storil dobrega. On si je mislil, da bi se utegnili Izraelci, ker jih je toliko, vzdigniti zoper njega in ga izgnati iz dežele. Zato je začel Izraelce hudo stiskati. Zapovedal je, da se jim imajo otroci potopiti v reki, in nakladal jim je težavna dela. Ubogi Izraelci pa so vpili k Bogu, da bi jih rešil iz teh nadlog.

Bog jih je uslišal in je poslal Mojzesa in Arona h kralju Faraonu, naj bi v božjem imenu tirjala od njega, da jim pusti iti iz dežele. Kralj pa se je vsled tega razsrdil še bolj in je ljudstvo še bolj stiskal. Ali Bog je po Mojzesu delal mnogo čudežev in ves

Egipt strašno kaznoval. Ker je bil pa kralj vedno trdovratnejši, je Bog poslal deseto šibo v Egipt, tako da je umrlo vse prvorojeno v eni noči, od človeka do živali.[1])

Egiptovska sužnost je bila predpodoba nesrečne sužnosti, s katero peklenski Faraon tlači in nadleguje človeški rod, ko ga je zapeljal v greh.

2. Premišljuj, kako so bili Izraelci rešeni iz sužnosti.

Bog je Mojzesu zapovedal, naj se Izraelci, ki so bili raztreseni po vsem Egiptu, zberó v mestu Ramez. Ker je Bog Egipčanom v eni noči pomoril vse prvorojence, zato so prestrašeni radi pustili Izraelce odhajati, še silili so vanje, naj le hitro gredó iz dežele, ker so se bali še večjega trpljenja. Tako so šli Izraelci o sveti veliki noči iz Egipta. Bilo jih je nad šest sto tisoč mož, brez žen in otrok, in brez števila veliko namešanega ljudstva, ki je šlo ž njimi, kakor pravi sv. pismo,[2]) katero se je bilo menda izpreobrnilo k judovski veri, ko je videlo toliko čudežev. Lahko tedaj verjamemo, da je bilo vseh nad deset sto tisoč ali en milijon ljudi, in pa silno veliko ovac, goved in vsake druge živali. Tako velika množica ljudi se je vzdignila o polnoči, ko jim je svetila polna luna. Z velikim veseljem so šli Izraelci iz Egipta in so peli Bogu hvalo za odrešenje iz egiptovske sužnosti. Sv. prerok Mojzes je šel pred njimi, in vsi so šli za njim, kakor ovce in jagnjeta za svojim pastirjem.

Tukaj je treba premišljevati, po kako čudni poti je Bog vodil svoje ljudstvo. Ko so namreč iz Rameza šli proti severu, so se na božje povelje obrnili zopet proti jugu in postavili so svoj tabor dve uri daleč od Rameza, kjer se Sokot pravi. Tu so počivali ves dan in obhajali prvo veliko noč. Sveto pismo pravi: „Odrinili so Izraelci iz Rameza prvi mesec, petnajsti dan prvega meseca, in so se všotorili v Sokotu, drugi dan velike noči, vpričo vseh Egipčanov, ko so pokopavali prvorojence, ki jih je bil Gospod pomoril.“[3]) Pač so ta praznik veselo obhajali! Hvalili so Boga, da jih je rešil težkega Faraonovega jarma. Izraelci so bili štiri sto in trideset let v Egiptu, in kakor so bili z veseljem prišli v Egipt, tako so z veseljem šli iz Egipta. Vsi so bili zdravi in čvrsti, in med toliko sto tisočerimi ni bil nobeden bolan. — Iz Sokota so šli zopet proti jugu in so se utaborili pri Etamu. Od tam so prišli k Rdečemu morju po slabi kameniti poti in so na bregu morja postavili šotore. Bog jih je namreč nalašč peljal k Rdečemu morju, zato da je izkazal svojo vsemogočnost.

[1]) II. Mojz. 12, 29. — [2]) II. Mojz. 12, 31. 39. — [3]) IV. Mojz. 33, 3.

3. Premišljuj, kako je Bog svoje ljudstvo rešil iz rok Faraonovih in iz vsake nevarnosti.

Ko so bili Izraelci na bregovih Rdečega morja, so Faraonu povedali, da so šli iz dežele. Ker je Mojzes vedno le to tirjal, naj kralj dovoli ljudstvu, da gre tri dni hodá daleč v puščavo, da daruje Gospodu,[1]) si je mislil Faraon, da pridejo Izraelci potem nazaj. Zato se je kralj kesal, da je izpustil ljudstvo. Ukazal je svojim ljudem, naj gredó za Izraelci in naj jih pripeljejo nazaj. Ko so Izraelci videli, da gre za njimi Faraon z vso svojo močjo, so se prestrašili in niso vedeli, kam bi ubežali. Pred njimi je bilo Rdeče morje, na obeh straneh so bile visoke pečine, za njimi pa je bil sovražnik. Faraon jim je bil med tem že za hrbtom in noč se je že bližala. Da bi pa Izraelcem nič žalega ne storil, postavil je Bog temno meglo med oba tabora, tako da niso videli drug drugega. Tudi angel se je postavil med Izraelce in Egipčane z oblačnim stebrom vred, ki je Izraelcem kazal pot.

Bog je tudi Mojzesu ukazal, naj s svojo palico udari morje, da se razdeli. In ko je Mojzes stegnil roko, razdelilo se je morje, in Gospod ga je dobro posušil po silno močnem in pekočem vetru, ki je vlekel vso noč. Mojzes je ljudstvo tolažil, rekoč: Nikar se ne bojte! Glejte veličastna dela Gospodova, ki jih bo danes storil: zakaj Egipčanov, ki jih zdaj vidite, ne boste videli nikoli več. Gospod se bo bojeval za vas, vi pa molčite! In Izraelci so šli skozi sredo suhega morja; in voda je stala ko zid na njih desnici in na njih levici.[2]) Mojzes je šel spredaj pred njimi, in rod Levi je šel v lepem redu za njim. Tako so vsi glavarji dvanajsterih rodov storili, in vsak rod je šel za svojim poglavarjem. In tako so vsi Izraelci prešli Rdeče morje.

Pač čudovito popotovanje, in nikoli slišan čudež! Poslušaj le, kaj se bere v bukvah Modrosti: „Vsaka stvar se je prenaredila v svojo prvotnost, in je služila tvojim (božjim) poveljem, da bi bili tvoji otroci brez nevarnosti. Oblak je obsenčeval šotore, in kjer je preje stala voda, se je prikazala suha zemlja, in v Rdečem morju je bila pot brez ovire, in zelena trata v grozni globočini, in skozi njo je šlo vse ljudstvo, ki ga je varovala tvoja roka, in videli so tvoje čudeže in znamenja.“[3]) Kako lepo popisuje sv. pismo hojo Izraelcev skozi Rdeče morje! In kdo more reči, kako veselo je bilo ljudstvo, ko je šlo skozi morje? „Kakor jagnjeta so skakali,“ pravi Modri, „ter poveličevali tebe, o Gospod, ki si jih rešil.“[4]) Prav je rekel, da so poskakovali kakor jagnjeta, ker je bilo morje, kjer so šli skozi, široko

[1]) II. Mojz. 5, 3. — [2]) II. Mojz. 14, 16—31. — [3]) Modr. 19, 6—8. — [4]) Modr. 19, 8.

najmanj osem ur hodá, kakor se more še dandanašnji videti, in vendar je vse ljudstvo blizo v treh urah prišlo črez. To je tako čudovito, da pravi sv. pismo: „Skozi Rdeče morje jih je Bog prepeljal, in jih zvozil skozi silne vode.“[1]) Zato menijo nekateri, da je Bog, ki je po svojih angelih morje razdelil, tudi po angelih ljudstvo spravil v treh urah črez morje.

Vredno je omeniti tudi to, kar pravi sv. pismo: „Skozi morje je šlo vse ljudstvo, ki je je varovala tvoja roka, in videli so tvoje čudeže in znamenja.“[2]) Ker so videli morje, ki je stalo kakor zid na desni in na levi, videli so strašne morske globočine, zelene in polne rastlin in cvetlic, kakor lepe travnike o spomladi. V Rdečem morju namreč, in tako tudi v vseh drugih morjih, kakor pričajo tisti, ki so s svojimi očmi videli, so na dnu zeleni travniki in cvetlice vsakovrstnih barv. Tako je v Rdečem morji veliko koraldastih drevesc, ki so podobna našim črešnjam in ki večkrat tako visoko rastejo, da segajo ven črez vodo in so nevarne ladjam. Takih dreves je včasih toliko, da jih je cel gozd po več milj dolg. Te rdeče koralde se vidijo skozi vodo, tako da ljudje mislijo, da je voda rdeča, akoravno je tako bela kakor vsaka druga; in odtod ima morje svoje ime.[3])

V Rdečem morju je tudi dosti školjk, v katerih so biseri, tako tudi čebulje in mnogo korenik, ki so mehke v vodi; kadar jih pa kdo potegne iz vode, postanejo trde ko kamen, kar se more tudi še dandanašnji videti. Tamošnji ljudje namreč plavajo v tem morju, pa večkrat s svojimi noži odrežejo od teh rastlin in jih iz vode prinesó na dan. Vse te čudeže so videli Izraelci in so hvalili Boga, in tako so v začetku četrte ponočne straže srečno pišli na ono stran morja.

4. Premišljuj, kako so bili Egipčani v Rdečem morju pokončani.

Egipčani, ki niso mogli do Izraelcev zavoljo goste in temne megle, so ostali za njimi. Ko so pa Izraelci o polnoči šli skozi morje, je bilo tako svetlo kakor črez dan, ker je ognjeni oblačni steber osvetljeval vso okolico. Tedaj so videli Egipčani, da so se vzdignili Izraelci in planili v morje; vendar pa niso planili za njimi, ker so menili, da se hočejo obupavši vsi potopiti v morju. Ko so pa spoznali, da se je morje pred njimi razdelilo in da gredó po suhem skozi morje, so hoteli tudi oni hiteti skozi morje za Izraelci. Sv. pismo govori tako-le: „In Egipčani so se vzdignili in šli za njimi, in vsi Faraonovi, njegovi vozovi in njegovi konjiki v sredo morja.“[4])

[1]) Modr. 1, 18. — [2]) Modr. 19, 8. — [3]) Rdeče morje ima svoje ime pravzaprav od rdečkastega morskega mahú; ali pa odtod, da je zelo proti jugu, in stari pesniki vroči pas zemlje imenujejo rdeč ali pekoč. — [4]) II. Mojz. 14, 23.

Egipčani so mislili, da bodo v kratkem zajeli Izraelce; toda poslušaj, kaj pravi nadalje sv. pismo: „In že je bila napočila jutranja straža (t. j. tretja ura po polnoči), in glej, Gospod se je ozrl na vojsko Egipčanov iz ognjenega in oblačnega stebra in je usmrtil njih vojsko.“ Razlagalci sv. pisma pravijo, da je začelo grmeti in bliskati, iz ognjenega in oblačnega stebra so udarjale strele in so ubile veliko Egipčanov. Tedaj so se nesrečni ljudje vsi prestrašili in so rekli: „Bežimo pred Izraelci, zakaj Gospod se vojskuje zanje proti nam.“ Obrnili so se tedaj nazaj, da bi iz morja zopet prišli na breg, toda Bog je rekel Mojzesu: „Stegni svojo roko nad morje, da se vrne voda nad Egipčane.“ In Mojzes je stegnil roko po morju in morje se je vrnilo na svoje prejšnje mesto. In ko so Egipčani bežali, prišla jim je voda nasproti, in Gospod jih je zagrnil sredi valov. Strašno je bilo gledati, ko so silni valovi, ki so poprej stali kakor zid, z groznim šumenjem pokrili Egipčane, vse potopili v vodah in gnali mrtva trupla proti bregom, kjer so stali Izraelci, kakor govori sv. pismo: „In Gospod je oni dan rešil Izraelce iz rok Egipčanov. In Izraelci so videli Egipčane mrtve na bregu morja.“[1])

Strašen pogled, ko je plavalo toliko tisoč mrtvih ljudi in konj v Rdečem morju! Egipčanov je bilo petdeset tisoč konjikov, dva tisoč pešcev in sedem sto vozov, v katerih je bilo mnogo velike gospode. Tako je bilo toliko tisoč mož v morju, in veliko izmed njih zavoljo svoje nespokornosti pogreznjenih v pekel, kjer trpé vekomaj zato, ker so sovražili in preganjali božje ljudstvo.

Ti pa, Oče vsega usmiljenja, pelji nas skozi Rdeče morje, to je, skozi bridko in krvavo trpljenje Jezusa Kristusa, črez viharno morje tega sveta varno do bregov večnega zveličanja. Po istem Kristusu Jezusu, Gospodu našem. Amen.

2. Mojzes pelje Izraelce do Sinajske gore.

» *Gospod vas je vodil štirideset let po puščavi; vaša oblačila se niso postarala, in črevlji na vaših nogah se niso raztrgali.*«
(V. Mojz. 29, 5.)

1. Premišljuj popotovanje Izraelcev do gore Sinaj.

Potem, ko je Gospod Bog svoje ljudstvo rešil vse nevarnosti, je je hotel pripeljati do samotnega kraja, kjer bi počivali in poslušali

[1]) II. Mojz. 14, 30. 31.

njegovo sveto postavo. Ta samotni kraj je bil Sinaj, gora, ki jo je Bog za to izvolil. „Zato," kakor piše neki bogaboječ mož o tej gori, „so sploh menili, da ima Bog na njej svoje stanovanje." Zato je Bog Mojzesu, ko je tukaj pasel ovce, rekel: „Sezuj svoje črevlje s svojih nog; zakaj mesto, na katerem stojiš, je sveta zemlja."[1]) Zato je hotel Bog tudi, dasiravno je bila gora Sinaj Izraelcem na njihovi poti v obljubljeno deželo silno daleč na strani (Sinaj namreč je Egiptu proti vzhodu, obljubljena dežela pa proti severu), da so prišli do te svete gore.

2. Premišljuj, kako težavna je bila pot do gore Sinaj.

To težavno pot nam popisujejo tisti, ki so te kraje obiskavali. Od Rdečega morja do gore Sinaj je zavoljo silno težavnih potov navadno osem dni hodá; Izraelci pa so bili šest celih tednov na tej poti. Zaradi silno slabih potov so na dan hodili samo tri ali štiri ure; malokrat so na dan prišli za pet ur naprej, kakor moremo spoznati iz njihovih stanišč, ki jih popisuje sv. pismo. Na celi poti od Rdečega morja do gore Sinaj ni ne hiše, ne vasi, ni ne trave, ne zelišč, ni ne dreves, ne grmov (le malokje se kaj zelenega zagleda), ampak sam pesek in kamenje. Kdor tedaj ondot popotuje, mora vsega s seboj vzeti, česar mu je treba za hrano.

En dan hodá od mesta Suez, ki je na koncu Rdečega morja, je kraj Mara imenovan. Tukaj je pet izvirkov, ki se imenujejo Mojzesovi izvirki. Voda teh izvirkov je bila takrat grenka, Mojzes pa je nek les vrgel va-nje in voda je postala sladka,[2]) kar je še dandanašnji. Od tod so šli Izraelci naprej tri dni do Elima, kjer je bilo takrat dvanajst izvirkov in sedemdeset palmovih dreves. Ti izvirki so zdaj skoraj vsi že posušeni, in ni drugega več tod, kakor še nekaj mlak, ki imajo slabo vodo. Tu je tudi mnogo mrčesov, kač, kuščarjev itd. Od teh izvirkov naprej se hodi poleg Rdečega morja po samem pekočem pesku po vedno neravni, slabi poti. Na desni se vidi vedno Rdeče morje, dokler se ne pride v neko dolino, kateri se pravi puščava Sin, kjer je več zelenih grmov in drevesec, kar se sicer malokrat vidi v teh puščavah.

3. Premišljuj, kako je Bog kot dober oče skrbel za Izraelce.

V puščavi Sin je Bog začel Izraelcem dajati nebeškega kruha, ki ga jim je potem skozi celih štirideset let dajal vsak dan, samo ob sobotah ne. O tem nebeškem kruhu govori sv. pismo takole: „Zjutraj je ležala rosa okrog tabora. In ko je pokrila površino zemlje, se je kazalo v puščavi nekaj drobnega in kakor stolčenega.

[1]) II. Mojz. 3, 5. — [2]) II. Mojz. 15, 23.

podobno slani na tleh. Ko so Izraelovi sinovi to videli, rekli so drug drugemu: ‚Manhu', kar pomenja: Kaj je to? Niso namreč vedeli, kaj je. Mojzes jim je rekel: To je kruh, ki vam ga je dal Bog jesti."[1] Ljudstvo je torej nabiralo mano, tolkli so jo v možnarjih, kuhali v loncih in so si iz nje delali potice, ki so bile sladke, kakor bi bile medene. O tem kruhu govoré bukve Modrosti tako-le: „Svoje ljudstvo pa je hranil z angelsko jedjo, in brez truda pripravljen kruh z nebes jim je podelil, ki ima vso sladkost v sebi in ljubkost vsakega okusa."[2]

4. Premišljuj nadalje popotovanje izraelskega ljudstva.

Iz puščave Sin se hodi ves dan skoraj vedno po globokih dolinah. Na eni ali na drugi strani, mnogokrat tudi na obeh, stojé in štrlé proti nebu visoke pečine in gore, ali pa tudi peščevnati griči, ki je veter znaša in odnaša. V teh pečinah vidijo se tu pa tam vsekani stari napisi, o katerih nekateri menijo, da so jih Izraelci vsekali v skale v veden spomin, ko so šli ondi skozi.

Nato se pride do ozke soteske med rjavimi, črnimi in razdrobljenimi skalami, in zdi se, da so si tu ljudje nalašč napravili pot. Na te visoke skale solnce tako zelo pripeka, da so vse črne in rjave, pa so tudi tako strašno dolge, da segajo do gore Sinaj. Tudi tod se vidijo tu pa tam mnoge stare hebrejske in egiptovske črke, vsekane v skale, menda tudi v spomin Izraelcev, ki so šli tu skozi. V tej puščavi ne dežuje nikoli, po zimi pa večkrat pade sneg in brije hud mraz.

Pomisli malo, kako težavno pot so imeli tod Izraelci, ki jih je bilo tolikanj. Posebno otrokom in ženam se je ta pot zdela silno težavna. Gotovo niso brez truda prišli v obljubljeno deželo, ampak so se mnogo potili, preden so jo dosegli! Kaj mora šele kristjan storiti, da si pridobi obljubljeno deželo, t. j. nebesa, ker so Izraelci imeli prestati toliko težav in truda, da so prišli v pozemeljsko obljubljeno deželo!

Potem je pot ravna, toda peščevnata, in sicer noter do gore Sinaj. Ljudstvo se je moglo po taki poti le počasi pomikati naprej. V tej veliki dolini se pride slednjič tako daleč, da se zagleda na desni strani visoko, dolgo in ostro gorovje Faran. Tako se hodi naprej po dolini še nekaj ur, dokler se ne pride do kraja, kateremu pravi sv. pismo Rafidim, kjer je Izraelcem zmanjkalo vode. Ko so Izraelci zavoljo tega godrnjali zoper Mojzesa, je Bog Mojzesu rekel, naj s svojo palico udari na skalo, da bo voda tekla iz skale, kar se je tudi zgodilo.[3] Ta skala stoji v dolgi, globoki in kameniti dolini;

[1] II. Mojz. 16, 14. 15. — [2] Modr. 16, 20. — [3] II. Mojz. 17, 4—3.

ločena je od drugih skal, kakor bi jo bil kdo nalašč ondi postavil. Skala je štirivoglata, tri komolce široka, štiri komolce visoka. Skala ima tu pa tam kako rdečkasto liso, silno je trda in ima od zdolaj dvanajst lukenj, iz katerih je tekla voda potem, ko je Mojzes udaril s palico. Pod skalo je druga, večja luknja, v katero se je stekala voda iz skale.

Po takih potih tedaj so Izraelci vsi spehani prišli do svete gore Sinaj šele tretji mesec, in sicer tretji dan tretjega meseca po izhodu iz Egipta.[1]) Svoje šotore so postavili okoli gore in celo leto ostali ondi. Tukaj so prejeli božjo postavo, napravili si skrinjo zaveze in vse drugo, kar je bilo potrebno za službo božjo.

O Jezus, najdobrotljiviši Odrešenik, ki si nas rešil ne iz egiptovske, ampak iz peklenske sužnosti, vpiši, te prosimo, svojo zapoved ljubezni in milosti v naša srca, da te bomo črez vse in vse druge zavoljo tebe ljubili in tako dosegli tvoja obljubljena nebesa. Amen.

3. Mojzes pelje Izraelce od gore Sinaj do obljubljene dežele.

»*Gospod pa je hodil pred njimi, da jim je kazal pot.*« (II. Mojz. 13, 21.)

1. Premišljuj in oglèduj v duhu sveto goro Sinaj.

Gora Sinaj je visoka, kamenita, strašna, da se malo takih najde na svetu. Stoji v kameniti Arabiji med samimi golimi, visokimi gorami, toda ločena od njih. Od zdolaj je tako široka, da je težko v šestih urah priti okoli nje. Ako hoče kdo iti na goro iz samostana sv. Katarine, ki je na zahodni strani, ima zelo težavno pot, polno kamenja in skal, dokler ne pride do kapele Matere božje, nad katero so vrata med skalami, enaka soteski, in kmalu potem še druga vrata, ki jih marljivo stražijo zaradi zamorcev in Arabcev. Nato se pride do ravnega kraja, kjer stoji kapela, sv. Eliju posvečena, katera ima za oltarjem votlino v trdi rdeči skali, kjer je stal ta sveti prerok, ko je Bog govoril ž njim. V to votlino navadno gredó popotniki, da opravijo svojo molitev. Tukaj je tudi lep, prijazen vrt, in vodnjak ima dobro, hladno vodo.[2])

Odtod se deli gora v dva vrha. Zahodni, nižji vrh se imenuje gora Horeb, kar pomeni pustoto. Drugi, vzhodni, skoraj še enkrat tako visoki vrh se imenuje gora Sinaj, kar pomeni trnjev grm.

[1]) II. Mojz. 19, 1. — [2]) II. Mojz. 24, 1. 2. 9. 10.

Obe te gori obstojita iz samih rdečih, rjavih in skoraj raztreskanih pečin, in kdor jih ondi blizu ogleduje, njemu se zdijo strašne, ker od samostana zdolaj pod goro je sedem tisoč kamenenih stopnic gor, brez tistih mest, do katerih je mogoče iti brez stopnic. Ko se pride vrh gore, zagleda se ozka luknja v skali, štiri pedi nad tlemi, v katero človek lahko zleze. V to luknjo, pravijo, zlezel je Mojzes, ko mu je Bog pokazal svoje veličastvo.[1])

Ondi je tudi na eni strani globoka, velika podzemeljska jama v skali, v katero se gre po enajstih stopnicah, kjer se je Mojzes postil štirideset dni in noči, preden je od Boga dobil deset božjih zapovedij. Tako pravi ustno izročilo. Nad to votlino je kapela, v kateri navadno molijo Arabci in zamorci; ti ljudje namreč zelo romajo na to goro, ker imajo Mojzesa za svetnika. Petnajst korakov proč je druga, majhna, lepa kapela z železnimi vrati, ki stoji na najsvetejšem mestu te gore. Romarji sezujejo tu svoje črevlje in gredó bosi vanjo. Kadar stopijo v kapelo, pokleknejo in poljubijo tla z veliko pobožnostjo, ker pravijo, da se je na tem mestu Bog pogovarjal z Mojzesom.

Vedi pa, da je gora Sinaj višja ko Horeb; od kapele sv. Elija se mora še celo uro iti v reber in to ne brez nevarnosti. Tako strma, pusta pot je, da nič drugega ne vidiš okoli sebe kakor raztreskane skale in pečine, med katerimi so tu pa tam še ostanki majhnih starih kapelic in vrtičev, kjer so nekdaj prebivali puščavniki. Tudi vodnjak je tu, ki ima prav dobro vodo. Ta gora je najvišja med vsemi gorami kamenite Arabije.

2. Premišljuj, da je gora Sinaj častivredna tudi zato, ker je tukaj pokopana sveta Katarina.

Vrh gore je majhna bajta, iz kamenja sezidana. V tej bajtici je bel, gladek kamen, deset pedi dolg. Na ta kamen so po ustnem izročilu angeli položili mrtvo truplo svete Katarine, katero so prenesli iz Egipta l. 307, potem ko jej je bila odsekana glava. Položili pa so jo bili ne vznak, kakor po navadi, ampak z obrazom doli. Zato se vidi na kamenu kakor v vosek vtisnjena podoba sv. Katarine, akoravno je ta kamen tako trd, da ni mogoče skoraj nič odlomiti ali odbiti od njega. Glej, kako ljubi Bog časti svoje svetnike, ki je truplo te svete mučenice dal prenesti iz Aleksandrije, ki je dvajset milj daleč od gore Sinaj. Tam je bilo 300 let shranjeno, dokler je Bogu dopadlo, da je bilo razodeto menihom, ki so pod goro stanovali, in jim zapovedano, sveto truplo vzdigniti in prenesti v svojo cerkev. Tedaj so menihi v procesiji prišli po sveto truplo in z vsem

[1]) II. Mojz. 33, 22.

spoštovanjem so je prenesli v svojo cerkev. Tu se vidi še današnji na levi strani velikega oltarja grob svetnice.

O sveta Katarina, tudi jaz v duhu častim tvoje svete ostanke in te ponižno prosim, da mi po Jezusu, svojem ljubem ženinu, od Boga izprosiš milost, da bom mogel vedno držati in izpolnjevati njegove svete zapovedi. Amen.

3. Premišljuj potovanje skozi puščavo Faran.

Izraelci so skozi celo leto bili pri gori Sinaj; potem so se pomikali naprej skozi puščavo Faran proti obljubljeni deželi. Ta puščava je strašna, enajst dni hoda dolga. Prerok jo popisuje tako-le: „Bog nas je peljal iz Egipta skozi puščavo Faran, skozi deželo, v kateri ni nobene poti, v kateri ne stanuje noben človek; peljal nas je skozi kraje, kjer ni bilo kaplje vode, in ki so bili podoba smrti.“ V tej puščavi ni poti, ni steze, ni listja, ni trave, ni drevesa, ni grma, kakor le malokje. Tla so nerodovitna in peščevnata, vse polno je skalovja; zato je sila težavno hoditi tod skozi. Tu se ne vidijo ne ptiči, ne druge živali, kakor same kače in razni mrčesi. Po letu in po zimi je tod taka vročina, da noben človek ne more dolgo tu prestati.

Po tej strašni puščavi je vodil Bog svoje ljudstvo celih štirideset let, in nikoli jim ni manjkalo ne vode ne kruha. Njih črevlji se niso trgali, njih oblačila se niso starala, tako da jim ni bilo treba delati si novih.[1]) Tudi je ljubi Bog za njih otroke in živali skrbel, da jim niso omagali celo dolgo pot. Dva velika čudeža je Bog vedno ponavljal Izraelcem, namreč z oblačnim stebrom in z mano. O mani govori sv. pismo tako-le: „Izraelci so jedli mano štirideset let.“[2]) O oblačnem stebru pa pravi sv. pismo: „Gospod je hodil pred njimi, pot kazaje po dnevu v oblačnem, po noči pa v ognjenem stebru.“[3]) Ta dva čudeža kažeta na skrivnosti naše svete katoliške vere: mana je predpodoba presvetega Rešnjega Telesa; ognjeni in oblačni steber pa je bil predpodoba edino prave krščanske katoliške cerkve, katero razsvetljuje sv. Duh, da se nikoli ne moti v tem, kar uči svoje vernike.

4. Premišljuj, zakaj so Izraelci hodili štirideset let po puščavi, ko bi bili lahko v treh ali štirih tednih prišli skozi njo v obljubljeno deželo.

Najprej pomisli, da so bili Izraelci skoraj celo leto pri gori Sinaj ter so si tukaj naredili skrinjo zaveze, sveti šotor in duhovniška oblačila. Tukaj so bili posvečeni duhovniki in leviti, tukaj jim je bila dana postava. Potem so odrinili odtod, in Bog jih je

[1]) V. Mojz. 29, 5. — [2]) II. Mojz. 16, 35. — [3]) II. Mojz. 13, 21.

vodil z oblačnim stebrom, ki je zmerom hodil pred njimi po pravi poti proti obljubljeni deželi, proti Amorejskim goram, ki so deset milj od gore Sinaj.

O tem popotovanju govori Mojzes ljudstvu tako-le: „Ko smo se vzdignili od Horeba, smo hodili po strašni in silno veliki puščavi, ki ste jo videli, po poti proti Amorejski gori, kakor nam je bil zapovedal Gospod, naš Bog. In ko smo bili prišli v Kadesbarne, rekel sem vam: Prišli ste do Amorejske gore, katero nam bo dal Gospod, naš Bog. Pojdite v njo in se je polastite, kakor je govoril Gospod, naš Bog. Tedaj ste vsi prišli k meni in ste rekli: Pošljimo môž, kateri naj ogledajo deželo, in naj povedó, po katerem potu naj gori gremo, in v katera mesta naj pridemo.“[1]) Mojzes je tedaj poslal dvanajst mož, da so zemljo ogledovali. Za štirideset dni so se povrnili in so prinesli dobrega sadja iz dežele s seboj in en grozd, ki je bil tako velik, da sta ga dva nosila na drogu. Pravili so: „Dežela je res prav dobra; toda nemogoče je, da si jo prilastimo, ker so njeni prebivalci velikani, in mesta imajo silno visoke zidove.“ Ko je ljudstvo to slišalo, je zopet godrnjalo zoper Boga: „Gospod nas sovraži, zato nas je izpeljal iz egiptovske dežele, da nas dá Amorejcem v roke, in da nas pokonča.“[2]) To je bilo strašno bogokletstvo, ko so govorili, da jih Bog sovraži, ko jim je bil vendar storil toliko dobrega. Tudi ni hotelo ljudstvo več slušati Mojzesa, ampak si je izvolilo drugega vodjo, da bi jih peljal nazaj v Egipt. Sedaj pa se je Bog zeló razsrdil, oglednike je kaznoval z naglo smrtjo, in samo Jozuve in Kaleb sta ostala živa. Prisegel je tudi Bog, da nima nobeden izmed ljudstva, ki ima več ko dvajset let, priti v obljubljeno deželo.[3]) Zapovedal je dalje Mojzesu, naj se takoj z ljudstvom vzdigne in gre zopet nazaj proti Rdečemu morju, odkoder so prišli.

Tako je tedaj Bog Izraelce po strašni puščavi vodil gor in dol, sem ter tja, celih štirideset let, dokler niso vsi pomrli, kateri so godrnjali zoper njega. Dà, še Mojzes in Aron sta imela v puščavi umreti, pa zavoljo drugih pregreškov. Mojzes in Aron sta v puščavi Sin pri Kadesu dvomila, ali bo Bog godrnjajočemu ljudstvu res dal vode iz skale. — Ne dvomi torej nikoli nad božjim usmiljenjem. Bog noče grešnikove smrti, ampak hoče, da se človek izpreobrne in živi.

Glej, kristjan, težavna pot izraelskega ljudstva po puščavi je podoba našega popotovanja proti nebeški obljubljeni deželi, kakor govori sv. Pavel: „Vse to se jim je v podobi godilo, zapisano nam je v posvarjenje,“[4]) to je, da bi nas strah pred kaznijo gnal k poboljšanju. Kakor je namreč Bog kaznoval Izraelce, tako kaznuje

[1]) V. Mojz. 1, 19—22. — [2]) V. Mojz. 1, 27. — [3]) IV. Mojz. 14, 37. — [4]) I. Kor. 10, 11.

še vedno nepokorščino, nezadovoljnost z božjimi naredbami, nečistost itd.

Vzdihljaj.

O najdobrotljivejši Oče, dodeli nam svojo nebeško luč, da spoznamo tvoje ostre sodbe, tvoje svete zapovedi in Kristusove skrivnosti. Daj nam tudi pomoč svoje milosti, da bomo vselej izpolnjevali tvojo sveto voljo, zato da se naša vera pokaže v izpolnovanju tvojih božjih zapovedi. Po Kristusu, Gospodu našem. Amen.

O najdobrotljivejši Jezus, ti pravi Mojzes in vodja vseh vernih, pelji nas skozi puščavo tega revnega sveta v obljubljeno deželo, kjer nas čakajo tvoji izvoljeni, da te kdaj ž njimi vred vekomaj hvalimo in častimo. Amen.

4. Jozuve si osvoji obljubljeno deželo.

»*Ti pa popelješ Izraelce v deželo, katero sem jim obljubil.*« (V. Mojz. 31, 23.)

Bilo je takrat v obljubljeni deželi eden in trideset kraljev in brez števila ljudi, s katerimi se je bilo Izraelcem vojskovati. Ker so bili pa preslabi, jim je Bog čudovito pomagal. Po Mojzesovi smrti je namreč Bog za vojvodo postavil Jozuveta, da bi peljal ljudstvo v deželo. Ta je peljal Izraelce do reke Jordana; to je bilo meseca sušca, ko je bil Jordan velik. Ker niso imeli ne bark, ne mostov, da bi mogli črez reko, je Jozuve ukazal duhovnikom, skrinjo zaveze nositi pred ljudstvom in jim tako kazati pot. Ko so duhovniki z nogami se dotaknili Jordanove vode, je odtekla voda na eni strani doli, na drugi strani pa se je ustavila in je počasi naraščala, to je, stala je visoko kakor gora, ker je več ur preteklo, preden je prišlo vse ljudstvo preko Jordana. Med tem so stali duhovniki na sredi Jordana s skrinjo zaveze, in Jozuve je ukazal dvanajsterim možem, da naj vsak izmed njih vzame en kamen od mesta, kjer so stali duhovniki sredi reke, in je na bregu postavijo v veden spomin.[1]) Ondi, kjer je bil ta spomin postavljen, zidala se je pozneje cerkev, in dvanajsteri kameni so se v tej cerkvi hranili šest na eni in šest na drugi strani. Vsak kamen pa je tako težak, da ga dva moža komaj vzdigneta. Zavoljo tega čudeža so se prestrašili vsi prebivalci obljubljene dežele, ker so videli, kako so šli Izraelci črez Jordan. Mislili so si namreč, da Bog pomaga temu ljudstvu in da se bo vojskoval za-nje.

[1]) Joz. 3. in 4. pogl.

Prvo mesto, do katerega so prišli Izraelci v obljubljeni deželi, je bilo Jeriho, tri ure hodá od Jordana. To mesto je bilo iz strahu pred Izraelci noč in dan zaprto. Bog pa je ukazal, naj sedem dni zaporedoma, vsak dan enkrat, s skrinjo zaveze gredó okoli mesta, sedmi dan pa sedemkrat. In ko so pri sedmem obhodu duhovniki s trobentami zatrobili, je padlo mestno zidovje, in Izraelci so šli v mesto in vse posekali.[1]) Kdo je kdaj slišal o vojski, kakor je bila ta? Ta čudež je Izraelce osrčil, da so se moško vojskovali zoper vse sovražnike, tako da so v kratkem premagali eden in trideset kraljev, je pobili z ljudstvom vred in se polastili obljubljene dežele.[2])

1. Premišljuj, kako je Jozuve obljubljeno deželo po božjem povelju razdelil med dvanajst rodov izraelskega ljudstva.

Izraelsko ljudstvo se je dokaj veselilo in iz vsega srca so peli hvalo Bogu, da jim je dal v last rodovitno zemljo, kjer so njih očaki Abraham, Izak in Jakob živeli kot ptujci. Razdeljena pa jim je bila zemlja v letu dva tisoč in pet sto po ustvarjenju sveta, in tisoč štiri sto in petdesetem pred Kristusovim rojstvom. Drugi pa štejejo ta leta drugače in pravijo, da je Jozuve Izraelcem delil obljubljeno deželo v letu dva tisoč pet sto in devet in petdesetem po ustvarjenju sveta, pred Kristusovim rojstvom pa tisoč štiri sto in pet in štirideset let.

2. Premišljuj, kakšna je bila obljubljena dežela.

Ker je obljubljena dežela predpodoba krščanske cerkve na zemlji in zmagoslavne cerkve v nebesih, tedaj vedi, da se ta dežela imenuje tudi Kanaanska in sveta dežela. V primeri z drugimi deželami je precej majhna, ker je dolga samo eden in trideset milj, široka pa okoli petnajst, in je tako ločena od drugih dežel, da se zdi dežela popolnoma za-se obstoječa. Ima namreč na svoji vzhodni strani visoko Arabsko in Moabsko gorovje, na jugu jo meji puščava, skozi katero se gre iz te dežele v Egipt, na zahodni strani dežele je Sredozemsko morje in na severni strani velika gora Libanon.

Obljubljena dežela je razdeljena na tri okraje, in sicer: judovski, galilejski in samarijski okraj. Judovska dežela je proti jugu, galilejska na severni strani, samarijska pa na sredi med obema. Te tri dežele imajo prav dober zrak in prav rodovitno zemljo. Vendar je tudi veliko pustot in puščav v tej deželi, v katerih je neprijetno in po zimi tudi mrzlo. V celi deželi je ena sama reka, Jordan, sicer pa malo potokov in malo dežja. Po leti ne dežuje nikoli, po zimi in spomladi pa večkrat. O veliki noči je že žetev, in meseca junija je že vse spravljeno domú. Neka drevesa rodijo sad tudi večkrat na leto in mnogo dreves zeleni skozi celo leto. Zato je tukaj

[1]) Joz. 6, 20. — [2]) Joz. 12, 9—24.

po zimi in po leti dokaj prijazno; zdi se, da je večna spomlad. V sveti deželi je tudi veliko terpentinskih dreves, ki imajo listje skoraj kakor lavor (lorber), in cvetó kakor oljke. Jagode na teh drevesih so sprva zelene, nato rdeče in nazadnje črne. O poletni vročini teče iz teh dreves neka draga, lepo dišeča smola ali terpentin, ki je tako čista kakor rumeno vino. Ta smola zdravi rane in tolaži bolečine, in je zdravilna tudi za notranje bolezni. Tudi mnogo palmovih dreves raste v sveti deželi, ki nosijo podolgat rujav sad, ki je tako prijetno sladek, da presega še sladkorovo sladkobo. Les tega drevesa je dokaj pripraven za pohištva, ker se ne skrivi, naj se dene nanj še taka teža.

3. Premišljuj, ali je obljubljena dežela še tako rodovitna, kakor je bila pred tremi tisoč leti?

Dasiravno gospodujejo v deželi Turki, ki malomarno gledajo, da se posipajo mesta in hiše, in da ostaja zemlja pusta in neobdelana, je vendar dežela še dokaj rodovitna in tudi prijazna. To posnemamo iz besed kapucina, očeta Ignacija Rheinfeldskega, ki je bil leta 1856 v sveti deželi. Ta piše tako o njej:

„Po mojih mislih je rodovitnost obljubljene dežele še v naših dneh bolj nadnaravna kakor naravna; zakaj dasiravno je malo in slabo obdelana in neravna ter ima peščevnata in kamenita tla, malo lesa in malo vode, vendar ima toliko kruha, sadja in pernate divjačine, da ne trpi nobenega pomanjkanja. Judovska dežela je bolj gorata in kamenita kakor druge dežele, ravnega polja ima malo; vendar ima obilo oljk in trt, ker so vsi hribi in gore polne vinogradov, ki so lepo podzidani, da je lepo gledati. Dve uri za Betlehemom je lepa, rodovitna dolina, vsa s trtami nasajena, ki nosijo vse polno lepih, zlato-rumenih grozdov, dolgih po komolcu, ki imajo jagode pol prsta dolge, tako sladke in prijetne, da se jih nismo mogli nasititi. Natrgali smo si jih tedaj, da smo jih tudi s seboj odnesli. Menda so ogledniki zemlje, katere je bil Mojzes poslal v deželo, v tej dolini utrgali tisti veliki grozd, katerega sta dva moža nesla na drogu.[1]) Samarija ima tudi dosti gorá, pa ima tudi lepih vinogradov in rodovitnih dolin in vrtov. Zato ima dovolj prebivalcev, ker oranje in setev ne zahteva mnogo dela. Galileja je dokaj rodovitna in ima dosti žita in sadja, več lepih ravnin in nižjih gor. Z eno besedo: vsa dežela ima obilo divjačine, mesa, kuretine in jajec, in vse je po ceni. Dober kup so tudi vse druge reči v tej deželi, posebno kar je za jed.“ — Vse to in tako piše oče Ignacij, ki je sam s svojimi očmi videl deželo.

[1]) IV. Mojz. 13, 24.

Iz tega popisovanja se vidi, da je sveta dežela zares obljubljena in prav rodovitna dežela še dandanašnji, akoravno malomarni Turki nič ne skrbé, da bi jo obdelovali. Kar pa to deželo dela najbolj imenitno, je to, da so v tej deželi prebivali in jo s svojo pričujočnostjo posvetili Kristus, njegova mati Devica Marija, sveti apostoli in patrijarhi ali očaki in veliko drugih svetnikov, tako da je ni pedí zemlje v celi deželi, po kateri ne bi bili hodili svetniki. Zato je pač vredno obžalovanja in krvavih solz, da je pravični Bog nam kristjanom sveto deželo vzel zaradi naših grehov in jo v roke dal sovražnikom krščanskega imena.

O najdobrotljivejši Jezus, ti pravi Jozuve in vodja vseh vernih, pelji nas iz te solzne doline v obljubljeno deželo tvoje nebeške slave, da te tamkaj vekomaj častimo in hvalimo. Amen.

Sedmo poglavje.

Kristus pride iz Davidovega rodu.

1. Kako je prišlo kraljestvo in oblast nad Izraelom k Judovemu rodu.

»*Kraljeva palica ne bo vzeta od Juda, in vojvoda ne od njegovega ledja, dokler ne pride tisti, ki ima poslan biti, in ga čakajo narodi.*«
(I. Mojz. 49, 10.)

1. Premišljuj, kako je Bog Davida iz Judovega rodú izvolil za kralja Izraelcem.

Po Jozuvetovi smrti so živeli Izraelci v obljubljeni deželi v vsej obilnosti; zato so kmalu pozabili božje zapovedi in so začeli moliti malike. Bog jih je pa dal sovražnikom v oblast, tepel jih z vojsko in lakoto. Takrat niso še imeli kralja, ampak le sodnike, ki so ljudstvo vladali tri sto in petdeset let. Potem so zahtevali od preroka Samuvela, da naj jim postavi kralja.[1]) On jim je tedaj na božje povelje izbral Savla in mazilil za kralja.[2]) Ker se je pa Savel, ki je bil poprej pobožen, za kralja postavljen napihnil in ni ubogal preroka ter postal hudoben, zato je Bog ukazal Samuvelu, naj Davida mazili Izraelcem za kralja. David je spokorno živel in je pravično

[1]) I. Kralj. 8, 5. — [2]) I. Kalj. 10. pogl.

kraljeval, zato mu je Bog dal srečo in blagoslov, da je premagal vse svoje sovražnike.[1]) Po Davidovi smrti je bil kralj njegov sin, Salomon, najmodrejši vseh kraljev.

Salomon je na božje povelje sezidal lep tempel na gori Moriji, prav na tistem mestu, kjer je David, ko ga je bil Bog zavoljo napuha kaznoval s kugo, videl angela z golim mečem v roki, in kjer je nekdaj Abraham hotel svojega sina Izaaka zaklati Bogu v dar. Takrat namreč ni bilo še nič na gori Moriji, ker mesto Jeruzalem ni bilo še veliko. Gora Morija se vidi že od daleč, kakor priča sveto pismo: „Abraham je vzdignil svoje oči, in je zagledal kraj od daleč.“[2]) Za kralja Davida je bila gora Morija še zunaj mesta, in na nji ni bilo drugega kakor hiša s skednjem, kar je pa David kupil. Štiri sto in osemdeset let po izhodu Izraelcev iz Egipta je na tej sveti gori Salomon zidal tempel celih sedem let in je imel vsak dan sedemdeset tisoč ljudi, ki so prenašali bremena, in osemdeset tisoč, ki so lomili kamenje. Imenitni tempel je bil šestdeset komolcev dolg, dvajset širok, trideset komolcev visok in je bil tako lepo sezidan, da so ga imeli za čudo sveta. Zidovi so bili iz samega rezanega kamena in so bili od znotraj obloženi s cedrovim lesom; cedrov les pa je bil ves pokrit z zlatimi ploščicami, ki so bile z zlatimi žreblji pribite na les. Še celo pôd je bil z zlatom krit, tako da se je videlo samo zlato, kamor se je pogledalo.[3])

Ko je bil tempel dozidan, prenesli so skrinjo zaveze s procesijo vanj z gore Sijon. Tempel je bil posvečen in Salomon je daroval dva in dvajset tisoč volov in sto in dvajset tisoč jagnjet za žgavne in mirovne daritve. Ljudstvo je tudi darovalo volov in ovnov brez števila, kakor priča sveto pismo.[4])

Salomon je daroval templu tudi zlato mizo in deset visokih svečnikov iz čistega zlata, in zraven tega je napravil še zlatih in srebrnih manjših in večjih skledic, plošč, čaš, kadilnic in enakih posod in templu podaril več tisoč; ravno tako tudi duhovskih oblačil brez števila. Svete posode, ki so bile veliko vredne, so pozneje prenesli v Babilon, po babilonski sužnosti pa zopet poslali v Jeruzalem nazaj.

2. Premišljuj, kako je deset rodov odpadlo od Davidove hiše in od Juda.

Po Salomonovi smrti je zasedel kraljevi prestol Roboam. Ker je pa še bolj tlačil ljudstvo kakor Salomon, je deset izraelskih rodov odpadlo od njega; izvolili so si svojega lastnega kralja Jeroboama. Roboamu sta ostala zvesta samo dva rodova, Juda in

[1]) II. Kralj. 8. pogl. — [2]) I. Mojz. 22, 4. — [3]) III. Kralj. 6, 22. — [4]) III. Kralj. 8. pogl.

Benjamin. Tedaj sta bila dva kralja črez Hebrejce do asirske in babilonske sužnosti. Eden se je klical judovski, drugi pa izraelski kralj. Izraelski kralji so bili vsi hudobni in so molili malike. Prvi njih kralj Jeroboam je bil v začetku svoje vlade na dveh koncih svojega kraljestva postavil dvoje zlatih telet in ukazal podložnikom, da ju imajo moliti namesto Boga.[1]) Tako so ljudstvo in kralji ostali malikovalci črez dve sto let in so s tem hudo žalili Boga. Judovski kralji niso bili tako hudobni, vendar so tudi nekateri izmed njih molili malike in storili mnogo hudobij. Bog jim je pošiljal svoje svete preroke, da so jih svarili, opominjali k pokori in oznanjevali prihod Odrešenika, ki je bil že zdavna obljubljen vsem očakom, in o katerem sta prerokovala tudi Mojzes in David. Mnogokrat pa so kralji in ljudstvo zaničevali preroke, preganjali jih in nekatere tudi umorili.

Ker Bog ni hotel dalje imeti potrpljenja, se je zgodilo v sedem sto in tridesetem letu potem, ko so bili Izraelci prišli v obljubljeno deželo, da je Salmanasar, asirski kralj, prišel z veliko vojsko v Izraelsko deželo. On jo je vso opustošil, tri leta oblegal kraljevo stolno mesto Samarijo, ujel kralja Ozeja in z ljudstvom vred peljal v asirsko sužnost, v mesto Ninive, sto in tri in šestdeset milj od Samarije proti severo-vzhodu.[2]) Iz mesta Ninive jih je nekaj poslal v mesto Rages, sto in osemdeset milj od Ninive. Nekateri Izraelci so bili črez tri sto in petdeset milj daleč od svoje domovine. Tako so bili deseteri rodovi izraelski odpeljani v sužnost in niso nikoli več prišli vkup, da bi se bili vrnili v svojo domovino, ampak ostali so v vedni sužnosti.

Da bi Samarija ne ostala prazna ljudi, je kralj Salmanasar poslal druge ljudi iz Asirskega v Samarijo, da bi obdelovali zemljo. Bog pa jim je poslal levov, ki so morili te malikovalce. Ko je asirski kralj to zvedel, jim je poslal duhovnikov izmed sužnjih Izraelcev, da so ljudstvo podučevali v božji postavi. Tako so tedaj Samarijani nekaj se držali Mojzesove postave in vendar tudi častili svoje malike. Zato so pa Judje sovražili Samarijane in jih imeli za krivoverce.[3])

3. Premišljuj, kako so bili tudi Judje, to je, roda Juda in Benjamin, odpeljani v babilonsko sužnost.

V obljubljeni deželi sta bila samo še dva roda, Juda in Benjamin, s svojim kraljem iz Davidove hiše. Ti so služili nekaj Bogu, nekaj pa malikom. Kadar je bil njih kralj malikovalec, je zidal oltarje malikom in je silil ljudstvo malikovati. Kadar je bil kralj

[1]) III. Kralj. 13. pogl. — [2]) IV. Kralj. 17. pogl. — [3]) IV. Kralj. 17. pogl.

pobožen, je podiral malikovalske temple in oltarje in je ljudstvo zopet izpreobrnil k pravi veri. To izpreminjanje vere je trajalo od časov Salomonovih do babilonske sužnosti, celih štiri sto let.

Ker je pa v poslednjih letih hudobija rastla vedno bolj, zato je sklenil Bog, da je prišel kralj Nabuhodonosor, kateri je oblegal mesto Jeruzalem tako dolgo, da se je zavoljo lakote udalo. Judovski kralj Sedecija je skrivaj ušel, ali ujeli so ga pri Jerihu in pripeljali pred Nabuhodonosorja. Ta pa mu je dal najprej poklati vse otroke in potem je ukazal, kralju izdreti oči, ukovati ga v železje in tako uklenjenega peljati v Babilon.[1]) Tako je kralj Sedecija po Jeremijevem prerokovanju[2]) prišel v Babilon in vendar ni videl Babilona, kakor mu je bil prerokoval Ecehijel prerok.[3]) Nabuhodonosor je tudi ukazal požgati božji tempel, kraljevo stanovališče in celo mesto, mestno zidovje podreti in ljudstvo prepeljati v Babilon, kar se je zgodilo sto in trideset let potem, ko so bili deseteri izraelski rodovi odpeljani na Asirsko.

Mesto Babilon je bilo na Kaldejskem, sto in sedemdeset milj od Jeruzalema proti solnčnemu vzhodu, in je bilo poglavitno mesto Kaldejskega, ki se je poprej klicalo dežela Senaar, kjer je bil zidan babilonski stolp. Mesto Babilon je bilo tako veliko, da je bilo treba dvanajst milj dolgo hoditi, ako se je hotelo priti enkrat okoli mesta. Od enega konca mesta do drugega, naravnost skozi Babilon, je bilo pet milj hodá. Mestni zidovi so bili dve sto komolcev visoki in tako široki, da sta vrh zidov lahko dva voza se ognila eden drugemu. V tem mestu tedaj so ostali Judje v sužnosti sedemdeset let.

Tako je Bog svoje ljudstvo, ki ga je bil s tolikimi čudeži pripeljal v obljubljeno deželo, s sramoto zopet izgnal iz dežele zavoljo njih velikih grehov, potem, ko so v njej stanovali osem sto pet in šestdeset let. Salomonov tempel ni stal dalje kakor štiri sto šest in dvajset let; poprej čudo svetá, je bil zdaj v zasmeh vsem ljudstvom.

4. Premišljuj, kako so bili Judje iz babilonske sužnosti rešeni.

Babilonska sužnost je trajala sedemdeset let, in ves ta čas so imeli ubogi Judje mnogo prestajati. Neprenehoma so vpili k Bogu, dokler se jih ni usmilil in perzijskemu kralju Ciru vdihnil misel, da naj judovsko ljudstvo pusti iz sužnosti in je pošlje v staro domovino. Cir je dal tedaj oklicati v celem svojem kraljestvu, da je pripuščeno vsem Judom iti v Jeruzalem in zopet sezidati božji tempel.[4]) Judje, tega veseli, so šli, štirideset tisoč na številu, s svojim vodjem Zorobabelom proti domovini. Kralj jim je dal tudi zopet nazaj vse

[1]) IV. Kralj. 25, 7. — [2]) Jer. 24, 8. — [3]) Eceh. 12, 13. — [4]) Ezr. 1, 1.

svete posode, katere je bil kralj Nabuhodonosor vzel iz templa, in od mnogo druge gospôde so dobili denarja za zidanje templa. Tako je Zorobabel zidal tempel, dasiravno ne tako velikega, kakor je bil nekdaj, ker kralj Cir tega ni pripustil, da bi tempel Judom ne služil za trdnjavo. Med zidanjem so bili tudi mnogo nadlegovani od Samarijanov in drugih sovražnikov, tako da so šest in štirideset let zidali tempel. Ko je bil tempel dozidan in so Judje videli, da ni tak, kakor nekdaj Salomonov, so bili žalostni in so jokali.

O Bog, obvaruj svoje vernike grehov in hudobij, s katerimi se razdira krščanska cerkev in moré krščanske duše, ki so tvoj živi tempel. Daj svojemu krščanskemu ljudstvu marljivih učenikov, da zopet vpeljejo in utrdijo dobro vedenje med ljudstvom, katero dobro vedenje je ozidje tvojega svetega mesta, zato da se s teboj in s svetim Duhom Jezus Kristus vekomaj časti in hvali. Amen.

2. Kraljevo žezlo vzeto Judovemu rodu.

»*Ne bo odvzeto žezlo od Juda, in vojvoda od njegovega ledja, dokler ne pride, ki ima biti poslan, in on bo pričakovanje narodov.*«
(I. Mojz. 49, 10.)

1. Premišljuj, kakšno je bilo judovsko kraljestvo po babilonski sužnosti.

Judov rod je dobil zopet oblast, pa ne več kraljevske časti; niso več imeli kraljev, ampak samo vodje. Prvi vodja po sužnosti jim je bil Zorobabel, ki je ljudstvo pobožno in pravično vladal osem in petdeset let. Za njim je vladal njegov sin Resa šest in šestdeset let, in za njim še drugih štirinajst vodij do Makabejcev. Ves ta čas je ljudstvo večjidel živelo bogaboječe, in se ni več pogrezalo v malikovanje. Tako so Judje mirno živeli tri sto šest in šestdeset let, dokler ni Antijoh, sirski kralj, napadel judejske dežele, prebivalce silil k malikovanju, in mučil ter moril tiste, ki ga niso hoteli ubogati.

Ko je bila taka sila Judom, obudil jim je Bog bogaboječega starega duhovnika, Matatija po imenu, kateri je zbiral svoje sinove in prijatelje in pa ljudstvo, se zoperstavil hudobnemu kralju in Judovsko deželo z božjo pomočjo rešil pogina, kakor pripoveduje prva knjiga Makabejcev.[1]

[1]) Mak. 2. pogl.

Po Matatijevi smrti je vladal njegov sin Juda Makabej, za njim njegov brat Jonatan, kateri je bil vodja in veliki duhovnik ob enem; in za Jonatanom njegov brat Simon. Za Simonom je vladal njegov sin Janez Hirkan, in za Hirkanom sin njegov Aristobul. Vsi ti so bili ob enem vodje in veliki duhovniki, imeli so najvišjo deželsko in duhovsko oblast v svoji roki. Poslednji, Aristobul, je hotel Judejo povzdigniti v nekdanji stan in do nekdanje časti, dal si je zavoljo tega sam kraljevsko krono na svojo glavo, in je bil veliki duhovnik in kralj. Tako je zopet oživelo judovsko kraljestvo. Ali ta slava ni bila dolga. Prvi novi judovski kralj je kraljeval samo eno leto, in za njim je kraljeval njegov sin Aleksander Janej, pa v velikih stiskah in nadlogah. Nič bolje ni bilo po Aleksandrovi smrti pod dvema njegovima sinoma, Hirkanom in Aristobulom. Ker je bil Hirkan stareji, in je zato po očetovi smrti postal kralj in veliki duhovnik, mu je njegov brat Aristobul zavidal to čast, in se je spuntal zoper njega, ter mu vzel kraljestvo in čast velikega duhovnika.

V tistem času je živel silno bogat in mogočen mož, Antipater po imenu, Idumejec po rodu, katerega je ravno omenjeni kralj Aristobul postavil za vodjo na Judejskem. Ta je dražil Hirkana, naj se maščuje nad bratom Aristobulom in mu zopet vzame kraljevo čast. Hirkan je ubogal Antipatra, prijel za orožje, bil je pa od njega premagan. Hirkan se tedaj za pomoč obrne do imenitnega rimskega vojskovodja, ki so mu pravili Pompej Veliki, kateri je tistikrat bil na Sirskem. Pompej mu hiti na pomoč, vzame s silo Jeruzalem, in Aristobul se je rešil s svojimi v tempel. Pompej ga je tu premagal, poklal dva in dvajset tisoč Judov, Aristobula zajel, in Hirkana zopet postavil za velikega duhovnika. Kraljeve časti pa mu ni vrnil, ampak je Jude naredil Rimljanom podložne. Ubogi Judje so tako izgubili svojo svobodo in so morali vsako leto Rimljanom plačevati davek. Tako je bilo Judom vzeto kraljevo žezlo, in tedaj se je bližal čas, ko je imel priti tisti, katerega so narodi čakali. — Iz tega se tudi vidi, kako Bog ošabne ponižuje in kaznuje nesložne.

2. Premišljuj, kako je judovski kralj postal Herodež, tujec Idumejec.

Ko je po Pompejevi smrti Julij Cezar z mogočno vojsko prišel v Egipt, mu je šel zgoraj omenjeni Antipater, Herodežev oče, na pomoč, in je s seboj imel tri tisoč vojakov; s tem mu je pomagal vzeti mesto Paluzij, ki se pozneje imenuje Damiete, in je prvi med vsemi prestopil mestno zidovje. Zavoljo tega ga je Cezar imel rad

in ga je postavil zavetnika črez celo Judejo. Nato je Antipater s privoljenjem Rimljanov svojega starejšega sina postavil črez Jeruzalem, mlajšega sina Herodeža pa črez celo Galilejo. Herodež ni imel takrat več ko petnajst let, in vendar se je tako moško obnašal, da so ga Rimljani dokaj ljubili, in mu prepustili tudi dolenjo Sirsko, nazadnje so ga še črez celo Judejo postavili za kralja, osem in dvajset let pred Kristusovim rojstvom. Tu se je Herodež oženil z Marijamno, Hirkanovo hčerjo. Marijamna je bila bogaboječa, srčna in lepa gospa; ona je Herodeža pregovorila, da se je dal obrezati in da je prestopil k judovski veri; ali on tega ni storil iz svojega prepričanja, temveč zato, da bi ga Judje imeli rajši in se ne spuntali proti njemu.

3. Premišljuj, kako je Idumejec Herodež hotel pokončati Judov rod.

Herodež je postal Jud, vendar pa je bil sovražnik Judov. Odpravil je vse plemenite, poprejšnje dvorske služabnike, in je na njih mesto povzdignil hudobne ljudi, ki so pa bili njegovi ljubljenci. Meščanom je s silo jemal zlato, srebro in drage kamene; zaukazal je neusmiljeno umoriti pet in štirideset najimenitnejših jeruzalemskih mož, ki so bili nedolžni in se niso bili nič zadolžili; sploh je Judom nagajal, kjer je le mogel. Zato ga pa tudi Judje niso marali spoznati za svojega kralja.

Ker se je tedaj Herodež bal, da si bodo Judje prizadevali, velikega duhovnika Hirkana, ki mu je bil tast, pobožnega in miroljubnega moža, si izbrati za svojega kralja, zato je osemdesetletnega starčka dal neusmiljeno umoriti. Hirkan je imel enega samega sina, ki mu je bilo ime Aristobul, in ki je bil pobožen in vrl mož, edini še kraljeve krvi, kateremu bi bila šla po postavi čast velikega duhovnika in čast kraljeva. Herodež pa je postavil nekega Ana iz Egipta za velikega duhovnika, in s tem je razžalil vse Jude, in še bolj svojo taščo Aleksandro. Zavoljo tega ga je tožila pri egiptovskem kralju Antoniju in pri kraljici Kleopatri; tako je bil Herodež primoran, da je Aristobula postavil za velikega duhovnika. Ali nekaj mesecev potem ga je povabil o hudi letni vročini, naj se koplje v njegovem ribniku, svojim služabnikom pa je skrivaj ukazal, naj ga tako dolgo drže pod vodo, da se vtopi, kar se je tudi zgodilo. Nato je zopet Ana postavil za velikega duhovnika.

Z Aristobulom je popolnoma pomrl kraljevski duhovski rod. To je Jude dokaj žalilo, ker so videli, da je kraljevo žezlo Judu vzeto, in da se ne morejo nadejati, da bi mu bilo še kdaj povrnjeno. Aleksandra je Herodeža zopet tožila pri egiptovskem kralju. Ko je

bil Herodež zaradi tega poklican v Egipt in se je bal, da bi se mu utegnilo zgoditi kaj žalega, je ukazal bratu svojega očeta, ako bo slišal, da se je njemu, kralju, prigodilo kaj neljubega, naj umori Marijamno, ki je bila Herodeževa žena. Ta pa je to povedal Marijamni. Ko se je bil Herodež vrnil domu, mu je Marijamna to očitala. Kralj jezen črez to, ukaže brata svojega očeta umoriti.

Ko je potem rimski cesar premagal egiptovskega kralja, je Herodeža poklical k sebi, ker je pomagal kralju zoper cesarja, ter mu je hotel odvzeti kraljestvo. Preden se je pa Herodež odpravil na pot, zaprl je svojo ženo, kraljico Marijamno, in njeno mater, in svojim ljudem ukazal obe umoriti, ako se mu kaj žalega prigodi. Ko sta gospi zvedeli iz ust tistih, ki so ju varovali, kaj je kralj zapovedal, in ko se je Herodež srečno povrnil, ni mu mogla kraljica nobene dobre besede več dati, in je očitno kazala, da ga sovraži. Kraljeva sestra, ki kraljice ni mogla trpeti, je pa Herodežu rekla, da mu misli kraljica zavdati. Kralj se vjezi in ukaže tudi kraljico Marijamno umoriti.

Ko je bila kraljica umorjena, je Bog poslal kugo med ljudstvo, in na tej kugi jih je več pomrlo, ki so bili prvi kraljevi ljubljenci. Tudi Herodež je hudo obolel. Ko je tedaj kraljeva tašča menila, da mora umreti, je prigovarjala judovske veljake, naj kraljestva nikar ne dajo Herodeževemu sinu. Kralj Herodež jo je ukazal takoj umoriti; začel je tudi, ko je zopet okreval, odpravljati judovsko postavo in vpeljevati malikovalske šege in navade. Zato so ga Judje še bolj sovražili, in deset njih se je bilo zarotilo, da hočejo kralja umoriti; kralj Herodež pa je zvedel tudi za to, in vseh deset je dal neusmiljeno pobiti.

Ko sta zvedela starejša Herodeževa sina, ki sta bila dolgo v Rimu pri cesarju, da je oče kralj dal umoriti njuno mater, sta se hotela maščevati nad očetovo sestro, ki je njuno mater lažnjivo obrekovala. Herodež pa se je razsrdil nad njima, in ju je pred samim cesarjem zatožil, da sta hotela umoriti njega in njegovo sestro. Cesar ju je sicer zopet pomiril z očetom, ali ta mir ni trajal dolgo; Herodež je dal ta dva svoja sina zadaviti. Ni se torej čuditi, da se je vladoželjni, neusmiljeni Herodež prestrašil, ko so po Kristusovem rojstvu prišli modri iz vzhodnih dežel vprašat, kje bi bil novorojeni kralj Judov; bal se je, da ne bi izgubil svojega prestola, zato je hotel dete umoriti.

O Jezus, sin Davidov, gospoduj ti in vladaj črez Juda, črez svoje verno ljudstvo vselej in povsod, da boš vekomaj od vseh hvaljen in češčen. Amen.

Osmo poglavje.

O bližnjih prednikih Kristusovih.

1. O sveti Emerencijani.

»*Nebeško kraljestvo je podobno kupcu, kateri išče dobrih biserov.*« (Mat. 13, 45.)

Ko smo že nekaj povedali o daljnih Kristusovih prednikih, preidemo k bližnjim, o katerih nič ne pripoveduje sv. pismo; torej tudi njih krepost in svetost pozna le sam Bog. Sv. Duh je o Kristusovih prednikih dal le toliko zapisati, kolikor je bilo potrebno, da se more izkazati, da sta bila Jožef in Marija iz Davidovega rodu. Vendar pa nočemo vsega zavreči, kar nam je ustno izročilo ohranilo o njih.

1. Premišljuj, kako pobožno in sveto je živela Emerencijana.

Mnogi imenitni pisatelji[1]) pričajo, da stariši svete Ane so bili Stolan in Emerencijana. Stanovala sta v galilejskem mestu Sefor, v prijazni veliki dolini Zabulon, ki je dokaj rodovitna, dobro miljo proč od Nazareta in štiri milje od Karmelske gore. V predmestju je lep vodnjak, h kateremu so izraelski kralji večkrat prišli zavoljo prijazne lege tega kraja, da so se tu razveseljevali. O življenju sv. Emerencijane piše sv. Ciril Aleksandrijski tako-le:

„Ko se je bližala polnost časov, ko je hotel Bog človeški rod odrešiti po svojem Sinu, sedem in sedemdeset let pred božjim včlovečenjem, je cvetela dokaj plemenita devica v galilejski deželi iz rodu Davidovega, bogata kar zadeva premoženje, lepe postave, prijaznega obnašanja, velikodušna in polna upanja na Izraelovo odrešenje.“ To lepo hvalo daje sv. Ciril sv. Emerencijani. Gotovo je devica dokaj sveto živela. V tistih časih so imeli v judovski deželi nekake samostane, v katerih so živeli takoimenovani Eseji ali Eseni, in kakor mnogi menijo, bil je prerok Elija ustanovnik tega reda. Oni so sveto in čisto živeli, in po njih vzgledu so tudi nekateri zakonski ljudje si prizadevali, živeti prav bogaboječe, čisto, zmerno in pohlevno. Ker so že takrat mnogi ljudje živeli tako bogaboječe in pobožno, koliko bolj pobožno so pač živeli tisti, iz katerih se je imela roditi Mati božja, iz katerih se je imel roditi Jezus Kristus! Staro ustno izročilo nam pripoveduje tako-le o stariših svete Ane:

Emerencijana je molila noč in dan. Postila se je vsak dan, kakor nekdaj sv. Judita, samo o sobotah in praznikih ne. Večkrat ni uživala nič gorkega in je jedla le grenke korenike ali zelje, in

[1]) Sv. Antonin in drugi.

pila je vodo. Od večera do poldne drugega dneva je vselej molčala, in ogibala se je ljudi, posebno moških. Marljivo je prebirala sveto pismo in premišljevala prerokovanja, ki govoré o Odrešenikovem prihodu. Z dovoljenjem svojih starišev je hodila večkrat na Karmelsko goro, in obiskovala učence prerokov, ki so tam živeli v majhnih celicah, ki so bile vsekane v skale, kakršne se še dandanašnji vidijo na Karmelski gori. Tukaj je bila poučena, kako treba pošteno in sveto živeti. Verjetno je, ker so drugi ljudje imeli navado, da so o praznikih obiskovali sveto goro, da se je tudi ta pobožna devica napotila vsako soboto in vsak praznik (kadar ni šla s stariši v Jeruzalem) na Karmelsko goro, posebno ker je stanovala blizu ondi in ker je bila gora tako sveta.

Pravijo, da je prerok Elija blizu devetsto let pred Kristusovim rojstvom prihodnji materi Odrešenikovi na čast na tej gori postavil kapelo, v kateri so njegovi učenci noč in dan služili Bogu, in da jim je Bog tukaj tudi razodeval več skrivnosti. Pravijo tudi, da se je cesar Vespazijan prepričal o resnici tega, ko je tam opravil daritev Bogu pred obsedanjem mesta Jeruzalema. Ali gotovo to vendar ni.

Ko je Emerencijana prišla na sveto goro, je govorila vselej s svetimi možmi o Odrešenikovem prihodu in o preroških obljubah, ki se nanašajo na-nj; in čim večkrat je obiskala kapelo, katero je bil Elija sezidal prihodnji Odrešenikovi materi, tem bolj se ji je obudila želja, da bi doživela tisti srečni čas, ko bo prišel Odrešenik.

Med drugimi je bil na sveti gori Karmel dokaj pobožen mož, Arhos po imenu; on je od prve svoje mladosti služil Bogu v veliki spokornosti, bil je pa že osemdeset let star. S tem svetim starčkom se je Emerencijana pogosto pogovarjala o prihodnjem Odrešeniku, in on jej je, kakor priča sporočilo, enkrat prerokoval, da bo ona, Emerencijana, porodila tisto, iz katere se ima roditi Odrešenikova mati. Ker je pa bila Emerencijana zelo ponižna, prestrašila se je teh preroških besed tako, da jo je bilo sram, več kaj govoriti o tem.

2. Premišljuj čistost svete Emerencijane in njen sveti zakon.

Emerencijana je dokaj ljubila devištvo, posebno, ko je brala v sv. pismu, da ima biti Odrešenikova mati čista devica. Ona je zatorej hotela vedno ostati devica. Ker pa je bila neizrečeno lepe postave, dokaj krepostna in pa premožna, jih je bilo več, ki so želeli ž njo stopiti v sveti zakon. Ko je bila tedaj stara osemnajst let, so jo hoteli njeni ljudje omožiti. Emerencijana se je tega prestrašila; ker ji pa stariši in prijatelji niso dali mirú in so ji vsak dan prigovarjali,

da se mora omožiti, izprosila si je sedem dni premisleka. Šla je na to skrivši na goro Karmel, da bi se posvetovala s svetimi možmi, ter jim je govorila:

„Častivredni očetje, vedite, da želim vedno ostati devica; moji stariši in prijatelji pa me hočejo zoper mojo voljo omožiti. Ker tedaj ne vem, kaj mi je početi, prosim vas, da se z menoj postite tri dni in noči, da bèdite in molite zato, da bi mi ljubi Bog razodel svojo sveto voljo.“ — Puščavniki so se čudili toliki čednosti in so ji obljubili, da hočejo tri dni in noči ž njo moliti, bèdeti in se postiti, kar so tudi storili.

Ko je preteklo tri dni in tri noči, je eden izmed njih imel take sanje: Videl je lepo drevo, na tem drevesu sta bili dve prelepi veji. Ena veja je imela trojen sad, ki ga je bilo veselje gledati; druga veja je pa imela neizrečeno žlahten sad, iz katerega je pognala lepo dišeča cvetica, da je s svojim lepim duhom napolnila nebo in zemljo. Slišal je tudi glas, ki je rekel: „To drevo je Emerencijana.“ Ko je Emerencijana slišala te sanje, je rekla: „Naj se izide volja božja. Prosite za me, da dobim moža po volji božji.“ Zahvalila se jim je, pa se vrnila domu.

Emerencijana je zdaj vedno prosila Boga, da bi ji dal bogaboječega moža. Več mladeničev je bilo, ki so jo želeli vzeti; ker je pa videla, da jo hočejo za ženo bolj iz mesene poželjivosti ko v strahu božjem, je odrekla šesterim in se omožila s Stolanom, pobožnim in pravičnim možem iz rodu Levi, sedem in sedemdeset let pred Kristusovim rojstvom. Ker je bil ta zakon v nebesih sklenjen, zato sta zakonska živela bolj nebeško ko pozemeljsko. Živela sta v taki edinosti, kakor bi imela le eno srce in eno dušo. Vsak velik praznik sta šla v Jeruzalem, dasiravno sta imela tri dobre dni hodá. Ubogim sta dokaj rada pomagala, tolažila sta žalostne in natanko izpolnjevala vse božje zapovedi.

O svojem času je Emerencijana porodila hčer in ji dala ime Izmerija, ali kakor pravijo drugi, Sobe, in jo je zredila v božjem strahu. In ko je imela Izmerija potrebna leta, so jo omožili z Eliudom; njemu je porodila hčer, kateri so dali ime Elizabeta, to je tista Elizabeta, katero je potem vzel duhovnik Zaharija, in ki je v svoji starosti rodila sv. Janeza Krstnika. Na to je Izmerija porodila še eno hčer, kateri so dali ime Emue, ki je bila potem omožena z bogaboječim možem, kateremu je bilo ime Afras, in čegar sin je bil sv. Servacij, tungerski škof. V tretjič je Izmerija porodila sina, kateremu so dali očetovo ime Eliud; ta Eliud je bil potem oženjen s tisto vdovo, katere sina je Kristus v mestu Naim

obudil od smrti. Ta vdova je bila neki v rodu s svetima apostoloma Petrom in Andrejem, in njen sin se je klical Marcijal; ker ga je Kristus zopet od smrti obudil, zato je njegova mati hodila za Jezusom, kakor je delalo več drugih pobožnih žen, in mu je služila in stregla s svojim premoženjem. Zato so jo apostoli neki sploh imenovali mater; tudi njen sin je bil eden izmed dva in sedemdesetih učencev, katerega so apostoli navadno imenovali Maternus, kar bi mi rekli materin sin; tega Materna je pozneje sv. Peter s sv. Evharijem in Valerijem vred poslal na Nemško v mesto Trevir. Tako govoré stara izročila.

Tako se je bil uresničil prvi del preroških sanj: Emerencijana je bilo tisto drevo; ena veja je bila njena hči Izmerija, in trojni sad te veje so njeni trije otroci, Elizabeta, Emue in Eluid.

3. Premišljuj rojstvo svete Ane.

Črez več let je Emerencijana porodila prav lepo hčerico in ji dala ime Ana, kar pomeni milost in dar. Vsi njeni prijatelji in sosedje so se veselili ž njo in se čudili lepoti tega deteta. Zato so govorili med seboj: Kaj menite, da bo iz tega deteta, ker so si ga njegovi stariši od Boga izprosili s tolikimi molitvami in miloščinami?

Ni mogoče povedati, kako skrbno so pobožni stariši odgojevali to ljubo dete; iz vsega njegovega dejanja in nehanja so lahko očitno spoznali, da je božja milost z detetom. Nič otroškega ni bilo na Anici; otrok še je bila vselej resnobna in je vsem dajala vzgled pobožnega življenja. Ko je bila tri leta stara, so jo stariši darovali Bogu v Jeruzalemskem templu. V svetem templu je bila sveta Ana med devicami, kakor luna med zvezdami. Ona je bila najbolj goreča v molitvi, najmarljivejša pri delu, najnatančnejša v pokornosti in najprijaznejša v svojem vedenju in obnašanju. Ko je malo porastla in se je naučila brati, je posebno rada prebirala sveto pismo, najrajše pa prerokbe, ki zadevajo Odrešenika sveta. Prerokovanje Izaija preroka, da bo Odrešenika rodila devica, je njeno srce napolnilo z veliko željo, videti to devico in ji služiti. Pa še bolj je želela, doživeti tisti čas, ko se bo rodil Odrešenik. Zato je neprenehoma prosila Boga, da bi ljubi Bog kmalu poslal Zveličarja, nji pa dal milost, da bi mu smela streči. Še po noči je večkrat vstala, v svoji stanici pokleknila, svoje ročice sklenila in s solzami ihté prosila Boga, naj bi se usmilil grešnega sveta in kmalu poslal Zveličarja. Tako je pobožna devica, sveta Ana, živela v templu in je rastla na starosti, modrosti in milosti pred Bogom in pred ljudmi.

℣. Prosi za nas, sveta Emerencijana!

℟. Da bomo vredni obljub Kristusovih!

O Gospod Jezus Kristus, ki imaš v svojem kraljestvu mnogo dragih in skritih biserov ali svetnikov, kateri so čisti in krasni v kreposti in se svetijo v nebeški slavi in veličastvu, jaz te prosim po vseh krepostih, čednostih in zaslugah tvojih svetih predstarišev, ohrani tudi mojo dušo kot drag biser, da se bo k tvoji časti svetila v večnem življenju. Amen.

2. Sveta Ana.

»*Nebeško kraljestvo je podobno zakladu, skritemu v njivi.*« (Mat. 13, 44.)

1. Premišljuj skriti zaklad kreposti sv. Ane v njenem deviškem stanu.

Ko je bila Ana stara petnajst let, in je bil iztekel čas njene zaobljube, so jo duhovniki poslali domov; ali ona bi bila rada ostala v templu ves čas svojega življenja. Doma v hiši svojih starišev pa je živela ravno tako sveto kakor v templu. Eno leto potem, ko je prišla domu, je obolela njena mati na smrt. Emerencijana, ki je čutila svojo smrt blizu, dala jej je še dosti lepih naukov. Med drugim jej je povedala prerokbo pobožnega Arhosa in prikazen angela v sanjah, ter jej je priporočila, naj moli za-njo, kadar umrje. Tako je pokojno in mirno umrla zvesta božja služabnica, in je bila pokopana v mestu Sefor zraven svojega moža.[1]) — Ljubi Bog nam daj po njenih zaslugah milost srečne smrti!

Po materini smrti je sveta Ana ostala še dve leti v svoji domači hiši in je zvesto služila Bogu. Ker je vedela, da ima Bog ž njo velike namene, se je popolnoma vdala v božjo voljo, ter je noč in dan prosila Boga, naj dokonča na nji svoje začeto delo. Ogibala se je tudi ljudi, po vzgledu svoje svete matere, kar je mogla, in vadila se je vedno v molčanju. Ostro se je postila in večkrat ni užila nič gorkega. Nekaterekrati je do polnoči klečé Boga prosila za-se in za vse uboge grešnike. Tako je vsak dan rastla v čednosti in milosti pred Bogom in pred ljudmi.

2. Premišljuj zaklad zaslug in čednosti sv. Ane v njenem zakonskem stanu.

Kakor je bila sv. Ana v svojem deviškem stanu vsem samcem in samicam vzgled kreposti, tako je Bog hotel, da je tudi v svojem zakonskem stanu, z lepim vzgledom svetila vsem oženjenim in omoženim. Kako sveto je živela v svojem zakonskem stanu, kdo zamore

[1]) Sv. Helena, cesarica, je nad njenim grobom dala sezidati cerkev.

to popisati? Ako se vsak dober zakon sklene v nebesih, gotovo je bil v nebesih sklenjen zakon sv. Joahima in sv. Ane. To priča angel božji, ki je tako-le govoril sv. Brigiti: „Ko je vsegamogočni Bog, kateremu so znane vse prihodnje in sedanje reči, ogledaval vse pravične in svete zakone, ki so se sklenili od stvarjenja človeka do te ure in se bodo sklenili do sodnega dneva, ni videl nobenega, da bi bil, kar zadeva ljubezen božjo in poštenost, enak zakonu Joahima in Ane. Zato je bila njegova sveta volja, da ima telo njegove neomadeževane Matere biti sad tega svetega zakona.“

Pač velika hvala, katero jima daje Bog sam po angelu, da sta bila Joahim in Ana najsvetejša, najpoštenejša in najbolj čista zakonska.

Sveti Joahim iz Judovega rodu, rojen v mestu Nazaret, je bil mož poln kreposti in milosti, kar priča tudi njegovo ime, ki se pravi Gospodovo pripravljanje. Od prve svoje mladosti je služil Bogu in je tiho živel; ker je bil bogat, je dajal mnogo templu, duhovnikom in ubogim. Ker je bilo navadno, kakor priča tudi sveto pismo, da se je kraljev rod Juda ženil z duhovniškim rodom Levi, si je potem vzel za ženo po posebni božji naredbi sveto Ano. Bog jima je dal svojo posebno milost, da sta v zakonu sveto, čisto in neomadeževano živela, tako da so se jima vsi čudili.

Sveta Ana je tedaj po vsi pravici mogla reči, kar nekdaj Sara, nevesta mladega Tobija, ko pravi: „Ti, o Gospod, veš, da nisem nikdar poželela moža, in sem svojo dušo ohranila čisto vsake poželjivosti. Nikoli se nisem mešala med igrajoče, tudi se nisem družila s tistimi, ki živé lahkomišljeno. In privolila sem vzeti moža s strahom božjim, ne s poželjivostjo.“[1]) Kakor v čistosti, tako sta se ta dva sveta zakonska vadila v pobožnosti in ljubezni do Boga in do bližnjega. Imela sta svoje odločene ure za molitev, in molila sta z vso mogočo pazljivostjo in pobožnostjo. Vsako leto sta trikrat šla v Jeruzalem, o velikih praznikih, dasiravno jima je bilo iti tri cele dni po dolgi težavni poti, črez hribe in doline. Hodila sta tudi skoraj vsak teden na sveto goro Karmel (tri ure od Nazareta), da sta tam bila pri službi božji, in da sta poslušala božjo besedo. Kaj pač sta si mislila, ko sta obiskovala kapelo, katero je bil Elija postavil k časti prihodnje Zveličarjeve matere? Oj, kako se jima je vnemalo srce v pobožnosti in spoštovanju do najsvetejše device! Oj kako goreče želje sta imela, doživeti čas, da bi mogla videti mater Odrešenikovo! Zato sta pretočila marsikako vročo solzo in mnogo vzdihovala in prosila Boga za to milost. Tako sta tedaj bogaboječe živela in tudi svoje posle naganjala k bogaboječemu življenju; njuna hiša je bila potemtakem bolj podobna samostanu kakor pa navadni hiši.

[1]) Tob. 3, 16—18.

Med vsemi temi čednostmi pa se je v sveti Ani svetila čednost usmiljenja in srčno sočutje do revnih; od vsega, kar je imela, je delila med uboge in nobenega reveža ni žalostnega pustila od sebe. Enkrat je brala v Tobijevih bukvah, da je stari Tobija govoril svojemu sinu: „Ako boš imel veliko, daj obilno; ako boš imel malo, izkušaj tudi malo dati radovoljno.“[1]) Na to je rekla svetemu Joahimu: Ljubi moj mož, tega do sedaj še nisva izpolnjevala. Bog nama je dal veliko, in midva nisva tako obilno dajala ubogim, kakor dopušča najino premoženje. Sveti Joahim je rekel na to: Veš kaj, nehvaležna nočeva biti Bogu; kar sva dosedaj zamudila, hočeva še popraviti. Preštela bova svoje črede, in po premoženju podelila ubogim.

Tedaj sta preštela svoje črede, in sta našla živine okoli dve sto glav, ki sta jo razdelila na tri dele. En del sta dala templu, en del ubogim, in samo tretji del sta obdržala za se. In to navado sta obdržala potem vsako leto, da sta vse, kar jima je Bog dal tisto leto, razdelila na troje, in ubogaime dala dva tretja dela. V teh in enakih krepostih sta se vadila obadva božja prijatelja, in sta dajala vzgled pobožnosti vsem zakonskim, kakor je sv. Ana sama razodela sv. Brigiti: „Jaz sem Ana, gospa vseh zakonskih žen, ki so bile pred postavo in v postavi. Jaz sem tudi mati vseh vernikov, ki živé po postavi, ker se je Bog hotel roditi iz moje hčere.“

Molitev k sv. Joahimu in k sv. Ani.

Hvaljena bodita Jezus in Marija, in hvaljena bodita sveti Joahim in sveta Ana vekomaj. Amen.

O sveti oče Joahim, jaz te hvalim in častim v Bogu, v Jezusu in Mariji: v Jezusu, tvojem vnuku, in v Mariji, tvoji najljubeznivejši hčeri; prosi Boga za-me po Jezusu in Mariji, da mojo dušo ohrani k večnemu življenju, da bom s teboj Jezusa in Marijo gledal in častil v nebeški slavi in v večnem zveličanju. Amen.

O sveta mati Ana, ti podoba zakonske čistosti, izprosi milosti oženjenim in omoženim, da bodo stariši in otroci čisto živeli in tako enkrat prišli gledat Boga vekomaj. Amen.

---

[1]) Tob. 4, 9.

Deveto poglavje.

Marijino spočetje.

1. Marija od vekomaj odbrana.

»*Pri njem sem bila, in vse ž njim ravnala, in sem se veselila vsak dan, in sem ves čas pred njim igrala.*« (Preg. 8, 30.)

1. Premišljuj, kako se je Bog od vekomaj veselil v Kristusu in Mariji.

Ker je Bog že od vekomaj dobro in natanko poznal vse stvari, ki jih je hotel ustvariti, zato je stala vsaka dobra in žlahtna stvar enako lepi podobi pred njegovimi očmi, in je delala veselje svojemu Stvarniku s svojo prihodnjo lepoto in popolnostjo.

„Med vsemi stvarmi“, je govoril angel sv. Brigiti, „ki tistikrat še niso bile, je bila ena pred Bogom, ki je bila nad vsemi drugimi, in katere se je Bog najbolj veselil. O Marija, ti prečista Devica,“ je angel pristavil na to, „ti si tista stvar, o kateri govorimo. Ti si bila pred božjimi očmi, še preden si bila ustvarjena, in si pri svojem spočetju od še nepokvarjenih prvin (ali elementov) prejela naravo svojega telesa, tako da si bila v največje veselje Bogu, visoko povzdignjena nad vse druge stvari. Bog Oče se je veselil tvojih rodovitnih del, ki si jih imela doprinašati z njegovo pomočjo. Bog Sin se je veselil tvoje krepostne stanovitnosti, in Bog sv. Duh se je veselil tvoje ponižne pokorščine. Ker so se te veselili vsi trije, zato so te tudi črez vse ljubili.“ Tako angel. Iz tega vidiš, koliko veselja je Bog imel od vekomaj nad Marijo.

Bog je že takrat videl in vedel, da se bo blažena Devica rodila k njegovemu največjemu veselju, in da se bo po nji nam ljudem razodela njegova največja ljubezen. On je videl in vedel, da se bo iz njene najčistejše krvi včlovečil njegov preljubeznivi Sin, in da bo ta človeška narava Jezusova skrivnostno zedinjena z njegovo božjo naravo. Bog je vedel in se je že takrat veselil, da ga presveta Devica v celem svojem življenju ne bo nikoli niti z najmanjšim grehom razžalila, temveč njegovo sveto voljo v vseh rečeh najpopolnejše izpolnjevala. Bog je že takrat vedel in se veselil, da bo ona peklenski kači strla glavo ter da bodo vsi verni nasledovalci njenega Sina, rešeni iz satanove oblasti, prišli k večjemu zveličanju. Zaradi vsega tega se je Bog neskončno veselil, ker je imel vedno pred svojimi očmi njeno krepost in svetost, njeno telesno in dušno lepoto in vse,

kar je imela storiti iz ljubezni do njega. Zato je imel Bog že na njeni podobi, ki mu je stala pred očmi od vekomaj, svoje dopadenje, ter si je mislil, kako plemenito jo hoče ustvariti. To je mati božja sv. Mehtildi tako-le razlagala: „Kakor umetnik, kadar hoče kako umetno delo narediti, poprej vse dobro premišljuje in si nariše podobo, tako je tudi presveta Trojica mojo podobo imela popred, da me je tako naredila, da se izkazuje v meni vsa umetnost, modrost in dobrota božje vsemogočnosti. Dà, dobrotljivi Bog, me je tako črez druge stvari ljubil, da je večkrat, preden sem bila rojena, iz ljubezni do mene prizanesel svetu.“

O prečudne in tolažilne besede! Zajemaj si tu tolažbe, malodušni grešnik, in pomisli, da ker je Bog iz ljubezni do Marije celemu svetu prizanesel, bode on zavoljo nje tudi tebi prizanesel, ako ga spokorno in pohlevno prosiš. Moli tedaj z velikim zaupanjem to-le ali tej enako molitev:

O usmiljeni Oče, usmili se, oh, usmili se mene! Misli na veliko veselje, ki si ga od vekomaj imel nad prečisto Devico Marijo; in ker si iz ljubezni do nje večkrat celemu svetu prizanesel, prosim te, da zaradi nje prizaneseš tudi meni ubogemu grešniku. Oh, izkaži milost meni, ki sem je nevreden, zavoljo nje, ki je vredna, in katero si ti izvolil in nam dal za mater milosti in usmiljenja. Amen.

2. Premišljuj, kako so se sveti angeli od začetka veselili svete Marije.

Ljubi Bog je hotel visoko vrednost in svetost Device Marije vsem angelom takoj po njih ustvarjenju predpostaviti; hotel je tudi svoje veselje, ki ga je imel nad Kristusom in Marijo, svojim ljubim angelom podeliti. Tistim angelom, ki so hoteli tudi Mariji in njenemu Sinu služiti, kateri se tedaj niso z luciferjem spuntali, in katere je zavoljo tega obdaril z milostjo stanovitnosti, dal je tudi tako modrost in tako spoznanje, da morejo vedeti prihodnje reči. Med drugimi stvarmi, katere so dobri angeli od začetka v Bogu spoznali, je bila presveta Devica Marija, zavoljo katere so občutili neizrečeno veselje, kakor je nek angel razodel sv. Brigiti: „Angeli so gledali v tem častitem zrcalu, namreč v Bogu svojem Stvarniku, častitljiv prestol (tron), ki je bil tako blizu Boga, da noben drug ne tako. Nad tem prestolom so videli tudi tako lepo in častitljivo krono, da ni šlo nič črez njo, kakor samo božje veličastvo.“

In dasiravno stvar, ki je imela sedeti na tem prestolu in s to krono biti kronana, ni bila še ustvarjena, so vendar videli, da je Bog nad njo imel večje veselje ko nad vsemi stvarmi, ki so imele še biti ustvarjene. Veliko je bilo veselje, ki ga je Bog občutil pri stvarjenju in gledanju tako žlahtnih stvari, kakor so bili angeli: vendar pa so videli angeli, da Bog to še ne ustvarjeno stvar bolj ljubi in se je bolj veseli, kakor vseh angelov skupaj. Zato so se veselili angeli vseh devet korov bolj te stvari kakor svojih lastnih milosti, popolnosti in radosti, in so jo v Kristusu častili bolj kakor sami sebe, ker so namreč videli, da bo ta stvar veliko žlahtnejša, veliko svetejša in Bogu veliko ljubša, nego so oni sami. Tedaj je Mati božja svetim angelom že pred svojim ustvarjenjem povzročala neizrečeno radost, in v njih obudila največjo željo, učakati tisti dan, ko je imela biti spočeta.

Veselil se je tedaj Bog s svetimi angeli, in angeli so se veselili z Bogom, ogledovaje podobo, po kateri je imela biti mati božja ustvarjena. Ker so tedaj dobri angeli čisto spoznali, kake milosti je imel ljubeznivi Bog izkazati človeškemu rodu po veliki ponižnosti in ljubezni te prihodnje stvari, da bo ona namreč strla glavo peklenski kači, in človeškemu rodu zopet vrnila izgubljeno zveličanje — zato so dobri angeli presveto Trojico vedno hvalili in večkrat prosili, naj pač kmalu ustvari to žlahtno stvar.

3. Premišljuj, kako so se Marije veselili sveti očaki stare zaveze, ko jim je Bog, kot svojim ljubim prijateljem, razodel visoko veljavo, krepost in svetost Device Marije.

Ne samo angelom, ampak tudi ljudem je hotel Bog razodeti mnogo lepih reči o svoji ljubi materi, zato da so jo v nebesih in na zemlji častili in želeli, preden še je bila ustvarjena. Kar zadeva stare očake, beremo v razodenju sv. Brigite, da ji je angel povedal, da je Bog Adamu, Noetu, Abrahamu, Izaaku, Jakobu in drugim očakom in prerokom razodel, da se ima roditi devica, katera bo mati Odrešenika sveta. O Adamu je angel sv. Brigiti dejal: Ker je Adam iz raja izgnan s toliko ponižnostjo srčno obžaloval svoje grehe in k Bogu vzdihoval, ga Bog v njegovi nesreči ni hotel pustiti brez tolažbe, ampak mu je naznanil, da se bo Bog včlovečil in se rodil iz device, in da bo ta devica krepostnejša nego vsi drugi ljudje. Dasiravno je bil Adam tedaj silno žalosten, da ga je Eva vrgla v toliko nesrečo, ga je vendar veselilo, da se ima iz prečiste device roditi tisti, kateri bo njega in ves njegov rod odrešil in pripeljal v nebeško veselje. Zato se je dobri Adam pri vsej svoji nesreči s tem upanjem najbolj tolažil, in devet sto let, ki jih je živel, vedno čakal rojstva te svete device.

Tudi je verjetno, je pravil angel, da je bilo Abrahamu od Boga oznanjeno, da bo hči iz njegovega rodu ostala neomadeževana devica in rodila Najvišjega. Zato menijo, da se je Abraham zavoljo te prihodnje hčere veselil bolj in jo ljubil bolj goreče kakor svojega sina Izaaka, in bolj ko vse sinove in hčere, ki so se imeli roditi iz njegovega rodu. In to vero, in to upanje je Abraham svojemu sinu Izaaku, in Izaak svojemu sinu Jakobu, Jakob pa svojim dvanajsterim sinom zapustil po svoji smrti.

Ko je izraelsko ljudstvo padlo v malikovanje, je obujal Bog preroke, da bi ljudstvo zopet izpreobračali. Tako je prišel sv. Duh nad preroke, in oni so govorili tako, kakor je hotel sv. Duh v poboljšanje zmočenega sveta. „Med temi resnicami, katere je sv. Duh preroke učil“, je govoril angel sv. Brigiti, „je učil tudi, da hoče Bog iz one čiste device biti rojen, in da bo s svojim zadoščenjem odrešil duše, katere je satan zapeljal. „Tako jim je Bog z oznanilom, da se ima Marija ustvariti, podelil veliko tolažbo v njih bridkostih.

Nad vse pa, kar smo omenili, je prijetno slišati, kar Janez, jeruzalemski patrijarh, tri sto let po Kristusovem rojstvu piše o materi božji, da je namreč, kakor je bilo že povedano, blizu devet sto let pred njenim rojstvom sveti prerok Elija nji v čast sezidal kapelo in ustanovil duhovski red. V tretji knjigi kraljev, v osemnajstem poglavju beremo, da ko ni bilo dežja tri leta in pol, je šel Elija na vrh gore Karmel, in k zemlji nagnjen je djal svoj obraz med svoji koleni, in je rekel svojemu služabniku: „Pojdi gori in poglej proti morju“ (ta gora namreč je pri morju). In ko je bil šel in se ogledal, je rekel: „Nič ni.“ Elija mu reče: „Povrni se sedemkrat. Sedmikrat pa, glej, vstala je majhna meglica ko stopinja človekova iz morja.“ In Elija je rekel: tedaj bomo imeli dovolj dežja. In nebo se je zakrilo s črnimi oblaki, in padel je velik dež. Tako pripoveduje sveto pismo. Zgoraj omenjeni patrijarh Janez pa piše:

Naši predniki so nam povedali, kar je tudi verjetno, da so bile svetemu preroku Eliju v prikazni iz morja izhajajoče meglice razodete velike skrivnosti. Prvič, da se ima roditi devica, katera bo prišla iz materinega telesa prosta vsega greha. Drugič čas, kdaj se ima to zgoditi. Tretjič, da bo tista devica vedno ostala čista devica. Četrtič, da se bo iz nje včlovečil Bog. Ker je namreč tista majhna meglica izhajala iz morja, mu je Bog razodel, da bo ta devica, majhna po svoji ponižnosti, se rodila iz človeške narave, ki je od greha omadeževana, toda popolnoma čista in neomadeževana po posebni milosti božji. In kakor je ta meglica, iz grenkega morja izhajajoča, bila brez grenkosti, tako se bo rodila devica brez greha. Kar čas

zadeva, imelo se je to zgoditi v sedmi dôbi sveta. In kakor je bila meglica človeku podobna, in je vse oblake neba zedinjevala v sebi, tako se je imela v tej devici zediniti človeška in božja narava.

Od tistega časa, pravi patrijarh, je imel prerok veliko ljubezen, spoštovanje in pobožnost do deviške matere Odrešenikove, in je storil, kar je le mogel, da nji služi. Zato je po vzgledu device začel priporočati svojim učencem deviško čistost, in ustanovil svoj red k časti Marije, v letu od ustvarjenja sveta tri tisoč sto sedem in dvajsetem, pred Kristusovim rojstvom pa v letu devet sto šest in dvajsetem. Takrat je tudi na mestu, kjer je imel to razodenje, v čast Matere božje sezidal kapelo in jo imenoval Seunion; v nji so se njegovi učenci vsak dan trikrat zbirali k molitvi. In vsako soboto in praznik so se iz bližnjih krajev tam shajali verniki, da so bili pri službi božji, in pa da so poslušali pridigo. Tisti čas tedaj so začeli Elijevi učenci prihodnjo Odrešenikovo mater častiti, in so bili v tem stanovitni do apostolskih časov, ko so slišali učiti Kristusa in apostole in so postali kristjani.[1])

Bodi hvaljen Jezus Kristus, in češčena bodi na vekomaj izvoljena mati Marija! O Bog, kako čudapoln si v svojih delih in kako veličasten v svojih izvoljenih! Hvalim te za vso ljubezen in dobroto, ki si jo izkazal svoji blaženi materi, in hvalim te za vso ljubezen, katero si ji hotel izkazati pred in po njenem rojstvu, in te prosim po vseh njenih zaslugah, dodeli mi, da jo bom zavoljo tebe srčno častil in jej ostal vedno udan. Amen.

2. Oznanjenje Marijinega spočetja in rojstva.

»*Pravični so klicali, in Gospod jih je uslišal, in jih rešil iz vseh nadlog.*« (Ps. 33, 18.)

1. Premišljuj dolgo bridkost in potrpežljivost svetih starišev Joahima in Ane v njih nerodovitnosti.

Ko sta že več ko osemnajst let preživela v svoji žalosti, večkrat tudi od svojih sosedov slišala sramotilnih in zaničljivih besed, je šel sv. Joahim z Ano, ko se je bližal velik praznik, v Jeruzalem, da bi tam opravil svojo daritev in molitev. Hotel je darovati Bogu jagnje. Veliki duhovnik pa ni hotel sprejeti njegove daritve in mu je rekel: „Ti pojdi proč s svojo daritvijo; ti nisi vreden, z drugimi rodovitnimi ljudmi pristopiti k svetemu oltarju; ker nisi dopadljiv Bogu, zato je tvoj zakon nerodoviten.“

[1]) Glej: Breviarium romanum, 16. Julii, fest. B. M. V. de monte Carmelo.

O Bog, kako je to zabodlo v srce pobožnega moža Joahima in njegovo sveto ženo Ano! Osramočena in s krvavečim srcem sta takoj odšla, in sv. Joahim je šel z odobrenjem sv. Ane v puščavo, spravil se na strmo skalo in se je ondi postil štirideset dni, in molil in jokal in bdel, da bi Bog to sramoto milostljivo vzel od njega. Joahim se je tedaj podal črez Oljsko goro v Betanijo, in od tod še osem milj daleč na planine, k svojim pastirjem, ki so pasli njegove ovce, in je ostal pet mesecev pri njih, tako da ni nobeden vedel, kam je šel, kakor sama Ana. Sv. German pravi, da je sv. Joahim tukaj štirideset dni se ostro postil, vedno jokal in molil.

Sv. Ana pa je ravno tako delala doma v svoji hiši v Nazaretu, in je še več ko po navadi dajala vbogajme, in pomagala ubogim in žalostnim, kakor je le mogla. Njena molitev in post, in naglasni klic njenih miloščin je prišel pred božji prestol; Bog navadno le zato tako težko izkuša svoje zveste služabnike, da jim potem dá toliko večje veselje.

2. Premišljuj, kako je bilo oznanjeno Marijino spočetje.

Ko se je bila tedaj sv. Ana postila in molila že skoraj štirideset dni, se je nekega dné dogodilo, da je svojo deklo zavoljo nekega pregreška okregala. Dekla pa se je razsrdila, in jej je z zaničljivimi besedami očitala njeno nerodovitnost, in jej je rekla: „Po pravici vam Bog ni dal poroda, ker ste zavoljo svojih grehov pač vredni, da vas Bog tako kaznuje.“ — Ko je sv. Ana slišala zaničljive besede, je postala srčno žalostna, šla je v svoj vrt, padla na svoji koleni in s solznimi očmi molila tako-le: „O najdobrotljivejši Bog, Stvarnik nebes in zemlje, ti si pripustil, da je bila Ana, mati preroka Samuela, od svoje tovarišice zasramovana in zaničevana zato, ker jej nisi bil dal poroda; ko je pa z objokanimi očmi klicala k tebi, si se je usmilil in jej dal sina preroka: usmili se tudi mene uboge! O Bog, kateri si pobožno Saro, ženo mladega Tobija, ko je bila od svoje dekle zaničevana in te je s solzami prosila, kmalu potolažil; poglej, kako me je tudi moja dekla zaničevala. Zato te prosim, kakor te je prosila pobožna Sara, da me ali rešiš te sramote, ali pa vzameš iz tega sveta. Oh, usliši me v eni ali drugi reči. Ako mi hočeš dati otroka, hočem ti ga nazaj dati, in v jeruzalemskem templu ima tebi služiti.“

Ko je sveta Ana dolgo molila in ni hotela vstati, glej, se ji prikaže svetel angel iz nebes in ji pravi: „Ne boj se Ana, jaz sem božji angel, Bog me je poslal, da ti oznanim, da je Bog uslišal tvojo molitev. Glej, spočela boš in rodila hčer, in jej boš dala ime Marija. Ona bo velika pred Bogom, in postane mati Najvišjega. In njen sad

bo odrešil svet in prinesel zveličanje vsemu ljudstvu. Ker tvoja molitev in tvoje solze so prišle pred Boga, zato je poslal mene, da te tolažim in da ti oznanim, in sedaj grem, da veselo oznanilo nesem tudi tvojemu možu.“

Kdo more reči, kako veselje je čisto srce sv. Ane občutilo pri tem oznanjenju? Roke in oči povzdigne proti nebu in pravi: „Češčen bodi Bog, ki prebivaš nad obnebjem, ti si hvale vreden, veličasten in povišan vekomaj. Častijo naj te nebo in zemlja, morje in vse, kar je v njem, in hvalijo naj te z menoj za neizrečeno milost, katero si mi obljubil izkazati.“

Ravno tisto uro je molil tudi Joahim, in k Bogu vzdihoval in točil solze, ter prosil Boga, naj bi ga rešil bridkosti in nerodovitnosti. Ponavljal je tudi svojo obljubo, da, ako mu Bod dá otroka, ga mu hoče darovati v templu, da mu bo tam služil. Ko je dolgo tako s solzami molil, glej, se mu prikaže božji angel, neizrečeno lep in svetel. Sveti mož se prestraši, ker človeška slabost ne more obstati pred nobenim duhom. Ko se je bil preroku Danielu prikazal angel, se mu je bil izpremenil obraz, omedlel je in nič moči ni imel v sebi. In ko je slišal glas njegovega govorjenja, je prestrašen padel na svoj obraz.[1]) Tako se je godilo tudi sv. Joahimu. Zato se mu je angel približal, se ga dotaknil, mu pomagal na kolena in rekel: „Nič se ne boj, mož božji, glej, jaz sem ti iz nebes prinesel veselo oznanilo. Mir bodi s teboj, ne žaluj več, da je bila tvoja žena do sedaj nerodovitna, ker se je to zgodilo v tvoje izkušanje in v večjo čast božjo. Tako je hotel Bog, da so bile Sara, Rebeka, Rahel, Ana in druge svete žene nerodovitne, a so potem porodile svete otroke; tako se bo zgodilo tudi tebi. Glej, tvoja žena bo spočela in rodila hčer, in ime ji imaš dati Marija, ter jo že v prvi mladosti posvetiti Bogu, kakor sta ti in tvoja žena obljubila Bogu. Ona bo velika in napolnjena s svetim Duhom, in zato bo tudi njeno spočetje čudapolno, kakor njeno življenje. In to ti bode znamenje, tvoja žena te bo v Jeruzalemu srečala pod zlatimi vratmi, ko bo po opravljeni božji poti se zopet hotela povrniti v Nazaret. Zato vstani in pojdi v Jeruzalem.“

Nato je angel izginil izpred Joahima. Pobožni mož je tedaj sklenil svoje roke in z veselim srcem dejal: „Češčen bodi Gospod, Bog Izraelcev, ker je sprejel in uslišal moje molitve, in je pogledal na me, svojega nevrednega služabnika, z očmi svojega usmiljenja.“ S temi in enakimi besedami je sv. Joahim hvalil ljubeznivega Boga, ter je šel k svojim pastirjem in je opominjal, naj Boga hvalijo in častijo za prejeto tolažbo.

[1]) Dan. 10, 8. 9.

Nato je vzel najboljše jagnje iz črede, in je je nesel v Jeruzalem, da bi Bogu prinesel hvalno daritev. In ko je hotel iti skozi zlata vrata, ki so za templom proti Jozafatovi dolini, sreča ga sveta Ana, katera je s svojo deklo, da bi za angelovo prikazen Bogu dajala hvalo, prišla v Jeruzalem, in se sedaj po opravljeni božji poti hotela zopet povrniti domu. Sv. Ana se je veselja zjokala, s svojim možem se vrnila, šla ž njim v tempel in darovala Bogu v zahvalo jagnje.

Ko sta tedaj opravila daritev, sta šla skupaj nazaj v Nazaret. Ko jej je Joahim povedal angelovo prikazen, mu je povedala tudi ona, da se je ravno tisti angel prikazal tudi nji, in ji rekel, da bo rodila prav sveto hčer. Tako sta imela na poti proti domu veliko veselje, hvalila sta Boga in ga prosila s srčno pobožnostjo, naj jima izpolni svojo obljubo in ju stori vredna, roditi tako sveti sad.

3. Premišljuj, kako sveto je bilo spočeto telo Matere božje.

Kako sveto in čisto je bilo spočeto Marijino telo, tega ne moremo nikakor z besedami popisati. Tu ni bilo nič človeškega, nič naravnega, ampak vse je bilo nadnaravno in sveto, kakor je bilo tudi sv. Brigiti razodeto od Matere božje same: „Ko je bilo mojim starišem od angela oznanjeno, da bosta rodila devico, iz katere bo prišlo svetu odrešenje, sta privolila v telesno združenje, sicer bi bila rajše umrla, kakor se iz zgolj mesene ljubezni združila, ker sta se bila poltnemu poželenju popolnoma odpovedala. Vendar ti rečem za gotovo, da sta iz ljubezni do Boga in zavoljo angelovih besed se združila — ne iz poželjenja mesa, ampak zoper svojo voljo iz ljubezni do Boga.“ Ali ni bilo to bolj božje, ko človeško delo? Kdo je kdaj slišal o taki in toliki čistosti? Kje so bili kdaj zakonski, da bi bili rajše umrli, ko se telesno združili? O čista angela, Joahim in Ana! Bog v nebesih bodi češčen in hvaljen za vse vama izkazane milosti, da sta dosegla tako visoko stopnjo kreposti.

Glej, o kristjan, koliko popolnost sta dosegla sv. Joahim in sv. Ana; kar sta Adam in Eva v raju izgubila, to sta Joahim in Ana zunaj raja zopet dobila. Hvali tedaj Boga v teh svetih stariših, in moli ta-le:

Pozdrav Mariji, Joahimu in Ani.

Hvaljen bodi Jezus Kristus z Marijo, Joahimom in Ano vekomaj. Amen.

Kolikor je kapljic v morju, kolikor peska na zemlji, kolikor je listja in sadja na drevesih, kolikor žarkov ima solnce, kolikor trav in zelišč nosi zemlja, kolikor duhov

in zvezd ima nebo: toliko tisoč in tisočkrat bodi blagoslovljen sad tvojega telesa Jezus Kristus, in tolikrat naj bodo češčeni tvoji sveti stariši Joahim in Ana, iz katerih si bila brez vsakega greha rojena. Prosi za nas uboge grešnike, zdaj in ob naši smrtni uri. Amen.

3. Neomadeževano Marijino spočetje razveseljuje nebo in zemljo.

»*Vsa si lepa, prijateljica moja, in madeža ni na tebi.*« (Vis. pes. 4, 7.)

1. Premišljuj neomadeževano spočetje ali ustvarjenje najžlahtnejše in najsvetejše Marijine duše.

„Kakor umetnik“ (govorila je Mati božja sv. Brigiti), „kadar misli narediti umetno delo, tako je presveta Trojica nad menoj imela veselje in dopadenje, in me je hotela ustvariti po taki podobi, da bi se na nji lepo pokazala umetnost njene vsemogočnosti, modrosti in dobrote.“

Presveta Trojica je potemtakem ustvarila po svoji vsemogočnosti tako žlahtno, izvrstno, sveto in popolno dušo, kakršna ni bila nikoli ustvarjena, kar svet stoji. In to plemenito dušo je Bog takoj v prvem trenotku ozaljšal z najlepšimi krepostmi in milostmi, in jo je obogatil z vsemi zakladi nebeškega bogastva. Združil je tudi to dušo z najlepšim telesom, in po združenju je tudi telo postalo deležno vseh nebeških darov. Tako je Bog, vsemogočni in sveti, Mariji storil velike reči, po Marijinih besedah k sv. Mehtildi: „Od tiste ure, ko je bila duša prišla v moje telo, me je Bog napolnil s sv. Duhom, in me ohranil popolnoma čisto izvirnega greha.“

2. Premišljuj božje veselje in dopadenje nad najsvetejšo dušo Marije Device takoj v ustvarjenju.

Od kar svet stoji, ni bila še nikoli tako popolna stvar ustvarjena, in vse stvari skupaj niso svojemu stvarniku delale tolikega veselja, kakor ta Devica. Posebno je je bil pa Bog vesel, ker je vedel, da ne bo nobenega sebi podeljenega daru nikoli z nobenim grehom omadeževala, temveč še vsak dan množila s svojim sodelovanjem.

Zato se je veselila presveta Trojica te plemenite stvari, katero je ustvarila po svoji neskončni vsemogočnosti, modrosti in dobroti. O kako prijazno, kako ljubeznivo, kako sladko je presveta Trojica to preljubeznivo devico pozdravila s Salomonovimi besedami v visoki pesmi, katere nekateri cerkveni učeniki obračajo na Marijo: „Kako lepa si prijateljica moja, kako lepa si! Kakor lilija med trnjem, taka

si ti, prijateljica moja, med hčerami. Glej, lepa si, prijateljica moja, glej, lepa si, tvoje oči so golobje oči. Tvoja lica so kakor granatna jabolka, tvoj vrat je kakor slonokosten stolp. Tvoja glava je lepa kakor gora Karmel. Tvoji lasje so kakor kraljevski škrlat. Tvoja usta so kakor najbolje vino in tvoj glas je sladak. Tvoje ustnice so kakor škrlat in med, ki se cedí. Tvoja usta lepo dišé kakor zrela jabolka. Tvoje prsi so kakor zrelo grozdje iz vinograda Engadi. Tvoji udje so kakor drago kamenje, ki ga je izdelela umetnikova roka. Tvoja postava je kakor postava zelenečega palmovega drevesa, in tvoj duh presega vse dišave. Z eno besedo, vsa si lepa, prijateljica moja, in madeža na tebi ni. Ti si mi ranila srce, moja nevesta, ranila si moje srce z enim pogledom svojih oči in z enim lasom svoje glave. Vstani tedaj prijateljica moja, ljubka moja, in pojdi sem! Ti moja golobica v razpočenem skalovju, pokaži mi svoje obličje, naj doni tvoj glas v mojih ušesih; ker tvoj glas je sladak, in toje obličje lepo.“[1])

S temi in enakimi besedami je hvalila presveta Trojica preljubeznivo devico, in si je izbrala svoje stanovanje v njeni najsvetejši duši. Tako je postala Marijina duša resničen tempel božji, duhoven sedež sv. Duha, prestol najsvetejšega, in kraljevsko poslopje presvete Trojice. In od tistega trenotka je storil Bog s to sveto dušo tako, da skoraj ni mogla nič drugega misliti, želeti ali hoteti, kakor to, kar je Bogu dopadljivo. Kdo more izreči, kako veselje je imel Bog nad to dušo, in kako veselje je imela ta duša nad Bogom? Kdo si more le misliti, kako prijazno se je Marijina duša pogovarjala z Bogom? Dasiravno prebiva Bog v vsaki pobožni duši, in ima nad njo svoje dopadenje, vendar ni imel nikoli nad nobeno dušo takega dopadenja, kakor prvič nad Kristusovo dušo, in potem nad najčistejšo in najsvetejšo dušo Marijino, ker ni bila nobena duša tako lepa, ljubezniva in sveta kakor Marijina.

3. Premišljuj, kako so se angeli veselili nad čistim in najsvetejšim Marijinim spočetjem.

Dobri angeli so že štiri tisoč let čakali na človekovo odrešenje, in so goreče prosili Boga, naj vendar enkrat prične delo odrešenja. Ko jim je bilo nazadnje razodeto spočetje prečiste Device, Odrešenikove matere, kdo more reči, kako srčno so hvalili Boga, da je njih prošnje uslišal? Zares, velik praznik zahvale in radosti je bil v nebesih takrat, in vesela zahvalna pesem Najvišjemu se je razlegala po nebesih.

Ko so angeli videli in spoznali njeno neizrečeno lepoto in obilnost vseh milosti in čednosti, s katero jo je bil Bog oblagodaril,

[1]) Vis. pes. 2, 1—14.

so z ženinom v visoki pesmi strmé govorili: „Kdo je ta, ki vstaja kakor jutranja zora, lepa kakor luna, izbrana kakor solnce?“ Njih srca so zagorela ljubezni do nje zavoljo njene izvrstne lepote in ljubeznivosti! Zato so padli na svoje obraze, jo častili kot svojo kraljico, in so se ponudili, jej služiti na veke.

4. Premišljuj, kako so začeli angeli Mariji služiti takoj od prvega trenotka njenega čistega spočetja.

To je Mati božja sama razodela sv. Jederti z besedami: „Sveti angeli se še sedaj z veseljem spominjajo, kako neizrečeno veselje so imeli, ko so mi služili devet mesecev, ko me je moja mati nosila pod svojim srcem.“

Sedaj so videli sveti angeli tisto samo, katero so od začetka svojega ustvarjenja gledali le v ogledalu božje narave. Ker so se je veselili že tistikrat in ji izkazovali vse mogoče spoštovanje, koliko bolj so se je veselili zdaj in ji izkazovali vso čast in spoštovanje! O kako kratek se jim je zdel čas devetih mesecev, ker so vsak dan gledali lepoto te device, ji služili ter v tem imeli vedno novo veselje in dopadenje. Vendar pa so silno želeli, da bi se kmalu rodila, zato da bi to rožo, ki tam ni bila še razcvetela, mogli gledati v njenem razcvetu in v njeni popolni lepoti. To se dá posneti iz tega, kar je angel pravil sv. Brigiti: „O kako jasno je svetila vstajajoča juterna zarja iz telesa sv. Ane; in ljudje so hrepeneli po njenem vstajenju; zakaj dobro so vedeli angeli, da bo Bog s to zarjo bolj očitno pokazal svojo neskončno ljubezen do človeka, in da bodo pobožni ljudje v dobrih delih bolj rodovitni in bolj stanovitni.“

5. Premišljuj, kako vesela je bila sv. Ana, ko je nosila Marijo pod svojim srcem.

Kako je Ana hvalila Boga, da jo je obiskal in blagoslovil po svoji obljubi! Staro izročilo pravi, da se je takoj zopet s sv. Joahimom odpravila na božjo pot v Jeruzalem, da je tam hvalo dajala Bogu za veliko dobroto. In ko je prišla v tempel, je ponižno pokleknila, obrnila roke in oči proti nebu in s solzami v očeh pela hvalno pesem Ane, Samuelove matere: „Moje srce se raduje v Gospodu, in moje veselje je veliko v mojem Bogu.[1]) Ker ti si se usmilil svoje služabnice, in si ji odvzel sramoto nerodovitnosti. Zato te hočem vedno hvaliti, in moja usta bodo vedno pela tvojo hvalo.“ — Pa tudi sv. Joahim je bil prav vesel in je Bogu daroval deset jagnjet v zahvalno daritev, duhovnikom pa je dal deset telet, in drugih deset telet je dal ubogim ter je, kakor govori isto staro izročilo, velikemu duhovniku tako-le rekel: „Častivredni gospod, jaz sem tisti

[1]) I. Kralj. 2, 1.

ubogi mož, katerega ste vi, ni davno od tega, zavoljo mojega nerodovitnega zakona zaničevalno odpodili od oltarja; ker je pa dobrotljivi Bog videl mojo bridkost in moji dragi ženi dal sad telesa, zato mu darujem sedaj teh deset jagnjet v zahvalno daritev, in teleta darujem duhovnikom za njih potrebe, da bodo molili za mojo ženo.“ In veliki duhovnik se je s sv. Joahimom veselil, in vsi tisti, ki so to slišali, so se čudili, da tako stara zakonska povijeta še otroka. Zato so prišli vsi prijatelji k sv. Ani, in so ji voščili srečo zavoljo milosti božje in vsi so želeli videti, da bi se kmalu rodilo dete, ker so si mislili, da je bilo spočeto po posebni milosti božji. To se spozna iz angelskega razodenja, ki pravi: „Ljudje, ki so vedeli, da je mati božja spočeta, so se veselili tudi zato, ker so želeli videti njeno krepostno življenje, in se od nje učiti, kaj treba delati in kaj opustiti.“

Pomisli, pobožni kristjan, kako neizrečeno so se veselili tisti pobožni ljudje, ki so vedeli, da nosi sv. Ana pod svojim srcem mater dolgo zaželenega Odrešenika. Slednjič pomisli tudi, kako se je sveta Ana vsak dan bolj veselila, kakor je Marija pravila sv. Brigiti: „Ko je bila moja sveta duša z mojim telesom združena, je moja mati čutila tako veselje, da si ga noben človek prav misliti ne more; zakaj bila je z nebeško lučjo razsvetljena, da je bolj čisto, kakor nobeden drugi, spoznala veliko svetost in nenavadne milosti svojega otroka. Dà, še rastlo je vsak dan to njeno spoznanje, in od presvetega sadu svojega telesa je tudi ona vsak dan postajala svetejša.“

Molitev.

Hvaljen bodi Jezus Kristus in češčeno bodi čisto Marijino spočetje na vekomaj. Amen.

O Marija, ti si vsa lepa; vsa lepa si ti, o Marija, ker si bila spočeta in rojena brez madeža in si brez madeža spočela in rodila, brez madeža si živela in brez madeža si umrla. Ti si edina, lepa, prijateljica, ljubica, neomadeževana nevesta sv. Duha. Jaz te prosim, o vselej čista mati in devica, prosim te po tvojem čistem spočetju in rojstvu, po tvojem čistem življenju in smrti, izprosi mi čisto srce, da bom s čistim srcem tebe v Bogu ljubil, hvalil, častil in klical na pomoč. O edina, neomadeževana, ki si dosegla milost in razveselila nebo in zemljo, oh, najdi in izprosi mi pravo veselje, božjo milost, in večno

zveličanje. Prosi za-me, ubogega grešnika, da bom v prihodnje živel brez madeža, ljubil brez madeža in umrl brez madeža; da bom slednjič s čistim in neomadeževanim srcem vekomaj mogel gledati Boga, največjo čistost. Amen.

4. Praznik čistega Marijinega spočetja.

»*Pri meni je vsa milost življenja in resnice, pri meni je vse upanje življenja in čednosti.*« (Sir. 24, 25.)

1. Premišljuj začetek praznika čistega Marijinega spočetja.

Ta praznik so najprej začeli praznovati na Angleškem okoli tisoč in sedemdesetega leta po Kristusovem rojstvu.

Ko je Remski opat Elpin nekoč potoval po morju in je nastal tak vihar, da so bili vsi v bližnji smrtni nevarnosti, priporočevali so vsi popotniki svoje duše Bogu in so klicali prečisto Devico Marijo, Mater božjo na pomoč. Glej, nakrat vsi zagledajo nad morjem častitljivega moža, namreč sv. Miklavža v škofovskem oblačilu, kateri je govoril opatu Elpinu: Elpin, vedi, da sem ti od Matere božje, katero si s tolikim zaupanjem klical na pomoč, tu sem poslan, da te rešim iz nevarnosti na morju, ako obljubiš Bogu in meni, da boš vsako leto slovesno obhajal praznik Marijinega spočetja, in tudi drugim priporočal, naj delajo ravno tako. Opat mu je nato odgovoril: Iz srca rad hočem to storiti, samo reci mi, kateri dan in kako imam praznovati ta praznik? Svetnik mu pravi: Osmi dan meseca decembra, molitve in cerkvene šege pa opravljaj tiste, katere so za Marijino rojstvo. Ko je to izgovoril, se je morje poleglo in barka je srečno prišla do brega. Tako so začeli ta praznik obhajati na Angleškem, in počasi so ga sprejeli po vesoljni cerkvi.

Iz tega vidimo, kako dopadenje ima Marija nad tem, da ta praznik pobožno obhajamo.

2. Premišljuj, kako vesel je ta praznik.

Marija sama je nekoč rekla sv. Brigiti: „Ura, v kateri sem bila spočeta, more se pač imenovati zlata in draga ura. V resnici je bil čas mojega spočetja zlata ura, ker se je takrat začelo zveličanje vseh ljudi. Bog je hotel takrat storiti nekaj posebnega, kar je bilo od začetka sveta skrito, kakor je storil na suhi in cvetoči Aronovi palici.“ Ali to niso besede, s katerimi Marija dokazuje, kako svet je današnji dan? „Zato bi bilo spodobno in prav,“ rekel je angel sv. Brigiti,

„da bi ta dan vsakdo v časti imel, o katerem je bila v telesu sv. Ane spočeta tista, katero so tako srčno ljubili Bog in vsi angeli.“

3. Premišljuj, kako je ta praznik poln milosti.

Poslušaj, kaj je Kristus razodel neki devici: „Vedi za gotovo, ljuba moja hči, da od časa, ko so bili angeli v božji milosti utrjeni, obhajali so oni vsako leto prav slovesno praznik spočetja moje matere. Ker so namreč angeli že takrat spoznali, da bo po božji večni določbi ovarovana vsakega greha, zato so ga vsako leto praznovali ter dajali Bogu hvalo. In kdor bo ta praznik pobožno obhajal, zadobil bo odpuščanje vseh svojih grehov in večno zveličanje.“

To so pač tolažbe polne besede! Kdo bi hotel tedaj biti len, in si ne bi prizadeval, ta dan prav sveto obhajati, da postane deležen toliko milosti? Zato poje tudi sveta cerkev na današnji praznik v svojih molitvah: Praznujmo veseli dan spočetja prečiste Device, da bo Ona za nas prosila pri našem Gospodu, Jezusu Kristusu!“

Tako pravi tudi sv. Anzelm: „Tistim, ki pobožno obhajajo ta praznik, bo Kristus dal mir, dolgo zdravje in večni pokoj. Imej tedaj, pobožni kristjan, ta dan v časti in govori to-le molitev:

Zahvala za vse dobrote, katere je Marija prejela od Boga.

Bogu bodi čast in hvala za vse milosti in dobrote, katere je Marija od Boga že prejela ali jih bo še prejela za-se in za vse ljudi.

O večni Oče nebeški, jaz hvalim in častim tvojo božjo vsemogočnost. O večni in edinorojeni Sin, jaz hvalim in častim tvojo največjo modrost. O sveti Duh, jaz hvalim in častim tvojo najslajšo dobroto. O sveta Trojica, jaz hvalim in častim tvojo neskončno moč in popolnost, da si ustvarila tako čisto, neomadeževano in milosti polno devico in jo napolnila z obilnostjo, svojih božjih milosti in darov, tako da vse v nebesih in na zemlji od nje prejema obilo milosti. Zato, o najdobrotljivejši Bog, te hvalim in častim neprenehoma po tej najčistejši in vselej neomadeževani Devici in ti pojem hvalo za njeno čisto spočetje z vsemi angeli in svetniki, in pravim v imenu vseh stvari: Čast bodi Bogu Očetu, Sinu in svetemu Duhu vsak čas za čisto Marijino spo-

četje in za vse milosti, katere je Marija prejela in jih bo še prejela. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Antifona. Hvaljen bodi Jezus Kristus in češčeno bodi čisto Marijino spočetje na vekomaj.

℣. Marija, ki si bila brez madeža spočeta.

℟. Prosi za nas Očeta, čegar Sina si rodila.

Molitev.

O vsemogočni in dobrotljivi Bog, kateri si po čistem spočetju Marije Device svojemu ljubemu Sinu pripravil vredno prebivališče in si jo zavoljo njenega bridkega trpljenja posvetil: mi te prosimo po njenem čistem spočetju, po njenih zaslugah in po njeni svetosti, dodeli nam milost, da pridemo čisti in neomadeževani k tebi. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Deseto poglavje.

Marijino rojstvo, ime in otročja leta.

1. Marijino rojstvo.

»*Kdo je ona, ki prihaja kakor vzhajajoča zarija, lepa kakor luna, izbrana kakor solnce, strašna kakor urejena vojna vrsta?*« (Vis. pes. 6, 9.)

1. Premišljuj, da je bilo Marijino rojstvo gotovo bolj polno milosti in čudežev ko rojstvo sv. Janeza Krstnika, akoravno nam tu niso znani čudeži.

Zato pripoveduje staro izročilo o sv. Ani tako-le: Ko so imeli izteči deveteri meseci po Marijinem spočetju, je sv. Ana rekla sv. Joahimu: Ljubi moj mož, čas dolgo zaželenega rojstva je blizu, da bova ljubo dete, ki ga je nama Bog dal, videla s svojimi očmi. Pojdi tedaj k moji sestri in k mojim prijateljicam, da bodo pri mojem porodu. Jaz nočem imeti drugih kakor same svete žene, ki so vredne, gledati sveto dete. Tedaj je šel sv. Joahim v mesto Sefor k Izmeriji, sestri sv. Ane, in jo je prosil, naj pride Ani pomagat pri porodu. Šel je

tudi v mesto Juda k sv. Elizabeti, hčeri sv. Izmerije, kakor tudi k sv. Emui, sestri sv. Elizabete, ker je dobro poznal njeno sveto življenje. Te so prišle k sv. Ani, in ko so stopile v njeno spalnico, so bile polne veselja, kakor da bi bile v zemeljskem raju. Sv. Ana jim reče: Veselite se z menoj, preljubeznive moje prijateljice, ker je dobrotljivi Bog mene, svojo nevredno služabnico, storil vredno, da sem mati svetega deteta.

Ko se je tedaj bližala presrečna ura poroda in je sv. Ana v srcu čutila silno veliko sladkost, je pokleknila z ženami, in je dober del noči ostala v molitvi. In zgodil se je, ko je jutranja zarja vstajala, velik čudež: stanica namreč je bila na enkrat tako razsvetljena, kakor da bi bilo vstalo novo solnce. In sv. Ana je bila obdana od take svetlobe, da ni mogel nobeden gledati va-njo. Svete tri žene, ki so bile pričujoče, so se tega prestrašile, padle na kolena in si niso upale povzdigniti svojih oči. Med tem je sv. Ana porodila, vsa od svetlobe obdana, brez vseh bolečin. Svetu je dala že Adamu in Evi obljubljeno devico, po kateri sta hrepenela nebo in zemlja.

Tako je pognala žlahtna devica, enaka lepo dišeči rožici brez trnja, in se je pokazala tako prijazno kakor lepa jutranja zarija, obdana s prelepo svetlobo vse svetosti; s tem svojim prvim vzhodom je prinesla celemu svetu zveličanje, mir, milost in blagoslov. Ona je bila najžlahtnejša, najsvetejša duša izmed vseh, kar jih je Bog ustvaril. Z nebeškim veseljem je napolnil pobožne žene in svete angele njen pogled, in že zdaj so jo častili kot svojo gospo in kraljico, katera je imela po večni božji naredbi poroditi njih kralja in večnega vladarja. Zato so peli sveti angeli: „Častimo Boga in veselimo se, ker se je rodila danes kraljica nebes, vladarica sveta, tolažnica žalostnih in prihodnja mati Zveličarjeva. Prepevajmo tedaj in radujmo se: Marija, naša kraljica, se je rodila. Ne žalujte več, ve nebesa in ti zemlja, ker s tem rojstvom vama je od večnega Boga došlo veselje.

2. Premišljuj veselje svetih starišev in prijateljic nad Marijinim rojstvom.

Tu se je izpolnila Davidova prerokba: „Svetloba vzhaja pravičniku, in veselje njim, ki so pravega srca.“[1]) Pridi tedaj, pobožni kristjan, in glej, s kako pobožnostjo in s kakim spoštovanjem so sv. Ana in žene, ki so bile pri nji, vzele novorojeno devico v roke. Zgoraj omenjeno staro izročilo pravi o sv. Ani, da je bila ta sveta družba od nebeške svetlobe in angelskega petja napolnjena s tolikim veseljem, da so stale dolgo vse zamaknjene. Ko je pa sv. Ano iz

[1]) Ps. 96, 12.

zamaknjenja zbudilo detetovo jokanje, je pokleknila predenj in govorila z veliko ponižnostjo: Počeščena mi bodi, preljuba moja hči, ti veselje in tolažba mojega srca; v imenu vseh ljudi te pozdravljam, in v imenu vseh angelov te častim!“

3. Premišljuj, kako se je sv. Joahim v Bogu veselil pri Marijinem rojstvu.

Ko so svete žene sv. Joahimu prinesle veselo novico in ga klicale, naj pride v stanico, prišel je in prvikrat videl svojo ljubo hčerkico. Z veliko ponižnostjo je padel na svoja kolena in počastil sveto dete z največjim spoštovanjem, in ves napolnjen s sv. Duhom je začel hvaliti Boga, bolj kakor sv. Zaharija pri Janezovem rojstvu, ter je dejal: Hvaljen bodi Gospod, Bog Izraelcev, ker je svoje ljudstvo obiskal in odrešil. Zato veselite se ve nebesa in hvalite z menoj ljubega Boga za njegovo milost in usmiljenje!

4. Premišljuj, kako strašno je bilo Marijino rojstvo peklu, namreč hudobnim duhovom.

Isto izročilo o sv. Ani pravi tudi, da se je tisto uro, ko se je Marija rodila, slišalo strašno tuljenje hudičev v vseh obsedenih. Ko je stari sv. Simeon enega teh hudičev zarotil, naj mu pové, zakaj v vseh obsedenih hudiči tako strašno tulijo in strašijo ljudi, mu je odgovoril: „Ta dan se je rodilo dete, nad čegar rojstvom se veselé angeli v nebesih; mi pa ne moremo vedeti, kako je dete, ampak samo to vemo, da mora dete biti Bogu dokaj dopadljivo, ker zavoljo njega strašno trpimo, in smo prisiljeni, popustiti telesa obsedenih in se podati v pekel;“ kar se je tudi zgodilo. Izročilo namreč pravi, da po dolgem tuljenju je bilo ta dan dve sto in petnajst obsedenih od hudih duhov oproščenih po Marijinih zaslugah.

K časti Marijinega spočetja.

Češčena si Marija, najsrečnejša hči svetih starišev Joahima in Ane, polna milosti in svetosti, polna uma in modrosti takoj ob svojem rojstvu. Gospod je in je bil vselej s teboj s svojo močjo, dobroto in veličastjo. Ti si blagoslovljena med ženami kot najčistejša Devica in najljubeznivejša Mati. In blagoslovljen je sad tvojega telesa: Jezus Kristus, tvoj preljubeznivi Sin. Sv. Marija, Mati božja, prosi njega po svojem svetem in radostnem rojstvu, prosi s svojimi svetimi stariši Joahimom in Ano, prosi po vseh svojih materinih službah ljubezni in zve-

stobe, prosi po Jezusovih neskončnih zaslugah za nas uboge grešnike sedaj v naših potrebah in ob naši smrtni uri, katera razsodi o naši večnosti. Amen.

2. Marijino rojstvo razveseljuje nebesa in zemljo.

»*Glej, lepa si, prijateljica moja, glej, lepa si, tvoje oči so golobje oči.*«
(Vis. pes. 1, 14.)

1. Premišljuj, kako je Marijino rojstvo razveselilo nebesa.

Cerkev poje na dan Marijinega rojstva v svojih molitvah tako-le: „Resnično, ta dan je rojstni dan prečiste Device Marije, s srcem in ustmi tedaj prepevajmo hvalo Kristusu v tem svetem praznovanju rojstva presvete Matere božje. Tvoje rojstvo, o Mati božja, je veselo oznanilo vsemu svetu.“ S temi in enakimi besedami hoče katoliška cerkev nas vse opominjati k duhovnemu veselju in pobožnosti. Sama Mati božja pa je govorila sv. Brigiti: „V resnici ti povem, moja hči, moje rojstvo je bilo začetek pravega veselja. Presveta Trojica namreč je imela nad mojim rojstvom tako dopadenje, da so se iz obilnosti tega dopadenja veselile nebesa in zemlja in vse stvari, dasiravno niso vedele, ne spoznale, od kod jim dohaja to veselje.“ Bog je govoril presveti Devici: „Lepa si, prijateljica moja, ljubezniva in prijazna kakor Jeruzalem, strašna (hudobnim duhovom) kakor zvrstene vojne trume.“[1])

Razveselili so se nad rojstvom Matere božje angeli v nebesih, in obhajali so tak praznik, kakor nikoli poprej. Oni so hvalili in častili Boga z enim glasom in v največji radosti, in so govorili: „Veselimo se, ker se je na zemlji rodila velika in posebna prijateljica božja, po kateri se v nebesih in na zemlji ponovi pravi mir, in se zopet napolnijo naša prazna mesta.“

Angeli so željno hrepeneli po rojstvu Device Marije, kakor spoznamo iz angelovih besed k sv. Brigiti: „O kako jasno je zasvetila izhajajoča juterna zarija iz telesa sv. Ane, njeno vstajenje so želeli videti angeli in ljudje! Dobri angeli so namreč želeli, da bi ta zarija vstala na svetu, ker so vedeli, da bo Bog velikost svoje ljubezni bolj očitno pokazal po tej juterni zariji, in da bodo pobožni ljudje rodovitnejši v dobrih delih in stanovitnejši v dobrem.“ Zato so se razveselile danes vse trume svetih angelov, ker se je danes izpolnila njih želja.

[1]) Vis. pes. 6, 3.

2. Premišljuj, kako je Marijino rojstvo razveselilo zemljo.

Razveselili so se vsi prijatelji božji na zemlji, katerim je Bog ta dan vlil posebno veselje v srce. Sv. Brigita o tem govori tako: „Prijatelji božji, ki so dolgo upali, so po božjem navdihnjenju govorili: Čemu dalje žalovati? Raji se veselimo, ker se je rodila ona, katera bo porodila Sina, ki bo razsvetil našo temo in izpolnil naše želje.“ Tako so govorile ne samo svete žene, ki so bile pri Marijinem rojstvu, ampak tudi drugi pobožni ljudje, kakor sv. Simeon, stara Ana v templu, in vsi pobožni prijatelji božji, katerim je Bog napolnil srce s posebnim veseljem. Bog jim je vso žalost vzel od srca in je njih dušo napolnil z nebeško tolažbo.

Kar zadeva dan Marijinega rojstva, menijo bogoslovci, da je bil tisti dan sobota.

Ker je namreč Bog soboto posvetil in ta dan počival, je hotel ta dan posvetiti tudi svoji Materi. Sv. Peter Damijan pravi: „Ni ga boljšega mesta za počitek kakor Marijino srce, v katero je Bog položil vse veselje.“ — Kar zadeva uro, je bilo zjutraj zarano, ko se je ravno prikazovala prijazna jutranja zarija. Zato poje cerkev tiste besede iz visoke pesmi: „Kdo je ona, ki prihaja kakor izhajajoča zarija, lepa kakor luna, izvoljena kakor solnce?“ S tem nas hoče katoliška cerkev opominjati, naj ta imenitni praznik obhajamo z vso mogočo pobožnostjo in s svetim veseljem, ker med drugim še tako-le govori o današnjem prazniku: „Obhajajmo z veseljem rojstni dan Marije Device, da bo ona prosila Boga za nas.“

Molitev.

1. Tvoje rojstvo, o sveta božja Porodnica, je vsemu svetu veselo oznanilo; zakaj iz tebe je vstalo solnce pravice, Kristus naš Bog, kateri je odvzel prokletstvo in prinesel blagoslov, osramotil smrt in nam daroval večno življenje.

Mi te prosimo, o Gospod, dodeli svojim služabnikom dar nebeških milosti, da kakor je bilo rojstvo presvete Device začetek našega zveličanja, tako vsakoletno praznovanje tega njenega rojstva v nas pomnoži tvojo milost in mir. Amen.

2. O Gospod, večni Bog, mi te prosimo, dodeli nam, svojim služabnikom, vedno zdravje duše in telesa, da

bomo po mogočni prošnji vselej Device Marije, sedanje žalosti rešeni, mogli uživati večno veselje, po Kristusu Jezusu, Gospodu našem. Amen.

3. O presveta Devica Marija, jaz v duhu pokleknem pred te in te prosim po tvojem svetem rojstvu, ne zapusti me ob moji smrtni uri. Oh, okrepčaj in tolaži me, da v vaji svete ljubezni, potrpežljivosti in drugih čednosti svetu odmrjem in začnem živeti z Bogom v srečni večnosti. Amen.

Hvaljen bodi Jezus z Marijo vred vekomaj. Amen.

3. Ime Marija.

»*In Devici je bilo ime Marija.*«
(Luk. 1, 27.)

1. Premišljuj, kdo je prečisti Devici dal to ime.

To častitljivo in skrivnosti polno ime je Bog sam po svojem angelu razodel ljudem. Dali so pa to sveto ime preljubeznivi Devici ne pri njenem rojstvu, ampak dva in dvajseti dan septembra, ker je bila navada pri Judih, da so dečkom osem dni po rojstvu, deklicam pa štirinajst dni po rojstvu z veliko slovesnostjo dajali imena.

2. Premišljuj, kako častitljivo in sveto je Marijino ime.

To moremo spoznati iz tega, ker je po imenu Jezus ime Marija najmogočnejše, najsladkejše v nebesih in na zemlji. In kakor ima ime Jezus pet skrivnosti polnih črk, tako ima tudi ime Maria[1]) pet skrivnostnih črk in pomemb. Ime Maria namreč pomeni prvič morsko zvezdo, drugič grenko morje, tretjič Gospo, četrtič razsvetljevalko in petič učiteljico. O prvem pomenu govori sv. Bernard tako-le:

„Ime Marija pomeni morsko zvezdo, kar se prav dobro prilega Devici Mariji. Kakor namreč zvezda s tem nič ne izgubi, da daje svetlobo od sebe, tako tudi ona ni izgubila svojega devištva, ko je spočela in rodila Kristusa. Ona je imenitna zvezda, katera vstaja iz Jakoba, in s svojo lučjo razsvetljuje ves svet. Ona je zvezda, katera s svojo svetlobo ogreva srca, krepi čednosti, pokončuje pregrehe. Oj ti, kdorkoli si na morju tega sveta sem ter tja metan od viharnih valov, obrni svoje oči k tej svetli zvezdi, in kliči jo na pomoč. Kadar vstajajo vetrovi izkušnjav, kadar te napadajo bridkosti:

[1]) Tako se piše to ime v vseh jezikih, samo Slovenci mu pristavljamo navadno še „j“ in pišemo „Marija“.

poglej na to zvezdo, kliči Marijo. Kadar si v skrbi zavoljo svojih grehov, in se bojiš sodbe, in se treseš iz strahu pred peklom, ter se začenjaš pogrezovati v malodušnosti: poglej to zvezdo, kliči Marijo. V vseh brezdnih nevarnosti, v vseh stiskah, v vseh potrebah misli na Marijo, kliči Marijo. Ne pusti tega imena iz svojega srca, in vedno bodi to ime v tvojih ustih.“ Ali niso to tolažbe polne besede svetega cerkvenega učenika Bernarda, katere pač vsem obupnim grešnikom vlivajo v srce tolažbo in dajejo srčnost vsem žalostnim srcem?

3. Premišljuj, kako mogočno je za imenom Jezus ime Marija.

Kakor je večni Oče nebeški imenu Jezus dal tako moč, da se pred njim klanjajo vsa kolena in da morajo bežati vsi peklenski duhovi, tako je tudi imenu Marija dal tako moč, da ga časté dobri angeli in da se ga bojijo peklenski duhovi. To je Marija sama razodela sv. Brigiti z besedami: „Moj Sin je tako častil moje ime, da se sveti angeli, kadar ga slišijo, iz srca veselé in hvalijo Boga, da je po meni svetu izkazal tako velike milosti. Tudi uboge duše v vicah se razveselijo, kadar slišijo moje ime, kakor se namreč bolnik v postelji veseli, kadar sliši tolaživno besedo. Kadar pravičen človek moje ime pobožno izgovori, se mu približajo angeli in se veselijo zavoljo milosti, ki jih s tem dobi. Kadar pa hudiči slišijo moje ime, popusté takoj dušo kakor ptica-roparica, ki je ubogo ptičico vlovila in sliši krik, ptičico iz krempljev izpusti. Ako pa vidi, da se nič ne zgodi, zgrabi takoj zopet svoj rop. Tako popusté tudi hudiči, ko slišijo moje ime, dušo iz strahu, če pa se duša ne poboljša, hitijo zopet k duši nazaj kakor hitra pšica. Tudi ni nobeden tako mrzel v ljubezni božji, če moje ime kliče z mislijo, da se noče več vrniti v svoj greh, da ne bi ga takoj sovražni duh zapustil, in se več ne vrnil, samo pa da ne pade več nazaj v smrten greh.“

O tolaživne besede, zato te hvalimo in častimo, o ljubeznivi Bog, da si Marijinemu svetemu imenu podelil toliko moč. Daj ga nam vselej vredno častiti in pobožno izgovarjati.

Molitev.

1. O najdobrotljivejša Devica Marija, jaz ubogi grešnik te kličem in prosim po tvojem svetem imenu. Ker pomeni tvoje ime Morska zvezda: vodi in reši me na nevarnem morju tega sveta. Ker se tvoje ime pravi Razsvetljevalka: razsvetljuj in uči me spoznavati in

izpolnjevati voljo tvojega Sina. Ker se pravi tvoje ime Gospa in Vladarica: bodi ti moja Gospa in ukazuj mi in daj, da bom večno tvoj.

2. Tvoje ime, o Marija, je tolaživno, sladko, radostno ime; ono tolaži grešnike, krepi pobožne in razveseljuje angele. Zato te prosim, o dobrotljiva, o krotka Devica, po tvojem sladkem in mogočnem imenu, bodi moje pribežališče in moja tolažnica v križu in trpljenju, moje upanje in moja pomočnica v vseh potrebah, in poslednjič z močjo svojega presvetega imena in z močjo presladkega imena Jezus odganjaj vse hudobne duhove, reši me vsega zlega, razveseljuj me v večnem življenju.

3. O najsvetejša Mati in Devica, tako te hočem klicati in prositi, kolikorkrat bom molil angelsko češčenje, izgovoril tvoje sveto ime: Hvaljen bodi Jezus z Marijo vred, zato, da je to vajino ime vselej v mojih ustih in v mojem srcu. Amen.

4. Otročja leta Marije Device.

»*Zarotim vas, hčere jeruzalemske, ne zbujajte in ne dramite ljube, dokler sama noče.*« (Vis. pes. 8, 4.)

1. Premišljuj čudapolna in sveta otročja leta Marije Device.

Takoj ko se je Marija sama zavedala, je že tudi spoznala svojo ničevnost pa neskončno milost svojega Stvarnika, kateri jo je ustvaril, razsvetil in obogatil z največjimi darovi svoje milosti. Strmela je nad svojim bitjem, ter je neprestano hvalila in molila Boga; še malo dete je sodelovala z neizrečenimi milostmi, ki jih je prejela od Boga; in vadila se je že v prvih trenotkih svojega življenja v vseh krepostih največjih svetnikov in to dokaj popolnoma. Tudi ko je spala, je njena presveta duša obujala dejanja ljubezni in drugih čednosti.[1]) Sv. Mehtilda je nekoč Marijo Devico vprašala, v kateri čednosti se je najprej vadila v svoji prvi mladosti. In Marija jej je odgovorila: V ponižnosti, v pokorščini in v ljubezni. Zato velja o nji to, kar pravi sv. pismo: „Veliko hčerá," to je izvoljencev božjih, „je nabralo mnogo bogastva", duhovnih milosti in zaslug, „ti pa si vse

[1]) Vis. pes. 5, 2.

presegla."[1]) In temu se ni čuditi; ker vsi drugi in vse druge so podložniki, ti pa si Gospa in Kraljica; služabniki so in služabnice, ti pa si častitljiva Mati božja, ki si v vsem dejanju in nehanju, v spanju in bedenju itd. dopadla Bogu in v vsem in z vsem si nabirala zaslug.

2. Premišljuj, kako so stariši Marijo Devico odgojevali. Noben otrok ni bil nikoli s toliko ljubeznijo in skrbjo varovan, rejen in odgojevan, kakor Marija Devica. Lahko verjamemo, da je sv. Ana svojo hčerko kmalu nesla na goro Karmel in jo tam darovala Bogu v kapeli, katero je bil prerok Elija sezidal nji v čast. O kako veselje je pač občutila sv. Ana v svojem srcu, ko je v svojem naročju imela Odrešenikovo Mater, katero je sv. Elija devet sto let poprej videl v predpodobi ter ji v čast postavil kapelo in ustanovil svoj red! O kako srečno se je štela, da zdaj s svojimi očmi gleda, da je rodila njo, po kateri so vedno hrepeneli pobožni očetje! Gotovo bi jim bila sv. Ana rekla, da je njena hči mati Odrešenikova, pa njena ponižnost jej ni dala tega povedati.

Kdo pa bo popisal, s koliko pobožnostjo, ljubeznijo, ponižnostjo in svetim namenom je sv. Ana služila in stregla svoji ljubi hčerici! Kar ję le mogla Mariji storiti, jej je delalo veselje, in noben trud, ki ga je imela ž njo, jej ni bil težaven. Njeno srce je bilo vselej napolnjeno z nebeško sladkostjo, kadarkoli jo je pogledala. Kadar je izgovorila njeno sladko ime, je čutila novo radost, in kadarkoli jo je dojila, je čutila neko nebeško slast na duši in na telesu. Ko jo je imela v naročju in premišljevala, kdo je to dete, se je zjokala samega veselja. Ko je dete spalo, pokleknila je sv. Ana večkrat zraven zibeli, gledala devičico, pa svoje roke sklenila in govorila: Je-li res to tista devica, katero so v tolikih predpodobah oznanili, preroki prerokovali, očaki izprosili, angeli zaželeli in Bog sam izvolil za Mater Zveličarjevo? Ima li to biti tista žena, čije seme ima streti kači glavo, in vzeti satanu vso moč? Bode li ta Mojzesov grm, katerega ne bo osmodil noben ogenj poželjivosti? Ima li ta postati Aronova palica, ki bo po božji vsemogočnosti cvetela in rodila sad odrešenja? Ima-li ona postati skrinja sprave, v kateri se bo hranil nebeški kruh? Bo li to res prestol milosti, kjer bodo vsi grešniki zadobivali milost? In ima ona biti pravi Salomonov tempel, katerega si je sam Bog izbral za svoje prebivališče? Ima biti ona Jakobova lestvica, po kateri bo vsem mogoče priti v nebesa? Torej ta je tista presrečna devica, ki ima biti kraljica nebes, gospa vsega sveta, pribežališče grešnikov in Mati svojega Stvarnika? O presveto

[1]) Preg. 31, 29.

dete, o češčena Devica, v kateri bo Bog storil toliko čudežev! O, kako srečna mati sem jaz, ki me je Bog izvolil, da sem tako dete spočela, porodila, in da je redim! Glej, o Gospod, jaz darujem svojo dušo in svoje telo v službo temu tvojemu otroku, in rada bom napenjala vse svoje sile, da ga prav in spodobno izredim. — Take in enake misli je sv. Ana večkrat imela, ko je klečala pred Marijino zibeljo.

Pa tudi postarni oče Joahim je imel s tem detetom veliko veselje. Večkrat je je vzel v svoje naročje in je je prijazno božkal. V tem vsem je čutil tako veselje in tako sladkost, kakršne ne more noben jezik popisati. Kadar je le pogledal svojo hčerko, je vnovič še bolj vzplamtela božja ljubezen v njegovem srcu; in kadar se mu je Marija nasmehljevala, se je njegovo srce napolnilo z novo radostjo. Tedaj je spoznal in moral je reči: „Ž njo vred mi je došlo vse dobro, slave brez mere po njenih rokah.“[1]) In večkrat se je pogovarjal z Ano radi velike milosti božje in jo opominjal, Boga hvaliti in prositi, naj za ljubo vzeme njihovo dobro voljo, ker se čutita preslaba, po vrednosti mu dajati hvalo.

3. Premišljuj, kako so se pobožni stariši veselili, ko je začela Marija izgovarjati prve besede, sama hoditi itd.

Ker imajo že navadni stariši toliko veselja s svojimi malimi otroki, koliko več veselja so imeli sveti Marijini stariši s presveto hčerko, katera je bila že v svojih otročjih letih polna sv. Duha? O koliko veselja sta občutila, ko je mala Marija sklepala svoje ročice in z vso pobožnostjo molila! Pazila sta na vse njene besede in na vsako njeno gibanje, in nič otroškega nista našla na nji, ampak vse je bilo čedno in pošteno, polna kreposti je bila. Zapazila sta, da je vse, kar govori, modro in priča o ljubezni do Boga in o njeni dobrotljivosti. Zato sta jej rekla, naj prosi Boga za njiju, kar je pokorna hčerka tudi zvesto izpolnjevala. Spoznala sta očitno, da prebiva sv. Duh v nji in jo vodi k vsemu, kar je po božji volji. Tako sta prva tri leta preživela v največji radosti in sladkosti, in po prošnji in zaslugah svoje hčerke dobivala od Boga vsak dan več milosti.

Molitev.

Hvaljen bodi Jezus z Marijo vred, in češčena bodi Marija v svoji prvi mladosti!

O Marija, presveta hči presvetih starišev Joahima in Ane, jaz te prosim po nedolžnosti tvojih otročjih let, po tvojem takratnem pametnem obnašanju, po tvoji prijaz-

[1]) Modr. 7, 21.

nosti, po tvoji pobožni molitvi in po vseh tvojih krepostih in čednostih, v katerih si se vadila: prosi dobrotljivega Boga, da mi odpusti, kar sem od otročjih let sem tolikokrat grešil, in da mi podeli svojo milost, da poboljšam svoje pregrešno življenje ter v prihodnje obračam vse svoje misli, besede in dejanja po tvojem vzgledu k božji časti, k Jezusu Kristusu, Gospodu našemu. Amen.

Enajsto poglavje.

Marijino darovanje in življenje v templu.

1. Marijino darovanje v templu.

»*Opravil bom Najvišjemu svoje obljube.*«
(Ps. 49, 14.)

1. Premišljuj, kako je Marija želela in kako se je pripravljala k svojemu darovanju v templu.

Bila je v stari zavezi lepa navada, da so stariši svoje otroke, ali pa tudi otroci sami sebe zaobljubili, da hočejo neki določen čas služiti Bogu v templu. Že za časa Mojzesovega je bilo pri svetem šotoru več devic, ki so nekaj časa živele popolnoma čisto pod vodstvom velikega duhovnika in opravljale potrebne službe. Zraven Salomonovega templa je bila hiša podobna samostanu; v to hišo so sprejemali take deklice, do določenega leta skrbeli za nje, in stariši so vsako leto plačevali za stan in živež. V tej hiši so je učili v vsem potrebnem, posebno v pobožnem življenju. Njih delo je bilo, da so delale potrebne obleke za duhovnike in za levite, je prale, popravljale itd., in v tem so jim pomagale in je vodile stare pobožne žene, katere so, kakor prerokinja Ana, svoje poslednje dni ondi služile Bogu. — Joahim in Ana sta tedaj tudi svojo hčerko Bogu obljubila, da ima v templu živeti in služiti Bogu.

Kar zadeva čas, kdaj se je imelo to zgoditi, so bila pretekla že tri leta in dva meseca po Marijinem rojstvu; kar je mala Marija slišala notranji glas in Gospodovo vabilo, t. j. besede: „Vstani, moja prijateljica, zala moja, in pridi!“[1]) Ko je te besede slišala, je hrepenela prav resnobno, zapustiti svet in kot devica živeti v samostanu;

[1]) Vis. pes. 2, 13.

tudi zavoljo tega, ker „se je večkrat bala“, kakor je rekel angel sv. Brigiti, „da je ne bi v službi božji motili sorodniki, ali njih govorjenje ali dejanje.“ Njeni sveti stariši so tedaj sklenili, izpolniti njeno željo in s tem tudi izpolniti svojo Bogu storjeno obljubo. A dasiravno so jej radi dali vse, kar je bilo za-njo v Jeruzalemu treba, vendar so jo težko pustili od sebe, ker so jo ljubili bolj kakor svoje življenje; toda ljubezen do Boga je pri njih premogla več kakor naravna ljubezen do otroka, ter so hoteli rajše po svoji obljubi dati otroka Bogu, nego ga pri sebi doma obdržati v svojo tolažbo.

2. Premišljuj Marijino darovanje v templu.

Ko se je bližal dan darovanja, je sv. Ana pripravljala vse potrebno. Kakor pravijo nekateri, je dala svoji hčerki napraviti lepo krilce vijolasto-sive barve, na katerem so bile všite lepe zlate cvetlice. Okoli života jo je prepasala s svilnatim širokim trakom, in na glavo jej je dela cvetličin venec, v katerega je bilo vpletenih pet dragih kamenov in nekaj biserov. Sv. Joahim je šel k svojim čredam, izbral najboljših telet in jagnjet in je vzel seboj, da bi opravil spravne daritve.

Ko je bilo že vse napravljeno, je rekla sv. Ana Mariji: „Sliši, hči, in glej in nagni svoje uho, in pozabi svoje ljudstvo in hišo svojega očeta. In kralj bo želel tvojo lepoto, zakaj on sam je Gospod, tvoj Bog.“[1]) Šli so tedaj iz Nazareta okrog šestnajstega dne meseca listopada, in so pač štiri dni hodili do Jeruzalema, ker je bila pozna jesen, mrzlotno in mokro vreme. In ker je bil otrok še tako mlad, zato ni mogel veliko hoditi, in so ga morali večkrat nositi. Verjetno je, da sta sv. Joahim in sv. Ana sama nosila Marijo, zakaj nista je rada drugim prepustila zavoljo velike ljubezni, s katero sta jo ljubila. Sv. Devica je pa le vsa gorela želje do božjega templa. In ko so prišli do templa, je hotela sv. Ana svojo hčerko nesti črez petnajst stopnic, po katerih je bilo treba iti v tempel; Marija pa ni hotela tega, tudi ni hotela, da bi jo kdo vodil za roko, ampak, dasiravno stara samo tri leta, je šla sama po stopnicah gori tako čvrsto, kakor bi bila imela petnajst let, tako da so se čudili vsi pričujoči.[2]) Priprost in brez vse vnanje slovesnosti je bil ta vhod v tempel; ali neštevilni nebeški duhovi so nevidno slavili ta praznik s svojo pričujočnostjo; in z dopadenjem je gledal Najvišji iz nebes na prečisto in presveto daritev. Vsi trije, Joahim, Ana in Marija, so padli na svoj obraz in molili živega Boga. Sveti stariši so mu darovali svojo

[1]) Ps. 44, 11. 12.

[2]) V srednjem veku je bilo več cerkva sezidanih v čast in spomin te dogodbe, tako postavim „Maria-Stiegen“ na Dunaju, v Koloniji itd., in slikarji so to zgodbo slavili v izvrstnih podobah, n. pr. slavni Ticijan v Benetkah itd.

hčer v največji ponižnosti, pobožnosti in z vsem mogočim spoštovanjem; Marija pa je dajala hvalo Izraelovemu Bogu, da jo je vredno spoznal, da mu more služiti, ter se mu je darovala v vedno služabnico. Nato sta Joahim in Ana svojo edino ljubo hčer izročila božjemu duhovniku. Nekateri sveti cerkveni očetje mislijo, da je bil ta duhovnik Zaharija, ki jej je bil v rodu. Ta je najprej opravil za-njo navadne daritve in molitve, potem pa jo peljal v tisti oddelek templovih poslopij, kjer so odgojevali device, posvečene službi božji, dokler niso dosegle potrebnih let, da so se mogle možiti.

3. Premišljuj, kako se je Marija sama Gospodu Bogu ponudila in darovala v služabnico.

Prav je govoril David, ko je pel: „Kraljica stoji na tvoji desni, v zlato prevezenem oblačilu, oblečena v pisanino.“[1]) Presveta triletna devica je bila namreč ozaljšana z višnjevo barvo čistosti, s srebrom devištva, z zlatom ljubezni in z mnogovrstnimi barvami vseh čednosti, katere so dišale tako lepo, da so se tega veselila nebesa. In ker je bila s sv. Duhom napolnjena, zato se je z dušo in telesom darovala Bogu v vedno žgavno daritev, tako sveto in prisrčno, da sam Bog prav pozna vrednost te daritve, ker tudi Sirahova knjiga tako-le priča: „Eden je Najvišji, vsemogočni Stvarnik in mogočni kralj. Bog, ki sedi na svojem sedežu in gospoduje. On jo je ustvaril v sv. Duhu, in jo je videl in poznal.“[2]) Darovala je Bogu svoje oči, da bi ne gledala ničesar, kar ne dopade Bogu. Darovala je Bogu svoja ušesa, da bi ničesar ne poslušala, kakor le to, kar je k božji časti. Darovala je svoj jezik, da bi govorila le o Bogu in o tem, kar je k zveličanju bližnjega. Darovala je svoje misli, da bi mislila le na Boga; darovala je poslednjič svoje srce, da bi ljubila le Boga, ter je z Davidom govorila: „Gospod, v svojem srcu hranim tvoje besede, da zoper tebe ne grešim. Hvaljen bodi, Gospod, uči me svoje postave in zapovedi.“[3]) Oj, to je bila daritev, bolj božja kot človeška! Izprosi mi milost, o Marija, da se tudi jaz popolnoma darujem Bogu.

4. Premišljuj daritev in slovo Marijinih starišev od Marije.

Potem so po postavi zaklali teleta in jagnjeta, ki ju je sveti Joahim bil pripeljal s seboj. Duhovniki so škropili s krvjo okoli oltarja, tolščo in obisti sežgali na oltarju, meso pa skuhali. Med darovanjem so pričujoči klečali okoli oltarja in molili. Po opravljeni molitvi je sv. Joahim s povabljenimi prijatelji jedel od darovanega mesa v posebni hiši, ki je bila zato pri templu odločena, in vsi so se veselili v Bogu.

[1]) Ps. 44, 10. — [2]) Sir. 1, 8. 9. — [3]) Ps. 118, 11. 12.

Nazadnje je prišla ura, da so se sveti stariši imeli ločiti od svoje ljube hčerke. Oba sta še enkrat klicala nad njo božji blagoslov in sta jo priporočevala božjemu vsemogočnemu varstvu. Nato sta se s solznimi očmi ločila od nje z vsemi prijatelji, ter se priporočila njeni molitvi.

Pomisli, ljubi bralec, koliko je bilo zatajevanje starišev Marije Device, ko sta se imela ločiti od svoje hčerke. Bila sta oba že stara, in na tem svetu nista imela nobene druge tolažbe več kakor edinega svojega otroka; in Marija je imela tako dolgo biti ločena od njiju, da sta si lahko mogla misliti, da je ne bosta nikoli več videla. Iz srca rada sta jo darovala ljubemu Bogu, vendar pa sta bila njena roditelja, in bolelo ju je v srce, da morata biti brez ljubega otroka. Uči se iz tega, kako moraš Bogu storjene obljube izpolnjevati, iz ljubezni do Boga samega sebe zatajevati, odmreti telesni poželjivosti, in tako posnemati vzgled svetnikov, posebno pa vzgled, ki nam ga je dala Marija.

Molitev.

Hvaljen bodi Jezus Kristus z Marijo vred, in hvaljeno bodi Marijino darovanje in njeno sveto življenje v templu! O Marija, najsvetejša hči presrečnih starišev Joahima in Ane, ki si bila v svojem tretjem letu darovana Bogu v templu, in ki si se sama docela darovala Bogu, jaz te prosim, vzemi mene in vse moje dušne in telesne moči, in daruj me Gospodu Bogu, in prosi ga njegove božje milosti, da bom mogel zatajevati samega sebe, Boga samega ljubiti, zvesto mu služiti in tako biti in ostati vekomaj tvoj in božji. Amen.

2. O prazniku in o češčenju Marijinega darovanja.

»*Kadar boste imeli praznike, trobite s trobentami pri žgavnih in mirnih daritvah, da vam bodo v spomin vašega Boga.*« (IV. Mojz. 10, 10.)

1. Premišluj, zakaj je bila današnja daritev Bogu posebno dopadljiva.

Prvič, ker mu je bil darovan najdražji dar; ker mu je Marija darovala celo svoje srce, ki je bilo bolj nedolžno in čistejše nego srca vseh drugih; dar, ki Bogu pred vsem drugim dopada, ker tirja od vseh, da ga ljubijo iz celega srca, iz cele duše in iz vseh moči!

In vsem govori: Darujte mi svoje srce, in izpolnujte moje zapovedi! — Potem, Marija je bila odločena, biti Mati Sinu božjega, in torej živa skrinja zaveze, mnogo žlahtnejša in dražja nego zlata skrinja stare zaveze; zakaj po spričevanju svete cerkve (katera vse, kar je v svetem pismu rečeno o božji modrosti, nekako prilastuje Devici Mariji) je Marija Devica boljša ko največja bogastva;[1]) in ničesar od vsega, kar si moremo želeti, ne moremo primerjati nji.[2]) In zopet drugje govori Salomon: „In višje sem jo cenil nego kraljestva in kraljeve sedeže, in bogastvo sem štel ko nič v primeri ž njo. Tudi nobenega dragega kamena nisem primerjal ž njo; ker vse zlato je v primeri ž njo slab pesek, in srebro poleg nje ima ceno kakor blato.“[3]) Ker je torej Marija pred Bogom in svetom dosti višje cene kakor vse zlato, cedrov les in vsakateri drugi drag les: zato se tudi ni čuditi, da je ona Bogu dopadla bolj, ko vse druge Salomonove daritve.

Drugič je bila darovana Bogu ta daritev tako, da je morala dopasti Bogu. Tudi najmanjši dar je Bogu dopadljiv, ki ga kdo daruje s prijaznimi besedami in z dobrovoljnim srcem. Zato tudi „Bog ljubi veselega darovalca“.[4]) Kako zeló je tedaj dopadla Bogu daritev, katero sta mu darovala s tako svetim namenom najsvetejša zakonska, Joahim in Ana, in pa Mati božja sama.

Tretjič je bil ta dar ljubemu Bogu posebno dopadljiv, ker je Bog vedel, da bo Marija ostala vedno zvesta svoji obljubi. Mi darujemo tudi večkrat Bogu svoje srce; ali komaj smo iz cerkve, vzamemo si zopet, kar smo mu darovali, in damo srce svetu in pregrehi, da v njem prebiva hudobni sovražnik. Marija pa je današnji dan svoje telo in svojo dušo darovala Bogu tako v last, da ga ni nikoli več vzela nazaj. Svojih pet občutkov ni nikoli rabila drugače nego k časti božji, in kolikor je vedela, da je Bogu dopadljivo. Svojih rok in nog ni nikoli drugače ganila, kakor le k službi božji. Svoj spomin je rabila samo zato, da je mislila na Boga in na božje reči. S svojim srcem ni ljubila drugega kakor samega Boga in bližnjega. Z eno besedo: od tiste ure ni nikoli več bila sama svoja, ampak le vsa vdana Bogu, da je mogla po vsi pravici reči: „Moj ljubi (Bog) je moj, in jaz sem njegova,“[5]) ker ves čas svojega življenja ni v nobeni reči nič drugega iskala kakor le Boga.

Nazadnje je ta dar bil Bogu dokaj dopadljiv, ker so tri najsvetejše osebe, Marija, Ana in Joahim, darovale to, kar so imele najboljšega. Uboga vdova, ki je dva beliča darovala v templu, je Kristusu dopadla bolj ko bogatini, ki so veliko dali, ker je bila da-

[1]) Preg. 8, 11. — [2]) Preg. 8, 19. — [3]) Modr. 7, 8. 9. — [4]) II. Kor. 9, 7. — [5]) Vis. pes. 2, 16.

rovala ves svoj živež.[1]) Kako je tedaj pač današnja daritev dopadla Bogu, ko so te tri osebe Bogu še več poklonile v dar. Marija je dala Bogu svoje telo, svojo dušo in svoje srce, svojo pamet, svoj spomin in svojo voljo, svoj vid in svoje govorjenje, z eno besedo: vse svoje dejanje in nehanje, in vse, kar je na tem svetu imela ali mogla imeti. In ta dar je bil tako velik, da se mu ne more primerjati noben drug dar tega sveta. Zato pravijo tudi cerkveni učeniki, da oni, ki se svetu odpove in se posveti v božjo službo, Bogu daruje več, kakor bi več tisoč ubožcev preskrbel, ker namreč tisti veliko več dá, ki daruje samega sebe, ko tisti, ki dá samo svoje blago in kar ima.

Tudi sv. Joahim in Ana sta darovala Bogu, kar sta na svetu imela najboljšega in najljubšega, namreč svojo edino, ljubeznivo hčerko, in darovala sta jo iz celega srca, in tako sta Bogu v dar dala veliko več kakor Abel, Noe, Abraham, Mojzes, David in vsi drugi svetniki stare zaveze. Ljubila sta svojo hčer bolj kakor vse svoje premoženje, bolj kakor svoje življenje; ko sta Bogu darovala svoje dete, sta mu dala več, kakor bi mu bila dala svoje življenje. Ta ljubezniva devica je bila na svetu njuna edina tolažba in radost, njuno upanje, njuna nada, pomoč njune starosti, luč njunih oči, kinč njunega rodú; in sploh sta imela v Mariji vse, kar sta si na zemlji mogla želeti. Ko sta se tedaj danes iznebila tega deteta in ga podarila Bogu, ali to ni bila velika daritev in Bogu dopadljiv dar?

2. Premišljuj veselje in radost v nebesih ob Marijinem darovanju.

Bog je Izraelcem govoril tako-le: „Kadar boste imeli gostije in praznike in mlaje, trobite s trobentami pri žgavnih in mirnih daritvah, da vam bode v spomin vašega Boga.“[2]) Če se je pri pozemeljski daritvi veselilo vse ljudstvo, kaj se je pač godilo v nebesih, ko sta sv. Joahim in Ana Najvišjemu Bogu presveto Devico poklonila s telesom in dušo v vedno žgavno daritev! Kako so se pač angeli z Bogom veselili iz srca te prijetne in dopadljive daritve! Zato obhajamo tudi mi s svetimi angeli vsako leto veseli praznik Marijinega darovanja in se ta dan radujemo, da se je ljubemu Bogu opravila tako žlahtna daritev.

3. Premišljuj, kako bojujoča cerkev na zemlji, po vzgledu zmagoslavne cerkve v nebesih, vsako leto obhaja ta praznik.

Okoli leta tisoč štiri sto štiri in šestdeset je pisal pobožni vojvoda Saksonski Viljem, poseben častilec Marije Device, rimskemu

[1]) Mark. 12, 42. — [2]) IV. Mojz. 10, 10.

papežu Pavlu II. ter ga prosil, naj bi po celem krščanskem svetu zapovedal praznik darovanja Marijinega. Sveti oče so to prošnjo tudi uslišali, posebno, ker so našli, da o Marijinem darovanju govorijo tudi sveti cerkveni očetje. Ali ta praznik se je v nekaterih deželah že dolgo poprej obhajal; in res nahaja se več pridig, ki so je za tako priložnost spisali sveti cerkveni očetje.

Ako hočemo tudi mi ta praznik obhajati tako, da bo Bogu dopadljivo, mu moramo po Marijinem vzgledu darovati svoje srce, svojo dušo prestvariti v Marijin tempel, ter se popolnoma izročiti Mariji v dar in se postaviti pod njeno brambo.

Molitev k Materi božji.

O presveta Devica Marija, poglej, jaz uboga stvar izvolim te danes vpričo svete Trojice in vseh svetnikov za svojo Gospo in kraljico, in trdno sklenem, v prihodnje vedno tebi služiti, v Bogu in zavoljo Boga s svetimi angeli te častiti in ti izkazovati vse mogoče službe. Zato ti izročam popolnoma svoje telo in svojo dušo z vsemi občutki in močmi, in te ponižno prosim, da me vzameš v število svojih služabnikov, in da mi izprosiš odpuščanje grehov in potrebnih milosti, da se zveličam. O usmiljena Mati in Gospa, ne zavrzi me od svojega obličja, ampak oskrbi in ohrani, vladaj in vodi me, da bom v Kristusu Jezusu vekomaj tvoj. Amen.

Te milosti te bom prosil in ponižno pričakoval, kadarkoli porečem: Hvaljen bodi Jezus z Marijo vred. Amen.

3. O Marijinem življenju v templu.

»*V svetem prebivališču sem služila pred Njim.*« (Sir. 24, 14.)

Sveto Marijino življenje v templu je bilo popolen vzgled vseh čednosti, ogledalo svetosti.

1. Zato premišljuj Marijino gorečnost v službi božji.

Ko je Marija bila vzeta v tisto hišo, so ji dali takoj lepo sobico v stanovanje, kjer je imela sama prebivati, moliti in počivati. Tudi so ji dali učiteljico, da bi jo učila sveto in pobožno živeti, pa tudi brati, pisati, šivati, plesti, svete pesmi peti, in sicer vse, kar je bilo potrebno za tempel.

Sv. Bonaventura pravi: Marija je vselej o polnoči vstajala, in je za-se in za vse ljudstvo prosila Boga. Zjutraj je vstajala zarana in je molila cele tri ure. Nato je delala do obeda. Po obedu je zopet delala, potem v sv. pismu brala do časa, ko se je v templu darovala večerna daritev, pri kateri je bila vedno pričujoča. Bogu posvečene device so namreč gotovo imele svoje posebno mesto v templu, kjer so lahko bile pri božji službi ločene od drugih. Omenjeni sv. Bonaventura pravi še to, da je Marija sama neki sveti osebi razodela, da je v templu vsak dan Boga prosila teh sedem milosti: 1. da bi mogla ljubiti Boga iz celega srca; 2. da bi tudi bližnjega zavoljo Boga popolnoma ljubila; 3. da bi vse sovražila, kar Bog sovraži; 4. da bi s ponižnostjo, potrpežljivostjo in drugimi čednostmi vedno bolj dopadla Bogu; 5. da bi videla in častila tisto devico, ki bo rodila Gospoda Boga; 6. da bi predstojnikom in duhovnikom izkazovala popolno pokorščino; 7. da naj Bog tempel in njegove služabnike in vse ljudstvo ohrani v svoji milosti.

Sv. Hieronim pravi: Marija Devica si je prizadevala, Boga neprenehoma častiti. In ko jo je kdo pozdravil, da bi je to ne motilo v hvaljenju božjem, je vselej odgovarjala: Hvala bodi Bogu! Zato méni tudi sv. Hieronim, da sveta navada, reči: Hvala Bogu! (Deo gratias) pride od Matere božje. Te in tem enake čednosti je Mati božja v templu kazala, kakor pišejo sveti cerkveni očetje.

Hočemo pa tudi poslušati, kaj je angel razodel sv. Brigiti o tem. Govoril je tako-le: „Noben jezik ne more izreči, kako se je volja presv. Device vdala božji službi, ker si je prizadevala, vse storiti z veseljem, kar je vedela, da dopada Bogu. Ko je spoznala, da je Bog brez vse njene zasluge ji ustvaril dušo in telo ter jej dal prosto voljo, delati dobro ali slabo, je trdno sklenila, v povračilo te dobrote služiti mu v vsej ljubezni, tudi ako bi od njega zato ne imela prejeti nobenega plačila.“ Začela je tudi dobrotljivega Boga ne samo ljubiti, ampak tudi se ga bati. Zato je bil strah božji njena prva reč, ker je vedno bila v skrbi, ne samo, kako bi se ogibala grehov, ampak tudi, kako bi svoja dobra dela opravljala pametno in prav. In dasiravno je skrbno čula nad svojimi mislimi, besedami in dejanji, da je vse obračala k časti božji, se je vendar tudi vedno bala, da ne bi jej česa manjkalo. „Zato naj pomislijo grešniki,“ je angel govoril dalje, „kateri vedno toliko grehov svojevoljno in predrzno delajo, koliko muk in kazni si s tem nakladajo, ko vidijo, da sveta Devica, ki je bila brez vsega greha, vsa svoja dobra dela opravlja z velikim strahom. Svojih pet občutkov je vedno imela v brzdi, tako da ni nikoli ž njimi storila niti najmanjšega greha. Svojega jezika ni ni-

koli ganila, da bi bila govorila kaj nepotrebnega. Svojih deviških oči ni nikoli povzdignila, da bi bila pogledala kaj napačnega. Njena ušesa so poslušala le to, kar je bilo v čast božjo. Nikoli ni stegnila svojih rok ali svojih prstov, kakor samo v prid svoj in svojega bližnjega; nobene stopinje ni storila s svojimi nogami, dokler ni dobro prevdarila, ali je tudi potrebno in koristno, kar ima storiti. Njena največja želja je bila, vse bridkosti tega sveta prestati z veseljem in dati slovó vsemu posvetnemu veselju. Zato so se ji zdela vsa posvetna bogastva le prah in blato; in vsake posvetne časti se je tako bala in ogibala kakor kužnega zraka, ki mori ljudi. Kar je bilo Bogu zoperno, to jej je bilo grenkejše ko žolč.“ Oh, kolika je bila popolnost, kolika svetost njenega življenja! Dà, čudi se ji, posvetni človek, in spoznaj, kako daleč si še od prave čednosti.

2. Premišljuj Marijino popolnost v vseh čednostih.

Marija je vsak dan rastla v vseh čednostih do najvišje popolnosti, kakor je sama pravila sv. Brigiti. „Ko sem slišala, da hoče Bog odrešiti svet in se roditi iz Device, sem občutila tako ljubezen do njega, da nisem nič drugega mislila in nič drugega želela, kakor samo Boga. Odločila sem se od vsega praznega govorjenja in od vseh ljudi, in vse, kar sem le mogla, sem dala ubogim. Vedno sem v svojem srcu želela čas njegovega rojstva doživeti, ter postati služabnica njegove Matere. Obljubila sem mu tudi v svojem srcu, ako mu je to ljubo, da hočem vedno ostati Devica, in ničesar na tem svetu imeti svojega.“ Iz teh besed lahko spoznamo, kako sveto, čedno in popolno je Marija živela od svoje prve mladosti. Zato so se ji večkrat prikazovali sveti angeli in ji z nebes donašali jedi, katere je uživala z veliko pobožnostjo. In akoravno ona tega ni nikoli nobenemu povedala, vendar ni moglo ostati tako skrito, da ne bi bili zapazili drugi. Tako piše sv. Bonaventura, da je sv. Zaharija enkrat videl, da angel ž njo govori in ji z nebes donaša neko jed. V svojih molitvah se je navadno zamaknila, in imela je veliko nebeških prikazni, toda zavoljo svoje prevelike ponižnosti ni nikoli nobenemu govorila o njih.

3. Premišljuj Marijino živo ljubezen do Boga in do bližnjega.

Ta ljubezen se ne dá z nobenimi besedami popisati ali dopovedati; Marija je bila namreč polna božje ljubezni od prvega trenotka, ko je bila njena duša ustvarjena; in ta sveti ogenj je vsak dan tako rastel v nji, da je v svojih otročjih letih Boga ljubila bolj, kakor ga more najsvetejši človek ljubiti ves čas svojega življenja.“[1]) Iz te velike ljubezni do Boga se je rodila tudi velika ljubezen do bližnjega,

[1]) Sir. 24, 24.

in srčno sočutje z vsemi žalostmi, posebno z ubogimi grešniki, ki živijo v stanu smrtnega greha, in torej pogubljenja, in za katere je opravila marsikatero težko spokorno delo, in mnogokrat goreče molila. — Gotovo, o Marija, jaz sem eden izmed najrevnejših in najpotrebnejših grešnikov. Ker si tedaj tolikokrat molila za-nje, dokler si bila na tem svetu, oh, prosi tudi sedaj, ko si že v nebesih, za-me nevrednega grešnika!

Sv. Hieronim pravi tudi, da je imela Marija tudi za svoje tovarišice skrb, da ni katera ali z besedo, ali kako drugače grešila, da se ni nespodobno smejala, ali storila komu kaj žalega; temveč da so si bile vse prijazne in dobre, in da so le pošteno se pogovarjale med seboj. Uči se od nje svete gorečnosti za zveličanje duš; uči se, čas dobro obračati; uči se, kako je treba govoriti. Marija Devica ni ničesar govorila kakor le o Bogu in o svetih rečeh; ti pa govoriš tako rad o nečimernih in posvetnih rečeh!

4. Premišljuj Marijine želje po Kristusovem rojstvu. Ker je spoznala, da vsa reva tega sveta izhaja posebno od tod, ker tako dolgo ni Zveličarja, zato se je obudilo v nji neizrečeno hrepenenje po njegovem prihodu. Noč in dan je klečala pred Bogom in molila in prosila, naj pošlje odrešenika, ter je sklenila, tako dolgo prositi, da jo Bog usliši. Po noči je vstajala in s solzami v očeh Boga prosila za zveličanje sveta, ker ji je bil Bog sam ukazal, da naj vsak dan prosi za božje včlovečenje, ko ji je rekel: „Naj doní tvoj glas v mojih ušesih!“[1]) Zato je po cele ure klečala in svoje ročice stegovala k Bogu. Hodila je tudi pogostoma k sv. prerokinji Ani, ki je tudi v templu živela, kakor priča sv. Lukež,[2]) in se je ž njo mnogokrat pogovarjala o Odrešenikovem prihodu, kakor tudi o čudežih, katere je bil izkazal njenim ljubim predstarišem. O kako sta se pobožno pogovarjali o vaji v čednostih in o službi božji! In taki pogovori so njuni srci še bolj ogrevali v ljubezni do Boga in do vseh čednosti. — Zato bodita hvaljena Jezus in Marija, po tvojem svetem življenju v templu!

O Marija, po svojem svetem življenju v templu izprosi mi milost, da bom vsaj enkrat začel živeti samo Bogu in ga resnično ljubiti nad vse. Amen.

---

[1]) Vis. pes. 2, 14. — [2]) Luk. 2, 36.

Dvanajsto poglavje.

Marijina poroka s svetim Jožefom, njena lepota, čistost in sv. življenje.

1. Rod sv. Jožefa in njegove čednosti.

»*Jožef, sin Davidov.*«
(Mat. 1, 20.)

1. Premišljuj visoki in plemeniti rod sv. Jožefa.

Ta veliki prijatelj božji je tako plemenitega, gosposkega rodu, da sveti evangelisti njegove prednike naštevajo po imenu od Abrahama, dà, od samega Adama do Jožefa,[1]) kar ni mogoče storiti nobenemu plemenitniku, naj bo še tako imenitnega in starega rodu. Očetu sv. Jožefa je bilo ime Jakob, bil je iz Betlehema in Davidove rodovine, dokaj pobožen mož, ki je imel dva sina. Starejši sin se je klical Kleofa s priimkom Alfej, mlajši pa se je klical Jožef. Kleofa je bil oženjen z neko Marijo, ki se je potem imenovala Marija Kleofova.[2]) Ta Kleofova Marija je najprej porodila hčer, kateri so dali ime Salome, ki se je pozneje omožila s Zebedejem in je postala mati dveh sinov, ki sta bila sv. Jakob večji in sv. Janez evangelist. Zato se imenuje Salome mati sinov Zebedejevih. Iz tega se vidi, da je bil sv. Janez evangelist Kristusu prav blizu v rodu, ker je bila njegova mati stričnica sv. Jožefa.

Marija Kleofa je pa za to hčerjo porodila še štiri sinove, sv. Jakoba manjšega (zato se imenuje kakšenkrat Marija Jakobova, to je Jakobova mati), Jožefa pravičnega, ki je bil eden izmed dva in sedemdeseterih učencev; Judeža Tadeja, apostola, in pa Simeona, ki je bil za svojim bratom, sv. Jakobom, škof v Jeruzalemu. Ti štirje bratje, namreč Jakob, Jožef, Judež in Simeon se imenujejo v evangeliju Kristusovi bratje, ker so bili Kristus in oni štirje otroci dveh bratov. Kristusa so namreč vsi imeli za Jožefovega sina; in ti štirje so bili Kleofovi sinovi, ki je bil brat sv. Jožefa. Sicer pa pomisli, da vsa plemenitost je od Kristusa in izhaja iz čednosti; „kateri pa Boga zaničujejo, bodo zaničevani," pravi sv. pismo.[3])

2. Premišljuj čednost in svetost svetega Jožefa.

Čednosti in svetosti sv. Jožefa ne more noben človek vredno popisati. Zdi se namreč, da kar je Bog drugim svetnikom le po malem podelil, to je svojemu preljubemu redniku dal v polni meri.

[1]) Mat. 1, 1—16 in Luk. 3, 23—38. — [2]) Jan. 19, 25. — [3]) Kralj. 2, 30.

ker mu je v veliki obilnosti dal časnega in duhovnega bogastva, naravnih in nadnaravnih darov. Njegova hiša je bila iz najbolj imenitne rodovine celega sveta; predniki njegovi so bili očaki (patrijarhi), kralji, preroki, vojvodi in večjidel sveti in vrli možaki. Jožef pa je ljubil uboštvo in je tesaril, da se je živil.

Tudi njegova svetost je bila velika. Ker je bil namreč namenjen za ženina Materi božji, in ker ga je Marija, kot svojega ženina, posebno ljubila, moral je pač biti tako svet, da je bil vreden, da ga je Marija ljubila pred vsemi drugimi. Zato so nekateri pobožni učenjaki pisali, da je bil sv. Jožef, kakor Jeremija in sv. Janez Krstnik, že v materinem telesu posvečen, ter ves čas svojega življenja ni storil nobenega smrtnega greha, in da je bil tako utrjen v božji milosti kakor apostoli, ko so bili prejeli sv. Duha. In ker je bil sv. Jožef poslednji vseh očakov in prerokov, zato so bile v njem zedinjene tudi vse čednosti svetih očakov in prerokov.

3. Premišljuj telesno postavo sv. Jožefa in vedi, da je bil iz najlepših vseh moških.

Ker je imel biti poročen s tisto, ki je bila najlepša med vsemi ženami, zato se je spodobilo, da je bil tudi on ji na duši in na telesu najbolj podoben. Nahajamo pismo o njem, da je bil mladenič lepe postave, prijazen v govorjenju, zalega obraza, bistrega uma, in da je bil po obličju, govorjenju, vedenju, prijaznosti in čednosti najbolj podoben Kristusu in Materi božji. Bil je torej sv. Jožef gotovo dokaj svet človek in zale postave, da to, kar pravi David o Kristusu, lahko pripisujemo tudi sv. Jožefu, namreč: „Lepše si postave mimo človeških sinov; miloba je razlita po tvojih ustnicah, zato te je oblagodaril Bog na vekomaj.“[1]) In tudi Mati božja je lahko govorila kakor nevesta v visoki pesmi: „Moj ljubi ženin je bel in rdeč, izbran izmed tisočev.“[2]) Sv. Jožefu se je iz oči svetila čednost, in zavoljo velike čednosti in svetosti ga je vse ljubilo.

4. Premišljuj čistost svetega Jožefa.

Čistost je sv. Jožef ljubil tako, da je bil sklenil, da se noče nikoli oženiti. Ker se je pa bal, da bi morebiti oče in brat silila va-nj, naj se oženi, je obljubil Bogu večno čistost, kakor govori sv. Avguštin: „Jožef je imel poseben dar od Boga, da je bil mesenemu poželjenju ves odmrl, in pa zato, ker se je bil zavezal z obljubo, da hoče vedno ohraniti čistost.“ Zavoljo te in njegovih drugih čednosti, pravi sveti evangelij, da je bil pravičen. In sv. Hieronim dostavlja: „Sv. Jožef se imenuje pravičen, ker je popolnoma posedal

[1]) Ps. 44, 3. — [2]) Vis. pes. 5, 10.

vse čednosti.“ Zato ga je tudi nebeški Oče spoznal vrednega, da je postal rednik Sina božjega.

To popisuje neki pobožen učenjak z besedami: „Tako dopadenje je imel nebeški Oče nad sv. Jožefom zavoljo njegove pobožnosti, nedolžnosti in čistosti, da ako bi se zbrali vsi ljudje, ki so živeli od Adama do današnjega dne, in kar jih še bo do konca sveta, in ako bi sv. Duh hotel izmed vseh enega izvoliti za ženina Materi božji in za rednika Jezusu Kristusu: On ne bi izvolil izmed vseh nobenega drugega kakor sv. Jožefa.“ Kakor je tedaj Bog Oče od vekomaj za Mater svojemu Sinu izvolil čisto Devico Marijo, nevesto sv. Jožefa, ravno tako je tudi od vekomaj sv. Jožefa odločil za ženina čisti Devici, in ga je tudi ohranil v taki svetosti, da je bil vreden se ž njo poročiti. Ker je bil sv. Jožef tako svet, še preden je bil z Marijo poročen, kako je še le postal svetejši, ko je ž njo prebival pod eno streho, in ga je njen vzgled izpodbujal k vsemu dobremu! A še svetejši je postajal, ko je vsaki dan živel s Kristusom, ga imel na svojem naročju, se ž njim pogovarjal, ž njim tesaril in iz njegovih ust poslušal božji nauk. Izvoli si torej tega svetnika za svojega posebnega pomočnika, in moli to-le:

Molitev k svetemu Jožefu.

Hvaljeni naj bodo Jezus, Marija in sveti Jožef na vekomaj!

Sveti Jožef, kako velika je tvoja veljava in svetost! Ti presegaš očake, presegaš apostole, presegaš celo angele v nebesih. Bog je namreč izvolil tebe pred vsemi ljudmi za deviškega ženina prečiste Device; tebi je Bog izročil svojega Sina Jezusa kot redniku; tebi je dal v roke in priporočil Jezusa in Marijo; tebi je dal obilnost vseh čednosti in milosti, da si mogel te svoje dolžnosti vredno izpolnjevati. Ti si bil žlahtnega rodu, lepe postave, prijazen in pošten v svojem obnašanju in okinčan z vsemi čednostmi. Ti si velik v nebesih, častitljiv v nebeški slavi, mogočen pri Jezusu in Mariji. Zato te častim in hvalim v Bogu, zato te ljubim in povišujem zavoljo Boga, in zato sem te izvolil za svojega posebnega pomočnika pri Bogu. Tebi priporočam svojo dušo, ker je tudi Bog tebi izročil svojega Sinu. Prosim te po Jezusu in Mariji,

reci prečisti Devici Mariji: Marija, prosi za tega grešnika. Reci tudi Sinu božjemu: Jezus, ohrani in zveličaj tega ubogega grešnika. Amen.

2. Marijina poroka s svetim Jožefom.

»*Ko je bila Jezusova Mati Marija Jožefu zaročena.*« (Mat. 1, 18.)

Kako se je godila zaroka in poroka Device Marije in sv. Jožefa, hočemo po verjetnih spisih prestarih cerkvenih učenikov[1]) obširno povedati.

1. Premišljuj, kako je bilo prečisti Devici Mariji zapovedano, da se mora zaročiti z Jožefom.

Ko je Marija bila že enajst let v templu in je bila dosegla štirinajsto leto svoje starosti in je tako bil pretekel čas njene obljube, ji je veliki duhovnik zapovedal, da se ima vrniti domu in omožiti po božji postavi. Ta ukaz je bil Devici, ki je ljubila čistost črez vse druge čednosti, dokaj težaven in zopern. Ona bi bila veliko raje ločena od vsega sveta prebivala v templu in služila samo Bogu. Šla je tedaj k velikemu duhovniku, in kakor pripoveduje sv. Brigita, mu je ponižno govorila tako-le: „Gospod in učenik, jaz sem Bogu v svojem srcu storila obljubo, da ostanem vedno devica, če je njegova sveta volja; je li pa božja volja drugače, naj se izide njegova, ne moja volja! Prosim torej pohlevno, da mi pripustite, da ostanem vse svoje žive dni v templu, da bom kakor stara Ana lahko vedno služila Bogu.“ Veliki duhovnik se je čudil temu modremu govorjenju, in ker se mu je zdelo dokaj čudno, je poklical vse druge duhovnike k sebi in se ž njimi posvetoval, kaj bi bilo s to devico početi, da se ne bi kaj storilo, kar bi ne dopadlo Bogu. Bal se je namreč, da bi utegnil storiti velik greh, ako tisto sili omožiti se, ki je obljubila Bogu svoje devištvo. Da bi pa devica tistih let kakor Marija v templu prebivala med duhovniki, se mu je zdelo nevarno, nenavadno. Ko so se tedaj o tem dolgo posvetovali, rekli so nekateri, da ni treba je siliti, ker se zdi, da jo je Bog zavoljo njene svetosti namenil za kaj posebnega. Drugi pa so rekli, da je treba v taki reči prositi Boga, naj bi on razodel, kaj je njegova sveta volja.

2. Premišljuj, kako je Bog po posebni naredbi sv. Jožefa določil za ženina Marije Device.

Ko so se začele molitve, tako nam pripoveduje med drugimi tudi Katarina Emerih, in je veliki duhovnik z drugimi duhovniki in

[1]) Pisali so o tem Nicefor, sv. Gregorij Nizanski, sv. Hieronim in drugi.

s pričujočim ljudstvom pobožno molil v templu, zaslišal se je glas iz Najsvetejšega, ki je velikemu duhovniku rekel: „Skliči vse pobožne mladeniče iz Davidove rodovine, in vsak naj prinese šibo s seboj; čegar šiba bo ozelenela, tisti naj vzame devico.“ Ko je veliki duhovnik to slišal, naznanil je to ljudstvu in ukazal, da naj vsak mladenič iz Davidove rodovine prinese šibo ali vejico, in zapiše svoje ime na njo.

Tukaj si lahko misliš, kako se je ljudstvo temu čudilo. Vsak je sam pri sebi mislil: Kako bo pač s tem zakonom, ker sam Bog ukazuje tako storiti? Gotovo so tudi vsi mladeniči iz Davidovega rodu radi prišli, prinesli svoje šibe velikemu duhovniku, in marsikateremu izmed njih je srce močno bilo, ker si je želel, tako sveto in čedno devico dobiti za nevesto. Posebno pa je bil eden, Agab po imenu, ki je goreče želel, to devico vzeti. Zato je tudi prav iz srca prosil Boga, naj bi njemu izkazal to milost. Ko pa ni dosegel te milosti, pravijo, da je šel na goro Karmel, postal Esenec, in tako sveto živel, da je postal prerok Agab, o katerem se bere v apostolskih dejanjih.

Ko so bili tedaj mladeniči svoje šibe prinesli velikemu duhovniku, je je veliki duhovnik nesel v Najsvetejše, kamor je sicer samo enkrat v letu smel; ondi je položil šibe pred sveto skrinjo zaveze, in potlej šel ven ter molil z ljudstvom, katero je željno čakalo na izid tega čudeža. Za nekaj časa po molitvi gre zopet noter, da bi videl, katera šiba je ozelenela. Ko pa ni našel nobene zelene, zdelo se mu je čudno, ter je Boga vprašal, kaj to pomenja? In zopet zasliši glas, ki pravi, da manjka še ene šibe. Veliki duhovnik gre tedaj ven, oznani to ljudstvu, in ukaže prav marljivo preiskati, kdo bi imel še biti iz Davidovega rodu. Ali vsi so bili pričujoči, samo on ni bil navzočen, ki je bil najvrednejši, imeti to devico, namreč Jožef, Kleofov brat; v svoji veliki ponižnosti se je namreč štel nevrednega, vzeti tako devico.

Ko so tedaj marljivo iskali, kateri mladenič ni bil prišel v tempel, so našli, da ni bilo pobožnega Jožefa. Veliki duhovnik mu je torej ukazal priti, in z resnimi besedami ga je vprašal, zakaj ni na njegovo povelje z drugimi vred prišel v tempel. Sv. Jožef mu je odgovoril: „Gospod, jaz sem priprost tesar in ubog ter se štejem nevrednega, vzeti tako sveto devico.“ Veliki duhovnik mu reče na-to: „Ker je božja volja, da moraš priti tudi ti, zato vzemi šibo in zapiši na njo svoje imé; potem naj se zgodi božja volja!“ Sv. Jožef je torej vzel šibo in storil, kar mu je bilo rečeno; veliki duhovnik pa je vzel šibo

iz njegove roke in jo je postavil k drugim šibam v Najsvetejše in nato vse pričujoče opominjal, da naj molijo.

Tu je pobožni Jožef s solznimi očmi prav goreče molil: „O najdobrotljivejši Bog, ti veš, kako sem ti obljubil (ako je tebi dopadljivo), da se nočem nikoli oženiti, da morem samo tebi služiti. Prosim te torej prav pohlevno, ne dovoli, da se oženim. Darujem se ti zopet popolnoma v tvojo službo in te prosim, da me obvaruješ zakonskega jarma. — Še bolj goreče pa je molila prečista Devica Marija, popolnoma vdana v voljo božjo; in ker je dobro vedela, da se mora omožiti, zato je iz srca prosila, da bi ji Bog dal takega ženina, kateri bi ji ne branil, držati svoje obljube. In njeno molitev je Bog milostljivo uslišal, kakor je ona sama razodela sv. Brigiti: „Vedi za gotovo, da je Jožef, preden je bil z menoj poročen, po sv. Duhu spoznal, da sem jaz Bogu obljubila svoje devištvo in da sem čista v mislih, v besedah in v dejanju. Zato me je vzel s tem namenom, da mi hoče streči in me imeti za svojo gospo, ne pa za svojo ženo. Tako sem tudi jaz po sv. Duhu za gotovo spoznala, da bom ostala vedno Devica, akoravno sem se po božji naredbi poročila z možem.“

3. Premišljuj, kako se je razodelo, katerega je Bog izvolil za Marijinega ženina.

Po opravljeni molitvi je šel veliki duhovnik zopet v Najsvetejše in je našel, da je Jožefova šiba ozelenela, lepo listje pognala in se razcvetela. Ko je lepo zelenečo in cvetočo šibo prinesel ven, se je čudilo vse ljudstvo in vsi so hvalili vsemogočnega Boga, da je zopet ponovil čudež, ki se je bil zgodil na Aronovi palici. Ali to še ni bilo vse. Ko je namreč veliki duhovnik cvetočo šibo dal sv. Jožefu v roke, je prišel sv. Duh v podobi goloba z nebes in se je vsedel na njo, tako da so se vsi čudili. Zato je veliki duhovnik rekel: „Vidite li, koga je Bog izvolil za ženina tej devici! Zato se nima nobeden ustavljati temu zakonu, ker ga je Bog sklenil in odobril.“ — Sv. Jožef je na to rekel: „Spoznam, da sem popolnoma nevreden, vzeti tako sveto devico; ker pa vidim, da je to volja božja, se vdam.“ — In tako so presveto Devico pripeljali k njemu, in sta si podala roko ter si obljubila prihodnji zakon.

4. Premišljuj, kako se je Jožef poročil z Marijo.

Ko je bil dan poroke odločen, so povabili bližnje sorodnike Device Marije in sv. Jožefa, ki so bili sploh sveti, pobožni ljudje. Pač se ni spodobilo, da bi bil pri tej ženitnini navzoč, kdor ni bil pobožen. In s koliko pobožnostjo sta se pripravljala šele prečista

Devica in sv. Jožef, njen ženin, ker sta po sv. Duhu spoznala, da ima biti ženitovanje sveto in čisto.

Za poroko je bilo vse po navadi tistih krajev pripravljeno in za Mater božjo tudi draga oblačila. Ona se je sicer v ponižnosti branila, obleči taka oblačila; pa rekli so ji, da so se svete žene njenih prednikov o velikih praznikih tudi lepše oblačile. Sv. Judita, postavimo, je vsak dan hodno obleko nosila, o sobotah in drugih praznikih pa se je vselej lepo oblekla. To se ne godi iz nečimernosti ali napuha, ampak k časti božji. Tedaj je tudi Marija Devica se dala lepše obleči za poroko.

Iz razodenja sv. Brigite spoznamo, kako je bila tisti dan Marija oblečena, ker se ji je Mati božja prikazala v tisti obleki. Na glavi je imela venec, lasje so ji prosto padali na rame, krilo je bilo iz priproste robe in plašč višnjeve barve. Ta obleka je lepo odevala Marijo, toda še veliko večja je bila njena znotranja lepota.

Njena telesna postava je bila črez srednjo mero visoka, obraz lep in lepa rdečica ji je barvala lice, lase je imela zlatorumene, oči žive, ustnice kot roža rdeče in dokaj prijetne, ko je govorila. Vsa njena postava je bila resnobna, in kdor jo je videl, jo je moral spoštovati, ker je bila živo ogledalo vseh čednosti in poštenosti. Vse njeno obnašanje je bilo nenavadno pošteno in prijazno. Drugovali so ji sv. Duh in pa sveti angeli. Jožef je bil podoben pozemeljskemu angelu s cvetočim obrazom in lepe postave, ker je bil mladenič blizu trideset let star, kakor sploh menijo. Z ženinom in nevesto so hodili, kakor je verjetno, Kleofa, Jožefov brat, in Marija Kleofa, njegova žena, Zebedej in Salome in še drugi Marijini in Jožefovi znanci in prijatelji.

Ko so prišli v sinagogo, sta bila Jožef in Marija po navadi poročena, in sv. Jožef je dal Mariji, svoji nevesti, poroški prstan, kakor je tudi še pri nas navada. Tedaj sta bila Marija in Jožef z nerazvezljivo vezjo svetega zakona združena in torej prava zakonska pred Bogom in pred ljudmi, kakor vsi drugi zakonski, ne po telesnem združenju, ampak po čisti zakonski ljubezni in zvestobi in po svetem združenju njunih svetih duš. Ker je bila tako Marija z Jožefom poročena, in tedaj Jožefova nevesta, je bilo to za sv. Jožefa neizrečena čast, milost in slava.

Ko je bila poroka dovršena, so vsi svatje prišli nazaj v hišo, kjer so obhajali ženitnino. Pri tej ženitnini ni bilo nobene razuzdanosti, ampak vse dokaj pošteno in pravo duhovno veselje. Pač vesela ženitnina, pri kateri je bila navzoča presveta Trojica in veliko tisoč angelov. In gotovo so angeli božji prepevali nebeško ženito-

vanjsko pesem v čast svoji nebeški kraljici, kakor se bere, da so peli tako pesem pri ženitnini sv. Julijana in sv. Bazilise. O vi ljubi svatje in srečni sorodniki Marije Device in sv. Jožefa, vi, ki ste sedaj pri nebeški ženitnini: prosite z Marijo in Jožefom vred za nas, da pridemo tudi mi enkrat k vam k nebeški ženitnini!

Ko sta bila po dokončani ženitnini Jožef in Marija sama, je Marija tako-le govorila sv. Jožefu: „Ljubi moj ženin, vedi, da sem Bogu obljubila čistost in nikdar ne bi bila privolila stopiti v zakon, ako ne bi bila videla očitno, da je božja volja taka. Zato te prosim, ne brani mi, da držim svojo Bogu storjeno obljubo; živiva skupaj kot brat in sestra pošteno in čisto!“ Ko je sv. Jožef to slišal, se je iz srca razveselil in je dejal: „Hvala Bogu, da mi je tebe za ženo odločil! Glej, tudi jaz sem trdno sklenil, s pomočjo božje milosti ohraniti vedno čistost. Zato me veseli, da si ene misli z menoj, in jaz te zagotavljam, da ti ne bom nikoli branil, držati svojo obljubo.“

Marija je tedaj hvalila Boga, z Jožefom vred pokleknila, kakor nekdaj Tobija in Sara, in tako sta dober del noči klečala in molila in Boga prosila, naj ju v tem svetem sklepu potrdi in jima dodeli, srečno in čisto živeti v tem zakonu.

Molitev.

Hvaljeni naj bodo Jezus, Marija in Jožef na vekomaj. Amen.

O presveta zakonska, Marija in Jožef! Vaju je Bog sklenil in združil v najsvetejši in čisti ljubezni; jaz vaju prosim po vajini deviški čistosti, prosita Jezusa, blagoslovljeni sad deviškega Marijinega telesa, za-me, da bom s pomočjo božje milosti ohranil svojemu stanu primerno čistost, Boga s čisto ljubeznijo ljubil in s čistim srcem mu dopadel. Amen.

3. Marijina lepota in sveto življenje z Jožefom po poroki.

»*Ž njo vred mi je došlo vse dobro.*«
(Modr. 7, 11.)

1. Premišljuj, kako srečen je bil sv. Jožef po poroki.

Združena sta tedaj bila najčistejša zakonska, Marija in Jožef. Marija je bila Jožefova in Jožef je bil Marijin. Sv. Jožef je sedaj lahko govoril kakor modrijan: „Višje sem jo cenil ko kraljestva, in

bogastvo sem štel ko nič v primeri ž njo. Tudi nobenega dragega kamena nisem primerjal ž njo, ker je vse zlato v primeri ž njo slab pesek. Ljubša mi je bila kakor zdravje in lepota, in za luč sem si jo izvolil. Ž njo vred mi je došlo vse dobro, slave brez mere po njenih rokah,“[1]) to je, pomoč in priprošnja. „Zato sem sklenil, pridružiti si jo v tovarišico, ker dobro vem, da me bo udeleževala svojih dobrot in vedrila v otožnih mislih; ker obhoja ž njo nima nič grenkosti, in njena tovarišija nič zopernosti, ampak radost in veselje.“[2]) Vse to govori sveto pismo o modrosti božji, pa tudi o Mariji Devici, kakor méni in razlaga sveta cerkev.

O presrečni Jožef, do sedaj si bil že mož poln vseh čednosti; kaj pa bo iz tebe sedaj, ker vse dobro ti je prišlo z Marijo vred. O kako bogato doto ti je donesla! Doto, ki je vredna več kakor vse zlato in vse drago kamenje: ker ti je Marija donesla najpopolnejšo čednost in svetost z vsemi nebeškimi milostmi, da je je tebi delila, kolikor je moglo obsegati tvoje srce. Sedaj je Marija tvoja in vse njeno dobro je nekako tudi tvoje. Nebeška kraljica je tvoja in ostane tvoja vekomaj, tako da si nekako tudi ti kralj nebeški, in češčen od vseh nebeščanov vekomaj. Zato te prosim po vseh milostih, katere si dobil od svoje neveste in po nji, da mi podeliš nekaj svoje ljubezni do Marije, da ji bom tudi jaz zvesto služil.

2. Premišljuj veliko in čudodelno Marijino lepoto.

Nobeden se ni mogel Marije nagledati, ker se je zdela vsem nebešk angel. Sv. Albert pravi, da je Marija imela največjo lepoto, kar je le umrljivo telo imeti more.

Njena telesna lepota je bila tudi čudodelna in milosti polna. Sv. Bonaventura piše o nji: „Nikoli je ni poželel (v meseni želji in ljubezni) noben moški, njen pogled je veliko več obudil v vsakem ljubezen do čistosti ter pogasil vsako meseno poželjenje.“ To izpričuje tudi, kar je angel razodel sv. Brigiti, ko pravi: „Kakor je bila Marijina duša pred Bogom in angeli neizrečeno lepa, tako je bilo tudi njeno telo vsem, ki so jo videli, neizrečeno lepo. In kakor so se veselili Bog in angeli v nebesih nad lepoto njene duše, tako je bila tudi velika lepota njenega telesa koristna in tolaživna vsem, ki so jo hoteli videti. Ko so namreč pobožni ljudje videli, kako goreče ona služi Bogu, so bili tudi oni še bolj vžgani k časti božji. V tistih pa, ki so bili nagnjeni k grehu, gasile so njene poštene besede in obnašanje pregrešno poželjivost, ko so jo gledali.“ — Tako pravi tudi sv. Ambrož: „Milost božja je bila v Mariji tako velika in mogočna, da je mnogim izmed njih, ki so dohajali k nji, podelila milost

[1]) Modr. 7, 8—11. — [2]) Modr. 8, 9. 16.

čistosti.“ — Glej torej, srečen je pač bil sv. Jožef! Oj, poglej tudi ti, ki Marijo ljubiš, koliko dobrot in milosti je delila Marijina postava in lepota! Njej daruj svojo ljubezen, pa te ne bo v izkušnjavo pripravila nobena človeška lepota.

3. Premišljuj, kako sveto sta živela Marija in Jožef. Marija je bila zlata posoda, polna milosti sv. Duha in prihodnja mati Sinu Najvišjega. In Jožef je bil pravičen mož in najvrednejši ženin nebeške kraljice. Vadila sta se v vseh čednostih in sicer prvič v svetem uboštvu. Sveta Devica je namreč rekla sv. Jožefu: „Ljubi moj ženin, vedi, da radovoljno uboštvo je dokaj velika čednost, s katero človek, rešen nepotrebnih posvetni skrbi, tem lažje želi nebeškega zveličanja. Ker sem tedaj po božjem vdihnjenju spoznala imenitnost in veljavo te čednosti, zato sem že zdavna, ko sem bila še v templu, Bogu obljubila tudi to, da nočem nikoli ničesar posedovati na tem svetu. Bodeva tedaj, ako ti je prav, prihodke zemljišč mojih starišev in kar si sicer z delom pridobiva, razdelila v tri dele, enega za tempel, drugega za uboge, in kar ostane, ob tem bodeva živela midva.“

Dobri Jožef je bil s tem zadovoljen, in tako sta živela v lepem miru v Nazaretu, v hiši njenih starišev, ki je bila samo štiri in trideset črevljev dolga in deset črevljev široka. Tukaj sta se vadila v svetem uboštvu in sta odpravila vso obilnost, kakor pričuje Marija sama, ki je k sveti Brigiti tako-le govorila: „Od posvetnega blaga si nisva jaz in Jožef ničesar obdržala kakor samo to, kar je bilo nama v življenju silno potrebno.“ Uči se iz tega, o kristjan, da ni nobena sramota, ampak čednost, ako je kdo rad ubog; saj sta tudi nebeška kraljica in njen Sin Jezus si radovoljno izvolila uboštvo.

4. Premišljuj sveto Marijino gorečnost v službi božji in v ljubezni.

Vdrugič sta si prizadevala Marija in Jožef, da sta svoj čas prav porabila, tako da nista nikoli zamudila tega, kar zadeva božjo službo in dušo, ne tega, kar je zadevalo opravila in dela. Marija je o tem tako-le rekla sv. Brigiti: „Imela sva odločene ure za delo in odločene za molitev.“ In da sta tembolje mogla to opravljati, sta imela vsak svojo posebno sobico ali stanico za molitev in za počitek in ondi sta se noč in dan vadila v molitvi in v sveti samoti; tako sta malo prišla vkup, skoraj le takrat, kadar sta imela jesti. Poslušaj, kaj ona sama pravi sv. Brigiti: „Potem se je vnela v meni večja ljubezen kakor prej, tako da sem vsak dan bolj goreče ljubila Boga. Zato sem se bolj ko poprej odločila od vseh ljudi in ostajala sem sama noč in dan; zakaj bala sem se, da bi utegnila moja usta more-

biti kaj govoriti, ali moja ušesa kaj slišati, ali moje oči kaj videti, kar bi Bogu ne bilo prav.“ O presveta Devica, kdo se bo mogel dovolj čuditi tvojim čednostim, in kdo si more le misliti, kako tanko vest si ti imela? V resnici si ti lahko govorila z Jobom: „V skrbi sem bila zavoljo vseh svojih del, ker vem, da grešniku ne prizanašaš.“[1]) Oh, kako pa bom jaz ubogi grešnik pred Bogom obstal, ki govorim nepremišljeno ter gledam in poslušam karkoli brez razločka, in vsem svojim občutkom pripuščam vse, kar si poželijo! O najdobrotljivejša Devica, prosi ti za me, da Bog moje srce napolni s svojim svetim strahom in s svojo ljubeznijo.

5. Premišljuj ponižno in sveto marljivost Marije in Jožefa domá in zunaj dóma.

Lahko verjamemo, da je sv. Jožef zjutraj, potem, ko je bil opravil svoje jutranje molitve, šel iz dóma na delo, in da je večkrat po celi dan bil iz dóma. Prizadeval si je na vso moč, zaslužiti si kaj, da je pošteno živil sebe in svojo gospodinjo. Ljudje so ga tudi radi klicali, ker je bil pobožen in miroljuben mož, in ni nikoli odveč tirjal za delo. Tudi svoji soprogi je dokaj marljivo stregel, in štel si je za veliko milost, ako ji je mogel v čem postreči. Tudi to je Mati božja sama razodela sv. Brigiti s temi besedami: „Jožef mi je tako zvesto stregel, da nisem nikoli iz njegovih ust slišala jezne besede, ali da bi bil kaj pogodrnjal. On je bil ves potrpežljiv v uboštvu, marljiv pri delu, krotek proti tistim, ki so ga psovali ali zaničevali, in ves pokoren v moji postrežbi. On se ni silil k ljudem, in ni rad poslušal njih govorjenja; zakaj edina njegova želja je bila, izpolnjevati voljo božjo.“

Pa tudi presveta Devica je sv. Jožefu kaj marljivo in skrbno stregla, in opravljala tudi najmanjše reči z veliko ponižnostjo. Poslušaj zopet, kaj je povedala sv. Brigiti: „Dasiravno sem bila od vekomaj odločena, da imam sedeti na najvišjem prestolu in kraljevati nad angeli in ljudmi, vendar sem iz ponižnosti rada vse pripravljala in mu podajala, česar je bilo Jožefu treba.“ Kje in kdaj je bila katera kraljica tako ponižna, da je sama kuhala, prala in drugim stregla? In kaj je pozemeljska kraljica proti Mariji, nebeški kraljici? In vendar Marija, nebeška kraljica, streže, pozemeljska kraljica pa hoče biti postrežena. Tako je tedaj najponižnejša nebeška kraljica Jožefu stregla in z veliko ljubeznijo mu pripravljala jedi, ki so bile sicer revne in skromne, pa so mu dišale bolj kakor kraljevske gostije.

[1]) Job. 9, 28.

6. Premišljuj zakonsko in vendar črez vse čisto ljubezen Marije in Jožefa.

Jožef, sveti mož in deviški ženin Matere božje, je, odkar je z Marijo živel, postajal vsak dan pobožnejši, in je po njenih molitvah, po njenem nauku in vzgledu v vseh čednostih vedno rastel tako, da je bil vsak dan popolnejši. In kakor je bil Obededom, ko je imel skrinjo Gospodovo v svoji hiši, od Boga posebno oblagodarjen,[1]) ravno tako je bil tudi Jožef s tem, da je pri sebi imel Marijo, živo skrinjo Gospodovo, napolnjen z vsem nebeškim blagodarom, ker je po nji od Boga dobil več duhovnih darov, znotranje tolažbe, nebeških razodenj in božjih milosti, kakor nobeden drugi na svetu. Dalje ko je bil pri Materi božji, svetejši je postajal, in kolikorkrat jo je pogledal, tolikokrat se je vnovič vnel v božji ljubezni k pobožnosti.

Marijina ljubezen do sv. Jožefa se ne dá dopovedati z besedami, ker ni nikoli nobena žena svojega moža ljubila tako, kakor Marija Jožefa. Dasiravno namreč pobožna, bogaboječa žena svojega moža močno ljubi, vendar je ta ljubezen navadno pomešana z neko naravno, telesno ljubeznijo; Marijina ljubezen do sv. Jožefa pa je bila vsa sveta, vsa čista, vsa čedna, popolna in božja. Kolikor je božja ljubezen boljša kakor naravna, toliko boljša in večja je bila Marijina ljubezen do sv. Jožefa nego ljubezen zakonskih žen do svojih mož.

Pa tudi ljubezen sv. Jožefa do Marije je močno presegala vso zakonsko ljubezen mož do svojih žen. On je namreč s čisto ljubeznijo iz celega svojega srca ljubil tisto, od katere je bil tako srčno ljubljen in je prejemal toliko duhovnih dobrot. Ker je Marijina lepota s sveto ljubeznijo napolnjevala vse ljudi, kateri so jo pogledali, kako se je šele množila Jožefova ljubezen do nje, ki jo je vsak dan videl! Vsak dan se je ž njo prijazno pogovarjal, in vsak dan se je v njegovem svetem srcu bolj vnemala čista ljubezen do nje. Zato ni nikoli noben človek tako ljubil drugega, kakor Marija Jožefa in Jožef Marijo. In nikoli nista dve srci dobivala toliko veselja in radosti drugo od drugega, kakor te dve najčistejši srci. Tako mirno sta skupaj živela, da ni nikoli drug drugega jezno pogledal, nikoli drug drugemu rekel žal besede.

Molitev.

Hvaljeni naj bodo Jezus, Marija in Jožef v svoji nebeški slavi in večni lepoti! Amen.

O Marija, najlepša med vsemi devicami in ženami, prosi za-me slepega in revnega, da bom mogel enkrat

[1]) Kralj. 6, 11.

gledati tvojo lepoto v nebeški slavi. O Marija, najsvetejša Devica, prosi za-me ubogega in revnega, da obogatim na čednostih in zaslugah po Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Trinajsto poglavje.

O prihodu Kristusovem in o včlovečenju božjem.

1. Želje svetih očakov na zemlji in v predpeklu po Kristusovem prihodu.

»*Vstani, Gospod, pomagaj nam, in reši nas zavoljo svojega imena.*« (Ps. 43, 26.)

1. Premišljuj, da so ljudje po pravici vzdihovali po Sredniku in Odrešeniku, ker so bili vsi v dokaj revnem stanu.

Pred Kristusovim prihodom je ljubeznivi Bog, ki je vendar največja dobrota, svojo milost ljudem delil tako po redkem (vsaj zdelo se je tako), da jih je le malo doseglo njegovo milost. Oster pa je bil tako, da je tudi male pregreške strašno kaznoval. To vidimo dovolj na našem prvem očetu Adamu, ki je bil za svojo nepokorščino od Boga kaznovan tako ostro, da ves svet strmi nad tem. Tako beremo tudi v svetem pismu, da je Bog večkrat zavoljo (na videz) majhnega greha takoj z naglo smrtjo kaznoval ljudi, in jim ni dal niti časa, da bi se mogli spokoriti. Tako se je prigodilo dvema Aronovima sinoma, ki sta v kadilnico vložila tuj ogenj, in zavoljo tega „šinil je ogenj od Gospoda, in ju je požrl, in umrla sta pred Gospodom.“[1]) Tako se je godilo Izraelcem, ki so godrnjali zoper mano in tožili, da nimajo česa jesti in piti; „zavoljo tega je Gospod poslal ognjenih kač,“[2]) katere so jih veliko pičile in umorile. Tako se je godilo duhovniku Oziju, ki je bil stegnil roko na skrinjo božjo, in zavoljo tega je na mestu umrl nagle smrti.[3]) Tako se je godilo Betsameščanom, ki so radovedno ogledovali skrinjo božjo, in črez petdeset tisoč jih je ondi naglo pomrlo.[4]) In enakih vzgledov nahajamo veliko v svetem pismu, iz katerih vidimo, kako je Bog bil enkrat oster in je grešnike kaznoval po najostrejši pravici.

[1]) III. Mojz. 10, 1. — [2]) IV. Mojz. 21, 6. — [3]) II. Kralj. 6, 7. — [4]) I. Kralj. 6, 19.

In pa, kadar je kdo Boga vjezil, ni ga mogel tako lahko zopet potolažiti; moral je več let prositi, da bi Bog pozabil na njegove grehe. To sta dobro izkusila Mojzes in Aron, ki sta dvomila, ali bo Bog iz skale dal vode ali ne, in sta s tem Boga razžalila tako, da jima je prisegel, da nimata priti v obljubljeno deželo.[1]) In akoravno je dobri Mojzes tolikokrat prosil, naj mu to kazen odpusti, vendar ni dosegel te milosti. Ravno tako se je godilo vsemu ljudstvu; ko so namreč godrnjali črez obljubljeno deželo, je Bog vse tako kaznoval, da ni nobeden izmed njih prišel v obljubljeno deželo.[2]) Dasiravno so morali v puščavi štirideset let prestati mnogo, vendar niso mogli Boga ganiti, da bi bil premenil svojo sodbo. Tako se je godilo tudi kralju Davidu, katerega je Bog zavoljo njegovega prešestvovanja, za katero je delal tako veliko pokoro, vendar tako dolgo in ostro kaznoval.

2. Premišljuj, da je svet po pravici vzdihoval po Odrešeniku, ker je hudič strašno gospodoval po svetu.

Imel je namreč hudič takrat veliko večjo moč in oblast nad ljudmi kakor sedaj, ker so bili v tistih časih ljudje kakor njegovi sužnji, ter je on, kot vojvoda tega sveta,[3]) ž njimi mogel svojevoljno delati, kar je hotel. Ubogi ljudje pa so imeli prav malo moči milosti, se mu ustavljati in se rešiti njegovega jarma in oblasti. Zakaj brez posebne pomoči božje milosti je bilo zelo težko, ubraniti se dolgim izkušnjavam hudičevim. Ker so tedaj sveti stari očaki vsak dan izkušali ostro pravico božjo, in so dobro vedeli, da jim ne more biti pomagano v tej veliki revi, kakor samo po Mesiju ali obljubljenem Odrešeniku, zato so ga po pravici srčno želeli in vedno po njem vzdihovali.

Iz tega tudi lahko spoznaš, kako Bog greh sovraži in ostro tepe, ker daje hudiču toliko oblast črez grešnike. Že majhen, odpustljiv greh je tako strašno razžaljenje božje, da, ko bi tudi vsi angeli in ljudje do sodnega dneva se zanj pokorili, in toliko krvavih solz prelivali, kolikor je kapljic v morju, vendar bi vsa ta pokora enega samega odpustljivega greha vredno ne oprala. Zato pravi tudi pobožni Gerzon, da je tudi odpustljiv greh Bogu tako zopern, da bi mogel po svoji pravici takega človeka pahniti v večno pogubljenje. Da pa tega ne stori, to dela njegova neskončna dobrota.

Zato so vsi svetniki greh tako sovražili, da bi bili rajši skočili v pekel, kakor storili tudi le en sam majhen greh; beri le popis življenja sv. Katarine Sienske ali pa Genuenske. In sv. Anzelm pravi: „Ako bi kdo z enim radovednim pogledom v cerkvi mogel vse hudiče

[1]) IV. Mojz. 20, 12. — [2]) Mojz. 14, 1. — [3]) Jan. 12, 31.

izpremeniti v dobre angele, vendar nima tega storiti zoper voljo božjo.“ — „Ker se nikakor ne spodobi,“ rekel je Bog sv. Katarini Sienski, „da kdo mene, največjo, večno, neskončno dobroto, razžali zavoljo stvari, ki so končne, in sem jih jaz ustvaril. Zakaj dolg bi bil večji in ostudnejši kakor korist, ki bi se iz tega imela. Zato ne smeš nikoli nobenega greha storiti, zato da bližnjemu koristiš.“

3. Premišljuj velike milosti ali dobrote, katere je imel po obljubah izkazati Odrešenik sveta človeškemu rodu.

Tako prerokuje med drugim David: „V njegovih dneh bo vzšla pravica in obilnost mirú, dokler ne izgine luna. In gospodoval bo od morja do morja, in od reke (Jordana, kjer bo Kristus krščen) do krajev zemlje. Pred njim bodo popadali Etijopci, in sovražniki njegovi bodo lizali prah. Tarziški kralji in otoki bodo prinesli darila, kralji Arabije in Sabe bodo darov pripeljali. In molili ga bodo vsi kralji zemlje, služili mu bodo vsi rodovi; ker bo otel ubožca (iz rok) mogočnežu, in ubožca, ki ni imel pomočnika. Prizanesel bo ubožcu in siromaku, in duše ubožcev bo otel. Iz oderuštva in krivice jih bo otel, in častitljivo je pred njim njih ime. In živel bo in dali mu bodo arabskega zlata, zaradi njega bodo molili vsekdar, ves dan ga bodo hvalili. In v njem bodo blagoslovljeni vsi rodovi zemlje, vsi narodi ga bodo poveličevali.“[1])

Tako govori o njem tudi prerok Izaija: „Glej, Devica bo spočela, in Sinu rodila, in njegovo ime se bo imenovalo Emanuel“[2]) (Bog z nami). „In pognala bo mladika iz Jesetove korenine, in cvetlica vzrastla iz te korenine, in Gospodov Duh bo počival nad njim.“[3]) In zopet na drugem mestu pravi ta prerok: „Smrt bo prekucnil na vekomaj, in obrisal bo Gospod solze iz našega obraza, in sramoto svojega ljudstva bo odpravil. In porečeš tisti dan: „Glej, ta je naš Bog, čakali smo ga, in on nas odreši; to je naš Gospod, dolgo smo ga pričakovali, in radujemo se in veselimo njegovega rešenja.“[4]) — „Veselila se bo zapuščena in brezpotna dežela in puščava se bo radovala in cvetela kakor lilija. Tedaj se bodo slepim oprle oči, in ušesa gluhih bodo odmašena. Tedaj bo kruljevi skakal kakor jelen, in jezik mutastih bo rešen. Utolažite se, in nikar se ne bojte, glejte, Bog sam bo prišel in vas bo rešil.“[5]) In zopet z velikim veseljem vpije: „Vstani, Sion, vstani, obleci svojo moč, obleci svoja veličastna (praznična) oblačila, Jeruzalem, otresi prah, vstani, vsedi se, Jeruzalem, razreži vezí svojega vratú, vjeta hči Sionska! Ker to

[1]) Ps. 71, 7—17. — [2]) Iz. 7, 14. — [3]) Iz. 11, 1. 2. — [4]) Iz. 25, 8. 9. — [5]) Iz. 35, 1. 5. 6.

pravi Gospod: bili ste prodani, in brez srebra boste rešeni; ker jaz sam, ki sem govoril, glej, tukaj sem!“[1])

Te in enake prerokbe so dobrim ljudem obujale toliko željo po Odrešeniku, da so iz srca vzdihovali po njem, ne le zato, ker se jim je huda godila, ampak tudi, ker so vedeli, koliko dobrega jim je imel Odrešenik prinesti.

4. Premišljuj vzdihovanje, mile prošnje in čakanje pravičnih v predpeklu.

Pred Kristusovim vnebohodom ni prišla nobena človeška duša v nebesa, ampak šle so v predpekel do Kristusovega vstajenja. Ta predpekel, ki je sedaj prazen, je velik kraj, podoben, kakor se zdi, veliki pozemeljski votlini, kjer ni bilo ognja, ne trpljenja, samo da ondi niso gledali božjega obličja. V tem kraju niso imele duše pravičnih drugega trpljenja, kakor da niso mogle v nebesa, kar je bilo za-nje dovolj velika muka; duša namreč, ki je ločena od telesa, hoče iti takoj k Bogu, svojemu edinemu cilju, za katerega je ustvarjena. Če pa ji grehi branijo, da ne more k Bogu, je to za-njo velika muka, tako da bi raje trpela vse peklenske muke, kakor da je ločena tako, da ne more gledati božjega obličja. Učenjaki menijo tudi, da je ni večje muke v peklu, kakor je ta, da pogubljeni ne morejo gledati božjega obličja.

Tedaj pomisli, kako težko je bilo svetim dušam, da niso še mogle gledati božjega obličja, in kako dolg se jim je zdel čas v predpeklu. Pomisli le, kako bi bilo tebi, ako bi tičal zaprt deset let v temni, globoki, strašni ječi, kjer bi nikoli ne videl ne solnca, ne človeka. Ali ne bi se ti zdel čas dolg, ali ne bi goreče želel, da pride dan tvojega rešenja? Dobri očaki pa niso bili v tej temni ječi deset, ali dvajset, ali sto, ali dve sto let, ampak nekateri tudi črez tri tisoč let. Zakaj po navadnem računu je bil prišel v predpekel pobožni Abel tri tisoč devet sto in petdeset let pred Kristusom; Adam pa tri tisoč tri in petdeset. Oj, kako dolg čas so pač imeli v predpeklu! Kako so tožili, da toliko tisoč let še ne pride Odrešenik!

Vendar pa lahko verjamemo, da so ljubi angeli večkrat prišli k njim, da so je tolažili, ker te svete duše so bile duše svetih očakov in prerokov, ali so bili sicer veliki prijatelji božji, ki so na zemlji zvesto služili Bogu; bili so tedaj pač vredni nebes, vendar pa niso mogli va-nje, dokler jim ni Kristus odprl vrat. Čimdalje so bile duše v tej ječi, tem večja je bila njih želja in tem bolj goreče so vpile k Bogu: „Pridi, in reši nas, o Gospod, naš Bog, izkaži nam svoje usmiljenje in pošlji nam obljubljenega Odrešenika. — O, da bi predrl

[1]) Iz. 62, 1—6.

nebesa in stopil doli![1]) O, da bi se odprli oblaki in Zveličarja kot dež doli poslali! Pridi, o Bog, in pomagaj nam; razsvetli nas, ki na-te čakamo; ker v nobenem drugem nimamo zveličanja, kakor le v Tebi, Gospod, naš Bog!"

Ko so pa sv. Joahim in sv. Ana, stari sv. Simeon, in na zadnje sv. Jožef in sv. Janez Krstnik prišli v predpekel, tu se ne dá dopovedati veselje, ki so ga te svete duše čutile. Tu se niso naveličale poslušati, da je Odrešenik že na svetu, in da ima toliko in toliko let; da je začel že učiti in delati čudeže. One so sedaj že pozabile svoje muke, in že niso drugega delale, kakor hvalile in častile Boga.

Zato imamo tudi mi kristjani k Zveličarju, Sredniku, Pomočniku in Odrešeniku vzdihovati, zato da od Njega in po Njem dosežemo odpuščanje, milost in pomoč, pravo rešenje in večno zveličanje, in zato molimo to-le in enako

Molitev.

O Bog, naš Zveličar, pomagaj nam, in zavoljo časti svojega imena reši nas. O dobrotljivi Gospod, izpreobrni nas in pokaži nam svoje obličje, in bomo zveličani. O Bog, izkaži nam svoje usmiljenje, daj nam dolgo zaželenega Zveličarja, in po njem pravo in večno zveličanje. Amen.

2. Angeli v nebesih in Marija na zemlji prosijo, da bi prišel Kristus.

»Bog, povzdigni se, in razkropé naj se tvoji sovražniki.« (Ps. 67, 2.)

1. Premišljuj, kako so angeli želeli Kristusovega včlovečenja.

Ta njih želja je bila prav goreča, in sicer prvič zato, da bi se rešile ne samo duše v predpeklu in v vicah, ampak tudi ubogi ljudje na zemlji. Angeli so videli veliko revo in nadlogo, ki so jo trpeli ljudje na zemlji, in pa duše v predpeklu in v vicah; to so tako čutili v svojem srcu, kakor da bi bili sami trpeli. Ker so namreč angeli polni ljubezni do Boga in do bližnjega, in sicer neizmerno bolj kakor mi ljudje na svetu; zato imajo tudi večje sočutje (vendar pa brez trpljenja in žalosti), kakor je moremo mi imeti do revežev.

[1]) Iz. 64, 1.

Mi smo pa že tako ustvarjeni, da imamo srčno sočutje, kadar vidimo, da trpi tisti, ki ga ljubimo. Koliko sočutje so tedaj imeli angeli z ljudmi, ki so je videli v težki sužnosti, v kateri so vzdihovali in tožili.

Drugič so angeli želeli Kristusovega prihoda, da bi se zmanjšala hudičeva strašna oblast, da bi bil ponižan njegov napuh. Sveti angeli so z žalostjo videli, kako neusmiljeno ravna peklenski duh na svetu in koliko tisoč duš spravlja pod svojo oblast in potem v peklensko brezdno. Skoraj celi svet je bil takrat podložen hudobnemu duhu in skoraj vsi ljudje so ga v malikih molili kot svojega Boga. Prava vera je bila skoraj pri enem samem ljudstvu, to je pri Izraelcih, in v enem samem majhnem kraljestvu, to je v judovski in galilejski deželi; vse druge dežele, vsa druga kraljestva so bila neverna in so služila hudiču, ker so zaslepljeni ljudje molili in častili malike, kakor da bi bili živi bogovi. Zakaj hudiči, kakor pravijo sveti cerkveni očetje, so bili v tistih podobah in so govorili iz njih. Zato so darovali ljudje tem podobam, ali pravzaprav hudičem, ki so bili v njih, ne samo živali, ampak večkrat tudi svoje otroke, katere so klali ali žive sežigali![1]) In to so delali ne samo neverniki, ampak večkrat tudi Judje, ki so velikokrat padli v malikovanje, ter molili malike — zlata teleta, tako da sta med dvanajsterimi izraelskimi rodovi samo dva roda še služila Bogu in ohranila pravo vero. Zato so angeli, ki so to gledali že črez tri tisoč in pet sto let, želeli iz srca, da bi prišel Kristus, da bi strl kači glavo in popolnoma ponižal nje napuh.

Sveti angeli so dokaj pomilovali ljudi, ker so videli, da hudiči vsak dan spravijo toliko tisoč ljudi v pekel in v večni ogenj. Pogubovalo se je pa toliko ljudi, ker Bog ljudem, kot nevrednim, takrat ni izkazoval toliko milosti, da bi se bili lažje branili hudiču. Peklenska kača tedaj je je lahko zapeljala v vsakovrstne grehe. In ker so sveti angeli vedeli, da bo Bog po Kristusovem včlovečenju ljudem dajal več milosti in potrl hudičevo oblast, zato se ni čuditi, da so tako zelo želeli, da bi enkrat napočil dan milosti.

Tretjič so angeli želeli Kristusovega prihoda, da bi se zopet napolnila mesta v nebesih, iz katerih so bili izgnani lucifer in njegovi hudobni angeli. Sveti angeli so vsak dan videli, koliko duš se pogreza v pekel, takih pa je le malo, ki so šle v predpekel. Večkrat so vzdihovali: ali ni žalostno, da praznih stoji toliko mest v nebesih, in da ga ni človeka, ki bi užival nebeško slavo? Ali ni žalostno, da bo tako malo duš prišlo k nam, in da jih toliko gre v pekel, v

[1]) Ps. 105, 37.

večno pogubljenje? Bogoslovci menijo, da čim več duš pride v nebesa, tem večje bo veselje angelov in svetnikov. Jezus nas je očitno učil, da se angeli veselijo, kadar se grešnik izpreobrne.[1]) Kadar pride tedaj duša v nebesa, obhajajo v nebesih vesel praznik in vsi nebeški duhovi imajo veliko veselje nad zveličanjem duše.

Zato tedaj so sveti angeli večkrat prosili Boga, naj se vendar usmili ubogih ljudi, in jim pošlje obljubljenega Odrešenika; in gotovo so večkrat angeli vseh deveterih vrst pokleknili pred Boga in ponižno prosili, naj Bog pogleda na revo ubogih ljudi in na grdo trinoštvo hudobnega luciferja. Oh, so govorili, usmiljeni Oče, usmili se duš, katere si ti ustvaril, in reši je po svojem usmiljenju. O edinorojeni Sin Očeta, zakaj odlašaš tako dolgo, kar si milostljivo obljubil? Kdaj bo enkrat odbila srečna ura, da pojdeš na zemljo? Glej, vsa pobožna srca vzdihujejo in vpijejo k tebi, usmili se torej revnega sveta, in pridi jih učit, tolažit, odrešit in zveličat!

2. Premišljuj, kako je Marija, prečista Devica, bolj kakor vsi očaki in preroki, tudi bolj kakor vsi angeli, želela Kristusovega prihoda.

Želje vseh angelov in ljudi se ne dajo primerjati goreči želji Marije Device po božjem včlovečenju. Kolikor je bila svetejša mimo vseh očakov, prerokov in angelov; kolikor je ona boljše spoznala mimo vseh drugih, koliko dobrega je imelo priti z Odrešenikovim prihodom v nebesih in na zemlji: toliko bolj je Marija hrepenela po Jezusovem prihodu. Marijino srce je bilo polno najbolj gorečih želj po odrešenju sveta. Zato je sv. Mehtilda takó-le pozdravljala Marijino srce: „Bodi počeščeno, o častitljivo Marijino srce, zavoljo najbolj goreče želje, s katero si pred vsemi očaki in preroki najbolj hrepenelo po Kristusovem včlovečenju.“ Tudi sv. Brigita je Mater božjo hvalila takó-le: „O presveta Devica Marija, ti veselje mojega srca, hvaljeno in češčeno bodi častitljivo srce, ki je po božjem včlovečenju hrepenelo tako goreče, bolj kakor vse stvari v nebesih in na zemlji, da je plamen njegove ljubezni segal k Bogu Očetu gori v visoka nebesa. To je ganilo tudi Sinu božjega, da je od Očeta z ognjem sv. Duha prišel doli v tvoje častitljivo telo.“ Iz vsega tega se vidi, kako željno je Marija pričakovala Kristusovega prihoda.

3. Premišljuj, kako je ta želja v Marijinem srcu vedno rastla.

Prvič moramo vedeti, da se ji je ta želja že zgodaj zbudila. Ko je namreč spoznala, da se hoče Bog za zveličanje človeškega rodu včlovečiti in tako zadostiti za Adamov greh: je takoj začela po

[1]) Luk. 15, 10.

Zveličarju vzdihovati in goreče prositi, da bi doživela ta srečni čas; to priča ona sama s temi besedami: „Jaz sem vselej iz srca želela doživeti čas Njegovega rojstva, ker bi bila rada postala služabnica njegove matere.“ Oj, kako goreče so bile te želje, to hrepenenje! Sv. Bonaventura piše, da je Marija sama razodela, da je vsako noč vstajala k molitvi in je med drugim prosila Boga, naj bi ji Bog dodelil milost, doživeti čas božjega včlovečenja, zato da bi mogla videti Njegovo mater, ter je govorila: „O moj ljubi Bog, ohrani mi moje oči, da bom mogla gledati devico, ki bo rodila tvojega Sinú. Ohrani mi moje roke, da ji bom mogla služiti. Ohrani mi moje noge, da bom mogla hoditi v njeni službi. In nazadnje ohrani mi moja kolena, da bom mogla rojenega Sinu moliti v njenem naročju!“ Če je tedaj Marija že v svojih otročjih letih vselej o polnoči vstajala, da je tako goreče prosila za to milost, morala je pač ta njena želja še zeló naraščati in postati dokaj velika in silna. Ako bi namreč v naših dneh kdo vsako noč vstal, da bi si od Boga izprosil kako milost in bi tako delal celih deset let, bi gotovo vsi govorili: Ta človek mora Boga prositi nekaj posebno velikega in mora imeti veliko željo, da ga Bog usliši, ker prosi tako dolgo in goreče.

Ker so pa v Marijinem srcu sveti plameni ali goreče želje vedno le rastle, ni jih mogla več skrivati pred pobožnimi osebami; kadar je tedaj ž njimi bila, se je ž njimi pred vsem drugim pogovarjala o prihodnjem Zveličarju, in kake milosti bo prinesel svetu, in kako čisto Devico bo imel za svojo mater. Ko je bila še v templu, je šla pogostoma k sveti stari Ani, ki je tudi v templu živela in je bila prerokinja, in je tedaj gotovo tudi vedela čas Odrešenikovega prihoda; zato ji je govorila: „O ljuba služabnica božja, kaj se vam pač zdi o prihodnjem Mesiju? Ali je blizu čas, ko ima priti Zveličar sveta?“

In stara Ana ji je odgovarjala: „Oj pobožna Devica, jaz imam že črez sto let, in sem blizu osemdeset let služila v templu, nadejaje se doživeti srečni čas. Ti pa, ljuba moja hči, si še mlada in utegneš doživeti ta čas. Kolikor mi je namreč mogoče spoznati iz preroških obljub, zdi se mi, da mora ta čas prav kmalu priti.“ — Na to je Marija rekla: „Oj, kako srečno bi se štela, ako doživim ta čas; nobene večje milosti bi si na zemlji ne želela kakor to, da bi mogla videti Devico, ki bo rodila Zveličarja; to mora biti namreč dokaj sveta Devica, ki bo neskončnega in najsvetejšega Boga nosila pod svojim srcem. Zato prosim Boga, da bi mogla to Devico videti in ji služiti.“ S temi in enakimi pogovori sta si ti dve duši večkrat zanimali in pri tem prelili marsikako solzico hrepenenja.

In bolj ko se je bližal čas milosti, bolj so rastle Marijine želje

v njenem čistem srcu. Ko je bila tedaj s sv. Jožefom poročena, je v svojem srcu čutila od tistega časa do svojega oznanjenja (to je od 23. prosinca do 25. sušca), vedno nov plamen svetih željá. Skoraj da ni delala nič več, kakor da je noč in dan vzdihovala k Bogu, naj vendar enkrat pošlje dolgo zaželjenega Mesija. S takim silnim vzdihovanjem je tedaj Marija pri Bogu izprosila Mesijev prihod, ker je soglasno mnenje svetih cerkvenih očetov, da je Marija tista močna žena,[1]) katera je Gospoda Boga potegnila z nebes, in da je ona sama s svojo gorečo ljubeznijo Boga bolj silila ali ganila, da je prišel na zemljo, kakor vsi sveti angeli, očaki in preroki skupaj. Počasti torej presveto Devico in govori večkrat ta-le:

Pozdrav k srcu, telesu in duši Marije Device.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, in češčeno bodi neomadeževano Marijino srce, njeno telo in njena duša na vekomaj. Amen.

O Marija, prečista Mati in Devica, jaz ubogi grešnik pozdravljam tvoje deviško srce, ki je bilo vselej čisto vsega madeža in vsakega greha.

O presveta Devica, ponižno pozdravljam tempel tvojega neoskrunjenega telesa, v katerem si nosila mojega Gospoda in Boga.

O čudapolna Mati, jaz pozdravljam z največjo pobožnostjo tvojo prečisto, z vsemi darovi, čednostmi in milostmi okinčano dušo. O Marija, ki si našla milost pri Bogu, jaz te prosim po vseh plamenih ali željah tvojega presvetega srca, po tvojem neoskrunjenem telesu in po tvoji najsvetejši duši: vžgi moje srce s samimi svetimi in čistimi željami, da bom s čistim srcem, čistim telesom in z neomadeževano dušo vzdihoval k Bogu, po Bogu hrepenel, nazadnje k njemu prišel, in svojo največjo in večno dobroto, svoj začetek in konec, svojega Zveličarja, Odrešenika in svojo največjo srečo in večno zveličanje dosegel, po Kristusu, s Kristusom in v Kristusu, Gospodu našem. Amen.

[1]) Preg. 31, 10.

3. Hrepenenje katoliške cerkve po Kristusovem prihodu.

»*Pokaži nam, Gospod, svojo milost, in dodeli nam svoje zveličanje.*«
(Ps. 84, 8.)

1. Premišljuj, kako krščanska cerkev v adventnem času premišljuje vzdihovanje svetih očakov in prerokov po Kristusovem prihodu.

Cerkev vpije z očaki k nebesom: „Rosite ga nebesa od zgoraj in oblaki dežite pravičnega. Odpri se zemlja in rodi Zveličarja!“[1]) Tako vzdihuje večkrat k nebesom in premišljuje revno stanje sveta pred božjim včlovečenjem in potrebe grešnega človeškega rodú, ki je bil brez tolike milosti, katero zdaj uživamo v obilnosti. Sv. Pavel popisuje to z lepo priliko, ko pravi: „Noč je prešla, dan se je približal,“[2]) kakor da bi rekel: V stari zavezi je bila kakor vedna noč; ta noč pa je zdaj prešla, in veden dan je napočil; kakor se ločita noč in dan, tako se ločita stara in nova zaveza. Po noči je temno, mrzlo in vlažno; po dnevi pa je svetlo, gorko in suho. Nekdaj so hodili ubogi ljudje po temi, imeli so prav malo spoznanja o Bogu in o božjih rečeh. Prav malo so vedeli o nebeškem zveličanju in o večnem povračilu dobrih del. Zato so pa tudi malo hrepeneli po nebesih; česar človek namreč ne pozna, tega ne išče. Potem je bilo tudi mrzlo, ker so ljudje prav malo ljubili Boga, in vsa njih ljubezen se je vrtela okoli posvetnih reči. Bili so mrzli, zaspani in okorni za vse dobro, in mrzli v pravi ljubezni do bližnjega. Tretjič je bilo v tako dolgi noči tudi vlažno; vlažnost hudobnega poželjenja je bila namreč izpridila mnogo src, in ljudje so se gnali navadno le po tem, kar je bilo všeč občutkom in njih spačenemu poželjenju. Tako so živeli ubogi ljudje v vedni noči, hodili so okoli kot slepci, in so prav lahko padli v brezdno pogubljenja. Sicer je bilo tudi tistikrat mnogo pobožnih ljudi, ali to se je godilo po posebni milosti božji zavoljo predvidenih Kristusovih zaslug. Sedaj pa delí Bog svojo milost še obilneje po zaslugah Kristusovih; in sedaj prizanaša bolj kakor nekdaj grešnikom z ozirom na Kristusovo zadoščenje za grehe celega sveta.[3])

2. Premišljuj voljo in mnenje svete cerkve, da imamo namreč mi verniki želeti Kristusove milosti, zveličanja in odrešenja tako goreče, kakor so želeli pravični v stari zavezi.

[1]) Iz. 45, 8. — [2]) Rim. 13, 12. — [3]) II. Kor. 5, 18.

Sveti advent ima svoje ime od prihoda. To namreč pomenja latinska beseda „adventus“. Zakaj katoliški kristjani v tem svetem času premišljujemo veliko skrivnost prihoda Odrešenikovega ali božjega včlovečenja. Ne premišljujemo pa te skrivnosti tako, kakor se je pred več stoletji godilo, ampak tako kakor da bi se Kristus še le v tem adventu včlovečil in se imel šele o prvem božiču roditi, zato da nas reši greha in večne kazni, in da nam zasluži potrebno milost, s katero moremo delati dobro in si služiti nebesa. Tako namreč obhaja cerkev sveti advent, in tako hoče tudi, da ga mi obhajamo. Tudi Kristus se dela, da tako rečem, zopet proti nam v tem času, kakor da bi se bil komaj sedaj včlovečil, in kakor da bi v jaslih ležal kot malo dete, ter hoče, da ga tudi mi častimo, kakor so ga častile nekdaj pobožne duše, ko je zares bil v jaslih. Varuj se tedaj v svetem adventnem času greha; kdor v adventu greši, je, kakor da bi dete Jezusa od sebe pehal; in njemu ne pride Jezus kot Odrešenik, ampak kot sodnik, da ga ostreje sodi.

Zato nas opominja katoliška cerkev z besedami sv. Pavla: „Spoznajte ta čas, ker ura je že, da od spanja vstanemo. Zakaj sedaj je naše zveličanje bližje kakor takrat, ko smo verni postali. Noč je prešla, dan pa se je približal. Vrzimo tedaj od sebe dela teme, in oblecimo orožje svetlobe. Kakor po dnevu pošteno hodimo, ne v požrešnosti in pijanosti, ne v nečistosti in nesramnosti, ne v kregu in v nevoščljivosti: temveč oblecite Gospoda Jezusa“ (to je: njegove čednosti).[1]) Sveta cerkev nam hoče s temi besedami reči: Začnite v tem svetem času enkrat se v resnici izpreobračati in z večjo gorečnostjo po popolnosti hrepeneti, se bolj greha varovati in ponižnejše živeti, kakor do sedaj. Ne dajajte vedno telesu in poželjivosti vsega, kar poželjuje; zatajujte se, manj govorite, pa več molite, zato da detetu Jezusu mehko posteljico pripravite v svojem srcu, to je, da bodete pripravni sprejeti milosti, ki vam jih hoče Jezus v prihodnjih praznikih obilneje deliti.

3. Premišljuj, da je vzdihovanje dobra, koristna, močna in zaslužna vaja.

Tega ti ne bom razlagal s svojimi, ampak s Kristusovimi besedami, ki se beró v razodenju sv. Mehtilde; so pa te-le:

„Vzdihovanje ima tako moč, da kadarkoli človek vzdihne, se bolj k meni približa. Vzdihovanje, ki se godi iz ljubezni do mene, ali iz poželjenja moje milosti, dela tri reči v duši. Prvič krepi dušo in ji daje moč, kakor lepa dišava človeka krepi in ga oživi. Drugič razsvetljuje dušo, kakor solnce temno jamo. Tretjič stori dušo, da

[1]) Rim. 13, 11—14.

je vdana Bogu, da se ji osladi vse dejanje in trpljenje. Kdor pa vzdihuje iz kesa in žalosti črez grehe, spravi in pomiri dušo z Bogom, ji zadobi milost in razjasnjuje pobito vest.“ In Kristus je pristavil še to-le: „Ker je pa en sam vzdihljej tako koristen in Bogu tako dopadljiv, koliko več premore kes in žalost duše črez svoje grehe! Mene namreč človek lažje doseže kakor druge reči. Mene zamore človek zadobiti s samo voljo ali z enim zamim vzdihljejem, ako se le srčno kesá svojih storjenih grehov.“

O kako tolaživne so te besede! Poglej tedaj, pobožni kristjan, kako moč ima vzdihovanje in koliko dobrega zamoreš tako zadobiti; navadi se k Bogu pogostoma vzdihovati; po noči in črez dan vzdihni večkrat pohlevno iz srca k Bogu. Da boš pa vedel, kako je treba vzdihovati, hočem ti tukaj podati nekaj takih vzdihljejev, ki ti lahko služijo ne samo za advent, ampak tudi za celo leto.

Vzdihljeji.

1. O Bog, bodi milostljiv! O Bog, usmili se me! O Bog, odpusti mi moje grehe! O dobrotljivi Bog, iz srca mi je žal, da sem te tolikokrat zaničeval in razžalil. Oh, preljubeznivi, najsvetejši Bog, zakaj sem te razžalil! Oh, da ne bi bil nikoli grešil! O gorjé meni, kaj sem storil! O Bog, usmili se me, in odpusti mi vse moje hudobije. Amen.

2. O preljubeznivi in najdobrotljivejši Bog, stori, da bom enkrat pobožno živeti začel; dodeli mi, da te začnem enkrat iz srca ljubiti, in da v prihodnje bogaboječe živim, ter v vsem svojem dejanju in nehanju tebi dopadem. Oh, da bi ti mogel jaz tako pokorno služiti, kakor so služili in ti še služijo pokorni ljubi angeli in svetniki v nebesih! Glej, o moj Bog, tu imaš moje srce; napolni je z dobrimi željami, tvoja volja naj mi pokrepča srce, in stori, da bo vse sveto in tebi dopadljivo, in da se bo popolnoma vdalo tvojemu srcu in tvoji volji.

3. O preljubeznivi Bog, ti veš, kako moje srce želi tebe ljubiti in popolnoma biti tvoje. O moj Bog, jaz te ljubim iz celega srca in iz vseh svojih moči. Čislam te in ljubim te črez vse, kar je na svetu, in bolj kakor svoje

srce. Rajši bi si dal izruvati srce, kakor kaj storiti, kar bi bilo zoper tvoje svete zapovedi. Ohrani me, o moj Jezus, v svoji ljubezni, in pomnoži jo vsak dan v mojem srcu. Amen.

Vzdihovanje očakov.

O Gospod, prigibni nebesa, in pridi sem doli; pridi in reši nas, o Gospod, naš Bog; po svojem usmiljenju obišči nas, ki izhajaš z visokosti. Razsvetli tiste, ki sedijo v temi, v smrtni senci, in ravnaj naše noge na pot mirú. O Gospod, obudi svojo moč, in pridi, da nas odrešiš in zveličaš. Prosimo te, o Gospod, pošlji ga, katerega hočeš poslati, in reši nas iz rok naših sovražnikov. Pridi, Gospod, in ne mudi se, in odpusti grehe svojemu ljudstvu. O Bog moči, izpreobrni nas, in pokaži nam svoje obličje, in bomo zveličani. O Gospod, mi ne gremo od tebe, in ne nehamo, dokler nas ne oživiš. Gospod, pošlji nam doli Jagnje, ki ima črez vso zemljo gospodovati, daj, da pride na goro Sionsko, da gospoduje črez nas časno in večno. Amen.

4. Marijino oznanjenje.

»*Bil je angel Gabriel od Boga poslan k Devici.*« (Luk. 1, 26.)

1. Premišljuj gorečo željo Marije Device, da bi se Bog včlovečil.

Devica Marija je od prve svoje mladosti želela, da bi se Bog včlovečil; čim bližje pa je prihajal ta srečni čas, tembolj je rastla ta njena želja. Saj je bila ona sama srečni cilj vsega čakanja in hrepenenja po Krisusovem prihodu, v nji so imele svoj konec doseči vse želje in vzdihovanja pobožnih starih očakov; zato je bilo njeno hrepenenje po Zveličarju sveta neizrekljivo. Ko je tedaj nazadnje prišel dolgo zaželjeni čas in nastopila najsrečnejša noč pred pet in dvajsetim dnevom sušca meseca (ki je bil tisto leto v petek), katero noč se je imel Bog včlovečiti, se je bilo presveto Marijino srce tako vžgalo z ognjem božje ljubezni, kakor še nikdar prej. Ko je bilo tedaj zvečer, se je zaprla v svojo stanico, pokleknila na gola tla, povzdignila roke in oči proti nebu, in je začela goreče moliti in iz

srca vzdihovati. Nikoli ni noben človek molil tako goreče, kakor je takrat molila Marija; in nikoli ni noben človek tako vzdihoval k Bogu, kakor je vzdihovala tu Marija. Živo je premišljevala veliko božjo dobroto, da se hoče Bog tako zelo ponižati in slabo človeško meso vzeti ná-se, da reši človeka; in to premišljevanje jo gane tako, da začne ihteti. Ko pa še premišljuje veliko revščino človeškega rodu, ki ne more biti več brez Zveličarja, začnó jej še obilneje teči solze, ona pa še bolj vzdihovati k Bogu.

Presveta Devica sklene svoje roke, obrne objokane svoje oči proti nebu in pravi s prerokom: „O Gospod, kako dolgo bom klicala in me ne boš uslišal? Kako dolgo bom k tebi vpila, in mi ne boš pomagal?“[1]) O usmiljeni Bog, daj se omečiti po tolikih solzah svojih zvestih služabnikov in služabnic! Oh, poglej na-me in na vroče solze te svoje nevredne služabnice; poslušaj moje srčno vzdihovanje in ne zavrzi moje pohlevne molitve. O Gospod, usmili se, usmili se ubogega človeškega rodu, kateri že štiri tisoč let vzdihuje pod težkim satanovim jarmom. Usmili se starih očakov, ki neprenehoma k tebi vzdihujejo in vpijejo iz svoje temne ječe! Oh, predêri nebesa in stopi doli! Pridi vendar enkrat, ti edino veselje, edina tolažba in zveličanje žalostnih!“

2. Premišljuj, kako je Bog poslal arhangela Gabriela.

Dobrotljivi Bog se je dal omečiti z Marijinimi prošnjami in njenim vzdihovanjem, in je poklical svetega arhangela Gabriela, ki je z velikim spoštovanjem stal pred prestolom presvete Trojice. Bog Oče mu pravi: Slišal sem jok ubogih, in sklenil sem poslati jim Zveličarja. Podvizaj se torej v mesto Nazaret k naši preljubi hčeri Mariji, ki je z Jožefom poročena, in mi dopada nad vse druge stvari. Pozdravi jo v mojem imenu in reci ji, da jo je moj edinorojeni Sin izvolil za svojo mater. Opominjaj jo, naj k temu privoli in sprejme to veliko milost.

Sv. Gabriel, to slišavši, pade pred Bogom na svoj obraz in ga moli in počasti; potem vzame več legijonov angelov s seboj, zato da bi to poslanstvo, kateremu ni bilo še nobeno drugo enako, bilo tem slovesneje k časti Bogu in njegovemu Mesiju. Tu je bilo čuda gledati, kako veselo so angeli z visokih nebes hiteli doli in dobrotljivemu Bogu z veselim srcem prepevali hvalo.

Ti neštevilni angeli torej so prišli do Nazareta in so se postavili, kakor govori razodenje sv. Mehtilde, v lepem redu okoli hišice Device Marije. Sv. Gabriel pa je šel, kot poslanec nebeškega kralja, sredi med ognjenim korom serafov v najsvetejše, to je, v stanico k Devici,

[1]) Hab. 1, 2.

in serafini so stali okoli presvete Device, in so razsvetljevali stanico s tako svetlobo, da se ji solnčna svetloba nikakor ne dá primerjati.

Marija je gotovo sicer že večkrat videla svete angele, pa nikoli se ji še ni bil noben angel prikazal tako lep in veličasten in spremljan od toliko nebeških duhov. In kar je bilo še več, ona je s svojimi telesnimi očmi videla ne samo vnanjo angelovo podobo, ampak je tudi z očmi svojega uma videla in spoznala znotranjo lepoto in pravo bitje nebeških trum, kar je neprimerljivo ljubeznivejše, prijetnejše in slajše kakor gledanje same telesne postave. Zakaj kolikor je duša boljša, lepša in popolnejša kakor telo, toliko je boljši, prijetnejši in slajši pogled duše kakor telesa. Zato si ne more noben človek misliti, kakšno veselje je Marija takrat čutila na duši in na telesu, ko je po posebni milosti božji videla zunanjo in znotranjo lepoto enega izmed najimenitnejših angelov.

3. Premišljuj, kako je arhangel Gabriel Marijo pozdravil.

Ko je arhangel Gabriel stopil v stanico k Mariji, se ji je globoko priklonil. Marija je klečé molila s sklenjenimi rokami in s pobešenimi očmi. Arhangel ji tedaj reče prijazno, počasi in spoštljivo: „Češčena, milosti polna, Gospod je s teboj, blagoslovljena si med ženami!“[1]) Ko je bil te besede izgovoril, počakal je tiho, kaj mu Devica poreče na to. Marija pa se je bila tega pozdrava prestrašila tako, da ni vedela, kaj bi mislila ali rekla.

Nikoli še ni bilo do tiste ure slišano, da bi bil angel pozdravil človeka. Pozdraviti namreč koga, se pravi toliko, kakor ponižati se pred njim; ker so pa angeli po svoji naravi veliko veljavnejši in višji kakor človek, zato se ni še nikoli noben angel pred človekom tako ponižal in ga tako pozdravil. Sedaj pa je Marija videla, da se je angel pred njo priklonil tako globoko in jo pozdravil tako prijazno. V drugič se je Marija prestrašila, ko jo je angel imenoval milosti polno, ker ni še nobenkrat angel človeka imenoval tako; pa tudi ni nobenega človeka na zemlji, da bi bil vreden tako imenovan biti, ker ni bil nobeden tako svet in tako poln božje milosti, kakor je bila Marija. Tretjič se je še bolj prestrašila, ko ji je angel rekel: Gospod je s teboj, ker je dobro umela, da ta beseda ne pomeni samo, da je Bog ž njo s svojo milostjo, kakor je z vsakim pobožnim človekom, ampak da hoče tudi osebno biti v njenem telesu, in se v nji in iz nje včlovečiti, kakor ji je Gospod sam razodel. Nazadnje se je prestrašila, ker ji je angel rekel: blagoslovljena si med ženami, ker je dobro umela, da ji s tem ni samo pred vsemi drugimi

[1]) Luk. 1, 28.

ženami dal prednost, ampak da imajo vse druge žene po nji biti blagoslovljene.

4. Premišljuj, koliko nadnaravno in neizrečeno moč ima angelsko češčenje.

Ker tega češčenja ni iznašel noben človeški um, ampak modrost presvete Trojice, ki je ukazala angelu tako govoriti; zato so vse besede angelskega češčenja tako močne, da je ta molitvica po očenašu najmočnejša, kakor priča sama Mati božja, ko se je enkrat prikazala sv. Mehtildi. Mehtilda ji je bila rekla tako-le: „O nebeška kraljica, ko bi vedela, katero pozdravljenje ti je najljubše, iz srca rada bi te pozdravljala ž njim.“ Marija se ji je nato prikazala in na svojem srcu je imela zapisano z zlatimi črkami angelsko češčenje ter ji je rekla: „Nobeno pozdravljenje mi ni ljubše od tega. Z besedami »milosti polna« me je sv. Duh z vsemi božjimi milostmi obogatil tako, da pri meni milost najde vsak, ki je išče. Z besedami »Gospod je s teboj« se spominjam na zedinjenje in dejanje, ki ga je presveta Trojica storila na meni, ko se je Sin božji včlovečil v mojem telesu. Kar sem pa jaz tistikrat občutila, tega ne more noben človek zapopasti. Z besedami »blagoslovljena si med ženami« izpričujejo strmé vse stvari, da sem jaz blagoslovljena in povišana nad vse stvari v nebesih in na zemlji.“

Iz teh besed Matere božje spoznamo, kako moč ima to češčenje in koliko visokih skrivnosti ima v sebi; zato naj pač vsak kristjan pogostoma in pobožno moli angelsko češčenje z namenom, ponoviti veselje, ki ga je Marija občutila in ga še občuti pri tem češčenju. Da torej ta dobri namen ponoviš, da hočeš Marijo Devico z angelskim češčenjem tako razveseljevati, naj ti služi to-le:

Zlato angelsko češčenje.

Češčena si Marija, v tisti ljubezni in časti, s katero te je dala pozdraviti presveta Trojica. Češčena si po vsemogočnosti Boga Očeta, s katero te je tako pokrepčal v milosti in tako stanovitno ohranil, da si ostala vselej prosta vsega greha. Češčena si po modrosti Sinú božjega, s katero te je tako razsvetil, da razsvetljuješ kot svetlo solnce nebesa in zemljo. Češčena si v sladkosti sv. Duha, s katero je prešinil celo tvojo dušo in te naredil tako prijazno in dobrotljivo, da vsi, kateri te iščejo, najdejo po tebi milost božjo. Zato te po pra-

vici hvalijo in častijo vsi národi te zemlje in pravijo: Sveta Marija, Mati božja, prosi za nas uboge grešnike, da po Jezusu Kristusu v Bogu obogatimo, najdemo in zadobimo dobrote in zaklade milosti in večne slave. Amen.

O presveta Devica Marija, tako te hočem pozdravljati in prositi z vsako ‚Zdrava Marijo', kolikorkrat bom slišal ali izgovarjal najsvetejši imeni Jezus in Marija, ali rekel: Hvaljen bodi Jezus in Marija! Amen.

5. Marijina ponižnost, čistost in modrost.

»*Ko pa to sliši, se prestraši njegovega govorjenja.*« (Luk. 1, 29.)

1. Premišljuj Marijino ponižnost, njen strah in odgovor. Veliko ponižnost in modrost Marijino lahko spoznamo iz njenega ponižnega molčanja in iz njenega modrega odgovora, ki ga je dala angelu. Sv. Lukež pravi: „Ko je to slišala, prestrašila se je nad njegovim govorjenjem (to je nad svojo hvalo) in je mislila, kakšno bi bilo to pozdravljenje." Ko je namreč angel pozdravil Marijo tako prijazno in s tolikim spoštovanjem, se kar nič ni prevzela zavoljo te časti, ampak prestrašila se je, rdečica jo je spreletela in se je te časti mislila nevredno. Zato je sramežljivo pobesila svoje oči in si je sama pri sebi mislila: ‚Moj Bog, kaj pač pomeni ta pozdrav, kaj misli angel, da govori o meni nevredni stvari take visoke reči? Čemu me nebeški veljak tako ponižno pozdravlja in me imenuje milosti polno, ker vendar nimam v sebi ali sama od sebe nič dobrega? Je-li mogoče, da pravi, da bo Gospod nebes in zemlje prebival v meni, ki sem vendar najnižja, najmanjša med vsemi njegovimi stvarmi? Sem li jaz blagoslovljena med ženami, ki vendar niti nisem vredna, da bi ji sezula črevlje ali opravljala najmanjšo službo?' Te in enake reči si je mislila Marija in pogrezovala se je vedno bolj v brezdno svoje ničnosti.

Ko je angel dolgo čakal in se čudil globoki njeni ponižnosti in pohlevnemu njenemu molčanju, ji je zopet govoril prijazno: „Ne boj se, Marija, ker si našla milost pri Bogu. Glej, spočela boš v svojem telesu in rodila Sinú, in imenuj njegovo ime Jezus. Ta bo velik in Sin Najvišjega imenovan. In Gospod Bog mu bo dal sedež Davida, njegovega očeta (to je, duhovno kraljestvo, čegar podoba je

bilo Davidovo) in bo kraljeval v hiši Jakobovi (to je, v cerkvi) vekomaj. In njegovemu kraljestvu ne bo konca", to je, v resnici bo večno kraljestvo.[1])

O moj Bog, kdo nam more dopovedati, kaj so učinile te angelove besede v Marijinem srcu, ker ji je tako očitno rekel, da je ona tista presrečna Devica, ki ima roditi Zveličarja? Zakaj angel je hotel reči: ‚O prečista Devica, ne boj se nič in tudi ne čudi se, temveč veseli se, glej, kar si tako dolgo želela, to se bo sedaj zgodilo. Ti si večkrat z vročimi solzami prosila Boga, da bi ti dal doživeti čas njegovega včlovečenja; glej, sedaj je prišel ta čas. Sin božji hoče namreč to uro in v tebi postati človek, samo da ti privoliš. Ti si dolgo želela, videti tisto devico, ki ga ima roditi; glej, ti si tista devica, katero je Bog pred vsemi drugimi izbral za tako visoko čast. Ti si večkrat prosila, naj ti Bog ohrani tvoje ude, da boš stregla tisti devici in molila Sina božjega v njenem naročju. Glej, to milost je Bog izkazal tebi in ti boš imela svojega Zveličarja v svojem deviškem in materinem naročju.' — Te in enake besede je govoril angel Mariji in ji je jasno in obširno razkladal to veliko skrivnost.

Ali tem angelovim besedam se je Marija še bolj čudila. Od prevelike ljubezni, ponižnosti in pohlevnosti so ji solze tekle iz oči ter si je mislila: ‚Ti moj Bog, jaz sem najnevrednejša stvar na svetu. Zato te prosim, dobrotljivi Bog izvoli drugo za tako čast, ker bi bila največja nečast za tvojega presvetega Sinú, ako bi se rodil iz take nevredne stvari.' In več takega je Marija premišljevala, ker si nikakor ni mogla misliti (tako ponižna je bila), da ima biti ona Mesijeva mati.

2. Premišljuj Marijino nepopisljivo čistost in njeno modro pomišljevanje potem, ko je bil angel izgovoril.

Ko je še dolgo molčala v svoji ponižnosti, je nazadnje z največjo modrostjo, ponižnostjo in skrbnostjo za svojo deviško čistost izpregovorila ter angela vprašala: „Kako se bo to zgodilo, ker moža ne poznam?"[2]) Kakor da bi hotela reči: Kako je mogoče, da bom povila dete, ker sem Gospodu Bogu obljubila devištvo in tudi ženina pregovorila k temu? Zato ne morem privoliti v to, kar ti tirjaš od mene.

Ko je angel te besede slišal, se je čudil visoki njeni modrosti in ji je dalje govoril: „Sv. Duh bo prišel v te in moč Najvišjega te bo obsenčila."[3]) Hotel je reči: O prečista Devica, ti bi rada vedela, kako se bo to zgodilo. Ali jaz ti povem, da je ta skrivnost tako velika, da ti jaz tega ne morem razložiti. To bo delo sv. Duha. Njegova moč in dobrota bo to naredila; zato se ti ni bati, da boš

[1]) Luk. 1, 30—33. — [2]) Luk. 1, 34. — [3]) Luk. 1, 35.

pri tem izgubila svoje devištvo. „Moč Najvišjega te bo obsenčila (zato da tvoje mehko srce zamore prenesti plamen nebeškega ognja). In zato bo Sveto, katero bo rojeno iz tebe, imenovano Sin božji," o katerem pravi sveto pismo, da je „žrôč ogenj".[1])

Nato je hotel angel Mariji povedati veselo novico, zato je rekel: „Glej, Elizabeta, tvoja teta, je tudi spočela sinú (pred šestimi meseci) v svoji starosti." Ker ne bi nobeden mislil, da tako stara žena more še postati mati, zato vidiš očitno, da pri Bogu ni nemogoča nobena reč.

Pomisli, koliko besed je bilo treba angelu govoriti, najponižnejšo in najčistejšo Devico pripraviti, da naj privoli postati Mati božja.

3. Premišljuj Marijino hvalevredno in ponižno previdnost.

Zveličanje celega sveta, pravi sv. Bernard, je bilo takrat v rokah presvete Device; in ko je ona privolila v to, si je v tem samem pridobila večjo zaslugo, kakor si morejo vsi angeli in ljudje z vsemi svojimi dobrimi deli kdaj pridobiti. Zato govori sv. Bernard: „Da to prav razumeš, vedi, da je presveta Devica imela več vzrokov, braniti se ponujeni časti. Prvič, ker je mislila, da je ta čast previsoka za njo in ona nima takih čednosti, ki jih mora imeti Mati božja. Drugič, ker je menila, da ona ne more tako mogočnemu Gospodu in Sinu Najvišjega streči tako, kakor tirja njegovo neskončno veličastvo. Tretjič, ker se je bala, da ne bi mogla prestati velikega trpljenja, ki bi ga ž njim imela trpeti." Razodenje sv. Brigite namreč pravi, da ko je Marija še v otročjih letih brala v knjigah svetih prerokov, da ima Bog postati človek in veliko trpeti, je imela neizrečeno sočutje ž njim zavoljo goreče ljubezni, s katero je ljubila Boga, akoravno takrat še ni vedela, da bo ona njegova mati. In čim dalje je živela, tembolj je v nji rastlo to sočutje z njegovim trpljenjem. To je Mati božja takrat, ko je angel bil pri nji, prav dobro premislila, in zato se je tako obotavljala, preden je privolila.

Da bi jo bil angel kaj malega odvrnil od teh misli, ji ni nič govoril o prihodnjem Kristusovem trpljenju, ampak le vesele reči ji je pravil, ko je govoril: „Ne boj se, Marija, ker boš Sinú spočela; ta bo velik in Sin Najvišjega imenovan. In Gospod Bog mu bo dal sedež Davida, njegovega očeta, in bo kraljeval v hiši Jakobovi vekomaj; in njegovemu kraljestvu ne bo konca." Glej, kako velike reči pravi Gabriel o detetu, ali niti besedice ne črhne o njegovem bridkem trpljenju, kako ga namreč hiša Jakobova ali judovsko ljudstvo ne bo hotelo spoznati za svojega kralja, ampak ga bo zaničevalo in zavrglo. Vendar pa je Marija v vse to privolila z največjo mo-

[1]) V. Mojz. 9, 3.

drostjo, ljubeznijo in potrpežljivostjo, ko je rekla: „Glej, dekla sem Gospodova!“[1]) Počasti torej Marijino ponižnost, čistost in modrost in moli:

Molitev.

Hvaljen bodi Jezus in počeščena bodi Marijina ponižnost na vekomaj. Amen.

O najponižnejša Devica, na tvojo ponižnost se je Gospod ozrl; oh, od kod imaš tako ponižnost ob takih čednostih? Kako je pač mogoče, da se toliko ponižuješ, ker te vendar Bog tako povišuje? Angel te imenuje milosti polno, in ti se misliš polno pomanjkljivosti. Angel pravi: Gospod je s teboj, in ti praviš, da imaš le revo in uboštvo. Angel te imenuje blagoslovljeno med ženami, in ti meniš, da si najzadnja med vsemi. Da se jaz ponižujem in da se imam za velikega grešnika, ni čuda, temveč gola resnica, in tako se spodobi, da govorim. Da se pa ti imaš za ubogo grešno stvar, to je čudo največje ponižnosti, ker v tebi ni bilo nikoli nobenega greha, ampak sama gola čednost in svetost. Oh, najponižnejša Devica, prosi po svoji veliki ponižnosti, prosi za me nevrednega in vendar napuhnjenega grešnika; prosi, oh, prosi svojega najponižnejšega Sinú, Kristusa Jezusa, da vzame od mene duha napuha in prevzetnosti, in da mi podeli pravo ponižnost kot podlago vsake čednosti. Amen.

6. Marija privoli, Sin božji se včloveči.

»*Glej, dekla sem Gospodova, zgôdi se mi po tvoji besedi.*« (Luk. 1, 38.)

1. Premišljuj: Marijino privoljenje je bilo zaželjeno. Sv. Bernard pravi, da je arhangel Gabriel Devici tako-le prijazno govoril: ‚Marija, ti boš spočela Sinu, ne od moža, ampak od sv. Duha. Slišala si, da bo Sin božji in da ti tvojega devištva ne vzame. Glej, v tvoje roke je dejana cena človeškega rodu, kateri bo kmalu rešen, če ti privoliš. Tega te jokaje prosi Adam s svojimi iz raja izgna-

[1]) Luk. 1, 38.

nimi otroci. Tega prosijo te Abraham, David in vsi sveti očaki, ki sedijo v smrtni senci. Tega prosi ves svet, ki kleči pred tabo, kakor se spodobi. Saj od tvoje besede je odvisna tolažba revnih, svoboda vjetih in zveličanje vseh Adamovih otrok. O Devica, le kmalu odgovori, reci eno samo besedo, ki jo pričakujejo zemlja, predpekel in nebesa. Dà, kralj vseh kraljev želi tvojega privoljenja, s katerim hoče začeti odrešenje sveta. Odgovori zatorej kmalu, ne meni, ampak Bogu. Govori in spočni večno besedo. Glej, On, po katerem hrepeni ves svet, stoji pred tvojimi durmi in trka; kadar mu odpreš, pride k tebi in hoče iz tebe vzeti mesa ná-se.' — Iz teh ponižnih besed sv. Bernarda lahko spoznaš, kako je bilo naše odrešenje odvisno od Marijinega privoljenja in kako jo moramo za Odrešenika zahvaliti.

2. Premišljuj: Marijino privoljenje pričuje veliko čednost.

Dolgo je Marija dobro premišljevala, kaj ji je v tej reči storiti in kako se zadržati, nazadnje je zmagala ljubezen božja in želja po zveličanju ljudi. Zato je nazadnje privolila. Ali njene oči so bile vse solzne, njeno srce polno ljubezni in sočutja, in njena duša polna nebeških misli, tako da se sv. arhangel Gabriel in vsi angeli, ki so bili ž njim, niso mogli zadosti čuditi Marijini čednosti. Ko je bila malo pojokala, dejala je svoje roke križem na prsi, priklonila je svojo glavo globoko in ponižno klečé je izgovorila tisto mogočno besedo: „Glej, dekla sem Gospodova, zgôdi se mi po tvoji besedi!“ Hotela je reči: Jaz želim veliko več biti Gospodova dekla, kakor gospa tega sveta in kraljica nebes.

O zaželjeni odgovor! O beseda, ki obsega take čednosti, da so vredne, da bi se pisale z zlatimi črkami!

Prva čednost je bila pokorščina, ko je rekla: „Glej!“ S to besedico se je ponudila, Boga slušati tako zvesto, kakor ni še storil noben človek. — Druga čednost je bila njena ponižnost, ki se kaže v besedah: „Dekla sem Gospodova“, ker se je takrat pogreznila v brezdno svoje ničnosti. — Tretja čednost je bila njena popolna udanost, ki jo je pokazala z besedami: „Zgodi se mi“. S tem je podarila svoje srce, svojo dušo, celo svoje bitje ljubemu Bogu tako, da naj On ž njim stori, kar mu je ljubo. Tako je tudi govorila sv. Jederti: „Kdorkoli me bo spominjal na veselje, ki sem ga občutila, ko sem se s to besedo (zgodi se mi) udala z vsem, kar se ima z mano zgoditi, s popolnim zaupanjem v božjo voljo, tistemu hočem z zveličavno obilnostjo največjega usmiljenja zares pokazati, da sem njegova mati.“ — Četrta čednost je bila njena

popolna vera, ki jo je dala spoznati, ko je rekla: „Po tvoji besedi“. Takrat je namreč svoj um popolnoma podvrgla Bogu in je priprosto verjela vse, kar je bil angel k nji govoril, kakor da bi bila rekla: Dasiravno ne morem zapopasti, kako je mogoča ta velika skrivnost, vendar verujem popolnoma, da se more vse zgoditi, in da se bo zgodilo po tvoji besedi.

Marija je tedaj s tem odgovorom presegla zasluge vseh izvoljenih ter tako zaslužila Kristusa spočeti in postati Mati božja. Dà, ona je s tem odgovorom zaslužila milost, ki presega um vseh pametnih stvari. Kakor namreč božjih popolnosti ne more umeti noben razum, ne angelski, ne človeški, ravno tako popolnosti in milosti, ki jih je Marija tistikrat prejela od Boga, razumeva le sam Bog in pa Kristusova duša.

3. Premišljuj: Marijino privoljenje je bilo čudovito močno.

Na to privoljenje namreč nam je dal nebeški Oče svojega ljubega Sinú in nam je izkazal svojo največjo ljubezen, o kateri Kristus govori: „Bog je svet tako ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sinú.“[1]) In sv. Pavel pravi: „On ni prizanesel svojemu lastnemu Sinu, temveč ga je dal za nas vse.“[2]) Premisli, o človek, to preveliko ljubezen: Bog Oče nima nič dražjega, nič ljubšega, nič dopadljivejšega kakor svojega Sinú. Oče nima nič dražjega, ker Sin je toliko vreden kakor On sam, ker je njegovo lastno bitje; zato je neskončne vrednosti. Oče nima nič ljubšega, ker Sin je oni najljubši Sin, ki ga je Oče rodil iz svojega lastnega bitja in ga neskončno ljubi. Oče nima nič dopadljivejšega, ker v Sinu vidi z največjo radostjo vse svoje popolnosti kakor v živem ogledalu. Zato ima v njem svoje neskončno dopadenje. Vendar iz velike ljubezni do nas je hotel rajše tega svojega najljubšega Sinú poslati na svet, kakor človeka dalje videti revnega in ga pustiti brez pomoči, da se pogubi.

On ga nam hoče popolnoma darovati, da ima biti naš, in da naše postane tudi vse, kar ima in kar si zasluži. Oče hoče še celo to, da nas Sin s svojo drago krvjo in bridko smrtjo odreši. In akoravno Bog nič ne pridobi na slavi in blaženosti, ako se mi zveličamo, in mu zato mi nismo potrebni, akoravno smo bili mi njegovi najhujši sovražniki, in je imel od nas ali le malo hvale, ali še celo nobene zahvale pričakovati — vendar nam je hotel poslati in dati svojega Sinú. Zato mu je menda govoril tako-le: Preljubi moj Sin, ki si od vekomaj počival v mojem naročju, glej, čas je, da se vzdigneš in greš doli na svet! Glej, meni se smilijo ubogi ljudje tako, da ne

[1]) Jan. 3, 16. — [2]) Rim. 8, 32.

morem več gledati njih reve. Ker jim torej ni drugače bolje pomagati, kakor da ti postaneš človek, zato pojdi doli in pomagaj zapuščenim ubožcem. Ko se ti bo dokaj huda godila in ko te bodo nehvaležni ljudje zaničevali, bodem to vendar potrpel lažje, kakor da se ubogi grešniki pogubijo vekomaj.

Kdo se more zadosti čuditi toliki ljubezni? O neizmerna, neprecenjena ljubezen! O ljubezen, ki presega ves angelski um! Zato piše sveti apostol Pavel: „Zavoljo svoje prevelike ljubezni, s katero nas je ljubil,“[1]) nam je poslal svojega Sina na svet. Sedaj pa pomisli, o človek, kako mu boš povrnil to ljubezen. Ljubezen se dá le z ljubeznijo plačati.

4. Premišljuj: Ko je Marija privolila, je stopil Sin božji iz nebes in postal človek.

Ko je nebeški Oče svojemu Sinu tako govoril, kakor se je ravno omenilo, bi mu bil Sin lahko odgovoril: Preljubi moj Oče, ti tirjaš veliko in težko reč, in tvoja ljubezen do človeka je prevelika. Ti pošiljaš mene na svet, da naj rešim grešnike. Ali grešniki me bodo povezali, me bodo umorili, in tako mene in tebe hudo žalili. Pač je tisočkrat boljše, da se ves človeški rod pogubi, kakor da se tebi in meni zgodi taka sramota. Saj je tisočkrat boljše, da se tisti, ki so si pekel zaslužili, po pravici kaznujejo, kakor pa da se on, ki je nedolžen, proti vsi pravici umori. Ali ti je, Oče, svet bolj pri srcu kakor pa tvoj Sin? Ljubiš li bolj ljudi kakor svojega lastnega Sinú? Pomisli, Oče, da tako mene nedolžnega od sebe zapodiš v pregnanstvo, zakaj ljudje me ne bodo prijazno sprejeli, ampak hudo me bodo zaničevali, sramotili in s sramoto spravili iz sveta.

In z vsem tem si ne dobim večje časti ali slave, ne večje blaženosti, ker imam pri tebi že neskončno in neizmerno slavo, čast in blaženost. Večji del ljudi tudi ne bo imel od tega nobene koristi, ampak le večje pogubljenje, ker njih veliko ne bo sprejelo moje vere; drugi bodo mojo vero popačili; drugi zopet bodo sicer veri ostali zvesti, pa zavoljo svojih grehov se bodo pogubili.

Vse to in še več bi bil lahko Sin božji odgovoril nebeškemu Očetu in se tako umaknil težavnemu delu odrešenja sveta. In vendar se je hotel radovoljno podvreči tej težki pokorščini in vsej naši revi, in je z veselim srcem svojemu nebeškemu Očetu morda govoril tako-le:

Preljubeznivi Oče, ker je tvoja božja volja, da postanem človek, udam se in hočem tvojo božjo voljo natanko izpolniti. Grem doli na zemljo in se včlovečim. Grehe vseh ljudi vzamem na-se, in za-

[1]) Efež. 2, 4.

dostim za-nje, kakor tirja ostra pravica. Rad trpim lakoto in žejo, mraz in vročino, uboštvo in revo, preganjanje in zaničevanje, muke in bolečine in najgroznejšo smrt na križu, da prevzamem pokoro za vse krivice, ki so se ti storile od začetka sveta in se bodo storile do konca sveta, in je poplačam. Glej, jaz grem na svet, kjer vem, da bom mnogo trpel. Glej, jaz grem tiste odrešit smrti, ki mi bodo iz zgolj sovraštva naklonili najbridkejšo smrt. Glej, jaz grem v težki boj, kjer se bom vojskoval s peterimi hudimi sovražniki, namreč s svetom, z mesom, z grehom, s smrtjo in hudičem. Z eno besedo: Glej, jaz, tvoj edinorojeni Sin, grem umret sramotne smrti na lesu križa. Vendar vse to rad storim iz ljubezni do tebe, iz sočutja z ubogimi grešniki, in v tvojo čast ter v korist in zveličanje ljudi, zato da izpolnim tvojo sveto voljo in grešnike rešim pekla.

Tako je prišel najsrečnejši trenotek, ko je hotel Bog izpolniti svoje obljube in zadostiti željam svetih starih očakov, ki so tako dolgo vpili z Izaijem: „Rosite ga nebesa od zgoraj in oblaki dežite pravičnega!“[1]) in z Davidom: „Gospod, nagni svoja nebesa ter stopi doli.“[2]) Zakaj ravno v najsrečnejši noči Marijinega oznanjenja, in sicer o polnoči, godila se je ta velika skrivnost, kakor pravi sveto pismo: „Ko je namreč pokojna tihota vse pokrivala, in je noč v svojem teku imela pol pota, je tvoja vsemogočna beseda priletela z nebes, s tvojega kraljevega sedeža.“[3]) Kdo pa bo popisal, s kako ljubeznijo in željo, pomagati nam, je ljubeznivi Sin božji prišel iz svoje nebeške domovine v pregnanstvo, iz nebes v solzno dolino, iz največjega veselja v najgrozovitnejše trpljenje?

David govori tedaj o njem tako: „Prišel je kakor ženin iz svoje stanice; veselil se je kakor velikan, ko teče po potu. Od najvišjega neba je njegov izhod,“[4]) kakor da bi rekel: Ko je hotel Sin božji z nebes stopiti na svet, je bil vesel kakor ženin, ki gre k ženitnini, in je svojo pot opravil tako hitro, da je poskočil in tekel kakor velikan. Zakaj pač meniš, da je bil tako vesel in da se je tako podvizal, nego zato, da bi nam hitro pomagal in nas rešil iz satanovega žrela? Nikoli ni noben oče tako hitro in tako urno tekel, svojega otroka rešit iz volkovega žrela, kakor se je podvizal Sin božji priti iz nebes, da bi rešil zašle ovčice, katere je peklenski volk že imel v svojem žrelu. Zakaj Kristus je tako želel nam pomagati, da bi bil tekel skozi ogenj in plamen in skozi tisoč mečev in muk, da nas reši.

To ljubezen in dobroto pozna, spoznava in časti katoliška cerkev z veliko zahvalo, ker tolikokrat pri sveti maši govori o Kristusu: „Kateri je za nas ljudi in zavoljo našega zveličanja iz nebes doli

[1]) Iz. 45, 8. — [2]) Ps. 143, 5. — [3]) Modr. 18, 14. 15. — [4]) Ps. 18, 6. 7.

stopil in postal meso.“ In pri teh besedah se poklekne. S tem hoče reči katoliška cerkev: Pomisli, o človek, in spoznaj z dolžno hvaležnostjo, kaj je Sin božji storil za te, ki je zavoljo tvojega zveličanja iz visokih nebes prišel v to solzno dolino in postal človek. Zato poklekni, ponižno ga moli in reci:

Molitev v zahvalo za včlovečenje božje.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, ki je za nas meso postal, na vse veke. Amen.

Najdobrotljivejši Jezus, iz srca se ti zahvaljujem, da si zavoljo našega zveličanja človeško naravo ná-se vzel in v nji prestal toliko rev; prosim te, daj in dodeli svoji krščanski cerkvi goreče učenike in pridigarje, da bodo evangelij oznanovali, zato da vsa ljudstva na zemlji popadajo pred te in molijo tebe, večno Besedo, ki je za nas meso postala, kot edinega pravega Boga z Očetom in svetim Duhom vred. Amen.

O Marija, ti si milost zadobila pri Bogu, in jaz grešnik nahajam po tebi milost pri njem; ti si mu zavoljo svoje ponižnosti in svetosti vsa ljuba in prijetna, jaz pa sem mu zopern in ostuden zavoljo svojega napuha in zavoljo svojih hudobij. O milosti polna Devica, prosi za-me grešnika, da zavoljo tebe najdem milost, se z božjo pomočjo ponižam ter v božji milosti živim in umrjem. Amen.

7. Kako se je Bog včlovečil.

»*Beseda je meso postala in je med nami prebivala.*« (Jan. 1, 14.)

1. Premišljuj Marijino pripravljanje, posebno njeno deviško srce in njeno najčistejšo dušo.

Ko je imela Beseda nebeškega Očeta postati meso, ko se je hotel Sin božji včlovečiti, mu je sveti Duh pripravil vredno mater, vredno prebivališče. O tem pripravljanju pravi katoliška cerkev v neki molitvi: „Vsemogočni, večni Bog, kateri si telo in dušo presvete Device Marije, da je postala vredno prebivališče tvojemu Sinu, s sodelovanjem svetega Duha pripravil.“

O Bog, kako je bilo pač to pripravljanje, ko je sv. Duh sam telo in dušo Marije Device pripravil tako, da je postala vredna mati in vredno prebivališče za Gospoda Boga, ki si je imel iz nje vzeti meso in kri! Marija je bila vsa čista in popolna od trenotka svojega spočetja in je v dobrem vedno rastla, in vendar še ni bila dovolj vredna; ker je namreč Bog neskončno čist, in čistost neskončno ljubi, spodobi se mu tudi mati in prebivališče neskončno čisto in okinčano z vsemi čednostmi.

Zato je hotel sv. Duh prečisto Devico, akoravno je bila vsa čista in okinčana z vsemi čednostmi, vendar še bolj očistiti s čednostmi, in sicer tako, da se zunaj Boga nikjer ne najde taka čistost. O ti moj Bog, kako čista in lepa je postala Marija, ker ji je sv. Duh podelil tako čistost, kakršne nima nobena druga stvar.

Tu se je izpolnilo, kar je David prerokoval: „Najvišji posveti svoje prebivališče.“[1]) In tukaj se je zgodilo, kar je bil malo poprej obljubil sv. Gabriel: „Sv. Duh bo prišel v te, in moč Najvišjega te bo obsenčila,“[2]) ker je prišel sv. Duh va-njo in jo je napolnil tako, da se ni več zdela človek, ampak angel. Nje duh je bil ves v Boga zamaknjen. Nje spomin je bil poln samih svetih misli iz nebeških domišljij. Nje um je bil popolnoma razsvetljen in je gledal Boga. Nje srce je tako gorelo ljubezni, da je čudo, da se ji ni stopilo. Nje kri v vseh žilah je vrela božje vročine; nje obraz je kazal bolj angela ko človeka. Sploh vse v nji je bilo angelsko, črezнaravno, nebeško, božje. In ako ne bi je bila obsenčila moč Najvišjega, Marija bi bila vsled same duhovne slasti omedlela in umrla. Akoravno ji je sv. Duh vse čednosti podelil v največji meri, vendar so bile med njimi najimenitnejše: čistost, ponižnost in ljubezen; zato je tudi Mati božja sv. Jedert opominjala, naj vsakokrat, ko se obhaja, te tri čednosti prosi od nje.

2. Premišljuj, kako je Beseda meso postala.

Pridi torej, kristjanska duša, in premišljuj največje čudo, katero je Bog kdaj storil — včlovečenje Sinú božjega; premišljuj je, kolikor zamore tvoja slaba pamet.

Sv. Duh sam je bil umetelni mojster tega dela, in je pri njem pokazal največjo umetnost svoje vsemogočnosti. Marijino častitljivo telo je bilo tista delavnica, v kateri je božja moč to čudapolno delo dovršila. O, ko bi bili mogli takrat videti Marijino presveto srce, kakšno je bilo, ko je sv. Duh od njene žlahtne krvi vzel in iz nje naredil Kristusovo telo! Ona je bila pripravljena, pri tem delu pomagati z vsemi svojimi močmi in dati vso svojo kri, da pripomore

[1]) Ps. 45, 5. — [2]) Luk. 1, 35.

k božjemu delu, ki je imelo biti k največji časti božji in k večnemu zveličanju človeškega rodú.

Tako je tedaj sv. Duh napolnil deviško Marijino srce z gorečo ljubeznijo in njeno dušo z obilnostjo vseh milosti. On ji je podelil najvišje spoznanje neizmerne skrivnosti, ki jo je imel storiti v nji. On je vpodobil iz njene krvi popolno telo z vsemi udi, kakor jih ima vsak človek.

Tu poglej, o človek, kako je sv. Duh, ko je Kristusovo telo napravljal v Marijinem deviškem telesu, skrbel le za tvoje zveličanje ker je njegovo telo zavoljo tega naredil tako nežno, tako mehkočutno, da je vse zopernosti bolj živo čutilo; in zato mu je naredil tako lepo telo, da boš v večnosti več veselja čutil, ko ga boš gledal.

Ko je bilo Jezusovo telo popolnoma narejeno, bila je tisti trenotek ustvarjena najsvetejša in najlepša duša njegova in z božjo Jezusovo naravo zedinjena s tem telesom, tako da je Jezus Kristus postal v resnici Bog-človek, in da ste bili v njem dve naravi v eni osebi združeni. Zato je Kristusovo včlovečenje največje čudo, ki ga je Bog storil; ker je človeško in božjo naravo, ki ste tako neskončno razločni, tako združil, da delata eno samo osebo. Temu se čudijo in se bodo čudili in veselili vsi angeli in svetniki na vekomaj.

Tako je tedaj zavoljo človeka postal Neskončni končen, Neumrljivi umrljiv, Večni časen, in On, ki ne more trpeti, je postal tak, da more trpeti. Da se je moglo to zgoditi, moral je Bog, da tako rečem, ves red prenarediti in, kar je zdolaj, gori obrniti. Kar je bilo veliko, moral je narediti majhno, in iz majhnega je naredil veliko. Gospoda je naredil za hlapca, in hlapca za gospoda. Človeka je povzdignil do božje časti, in Boga je ponižal tako, da je postal človek. Tako tedaj je Beseda meso postala 25. dan meseca sušca.

3. Premišljuj neprecenljive milosti, ki jih je človek prejel po božjem včlovečenju.

Prvič, kar zadeva Kristusovo dušo, noben človek in noben angel ne more zapopasti njene popolnosti; sam Bog vé in pozna neizmerno popolnost te najsvetejše duše, kakor izpričuje modri Sirah, ki pravi: „Komu je bila korenina modrosti božje razodeta in kdo je poznal nje skrivnost? Eden je najvišji, vsemogočni Stvarnik in mogočni Kralj. On jo je ustvaril v sv. Duhu, in jo je videl, in preštel, in zmeril.“[1] Ta ustvarjena modrost je duša Kristusova, in noben drugi, kakor sam Bog, ne pozna natanko njene izvrstnosti. Vendar pomisli, kolikor moreš, kako je nebeški Oče odprl najskrivnejše zaklade svoje božje vsemogočnosti, in je temu detetu dal toliko darov, kolikor jih je

[1]) Sir. 1, 6—9.

mogla sprejeti njegova presveta človeška narava. On mu je dal duha (in vse duhovne milosti) ne na mero (ampak brez mere, to je, neizmerno). „Ker Oče ljubi Sina, in mu je vse v roke dal.“[1])

Prvi dar je bil, da je Jezusova duša gledala božje obličje, zakaj v prvem trenotku, ko je bila ustvarjena, videla je božjo naravo bolj čisto in jo bolj prisrčno ljubila kakor vsi svetniki skupaj. Drugi dar je bila neizrečena čistost, to je, Jezusova duša ni imela ne izvirnega greha, ne nobenega lastnega greha, in ni mogla nikdar ne grešiti, tudi se nikakor ne zmotiti.

Tretjič je Jezus imel obilnost vseh čednosti, in sicer v toliki meri, da ni bil nikoli noben svetnik tako popolen. Četrtič mu je dal Bog dar modrosti in vsega znanja, da je vse stvari in vse moči popolnoma poznal. Petič mu je dal oblast, delati vse čudeže, kakor bi se mu ljubilo. Šestič dal mu je najvišjo oblast grehe odpuščati, grešnike izpreobračati, zakramente ustanavljati, nove zapovedi dajati in ljudem deliti vsakršne milosti. Poslednjič mu je dal vso oblast v nebesih in na zemlji,[2]) da kot pravi kralj kraljuje, plačuje in kaznuje, kakor njemu dopade. Zato pravi o njem sveti Janez: „Mi smo ga videli polnega milosti in resnice.“[3])

4. Premišljuj, kaj je Kristus občutil kot človek.

Kakor nam je nemogoče spoznati in zvedeti, kako visoko je Bog povzdignil človeško naravo, ravno tako nam ni mogoče misliti, kaj je božje dete delalo takoj po svojem ustvarjenju. Vadilo se je v prvih trenotkih v takih čednostih, da si je nabralo več zaslug, kakor si morejo vsi angeli in ljudje ves čas zaslužiti, ker so bile njegove vaje božje, in so se godile s toliko popolnostjo, da Bog sam ni tirjal večjih. Namreč takoj v prvem trenotku, ko je bilo sveto dete od svojega nebeškega Očeta prejelo sedem darov sv. Duha, je padlo pred Bogom ponižno na obraz in ga tako spoštovalno molilo, da noben človek in tudi noben angel tega popolnejše storiti ne more. Ponudilo se je, da hoče vse storiti in trpeti. Govorilo je menda k nebeškemu Očetu tako-le: „Žgavnih darov in darov za greh nisi tirjal. Tedaj sem rekel: Glej, pridem! V začetku bukev je pisano o meni, da naj izpolnim tvojo nalogo.“[4]) Začelo je tako srčno ljubiti vse ljudi, ki so mu po njegovem včlovečenju postali bratje in sestre, da je bilo pripravljeno, pomagati jim na vso svojo moč. Tako je pomilovalo vse tiste, ki nosijo križe, da bi bilo iz srca rado vsakemu vzelo križ, in ga položilo na svoje rame. Posebno pa je neizrečeno pomilovalo duše v predpeklu in v vicah, da bi bilo rado takoj za nje trpelo smrt. Zato je začelo dete Jezus že takrat Boga Očeta tako milo

[1]) Jan. 3, 34. 35. — [2]) Mat. 28, 18. — [3]) Jan. 1, 14. — [4]) Ps. 39, 7—9.

prositi za vse te, kakor tudi za vse z grehi in revami obložene ljudi, da mu je ranilo očetovsko srce. Z eno besedo, to presveto dete se je začelo takoj od začetka vaditi v vseh čednostih in vse trenotke k časti božji obračati; in tako je delal Jezus potem vedno vse k božji časti do poslednje ure svojega življenja.

Tako je presveto dete že v prvem trenotku svojega ustvarjenja tako molilo, častilo Boga, hvalilo, se darovalo in poniževalo, da je Bog imel nad detetovimi nevidljivimi vajami večje dopadenje kakor nad vsemi ljudmi. Zato, o kristjan, daruj nebeškemu Očetu njegovega ljubega Sina in govori s sv. Mehtildo te-le:

Tri zahvale.

1. O nebeški Oče, jaz darujem tvojega ljubega Sina z vsemi dobrimi deli, katera je on od prvega začetka svojega umrljivega življenja storil k tvoji večni časti in k našemu zveličanju, in te prosim, da mi zavoljo njega odpustiš, kar sem kdaj dobrih del opustil ali zamudil. Amen.

Hvalite Gospoda vsi národi! Hvalite Gospoda vsa ljudstva, ker potrjena je nad nami njegova milost, in Gospodova resnica ostane vekomaj.

Čast bodi Bogu Očetu, Sinu in sv. Duhu itd.

2. O nebeški Oče, jaz ti darujem tvojega ljubljenega Sina in njegovo gorečo ljubezen, s katero je vsa svoja dela storil iz ljubezni do tebe, in te prosim, da mi zavoljo njega odpustiš vso mojo nemarnost, s katero sem opravljal svoja dela. Amen.

Hvalite Gospoda vsi národi itd.

3. O nebeški Oče, jaz ti darujem Jezusa, tvojega ljubega Sina, in vse njegovo bridko trpljenje, in te prosim, da mi zavoljo njegovega obilnega odrešenja odpustiš vse moje grehe, ki sem je kdaj storil. Amen.

Hvalite Gospoda vsi národi itd.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, in češčeno bodi njegovo resnično včlovečenje na vekomaj. Amen.

8. Kristusovo včlovečenje razveseljuje nebesa in zemljo.

»*Videli smo njegovo čast, kakor čast Edinorojenega od Očeta.*«
(Jan. 1, 14.)

1. Premišljuj, kako je božje včlovečenje razveselilo najsvetejšo Trojico.

Obrni svoje oči prvič na Boga Očeta in premišljuj, kaj je delal, ko je videl svojega včlovečenega Sina, ki ga je tako ponižno molil.

Ko je namreč videl preljubeznivo dete in gledal njegovo neskončno lepoto in popolnosti njegove, mu je menda govoril tako-le: „Ti si moj ljubi Sin, nad katerim imam dopadenje.“[1]) Vsi angeli in svetniki so se čudili in veselil, in se bodo na vekomaj čudili in veselili gledati Kristusovo božje-človeško naravo; ali nobeden se ni in se ne bo tako veselil, kakor se je ljubi Oče nebeški tistikrat veselil in se bo na vekomaj veselil nad gledanjem svojega ljubega Sina. Tedaj je imel Bog Oče večje veselje in dopadenje nad tem detetom, kakor ga zamorejo imeti vse stvari; njegovo veselje je bilo neskončno. Kakšno veselje je imel nad ljubeznivim detetom, ki mu je neskončno bolj dopadlo, kakor vse stvari skupaj! Kakšno prisrčno ljubezen je čutil do preljubeznivega deteta, ki ga je neskončno bolj ljubil kakor vse stvari!

2. Premišljuj, koliko veselje dela božje včlovečenje Sinu božjemu, in kako se je on, neizpremenljivi Bog, čudil o tej izpremembi, ali o svojem včlovečenju.

Pred enim trenotkom je sedel v naročju nebeškega Očeta, in takoj v drugem trenotku je bil že v prečistem telesu Device Marije. Malo prej je bil obdan s slavo in veličastvom; takoj potem je bil obdan s slabotno človeško naravo. Malo prej je bil mogočen kralj nebes in zemlje, in koj potem je bil ubogo, slabotno dete, vendar nikoli ni nehal biti vsemogočni večni Bog, še en trenotek ne. O čudno izpremenjenje, o neizmerno ponižanje! In vendar si Sin božji tega ni štel v sramoto, ampak za veliko čast, ker je hotel tako izpolniti Očetovo voljo, in delati za naše zveličanje. Tudi ne bi bil mogel doseči večjega veselja, kakor da se je združil z našo naravo, ker je po tem združenju od vekomaj hrepenel iz ljubezni do človeka, kakor je govoril po preroku Jeremiju: „Z večno ljubeznijo te ljubim, zato se te usmilim.“[2])

[1]) Ps. 2, 7; Mat. 17, 5. — [2]) Jer. 31, 3.

Zato, ker je Sin božji vzel na-se človeško naravo, je čutil veliko veselje, in je združil s človeško naravo vse svoje božje popolnosti, zaklade in bogastva, katerih je bila sposobna.

3. Premišljuj veselje svetega Duha ob Kristusovem včlovečenju.

O Bogu Očetu pravi sveto pismo, da je pogledal vsako stvar, ko je bil v začetku vse ustvaril, in našel je, da je bila dobra.[1]) Ker so bile vse reči dobre, zato je je ljubil in se jih je veselil. Če se je Bog Oče veselil reči, ki so nizke in končne, kako se je veselil šele sv. Duh, ko je bil ustvaril tako stvar in dovršil tako delo, ki je bilo brez primere več vredno kakor vse stvarjene reči, in ki je bila stvar neskončno umetnejša, žlahtnejša, boljša in dražja kakor solnce, luna, nebo in zemlja z vsem, kar je na nji! Zakaj vse reči so v primeru s Kristusom le senca, le podobe. Dà, tudi Mati božja, najbolj umetno delo božje vsemogočnosti in modrosti, je vendar v primeri s Kristusom le kakor slaba lučica proti solncu, ker Bog-človek presega neskončno vse stvari, tudi svojo presveto Mater. Zato se bodo na vekomaj vsi angeli in svetniki nad tem veselili in čudili. Na vekomaj bodo gledali neskončno lepoto in popolnost Kristusovo, in vendar se je ne bodo nikoli naveličali. Kako torej se je šele sv. Duh ob Kristusovem včlovečenju čudil in veselil, ker On veliko bolj kakor vsi angeli in svetniki vidi in pozna izvrstnost združenja božje in človeške narave! Zato je z radostjo gledal to sveto dete in se neskončno veselil.

Sv. Duh se je tudi dokaj veselil, ker je dobil priložnost, svojo neskončno dobroto in svoje nebeške darove popolnoma podariti temu detetu ter v njem in po njem tudi nam izkazati svojo darežljivost! On je to tudi storil takoj in mu je svojih sedem darov in njih nasledke podaril z vso obilnostjo. On se je veselil, da je po tem detetu dobil priložnost, nam dobrote izkazovati in tudi nam svoje darove dajati. Zakaj zato se je Bog tako ponižal, da bi nas povišal in obogatil in nas napolnil z vsemi nebeškimi darovi in z vednim veseljem. Zato je bilo vse, kar je sv. Duh dal Kristusu, skoraj bi rekel darovano nam, da bi mi po Kristusu in v Kristusu postali deležni teh darov. On je dal Kristusu božjo modrost, zato da bi našo revo popolnoma poznal in vedel, kako nam ima pomagati. Vsemogočnost mu je dal zato, da nam lahko pomore. Zato ga je naredil tako krotkega in usmiljenega, da bi bil z nami bolj usmiljen. Storil ga je potrpežljivega, da je lažje prenašal naše grehe. Z eno besedo: On mu je dal popolnost vseh milosti, da bi mi vse prejeli od

[1]) I. Mojz. 1, 12.

njegove popolnosti[1]), in da bi po njem obogateli in se zveličali.

4. Premišljuj, kako so se Kristusovega včlovečenja veselili angeli.

Angeli so imeli veliko veliko željo, da bi se Bog včlovečil, in gotovo je s časom vedno bolj rastla ta njihova želja. Zato so tudi vedno tako goreče prosili Boga zavoljo tega. Ko je bil tedaj sv. Duh to skrivnost v prečistem telesu Device Marije dovršil, so se vse angelske vrste neizrečeno veselile. Naj so že premišljevali njegovo neskončno ponižnost, katera ga je bila potegnila z nebes in storila, da je postal reven črvič naše zemlje; ali naj so gledali na prečudno združenje Boga in človeka v eno osebo, — ali pa njegovo neizrečeno lepoto in njegove neskončne nebeške darove: tembolj je rastlo njih strmenje, čimdalje so gledali ta čudež. Videli so, da je vsa njihova svetloba le tema v primeri s Kristusovo svetlobo. Od veselja in ljubezni do tega skrivnostnega, najlepšega deteta, v spoštovanju pred svetim božjim namenom zastran odrešenja grešnega sveta so začeli angeli Boga hvaliti in častiti na glas: ‚Veselite se nebesa in zemlja, in častite najvišjega Boga, zakaj zveličanje je prišlo sedaj na svet in mir je storjen med Bogom in med človeškim rodom. Aleluja! Svet, svet, svet je Gospod, Bog vojskinih trum, vsa zemlja je polna njegovega veličastva!‘ — S takim petjem so hvalili neskončno moč božjo, njegovo modrost in dobroto zavoljo čudeža, katerega je bil storil na zemlji.

5. Premišljuj, kako se je Devica Marija veselila Kristusovega včlovečenja.

Stopi s svojimi mislimi zopet na zemljo in podaj se v duhu v Nazaret; ondi poglej presveto Devico Marijo in pomisli, kaj ona čuti na duši in na telesu. Ona je lahko pela z Davidom: „Moje srce in moje meso se veseli v živem Bogu.“[2]) Ko je namreč sveti Duh iz njene deviške krvi narejal Kristusovo telo, ji je bilo, kakor da bi se njeno srce imelo od same slasti raztopiti. Ko je pa čutila, da nosi živo dete v svojem blagoslovljenem telesu, o Bog, kdo more razumeti, kaj je ona čutila? Zakaj sv. Duh ji je tako razsvetlil um, da je natanko spoznala, kako velika skrivnost se je godila. Ona je bila tisti trenotek povišana tako, kakor pravijo nekateri učenjaki, da je neskončnega Boga bolj čisto in boljše videla in spoznala, kakor ga vidijo in spoznavajo angeli v nebesih. V tem ogledovanju božje narave ji je Bog razodel tako čudne skrivnosti in ji dal okušati tako obilnih sladkosti, da bi bila v morju ljubezni in nebeške slasti umrla;

[1]) Jan. 1, 16. — [2]) Ps. 83, 3.

pa moč Najvišjega jo je obsenčila, da jo je z dušo in s telesom ohranila v življenju.

Ko je tedaj prav čisto spoznala, kako se je neskončni Bog zavoljo človeka ponižal tako, da je iz njene krvi vzel človeško naravo, ji je bilo skoraj giniti od same ljubezni in od samega strmenja. O, kaj je tu čutila in mislila, o kako je gorel ogenj božje ljubezni v njenem srcu! Kako globoko se je poniževala pred Bogom in se je štela nevredno tolikih milosti! Kakšno spoštovanje je izkazovala detetu, kako je je molila, ki je je nosila pod svojim srcem! Kako prijazno je je pozdravljala! In kakšno hvalo mu je poklanjala, da mu hoče na vso moč streči, da bi kaj pripomogla k delu odrešenja sveta! Tu je Gospoda poveličevala in se je veselila v Bogu, svojem Zveličarju, ker je bil pogledal na nizkost svoje dekle.[1]) Vsi njeni občutljeji in vse njene želje so bile nadnaravne in so presegale vse ustvarjene moči.

Iz tega se uči, kaj imaš delati, kadar si Kristusa prejel pri svetem obhajilu. Uči se od presvete Device, kako ga imaš pozdravljati in moliti; kako se imaš poniževati, ga prositi, Bogu Očetu ga darovati, ter mu dajati hvalo in se mu priporočevati. Vse to delaj vselej po svetem obhajilu iz celega svojega srca in na vso svojo moč.

6. Premišljuj nebeške dobrote in bogastva, s katerimi je bila Marija obdarovana, ko je božjega Sina spočela v svojem telesu.

Devica Marija je pač v resnici mogla reči z Modrim: „Z njo vred (z včlovečeno Modrostjo božjo) mi je došlo vse dobro, slave brez mere po njenih rokah.“[2]) Kdo mi bo pa našteval te dobrote in milosti, te nebeške zaklade, to bogastvo? Teh milosti je gotovo toliko, da mislim, da jih niti Marija sama ne more dovolj izreči in dopovedati. Vendar pa hočemo v svojo tolažbo tukaj premišljevati in povedati:

Prvič je bila Marija po Kristusovem spočetju popolnoma posvečena, kakor govori sveti pesnik: „Najvišji je svoje prebivališče posvetil, ker Bog sam prebiva v njem.“[3]) Drugič je bila Marija napolnjena z vsemi darovi sv. Duha, ker je sv. Duh bolj popolnoma prišel v njo kakor v katerokoli drugo stvar. Tretjič je bila potrjena v božji milosti zoper vsak greh. Četrtič bila je po navdihnjenju sv. Duha zagotovljena, da bo do smrti v božji službi stanovitna ostala in se zveličala. Petič je bila napolnjena s preroškim duhom, kakor se vidi iz njene pesmi „Magnifikat“, ko pravi: „Glej, odslej me bodo blagrovali vsi rodovi.“ Šestič so ji bile razodete vse

[1]) Luk. 1, 46. — [2]) Modr. 7, 11. — [3]) Ps. 45, 56.

vse skrivnosti sv. pisma. Sedmič je bila v zaslugah povišana nad vse stvari. Osmič je postala prava Mati in porodnica vsemogočnega Boga. Devetič je bila tako blizu k Gospodu povzdignjena, da je postala skoraj najbližja Bogu zavoljo visoke, dejal bi, neskončne časti, ki jo je kot Mati božja imela po nauku angelskega učenika, svetega Tomaža Akvinskega, ki pravi: „Prečista Devica Marija ima zato, ker je Mati božja, skoraj neskončno čast.“ Desetič je postala v resnici Kraljica nebes in zemlje. Enajstič je bila z vso polnostjo božjih milosti obsuta tako, da zamore iz te obilnosti tudi drugim deliti. Dvanajstič ji je bilo po Kristusovem spočetju božje obličje tako razodeto, da je gledala Boga, kakor ga gledajo angeli v nebesih, katero gledanje jo je napolnilo s tako neizrečeno ljubeznijo in sladkostjo, kakor da bi bila zares že v nebesih. — Teh dvanajst milosti je kakor venec ali krona iz dvanajstih zvezd, ki jo je sv. Janez videl na njeni glavi. Zato vesêli se ž njo in môli to-le:

Molitev.

Vesêli se, Marija, ti božja porodnica! Ti neomadeževana Devica, vesêli se, ker si spočela in rodila svetlobo večne luči. Vesêli se, o sveta Mati božja, ki si rodila in si ostala neoskrunjena. Vesêli se, o preljubezniva porodnica luči, ker tebe hvalijo in častijo vse stvari. Mi te prosimo, bodi nam besednica pri svojem Sinu, našem Gospodu Jezusu Kristusu. Amen.

Hvaljen bodi Jezus Kristus zavoljo svojega včlovečenja na vekomaj. Amen.

9. Praznik Marijinega oznanjenja in hvaležno češčenje božjega včlovečenja.

»*To je dan, ki ga je Gospod naredil; radujmo se in veselimo se v njem.*«
(Ps. 117, 24.)

1. Premišljuj, da katoliška cerkev ta dan obhaja vesel praznik.

Sv. Bonaventura piše: „Premišljuj, kako velik praznik je danes; raduj se v svojem srcu in bodi ta dan vesel.“ Zakaj danes je praznik Boga Očeta, ki je svojemu Sinu napravil ženitnino,[1]) in s tem razveselil nebesa in zemljo. Danes je ženitvanjski dan

[1]) Mat. 22, 2.

Sinu božjega, ker je človeško naravo združil s svojo nebeško naravo in se ž njo združil z večno ljubeznijo. Danes je praznik sv. Duha, ki je zvezal božjo in človeško naravo in dovršil največje delo svoje božje roke.“

Danes je praznik častitljive Device Marije, ki je danes postala Mati božja, prava Kristusova Mati in tako tudi mogočna in dobrotljiva Mati vseh kristjanov. Danes je praznik človeške narave, ker se je danes začelo zveličanje in odrešenje človekovo. Danes je vesel praznik očakov v predpeklu, ker je napočil dolgo zaželjeni dan, po katerem so vzdihovali toliko tisoč let. Danes je pravi mir z nebes stopil na svet, ker je Bog Oče pokrotil svojo jezo.

Glej, kako je današnji dan prijeten, vesel in milosti poln; zato se pač spodobi, da ga pobožno in veselo obhajamo. Pomisli tedaj, kakšno veselje je bilo v nebesih in je tudi danes zavoljo ženitvanja ali čudapolnega poročenja človeške narave s Sinom Najvišjega. Vsi angeli častijo danes nebeškega Očeta, da je ljubil ljudi tako, da je svojega Sina poslal na svet. Če se je kdaj kak kraljevič veselil poroke s svojo nevesto, katero je dolgo poprej želel in ki jo je pred vsemi drugimi ljubil, tedaj se je tako veselil Sin božji, ki je od vekomaj hrepenel po tej nevesti, namreč po človeški naravi, in jo ljubil bolj kakor vse druge stvari. Ravno tako misli o sv. Duhu in o Materi božji, ki sta se na današnji dan tako veselila in se danes zopet veselita, da noben človeški um tega ne more prav zapopasti.

2. Premišljuj: Današnji dan je duhovni šolski dan, ali učni dan prave ali dejanske ljubezni božje.

Ta dan namreč je Bog Oče iz ljubezni do nas storil tak čudež, kakršnega ni storil od začetka sveta; danes je Kristusovo človeško naravo ustvaril tako popolno, da presega um vseh angelov in ljudi, ter je združil človeško z božjo naravo, da ž njo vred dela eno osebo.

Iz tega pa se imamo učiti, kakšna je božja ljubezen do človeka. Ta ljubezen je dejanska ljubezen, katera je za naše zveličanje delala čudeže in jih še dela; ona je goreča ali ognjena ljubezen, ki hrepeni po miru, po združenju, po našem zveličanju, in v ta cilj in konec vse dela in nareja. „Bog je svet ljubil tako, da je dal svojega edinorojenega Sinú, da kdorkoli va-nj veruje, se ne pogubi (ampak ima večno življenje).“[1]) Ako se nočemo pogubiti, moramo imeti ljubečo ali popolno in pokorno vero; moramo popolnoma verjeti vse, kar nas On uči in po svoji sveti katoliški cerkvi zapoveduje verovati. Ako se nočemo pogubiti, moramo živeti po njegovem nauku in iz-

[1]) Jan. 3, 16.

polnjevati njegovo voljo ... Z eno besedo, mi mu moramo njegovo ljubezen povračati s pravo, resnično ljubeznijo.

3. Premišljuj: Današnji dan je vesoljen praznik zahvale. Katoliška cerkev nas opominja k hvaležnosti, kolikorkrat poje: ‚Slava Bogu na višavah', in ‚Čast bodi Očetu' itd., in ko o tem dnevu govori: „Danes je pravi mir stopil z nebes k nam doli. Danes se po celem svetu z nebes cedi med." Tako je tedaj današnji dan dan veselja, dan milosti, dan usmiljenja, dan zahvale, da namreč Bogu svojemu Gospodu dajemo hvalo za največjo dobroto in za največji čudež, ki ga je Bog danes storil in to zavoljo nas, to je za božje včlovečenje; za to dobroto dajajmo Bogu hvalo vsak dan trikrat, ko zvoni k angelskemu češčenju. To tirja katoliška cerkev, to nas učijo tudi duše svetih očakov, ko so v predpeklu čakale. Ko jim je bilo namreč po božjem razodenju zagotovljeno, da je Mesija, po katerem so tako dolgo zdihovali, že postal človek, tedaj so se stari očaki te vesele novice razveselili, padli na svoj obraz in Bogu iz srca peli hvalo za to tako dolgo zaželjeno usmiljenje.

S temi očaki, ki so sedaj srečni nebeščani, s celo katoliško cerkvijo in z vsemi Boga ljubečimi dušami dajaj Bogu v resnici hvalo z besedo in dejanjem za to največjo ljubezen in usmiljenje; tako bodeš božje včlovečenje in včlovečeno Besedo častil in ljubil hvaležno in Bogu dopadljivo.

Zahvala za Kristusovo včlovečenje.

Nebeški Oče, Oče vsega usmiljenja, jaz te hvalim in častim, da si nam dal svojega Sina, da kdorkoli va-nj veruje, se ne pogubi, ampak doseže večno življenje. Jaz te prosim po tej veliki ljubezni, dodeli, da moja vera s pomočjo tvoje milosti postane prava, živa, pokorna in dejanska vera, da storim vse, kar tvoj ljubi Sin po katoliški cerkvi uči; tako da ne bom le govoril: ‚Gospod, Gospod, jaz verujem in upam', ampak da bom tudi tvojo sveto voljo izpolnjeval, po ravno tem Jezusu, Gospodu našem. Amen.

Hvaljen bodi Jezus Kristus in češčen za tvoje včlovečenje na vekomaj. Amen.

O Jezus, ti blagoslovljeni Kralj, ti Beseda Očetova, ti Sin Device Marije, ti Jagnje božje, ti Gospodar celega sveta, ti sveta daritev, ti Beseda, ki je meso postala, ti vir dobrote, usmili se nas! Amen.

O Marija, ti ponižna dekla Gospodova, ti Mati Najvišjega, v kateri je danes Beseda meso postala: izprosi mi, o Devica milosti polna, da bom v milosti božji živel in umrl. Prosi za-me, o blagoslovljena med ženami, da me blagoslovi Jezus, blagoslovljeni sad tvojega telesa! Amen.

Štirinajsto poglavje.

Marijino obiskovanje in kar se je pred, med in po njem godilo.

1. Marijino potovanje črez gore.

»*Marija je šla urno v gore, v mesto na Judovem.*« (Luk. 1, 39.)

1. Premišljuj, kako je Kristus goreče želel se včlovečiti, da bi nas rešil greha ter vse posvetil in zveličal.

Že takoj po včlovečenju je bila v najsvetejšem Jezusovem Srcu dokaj goreča želja, nas rešiti greha ter vse ljudi posvetiti in zveličati. Tako je bil že svojo presveto Mater ob svojem včlovečenju napolnil z vsemi milostmi; to pa ni bilo še dovolj njegovi ljubezni; on je hotel tudi druge storiti deležne svojega milostljivega prihoda. Zato je svojo Mater razsvetlil in napravil, da bi se napotila k svoji teti Elizabeti, da bi on tam Janeza, ko ga je še mati nosila, očistil izvirnega greha in ga posvetil, ter tudi Elizabeto in Zaharija obogatil z nebeškimi darovi. Zato je Marija Jožefa prosila dovoljenja, da bi smela potovati v mesto Juda;[1]) Jožef ji ni le dovolil, ampak jo tudi hotel spremljati celo to pot.

Spoznaj tukaj, kristjan, ljubeznivo naredbo Gospodovo; on ni hotel, kakor bi bil lahko storil, od daleč posvetiti Janeza, ampak hotel je priti prav k njemu zato: prvič, da nam je dal vzgled svoje prevelike ljubezni in ponižnosti; drugič, da nam je pokazal, da je Marija po njegovi volji in po božji naredbi srednica in sodelavka našega zveličanja, da je ona njegovo najprijetnejše orodje k našemu posvečenju in zveličanju; da on ž njo in zavoljo nje ali iz ljubezni do nje in zavoljo njene večje časti rad dela velike reči.[2])

[1]) Nekateri mislijo tu na mesto Juta ali Joto (Joz. 15, 55.) v okrajini Judovega rodu; drugim je Juda ime cele okrajine. — [2]) Luk. 1, 49.

2. Premišljuj, kako je Marija rada in urno ubogala Boga in ljudi.

Ker je bila blizu velikanoč, zato se je ona s sv. Jožefom pripravljala, v Jeruzalem iti na praznik, in od ondot v mesto Juda. Ko je bilo vse posebno pripravljeno, sta se malo dni po Marijinem oznanjenju napravila na pot, kakor piše sv. Lukež evangelist: „Tiste dni se je Marija vzdignila in je šla v gore.“[1]) Pomisli pa kristjan, kako dolgo in težavno pot je imela Marija. Najnaravnejša pot iz Nazareta do mesta Juda je šla skozi Jeruzalem; od Nazareta pa do Jeruzalema so dobri trije dnevi hodá, in iz Jeruzalema do mesta Juda je imela še dobrih pet ur hoditi. Tako vidiš tedaj, kako sta Jožef in Marija iz Nazareta šla črez Galilejske hribe, od tam črez veliko polje Ezdrelon, ki je več ur dolgo in široko, dokler sta prišla do gradu Ginim, kjer je pozneje Jezus ozdravil deset gobavih. Odtod sta morala črez več gorá na Samarijanskem, da sta Sihar ali Sihem pustila za sabo, pa prišla na Judovsko, kjer se začno Judovske gore. Črez te visoke, skalnate gore po tako težavni poti je hotela petnajstletna Devica iti, da je bila pokorna božji volji, in da je po nagibu sv. Duha delala za zveličanje duš. Tako sta hodila sveta romarja, Jožef in Marija; imela pa sta s sabo začetnika vse svetosti, Jezusa Kristusa.

3. Premišljuj, kako sta se Jožef in Marija po poti pobožno pogovarjala.

Noben duhovnik ni nikoli z večjo pobožnostjo in z večjim spoštovanjem nosil svetega Rešnjega Telesa. Nekaj časa sta se Jožef in Marija pobožno pogovarjala med seboj, pa sta zopet umolknila ter se natihoma pogovarjala z Bogom, molila ali premišljevala. O kako se je prečista Mati božja srčno pogovarjala s svojim božjim Sinom, ki je bil še v njenem deviškem telesu! Njene misli so bile vedno pri njem in njeno deviško srce je vedno gorelo svete ljubezni. Nosila je namreč pod svojim srcem tistega, ki je goreč in žrôč ogenj.[2]) S takimi pobožnimi pogovori in neprestano molitvijo in premišljevanjem se jima je zdela težavna pot lahka, čas kratek in tovarišija prijetna in sladka. Tudi sveti angeli so na tisoče Marijo kot svojo kraljico spremljali po celi poti in jo varovali.

Sv. Jožef jo je srčno pomiloval, ker še ni vedel za skrivnost božjega včlovečenja, in je le mislil, da je Marija kakor vedno pobožna, sveta, pohlevna njegova nevesta; in zato, ker je menil, da mora biti dokaj trudna, jo je večkrat prosil, naj se vsede, nekoliko počiva in kaj užije, da bo lažje hodila naprej. Presveta Devica je hvaležno

[1]) Luk. 1, 39. — [2]) V. Mojz. 4, 24.

sprejemala te ponudbe, in ž njim vred počivala in použila kaj revnih jedi.

Kakor menijo, sta hodila štiri dni do Jeruzalema. In glej, tako je prišel Jezus, še v materinem telesu, k prvemu velikonočnemu prazniku v tempel častit svojega nebeškega Očeta. Pa tudi prečista Devica Marija, od sv. Duha razsvetljena in podučena, ga je v zahvalno daritev za čudapolno dobroto božjega včlovečenja in pa v spravni dar za pregrešni svet darovala Bogu. Takoj po velikonočnem prazniku, ali morebiti še med praznikom, sta se Marija in Jožef zopet podala na pot in šla z velikim veseljem v mesto Juda. Celo pot, pet dobrih ur hodá, sta se Jožef in in Marija zopet pobožno pogovarjala ali pa molila; zakaj Marijina želja je bila z Zveličarjem v Zaharijevo hišo prinesti zveličanje.

Molitev.

Češčeni naj bodo Jezus, Marija in Jožef, s svetim Janezom vred, od vseh svetnikov. Amen.

O Marija, ti prebivališče Najvišjega, ti mehka klop pravega Salomona, obišči tudi mene in prinesi mi Jezusa, da me poduči in obogati ter napolni s svojimi miłostmi. Amen.

2. Kako je Marija pozdravila svojo teto.

»*Marija je stopila v hišo Zaharijevo in je pozdravila Elizabeto.*«

(Luk. 1, 40.)

1. Premišljuj, kako je z Marijino pričujočnostjo ali z njenim vhodom v Zaharijevo hišo tej hiši došla sreča in zveličanje.

Vedi, da se je sv. Elizabeta, odkar je bila noseča postala, doma skrila in se ni nikoli pokazala. Ko je pa po sv. Duhu spoznala, da je prišla Marija, se je vzdignila in ji šla naproti, in je bila od nje pozdravljena; in pri tem pozdravu je bila popolnoma razsvetljena in s sv. Duhom napolnjena; to se je, kakor pravijo, zgodilo pri nekem vodnjaku, ki ga še dandanašnji kažejo popotnikom.

Tako je tudi Mati božja sama razodela sv. Brigiti, govoreč: „Ko me je Elizabeta pri nekem vodnjaku srečala in sva se objeli in poljubili, poskočilo je dete v njenem telesu in se razveselilo, in moj jezik je govoril preroške besede od Boga, in moja duša je bila od veselja skoraj zamaknjena. Elizabeta je bila tudi z neizrečenim ve-

seljem napolnjena ter je zavpila: »Blagoslovljena si med ženami, in blagoslovljen je sad tvojega telesa.«“

2. Premišljuj velike čudeže in dobrote, ki so sledile po Marijinem pozdravu in po njenih besedah.

Sveti evangelist pripoveduje: „Zgodi se pa, ko zasliši Elizabeta Marijin pozdrav, zaraja dete v njenem telesu. In Elizabeta se napolni s sv. Duhom in zakliče na ves glas, rekoč: »Blažena si med ženami in blažen je sad tvojega telesa! In odkod to meni, da pride Mati mojega Gospoda k meni? Glej namreč, ko je prišel glas tvojega pozdrava v moja ušesa, je veselja zarajalo dete v mojem telesu. Blagor tebi, ki si verovala, ker se bo dopolnilo, kar ti je povedano od Gospoda.«“[1])

Glej čudeže, ki so se tu godili v dveh sv. materah in njunima detetoma. Najprej je videla v duhu Marija, kako je njeno dete Jezus Janeza blagoslovil, ga očistil izvirnega greha in napolnil s sv. Duhom. Potem je bila Elizabeta v enem trenotku podučena, da je spoznala presveto Trojico in veliko skrivnost božjega včlovečenja: kako je namreč bil Sin božji od sv. Duha brez škode Marijinega devištva spočet. Zato je rekla čudeča se: Odkod mi pride to, da Mati mojega Gospoda pride k meni? Pomisli, da sv. Duh, ko človeka napolni, ga tudi naganja, da sam sebe ponižuje, Boga pa povišuje in Marijo časti; glej le, kako je Elizabeta, s sv. Duhom napolnjena, pred vsemi najprva Marijo imenovala Mater Gospodovo, jo hvalila in ž njenim božjim detetom vred počastila.

3. Premišljuj, kako najponižnejša Devica pripisuje vse čudeže in dobrote Gospodu Bogu in s svojo prelepo zahvalno pesmijo „Magnifikat“ Gospoda še do današnjega dneva hvali in časti.

Ko je Elizabeta svoj govor končala z besedami: „In blagor ti, ki si verovala; ker dopolnilo se bo, kar ti je povedano od Gospoda“, je Marija srce in oči obrnila proti nebu in od sv. Duha razsvetljena je začela Najvišjega za te velike dobrote hvaliti s pesmijo „Magnifikat“ in je rekla:

„Duša moja poveličuje Gospoda, in duh moj se raduje v Bogu, mojem Zveličarju, ker se je ozrl na nizkost svoje dekle; zakaj glej, odslej me bodo blagrovali vsi rodovi, ker mi je storil velike reči on, ki je mogočen, in ki je sveto njegovo ime; in njegovo usmiljenje traja od roda do roda tistim, kateri se ga boje.

Moč izkazuje s svojo roko in razkropi napuhnjence v misli njihovega srca. Mogočnike pahne s prestola in poviša ponižne. Lačne napolnjuje z dobrotami, bogatine pa pušča prazne.

[1]) Luk. 1, 41—42.

Sprejel je Izraela, svojega služabnika, pomnéč svojega usmiljenja, kakor je obljubil našim očetom, Abrahamu in njegovemu zarodu vekomaj.“[1])

Kakor je bila Elizabeta prva, ki je to zahvalno pesem slišala, tako je bila tudi ona prva, ki je to vse razumela. Razumela je iz te pesmi velike skrivnosti, ki jih je Marija v kratkih besedah razodela.

Molitev.

O najdobrotljivejši Bog, Gospod nebes in zemlje, kateri skrivaš svoje skrivnosti pred ošabnimi, ponižnim pa razodevaš; stori, prosim te, da bom iz srca ponižen, da bom tvoje skrivnosti umel in izpolnjeval tvoje svete zapovedi. Amen.

3. Kako se je Marija obnašala v Zaharijevi hiši.

»*Marija je pri nji ostala okoli treh mesecev.*« (Luk. 1, 56.)

1. Premišljuj pobožne pogovore Marije in sv. Elizabete. Pri vseh skrivnostih, katere smo ravnokar premišljevali, po posebni božji naredbi ni bilo sv. Jožefa, kakor sploh trdijo razlagalci prve postave evangelija sv. Lukeža, ker je Bog hotel skrivnost božjega včlovečenja sv. Jožefu še skrivati. Vendar pa je sv. Elizabeta prav prijazno sprejela sv. Jožefa (ki je spremljal Marijo, pa ni bil vpričo, ko sta se pogovarjali). Tudi je Mariji stregla z veliko večjim spoštovanjem kakor nekdaj Abraham trem angelom. Ker je spoznala, da Marija nosi Odrešenika pod svojim srcem, zato ni vedela, kako bi jo dovolj častila in ji služila. Ko sta ti dve sveti materi malo se z jedjo pokrepčali, je sv. Elizabeta peljala Mater božjo v posebno stanico, kjer sta se vsedli in prijazno pogovarjali o nebeških rečeh. Obe materi namreč sta bili polni sv. Duha in sta nosili pod svojim srcem dve najsvetejši deteti. O kako sta se v božji ljubezni vnemali! Sv. Elizabeta je pazila na vse Marijine besede, ker je dobro vedela, da pride vse od sv. Duha. Ona se ni mogla zadosti čuditi njenim besedam in njeni pametnosti. Ko ji je tedaj Marija obširno povedala, kako se ji je bil angel prikazal in kako ji je govoril o Odrešeniku, je Elizabeta gotovo zopet zavpila: „Blagor ti, ki si verovala, ker dopolnilo se bo, kar ti je povedano od Gospoda.“

Za tri dni je Jožef vzel slovo, Marija pa je ostala, da bi stregla Elizabeti, ki bo porodila. Obljubil pa je Jožef, za tri mesece zopet priti pô-njo, ter je šel nazaj v Nazaret.

[1]) Luk. 1, 41. 42.

2. Premišljuj, kako je Marija Zaharijevo hišo še dalje napolnjevala z božjim blagoslovom.

Sveto pismo govori tako-le o skrinji stare zaveze: „Skrinja Gospodova je ostala v hiši Obededoma tri mesece; in Gospod je oblagodarjal Obededoma in vso njegovo hišo.“[1]) Skrinja stare zaveze pa je bila le predpodoba Marije Device; zakaj prečista Mati božja Marija je prava in živa skrinja zaveze, v kateri se je hranila in skrivala prava mana ali nebeški kruh, Kristus, ki hrani in oživlja naše duše. Kako je tedaj šele Bog zavoljo Matere Jezusove, Marije, obsipal Zaharijevo hišo s časnimi in duhovnimi dobrotami. Zato pravi sv. Bonaventura: „O kakšna hiša, o kakšna stanica, v kateri stanujeta vkup dve taki materi s takima detetoma, Marija in Elizabeta z Jezusom in Janezom!“

Ko je bila sv. Elizabeta prisiljena privoliti in dopustiti, da ji je Marija, najponižnejša Devica, služila in stregla, o kolikokrat je pač s čudenjem, veseljem in ponižnostjo ponavljala: „Odkod mi pride ta sreča, ta milost, da pride k meni Mati mojega Gospoda? Ti si blagoslovljena med ženami, in blagoslovljen je sad tvojega telesa, tvoj ljubi Sin; njega jaz molim kot najvišjega Zveličarja in mojega Odrešenika ter ponižno prosim, da ti, o presveta Devica, prosiš za me in za moje dete, naj bi tvoj Sin blagoslovil mene in moje dete.“ Uči se iz tega, kako imaš po vzgledu sv. Elizabete Marijo pozdravljati ter jo z Jezusom vred hvaliti in častiti.

3. Premišljuj, kakšne dobrote je Marija izkazala sv. Janezu preden se je rodil in potem, ko je bil rojen.

Ko so bili pretekli trije meseci, porodila je sv. Elizabeta z velikim veseljem največjega med vsemi svetniki, Janeza Krstnika, predhodnika Kristusovega. Kako se je tega prečista Devica Marija veselila, in kako prijazno je sv. Elizabeti voščila srečo.

Ko je bilo osmi dan potem dete obrezano in je pobožni stari Zaharija zopet začel govoriti, oj, kdo more dopovedati, kaj je rekel Mariji in kako prijazno jo je pozdravil? Tu je bilo veselje črez veselje in tolažba črez tolažbo. Pobožni starček je veselja poskakoval in hvalil Boga: „Hvaljen Gospod, Izraelov Bog, ker je obiskal in storil odrešenje svojemu ljudstvu!“[2]) Z Zaharijem se je radovala tudi Elizabeta in hvalila Boga za njegove velike dobrote. Vse, kar je bilo v hiši, je bilo polno veselja in o tej sreči se je govorilo po vseh judovskih gorah. Tako je rojstveni dan sv. Janeza celi deželi prinesel veselje in razveseljuje še dandanašnji vsako leto celi svet. Premisli tudi srčno veselje starega Zaharija. Kolikorkrat je pogledal

[1]) II. Kralj. 6, 11. — [2]) Luk. 1, 68.

Marijo, ponovila se mu je radost v srcu, ker je spoznal po sv. Duhu, da je Marija prava Mati Odrešenika božjega Sinú. On ni mnogo z ustmi govoril, ali njegove oči so se večkrat napolnile s solzami, s solzami veselja in zahvale. On je gotovo večkrat ponavljal svojo zahvalno pesem, katero katoliška cerkev vsak dan moli ali poje.

„Benediktus" ali Zaharijeva zahvalna pesem.

Hvaljen Gospod, Izraelov Bog, ki je obiskal in učinil odrešenje svojemu ljudstvu! In dviga nam rog zveličanja v hiši Davida, svojega služabnika, kakor je govoril skozi usta svojih svetih prerokov, ki so od nekdaj: rešitev od sovražnikov naših in iz roke vseh, ki nas črté, da izkaže usmiljenje našim očetom in se spomni svoje svete zaveze, prisege, ki jo je prisegel Abrahamu, našemu očetu, da nam bo dal, da rešeni iz rok svojih sovražnikov njemu služimo brez strahu v svetosti in pravičnosti pred njim vse svoje dni.

In ti, deček, se boš imenoval prerok Najvišjega; pojdeš namreč pred obličjem Gospodovim pripravljat njegova pota, dat spoznanje njegovemu ljudstvu v odpuščenje njihovih grehov po prisrčnem usmiljenju našega Boga, po katerem nas je obiskal Vzhajajoči z višave, da razsvetli nje, kateri sedé v temi in smrtni senci, in vodi naše noge na pot miru.

Molitev k Materi božji.

O Marija, najmilostljivejša Mati vseh živih in najbolj skrbna Devica za zveličanje duš, obišči me s svojim božjim detetom, da se po tvojem svetem obiskovanju moja duša ovaruje, tolaži in hrani, ter Boga poveličuje in se v svojem Zveličarju veseli na vekomaj. Amen.

K sv. Janezu Krstniku.

Hvaljeni in češčeni naj bodo Jezus, Marija in Jožef od Janeza, Elizabete in Zaharija, in od vseh svetnikov. Amen.

O sv. Janez Krstnik in predhodnik Kristusov, jaz te prosim po tvojem čudapolnem posvečenju v materinem

telesu: prosi za nas Jezusa, katerega si še kot dete molil in častil, da Ga tudi mi po veri prav spoznamo in častimo, posebno s pobožnim, bogaboječim življenjem, in enkrat v nebesa pridemo gledat in uživat Ga na vekomaj. Amen.

4. Praznik Marijinega obiskovanja.

»*Ti si blagoslovljena med ženami.*«
(Luk. 1, 42.)

1. Premišljuj, da obhajamo dné 2. malega srpana svet dan, vesel praznik, veliko skrivnost, namreč praznik veselega Marijinega obiskovanja.

Ta dan se je godilo toliko čudežev, bilo je toliko božjih darov razdeljenih, bilo razodetih toliko skrivnosti, da je zavoljo tega sveta katoliška cerkev postavila ta praznik.

Sveti papež Gregor pravi o današnjem prazniku, da sta obe sveti materi polni vere in sv. Duha prišli vkup in očitno dali na znanje, da je že navzoč Mesija, pred katerim je Janez nenavadno veselo poskočil, — to pa je velika skrivnost in potrjenje tolikih dobrot, da se ne more vso večnost zadosti praznovati in prav spoznati. Sv. Gregor je hotel s tem reči: Ta dan se je zgodilo toliko skrivnosti, da se vso večnost ne more zadosti o njih govoriti, ne zadosti Boga hvaliti.

Danes namreč je storil včlovečeni Bog svojo prvo božjo pot, danes je storil svoj prvi čudež in je začel delati za naše zveličanje. Danes je bil Janez očiščen izvirnega greha, s pametjo obdarjen in napolnjen s čudovitim veseljem. Danes je bila Elizabeta s sv. Duhom napolnjena, prejela je dar prerokovanja in je bila okinčana z mnogimi čednostmi. Zakaj tako pričajo sveti očetje: Janez je v materinem telesu spoznal Jezusa, Boga-človeka, ker je imel željo in voljo, od veselja poskočiti. Danes je bila skrivnost božjega včlovečenja svetu razodeta, Bog je bil v človeškem telesu moljen in Marija očitno spoznana kot Mati božja. Danes je Zaharijevi hiši došlo zveličanje, njeni prebivalci so bili od Boga oblagodarjeni in odstranjeno iz nje vsako zlo. Danes je bilo dovršeno angelsko češčenje, je bila narejena Marijina zahvalna pesem „Magnifikat“, in nam se je pokazala Mati božja, da jo častimo. Vse to se je zgodilo današnji dan. Zato je hvale vreden in milosti poln ta dan, katerega po vsej pravici vsi, ki Marijo ljubijo, v veliki časti držé in posebno pobožno praznujejo, zato da Marija tudi nas obišče in v naših dušah stori to, kar je storila v Zaharijevi hiši.

2. Premišljuj okoliščine, v katerih se je godilo Marijino obiskovanje, in kako se je začelo praznovati.

Kar zadeva letni čas, je Marija svojo teto Elizabeto obiskala prve dni meseca malega travna. Zakaj potem, ko je angel Mariji oznanil Kristusovo spočetje, je ostala ona še nekaj dni v Nazaretu in šele potem se je odpravila na pot. Na poti je bila najmanj pet dni in tako je okoli četrtega ali petega malega travna prišla k Elizabeti, kjer je ostala skoraj tri mesece, to je, do drugega malega srpana. Zakaj se ta praznik pa ne obhaja v malem travnu, ampak meseca malega srpana, temu je vzrok to, ker prve dni malega travna je vselej ali veliki teden ali pa velika noč, ko se ne obhaja noben drugi praznik. Zato ga je cerkev prestavila na drugi dan malega srpana, to je, na dan, ko se je Marija od Elizabete povrnila v Nazaret.

Ta praznik so postavili leta 1385 po Kristusovem rojstvu. Ker je bilo takrat v katoliški cerkvi nastalo novo razkolništvo, so vsi enoglasno Mater božjo klicali na pomoč in obljubili, obhajati praznik njenega obiskovanja, ako bo ona obiskala cerkev in odstranila razkolništvo. Tedaj je papež Urban, šesti tega imena, postavil ta praznik.

Kar zadeva kraj, menijo nekateri, da je Zaharija prebival v mestu Hebronu; vendar trdijo drugi, kakor je tudi med jutrovci ustno izročilo, da je prebival skoraj za en dan hodá od Hebrona bližje Jeruzalema. Ako namreč greš od Jeruzalema proti jugu pet ur hodá, kažejo na nekem griču ali majhni gori Zaharijevo hišo, katero so nekdaj kristjani izpremenili v cerkev. Zidana je cerkev tako, da je cerkev vrh cerkve. Zdolnja cerkev je majhna kakor kapela in ima proti vzhodu okrogel obok z enim oltarjem, kjer pobožni popotniki molijo in s prižganimi svečami veselo pojejo pesem „Magnifikat“. Iz te cerkve se gre po kamenenih stopnicah v zgornjo cerkev, ki je sedaj že skoraj na pol posuta, in kjer pobožni popotniki pojejo Zaharijevo zahvalno pesem „Benediktus“. Od te hiše se gre pet sto korakov daleč po prijetni, ravni poti, med oljkami in orehi do lepega vodnjaka, ki mu pravijo Marijin vodnjak; pravijo namreč, da je tukaj Marija Devica zajemala vodo in jo sv. Elizabeti nosila domu.

3. Premišljuj, kdo je ta praznik posebno obhajal.

Med drugimi je to skrivnost posebno pobožno obhajal sveti Frančišek Saleški, škof v mestu Geneve; on je namreč za nune ustanovil nov red pod imenom Marijinega obiskovanja; te nune posnemajo vzgled Marije Device, ki je stregla sv. Elizabeti, ker tudi one strežejo bolnim in revnim na duši in na telesu. Prva pa, ki je gotovo obhajala ta praznik, je bila sv. Elizabeta sama, ker je bila ona prva, ki je Marijo prečisto Devico takoj ob obiskovanju počastila

in srečno imenovala. Zato hočemo tudi mi posnemati sv. Elizabeto in ž njo in z vso krščansko cerkvijo Marijo vselej častiti in prositi, da nas sedaj in posebno ob naši smrtni uri obišče in s svojo mogočno priprošnjo nam vsem zadobi pravo srečo in nebeški blagoslov od Jezusa, svojega božjega Sina. Amen.

„Ave Marija.“

Češčena si Marija, milosti polna, polna ljubezni in usmiljenja; Gospod, vir vseh milosti in vse svetosti, je s teboj! Ti si blagoslovljena med ženami, prosta vsega prekletstva in reve, ki so lastne ženskemu spolu; in blagoslovljen je sad tvojega telesa Jezus Kristus, od katerega si zadobila in zamoreš zadobiti vse milosti in vso čast. Sveta Marija, Mati božja, Mati Kristusa Jezusa in vseh kristjanov, prosi za nas uboge grešnike, govori, reci eno besedo Gospodu za nas reve, da nas na tvojo besedo posveti in zveliča. Zakaj na tvojo besedo je Bog postal človek; na tvojo besedo je bil Janez posvečen; na tvojo besedo in po tvoji prošnji hoče tudi nam izkazati milost in usmiljenje. Prosi tedaj Gospoda, da nas razsvetli kakor Janeza, da nas očisti vseh grehov, v vsaki potrebi obišče in posebno na našo smrtno uro tolaži in ohrani k večnemu življenju. Amen.

Petnajsto poglavje.

Želje in hrepenenje po Kristusovem rojstvu.

1. Kristusovo včlovečenje, rojstvo in ime, razodeto svetemu Jožefu.

»*Imenuj njegovo ime Jezus!*«
(Mat. 1, 21.)

1. Premišljuj krepost in pravičnost svetega Jožefa.

Kakor je imel sv. Jožef imenitnejši poklic kakor vsi stari, sveti očaki, ravno tako je vse presegal na kreposti in svetosti. Njegova

vera je bila popolnejša kakor vera očaka Abrahama; njegova potrpežljivost krepkejša kakor potrpežljivost očaka Jakoba; njegova čistost bolj neomadeževana kakor čistost egiptovskega Jožefa. V bolj prijazni družbi z Bogom je bil on kakor nekdaj Mojzes; v ljubezni do ljudstva je presegal Samuela, Davida pa v krotkosti in ponižnosti, in to velja o vseh drugih čednostih. Zato pravi evangelist: „Jožef pa, njen mož, je bil pravičen," to je, popoln v vseh čednostih in pravičen, kar zadeva Boga in ljudi.

2. Premišljuj, zakaj mu je Bog nekaj časa skrival Kristusovo včlovečenje.

Bog je hotel s tem skusiti in razodeti čednosti sv. Jožefa. Ko sta Marija in Jožef prišla nazaj v Nazaret, sta živela v svoji ubogi hišici v lepem miru in sveto; pobožni Jožef je Mariji stregel, kjer in kakor je mogel. Pa tudi Marija je bila proti njemu prav prijazna in mu je storila vse, karkoli je vedela in znala; in tako sta živela ko dva angela v raju v sveti ljubezni in edinosti. Kako se je pa ustrašil, ko je nazadnje zapazil, da je Marija noseča! Mariji ni ušlo to Jožefovo strmenje; ali molčala je iz zgolj ponižnosti, v zaupanju na Boga, ter je Boga goreče prosila, naj tudi Jožefu kakor Elizabeti razodene to skrivnost. Pa tudi Jožef je prosil Boga, naj ga razsvetli in pokaže, kaj mu je storiti. Ker je o vsakem človeku sodil le dobro in ni vedel, da je Mesija spočela od sv. Duha, si menda ni mislil drugega, kakor da je kdo Mariji storil silo. Ker ne bi bil laži govoril za nobeno ceno in ne bi bil mogel Marijinega otroka imenovati svojega, kadar bi sorodniki po porodu prišli se ž njim zavoljo otroka veselit, zato je rajši sklenil, da bi ji rešil dobro ime, na skrivnem jo zapustiti; morebiti je mislil jo poslati v Hebron k sorodnikom. Ko je pa tako premišljeval, se mu je prikazal angel v spanju in mu je razodel skrivnost.

3. Premišljuj velike čednosti, v katerih se je vadila Marija Jožefu nasproti, preden mu je Bog razodel to skrivnost.

V veliki tesnobi, v kateri je bila Marija, ker ni vedela, ali bi Jožefu razodela veliko skrivnost ali ne, je zmagala njena ponižnost, katera ji je branila, komu razodeti, kar bi utegnilo biti v njeno hvalo. Ker je pa videla svojega ljubega ženina v toliki žalosti, se ji je iz srca smilil, prenašala pa je vse potrpežljivo, in ni drugemu tožila svoje žalosti kakor Bogu, in le njega je prosila, naj bi jo potolažil in rešil iz te težave. Ko je tedaj enkrat zopet prav srčno prosila Boga za pomoč v tej bridkosti, se ji je prikazal angel in ji je rekel: „Naš Bog, ki je večen, je v tebi in s teboj. Zato se ne boj nič; on ti bo dal, kar imaš govoriti. On sam bo vodil tvoje stopinje in svoje

delo dokončal mogočno in modro.“[1]) Ta prikazen je Marijo utolažila, vse skrbi je prepustila Bogu in se je popolnoma udala v njegovo sveto voljo.

4. Premišljuj, kako je Bog skrivnost božjega včlovečenja razodel svetemu Jožefu.

Glej, kako Bog svojih zvestih služabnikov nikoli ne zapusti, temveč ko je sila največja, jim hiti na pomoč. Preteklo je gotovo kaj tednov, da se je pobožni Jožef pečal s tako žalostnimi mislimi in ni vedel, kaj bi počel. Dobri mož je na vse strani mislil, kako bi bilo najbolje storiti, in je noč in dan prosil Boga, da bi ga razsvetlil.

In ravno tisto noč, ko je mislil Marijo zapustiti, je padel na svoja kolena in je jokaje prosil Boga, naj mu razodene, kaj mu je storiti. In ko je po tej molitvi zadremal, glej, prikaže se mu angel in mu razodene veliko skrivnost, kar sv. Matevž pripoveduje tako-le: „Ko pa to premišlja, glej, prikaže se mu v spanju Gospodov angel, rekoč: »Jožef, Davidov sin, ne boj se vzeti Marije, svoje žene; zakaj, kar je v nji rojeno, je od sv. Duha. Rodila pa bo Sinù, in imenuj njegovo ime Jezus, zakaj on bo odrešil svoje ljudstvo njegovih grehov.«“[2]) O koliko in kako velike skrivnosti je angel v teh kratkih besedah izgovoril! Kako je bilo sv. Jožefu pri srcu, ko je to slišal!

Ko se je pobožni Jožef po razodenju prebudil iz svojega spanja, je takoj pokleknil k molitvi in prevelike radosti prelil mnogo solz. Iz celega srca je zahvalil Boga in ni vedel, kako bi za toliko milost Bogu izkazal svojo hvaležnost. Ko je tako dolgo hvalil Boga, začel je nazadnje sam sebe karati zavoljo svoje poprejšnje skrbljivosti.

5. Premišljuj, kako je Marija učila sv. Jožefa.

Ko je Marija od Jožefa zvedela vse, je iz srca zahvalila Boga ter mu je dejala: Tvoja žalost me je ves čas dokaj skrbela, ker sem dobro videla in poznala, kaj ti tišči srce. Prav rada bi ti bila jaz razodela skrivnost, ako bi bila le vedela, da bo to moje razodenje sposobno in po volji božji. Ker ti je pa angel vse razodel, zato se iz srca veselim in ne vem zadosti Boga za to zahvaliti.

In tu sta se oba vsedla in Marija je sv. Jožefu vse natanko povedala, kako se ji je bil prikazal angel Gabriel in kako je sv. Duh dovršil čudež božjega včlovečenja. Povedala mu je tudi, kaj se je bilo zgodilo v Zaharijevi hiši z Janezom in z Elizabeto, in koliko nezasluženih milosti ji je Bog storil od tistega časa. Tako je bil sveti Jožef vedno bolj napolnjen z modrostjo in spoznanjem božjih skrivnosti in zato tudi s tolažbo in veseljem. Pogostoma je sedel pri svoji nebeški učiteljici in je prelil mnogo vročih solz. Kakšenkrat sta

[1]) Razlaganje svete Brigite. — [2]) Mat. 1, 20. 21.

pozabila oba na jed in pijačo in na vse na tem svetu, in sta ves čas le hvalila Boga in uživala duhovno veselje. Zato je mogel in moral sveti Jožef spoznati in govoriti: „Cedeče satovje so tvoje ustnice, nevesta, med in mleko pod tvojim jezikom.“ [1])

Dokler Jožef še ni vedel, da je Marija Mesijeva mati, jo je na vso moč častil in ji služil; sedaj pa, ko je vedel, da je ona Zveličarjeva Mati in da nosi pod svojim srcem Najvišjega, jo je neizmerno bolj častil. Oh, si je mislil: so li naši očetje nekdaj skrinjo božjo tolikanj častili, kako moram šele jaz častiti to Devico, ki je živa skrinja božja, ki nima samo telesnega nebeškega kruha v sebi, ampak nosi najvišjega Gospoda, kralja nebes in zemlje, pod svojim srcem!

Molitev k svetemu Jožefu.

Hvaljena bodita Jezus in Marija od svetega Jožefa in od vseh svetnikov na vekomaj! Amen.

Sveti oče in očak Jožef, jaz te spominjam velike žalosti, ki je polnila tvoje srce, ko si videl Marijo nosečo ter si mislil jo zapustiti; jaz te prosim po tej tvoji žalosti, izprosi mi v mojih križih in težavah pravo potrpežljivost, krščansko ponižnost, božjo milost in razsvetljenje, da bom vselej vse ravnal po božji volji in po božjem dopadenju. Amen.

O sveti Jožef, jaz te spominjam velike radosti, ki jo je tvoje srce čutilo, kadar se ti je angel prikazal in ti je razodel Kristusovo včlovečenje, njegov poklic in njegovo ime; po tej presveti radosti te prosim, izprosi mi od Očeta vse tolažbe pravo tolažbo v mojih težavah in zopernostih, in nazadnje večno zveličanje, da bom namreč očiščen vseh grehov se mogel zveličati, po Kristusu Jezusu, Gospodu našem.

Oče naš. Češčena Marija.

2. Kaj je Kristus delal v materinem telesu.

»*Postava njegovega Boga je v njegovem srcu.*« (Ps. 36, 31.)

1. Premišljuj, kako se je Kristus kot dete v materinem telesu zadržal proti svojemu nebeškemu Očetu.

[1]) Vis. pes. 4, 11.

Dete Jezus je prvih devet mesecev svojega življenja v Marijinem telesu kazalo take čednosti, da se vsi svetniki ne morejo na vekomaj dovolj čuditi in zavoljo tega hvaliti Boga. Dete Jezus ni zamudilo nobenega trenotka, ampak vedno se vadilo v najvišjih čednostih. Ljubilo je svojega Očeta neskončno bolj, kakor so ga vsi ljudje kdaj razžalili, ali ga še bodo žalili. Kristus namreč ni bil samo človek, ampak tudi Bog, in tedaj je vsako njegovo dejanje imelo neskončno vrednost. Zato, o grešnik, ker si svojega Boga neskončno razžalil, ne obupaj, priteci h Kristusu in prosi njega, da on s svojimi neskončnimi zaslugami poplača tvoje dolgove.

Kdo pa bo popisal, kaj je čutila Jezusova duša? Štiri reke namreč ali kreposti so vedno tekle iz tega duhovnega raja. Prva je hvaležnost, ko je Kristusova duša premišljevala, da je iz nič ustvarjena in brez lastnih zaslug povišana do najvišje časti, združena z drugo božjo osebo. Druga je ljubezen, ker je vesela hvalila Boga in ga iz srca ljubila za veliko dobroto, da jo je pred vsemi stvarmi povzdignil do take časti. Tretja je ponižnost; ker ravno ta dobrota božja se ji je zdela tako velika in prečudna, da je govorila: ‚Čudapoln si, o Gospod, v svojih delih. Od kod mi pride sreča, da si ti, o Bog, pogledal na me, ter me povzdignil nad zemljo in nad nebesa? Kaj ti povrnem za to nezapopadljivo milost?‘ Četrta je pokorščina; ker se je Kristusova človeška natora ponudila, da rada stori in trpi vse, kar hoče Bog, in še tisočkrat več, ako bi bilo mogoče. Zato je želel, vse duše pridobiti Bogu in jih zveličati.

Uči se tudi ti, biti Bogu hvaležen. Toliko dobrot si prejel od Boga, da jih vseh niti šteti ne moreš, še manj pa jih povrniti. In vendar si bil dosedaj proti Bogu tako nehvaležen! Spoznaj svoj greh ter obljubi, da se bodeš poboljšal, in večkrat se resnobno poprašuj: „Kaj hočem vrniti Gospodu za vse, kar mi je storil?“[1])

2. Premišljuj, kako se je dete zadržalo do Marije.

Dete Jezus je potem obračalo svoje oči na stvari, in je med vsemi najprej videlo svojo ljubo mater. Videlo je, da je Marija med vsemi stvarmi najsvetejša, najpopolnejša, onkinčana z vsemi čednostmi in milostmi, polna vse svetosti in z nobenim grehom ne omadeževana. Božje dete je videlo in spoznalo, da je vse te milosti Marija zavoljo njega dobila od Boga; tedaj se je tega veselilo in Boga hvalilo za to.

Iz tega se imaš učiti, koliko veselje čuti Jezus, ko vidi čisto in pobožno srce, in kako rad prebiva v takem srcu. Stori torej, kar ti pravi: „Daj mi svoje srce, moj sin, in tvoje oči naj ohranijo moja

[1]) Ps. 115, 3.

pota“ (moje zapovedi).[1]) Kesaj se, da si njegovo prebivališče, svoje srce, dosedaj tolikokrat ognusil z grehi.

3. Premišljuj Kristusovo ljubezen do nas ljudi.

Potem je otrok Jezus svoje oči obračal na ljudi in je videl, da vsi ljudje nekdaj, sedaj in v prihodnje zavoljo izvirnega greha ne morejo v nebesa, mnogo trpijo in vzdihujejo pod hudičevim jarmom. Videl je, kako so ubogi ljudje slepi, slabi, revni in hudobni, da jih je že veliko v peklu, da vsak drugi dan pridejo v pekel. Oh, kako so se mu ubogi smilili! Ko je namreč Jezus človeško naravo vzel nase, je postal naš brat, in ker je imel najpopolnejšo ljubezen do bližnjega, zato je naše reve in nadloge globoko čutil v svojem srcu, in je želel, da bi vsi postali deležni njegove milosti in zveličanja. Gotovo vsak človek reče po vsej pravici o njem: „On me je ljubil, in je dal sam sebe za me.“[2])

In ker je tudi spoznal, da se je zato včlovečil, da vse ljudi reši večnega pogubljenja; ker je videl, da se ne more nobeden človek zveličati brez njegove pomoči, zato je hrepenel ubogemu človeškemu rodu pomagati in ga rešiti. Zato je želel tudi prav kmalu roditi se, da bi prej trpel za grešnike. Med tem ni jenjal noč in dan svojega nebeškega Očeta prositi za-nje in jih ž njim spravljati.

Uči se tukaj, kristjan, kako je treba bližnjega ljubiti, in posnemaj vzgled Kristusov! Veš, da ti je zapovedano, bližnjega ljubiti, ako se hočeš zveličati, in vendar kolikokrat grešiš zoper to zapoved! Poboljšaj se in varuj se vprihodnje kaj storiti, kar je zoper to zapoved.

4. Premišljuj, kako nam je Kristus pokazal, da nas prisrčno ljubi.

Pokazal nam je, da nas prisrčno ljubi, prvič: On je bil pravi Sin božji, dobil je najpopolnejšo dušo, kateri se je spodobilo tudi tako telo, da ne bi bilo podvrženo trpljenju in smrti; in vendar se je iz ljubezni do nas tej predpravici odpovedal, vzel je telo, s katerim je mogel trpeti, zato, da bi zadostil za naše grehe.

Drugič: On je bil pravi Sin božji in gospodar celega sveta. Njemu je šlo tedaj po pravici judovsko kraljestvo,[3]) gospodovanje čez celi svet, najvišje veličastvo.[4]) Pa iz ljubezni do nas, da bi nas učil ponižnost, krotkost in druge čednosti in da bi tem več trpel za nas, se je odpovedal vsi ti slavi in si je radovoljno zbral pohlevno, skrito življenje; ni hotel imeti ne gospodstva, ne služabnikov, ne premoženja, ne bogastva, ne časti; ampak uboštvo, revo, zapuščenje in potrebo.

[1]) Preg. 23, 26. — [2]) Gal. 2, 20. — [3]) Mat. 2, 2. — [4]) Ps. 2 in 71.

Tretjič: Odpovedal se je ne samo vsemu temu, kar mu je šlo po pravici kakor božjemu Sinu, ampak je tudi radovoljno prevzel, kar mu ni šlo, in česar se ni bil nikakor zadolžil. Ne samo, da si je izbral ubogo, trudapolno življenje, ampak tudi vse zaničevanje, poniževanje, zasmehovanje, preganjanje, mučenje, bolečine in najgrenkejše in najsramotljivejše in najbridkejše križanje.[1]) In akoravno se je temu upirala njegova človeška natora, vendar je močnodušno zmagal slabost mesa, in se je svojemu nebeškemu očetu daroval takoj od prvega začetka svojega življenja in je bil voljan, za človekovo odrešenje trpeti vse muke. In da bi bila ta daritev tem krepkejša, jo je ponavljal vsak trenotek svojega življenja, in je bil vsak čas pripravljen, vedno vse storiti in trpeti, kar mu je bil njegov oče odločil od večnosti, da ima trpeti. Tako si je izvolil križ in ga nosil namesto sebi namenjenega veselja.

Tu vidiš, kako zelo je Kristus ljubil človeški rod in koliko je takoj od začetka storil zanj. Uči se zato hoditi za Kristusom in za zveličanje svojega bližnjega kaj delati in trpeti. Skrbi za zveličanje bližnjega in spoznaj, kaj je to, zveličati eno dušo. Trdno skleni, s poučevanjem in z opominjevanjem, z dejanjem in z dobrim vzgledom ubogim grešnikom kazati pot zveličanja in ljubega Boga prositi za njih izpreobrnjenje.

5. Premišljuj, da je začel Kristus že v materinem telesu trpeti za nas.

On je hotel zato postati malo dete in devet mesecev počivati v materinem telesu, da bi nam bil popolnoma v vsem podoben in da bi tem več trpel za nas; ali tega trpljenja ne more nobeden človek ne prav spoznati, ne premišljevati.

O velika ljubezen, ki ga je tako daleč pripravila! O velika ponižnost, ki ga je tako zelo ponižala! Katoliška cerkev to prav dobro spozna, ker v zahvalni pesmi poje: „Ko si hotel človeka odrešiti, nisi se ustrašil devičinega telesa“. Kakor da bi hotela reči: O Jezus, kako velika je tvoja ljubezen in ponižnost, da se nisi ustrašil, radovoljno se podati v temno ječo deviškega telesa in ondi ležati devet mesecev zaprt, hoteč rešiti nas uboge grešnike večne jeze! Ker je tedaj Kristus toliko storil za-te, se pač spodobi, da se večkrat spominja na njegovo ponižanje, in da ga prosiš, da ti ne bo na sodnji dan očital: „Jaz sem bil v ječi, in vi me niste iskali.“[2]) Spomni se tedaj na to Jezusovo ljubezen, in moli:

---

[1]) Hebr. 12, 2. — [2]) Mat. 23, 45.

Molitev.

Preljubeznivo dete Jezus, hvaležno se spominjam na tvoje vjetje v telesu tvoje Matere in te prosim: po ljubezni, ki te je devet mesecev vklepala v deviškem telesu kakor v ječi, reši me vseh vezi grehov in obvaruj me večne ječe v peklu. O preljubeznivo dete Jezus, jaz te prosim po ljubezni, s katero si ljubil svojega nebeškega Očeta, svojo Mater in ves človeški rod: zaveži me k sebi z nerazvezljivo vezjo svete in večne ljubezni. Amen.

Hvaljen bodi Jezus Kristus in češčena bodi njegova božja in človeška natora na vekomaj! Amen.

3. Srčne želje Jezusove in Marijine po njegovem rojstvu.

»Kdo te mi bo dal za mojega brata, da bi te našla in poljubovala, in da bi me nobeden več ne zaničeval!«

Vis. pes. 8, 1.

1. Premišljuj, kako je Jezus želel se roditi. Te želje so bile naravne, pametne in nadnaravne.

Prvič so bile naravne. Misli si, kakor bi te dete Jezus milo gledalo iz telesa svoje prečiste Matere in ti prijazno govorilo: Poglej sem, kako sem se jaz, tvoj Bog in Stvarnik, zavoljo tebe toliko ponižal. Iz ljubezni do tebe sem prišel iz visokih nebes doli na ta svet. Od vekomaj sem sedel v naročju svojega nebeškega Očeta, in sedaj ležim tukaj zaprt kakor v ječi. Jaz sem tisti, katerega ne morejo nebesa obseči, in sedaj sem zaprt v tesnem materinem telesu. Jaz sem večna Očetova Beseda, in sedaj sem dete, ki še ne govori. Moje roke so ustvarile nebo in zemljo, in sedaj ne morem gibati ne z rokami, ne z nogami. Tako ležim že dalje časa v ječi in prenašam mnogo neugodnosti, zato da bi ti enkrat na vekomaj ne ležal v peklenski ječi. Spoznaj zato, kolikanj te ljubim, vračaj mi ljubezen za ljubezen!

Drugič so bile Jezusove želje po rojstvu pametne, nadnaravne, krepostne in svete. Dobro je namreč vedel, da se je včlovečil zato, da bi uboge grešnike rešil iz teže hudičeve sužnosti; zato je imel neizrečeno željo, to delo začeti. Videl je že v materinem telesu, kako neusmiljeno gospoduje satan čez ljudi, kako jih slepi, zapeljuje, goljufa, vabi in skoraj s silo vleče v greh; videl je, da

vsak dan več tisoč duš leti v pekel, kjer so na vekomaj pogubljene. Zato so se mu srčno smilile uboge duše, tako da je hotel prestati rajši vsako revo, kakor da bi še dalje gledal revo ubogih duš. Zato se mu je vsaka ura zdela skoraj kakor leto in vzdihoval je k svojemu nebeškemu Očetu, pomilovaje uboge ljudi, kateri so mu bili sedaj bratje in prijatelji. Govoril je že takrat sam pri sebi: „S krstom imam krščen biti, in kako mi je bridko, dokler se ne dopolni![1]) Oh, kdaj pride enkrat ura, da pojdem ven, da jim s svojim naukom in s svojim vzgledom pokažem pravo pot zveličanja in jih obvarujem poti pogubljenja! Kdaj pride dan, da s svojim vhodom v svet ga oblagodarim in posvetim!“ Tako je menda dete Jezus v materinem telesu vzdihovalo in želelo, da bi se rodilo, ker je dobro vedelo, koliko dobrega ima njegovo rojstvo prinesti nebesom in zemlji. Ker je božje dete tako srčno želelo priti k nam, ali ne bomo mi še bolj srčno želeli njegovega prihoda?

2. Premišljuj, kako srčno je Marija želela, Kristusa roditi.

Ona je enkrat sveti Mehtildi govorila tako-le: „Kakor hrepeni jelen po studenčni vodi, tako sem hrepenela jaz videti Sinù, ki sem ga nosila v svojem telesu.“

Večkrat je mislila sama pri sebi: Oh, da bi vsaj enkrat prišel čas, da se porodi moje dete! Kako mu hočem skrbno streči, kako lepo ga hočem položiti spančkati, kako prisrčno ga hočem objemati in ga dojiti, z eno besedo, noč in dan mu hočem služiti z vso ljubeznijo! Zato je večkrat govorila kot njegova duhovna nevesta in Mati: „Kdo te mi bo dal za mojega brata, da bi te našla in poljubovala!“[2])

Drugič je hrepenela Marija po Kristusovem rojstvu, da bi po njegovem prihodu svet bil oblagodarjen in obogaten z vsemi nebeškimi dobrotami. Zakaj ona je dobro vedela, da ne pride prazen, in da prinese sabo polnost vseh milosti. Posebno je njegovega prihoda želela zato, da bi bili grešniki rešeni. Zakaj za Kristusom ni bilo nobenega človeka, kateremu bi se bili ubogi grešniki smilili tako kakor Mariji, ker ni nobeden tako dobro spoznal, kako nesrečni so ubogi grešniki, kakor ona. To usmiljenje je storilo, da je Marija marsikdaj iz srca vzdihnila, prelila marsikatero solzico in govorila: „Gospod, usmili se svojega ljudstva, ki se imenuje po tvojem imenu.“[3])

3. Premišljuj, kako moraš tudi ti s katoliško cerkvijo vred hrepeneti po Kristusovem rojstvu.

---

[1]) Luk. 12, 56. — [2]) Vis. pes. 8, 1. — [3]) Sir. 36, 14.

Kakor je bil tistokrat Zveličar svetu dokaj potreben, ravno tako je Zveličar potreben tudi tebi, o krščanska duša, ker si vsa polna pogreškov, in kar iskrice božje prave ljubezni, in še sence prave čednosti nimaš. Pač k vsemu zlemu, k vsemu, kar je pregrešno, si nagnjen, misliš le na svet, na poželjivost in telesne slasti. Imaš tudi veliko neprijateljev, ki te zalezujejo noč in dan, da te pripravijo v greh in da te vržejo v pogubljenje. Ako tedaj ni Bog pri tebi in s tabo, da ti daje moči in te varuje in s silo od hudega odvračuje in reši, kaj bo nazadnje iz tebe! Očisti tedaj svoje srce in pripravi je in vzdihuj tako-le po Kristusovem rojstvu.

Molitev.

„O modrost, ki izhajaš iz ust Najvišjega in segaš od enega konca sveta do drugega, in vse ljubeznivo in krepko vrejuješ: pridi in uči nas pot resnice!“

„O voditelj Izraelove hiše, ki si se Mojzesu prikazal v ognju gorečega grma, in si mu na gori Sinaj dal postavo: pridi in reši nas s svojo mogočno roko.“

„O korenina Jesova, ki stojiš v znamenje ljudstvom, pred katero si kralji zatikajo usta, in jo narodi kličejo na pomoč: pridi nas rešit. Oh, ne mudi se več!“

„O ključ Davidov in kraljeva palica Izraelove hiše, ki odpiraš in nobeden ne zapre, zapiraš in nobeden ne odpre: pridi in pelji jetnika iz ječe, ki sedi v temni in smrtni senci.“

„O vzhajajoča svetloba večne luči, ti solnce pravice; pridi in razsvetli one, ki sedijo v temi in v smrtni senci.“

„O Kralj narodov in njim zaželjeni vogelni kamen, ki iz dveh storiš eno: pridi in reši človeka, ki si ga ustvaril iz zemlje!“

„O Emanuel, ti naš kralj in postavodajalec, ti želja in Odrešenik narodov; pridi nam pomagat, o Gospod naš Bog!“

Hvaljen bodi Jezus Kristus, in na vekomaj bodi češčeno njegovo sveto včlovečenje! Amen.

Šestnajsto poglavje.

Rojstvo Jezusa Kristusa.

1. Marija in Jožef potujeta v Betlehem.

»Šel je pa tudi Jožef v Davidovo mesto, da bi se popisal z Marijo, svojo zaročeno ženo, ki je bila noseča«.
(Luk. 2, 4.)

1. Premišljuj, kako je sveti Jožef zvedel za cesarjevo povelje in je Mariji oznanil.

Ko se je bližal konec deveterih mesecev, odkar je bil Kristus spočet, so razglasili cesarjevo povelje, da se ima popisati vsak na tistem kraju, kjer je bil rojen. Ko je sveti Jožef to zvedel, je šel žalosten domov, da bi svoji ženi povedal žalostno novico. Pridejal je še to: Jaz ne vem, kako bova storila; oba namreč imava iti v Betlehem, ker je najin rod iz Betlehema. Marija mu je pa rekla: Nič ne skrbi za to, ljubi moj Jožef, ker se mi zdi, da je božja volja, da greva v Betlehem. Sveti Jožef reče zopet: Jaz ne skrbim za-se; jaz z božjo pomočjo že lahko pojdem v Betlehem. Ali ti se mi smiliš, ker ne vem, kako je mogoče, da storiš ti sedaj o zimskem času tako dolgo pot. Marija mu odgovori: Potolaži se, ljubi moj Jožef, ljubi Bog mi bo že pomagal. Saj se mora izpolniti prerokba Mihejeva, ki pravi, da se ima Zveličar roditi v Betlehemu.[1])

Tedaj sta se pripravljala za pot, in ko je bilo vse v redu, je Marija vzela dvoje lanenih in dvoje volnenih plenic in pa dvoje lanenih kapic, da bi mogla detetu pokriti glavo. Sveti Jožef je vzel tudi oslička, na katerega je posadil Marijo. Jožef prime osla za brzdo, in zavit v reven plašč in s palico v roki, se poda na pot. Tako sta zapustila svojo ubogo hišico, jo izročila božjemu varstvu in kot uboga in ponižna popotnika hodila svojo pot. Pa uboga nista bila; saj sta imela sabo največji nebeški zaklad, in angeli so ju spoštljivo spremljali.

2. Premišljuj, kako je bilo težavno potovanje Mariji in Jožefu vendar prijetno.

Prvič, ker sta videla, da je božja volja taka, in ker sta seboj imela tistega, ki zlajšuje vse težave. Pomisli, o človek, kako veselje in radost je Marija nosila v svojem deviškem telesu. Ona je vedno mislila na svoje dete, tako, da je komaj mislila na to, kar se godi okoli nje. Pogovarjala se je vedno s svojim detetom, in njen duh se

[1]) Mih. 5, 2.

je veselil v Bogu, svojem Zveličarju. Več tisoč angelov jo je obdajalo, ki so ji stregli in jo spoštovalno spremljali.

Tudi sveti Jožef je čutil neizrečeno veselje, saj je vedel, da ima pri sebi svojega Stvarnika, in da spremlja njega, kateremu strežejo nebeški duhovi. O kako spoštljivo se je obnašal v njegovi pričujočnosti! Kako se je varoval, kaj storiti, kar ne bi bilo dopadlo njegovim očem! Pogovarjal se je tudi večkrat prijazno z Marijo o prihodnjem Kristusovem rojstvu in o milosti, katero jima je Bog izkazal. Potem, ko sta se nekaj časa tako pogovarjala, sta molila in v duhu se pogovarjala z detetom, ki sta ga imela seboj. Tako jima je prešel dan za dnevom, dokler sta prišla v Jeruzalem in potlej v Betlehem.

Ko je Marija zagledala mesto Betlehem, se je razveselila in rekla: ‚Pozdravljeno bodi mestice, od Boga oblagodarjeno mimo vseh mest tega sveta! Imenitno si bilo do sedaj, ker so bili naši predniki, posebno Jese in David, rojeni v tebi; sedaj pa postaneš še bolj imenitno, ker te je Bog izvolil, da se v tebi rodi njegov Sin! O Betlehemčani, ako bi vedeli, kdo je, ki pride k vam, s kolikim veseljem bi mu šli naproti, in kako radi bi mu dali najboljšo stanico v celem mestu.‘ Potem je rekla svetemu Jožefu: Ljubi moj Jožef, kje pa bova pod streho, in kje najdeva hišo, ki je vredna, da se v nji rodi Zveličar sveta? Sveti Jožef pravi: Pusti to skrb meni, ljuba moja, jaz imam v mestu več prijateljev in znancev, ker sem bil tu rojen in izrejen. In Marija je odgovorila: Zahvaljen bodi Bog! In s takimi prijaznimi pogovori sta se bližala mestu in sta tjekaj prišla neko soboto, kakor trdi več učenih mož, še preden je solnce šlo za goro!

Uči se od Marije in Jožefa hoditi in potovati, zakaj bukve o Jezusovem nasledovanju pravijo: „Znati pri Jezusu prebivati in z Jezusom biti, je velika umetnost, in velika modrost je videti in ohraniti si Jezusa. Bodi ponižen in miroljuben, in Jezus bo pri tebi. Bodi pobožen in miren, in Jezus ostane pri tebi.“[1])

Hvaljen bodi Jezus, češčena bodita Marija in Jožef za vse poti, ki sta jih storila z Jezusom in zavoljo Jezusa! Amen.

2. Marija in Jožef iščeta prenočišča v Betlehemu.

»V svojo lastino je prišel, in njegovi ga niso sprejeli.« (Jan. 1, 11.)

1. Premišljuj, kako Marija in Jožef v Betlehemu zastonj iščeta prenočišča.

[1]) II. knjiga, p. 8, v. 3.

Ko je prišel Jožef z Marijo v soboto, kakor se zdi (ker je Kristus bil rojen v nedeljo), v Betlehem, ko je bil še dan, je gotovo takoj šel h kakemu svojih najboljših prijateljev in mu je rekel: Ljubi moj prijatelj, jaz in moja žena prideva iz Nazareta, da se dava popisati po cesarjevem povelju. S seboj nimam ničesar, kakor le osla. Ali moja žena je noseča in v kratkem porodi. Zato te prosim, daj ji ugodno stanico, da more ondi poroditi in tukaj dopolniti dni svojega očiščevanja. Hišni gospodar pa mu je rekel: Ljubi moj prijatelj, jaz bi vaju srčno rad vzel pod streho; ali kakor vidiš, jaz imam že polno hišo tujcev. Ne zameri mi tedaj, da ti ne morem uslišati prošnje.

Ko je sveti Jožef to slišal, je šel ves žalosten z Marijo vred k drugemu prijatelju; toda, žalibog, tudi ondi je dobil za odgovor, da je hiša že napolnjena z ljudmi in da ga ni prostora v hiši zanj in za njegovo ženo. Ko je sveti Jožef videl, da ga noče sprejeti pod streho nobeden njegovih prijateljev in znancev, je šel do gostilnice, da bi tam dobil prenočišča, toda tudi ondi mu ga niso dali. Nekateri si tudi domišljujejo, ko to premišljujejo, da so mnogi Jožefa tudi zaničljivo gledali, in ga zgrda odpravljali od sebe.

Ko je tedaj sveti Jožef videl, da ga ne vzamejo nikjer pod streho, je bil srčno žalosten in je z objokanimi očmi govoril prečisti Devici: O ljuba moja Marija, kaj je nama početi, kam pojdeva, da naju vzamejo pod streho? In Marija mu je rekla: Ljubi moj Jožef, ne žaluj toliko, dobrotljivi Bog nama bode dal prenočišče. In četudi ne dobiva prenočišča, misliva, da je božja volja taka.

Sveti Jožef je nato rekel: Ostani tukaj Marija, jaz pojdem sedaj sam, morebiti dobim pri kakem ubožcu prostorček, da stopiva pod streho. Šel je tedaj sveti Jožef zopet od hiše do hiše, ali tudi sedaj zastonj; nobeden se ga ni hotel usmiliti. Ubogi Jožef je letal okoli po mestu do temne noči, ali Betlehemčani so bili trdega srca in ničesar ni opravil. — Tem enaki so tisti trdosrčni kristjani, kateri se ubožcev ne usmilijo in se tudi božji milosti zapirajo, akoravno Kristus trka: „Glej, jaz stojim pri vratih in trkam; ako kdo moj glas posluša in mi odpre vrata, pojdem noter k njemu.“[1])

2. Premišljuj, kako sta bila Marija in Jožef prisiljena prenočiti v revnem hlevu.

Ko je sveti Jožef videl, da ga nobeden noče vzeti pod streho, je povzdignil svoje roke proti nebu in rekel s solzami v očeh: O najdobrotljivejši Bog, sram me mora biti in velik greh se mi zdi, tvojega edinorojenega Sinú in njegovo častitljivo mater pustiti pod milim nebom na cesti, in vendar si ne vem pomagati. Dobrotljivi Bog,

[1]) Skriv. raz. 3, 20.

pokaži mi kraj, kjer se ima roditi tvoj Sin. O gorje mi, kako sem zaničevan in zapuščen od vseh! Ali za to sramoto ne bi nič maral, ako ne bi bila z menoj vred zapuščena in zaničevana moja nevesta in Odrešenik sveta. Oh, kako bo Devica žalovala, ko ji naznanim žalostno novico! O moj Bog, usmili se nas in pomagaj nam v tej potrebi.

Tako se je sveti Jožef ves otožen povrnil k Mariji, ki je željno čakala, da bi mogla kje pod streho. Jožef pa ji je rekel z objokanimi očmi: Povsod sem povpraševal in prosil, ali nobeden naju noče sprejeti. Nikoli ne bi bil tega mislil, da me bodo v mojem rojstvenem kraju vsi zapustili. Še ni leto, da sem odšel, in že me nobeden več noče poznati. Za božjo voljo te prosim, ne krivi mene zavoljo tega; saj jaz bi rad dal vse, da bi le mogel pomagati. Marija pa mu reče: Ljubi moj Jožef, ne bodi tako žalosten; jaz mislim, da je božja volja taka, ker je gotovo božja naredba, da nas nobeden noče pod streho, zato da se njegov Sin rodi na tistem kraju, katerega je On odločil za to.

Sveti Jožef zopet pravi: Jaz dobro vem, da si ti z vsem zadovoljna; ali moje srce mi poka žalosti, ko vidim, da moraš v tem mrazu, na mrzlem vetru, trudna in zdelana, brez ognja, brez postelje pod milim nebom na golih tleh ležati in tvoj porod je tako blizu. Marija pravi: Ljubi Bog me bo že varoval; samo da bi imela kraj, kjer bi mogla biti sama, in da ne bi bilo treba ležati na cesti! Sveti Jožef pravi nato: Tam-le gori, konec mesta, je skalnata, prostorna votlina, kamor pastirji kakšenkrat vganjajo svoje črede, kadar je dež in veter; ondi bi bila sama, toda mesto je nespodobno in neugodno, ondi prenočiti. Ali Marija reče: Naj le bo, bolje bo vendar, kakor ostati na cesti. Pojdiva torej tja, pomagajva si, kakor moreva.

Šla sta tedaj ubožca, od vseh zapuščena, v neprijazno votlino, in Marija je Jožefa tolažila: Nič ne maraj, ljubi moj Jožef, veruj za trdno, da se hoče Zveličar sveta roditi na tem revnem mestu. Pripravi tedaj votlino tako, kakor je nama mogoče, da vredno sprejmeva Zveličarja sveta.

3. Premišljuj, koliko pomanjkanja, reve, uboštva in neugodnosti sta prestala Marija in Jožef.

Votlina v skalovju je bil kraj, kjer se je hotel Odrešenik roditi, da bi učil ljudi, ljubiti uboštvo in ponižnost in zaničevati posvetno blago. — Tukaj sta bila Marija in Jožef, dve najsvetejši osebi, kar jih je svet imel, najubožnejša in zaničevana od ljudi, in nobeden se njiju ni usmilil, da bi ju bil vzel pod streho. Nista imela ne stola, ne klopi, da bi se vsedla, ne mize, da bi jedla pri nji, ne postelje,

da bi se na nji počila, ne izbe, da bi se v nji ogrela, ne kuhinjske posode, da bi si kaj skuhala, ne skled, da bi iz njih jedla; morala sta ležati na golih tleh, vse na golih tleh storiti. Pomisli, o kristjan, kako je Bog dal tema dvema najsvetejšima osebama trpeti toliko uboštvo in pomanjkanje!

Ko sta si bila Marija in Jožef v tej votlini izbrala svoje prenočišče in malo povečerjala, je pričela presveta Devica moliti in je s solznimi očmi menda molila tako-le: ‚O najdobrotljivejši Oče, glej, kako sem zapuščena od vsega sveta, tako da me noče nobeden imeti pod streho in moram prenočiti na tem pohlevnem mestu. Vendar bodi zahvaljen, o ljubi Bog, ker sem tvoja uboga dekla, in si ne zaslužim nič boljšega, pač še hujšega sem vredna. Hvalim te, da si mi dal priti v največje uboštvo in radovoljno se ti ponudim, v prihodnje vse trpeti, karkoli bo tvoja sveta volja. Ali to me iz srca boli, da je tvoj ljubi Sin tako zapuščen. Toda zgodi se tvoja sveta volja, kateri se popolnoma podvržem: Moje srce je pripravljeno, o Bog, moje srce je pripravljeno[1]) trpeti in vse prenašati za te.‘

4. Premišljuj, kako skrben je bil sveti Jožef.

Nekateri menijo: Ko je bila presveta Devica odmolila in se je hotela vleči, da bi malo počivala, se je vlegla na malo slame, ki jo je prinesel sveti Jožef. Dal ji je neki tudi svoj plašč, da se je ž njim odela. Zavoljo mraza pa in trde postelje ni mogla dosti spati. Samo dihanje živali ji je dajalo nekaj gorkote, namreč volička, ki je bil ravno v tem hlevu, ko sta bila prišla vanj, in pa oslička, ki sta ga bila ona dva pripeljala seboj.

Sveti Jožef pa je skoraj vso noč le popravljal, kar je mogel, da bi jima revno stanovališče postalo bolj ugodno. Borila sta se tu z največjim uboštvom. Sama za-se nista nič marala, ker sta v svoji veliki ponižnosti mislila, da nista vredna imeti boljšega stanovališča; samo to ju je bolelo v srce, da se božjemu detetu godi tolika sramota. Zato sta svojo žalost tožila Bogu in menda govorila: „On je prišel v svojo lastnino, in njegovi ga niso sprejeli.“[2]) O Betlehem, govorila je Marija, o nehvaležni svet, zakaj si tako trdosrčen proti svojemu Zveličarju? O kako slabo ga sprejemaš in kako neusmiljeno delaš ž njim! On pride, da ti dá nebesa, in ti mu niti hleva ne privoščiš! On pride, da te obogati z nebeškimi dobrotami, in ti ga pustiš v največjem uboštvu.

Tako je Marija tožila čez krivico, ki se je godila njenemu ljubemu Sinu. Ti pa, o grešnik, ne toži čez neusmiljene Betlehemčane,

[1]) Ps. 107, 2. — [2]) Jan. 1, 11.

ampak toži čez samega sebe, da si do sedaj tudi Odrešeniku zapiral svoje srce, in ga bolj hudobno pehal od sebe, in bolj neusmiljeno delal ž njim kakor Betlehemčani, ter reci:

Hvaljen bodi Jezus Kristus za vso sramoto in krivico, ki si jo prestal za nas grešnike. Amen.

O Gospod, žal mi je, da sem te tolikokrat zapustil in ti zaprl svoje srce. Sedaj pa te pohlevno prosim, pridi k meni ubogemu grešniku in prebivaj v moji ubogi duši. Ker moje srce je pripravljeno, o Jezus, moje srce je pripravljeno, tebe sprejeti, obdržati in ljubiti. Amen.

3. Sveti večer.

»*Videli smo Njegovo slavo kakor slavo Edinorojenega od Očeta.*«
(Jan. 1, 14.)

Pobožna duša, zahvali najprej ljubega Boga, da ti je dal že tolikokrat doživeti sveti večer; premišljuj milosti, ki jih je Jezusovo rojstvo prineslo človeškemu rodu, in jih prinese tudi tebi, ako Boga prosiš za-nje in pripraviš svoje srce.

1. Premišljuj, kako vesel je sveti večer.

Kamor se obrnemo, povsod je le veselje, in kar vidimo in slišimo, je radostno ukanje. Veselijo se nebo, zemlja in sveti očaki v predpeklu. Raduje se Bog Oče, Bog Sin in Bog sveti Duh. Veselijo se Mati božja, sveti Jožef in pastirji. Veselijo se devetere vrste svetih angelov v nebesih, in vse stvari na zemlji. Ta noč je tako vesela, da se komaj najde kako otrpnelo srce, ki se ne bi veselilo. Nebeški Oče hoče namreč, da se vsi kristjani sveto noč radujejo in se udeležujejo, kolikor jim je mogoče, radosti njegovega božjega srca. Zato je to noč storil toliko čudezev, in je k časti rojstva svojega Sina izpolnil tisto prerokbo ali obljubo: „Tema ni temna pred teboj, in noč je svetla kakor dan.“[1])

2. Premišljuj čudeže, ki so se godili to noč.

Prvič je bila ta noč čudovitno izpremenjena v svetel dan. Ko se je namreč rodilo dete Jezus, je okoli Betlehema postala taka svetloba, kakor da bi bil dan, tako, da so se vsi čudili.

Drugič pravijo, da se je v Rimu to noč zgodil drug velik čudež, ker se je sesul tempel miru. Rimljani so bili namreč k časti vesoljnega miru sezidali krasen tempel, ki so mu pravili ‚tempel miru‘. Ko je

[1]) Ps. 138, 12.

bil dozidan, vprašali so svoje malike, kako dolgo bo ta tempel stal. In dobili so za odgovor: „Dokler ne bo devica porodila.“ Tedaj so si mislili: Tempel bo večen, ker devica nikoli ne porodi. Ali sveto noč, ko je bila Marija porodila, se je tempel posul. Nebeški Oče je vse to storil, nekaj zato, da je ljudi razveselil, nekaj zato, da so se ljudje čudili, zato da bi vsi spoznali, da se je to noč zgodilo nekaj prav posebnega.

3. Premišljuj, kako je nebeški Oče pobožne in pravične na zemlji in v predpeklu to sveto noč potolažil.

Ko se je namreč rodilo dete Jezus, je angel stopil v predpekel in ob njegovem vhodu se je ves temni kraj razsvetlil po Izaijevi prerokbi, ki pravi: „Ljudstvo, ki je v temi sedelo, je ugledalo veliko luč. Prebivalcem v okrajini smrtne sence se je prikazala luč.“[1]) O, kako so se sveti očaki razveselili, ko so videli tako svetlobo. In angel jim je govoril: „Glejte, jaz vam oznanjam veliko veselje; ker to noč se je rodil Zveličar sveta, po katerem ste tako dolgo hrepeneli.“ Zato veselite se iz vsega srca in zahvalite Boga za toliko milost.

Kdo more popisati ali dopovedati veselje, ki so ga čutili sveti očaki ob tem oznanilu? O, kako sta se radovala sveti Joahim in Ana z vsemi drugimi svetniki. Oni so Bogu iz srca zapeli hvalo in prosili angela, naj novorojenega Zveličarja namesto njih pozdravi, moli in zahvali, da se jim je rodil.

Poslal je pa Bog svojega angela tudi k pastirjem, da jim je sporočil veselo oznanilo: „Glejte oznanujem vam veliko veselje, katero bo vsemu ljudstvu: Ker danes se vam je rodil Zveličar.“[2]) In temu angelu se je pridružila cela truma nebeških duhov, kateri so prav lepo peli: „Slava Bogu na višavah, in mir na zemlji ljudem, ki so dobre volje!“

Vidiš, pobožna duša, kako se to noč vse veseli. Veséli se tudi ti v Gospodu Bogu, časti in hvali ga za vse dobrote, ki nam jih je izkazal to noč. Prepevaj milemu Bogu slavo, rekoč:

„Gloria in excelsis!“

Slava Bogu na višavah! Čast bodi tebi, o Jezus, ti Emanuel. Bog z nami! Čast bodi tebi Sin Najvišjega, rojen iz Boga Očeta od vekomaj, pravi Bog! Čast bodi tebi, Sin deviške matere, o svojem času rojeni, pravi človek! O Jezus, pravi Bog in pravi človek!

[1]) Iz. 9, 2. — [2]) Luk. 2, 10. 11.

v eni osebi, mi te molimo in častimo tvoje božje, ali večno nezapopadljivo rojstvo; hvalimo in častimo te za časno in človeško rojstvo, in ponižno te prosimo, kaži vedno svojo človeško natoro nebeškemu Očetu, da nas ž njim spraviš in zadobiš njegovo milost, da bomo v večnem veselju in v večni slavi tebe gledali in hvalili kot pravega Boga in pravega človeka, Gospoda in Zveličarja. Amen.

Tako hočem Gospoda hvaliti in prositi, kolikorkrat porečem: Hvaljen bodi Jezus Kristus! Amen.

4. Sveti dan.

»*Danes se vam je Zveličar rodil.*«
(Luk. 2, 11.)

1. Premišljuj: Sveti dan je slaven zavoljo veselja, ki nam ga oznanuje in daje.

Sveta katoliška cerkev poje tako-le: „Danes nam je prišel mir z nebes. Danes se po celem svetu med z neba cedi. Danes nam je napočil dan odrešenja, stare sprave in večne sreče. Danes se nam je prikazal Zveličar. Danes pojejo na zemlji angeli in v nebesih se veselijo vsi angeli in nadangeli. Danes od veselja poskakujejo vsi pravični prepevajoč: Slava Bogu na višavah! Aleluja.“ — O tem dnevu piše sveti papež Leon tako-le: „Naš Zveličar, preljubeznivi, se je danes rodil; veselimo se, ker žalost nima imeti mesta, ko je rojstveni dan življenja. Nobeden ni iz tega veselja izključen, vsi imajo dovolj vzroka se veseliti in radovati. Veseli naj se svetnik, ker se bliža kroni. Veseli naj se grešnik, ker je povabljen, da se mu odpuste grehi. Osrči naj se nevernik, ker je klican k življenju.“

O tem veselja polnem dnevu je angel pastirjem govoril: „Oznanujem vam veliko veselje, katero bo vsemu ljudstvu; glejte, danes se vam je rodil Zveličar.“[1]) To veselje je tako veliko, da nadkriljuje nebesa, da napolnuje predpekel, da se širi do koncev sveta, do pobožnih in nepobožnih, do pravovernih in do krivovernih.

Zakaj tudi nepobožni in malikovalski neverniki so ta dan čutili veliko veselje v svojih srcih; saj Jezus ni prišel na ta svet samo za pobožne, ampak tudi zavoljo grešnikov, in zato je dobrotljivi nebeški Oče dobrim in grešnikom danes podelil veselje. Sveti Ambrož meni, da je še celo solnce jasneje svetilo ta dan.

[1]) Luk. 2, 20.

Izpolnilo se je skoraj do črke, kar je David prerokoval: „Veselite se nebesa, in raduj se zemlja; giblji se morje, in kar ga napolnjuje. Veseli se polje in vse, kar je na njem. Radujejo naj se vsa drevesa v gozdih.“[1]) O Bog, ki si po rojstvu svojega Sina razveselil vse stvari, razveseli tudi moje žalostno srce, po ravno tem Gospodu, Jezusu Kristusu. Amen.

2. Premišljuj: Slaven je sveti dan zavoljo čudežev, ki so se godili.

Da bi namreč Bog pokazal, kako je ta dan častitljiv, je hotel ta dan delati take čudeže, da so morali ljudje spoznati, da se je zgodilo kaj prav posebnega. In sveti Tomaž piše, da so videli na Španskem tri prelepa solnca na nebu, katerim se je vse čudilo; potem so vedno bolj vkup šla in in se zedinila, da je ostalo eno samo solnce. V Rimu, pravijo, se je zgodil ta-le čudež: Ko so hoteli Rimljani cesarja Avgusta častiti za boga, poklical je ta cesar šembiljo [sibilo] (bil je ravno Kristusov rojstveni dan), in jo je vprašal, ali naj bi dovolil to čast izkazati si? Šembilja je pogledala proti nebu in glej, okoli solnca se prikaže zlat krog, v katerem je sedela devica, ki je imela lepo dete v naročju. Šembilja pokaže ta čudež cesarju in mu pravi: „To dete je več kot ti. Temu izkazuj božjo čast!“ In cesar je neki padel na kolena, molil dete, in njemu na čast v svetovalnici v Rimu dal postaviti oltar. Na tem mestu so pozneje v večni spomin tega čudeža pozidali cerkev, ki se še dandanašnji imenuje ‚Ara coeli‘, t. j. nebeški oltar.

3. Premišljuj: Sveti dan je strašen peklu in hudim duhovom.

Strela namreč je razbila na več mestih, posebno pa v Rimu v več templih, veliko malikov, da so popadali na tla, se razbili ali se sicer ukončali. Med temi sta bili podobi Romula in Rema, dveh bratov, ki sta bila sezidala Rim. Tudi v svetovalnici so bile črke na stebrih, kjer so bile rimske postave zapisane, nekaj izpraskane, nekaj celoma uničene, tako da so se svetovalci tega zelo ustrašili in mislili, da mora priti nov kralj, ki bo odpravil stare postave in dal novo postavo. — Ti čudeži so dobre ljudi veselili, otrpnjene grešnike pa in hudobne duhove strašili. Ne samo na sveti večer, ampak tudi na sveti dan so hudiči, ki so bili v malikih ali v obsedenih, povsod strašno vpili in tulili, kakor da bi se jim godila velika krivica; in to vpitje in tuljenje je bilo tako nenadno, da so bili vsi ljudje v velikem strahu. In ko so svoje malike vprašali, kaj to pomeni, so nekateri obmolknili

[1]) Ps. 95, 11. 12.

in niso hoteli odgovoriti; drugi pa so rekli, da se je rodilo hebrejsko Dete, katero je trpinči in jim jemlje vso moč.

Omeniti je vredno, kar neverni rimski pisatelj Ciceron sam piše o tem, da že v tistih časih (on je živel malo let pred Kristusovim rojstvom) najimenitnejši Apolonov malik na vprašanja ni več hotel dajati odgovorov. Ta malik je stal v mestu Delfi, češčen od vsega sveta, in je poprej sam dajal odgovore tudi o najskrivnejših in prihodnih rečeh. To obmolknenje se je posebno učenim zdelo dokaj čudno in premišljevali so, kaj mora pač biti, da ta malik nobenemu več ne odgovarja. Če je kdo vprašal malikove duhovne, kaj to pomenja, so navadno odgovarjali, da je velike starosti onemogel. Človek bi mislil, pristavlja Ciceron, da se Apolonu godi kakor vinu ali ribam, katere starost slabi. — Ali poslušajte nadalje: Cesar Avgust je bil velik Apolonov častilec in je njemu na čast dal sezidati krasen tempel. Potoval je tudi v mesto Delfi, da bi poklonil veliko daritev temu maliku, ter ga izprosil, naj bi mu povedal, zakaj molči. Dal je tedaj temu maliku na čast zaklati veliko volov, telet in ovac. In ko je v svoji krasni opravi že dolgo klečal pred malikom, je malik z žalostnim in strašnim glasom začel govoriti: „Hebrejsko dete, ki je Bog in kraljuje nad vsemi, mi ukazuje, naj zapustim svoje mesto in se povrnem v strašni pekel. Zapusti tedaj ta oltar, in ne izkazuj mi več božje časti.“ Ta odgovor je cesarja in vse ljudstvo omamil tako, da sam ni vedel, kaj ima o tem misliti ali govoriti. In ko se je povrnil v Rim, je na kapitoliju dal postaviti dragocen oltar z napisom: „Oltar prvorojenega Sina božjega.“

Tu vidiš, pobožni kristjan, kako je Bog počastil rojstveni dan svojega edinorojenega Sina. Posvečuj ta dan tudi ti, kolikor moreš, in časti dete Jezusa.

4. Premišljuj: Sveti dan je milosti poln, zato ga je treba posebno posvečevati.

Poslušaj le, kaj govori sveti Avguštin: „O tolažbe polni dan, in v resnici sladki dan, kateri vsem spokornikom donaša milost. Jaz vam obetam, ljubi moji, in svest sem si tega, da kdor ta dan iz srca obžaluje svoje grehe in se noče povrniti v svoje grehe, dobi bo vse, česar prosi, ako le v veri in nedvomno prosi.“ Veseli se tedaj iz vsega srca, ubogi grešnik, in obžaluj svoje grehe, poboljšaj se, pa moli to-le

Molitev.

Hvaljen bodi Jezus Kristus za svoje rojstvo in otročja leta, vedno in na vekomaj! Amen.

Bodi pozdravljen in počeščen, najdobrotljivejši Zveličar, preljubeznivo dete! Jaz te pozdravljam in častim na vso moč. Jaz te molim in častim; jaz ti dajem neskončno hvalo in zahvalo, da si zavoljo našega zveličanja stopil z nebes in si hotel v revnem hlevu biti rojen. O tebi, ljubeznivo dete, o tebi, ki si naš božji Zveličar, je pela cerkev v adventu: „On sam bo prišel in nas zveličal. On nas bo rešil vseh naših hudobij, in bo vse naše grehe pogreznil v globočino morja.“ O izpolni, ljubo dete Jezus, izpolni to prerokbo, izpolni to obljubo. Oh, napolni moje srce s pravo, srčno žalostjo nad vsemi grehi, in pogrezni moje hudobije v morje svojega bridkega trpljenja. O zvesti Odrešenik, reši me vseh mojih grehov in zlegov, po svojem svetem rojstvu. Amen.

5. Jezusovo rojstvo.

»In porodila je svojega prvorojenega Sina, in ga je povila v plenice, in položila v jasli.« (Luk. 2, 7.)

1. Premišljuj pripravo, pobožnost in stan prečiste Device in Matere božje Marije.

Ona sama je sveti Brigiti o tem govorila tako-le: „Vedi za gotovo, akoravno se nekateri (namreč krivoverci) predrznejo reči, da se je moj Sin rodil tako kakor vsak drug človek, vendar je gotova resnica, da se je rodil, kakor se spodobi božjemu Sinu.“ Ko je namreč bilo že pozno v večer, je prečista Devica rekla svetemu Jožefu: ‚Ta je najsrečnejša noč, da Bog razodene svoja čuda; ker o polnoči se stečejo deveteri meseci, da nosim Stvarnika pod srcem. To noč tedaj zagledava tistega, katerega so želeli videti očaki.[1]) Nebeški Oče bo poslal svoje angele, da strežejo njegovemu Sinu. Nama tedaj ni treba drugega, kakor da se s pravo pobožnostjo in z gorečo molitvijo pripraviva, vredno sprejeti Zveličarja sveta. Zato, ljubi moj Jožef, moliva vso noč in prosiva svetega Duha, da naju poduči, kako imava sprejeti Zveličarja sveta. Ker ga namreč svet peha od sebe in zaničuje, morava midva nadomestiti, kar nehvaležni ljudje zamudijo.‘ Sveti Jožef je dejal: ‚Jaz bom srčno rad storil, kar je v moji moči, da bi le Bog

[1]) Luk. 10, 24.

mojo dobro voljo vzel za ljubo. In oba sta začela moliti in prosila sta Boga, naj jima pokaže, kako imata njegovega Sina vredno sprejeti.

2. Premišljuj ubogo in zaničljivo mesto, kjer se je Kristus rodil.

To mesto je bila votlina v živi skali, triindvajset čevljev dolga, enajst čevljev široka, in trinajst čevljev visoka. Pred votlino je bila napravljena slamnata streha, kamor so živino stavili. Ni bilo ne vrat, ne oken, ne mize, ne klopi, ne ognjišča, ne postelje; gola tla bila so jima miza, stol in postelja.

V tej ubogi votlini je sedela Marija in se je z vso pobožnostjo pripravljala. Sveti Jožef je šel zopet ven pod slamnato streho, in jo je pustil samo. Ko je bila presveta Devica sama, je odložila svoj plašč in svojo pečo z glave in položila zraven sebe. Potem je vzela dve drugi laneni in dve volneni rutici, ki je je bila prinesla s seboj, da bi v nje povila svoje dete; kakor tudi dve drugi laneni rutici, da bi mu glavo z njima odela; vse to je položila zraven sebe, da bi o svojem času vse potrebno imela pri rokah.

Ko je premišljevala, da se bo v tako ubožne plenice povilo tako žlahtno dete kraljevskega rodu, ki je gospodar celega sveta, vdrle so se ji solze, in je tako-le govorila k Bogu: Oče nebeški, glej, to je vsa priprava, ki je mogoča, da sprejmem tvojega Sina. Glej, v te ubožne, revne plenice bom povila tvojega Sina. Kot najvišji Gospod nebes in zemlje je On vreden, da bi ga povila v žamet in svilo (žido), v zlato in srebro; ali ti veš, da sem uboga, in da nimam nič boljšega. Vzemi tedaj za ljubo mojo dobro voljo, ker rada bi zanj dala bogastvo celega sveta, ako bi ga imela.

3. Premišljuj, kako je Marija Kristusa rodila.

Ko je bilo vse pripravljeno, je Marija Devica pobožno pokleknila, roke in oči obrnila proti nebu, in tako je klečala do polnoči. O, kdo nam more povedati, kako pobožno, kako ponižno, kako spoštovalno je Marija molila, in kaj je med molitvijo čutila na telesu in duši! V razodenju sv. Brigite beremo, da je bila Marija vsa zamaknjena v premišljevanje nebeških reči. Bog ji je dal tako čisto gledati božje bitje, kakor je bilo to le mogoče človeški natori. V tem zamaknenju je prav čisto spoznala, kako velik je Sin božji, katerega je imela kmalu poroditi, in kako nizka je človeška natora, v kateri se je hotel roditi. Spoznala je tudi (kolikor je mogoče človeku), kako je bil tisti, ki ga je imela skoraj poroditi, od vekomaj rojen iz Boga Očeta,[1]) in kako je ona prava Mati tistega, kateremu je Bog pravi Oče.

[1]) Ps. 2, 7.

Nazadnje je prišla ura, po kateri sta tako dolgo hrepenela nebo in zemlja, ko se je imel roditi božji Sin. Bilo je ravno polnoči, ko se je imela tema stare zaveze izpremeniti v svetlobo nove zaveze. Zato je prišla o polnoči z nebes doli taka svetloba, da je bilo svetlo kakor opoldne. In ta nebeška svetloba, pravijo, da ni razsvetila samo tiste skalnate votline, kjer je bila Marija, z mestom Betlehemom vred, ampak tudi celi svet, tako da so se čudili vsi ljudje, da je o polnoči postal beli dan. V tistem trenotku se je zopet zavedela iz svojega zamaknjenja; in glej, porodila ga je ravno tako, kakor je Jezus pozneje šel skozi zaprte duri.

Pomisli, krščanska duša, da je bil ta porod čist, svet in poln radosti. To je angel sveti Brigiti s temi besedami razlagal: „Kakor je Sin božji pri svojem spočetju šel v deviško telo brez izgube Marijinega devištva, ravno tako je pri svojem rojstvu prišel iz njenega deviškega telesa, kakor lep duh iz rože, in njeno devištvo je neomadeževano ostalo.“

Tudi neizrečeno radost, ki jo je Marija čutila pri porodu, je ona sama razodela sveti Brigiti: „Ko se je moj Sin rodil, zdelo se mi je, kakor da bi polovica mojega srca ž njim vred šla iz mene.“ In ko je hotela videti, kam je prišla polovica njenega srca, je pred seboj zagledala božje dete popolnoma lepo, čisto, brez vsega madeža, katero sta angela Mihael in Gabriel vzela v svoje roke in ga Mariji položila v naročje. Taka svetloba pa je šla iz njega, da se solnce ne dá ž njim primerjati. In sveča, katero je v roki imel sveti Jožef, ki je bil med tem vstopil, ni dajala nobene svetlobe, ker je tista božja svetloba otemnevala vso drugo svetlobo. Tako je bilo to rojstvo naglo in polno veselja, kakor je Marija sama razodela sveti Brigiti: „Ko sem rodila svojega Sina, sem ga rodila s tolikim veseljem duše in telesa, da niso moja kolena čutila tal, na katerih sem klečala. In kakor je bil v me prišel, da je razveselil vse moje ude tako je tudi šel iz mojega telesa, razveseljujoč vse moje ude in napolnjujoč z neizrečeno radostjo mojo dušo. In ko sem videla njegovo lepo podobo, je moja duša čutila neizrečeno slast.“

Zagledavši božje dete, ki je nago in svetlo ležalo v naročju svetih angelov, je Marija svoje roke sklenila v podobi križa pred svojimi prsi, spoštovalno se mu priklonila, in ga molila tako-le: „Bodi mi pozdravljen, moj najvišji Gospod in Bog! Bodi mi pozdravljen, moj preljubeznivi Sin in Emanuel!“ In te besede je govorila s takim spoštovanjem, s toliko pobožnostjo in radostjo, kakor da bi bila v nebesih klečala pred prestolom presvete Trojice.

4. Premišljuj, kako je Marija Jezusa povila v plenice in položila v jasli, in kako je sveti Jožef dete molil.

Ko je Marija videla svoje dete nago, ki je od mraza se jokalo, se je njeno materino srce omečilo tako, da je začela točiti solze. Z neizrečenim spoštovanjem ga je vzela v svoje svete roke, povila v plenice, pa k svojemu srcu pritisnila, in ga tako grela. In ko ga je nazadnje položila v jasli, ker ni imela zibeli, pravijo, da sta osel in vol, ki sta zraven stala, padla na svoja kolena, in kakor sta mogla, častila svojega Stvarnika.

To videvša, se je Mariji milo storilo, da se je začela jokati in govoriti: „O moj Bog, neumna živina te spozna, in ljudje te nočejo spoznati. Vol in osel poklekujeta pred teboj in ti prepuščata svoje jasli, ljudje pa niso toliko hvaležni, da bi ti bili dali skedenj. O preljubeznivo moje dete, imej za ljubo to posteljico, ker ti boljše ne morem dati.“

Nato je sveti Jožef nabral sena in detetu napravil mehko posteljico, kolikor mu je bilo mogoče. Marija Devica ga je na to posteljico položila in s svetim Jožefom vred pokleknila pred njim. Vol in osel sta v dete dihala, kakor da bi bila imela pamet in vedela, da dete potrebuje gorkote. Izpolnila se je tako Izaijeva prerokba, ki pravi: „Vol pozna svojega gospodarja in osel jasli svojega gospoda; Izrael pa ne pozna mene, in moje ljudstvo me ne razume.“[1])

Oba serafa pa, in pa Marija in Jožef so zopet pokleknili pred jaslimi, kjer je Jezus ležal, in prav ponižno počastili včlovečenega Boga. Pomisli, kako ponižno so molili in častili božje dete, kako prisrčno se mu zahvalili za prejete dobrote, in kako se ponudili zvesto mu služiti.

Klečala sta ondi večkrat cele ure, in noben čas se jima ni zdel predolg, ker sta gorela prevelike ljubezni do njega. Tako sta prebila prvo sveto noč, in nam pokazala s svojim vzgledom, kaj imamo mi storiti sveto noč.

Kaj si je pač mislil nebeški Oče, kaj so si mislili sveti angeli, ko so videli veliko ponižnost, uboštvo in revo presvetega deteta? Gotovo se je mečilo srce nebeškemu Očetu. In ti, o grešnik, poklekni pred detetom Jezusom in zaupljivo moli:

Molitev.

O preljubeznivo božje dete, jaz se v duhu približujem tvojim revnim jaslicam in te v vsi ponižnosti molim kot svojega Boga in Gospoda. Tu klečim pred teboj,

[1]) Iz. 1, 3.

spoznam s skesanim srcem svoje grehe in svojo hudobnost, in poveličujem tvojo ljubezen in dobroto. O preljubeznivo dete, jaz poljubujem tvoje svete nožice in te prosim: Odpusti mi, kar sem grešil s svojimi nogami. Jaz poljubujem tvoje svete ročice in te prosim: Odpusti mi, kar sem grešil s svojimi rokami. Jaz poljubujem tvoja sveta usta, in te prosim: Odpusti mi, kar sem grešil svojimi ustmi. Jaz poljubujem v duhu tvojo sveto glavico in tvoje sveto telo, in te prosim: Odpusti mi, kar sem grešil s svojo glavo in z vsem svojim telesom. Jaz te poljubujem, te molim in te prosim: Odpusti mi, kar sem grešil od prve svoje mladosti do te ure. Oh, vrzi vse moje grehe v globoko morje tvojega neskončnega usmiljenja. Zato hočem večkrat vpiti: O Jezus, bodi mi milostljiv, bodi usmiljen in odpusti mi moje grehe po neskončnih zaslugah tvojih otročjih let. Tako te hočem prositi, o Gospod, kadarkoli porečem: Hvaljen bodi Jezus Kristus zato, ker se je nam hotel roditi. Amen.

K Materi božji.

O Marija, deviška in radosti polna Mati, jaz te pozdravljam in častim kot čudapolno Mater in deklo Gospodovo, in te prosim po vsi tvoji zvesti postrežbi in po materini ljubezni, ki si jo izkazovala božjemu detetu: izprosi mi od Boga milost, da te bom v Jezusu, zavoljo Jezusa in z Jezusom prav častil, presrčno ljubil, zaupljivo klical na pomoč, ter na vekomaj hvalil in častil kot najvrednejšo Gospodovo mater. Amen.

K svetemu Jožefu.

O sveti Jožef, spomni se na veliko veselje, ki ga je čutilo tvoje srce, ko si prvič zagledal božje dete, in je potem tolikokrat častil, molil, objemal in nosil v svojem naročju; po tem tvojem neizrečenem veselju te prosim:

izprosi mi od Očeta vse tolažbe tu na zemlji pravo tolažbo v mojih nadlogah, tam pa večno veselje, po ravno tem Kristusu, Gospodu našem. Amen.

6. Angeli častijo novorojenega Kristusa in ga oznanujejo pastirjem.

»*In koj jih je bilo pri angelu množica nebeške vojske, katere so hvalile Boga.*«
(Luk. 2, 13.)

1. Premišljuj, kako so se angeli v nebesih veselili Kristusovega rojstva.

O tem veselju poje katoliška cerkev na sveti dan: „Danes se je nebeški kralj ponižal tako, da je bil iz Device rojen. Nad tem se veseli truma angelov, ker se je človeškemu rodu prikazalo večno zveličanje.“ Kako veliko pa je bilo to veselje, lahko spoznamo ali posnamemo iz veselja, ki nastane v kraljestvu, kadar se kralju ali cesarju rodi prvi sin, ki ima za svojim očetom vladati, posebno, ako se je dolgo čakalo nanj. Rojstveni dan takega kraljeviča ali cesarjeviča se veselo obhaja po celi državi. Ako bi pa ljudstvo za gotovo vedelo, da bo to novorojeno dete enkrat prav milostljiv, dobrotljiv in miroljuben vladar, ki bo vsem le dobroto izkazoval, vse ubožce obogatil, vsem zadolženim vse dolge odpustil, kraljestvo na vse strani razširil in vpeljal splošni mir: oh, kako veselje, kaka radost bi šele takrat bila med ljudstvom!

Če svet to dela, kaj menimo pa, da se je v nebesih godilo! Če tako delajo ljudje, kateri se le nadejajo, da bo novorojeni otrok enkrat dober vladar, kaj so pač storili angeli, kateri so za gotovo vedeli, da bo novorojeni Sin nebeškega Očeta vsem ljudem izkazoval dobrote, vse žalostne tolažil, vse uboge obogatil, odprl nebesa in vsem angelom napravil še večje veselje? Tu se je v resnici izpolnila tista preroška beseda: „Veselite se nebesa in raduj se zemlja!“[1])

V nebeškem kraljestvu je tisočkrat tisoč angelskih duhov zavoljo rojstva tistega, ki je imel razširiti nebeško kraljestvo, obhajalo neizrečeno vesel praznik, tembolj, ker so vsi nebeščani že čez štiri tisoč let hrepeneli po njegovem rojstvu. Misli si vse veselice, kar le moreš, kakor se obhajajo na tem svetu, vendar si z vsem tem ne moreš dovolj domisliti, kakšna je bila nebeška veselica ob Jezusovem rojstvu. Kadar govorimo o nebeških veselicah, morajo umolkniti vsi

[1]) Ps. 95, 11.

jeziki, ker je gotovo, kar sveto pismo govori o nebeškem veselju: „Oko ni videlo, uho ni slišalo, in v srce človekovo ni prišlo, kar je Bog pripravil tem, kateri ga ljubijo.“[1]) In to je tudi res zastran veselic, ki se obhajajo v nebesih. Vse devetere vrste svetih angelov so popadale pred tronom božjim in so častile večnega Očeta, zato ker je bil tisti, katerega je bil On od vekomaj iz sebe rodil, rojen iz prečiste Device za zveličanje človeškega rodu. Ponudili so se in obljubili, da hočejo tega Njegovega Sina spoznati za svojega Gospoda in mu zvesto in pohlevno služiti.[2]) In gotovo so nato po nebeških prostorih prepevali.

2. Premišljuj, kako so sveti angeli molili svojega edinorojenega kralja.

Potem, ko so angeli v nebesih imeli svoje veselice zavoljo Kristusovega rojstva, stopili so z nebes doli, pravi sveti Bonaventura, da so videli obličje včlovečenega Boga in počastili njegovo mater. Vsi angeli so na božje povelje prišli molit svojega Gospoda, kralja in poglavarja, in ga častit, kakor pravi sveti Pavel: „Ko je Bog svojega Prvorojenca vpeljal na svet, je rekel: Vsi angeli božji naj ga molijo.“[3]) Zato so prišli vsi angeli, in Marija in Jožef sta tudi videla angele. Ena angelska vrsta za drugo je z vsem spoštovanjem šla v votlino, ponižno pokleknila pred jasli, molila svojega Boga in Gospoda: O Gospod nebes in zemlje! O Gospod in Bog vojskinih trum, kam te je pripravila tvoja ljubezen? Kako si pač od vsega sveta zapuščen in zanemarjen! Ker te tedaj svet ne izpozna, izpoznamo te mi in te molimo v imenu vseh stvari. In ker ti ljudje ne izkazujejo zaslužene časti, častimo te mi. In tu so začeli na glas prepevati: „Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje“ itd.

Ko so končali pesem, šli so angeli spoštljivo ven, in so obljubili božjemu detetu, kot svojemu pravemu Bogu in Gospodu, vso zvestobo in službo. Njegov pogled je vse angele napolnil z veliko radostjo.[4]) Tudi Bog Oče je njih veselje pomnožil zato, ker se mu je rodil njegov ljubi Sin, ravno tako, kakor kralj svojim podložnikom napravlja veselice, kadar se mu rodi sin. Zato opominja kraljevi prerok tudi nas, naj se veselimo, ker pravi: „Veselite se v Gospodu, vi pravični, ter slavite spomin njegovega posvečevanja.“[5])

3. Premišljuj, kako so angeli pastirjem oznanili Kristusovo rojstvo.

Pastirji so bili pobožni, bogaboječi možje, ki so hrepeneli po Kristusovem prihodu in tudi večkrat pobožno prosili Boga, naj en-

[1]) I. Kor. 2, 9. — [2]) Hebr. 1, 14. — [3]) Hebr. 1, 6. — [4]) Ps. 1, 12. — [5]) Ps. 96, 12.

krat pošlje obljubljenega Odrešenika. Kraj, kjer so varovali svoje ovce, je bil majhno uro od Betlehema, v veliki, ravni in dokaj rodovitni dolini. Kdor hoče tjekaj iti iz Betlehema, gre na vzhodni strani navzdol in potem po prijaznem polju, kjer je mnogo oljk, vrtov in travnikov. Na tem prijaznem polju so pastirji čuvali svoje ovce; ko se jim je bil prikazal angel, so stali na nekem gričku. Sveti Luka evangelist nam to tako-le popisuje: „In pastirji so v tisti strani čuli in na ponočnih stražah bili pri svoji čredi. In glej, angel Gospodov je stal pri njih in svetloba božja jih je obsvetila, in so se silno zbali.“[1])

Kako so se pač, kaj meniš, ti priprosti možje ustrašili, ko se jim je prikazal angel s toliko svetlobo, da je bilo okoli njih svetlo kakor o belem dnevu? Ko se je bil Samsonovemu očetu prikazal angel, je od strahu padel na svoj obraz in je rekel svoji ženi: „Umrla bova, ker sva videla Boga.“[2]) Ravno tako so se prestrašili pastirji, ko so videli tako svetlega angela. Zato so popadali na tla in se od strahu tresli.

Pomisli, o grešnik, če so se pastirji pred dobrim angelom tako zbali, kako se boš ti prestrašil, ko boš enkrat stal pred kraljem vseh angelov, pred jeznim sodnikom, kateremu boš moral dajati račun črez vse svoje življenje? — Ali poglej, ko so pastirji vsi preplašeni ležali na tleh, jih je angel prijazno tolažil, rekoč: „Ne bojte se, zakaj glejte, oznanjam vam veliko veselje, katero bo vsemu ljudstvu; ker danes vam je rojen Zveličar, kateri je Kristus Gospod, v mestu Davidovem. In to vam bodi znamenje: Našli bodete dete v plenice povito in v jasli položeno.“[3]) O veselo in nenavadno oznanilo! Po tem oznanilu je svet hrepenel štiri tisoč let; pač tedaj ni moglo biti veselejšega oznanila, kakor se bere: „Glejte, oznanjam vam veliko veselje, ker danes se vam je rodil Zveličar.“ Kako je bilo pastirjem tistikrat pri srcu, kaj so pač čutili, ko so te vesele besede slišali iz angelovih ust!

Ali komaj je bil izgovoril angel te besede, glej, sešlo se je veliko angelov, ki so prečudno začeli prepevati: „Slava Bogu na višavah in mir na zemlji ljudem, ki so dobre volje.“[4]) In to pesem so večkrat ponavljali. In kdo more dopovedati, kako so se pobožni pastirji veselili, ko so slišali angelsko pesem? O kako veliko milost je Bog izkazal pohlevnim pastirjem, kakršno ni izkazal mnogo drugim, ki so bili veliki svetniki! Daj, o Jezus, da bom tudi jaz enkrat slišal angele v nebesih prepevati in te bom ž njimi vred vekomaj hvalil! Amen.

[1]) Luk. 2, 8, 9. — [2]) Sodn. 13, 22. — [3]) Luk. 2, 10—12. — [4]) Luk. 2, 13, 14.

4. Premišljuj, kako so pobožni pastirji molili Kristusa.

Ko so se iz svojega zamaknjenja zopet zavedli, so med seboj govorili: „Bog bodi zahvaljen, da je nam priprostim ljudem po angelih oznanil svoje božje skrivnosti. Tisočkrat mu bodi hvala za neizrečeno dobroto, da se je usmilil človeškega rodu in nam poslal dolgo zaželenega Zveličarja. Pojdimo hitro do Betlehema in poglejmo reč, katera se je zgodila in ki nam jo je Gospod dal na znanje.“[1])

In so se vsi vzdignili in so vzeli s seboj darov, da bi jih podarili detetu. Lahko so si namreč mislili, da je dete ubogo, ker jim je angel rekel, da je bodo našli v jaslih. Šli so tedaj eno uro daleč veseli po dolini do Betlehema, in po poti so se pogovarjali o angelovi lepoti, o prelepem nebeškem petju in o božjem detetu. Ko so prišli do Betlehema, so takoj pred mestnimi vratmi proti solnčnemu vzhodu našli tisto votlino v skali v mestnem zidu. Ondi notri so videli veliko svetlobo in so slišali glas in petje svetih angelov. Tu zopet pomisli, kako svet strah in kako sveto veselje jih je zopet prešinilo. Nikdar ni noben veliki duhoven v Salomonovem templu s takim svetim strahom šel v najsvetejše, kakor so pobožni pastirji stopili v betlehemski hlev. Kakor menijo nekateri, sezuli so si svoje čevlje in so šli bosi in gologlavi in s sklenjenimi rokami plašno v sveto votlino, so pred jaslimi ponižno pokleknili, svoje glave pripognili do tal in tako molili dete. Tukaj so ležali na tleh, kakor da bi bili zamaknjeni, prečudni čuti so se budili v njih srcih in njih um je bil od Boga razsvetljen, da so čisto spoznali, da je to dete Bog in človek, pravi Mesija in Odrešenik sveta. Vnela se je pri tem v njihovih srcih taka ljubezen in pobožnost, da so od radosti točili solze.

Potlej so povzdignili svoje glave in z mokrimi očmi gledali preljubeznivo dete. Godilo se jim je pa kakor človeku, ki gleda v svetlo solnce in skoraj oslepi; tako jih je božja vera navdala z novim svetim strahom, da so po sili zopet pobesili svoje oči. Ali ta pogled božjega deteta je tudi njih srca napolnil z nenavadno slastjo.

Nato so menda molili tako-le: O preljubeznivo dete, mi te ponižno molimo in ti dajemo hvalo, da si z nebes doli prišlo nas rešit. Zahvaljujemo te, da nisi gledal na naš priprosti stan, temveč da si pred vsemi drugimi najprej izvolil nas, da te vidimo včlovečenega. Hvalimo te, da si nam tako prečudno po svetih angelih oznanil svoje rojstvo in nas sem poklical, da te molimo v imenu vseh ljudi. Zato ti bodi vekomaj čast in hvala, od nas in od vseh angelov. Amen.

[1]) Luk. 2, 15.

5. Premišljuj, kako so pobožni pastirji častili tudi Marijo.

Potem ko so nekaj časa klečali pred detetom in je molili, so se obrnili tudi k Mariji Devici, izkazovali ji vso mogočo čast in govorili: ‚O blagoslovjena med ženami, bodi nam tisočkrat pozdravljena in počeščena. O častitljiva Mati našega Zveličarja, kako te bomo hvalili in častili, da si nam porodila dolgo zaželenega Odrešenika! O kako srečni smo, da te moremo videti!‘ — In presveta Devica, da bi jih še bolj utrdila v veri, jim je rekla: ‚Blagor vam, pobožni pastirji, da ste bili vrednim spoznani, da vam je angel oznanil rojstvo mojega Sina, in da ga vi prvi pred vsemi drugimi gledate‘. Nato so pastirji rekli: O častitljiva Mati našega Zveličarja, mi te prosimo, daj nam preljubeznivo dete v naše naročje, da je smemo poljubiti.

In presveta Devica je Jezuščka spoštljivo vzela v svoje roke in pastirjem položila v naročje. Pomisli, kako pobožno so pastirji božje dete sprejeli in poljubovali! Gotovo so se njih srca topila ljubezni in pobožnosti; dobri možje so občutili nebeško radost in so bili utrjeni v veri.

Potem so dali dete nazaj Mariji Devici in so se ji iz srca zahvalili za to veliko milost. Pa so odprli svoje torbe in darovali, kar so bili prinesli s seboj. Milostljiva Devica Marija je te darove prijazno sprejela in se pastirjem zahvalila za čast, ki so jo izkazali njenemu Sinu. Možje so, preden so odšli, še enkrat padli na svoja kolena, ter se z dušo in s telesom priporočili svojemu Bogu in Zveličarju. Tedaj so se ločili sicer s telesom, z dušo pa so ostali pri detetu v jaslih.

Vso pot domu so hvalili in častili Boga za vse, kar so videli in slišali, in so bili še dolgo potem tako napolnjeni z nebeško radostjo, da niso mogli nič drugega misliti in govoriti, kakor le o našem Emanuelu, ali o detetu v Betlehemu.

6. Premišljuj stanovitnost pobožnih pastirjev v božji hvali, časti in službi.

Verjetno je, da so pastirji še večkrat šli v Betlehem; dà, dokler je bilo dete v tej votlini ali v tem hlevu, so šli skoraj vsak dan tja obiskat ga, in da bi mu kaj prinesli; in čim večkrat so šli tja, tem več tolažbe in veselja so čutili ob detetovem pogledu. Pastirji pa tudi niso skrivali tega, ampak so vsem ljudem o tem govorili, kakor pravi sveti Lukež: „Vsi, kateri so slišali, čudili so se temu, kar so jim pastirji pravili.“[1]) Zato je mnogo ljudi hodilo do hleva, gledat dete. Ker so ga pa našli v tolikem uboštvu, zato je le malo njih verovalo, da je to dete obljubljeni Mesija. Od tistega časa so pastirji

[1]) Luk. 2, 18.

(nekateri pravijo, da so bili le trije), vedno sveto živeli do svoje smrti; zato jih tudi stari zgodovinar Lucij Dekster imenuje svetnike. Vsi so bili pokopani na mestu, kjer se jim je bil angel prikazal. Tudi je bila pozneje ondi sezidana cerkev, katera je pa dandanašnji posuta.

Uči se tu, pobožna duša, kako marljivo imaš sveti božični čas obiskovati dete Jezusa v svetem Rešnjem Telesu. Če ni bilo pastirjem predaleč, iti skoraj vsak dan eno uro hodá, da so obiskali Jezusa, zakaj se bo tebi zdelo predaleč ali pretežavno, vsak dan iti v cerkev? Saj je tukaj v cerkvi osebno prav tisti Jezušček, katerega so molili pastirji v Betlehemu. Betlehem je hebrejsko ime, ki pomenja: hiša kruha; in glej, katoliška cerkev se more po vsej pravici imenovati Betlehem, ker se Kristus v cerkvi skriva pod podobo kruha; hodi zatorej rad v ta Betlehem, to je, v cerkev. Jezus v presvetem zakramentu ti bo tudi tako prijazen, tako dober kakor nekdaj pastirjem, ako ga boš le tudi ti častil in molil tako pobožno kakor oni. Ako pa ne moreš svoje pobožnosti opravljati tako kakor oni, stori le, kar premoreš, „in veruj za gotovo, da tvoj trud ne bo zastonj v Gospodu“, kakor pravi sveti Pavel; zakaj prvo božično noč so angeli peli: „Mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje.“ Zato reci naprej: „Slava bodi Bogu na višavah!“

Gloria.

Slava Bogu na višavah, in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje! Mi te hvalimo, častimo in molimo; mi te povišujemo in zahvaljujemo te zavoljo tvoje velike slave. O Gospod Bog, nebeški Kralj, Sin Boga Očeta vsemogočnega! Ti si naš Gospod in Bog, edinorojeni Sin Jezus Kristus! Ti si naš Gospod in Bog! Jagnje Božje, Sin večnega Očeta! Kateri grehe sveta odjemlješ, sprejmi našo molitev; kateri sediš na Očetovi desnici, usmili se nas! Ker ti sam si najsvetejši, ti sam si Gospod, ti si najvišji, Jezus Kristus, s svetim Duhom v slavi Boga Očeta. Amen.

K svetim angelom in pastirjem.

Hvaljen bodi Jezus od angelov in od ljudi za svoje rojstvo! Amen.

O ve nebeške vojskine trume, sveti in častitljivi angeli! Zahvaljujem vas za veselo oznanenje Kristusovega rojstva in za vašo zahvalno pesem, katero ste Kristusu Gospodu peli ob njegovem rojstvu; in vas prosim po našem Gospodu in Zveličarju, izprosite mi ene kapljice vaših milosti in ene iskrice vaše ljubezni, da z vami vred Jezusa spoznam, častim in molim, z vami ga zahvaljujem, z vami mu služim in z vami ga goreče ljubim časno in večno. Amen.

O vi sveti in ponižni pastirji, spomnite se velikih milosti in prevelike radosti, ki ste je prejeli in čutili, ko ste po angelovem oznanenju molili dete Jezusa. Jaz vas prosim po tem božjem detetu, izprosite mi od Boga milost, razsvetljenje in pomoč, da ga vredno častim in molim, ljubim in hvalim časno in večno. Amen.

7. Kako je Marija stregla božjemu detetu.

»*Jaz sem svojega ljubega in on se k meni obrača.*« (Vis. pes. 7, 10.)

1. Premišljuj zvesto postrežbo in materino ljubezen deviške Matere Marije do Sina Jezusa.

Kakor ne moremo popisati, kako angeli v nebesih Bogu služijo, ravno tako ne moremo popisati, s koliko ljubeznijo, kako pobožno, spoštljivo in marljivo je Marija stregla svojemu ljubemu detetu. Videla je namreč, da je to dete pravi Sin živega Boga, kateremu vse nebeške moči dovolj streči ne morejo. Zato mu je storila vse, kar je le mogla. Kar si je le misliti mogla, da mu manjka, mu je dajala. Kadarkoli je stopila k jaslim, vsakokrat je pred božjim detetom pokleknila in ga molila v duhu in v resnici. Kadar je dete dojila, si je mislila, da redi tistega, ki daje živež vsem ljudem in vsem živalim. Mislila si je: Tedaj je res, da imam rediti tistega, ki napaja angele v nebesih s potokom svoje nebeške radosti?[1]) Tedaj imam s svojim mlekom nasititi tistega, ki je naše očete v puščavi nasičeval z nebeškim kruhom? In to premišljujoč se ji je srce polnilo s tako radostjo, da so se ji vdirale solze veselja.

Kadar je hotela svoje dete zopet položiit v jasli, kako polagoma, kako pobožno je ravnala ž njim! Ponavljala je gotovo večkrat besede:

[1]) Ps. 35, 9.

„Glej, dekla sem Gospodova.“ Pela je kaj iz psalmov ali pa iz visoke pesmi: „Jaz sem svojega ljubega in on se k meni obrača!“ Kako lepo je pela božjemu detetu, da je zaspalo! In kako skrbno ga je varovala, da se mu ni nič žalega prigodilo!

2. Premišljuj neizrečeno radost in svete čute prečiste Matere Marije.

Marija je svojemu ljubeznivemu detetu stregla z nepopisljivo ljubeznijo in zvestobo, s sveto radostjo in pobožnostjo; saj je ona tista kraljica in dekla[1]), o kateri je prerokoval kralj David in jo častil; in še veliko več bi mu bila rada storila, ako bi bilo dete potrebovalo. Če vsaka mati z veseljem streže svojemu detetu, s kolikim veseljem je šele Marija stregla detetu, ki je bilo njen Bog in Stvarnik in najlepše dete med vsemi? „Zakaj nikoli noben otrok ni imel tako nežnega telesa,“ kakor je ona sama pravila sveti Brigiti, „kakor nje Sin, ker je imel božjo in človeško naravo; zato je bil tudi tako čist, da kakor se v jasnem očesu ne najde noben madež, tudi na celem njegovem telesu ni bilo nič neskladnega.“

Kakšno veselje je občutila presveta Devica, ko je svoje dete imela v naročju, je pritiskala na svoje srce, in s svojim deviškim obrazom poljubovala! Kake reke nebeške sladkosti so tekle iz njegovega božjega srca v njeno materino srce! Kaj je pač takrat Marija mislila in čutila? Gotovo je mislila, da objema tistega, katerega nebo in zemlja ne moreta obseči. Gotovo je mislila, da ima v svojem naročju tistega, ki ima vse bogastvo nebes in zemlje v svoji oblasti. Oh, kolikokrat je zavpila: „Glej, lep si, moj ljubi, in zal.“[2]) Kako ljubeznivo se je ž njim pogovarjala, kako ga je božkala, k svojemu srcu pritiskala, in z nevesto v Salomonovi visoki pesmi govorila: „Moj ljubi je moj, in jaz sem njegova; on se pase med lilijami,“[4]) to je, svoje veselje ima nad čistim srcem.

Vseh teh postrežb in radosti opominjaj Marijo, in prosi jo, da tudi tebi zadobi milost, da boš njenemu Sinu zvesto služil; moli tedaj:

Molitev.

O Marija, deviška čudapolna Mati, ki si svoje božje dete spočela brez telesne poželjivosti, brez težav nosila, brez bolečin rodila in v sveti slasti redila: jaz častim deviško telo, ki je Jezusa rodilo; tvoje svete roke, ki so Jezusa vzdigovale, v jasli polagale in pestovale;

[1]) Ps. 44, 10 in Ps. 115, 7. — [2]) Vis. pes. 1, 15. — [3]) Vis. pes. 2, 16.

tvoje prečiste prsi, s katerimi si Jezusa dojila; tvoja deviška usta, s katerimi si Jezusa tolikrat poljubovala, in tvoje prečisto srce, s katerim si Jezusa goreče ljubila. Hvalim in častim vse tvoje svete ude, ki so prav marljivo in zvesto služili Jezusu Kristusu. Jaz te prosim, deviška Mati in dekla Gospodova, blagoslovi in obvaruj me s svojim božjim detetom; blagoslovi moje telo in mojo dušo, vse moje ude in moči, da jih bom vselej obračal k božji službi tako, kakor je dopadljivo Jezusu, ki bodi češčen na vekomaj. Amen.

Hvaljena bodita Jezus in Marija od angelov in ljudi na vekomaj. Amen.

Sedemnajsto poglavje.

Novo leto, Kristusovo obrezovanje in trpljenje že v otročji dobi.

1. Premišljevanje konec leta in o začetku novega leta.

»Jaz sem Alfa in Omega, prvi in poslednji, začetek in konec.«
(Skr. raz. 22, 13.)

1. Premišljuj, kako imaš staro leto s Kristusom dokončati, da ti je Kristus konec starega in začetek novega leta.

Pregovor pravi: Če je konec dober, dobro je vse. Zato si prizadevaj, da leto dobro končaš. Prvič premisli nečimernost sveta in misli, kako si celo leto živel. Ali si v tem letu vse dni, tedne in mesece služil samemu Bogu, mislil na svoj poslednji dan, cilj in konec, skrbel za svoje večno zveličanje? Zakaj Bog govori v skrivnem razodenju: „Jaz sem Alfa in Omega, začetek in konec.“ Jaz sem tvoj Stvarnik, Začetnik in Ohranivec in jaz sem tudi tvoj poslednji cilj in konec, tvoje zveličanje in tvoja radost!

V resnici, če to dobro premisliš, moraš pač reči ali vzdihovati: Zopet mi je preteklo leto kakor vsa poprejšnja leta. Zopet sem eno leto bližje smrti in bližje srečni ali nesrečni večnosti. To leto je

zopet preteklo in se nikoli več ne povrne; prešlo je, kakor da bi ga nikoli ne bilo. O svet, kaj si pač drugega kakor mimogredoči veter! Dobri in hudi dnevi so minuli kakor senca[1]) in kakor dim, ki se nikoli več ne vrne.[2]) Kar sem pa dobrega ali slabega storil, to vse, o Bog, ostane zapisano v tvojih bukvah in ne bo izbrisano.

Pa oh, koliko slabega sem storil! Jaz ne morem po pravici reči, da sem le eno uro celo in prav služil Bogu, spoznati pa in reči moram, da sem zapravil mnogo tisoč ur v službi tega sveta, z nepotrebno skrbjo za svoje telo in v velikih grehih. Če tedaj vsa svoja dobra dela položim na eno, in vsa pregrešna dela na drugo torilo tehtnice, ne morem sam o sebi reči nič drugega, kakor da sem storil tisočkrat več slabega kot dobrega, in da sem torej vreden pekla in ne nebes. O, kako daleč sem zašel od svojega začetka in konca! „Ima li drevo, ki ne daje dobrega sadú, biti posekano in v ogenj vrženo;“[3]) kaj se ima zgoditi z menoj, ki nisem prinesel nič dobrega, ampak le strupeno, grešno in smrtno sadje?

2. Premišljuj zato tudi božje dobrote.

Toda nikoli ne smemo obupati, temveč pogosto premišljujmo božjo ljubezen in dobroto in danes zlasti premišljujmo vse splošne in posebne dobrote, ki smo je celo leto prejeli od Boga. S hvaležnim srcem se jih spominjajmo, in tako nas bo srce gnalo k dobri nadi, k hvaležnosti in poboljšanju življenja. Obudimo nazadnje kes in žalost čez svoje grehe in storimo trden sklep, da hočemo delati pravo pokoro, ker je Kristus voljen biti nam Srednik in Besednik, da nam pri nebeškem Očetu zadobi milost zato, da je On začetek in konec našega opravičenja, posvečevanja in večnega življenja. H koncu starega leta tedaj govori z izkesanim srcem to-le:

Molitev konec leta.

Vsemogočni, večni Bog, danes hočem staro leto tako dokončati, kakor je tebi dopadljivo. Srčno te zahvaljujem za vse dobrote, katere si mi izkazal v preteklem in v vseh poprejšnjih letih. Zahvaljujem te za vsa notranja dobra navdihovanja in svarjenja, za vse očetovske kazni in šibe, za svete zakramente, ki sem jih prejel, in za vse priložnosti k dobremu; v prijetni zahvalni dar ti daru-

[1]) Prid. 7, 1. — [2]) Modr. 5, 15. — [3]) Mat. 7, 19.

jem božje dete Jezusa, in vse kreposti njegove otročje dobe. Amen.

Nebeški Oče, odpusti mi, prosim te, po svojem ljubeznivem Sinu vse moje grehe in hudobije, ki sem jih to leto storil v tvoji božji službi; da sem toliko dobrih priložnosti zamudil, toliko svetih navdihov preslišal, imel toliko nečimernih in hudobnih misli, storil toliko praznih in grešnih dejanj. Vsegavedoči Bog, ti si zapisal vse moje grehe in prestopke in bodeš o svojem času od mene tirjal oster račun. Zato ti padem sedaj z evangeljskim oskrbnikom k nogam in te prosim milosti! Odpusti mi, o najdobrotljivejši Oče, odpusti mi, kar sem grešil, in dodeli mi pomoč tvoje milosti, da se poboljšam in morem novo leto in novo življenje s Kristusom začeti. V zadoščenje svojih grehov ti darujem vse, kar je Jezus, tvoj ljubi Sin, od svojega rojstva do smrti na križu storil in trpel; ponižno te prosim, da sprejmeš ta dar in meni zopet dodeliš svojo milost. Amen.

3. Premišljuj, kako imaš novo leto začeti s Kristusom.

Precej, ko se zbudiš, povzdigni svojo dušo k Bogu, in razveseli se, da ti je Bog zopet dal doživeti novo leto. Da imaš dovolj vzrokov tako storiti, kaže ti to-le razodenje. Ko je sveta Mehtilda nekoč v duhu videla svetnike pri eni mizi s Kristusom, so ji svetniki govorili tako-le: „Kako srečni ste vi, kateri še na zemlji živite in si morete tolikanj zaslužiti! Ako bi namreč človek dobro pomislil, koliko more en sam dan pri Bogu zaslužiti, njegovo srce bi se takoj, ko se zbudi, napolnilo z največjim veseljem, zato ker mu je zopet napočil dan, da more hvaliti Boga in si nabirati zaslug; tako da bi bil celi dan v vsem, kar dela ali trpi, vedno bolj vesel in srečen“. Ker ti je Bog tedaj zopet dal novo leto, veseli se srčno, padi na kolena in zahvali Boga.

Molitev na novega leta dan.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, večni kralj, na vekomaj. Amen.

Presveta Trojica, Bog Oče, Bog Sin in Bog sveti Duh, jaz te molim, častim in hvalim iz dna svojega srca,

da si mi zopet dal doživeti novo leto, zato da ti zvesto služim in skrbim za zveličanje svoje duše. Zato prosim vse stvari, naj te z menoj in namesto mene hvalijo in častijo. Daj mi milost, o najsvetejša Trojica, da celo leto storim vse, kakor je tebi dopadljivo, da se namreč tvoja presveta volja zgodi, kakor jo izpolnujejo v nebesih svetniki. To celo leto hočem ti popolnoma in zvesto služiti, in te ljubiti iz cele duše, iz celega srca in iz cele moči; to leto se hočem popolnoma izpreobrniti in bolje živeti kakor do sedaj. Oh, da bi mogel srca vseh ljudi razgreti z ognjem tvoje božje ljubezni!

Preljubeznivi Bog, ti Bog mojega srca! Ti poznaš moje srčne želje; zato ti darujem svoje grešno srce, polno svetih želj, s presvetim Jezusovim srcem vred, za novoletni prijetni dar, in te ponižno prosim, da ga milostljivo sprejmeš, da s svetimi željami, z dobro voljo in z dobrim namenom vedno ostane pred tvojim svetim obličjem in te neprenehoma ljubi, hvali, časti in razveseljuje. Kakor sem ti pa, presveta Trojica, to podaril za novo leto, ravno tako prosim, daj in dodeli mi za novo leto, da te to leto nikoli ne razžalim s smrtnim grehom. Ako tedaj pridem v nevarnost grešiti, prešini moje srce s svetim strahom, da se začnem tresti in trepetati. Ako pa bom iz slabosti padel v smrten greh, oh, ne daj mi v smrtnem grehu umreti. Zato te pohlevno prosim, usmiljeni Oče, daj k novemu letu nam umrljivim ljudem svojo milost, rajnkim pa večni mir in zveličanje, po Jezusu Kristusu, svojem Sinu, Gospodu našem. Amen.

Oče naš ... Češčena Marija ... na čast Kristusovemu obrezovanju.

2. Kristusovo obrezovanje.

»*Ko je bilo dopolnjenih osem dni, da je bil otrok obrezan, bilo mu je dano ime Jezus.*« (Luk. 2, 21.)

1. Premišljuj, zakaj je hotel Kristus izpolniti postavo obrezovanja.

Prvič, ker je hotel s tem pokazati, da je res človeško naravo vzel na-se, ne samo na videz, kakor so blodili nekateri krivoverci.

Drugič, da je pokazal, da je zares Abrahamov sin, ker je bil postavo obrezovanja Bog dal Abrahamu. To je Kristus sveti Brigiti razodel s temi-le besedami: „Akoravno nisem bil Abrahamovega rodú po Očetu, ali bil sem vendar po materi. Zató tedaj, ker sem dal postavo kot Bog, hotel sem jo tudi kot človek izpolniti; zato da ne bi me sovražniki grajali in govorili: da sem dal postavo, sam je pa nisem dopolnil.“

Tretjič nam je hotel Kristus dati vzgled prave pokorščine, velike ponižnosti, velikodušne potrpežljivosti in ljubezni, ker se je radovoljno podvrgel težavni postavi obrezovanja, si dal vrezati znamenje grešnega človeka, ker se je dal obrezati iz ljubezni do nas.

Obrezovanje je namreč v stari postavi bila velika skrivnost in dejanje bolečine polno. Bilo je to nekako kakor zakrament in znamenje, katero je bil dal Bog in zapovedal svojemu ljudstvu, da bi po njem, kot predpodobi sv. krsta, po veri v prihodnjega Zveličarja zadobili odpuščenje grehov, posebno izvirnega greha. Zato so Judje obrezovanje zelo čislali, z velikimi šegami opravljali, in kdor bi je bil opustil, je zapadel ostri kazni. Obrezovanje samo pa je bilo dejanje polno bolečine, tako da je kako dete radi tega tudi umrlo, kadar se je rane lotil prisad, ali se sicer rana ni dala ozdraviti.

2. Premišljuj, kdo je Jezusa obrezal in kje.

Tega nam sveti evangelij ne pove, pa sv. Epifanij pravi: Da je bil Jezus obrezan v skalnati votlini vpričo Marije in Jožefa, kar je tudi verjetno, ker novorojeni otroci in porodnice pred štiridesetimi dnevi po porodu niso smeli iz hiše, kakor je postava zapovedovala; Marija pa je postavo natanko izpolnjevala. — Zato premišljuj, kako sta bila v skrbeh Devica Marija in sv. Jožef zavoljo tega dneva! O kako bridko se je zdelo skrbni Materi Mariji, ker se je bala, da ne bi nje ljubi Sin pri obrezovanju obnemogel, ali da ne bi se mu sicer pripetilo kaj žalega! Tudi božje dete se je balo tega dneva, ker je dobro vedelo, kolike bolečine ga čakajo.

3. Premišljuj, kako je bil Jezus obrezan.

Ko je duhovnik vse opravil, kar je bilo za obrezovanje potrebno, je začel po judovski navadi moliti neke molitve in opravljati navadne šege. Potlej je vzel poseben, iz ostrega kamena napravljen nož in je dete obrezal. Na obeh straneh sta dva stala z gorečima svečama in vsi pričujoči so klečali. Obrezovanje je bilo namreč Judom velika skrivnost.

Preden je tekla kri, je božje dete gotovo svoje oči povzdignilo k nebu in v svojem srcu Bogu, svojemu nebeškemu Očetu, govorilo: ‚Poglej, ljubeznivi Oče, tu sem kot nedolžno jagnje, ki se ima zaklati; sedaj prvič prelivam svojo drago kri za grehe sveta. Rad sprejmem to rano v zadoščenje za tolikere nečistosti, s katerimi se ljudje tako grozno omadežujejo; jaz te prosim zavoljo moje drage krvi, odpusti jim te grehe.‘

Potlej je duhovnik vprašal, kako ime hočeta dati otroku. In oba, Marija in Jožef, sta z enim glasom rekla: „Jezus mu je ime“. In duhovnik je to ime zapisal v bukve obrezanih.

Nemogoče pa je popisati Marijino skrb za božje dete. Mali otroci, kadar jih kaj bolí, se močno jokajo; tako se je menda bridko jokal tudi Ježušček, ko je bil obrezan. Kako je ta jok ranil Marijino srce, kako živo je čutila bolečine Jezusove, kako je ona tudi ž njim vred se jokala! Grešni človek, jokaj se tudi ti zavoljo svojih grehov, zakaj zavoljo tvojih grehov se je dal Jezus obrezati.

To jokanje je trajalo več dni, ker sv. pismo samo izpričuje, da „tretji dan je bolečina najhujša;“[1]) tedaj se je ubogo dete jokalo tri dni in noči, in skrbna Mati ter sv. Jožef sta ž njim vred prelivala solze. O greh, vzdihovala je menda Marija, kako grenak si mojemu detetu! O prekleta nečistost, kako mora zavoljo tebe trpeti moj Jezus. O nesramni grešniki in grešnice, koliko gorkih solz napravljate vi mojemu Sinu!

Premišljuj, pobožni kristjan, trpečega Ježuščeka in njegovo Mater in moli:

Molitev na čast Jezusovega obrezovanja.

Hvaljen bodi Jezus za težavno obrezovanje in prvo prelitje svoje krvi na vekomaj. Amen.

O Jezus, naš Gospod in učitelj vseh kreposti, ki si osmi dan po rojstvu hotel svojo nedolžno kri prelivati in kakor grešnik biti obrezan; po tej tvoji ponižnosti,

[1]) Mojz. 34, 25.

potrpežljivosti, ljubezni in dobrotljivosti te pohlevno prosim: odreži in odloži od mojega uma vso nevednost, od mojega srca in od moje volje vse hudobne želje in nagibe. O Jezus, ti potrpežljivo in pokorno bitje božje, po zaslugah tvoje pokorščine in tvoje predrage krvi očisti me vseh grehov, pomanjkljivosti in nepopolnosti, ki mi branijo, tebe prav spoznati, goreče ljubiti in ti zvesto služiti. Amen.

3. Ime Jezus.

»*In dano mu je bilo ime Jezus.*«
(Luk. 2, 21.)

1. Premišljuj, kako je moral Gospod presveto ime Jezus si s svojo veliko ponižnostjo zaslužiti in, da tako rečem, plačati s svojo predrago krvjo.

Sv. Pavel apostol pravi očitno, da je nebeški Oče svojemu Sinu zavoljo njegove pokorščine dal ime nad vsa imena. Ko se je pri obrezovanju ponižal in na-se vzel značaj ali znamenje grešnega človeka, mu je Bog dal to ime nad vsa imena in z imenom vred tudi reč, to je, popolno oblast in moč, grešnike od grehov odvezati, posvečevati in zveličati. Kdorkoli namreč kliče Gospodovo ime, ta bo zveličan, pravi apostol Pavel.

Pomni tedaj, da hebrejsko ime „Jezus“ se pravi v slovenskem jeziku Zveličar ali Odrešenik. To ime se nobenemu človeku ne spodobi tako kakor božjemu in Marijinemu Sinu. Zakaj on sam je naš Odrešenik in Zveličar. To ime je najčastitljivejše med vsemi imeni v nebesih in na zemlji, „ker v imenu Jezusovem se pripogne vsako koleno v nebesih, na zemlji in pod zemljo“.[1]) Zato je nebeški Oče to ime dal svojemu Sinu. Ali ni mu dal tega imena poprej, kakor da si ga je zaslužil s prelitjem svoje predrage krvi. — To ime je tudi najmočnejše med vsemi imeni, ker moč tega imena zapodi vse hudiče, premaga vse izkušnjave, odpodi vso žalost in zadobi odpuščenje vseh grehov. O tem presvetem imenu so sveti cerkveni očaki napisali toliko čudov, da se ne more brez velike srčne radosti brati ali poslušati.

2. Premišljuj, kaj sveti Bernard piše o presladkem imenu Jezusovem.

Po pravici primerja sv. Duh ženinovo ime razlitemu olju, ker pravi: „Tvoje ime je razlito olje.“ Kakor namreč olje sveti, redi in

[1]) Fil. 2, 19.

zdravi, tako sveti tudi ime Jezus, ko je pridigarji oznanujejo; redí, kadar se na-nj misli; zdravi, kadar se kliče na pomoč. O, kako je luč imena Jezusovega razsvetlila temna srca in k veri obrnila, kadar so ga sveti apostoli oznanjevali! Kako je to ime okrepilo marsikoga, ki je nanj mislil! Kako je utolažilo marsikoga, ki je je klical na pomoč! Kaj drugega namreč človeka bolj utrdi v čednosti, kakor ime Jezus? Je li kdo žalosten, naj mu pride ime Jezus v srce in iz srca v usta; in glej, ko vstane luč tega imena, zbeži temna megla in žalost izgine. Pade li kdo v malodušnost, naj zakliče ime Jezus in kmalu se bo iz svoje obupnosti povzdignil k novemu življenju. „Jezus je med v ustih, pesem v ušesih, radost v srcu. Zato naj bo ime Jezus vselej v srcu, v ustih in mislih.“

To in še več kakor to pravi sv. Bernard in nas hoče s tem opominjati, da naj častimo, ljubimo in pobožno kličemo na pomoč mogočno ime Jezus. Enako govori o sladkem imenu Jezus tudi sv. Avguštin, ko pravi: „Jezus, tvoje ime je sladko ime, je radosti polno in tolaživno ime in ime, ki budi v človeku sveto zaupnost, ker Jezus se pravi Zveličar. Tedaj zavoljo tebe, o Jezus, te prosim, bodi ti moj Zveličar in zveličaj me. Amen.“

3. Premišljuj, kako se naj to sveto ime časti in kliče na pomoč.

Prvič moramo s tem presvetim imenom Kristusa Gospoda spoštljivo moliti. Kako to Kristusu dopade, spoznaj iz tega-le razodenja: Na praznik novega leta je sv. Jedert Gospoda pozdravljala z besedami, ki so bile zložene k časti njegovega svetega imena. In ko ga je tako pozdravljala, je videla te molitvice v podobi belih rož stopati pred Gospoda, in na vsaki taki roži je visel zlat zvonček, ki je imel prečudno lep glas, kateri je Jezusovo srce z vedno radostjo polnil zavoljo ljubezni polnih besed, s katerimi je bilo njegovo sveto ime v teh molitvicah združeno, kakor postavim: Bodi počeščen, o preljubeznivi, najmilostljivejši, najprijaznejši Jezus; itd. — Iz teh besed lahko spoznaš, da Kristusu dokaj ugaja, ako ga pozdravljamo s takimi ljubeznivimi in prijaznimi besedami.

Poslušaj pa, kaj veliki ljubljenec Jezusov in apostol Pavel govori o Jezusovem češčenju: „Kdor kliče v ime Gospodovo, naj odstopi od krivice,“ [1]) to je, naj se varuje greha in hudobije, ki se ustavlja Jezusovi ljubezni in zveličanju; vse pa naj stori v Jezusovem imenu, kar je hvale vredno, dobro, Bogu dopadljivo in zveličavno. Zakaj tako nas opominja sv. Pavel: „Vse, karkoli delate, z besedo ali v dejanju, vse storite v imenu Go-

[1]) II. Tim. 2, 19.

spoda Jezusa Kristusa.“ [1]) Kakor da bi bil hotel reči: ‚Nagib, začetek, sredstvo in konec vseh vaših misli, besed in dejanja bodi Jezus, Jezusovo ime, Jezusova ljubezen, Jezusova čast in slava. Zavoljo tega imena vse storite in trpite, ker tako bodete to presveto ime ne samo z besedami, ampak tudi v dejanju zares častili. Tjekaj ima meriti vsaka vaša prošnja, vsa vaša prijaznost, vaše pozdravljanje in hvala. Ker dobre besede so listje in cvetje, na to sledeče dobro dejanje je pa krepostno sadje.‘ In tako so apostolovo opominjevanje razumevali in razlagali sv. Bernard in drugi Jezusovi ljubljenci. Sv. Baldomir, čuda ponižen kovač, imel je navado, ob začetku in ob koncu vsakega dela govoriti: „V Gospodovem imenu! Bogu bodi čast in hvala sedaj in na vekomaj!“ — Posnemajmo ga in prizadevajmo si, da nam bodo navadni sledeči:

Vzdihljeji k presladkemu imenu Jezusovemu.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, in češčeno bodi njegovo presveto ime na vekomaj.

O Jezus, moj preljubeznivi in najslajši Jezus, tvoje ime je nam ljudem dano, da se po njem zveličamo. Zato hočem sedaj s srčno pobožnostjo in izkesano tvoje zveličavno ime klicati in reči: O Jezus, bodi moj Jezus, to je, moj Zveličar, in zavoljo svojega najsvetejšega imena zveličaj me!

O Jezus, najdobrotljivejši, najkrotkejši, najmilejši, najprijaznejši, najlepši in najljubeznivejši Jezus, tebe ljubim in hvalim, tebe častim in povišujem, tebe poveličujem in molim, po tebi hrepenim, tebe želim, k tebi kličem in te pohlevno prosim: O Jezus, bodi moj Jezus, moj Zveličar, in daj mi svojo milost in svoje zveličanje; pomagaj mi, o Jezus, v mojih potrebah, daj mi moči v mojih izkušnjavah, tolaži me v bridkostih in reši me vseh zlegov in nevarnosti.

O Jezus, bodi mi milostljiv; o Jezus, usmili se me; o Jezus, odpusti mi moje grehe; o Jezus, tebi se priporočujem, tebi se darujem. V tebe, o Jezus, verujem, na te upam, in tebe ljubim črez vse.

[1]) Kol. 3, 17.

Ti, o Jezus, si moja tolažba in moje poželenje, moje veselje in moja radost, moj prisrčni ljubljenec, moja slava, moje zdravje in moje zveličanje. Ko slišim govoriti o tebi, raduje se mi srce; ko govorim o tebi, oživlja se mi srce; ko mislim na te, utolažim se; ko sem ti pokoren in hodim za teboj, sem pravičen in svet; ko imam in vidim tebe, sem srečen. Zato, o Jezus, hočem te poslušati, hočem na te misliti, te ubogati, te ljubiti, te želeti, po tebi hrepeneti. O Jezus, Jezus, bodi moj Jezus, ostani moj Jezus, živi in vladaj v mojem srcu in povsod, v srcih vseh ljudi, o Jezus! Amen.

4. Zunanje in notranje trpljenje božjega deteta.

»Trpeti sem pripravljen, in moja bolečina mi je vedno pred očmi.« (Ps. 37, 18.)

1. Premišljuj notranje trpljenje, ki je je božje dete vedno čutilo, ker je vedno mislilo na svoje prihodnje trpljenje.

Da to bolje spoznaš, domišljuj si, da so mu, ko je božje dete ležalo v jaslih, angeli prinesli in pred-nj postavili velik težak križ. Na tem križu je bilo videti vse trpljenje, ki je je imel Jezus trpeti od tiste ure noter do svoje smrti, in vse sramotenje in zaničevanje, ki je je imel prestati. Ta križ so angeli detetu postavili pred oči in mu rekli: ‚Najdobrotljivejše dete, tvoj Oče ti je poslal ta križ, ki ga imaš celo svoje življenje nositi, dokler boš nazadnje v tri in tridesetem letu svoje starosti na-nj pribit.‘

Kaj meniš, da je ljubeznivo dete storilo? Akoravno se je grozila njegova človeška narava in se je treslo njegovo blago srce, vendar je iz ljubezni do svojega nebeškega Očeta in do človeškega rodu svoje ročice stegnilo proti križu in reklo: „Moje srce je pripravljeno, o Bog, moje srce je pripravljeno!“[1]) ter je objelo križ, ga poljubilo in govorilo: ‚Pozdravljen mi bodi, sv. križ, ti orodje človeškega odrešenja; ti si mi iz srca ljub in prijeten, zato hočem s teboj živeti in na tebi umreti.‘ Potlej je reklo angelom: ‚Recite mojemu ljubemu Očetu, da sem pripravljen nositi iz ljubezni do njega ta križ, in če je treba, še težjega.‘ — Iz tega spoznaj, o kristjan, in hvali Kristusovo ljubezen do nas ljudi, ker je vse svoje življenje vedno

[1]) Ps. 107, 2.

pred svojimi očmi imel ta križ, ga za nas nosil in trpel, po Davidovi prerokbi: „Moja bolečina mi je vedno pred očmi.“

2. Premišljuj, kaj je trpelo Jezusovo srce, ker je poznalo vse grehe.

Ko je Jezus ležal še v jaslih, poznal je že grehe vseh ljudi, ki so bili storjeni od začetka sveta, in ki se bodo storili do sodnjega dneva. Vse grehe je videl, seveda kot Bog, tako čisto, kakor da bi se tistikrat pred njegovimi očmi delali; in zavoljo tega je njegovo srce trpelo tako neizmerno bolečino, da bi je vsi ljudje vkup ne mogli prenašati. Kolikor grehov s svojimi udi delajo vsi ljudje, toliko ran je ubogo dete dobivalo, da tako rečem, v vseh svojih udih. Kolikor napuha in prevzetnosti se nahaja med ljudmi, toliko ran je dobivalo ubogo dete v svojo božjo glavo. Kolikorkrat kdo greši z nesramnim pogledom, toliko ran je dobivalo dete Jezus v svoje svete oči. Kolikor hudobnega govorjenja človeški jeziki govorijo, toliko ran je dobivalo v svoj sveti jezik; in tako na vseh udih, s katerimi grešijo ljudje. Seveda mu udje niso bili na telesen, ampak na duhoven način tako prebodeni, da je Ježušček v jaslih v vsakem svojem udu imel veliko stotisočero ran in bolečin. Tako se je začelo izpolnjevati, kar je prerok dolgo poprej rekel: „On je bil ranjen zavoljo naših grehov.“[1])

Pomisli, grešnik, kake znotranje bolečine je božje dete trpelo v betlehemskem hlevu. Dušna rana bolj bolí kakor telesna, in tem bolj, kolikor je duša boljša od telesa. Bolele so božje dete nehvaležnosti in težke pregrehe in hudobije bolj, kakor bi bilo prebodeno na vseh svojih udih. Usmili se vendar Jezusa, o grešnik, in tolaži ga v njegovem velikem trpljenju. Bolje pa ga ne moreš potolažiti, kakor če svoje grehe obžaluješ in trdno skleneš, nikoli več ne grešiti.

3. Premišljuj, koliko je božje dete trpelo tudi na svojem telesu.

Jezus ni imel zibeli, ni imel mehke posteljice; ležal je na senu, kar ni bilo ravno ugodno njegovim mehkim udom. Trpel je Jezus tudi mraz, ker je bila zima in je imel le revno odejo, akoravno v sveti deželi zima ni tako ostra kakor pri nas.

O velika milost! Ljubeznivi Jezus hoče in želi, da z njegovimi zaslugami plačujemo svoje dolge, da tako po njem v Bogu obogatimo. To je njegova resnična volja. Zato, ubogi grešnik, ne obupaj; in ker sam od sebe Bogu svojih dolgov ne moreš plačati, plačaj je z neskončnimi Kristusovimi zaslugami, ter môli:

[1]) Iz. 53, 5.

Molitev.

Vsemogočni in pravični Bog, jaz spoznam, da sem velikokrat grešil, in moj dolg je tako velik, da ga sam nikakor ne morem plačati. Ti pa, nebeški Oče, si nam dal svojega ljubega Sina za srednika, plačevalca in spravnika. Zato ti darujem tvojega ljubega Sina, to nedolžno jagnje, za svoje grehe.

Sprejmi tedaj njegovo ponižnost za moj napuh; njegovo darežljivost za mojo lakomnost in krivico; njegovo čistost za mojo nesramnost; njegovo dobroto, krotkost in ljubezni polno usmiljenje za moj zavid, sovraštvo in jezo. Sprejmi njegovo gorečnost in marljivost za mojo lenobo; njegovo molčečnost za moje žlobudranje; njegovo potrpežljivost za mojo nepotrpežljivost; vse njegove kreposti za vse moje grehe in hudobije. Sprejmi njegovo dušo za mojo dušo, njegovo telo za moje telo, njegovo srce za moje srce, njegove neskončne zasluge in duhovne dobrote za moje uboštvo in za moje dolge; njegovo svetost za mojo hudobnost.

Sprejmi, nebeški Oče, ta veliki dar, to popolno plačilo, to obilno spravo. Jaz želim ta dar tolikokrat ponavljati, kolikorkrat porečem: Hvaljen bodi Jezus, ali pa: Odpusti nam naše dolge! Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

5. Marijino sočutje.

»*Moj ljubi mi je šopek mire.*«
(Vis. pes. 1, 12.)

1. Premišljuj, kako je Marija rastla v bridkostih.

To je angel na božje povelje razodel sv. Brigiti s sledečimi besedami: „Presveta Devica se more v resnici imenovati cvetoča roža. Kakor roža namreč raste med trnjem, toliko ostrejše in močnejše postaja trnje; tako se je godilo tudi izvoljeni roži Mariji. Kolikor je prihajala starejša, toliko ostrejše in močnejše trnje bridkosti jo je zbadalo. Ko je bila še v otročjih letih in je iz preroških pisem spoznala, da se ima Bog včlovečiti in veliko trpeti, je v svojem srcu

čutila veliko sočutje zavoljo goreče ljubezni, s katero je Boga ljubila, akoravno tistikrat še ni vedela, da ima biti ona njegova mati. Ko je bila Jezusa spočela, rastla je ta lepa roža še bolj in trnje bridkosti je postajalo dan za dnevom močnejše in ostrejše. Ker je namreč mislila na njegovo prihodnje bridko trpljenje, je marsikaka bridkost polnila njeno srce. Zelo je bila žalostna, ker je vedela, da kakor je človek z vsemi svojimi udi grešil, tako mora tudi nje sin na vseh svojih udih strašno trpeti. Žalovala je, ker je vedela, da ga bodo zaničevali in zasramovali in neusmiljeno mučili, da bo bolj podoben pogaženemu črvu kakor pa človeku.“ Tako je govoril angel.

Bilo je tedaj božje dete že v svoji otročji dobi šopek mire svoji deviški materi, ker je zavoljo njega že takrat prestajala mnogo srčne žalosti in bridkosti.[1])

2. Premišljuj srčno Marijino bolečino, ali kako so bile njene srčne radosti in svete nade združene s strahom in žalostjo, ker je vedela za prihodnje Jezusovo trpljenje.

Angel je sv. Brigiti o tem govoril tako-le: „Lahko se verjame, da se je Devica koj spomnila, potem ko je Sina božjega porodila, ga v svoje roke vzela, da se bodo na njem izpolnile preroške besede o Marijinem trpljenju. Ko ga je povijala v plenice, mislila je v svojem srcu, kako bo enkrat na celem svojem telesu bičan; ko je povijala njegove noge in roke, mislila je, kako bodo z železnimi žreblji pribite na križ. Ko je gledala lepo obličje svojega deteta, je mislila, kako bode enkrat opljuvano; in ko je gledala njegova lepa rdeča lica, je mislila, kako ga bodo bíli v obraz. Ko je gledala njegove ljubeznive oči, mislila si je, kako bodo enkrat zalite s krvjo; in ko je gledala njegova prijazna usta, je mislila, da ga bodo napajali z jesihom in žolčem. In ko je videla njegove bele roke, je mislila, kako ga bodo neusmiljeno vezali z vrvmi, in pogledavši na njegovo lepo telo si je mislila, kako ga bodo na križu neusmiljeno raztegovali.“

„Zato, kakor je bila najsrečnejša, najveselejša Mati, ko je videla, da je porodila Sina božjega, ravno tako je bila najžalostnejša Mati zavoljo misli na njegovo prihodnje trpljenje. In tako je sledila na njeno največjo radost največja žalost. Kakor da bi se porodnici reklo: Ti si sicer porodila živega, zdravega sina, ali bolečine, ki

[1]) Mira je zavoljo svojega prijetnega duha podoba čednosti. Ker pa so med drugimi dišavami posebno miro jemali, ko so mazilili mrliče, zato jim je bila mira tudi podoba trpljenja.

si je pri njegovem porodu trpela, boš čutila vedno do smrti. Ta žena bi se sicer veselila zavoljo rojenega sina, ali zavoljo svojih dolgih bolečin bi še bolj žalovala. In vendar bolečine te žene ne bi bile tako velike, kakor so bile Marijine bolečine pri spominu na trpljenje njenega sina. Nobena mati nikoli ne trpi toliko bolečin o porodu, kolikor jih je trpela Mati božja, preden je nje sin trpel. In čim bližje je prihajalo trpljenje njenega sina, tem več je naraščala njena žalost. Zato je gotovo verjetno, da je njen milostljivi sin zavoljo velike ljubezni do nje tej njeni žalosti pridodal mnogovrstno veselje in tolažbo, sicer bi ne bila doživela njegove smrti.“

Iz teh angelovih besed lahko posnamemo, da je Marija trpela s svojim sinom do njegove smrti na križu. Oh, kolikokrat ji je bilo, kakor da bi jo kdo z ostrim nožem vbodel v srce, ko je pestovala svoje ljubo dete; in večkrat so se ji udrle solze, ko ga je ali vzdignila, ali položila spat. Nikoli ga ni mogla pogledati, da ne bi bila vzdihnila, kakor pričajo besede, ki je je govorila sv. Brigiti: „Kadar sem na njegovih ročicah in nožicah gledala mesta, kjer so je imeli prevrtati žreblji, so se moje oči vsakokrat napolnile s solzami in postala sem žalostna, skoraj do smrti. In ko je moj sinček videl, da so moje oči mokre, je tudi on postal žalosten do smrti.“ Zato torej, ko je deviška Mati Kristusu stregla, ga povijala ali polagala v jasli, je lahko govorila: „Od mojih rok se cedí mira in moji prsti so polni najboljše mire.“[1]) Kadar ga je pa objemala in pritiskala na svoje deviško srce, je premodra Devica ponavljala besede iz Visoke pesmi: „Moj ljubi mi je kot šopek mire, ki mi tiči v nedriji.“[2]) Tako se je prečudovito izpolnjevala Salomonova prerokba.

3. Premišljuj, da je žalostna Mati Marija nahajala dovolj vzrokov žalovanja povsod, kamorkoli se je obrnila.

Prvič, ko je videla, da njeno ljubeznivo dete trpi tako veliko uboštvo in tolike neugodnosti kakor najubožnejši otroci. Njegovo stanovališče je bila revna, temna, skalnata votlina ob cesti, kjer so jih vsi mimogredoči videli in kot uboge ljudi zaničevali. Ugodnosti niso imeli ondi nobene, ker so morali ležati na trdih tleh. Za postelj so imeli malo sena ali slame, za klop in mizo morebiti kako kado. Tukaj ni bilo izbe, ni bilo stanice, ni bilo peči, ni bilo ognjišča, ni bilo dimnika. Ako so si zakurili ogenj, se je kadilo tako, da so rajši trpeli mraz, kakor da bi bili v takem dimu.

Sedaj pomisli, kako težko se je zdelo skrbni Materi Mariji, ko je ljubega Jezusa videla v takem uboštvu. Oh, kako je bila žalostna,

[1]) Vis. pes. 5, 5. — [2]) Vis. pes. 1, 12.

da ne more dati otroku gorke izbe, kjer bi mogel mirno spati. Če dete ni moglo spati, gotovo tudi mati ni mogla spati; in če je otrok se jokal, jokala se je gotovo tudi mati.

4. Premišljuj, kako se je Mariji Ježušček smilil, da je od sveta zaničevan in zapuščen.

Devica najmodrejša je resnico tistih evangeljskih besedi: „V svojo last je prišel in njegovi ga niso sprejeli,“ [1]) poznala in popolnoma umela, še preden so bile zapisane. Zato je trpelo njeno materino srce, ko je videla, da svet tako malo mara za njenega ljubega Sina in ga zaničuje, kakor da bi bil berašk otrok. Nje Sin je z nebes doli prišel svet odrešit; spodobilo se je, da bi ga bil svet sprejel z vso častjo; a glej, še pod svojo streho ga ni hotel nobeden vzeti. Nje Sin je bil tisti Mesija, po katerem je judovsko ljudstvo tako dolgo hrepenelo; sedaj je bil tu in niso marali zanj. O kako je prečisto Devico bolela ta nehvaležnost! Skoraj bi se bila sramovala, da mora, ker je ni hotel nobeden vzeti pod streho, kot uboga beračica ne eno samo noč, ampak toliko časa s svojim božjim detetom stanovati v odprtem hlevu. Res, da je ona zavoljo Boga rada prav potrpežljivo in ponižno prenašala vse to; ali nje srčna žalost je tembolj naraščala, ker je videla, da pri tem nje božje dete dokaj trpi.

Tu se uči, kristjan, potrpežljivo prenašati zasramovanje in zaničevanje, in počasti žalostno Mater božjo, moléč to-le:

Molitev k žalostni Materi božji.

Hvaljen bodi Jezus in hvaljeno bodi Marijino Srce na vekomaj! Amen.

O Marija, prežalostna in sedaj najblaženejša Mati in Devica, zares, tvoje žalosti so bile velike kakor morje, in neizmerne so bile bolečine tvojega srca. Mi te prosimo, zadôbi nam od svojega božjega Sina duha kesanja, ponižnosti in potrpežljivosti; zadôbi nam tudi srčno, sveto in zveličavno sočutje ž njim in s teboj: zato da tvoje in njegove bolečine naša srca presunejo, z zveličavnim kesanjem napolnijo in storé, da se nam bode studilo vse posvetno veselje. Amen.

---

[1]) Jan. 1, 11.

Osemnajsto poglavje.

Sveti trije kralji molijo Kristusa.

1. O prazniku svetih treh kraljev.

»*Pridite, molimo in padimo na tla, in jokajmo se pred Gospodom!*«
(Ps. 46, 6.)

Danes obhajamo posebno vesel praznik, skoraj tako slovesen kakor božični praznik.

1. Premišljuj tedaj, zakaj je praznik svetih treh kraljev ali razglešanja Gospodovega tako vesel.

Obhajamo namreč dan, na katerem je bila božjemu detetu in njegovi Materi došla velika čast. Ta dan so prišli trije (tako sploh mislijo) imenitni kralji z veliko trumo služabnikov, gospodov in knezov, padli so pred Jezusom na tla in ga molili s pravo vero in prav ponižno. Danes je postalo dete bolj bogato, kakor je kdaj bilo; prejelo je namreč v dar zlata, kadila in mire in mnogo drugih reči. Danes je nebeški Oče svojega Sina, ki se je bil tako ponižal in ljubezni do njega, povišal nad vse kralje judovskega rodu in ga oznanil celemu svetu, ker je poslal nenavadno silno svetlo zvezdo, da je celi svet razsvetljevala, ter je tri kralje nekaj sto milj daleč peljala. Danes se je izpolnila Izaijeva prerokba, ki pravi: „Vstani, daj se razsvetliti Jeruzalem, ker je prišla tvoja luč in slava Gospodova je izšla nad teboj. Ker glej, zemljo zagrinjajo teme in mrak ljudstva: nad teboj pa vzhaja Gospod, in njegova slava se bo videla v tebi, in kralji v blesku, ki ti je izšel. Vzdigni na okrog svoje oči in glej: vsi ti se zbirajo in k tebi prihajajo: tvoji sinovi prihajajo od daleč, in tvoje hčere vstajajo od vseh strani. Tedaj boš videl in se radoval; tvoje srce se bo čudilo in razširjalo, ko se bo k tebi obrnila množica morja in prišla k tebi moč poganov. Povodenj kamel te bo zagrnila, dromedarji iz Madijana in Efe; vsi iz Sabe pridejo in prinesó zlata in kadila, in bodo oznanjali hvalo Gospodu.“[1]) Ali se ni ta prerokba danes popolnoma izpolnila? Zato je današnji dan dokaj vesel praznik, ob katerem se po pravici veselijo vsi, kateri ljubijo Jezusa in Marijo. Zato nas opominja sveti papež Leon:

„Veselite se v Gospodu, preljubeznivi, zopet vam rečem: veselite se! Zakaj kmalu po prazniku Kristusovega rojstva nam je napočil dan njegovega razglašenja; in katerega je oni dan Devica rodila, tega je na ta dan svet spoznal. Tu so nebesa oznanjevala božjo

[1]) Iz. 60, 1—6.

slavo, in glas resnice je šel po celem svetu, ko so angeli pastirjem oznanili Kristusovo rojstvo in je zvezda modre peljala k jaslim. Zato tedaj spoznajmo, preljubeznivi, v treh modrih začetek svojega poklica in svoje vere, in praznujmo z radostnim srcem začetek tega zveličavnega upanja. Zakaj od tistega časa smo začeli mi, ki smo bili neverniki, pristopati k večni dedščini. Zato pa moramo tudi ta presveti dan imeti v posebni časti, ko se nam je prikazal in razodel naš Zveličar. In njega, ki so ga kralji kot dete v jaslih molili, molimo mi kot Vsemogočnega v nebesih. In kakor so mu oni iz svojih zakladov prinesli skrivnostnih darov, tako darujmo mu tudi mi iz svojega srca pristojnih darov.“ Tako govori sveti papež in nas opominja, naj ta praznik pobožno in veselo praznujemo.

2. Premišljuj, kaj nas uči ta praznik.

Sveti trije modri nas učijo, da naj po njih vzgledu pokleknemo in Jezusa Kristusa, pravega Boga in pravega človeka, molimo v duhu in v resnici. Zato nas kliče danes katoliška cerkev s psalmovimi besedami: „Pridite, molimo malo dete, in padimo na tla, pokleknimo pred velikim Bogom in jokajmo se črez svoje grehe pred Gospodom, ki nas je ustvaril.“ Potem mu morete ponuditi prijetnih darov, duhovno zlato goreče ljubezni, duhovno kadilo svete pobožnosti, zdravilne mire bridke, pa zveličavne spokornosti; in s takimi darovi in krepostmi ga bodete potolažili, mu bodete dopadli in v Jezusu Kristusu obogateli; ker je on „milostljiv in usmiljen Gospod, potrpežljiv in obilnega usmiljenja.“[1])

3. Premišljuj, da je ta praznik srečen dan.

Božje dete je bogati, dobrotljivi, edini, pravi Bog, o katerem pravi apostol: „Eden je Gospod vseh, bogat za vse, kateri va-nj kličejo.“[2]) Zato želi nas vse s svojimi zakladi obogatiti. Zato nam pa tudi cerkev kliče v imenu božjega deteta z besedami preroka Izaija: „Vsi žejni pridite k vodi, in vi, ki nimate denarja, hitite, kupite in jejte; pridite, kupite brez denarja in brez vse menje vina in mleka!“[3]) to je: poslušajte lepe in sladke nauke in skrivnosti o mojih otročjih letih. „Poslušajte me, in slišite; jejte, kar je dobro, in vaša duša se bo veselila. Nagnite svoja ušesa in pridite k meni; poslušajte, in živela bo vaša duša, in naredil bom z vami večno zavezo.“[4])

Ali niso to tolažbe polne besede, s katerimi nas dete Jezus prijazno vabi, naj danes pridemo k jaslim? Saj je dovolj bogato, in četudi nimamo denarja, ali sicer kaj dragocenega, lahko kupimo od njega zlata, kadila in mire; še zastonj nam hoče dati, da imamo, kar bi darovali

[1]) Ps. 102, 8. — [2]) Rimlj. 10, 12. — [3]) Iz. 55, 1. — [4]) Iz. 55, 2. 3.

njegovemu nebeškemu Očetu, in tako poplačali svoje dolge. To je enkrat Kristus sv. Mehtildi razodel z besedami: „Glej, jaz ti dam zlata, to je svojo božjo ljubezen; dam ti kadila, to je, svojo svetost in pobožnost; dam ti mire, to je, bridkost mojega trpljenja. Vse te reči ti dam, da so tvoja lastnina, da je moreš kot svoje meni dati nazaj. Ako duša to stori, povrnem ji dvojno. In kolikorkrat mi je zopet daruje, povrnem ji vselej dvojno. In to je tisto stoterno povračilo, ki ga človek tukaj zadobi, tamkaj pa večno življenje.“

O tolažilne besede! Pomisli, kristjan, kako lahko se obogatiš in kako lahko dobiš brez denarja vina in mleka, to je, Kristusove solze, njegovo kri, njegove zasluge in skrivnosti, da postanejo tvoja lastnina, in da je moreš darovati njemu in njegovemu nebeškemu Očetu. In kolikorkrat to daritev ponoviš, tolikokrat postaneš bolj bogat teh duhovnih zakladov. Padi torej na kolena pred jasli in moli to-le

Molitev.

O Jezus, najvišji Gospod in kralj, jaz te molim in častim s svetimi in modrimi kralji in ti darujem svoje srce, kakor si ti svetoval sv. Mehtildi; zato želim ti darovati namesto zlata srčno in gorečo ljubezen; namesto kadila gorečo pobožnost; namesto mire srčen kes in popolno spokornost. Ali ti, o Jezus, veš, da sem prav ubog, potreben in reven. Zato te ponižno prosim po tvoji veliki dobroti in milosti, obogati me s svojimi duhovnimi darovi: daj mi malo ognjenega zlata svoje božje ljubezni, malo kadila svoje pobožnosti in svetosti, in malo zdravilne mire svojega bridkega trpljenja, da zamorem tebi in tvojemu nebeškemu Očetu podariti in ž njimi poplačati svoje velike dolge, in da tako po tebi postanem bogat, svet in srečen. Amen.

2. Bog kliče sv. tri kralje, da gredo molit njegovega Sina.

»*Videli smo njegovo zvezdo na jutrovem in smo ga prišli molit.*« (Mat. 2, 2.)

1. Premišljuj, kako čudovito je Bog poklical modre ali svete tri kralje.

Vedi: Ko je izraelsko ljudstvo skozi moabitsko deželo hotelo iti v obljubljeno deželo, je moabitski kralj Balak poklical tujega preroka

Balaama, da bi Izraelce preklel. Ali Bog je tega lažnivega preroka prisilil, da je zoper svojo voljo ljudstvo blagoslovil, in med drugimi rečmi je bil prisiljen govoriti tudi to-le: „Izšla bo zvezda iz Jakoba, in vstala palica iz Izraela in bo udarila poveljnike moabske in pokončala vse sinove Setove. In Idumejska bo njegova last, Sirijska bo dedščina svojim sovražnikom: Izrael pa bo mogočen. Iz Jakoba bo tisti, ki bo vladal, in bo pokončal ostanke mesta.“[1]) Iz te prerokbe so drugi narodi dobro spoznali, da se bo judovskemu ljudstvu rodil silno močen kralj, kateri bo nje in njih dežele spravil pod svojo oblast. Zato so sklenili, se za časa sprijazniti s tem kraljem.

Ker je bil prerok Balaam dal gotovo znamenje, kdaj se bo ta veliki kralj rodil, namreč, da se bo prikazala nova zvezda, zato so, kakor pravijo, postavili neke može, da so vedno ogledovali zvezde. Tako piše neki star učenik, da so bili na Jutrovem dvanajsteri možje, kateri so ob določenih časih hodili na goro Viktorial, tamkaj bdeli in molili, da bi Bog poslal tisto zvezdo. To čakanje, bdenje in te molitve so trajale poldrugo tisoč let, in glej, tu se je prigodilo, da se je na sveti večer o polnoči prikazala nova in nenavadno svetla zvezda, ki ni bila na nebesu, ne med premičnicami (planeti), temveč pod luno nad oblaki. Drugič bila je tudi veliko svetlejša kot druge zvezde, ker je bila bolj svetla kakor solnce. In sv. Ignacij mučenik pravi, da je ta zvezda razsvetljevala solnce, luno in vse druge zvezde. Staro poročilo pravi še to, da se je videlo sredi te zvezde prav lepo dete z zlato krono na glavi in z zlatim križcem v roki.[2]) In ta zvezda je vstala nad judovsko deželo, ali takoj je proti jutrovemu hitela, kakor da bi hotela druge narode poklicati, in je ondi tako dolgo ostala, da so se trije kralji odpravili na pot. Videli so jo pa ne na enem samem kraju, ampak na več krajih; in vsi ljudje, ki so jo videli, so se čudili in vprašali, kaj utegne ta zvezda pomeniti. In ker so modrijani tiste dežele Balaamovo prerokbo poznali ter jo ljudstvu povedali, so kmalu zvedeli po vsej deželi, kaj to pomenja.

Zato se jih je veliko vzdignilo, in so hoteli iti v judovsko deželo, da bi videli in počastili novega kralja; posebno pa trije kralji, Kašpar, Melhior in Baltazar, ki so bili pametni in učeni možje; zato jih evangelij imenuje modre. Ti trije kralji so prebivali

[1]) IV. Mojz. 24, 17—19.

[2]) Poganski pisatelj Plinij govori o neki zvezdi, v kateri se je Bog prikazal v človeški podobi. „Candidus cometes, argenteo crine, ita refulgens, ut vix contueri liceat, specieque humana Dei effigiem in se ostendens,“ to je bela repatica, s srebrobelim repom, tako svetla, da se skoraj va-njo gledati ne more, in kaže v sebi Boga v človeški podobi. (Plinij, hist. nat. II, 22.)

Prestavljavec.

vsak v svoji deželi: Melhior je bil kralj v Nubiji, Baltazar v Etiopiji in je stanoval v mestu, ki mu je bilo ime Saba; Kašpar pa je bil kralj v Indiji in njegovemu stolnemu mestu je bilo ime Kasat. In v tem mestu so se vsi trije sešli in so se brez zamude odpravili na pot. In akoravno je mesto Kasat tri in petdeset dni hoda daleč od Betlehema, so vendar, kakor pravijo, v desetih dneh prišli tja, ne iz svoje moči, ampak po moči tistega, kateri jih je bil po zvezdi poklical, pravi sv. Hilarij.

Ti trije kralji tudi niso bili sami, ampak mnogo druge velike gospôde je bilo ž njimi; v letopisih Kalekutskega kraljestva na Indijskem pravijo tudi, da je očitno rečeno, da je kralj tiste dežele tudi bil ž njimi. Pravijo tudi, da kažejo še dandanašnji v Kalekutskem kraljestvu kapelo z visokim oltarjem, na katerem je podoba Matere božje z Ježuščekom v naročju, katero tudi neverniki in krivoverci pobožno častijo. To kapelo je neki njih kralj dal sezidati na čast Matere božje, ko se je bil povrnil iz Betlehema domu. Pozneje so nad to kapelo sezidali veliko in krasno cerkev.

Imeli so pa ti kralji in gospôda, ki je šla ž njimi, tudi dosti služabnikov s seboj, tako da je bilo mnogo ljudstva skupaj. To je že Izaija prerokoval, ko pravi: „Jeruzalem, vzdigni na okrog svoje oči, in glej, vsi ti se zbirajo in prihajajo k tebi. Tedaj boš videl in se radoval, tvoje srce se bo čudilo in razširjalo, ko k tebi pride množica morja in moč poganov.“[1])

Ta množica se je enodušno vzdignila in željno podala na pot, da bi videla in molila od Boga poslanega kralja, in akoravno so imeli tako dolgo in težavno pot, in jim je bilo treba iti v neznane kraje, vendar je bila njih gorečnost in pobožnost tolika, da za vse te težave niti marali niso. — S tem svojim vzgledom oni osramotijo zares našo lenobo, ki imamo nebeškega kralja vedno na oltarju v duhovnem Betlehemu, to je v naših cerkvah, in vendar še tako kratke poti do cerkve ne storimo, da bi ga obiskali, častili in molili.

2. Premišljuj, kako je Bog s svojo zvezdo in z notranjim razsvetljenjem modre peljal in vodil.

Glej, ko so kralji potovali, se je začela tudi zvezda ž njimi pomikati naprej, in ako so na poti kaj postali, je stala tudi zvezda. In ker se tega niso bili nadejali, zato so bili dokaj veseli, in so si bili svesti, da bo Bog vedno ž njimi na poti in da jih bo obvaroval vsake nesreče. Tako so tedaj srečni popotniki hodili dalje, in niso marali za neugodni zimski čas, niso marali za težavno, dolgo pot,

[1]) Iz. 60, 4. 5.

ker jim je želja, videti novega kralja, vse težave olajšala; pogled na svetlo zvezdo in na preljubeznivo dete, ki se je v zvezdi videlo, jim je delal največje veselje. Na poti se niso nič mudili; hrepeneč videti novega kralja so noč in dan potovali in so po noči le malo, ali morebiti tudi nič spali. Kakor je bil Bog namreč Izraelce v puščavi tako ohranil, da se jim niso strgali ne črevlji ne obleka, tako je verjetno, da je tudi svete tri kralje na vsej poti varoval tako, da niso bili trudni, da so mogli vedno dalje hiteti, saj so hiteli k tistemu, o katerem Izaija priča, da „daje trudnim moč, in množi nezmožnim trdnost in krepost".[1])

3. Premišljuj, kako je Bog izkušal krepost in stanovitnost svetih treh kraljev.

Ko so modri prišli na Judovsko, glej, jim je na enkrat zvezda izginila izpred oči, in zdaj so bili tako preplašeni, da niso vedeli, kaj bi o tem mislili. Popraševali so, kje bi se dal najti novorojeni kralj; ali zopet so se čudili, da jim ne vé nobeden ničesar povedati; in oni so vendar mislili, da bodo vsi ljudje na Judovskem vedeli o novorojenem detetu. Govorili so tedaj med seboj: Ker nobeden ne vé za kralja, čegar rojstvo nam je bilo oznanjeno, bo ta kralj gotovo Herodežev sin. Pojdimo torej h kralju Herodežu, da vprašamo njega. Ali, ako gredo k Herodežu, utegnejo priti v nevarnost, svoje življenje izgubiti, ker so hoteli v njegovi deželi drugega kralja zraven njega častiti in moliti. Toda oni so takoj sklenili, se napotiti v Jeruzalem, tam popraševati po novorojenem judovskem kralju in vse drugo prepustiti Bogu. Vse svoje zaupanje so stavili v Boga. Njemu so se priporočili in ga pohlevno prosili, naj jih obvaruje vsake nesreče. Gotovo je bila to velika krepost, posebno pri ljudeh, ki niso še imeli prave vere, da so se rajši podali v nevarnost, kakor da bi od Boga poslanega kralja ne počastili.

Tu se uči stanovitnosti v dobrem. Kdor se namreč Boga bolj boji kakor hudobnih ljudi in ostane stanoviten do konca, ta se zveliča.

4. Premišljuj, kako so sveti trije kralji srčno dalje potovali in prišli k Herodežu vprašat.

Šli so tedaj proti Jeruzalemu, in po vseh krajih, kjer so šli skoz, se je stekalo mnogo ljudi, ki so radovedno popraševali, kam neki gredó tako imenitni gospodje. Ko so prišli v mesto Jeruzalem, si lahko mislimo, koliko ljudi se je takoj nabralo okoli njih, ker se že dolgo ni bilo slišalo, da bi bili trije kralji prišli v mesto s tolikim dvorjanstvom, s tolikimi spremljevalci in s takim bogastvom. Vsa

[1]) Iz. 40, 29.

vrata, prodajalnice, okna in ulice so bile polne ljudi, da so videli in ogledovali tujce.

Ko so šli h kralju Herodežu, jih je Herodež sprejel na videz prav prijazno, peljal jih je v svojo kraljevsko dvorano in vprašal, zakaj so storili tako težavno pot. Kralji so za gotovo mislili, da mora Herodež vedeti za Zveličarjevo rojstvo, in so se tedaj nadejali, da ga bo veselilo, da so tako daleč prišli molit Mesija. Zato so brez vsega strahu poprašali: „Kje je novorojeni kralj judovski?“ Ko je Herodež, kateri kaj takega ni pričakoval, to vprašanje slišal, se je ves prestrašil, ker je dobro vedel, da Judje ne marajo za-nj, ker je bil po rodu nevernik in Idumejec, torej tujec, in ker se je bil le po zvijači pospel na kraljevski prestol. Ko se mu je pa strah malo polegel, jih je vprašal, od kod to vedó, da se je rodil judovski kralj? Oni so mu odgovorili: „Videli smo na Jutrovem njegovo zvezdo, ki je nad judovsko deželo vstala in k nam prihitela, kakor da bi nas hotela poklicati. Ta zvezda nam je kazala pot do judovske dežele in tukaj še-le nam je izginila. Mi želimo ga častiti kot kralja vseh kraljev, ter smo ga prišli molit.“

Ko je Herodež to slišal, se je še bolj prestrašil; bal se je namreč, da bi prišel ob krono on in njegov rod. Tedaj jih je natanko izpraševal, kdaj se jim je zvezda prikazala, ter je ukazal hitro vsem velikim duhovnikom in pismoučenim, naj se zberó, da bi poizvedel, kje se ima Zveličar roditi. Gotovo se je o tem govorilo po celem mestu, ker je Herodež vse poglavarje duhovnikov in vse pismoučene poklical k sebi. Ko se je tedaj to zvedelo v velikem mestu Jeruzalemu, kaj pa so storili prebivalci tega mesta? Ali so se morebiti veselili, ko so slišali, da se jim je rodil tako dolgo zaželjeni Zveličar? Ali so morebiti stegnili svoje roke proti nebu in zahvalili dobrotljivega Boga, da jim je dal doživeti čas, po katerem so kralji in očaki vzdihovali, in so morda govorili: ‚Bodi Bog zahvaljen, da je prišel naš Mesija?‘ — Kaj pa da! — Sv. Matevž pravi, „da se je prestrašil kralj Herodež in ves Jeruzalem ž njim“.[1])

O koliko je mest, trgov in vasi, enakih nehvaležnemu mestu Jeruzalemu! O koliko ljudi je, ki so ravno tako trdovratni, ravno tako otrpli, kakor so bili Judje! Prestrašijo se, kadar slišijo, kaj Jezusov nauk tirja od njih; nočejo Jezusa ubogati, nočejo se mu v vsej ponižnosti podvreči!

5. Premišljuj, kako je Bog Herodežu po duhovnikih in svetim trem kraljem po Herodežu dal vedeti, kje je Zveličar rojen.

[1]) Mat. 2, 3.

Ko je Herodež iz ust duhovnikov in pismoučenih zvedel, da se ima Mesija roditi v Betlehemu, je poklical tri kralje na skrivnem k sebi in jim je zvijačno govoril tako-le: Vsi modri in pismoučeni trdijo, da se ima Zveličar svetá roditi v Betlehemu, malem mestu, ki je tri ure od tod; zato prosim vas, pojdite tja in izprašujte natanko, v kateri hiši se je dete rodilo. „In kadar ga najdete, pridite mi nazaj povedat, da tudi jaz grem in ga molim.“[1]) Zato je tako ž njimi govoril, da bi brez velikega šuma na tihem za-nj zvedel; mislil si je namreč, ako bi ljudje zvedeli za dete, skrili bi ga pred njim, da bi ga on ne umoril. Tako pa, ako on najpoprej za-nj zvé, ukaže ga tudi na tihem umoriti. Tako je tedaj Herodež kralje s častjo pustil od sebe; in oni so se z vso svojo množico napotili proti Betlehemu in govorili o tem, kar se je godilo v Jeruzalemu.

Vse ljudstvo je gledalo za njimi; vsi so vedeli, da so od daleč prišli, Zveličarja počastit in molit. Ali nobeden ni bil tako pobožen, tako goreč in srčen, da bi bil šel ž njimi, obiskat novorojenega Zveličarja. Bili so nekateri, ki so se jim smejali in niso verjeli, da bi se bil Mesija že rodil. Drugi so verjeli, da utegne biti Mesija rojen, pa vendar niso šli ž njimi tja, ker so se bali kralja Herodeža. Kolika nehvaležnost! Ali takih mest, trgov in vasi je veliko na svetu do današnjega dné. Oh, koliko ljudi je, ki se bolj bojé ljudi kakor Boga, in da bi jih hudobni ljudje ne zasmehovali, opuščajo, kar bi imeli po božjih ali cerkvenih zapovedih storiti! Reci tedaj, ako si tudi ti eden izmed njih: Oh, žalibog, jaz sem ravno tako nehvaležen, kakor so bili prebivalci mesta Jeruzalema. Vsak prazen strah, vsaka majhna težava je zadosti, da ne storim, kar sem dolžan Bogu in sveti materi cerkvi; koj začnem tožiti, ako se tirja od mene, da naj iz ljubezni do Boga storim to ali ono, in vendar sem iz ljubezni do sveta pripravljen vse storiti! Kako pa to Boga žali, si lahko mislim. Od sveta si ne morem pričakovati nobenega plačila, in vendar mu služim z veseljem. Od Boga imam pričakovati večno plačilo, in mu služim le nerad, ali še celó ne, in se bojim, kjer se ni nič bati, ker si ne upam Jezusa resno iskati, prav ga moliti in očitno ga častiti.

Vzdihljej.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, in počeščeni naj bodo sveti trije kralji z vsemi zvestimi služabniki na vekomaj! Amen.

O vi sveti in modri kralji, Kašpar, Melhior in Baltazar, ki ste zagledavši zvezdo bili iz srca veseli in zvesti

[1]) Mat. 2, 7. 8.

božjemu klicu, prosim, izprosite mojemu srcu božjo luč, ali nebeško razsvetljenje in pomoč božje milosti, da bodem vselej rad in hitro pokoren božjemu vdahnjenju. Storite, da hodim za božjo zvezdo, namreč da se vedno držim katoliške vere in da se ogibam vsake krive vere. Učite me spoznavati znotranji glas božji in ga poslušati. Vodite me vi s seboj, in recite moji omagujoči duši, da se naj nič ne zmeni za hudobni svet, temveč da hodi z vami za vašo zvezdo, z vami poklekne in Vsemogočnega moli in zvesto služi neumrljivemu Gospodu in Kralju večnosti. Amen.

3. Modri najdejo dete v Betlehemu, je molijo in mu darujejo.

»*Padli so predenj in ga molili.*«
(Mat. 2, 11.)

1. Premišljuj, kako se je modrim zopet prikazala zvezda in je spremljala do jasli.

Ko so bili modri slišali od kralja Herodeža, kje ima biti rojen Mesija, niso hoteli dalje v Jeruzalemu ostati, temveč so se takoj napotili proti Betlehemu. Ko so bili že dve uri ven iz Jeruzalema, glej, tu jim Bog zopet pošlje zvezdo, da jim je kazala pot. „In glej, zvezda, ki so jo videli na Jutrovem, gre pred njimi," to je, na enkrat se jim je zopet prikazala tista svetla zvezda in šla pred njimi kakor poprej. „Ko pa zvezdo zagledajo, se silno razvesele."[1]) Gotovo so samega veselja sklenili svoje roke in Boga v nebesih hvalili, da jim je zopet izkazal to milost. Na mestu, kjer se je bila zvezda zopet prikazala svetim trem kraljem, stoji ob cesti ali poti velik lep vodnjak, v katerem zlahka ne zmanjka vode. Vsi pobožni popotniki padejo tukaj na svoja kolena in prosijo Boga po zaslugah in priprošnjah svetih treh kraljev, da jih razsveti z lučjo svoje božje milosti.

Ko so sveti kralji prišli v mesto Betlehem, tekli so stari in mladi, ubogi in bogati ljudje obojega spola jih gledat; čudili so se kraljem, posebno pa tisti nenavadni zvezdi, ki jih je vodila. Veliko jih je bilo, da so to imeli za velik čudež; zdelo se jim je, kakor da bi videli ognjeni steber, ki je Izraelce spremljal skozi puščavo. In menda so si mislili vsi, da morajo ti kralji pač biti sveti in Bogu dopadljivi, ker jim je Bog delal tak čudež. Zato so jih vsi spoštovali.

[1]) Mat. 2, 9. 10.

Ko so pa zvedeli, zakaj so prišli v Betlehem, ker iščejo namreč novorojenega Zveličarja sveta, da bi ga molili, takrat so se čudili še bolj. Ko je tedaj zvezda prišla do konca mesta, se je postavila nad hlevom, v katerem je bilo božje dete, in je svetila s svojimi žarki tako naravnost na dete, kakor da bi bila hotela reči: Ta je kralj vseh kraljev, katerega iščete! Gotovo je bilo več ljudi iz Betlehema in iz bližnjih krajev priteklo k trem kraljem, radovednih videti, kam ti pojdejo in kje bodo našli Mesija; ko so pa videli, da se kralji ustavijo pred tisto ubogo votlino, govorili so menda nekateri izmed njih: ‚Ali mar bo tu notri naš kralj? Je-li mogoče, da se je naš Zveličar rodil v revnem hlevu? To bi bilo čudo preveliko; in mi bi se morali iz srca sramovati, da smo ga pustili na tem nespodobnem mestu, in da tako malo spoštujemo svojega Odrešenika.‘ Tako bi imeli misliti, sevéda, vsi Betlehemčani. Ali večjidel so bili otrpli tako kakor Jeruzalemčani, in le malo jih je bilo med njimi, katere je omečil ta čudež. O, kako nemarni so ljudje v rečeh, ki zadevajo Boga in njih večno zveličanje!

2. Premišljuj, kako so se modri pripravljali, moliti Odrešenika.

Ko so modri videli, da zvezda stoji nad revnim hlevom, so se dokaj čudili. Oni si niso mogli misliti, da na takem mestu prebiva najvišji Gospod. Pogledovali so se, in niso vedeli, kaj bi mislili o tem. Večkrat so pogledali na zvezdo, in so mislili, da se bo zvezda obrnila kam drugam. Ko se pa ni hotela ganiti in je vedno svetlejše žarke pošiljala na hlev, so se modri čudili ponižnosti novorojenega kralja, in sv. Duh jih je podučil, da je to ubogo dete judovski kralj, pravi Mesija in resnični Sin božji. Ko so to spoznali, so v svojih srcih čutili toliko spoštovanja in tak sveti strah pred tem detetom in tudi pred hlevom, v katerem je bilo dete rojeno, da niso vedeli, kako bi se vredno pripravili, preden stopijo v votlino! Začnejo se tedaj čistiti, prahu otresati, in se praznično oblačiti; potem pripravljajo darila, ki so jih hoteli detetu podariti. Še dandanašnji stoji zraven velike betlehemske cerkve proti Jeruzalemu kapela in oltar na čast svetih treh kraljev na tistem mestu, kjer so se modri pripravljali, preden so stopili k detetu. Blizu tega oltarja je tudi vodnjak, kateri pa sedaj nima več vode; tukaj so njihovi služabniki zajemali vodo za-se in za svoje kamele. — Tu se uči, kristjan, kako se imaš pripravljati, kadar imaš stopiti k božji mizi; ti ne greš samo kakor modri Jezusa molit, ampak tudi v svoje srce ga sprejemat.

3. Premišljuj, kako so sveti trije kralji Kristusa molili.

Ko so se bili vsi dobro pripravili, šli so noter skupaj s tolikim spoštovanjem in notranjo pobožnostjo, da se je bilo čuditi. Sv. Duh je bil namreč ganil njih srca, in čutili so take nadnaravne nagibe, kakršnih niso še nikoli čutili. Melhior je bil menda na sredi, in on je bil, kakor pravi častitljivi Beda, star, siv gospod, z dolgo brado in je imel dolge lase. Na njegovi desni strani je bil kralj Kašpar, mlad gospod, rdečkast in golobrad. Na levi mu je bil kralj Baltazar, ki je bil popolnoma temnorjav in bradat.

Ko so sveti možje stopili v hlev in zagledali božje dete z njegovo materjo, so pokleknili, in so je molili kot pravega Boga in pravega človeka. Videli so namreč s svojimi očmi božje dete, ki se je svetilo, tako da se jim je zdelo kakor bi bili v nebesih. Pa tudi v svojem srcu so bili razsvetljeni in v veri utrjeni, da so trdno verovali, da je to dete najvišji Gospod nebes in zemlje. Zato so z vsemi svojimi služabniki pred njim padli na svoj obraz. Čutili so tudi v svojih srcih toliko notranjo tolažbo in toliko slast, da so se jim srca topila velike radosti; in Bog jim je dal tako spoznanje in tako srčno žalost zavoljo grehov, da so se bridko jokali, in od sramote si niso upali povzdigniti svojih oči. O, da bi tudi jaz enkrat občutil tako žalost zavoljo storjenih grehov in s solzami opral svojo hudobijo! O, da bi čutil toliko pobožnost do Kristusa v svetem Rešnjem zakramentu, in ga častil s takim spoštovanjem, kakor so ga molili modri.

O sveti trije kralji, zavoljo srčne žalosti in globokega spoštovanja, ki ste ga čutili pred božjim detetom, prosim vas, da mi izprosite ravno to milost, žalost, kes, ponižnost in spoštovanje do njega. Amen.

Potem ko so sveti trije kralji nekaj časa ležali na svojih obrazih, povzdignili so svoje glave, sklenili svoje roke, ponižno na svojih kolenih klečali pred božjim detetom in čutili tako spoštovanje do njega, da so se komaj predrznili mu pogledati v obličje.

Potem pa so se v njih srcih zbudili čuti svetega upanja, in povzdignili so svoje oči, da so dete prijazno pogledali; in ljubeznivo dete je tudi obrnilo svoje oči na-nje, in se jim prijazno nasmehljalo. Pomisli, kako je bilo pri srcu sedaj tem svetim možem. Tako slast so čutili v svojem srcu, da jim je šla po vseh udih. Gledali so prelepo dete, in so se njegove lepote veselili tako, da so menili, da so v nebesih. Ponižno so priklonili svoje glave in z največjim spoštovanjem mu poljubili svete nožice, in ob tem so čutili zopet tako radost, da so menili, da se jim topi srce. Oh, ubogi posvetnjaki: „Poskusite in glejte, kako dober in sladek je Gospod!“

4. Premišljuj darove svetih treh kraljev in vedi, da je vsak izmed njih dal zlata, kadila in mire.

Zlato je pač draga reč, ali kadilo samo, ali tudi mira sama ni taka reč, da bi se spodobila za kraljevski dar; dva poslednja kralja bi se morala pač sramovati, ako bi bila podarila tako malovredne reči. Zato menijo sveti cerkveni očaki, da je vsak izmed njih dal zlata, kadila in mire, in sicer dosti. Te tri darove so dvorniki v dragih posodah nosili za svojimi kralji.

Potem ko so modri nekaj časa kakor zamaknjeni molili Jezusa, so vzeli posode s pripravljenimi darovi v svoje roke, in so je klečé in s sklonjeno glavo dali detetu, ter zraven govorili: „Sprejmi, o najdobrotljivejši Zveličar sveta, sprejmi te male darove, katere ti z radostnim srcem ponižno darujemo, da s tem izpričujemo, da si pravi Bog in pravi človek, pravi kralj in Zveličar vsega sveta. Kadilo ti darujemo kot pravemu vsemogočnemu Bogu. Zlato ti darujemo kot pravemu kralju črez vsa kraljestva celega sveta. Miro ti darujemo kot slabemu in umrljivemu človeku, in pričamo s tem, da si kakor vsak drug človek telesen in umrljiv. S temi darovi vred ti darujemo tudi svojo deželo in svoje podložnike in sami sebe ponujamo v tvojo službo.“

Ko so to ali enako govorili, so položili z največjo ponižnostjo svoje krone in žezla pred Jezusove noge in so nadalje govorili: „Vzemi nas za svoje služabnike, kakor te mi sedaj spoznavamo za pravega Boga in Gospoda. Mi ti obetamo in prisegamo vso vero in zvestobo, in hočemo ostati tvoji služabniki do smrti in na vso večnost. Priporočamo se tebi z vsemi svojimi podložniki, in te ponižno prosimo, da nas tvoje božje varstvo reši in obvaruje vsega zlega.“

Te in tem enake besede so govorili sveti trije kralji bolj s srcem kakor z ustmi, in tako pobožno, da so se vsi njihovi služabniki in vsi pričujoči ganjeni jokali. Oni sami so se začeli jokati in prelivati solze nekaj iz žalosti, nekaj od veselja. Od Boga razsvetljeni so namreč vedno bolj čisto spoznali svojo veliko slabost in pregrešnost, in tedaj so čutili kes in žalost. Čutili so pa tudi veliko srčno radost, ker so videli in spoznali, da ta njihova ponižnost in pobožnost ugaja Jezusu. Božje dete je namreč pobožne kralje pogledovalo tako prijazno, in je bilo tako nenavadno veselo, da se je Mati božja temu čudila. Jezušček je tudi sklonil svojo sveto glavico in enega za drugim srčno poljubil. S tem poljubom jim je preobilno povrnil ali plačal njihove darove, ker jim je podelil veliko večje duhovne darove, kakor pa je bil od njih prejel. Za zlato jim je dal svojo pravo božjo ljubezen; za kadilo pravo vedno pobožnost, in za miro pravo spokornost in potrpežljivost.

Ko so bili kralji vstali, je pristopila druga gospôda, je pred Jezusom ponižno poklekovala in mu tudi bogatih darov podarila. Tudi oni vsi so čutili v svojem srcu tako notranjo pobožnost in so bili tako polni radosti, da se jim je zdelo, da so v nebesih. Tako dobro se jim je zdelo ondi pred njim, da bi bili radi vedno tam ostali. Nazadnje so pristopili še kraljevi služabniki, pokleknili so pred detetom, z glavo se priklonili do tal in toliko solz prelili zavoljo svojih grehov, da so tla vsa omočili. Tudi oni so vsak svoj dar dali detetu, kakor je vsakateri premogel, in z darom vred so tudi sebe darovali Jezusu. Dete je bilo z vsemi prav prijazno, in je očitno dajalo na znanje, da mu je ta dar po godu. Naposled je dete vsem dalo svoj sveti blagoslov.

Uči se torej, moj kristijan, Bogu biti darežljiv, da bo tudi Bog tebi obilno podelil svojih darov.

Molitev.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, kralj vseh kraljev, in češčeno bodi tvoje kraljestvo na vekomaj! Amen.

O Jezus, nebeški večni kralj, molim te s svetimi tremi kralji vred, in te častim kot svojega pravega Gospoda, Kralja in Boga; in v znamenje svoje podložnosti ti darujem namesto zlata vso ljubezen svojega srca; namesto kadila vse občutke svoje duše; namesto mire ti darujem vse trpljenje in vse slabosti svojega telesa. Prosim te ponižno, da mojo molitev in moj dar milostljivo sprejmeš, takó, kakor si milostljivo sprejel darove svetih treh kraljev, in pa ljubezen, pobožnost in pokoro vseh svetnikov. Pomnoži tudi v meni kakor v njih svoje božje darove na tvojo večjo čast in večno slavo. Amen.

4. Modri se povrnejo na svoj dom, živijo in umrjejo sveto.

»*Po drugem potu so se vrnili v svojo deželo.*«
(Mat. 2, 12.)

1. Premišljuj, kako je svete tri kralje podučila najmodrejša Devica Marija.

Ko so darovavši svoje darove modri zopet vstali z vsem svojim spremstvom, in je Marija božje dete položila v jasli nazaj, začeli so

se prijazno meniti ž njo, in tudi s sv. Jožefom, in popraševali so jo zastran njenega Sina. Presveta Devica jim je tedaj obširno razkladala, da je pravi Sin božji se zato včlovečil iz nje, da bi zadostil za grehe vsega sveta. Zato bo na tem svetu še veliko trpel, in nazadnje še bridko smrt imel prestati, kakor preroki očitno govorijo. Te in enake reči jim je Mati božja govorila z žalostnim srcem, in jih je tako podučila v najpotrebnejših naukih svete vere.

2. Premišljuj, kako je Bog svete tri kralje v spanju podučil, kako se naj povrnejo domov.

Potem, ko so sveti trije kralji se dolgo pogovarjali z Marijo Devico, pokleknili so nazadnje za slovo pred Ježuščeka, pa so šli v gostilnico prenočevat. In glej, angel Gospodov se jim je prikazal v spanju in jim rekel, naj se nikar ne vrnejo k Herodežu,[1]) ker jim je zvijačno rekel, da hoče priti dete molit; on je namenjen, je umoriti. Zato naj se po drugi poti vrnejo domu. Ko so se sveti trije kralji zgodaj prebudili, so si pravili te sanje ali to prikazen, in so se dokaj ustrašili Herodeževe hudobnosti. Zato so se hitro podali k prečisti Devici in ji povedali, kaj jim je angel v spanju rekel, in so jo prosili, naj dobro varuje otroka, da se mu nič žalega ne prigodi. To angelovo svarjenje je dokaj splašilo srce deviške Matere in bala se je za svoje ljubo dete. Jokati se je začela in pa govorila: ‚O moj Bog, torej že tako mlad ima biti tvoj ljubi Sin preganjan? O ljubeznivi Oče nebeški, tebi priporočam tvojega ljubega Sina in prosim, da nas ne daš v Herodeževe pesti!‘ — Sveti trije kralji pa so jo tolažili, ker so jej rekli, da bo nebeški Oče svojega Sina gotovo varoval, da mu Herodež ne bo mogel nič storiti, in da bo njegov sveti angel, kateri jih je v spanju svaril, tudi njo obvaroval. Ako bi to ne bilo res, bi tudi Bog jih v spanju ne bil svaril. Bog gotovo bolj skrbi za svojega lastnega Sina kakor za-nje.

Ko so sveti trije kralji zopet nekaj časa bili v hlevu, in so se hoteli vrniti domu, pokleknili so zopet pred detetom, darovali mu dolgo pot, ki so jo zavoljo njega storili, in so se priporočili v njegovo brambo in v varstvo njegovih svetih angelov, ter so prosili, naj nje in vso njihovo spremstvo varuje vsake nesreče in nevarnosti, da se morejo zdravi in veseli vrniti v svojo deželo. Zahvalili so se mu za veliko milost, da jih je v tako kratkem času semkaj pripeljal in jim dal spoznati pravo vero. Obljubili so mu tudi, da hočejo v tej veri do konca ostati stanovitni in jo v svoji deželi širiti, ter so ga prosili njegove božje pomoči in milosti.

[1]) Mat. 2, 12.

Ko jim je deviška Mati božje dete še enkrat dala v naročje, so ga objeli s prisrčnim veseljem in poljubili z največjim spoštovanjem. O Bog, kako radost so pač pobožni kralji tistokrat čutili v svojem srcu. Njih duša in telo sta jim bila polna neizrečene slasti. Ko so jemali slovo, zahvalila se jim je Mati božja še lepo za vse, kar so njenemu Sinu darovali, in jim je rekla, da jim bo Jezus vedel hvalo za to in jim povrnil časno in večno. Tedaj so šli pobožni kralji zadovoljni in polni duhovne tolažbe, vendar pa tudi nekako žalostni zopet na pot; radi bi bili namreč še dalje ostali pri božjem detetu, ali dolžnost jih je klicala nazaj domov.

3. Premišljuj vrnitev in sveto življenje svetih treh kraljev.

Sveti trije kralji so šli tedaj po drugi poti nazaj v svojo deželo. Šli so v Egipt; in niso radi hodili v gostilnice prenočevat, ampak so črez noč rajši ostali pod milim nebom, ali pa so šli v kako votlino spavat. Tako se bere v življenju svetih očakov, da je sv. Teodozij kot puščavnik v Egiptu prebival v neki votlini, v kateri so bili črez noč ostali sveti trije kralji, in da mu je bilo to od Boga razodeto. Ko so po dolgem potovanju zdravi in veseli prišli v svojo deželo, oznanjevali so vsem ljudem, kar so videli in slišali, in kako čudovito jih je vodila zvezda. Podobe malikov so razdrobili, in namesto njih so postavljali cerkve pravemu Bogu. Živeli so pobožno in sveto in so veliko ljudi izpreobrnili k pravi veri. In tako so živeli do Kristusovega vnebohoda; potem je prišel apostol Tomaž v Indijo, in jim je povedal celo Kristusovo življenje. Sv. Tomaž jih je krstil in posvetil v škofe; nato so še bolj goreče skrbeli za razširjanje svete vere in za odpravljanje malikovalstva. Nazadnje, kakor pripoveduje več starih zgodovinarjev, so bili vsi trije na Arabskem v mestu, ki mu pravijo Sesanija, zavoljo Kristusove vere mučeni, in so tako storili sveto smrt. Pravijo tudi, da so bili vsi trije v en grob pokopani.

3. Premišljuj, kako so prišla trupla svetih treh kraljev v nemško mesto Kolin (Köln).

Po smrti so se pri njih grobu godili čudeži, zato so ljudje visoko častili njih telesa, in cesar Konštantin Véliki je ostanke svetih treh kraljev iz Perzije dal prenesti v Konštantinopel ali Carigrad. Ko je bil pa dolgo potem v Milanu za škofa sv. Evstorgij, je dobil ta škof sveta tri telesa z veliko drago skrinjo, v kateri so bila hranjena, iz posebne milosti v dar, in tedaj jih je dal prepeljati črez morje. Ko so jih iz ladje prenesli na voz, da bi jih peljali do Milana, niso mogli voli voza ganiti z mesta, akoravno so bili vpregli

več parov volov. Bog je pa svetemu škofu razodel v molitvi, naj dá pred voz vpreči samo dva volička neke uboge pa pobožne žene, in glej, voz se je dal lahko peljati. Ustno izročilo pristavlja še to čudno prigodbo: Ko so počivali med potjo in sta se ta dva volička pasla, pride volk in strga enega vola in požre; sveti škof Evstorgij pa ukaže volku, naj se dá namesto tistega vola vpreči; in tako sta živi vol in pa volk voz pripeljala v Milan, kjer so sveta trupla sprejeli in shranili z vso častjo.

Ko je pozneje cesar Friderik Barbarosa (rdečebradec) razdejal mesto Milan, dal je trupla svetih treh kraljev prenesti v mesto Kolin (Köln) na Nemškem, kjer jih še dandanašnji hranijo.

Molitev.

1. O najsvetejši Bog, jaz te molim in častim s tisto ljubeznijo, ponižnostjo in spoštljivostjo, s katero so sveti trije kralji molili in častili božje dete. Namesto mire darujem tvojemu božjemu veličastvu najsvetejše telo Jezusa Kristusa ž njegovim bridkim trpljenjem, in ponižno te prosim, da sprejmeš to miro, in da po tej daritvi meni in vsem grešnikom odpustiš grehe ter dodeliš pravo potrpežljivost in stanovitno spokornost. Amen.

2. O najsvetejši Bog, s svetimi tremi kralji pokleknem, te molim in častim z največjo ponižnostjo in spoštljivostjo tvoje božje veličastvo. Namesto kadila ti darujem najsvetejšo dušo Jezusa Kristusa z vsemi njenimi krepostmi in z vso njeno svetostjo, in te pohlevno prosim, da mi odpustiš vse moje grehe in vsako svetohlinstvo ter mi dodeliš pravo pobožnost, krepost in popolnost. Amen.

3. O najsvetejši Bog, s svetimi tremi kralji pokleknem, te molim in častim z največjo pobožnostjo tvoje božje veličastvo. Namesto zlata ti darujem presveto božjo naravo Jezusa Kristusa z vsemi zakladi in dobrotami, ki so v nji, in te prosim, da mi odpustiš vso mojo nemarnost in lenobo, tudi vse zamude v tvoji sveti službi. Dodeli mi tudi milost svoje božje ljubezni. Amen.

Devetnajsto poglavje.

Jezusovo, Marijino in Jožefovo življenje do Marijinega očiščevanja.

1. O njihovih krepostih.

»*Moj ljubi je moj, in jaz sem njegova.*«
(Vis. pes. 2, 16.)

Presveto življenje Marijino in Jožefovo z božjim detetom v betlehemskem hlevu je polno visokih kreposti in zaslug. Mi je hočemo po svoji slabi pameti, kolikor nam je mogoče, ponižno premišljevati.

1. Premišljuj torej njih kreposti, najprej njih veliko ljubezen do uboštva.

Dobili so od svetih treh kraljev in od njih svetega spremstva toliko denarja in blaga, da bi bili vsi trije, Jezus, Marija in Jožef, vse svoje življenje lahko živeli brez skrbi. „Kaj meniš pa," govori sv. Bonaventura, „da so počeli s tem denarjem? Ali ga je Mati božja ohranila, ali komu dala na obresti, ali si za-nj nakupila polja in vinogradov? Niti mislila ni na kaj takega; ona je ljubila uboštvo in je v kratkem vse razdala med ubožce; zakaj težko se ji je zdelo, imeti toliko bogastva. Malo dni potem je bila tedaj zopet tako uboga kakor tistokrat, ko je svojega Sina darovala v templu; tistokrat namreč ni imela toliko, da bi si bila mogla kupiti jagnje." Tako govori sv. Bonaventura.

O moj kristjan, kdo bi se ne čudil temu, da sta se kralj in kraljica nebes in zemlje, katerima se je spodobilo, da bi imela vse bogastvo vsega sveta, vendar odpovedala vsemu posestvu posvetnega blaga, ter sta hotela trpeti največjo silo in potrebo! Godilo se je pa to zato, ker je Kristus prišel na svet, da bi v zadoščenje za naše grehe trpel uboštvo ter nam s svojim vzgledom pokazal pot čednosti in večnega zveličanja. Ker pa je bogastvo za človeka velika butara, ki njegovo srce veže na zemljo, ker je bogatija vzrok množini grehov (bogat človek namreč je navadno ošaben, napuhnjen, v jedi in pijači nezmeren, v svojem obnašanju neporeden in nesramen itd.); ker je bogastvo krivo vsemu zlu in se vse uklanja denarju,[1]) zato si Kristus ni bil izvolil bogastva, ampak uboštvo, ki je začetek in vzrok mnogim čednostim. Ubožec namreč je navadno ponižen, delaven, pobožen, pokoren, varčen, potrpežljiv, in mnogih grehov ne more storiti, katere bi marsikdo storil, ako bi bil bogat.

[1]) Prid. 10, 19.

2. Premišljuj njih veliko ljubezen do ponižnosti in do zaničevanja sveta.

Mnogi, zlasti starejši pisatelji namreč mislijo, da so tri najsvetejše osebe, Jezus, Marija in Jožef v tistem revnem hlevu stanovale celih štirideset dni kakor najzaničljivejši ljudje, ki niso vredni živeti med drugimi ljudmi.

Ko so bili odšli sveti trije kralji, rekel je menda sv. Jožef Mariji: ‚Ti vidiš, da nimamo nobene ugodnosti na tem revnem mestu; tudi me boli srce, ko vidim, da moraš tukaj toliko trpeti; jaz pojdem torej v mesto, da poiščem pri dobrih ljudeh bolje stanovanje.' Ali Marija mu je odgovorila: ‚Ker si je Jezus izvolil ta revni kraj, hočeva tudi midva ostati tukaj in rada prenašati zaničevanje sveta. In pa, da ti po pravici povem, meni je ta kraj ljubši kakor vse kraljeve palače, ker ga je moj božji Sin posvetil s svojim svetim rojstvom, sveti angeli pa ga počastili s svojim nebeškim petjem. Zato hočemo tukaj ostati in potrpežljivo prenašati, da nas visoka gospôda zaničuje, da bode Kristus sam najina čast in slava, najina tolažba in najino veselje.' Še vedno namreč so njih sorodniki in drugi prebivalci mesta Betlehema mislili, da je Jezus le navadno dete ubogih ljudi; in le malo ubogih je bilo, ki so Jezusa spoznali za svojega Zveličarja, ali zavoljo svojega uboštva niso jih mogli vzeti pod streho, ki je sami niso imeli.

3. Premišljuj njih veliko potrpežljivost v največjem uboštvu in zaničevanju.

Trpeli so namreč veliko pomanjkanja in večkrat tudi zaničevanje. O koliko noči ni mogla spati prečista Devica, nekaj zavoljo mraza, nekaj zavoljo vetra in trde postelje. Večkrat ji je bilo mraz, in ni imela, kjer bi se ogrela; večkrat bi bila še jedla, ali bi bila rada kaj boljega užila, ker je bila slabotna; večkrat so jih zaničevali in zasramovali neporedneži, ki so hodili mimo; imeli so Jezus, Marija in Jožef veliko trpeti, in vendar so vse prestajali brez toževanja.

4. Premišljuj, kako skrbno sta Marija in Jožef stregla Jezusu.

Ni jima bilo treba iti v tempel, ker sta pri sebi imela tistega, ki je bil svetejši kakor Salomonov tempel, in jasli, v katerih je ležal, so bile oltar, na katerem je bilo Najsvetejše. Božje dete je bilo njun vedni pridigar, ker ju je vedno spodbadalo k ljubezni do Boga. Dan za dnevom in uro za uro sta občutila vedno več notranje tolažbe, spoštovanja in ljubezni. Večkrat ko sta pogledala dete, bolj jima je rastla želja, še gledati je; in bolj sta mu stregla, več radosti sta čutila mu streči. Tudi angeli so stražili pri jaslih po prerokbi:

„Krog Salomonove postelje stoji šestdeset močnih iz najmočnejših v Izraelu,“ [1]) ker so mu stregli z največjim spoštovanjem kot svojemu pravemu Bogu in Gospodu.

Zato pravijo učeniki, da sta Marija in Jožef večkrat videla neko nebeško svetlobo okoli Ježuščeka, in da sta slišala angelsko petje.

Na te in enake radosti spominjaj večkrat Jezusa, Marijo in Jožefa, in môli to-le

Molitev.

Veseli se, o Jezus, ti krona in ljubljenec, ti ženin in sladkost čistih devic, ti Sin deviške čistosti, katerega je najčistejša ljubezen storila Sina prečiste Device; veseli se, pasi se, raduj se med lilijami, z deviškimi srci in čistimi dušami; posebno pa veseli se zavoljo vseh kreposti Marijinih in Jožefovih in zavoljo njunih prečistih src na vekomaj. Amen.

Veseli se Marija, božja porodnica, neomadeževana Devica; veseli se, ker si porodila svetlobo večne luči, veseli se, o sveta Mati božja, ki si porodila, pa ostala Devica; veseli se, o preljubezniva porodnica večne Luči, ker tebe hvalijo in častijo vse stvari. Bodi, prosimo te, naša besednica pri svojem Sinu, našem Gospodu Jezusu Kristusu. Amen.

Hvaljeno bodi presveto življenje Jezusovo, Marijino in Jožefovo, in vse njihove kreposti na vekomaj! Amen.

O sv. Jožef, jaz te spominjam na tiste velike radosti, s katerimi je bilo napolnjeno tvoje očetovsko srce, ko si Jezusa v njegovih svetih otročjih letih pobožno gledal, ponižno molil, pestoval, objemal in se ž njim prijazno pogovarjal. Zavoljo teh tvojih radosti te prosim, zadobi mi od Boga Očeta vse tolažbe, da me tolaži v mojih nadlogah, krepi v poslednji stiski in nazadnje popolnoma osreči v večnem veselju in zveličanju, po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

[1]) Vis. pes. 3, 7.

2. Kako je Marija še nadalje stregla Jezusu.

»*Jaz sem svojega ljubega, in On se k meni obrača.*« (Vis. pes. 7, 10.)

1. Premišljuj, kako je bila Marijina skrb za Jezusa zaslužna zavoljo njene velike kreposti, veljave in svetosti.

Ko je Marija opravila svojo molitev, je začela kaj šivati ali presti za-se ali za druge; in ker ni šla ven iz prostora, kjer je sveta družina prebivala, je sv. Jožef hodil v mesto po delo. Stregla je tudi svojemu detetu in sv. Jožefu z vso marljivostjo in ničesar ni zamudila, kar je vedela, da jima bo ljubo, koristno ali prijetno. Kako skrbno, pravi sv. Bonaventura, je mati stregla detetu, da mu ni ničesar manjkalo! S kakšno materino ljubeznijo je objemala, poljubovala dete, je pritiskovala na svoje srce in dojila, ter je tako nebeško slast čutila ob tem, da je to njeno telo in dušo krepilo in jo z nebeškimi milostmi napolnjevalo, tako da je lahko govorila: „Jaz sem svojega ljubega, in On se k meni obrača. Jaz sem njegova zvesta služabnica in njegova prisrčna mati;“ zato se On obrača k meni in hoče, da mu strežem kot skrbna mati. O tem govori to-le razodenje: Enkrat se je Marija prikazala prav pobožni nuni z Ježuščekom v naročju, ki ga je na svoje srce pritiskovala in rekla: ‚Ako mi hočeš kaj storiti, kar mi je dokaj prijetno, spominjaj me večkrat in prosi zavoljo velike ponižnosti, ljubezni in sladkosti, s katero sem objemala svojega Sina in ga dojila. In vedi za gotovo, da bom tistim, kateri to delajo, izprosila zveličavnih milosti in sladila grenkost njihovih grehov pred božjim sodnjim stolom.‘

2. Premišljuj Marijino duhovno življenje, njene pobožne pogovore o Jezusu in z Jezusom, in pa njena premišljevanja.

Med tem ko je Ježušček spal, je sedela Marija večkrat pred jaslimi, in je premišljevala njegovo veliko uboštvo in neizrečeno ponižnost; kako on, ki je gospodar celega sveta, nima niti zibeli, in da mora spati v ubogih jaslih; da nima mehkega podglavja in mora za ljubo imeti malo sena, na katerem leži; da nima izbe, v kateri bi se grel, in mora ležati v revnem hlevu. ‚O Bog, najvišji Gospod,‘ je vzdihnila pri tem premišljevanju, ‚kako zelo si se ponižal! O najbogatejši Gospod, kralj nebes in zemlje, kako ubožen si tukaj!‘ Tako

je zvesta Mati Marija pri jaslih sedela, in ko je spalo dete, je čula ona pri njem in premišljevala njegovo visokost in nizkost, njegovo vsemogočnost in slabost, njegovo bogastvo in uboštvo, njegovo modrost in nedoraslost. Tako premišljevanje ni bilo nikoli brez solz, in ona je gotovo večkrat govorila besede, ki jih lahko tudi ti ž njo govoriš:

O božja Beseda, kako tu molčiš! O nebeški vir, kako si zapečaten! O čista svetloba, kako si otemnela! O vsemogočnost, kako si oslabela! O večno bogastvo, kako si obožalo! O kraljevski kinč, kako si tu gol! O angelski kruh, kako trpiš lakoto! O večna svoboda, kako si tu vjeta! O mogočni junak, kako si tu zvezan! O neizmerna visokost, kako si tu ponižana! O neskončni Bog, kam si prišel! O Zveličar sveta, kam te je pripravila tvoja ljubezen! Ti, ki si od vekomaj počival v naročju nebeškega Očeta, ležiš sedaj v trdih jaslih. Ti, ki si bil vedno v nebesih, prebivaš sedaj v revnem hlevu. Ti, ki si se veselil med angeli, ležiš tukaj med voličkom in osličkom. In ker si vse to storil zavoljo grešnikov, usmili se jih in ne daj, da se nad njimi izgubijo zasluge tvojega včlovečenja. Amen.

3. Premišljuj, kako so Marijo obiskovali njeni prijatelji, kakor posnemamo iz njenih besed.

Enkrat namreč je sv. Mehtilda rekla Devici Mariji: „Ko so tvoji prijatelji prišli k tebi v Betlehem te obiskat, kaj si imela, o uboga nebeška kraljica, da si jim dala?“ In Marija ji je odgovorila: „Dala jim nisem nič, česar bi potrebovali, ker so sabo prinesli za svojo potrebo.“ Iz teh besed spoznamo, da so jo prijatelji kakšenkrat obiskali.

Potem mislijo nekateri, da sta jo prišla obiskat sv. Zaharija in sv. Elizabeta in ji čestitat za srečni porod. Tukaj si lahko misliš, kako sta pokleknila pred detetom v jaslih ter Jezusa ponižno molila in počastila, in kako sta mu iz srca dajala hvalo, da jima je dal milost, da sta doživela čas odrešenja Izraelovega! Sv. Zaharija je sedaj z večjim veseljem nego ob rojstvu svojega sina hvalil Boga in zopet zapel: „Hvaljen Gospod, Izraelov Bog, ker je obiskal in odrešil svoje ljudstvo, kakor je govoril skozi usta svojih svetih prerokov. Odrešil nas je od naših sovražnikov in iz roke vseh, kateri

nas sovražijo; po prisrčnem usmiljenju našega Boga, po katerem nas je obiskal On, ki izhaja iz visokosti.“ Tako je hvalil in častil sveti mož ljubega Boga v zahvalo za njegovo sveto rojstvo in neskončno dobroto.

4. Premišljuj, kako so dete Jezusa tudi drugi obiskovali.

Verjetno je, da so nekateri Marijinih prijateljev in znancev, ki so vedeli za veliko skrivnost, prišli v Betlehem, da bi videli Zveličarja sveta ter ga počastili. Pa tudi drugi ljudje, ki so prej videli prečudno zvezdo in svete tri kralje, ali ki so od pastirjev slišali praviti o Jezusovem rojstvu, so prihajali gledat dete. Ker so pa videli, da ima tako uboge stariše, niso verovali, da more biti to njih Mesija, katerega sv. pismo primerja mogočnemu kralju Davidu,[1]) in z najbogatejšim kraljem Salomonom.[2]) Črka sv. pisma je namreč zmotila mesene ljudi, da so take predpodobe in prerokbe po svoji lastni glavi umeli in razkladali o časni in pozemeljski, ne pa o nebeški in večni slavi Kristusovi.

Molitev.

1. O prečista Devica, po tisti ljubezni, s katero si svoje božje dete objemala, na svojem srcu držala, dojila in mu stregla, te prosim, da mi s svojo mogočno prošnjo tukaj zadobiš pravo spokornost, tamkaj pa pripraviš usmiljeno sodbo pred Jezusovim sodnjim stolom. Po Kristusu Jezusu, Gospodu našem. Amen.

2. O prečista Devica Marija, kakor si ti imela v srcu eno ljubezen, ljubezen do svojega božjega Sina; eno skrb, kako bi njemu prav stregla; eno željo, njemu dopasti in vedno biti pri njem: tako te prosim, izprosi mi milost, da bom tudi jaz kakor ti svojega Boga in Jezusa samega ljubil, njemu samemu služil, njemu samemu dopadel; zato da potem na onem svetu s teboj in z vsemi svetniki pri njem ostanem v večnem veselju. Amen.

---

[1]) Jerem. 30, 9. — [2]) Ps. 71.

Dvajseto poglavje.

Marijino očiščevanje.

1. O Marijinem očiščevanju.

»Ko so bili dopolnjeni dnevi njenega očiščevanja po Mojzesovi postavi.«
(Luk. 2, 22.)

1. Premišljuj, kako je Marija želela in se pripravljala za Kristusovo darovanje.

To je sama sv. Mehtildi pravila tako: „Od dneva, ko sem bila porodila svojega Sina, sem z neizrečenim veseljem pričakovala tega dne, namreč darovanja Kristusovega, da bi Bogu Očetu mogla svojega Sina darovati v prijeten dar, po katerem so bile Bogu prijetne vse daritve od začetka sveta.“ Zato je neizrečeno željno hrepenela po tem dnevu. Božje dete se je že večkrat samo darovalo Bogu Očetu; tudi presveta Devica mu je Jezusa že mnogokrat darovala; pa nobenkrat ni bil še nebeškemu Očetu njegov Sin darovan s takimi zunanjimi cerkvenimi šegami in tako slovesno, po duhovnikovih rokah, kakor je zapovedano v Mojzesovi postavi. Sveti cerkveni očaki pravijo, da je Bog dal zato postavo, da se mu morajo darovati vsi prvorojenci,[1]) da bi se mu moral tudi negov edinorojeni Sin po postavi prinesti v dar. In vsa darovanja prvorojencev od začetka sveta so bila Bogu le zato prijetna, ker so bila predpodoba daritve, ki jo je današnji dan Marija prinesla Bogu. Ker je Marija to prav natanko razumevala, zato se ni čuditi, da je toliko hrepenela po tem dnevu.

Lahko verjamemo, da sta Marija in Jožef noč pred svečnico le malo spala, ker sta vedela, kako veliko dolžnost imata izpolniti prihodnje jutro, namreč najnedolžnejše jagnje darovati nebeškemu Očetu v jutranjo daritev. Bog je bil v stari postavi zapovedal, da se imata vsak dan dve jagnjeti, eno zjutraj, eno pa zvečer, v templu zaklati in darovati.[2]) Zjutranja daritev pomenja današnjo, večerna daritev pa pomenja Jezusovo daritev na križu, in obe te daritvi sta bili Bogu tako dopadljivi, da sta nebo in zemlja po njima neizmerno obogatela. — Ker sta imela tedaj Marija in Jožef to jutranjo daritev opraviti v imenu vseh ljudi, zato sta vso noč prečula in prisrčno prosila Boga, naj bi ju razsvetlil, da bosta jutri spodobno mogla opraviti častitljivo daritev.

2. Premišljuj, kako sta Marija in Jožef z Jezusom šla v Jeruzalem.

[1]) II. Mojz. 13, 2. — [2]) IV. Mojz. 28, 3.

Ko je naposled napočil dolgo zaželjeni dan, je Marija svoje dete oblekla tako lepo, kakor ji je bilo mogoče; potem je s sv. Jožefom pokleknila pred njim in nebeškega Očeta iz srca zahvalila za vse dobrote, katere je izkazal nji in vsem ljudem. Šla je tudi še na mesto, kjer je bila božje dete porodila, in je tu prelila še kako solzico radosti, ker je v svoji duši občutila neizrečeno ljubezen in sladkost.

Ko sta opravila pobožnost, pospravil je sv. Jožef tisto malo, kar sta imela, položil na oslička, in se z Marijo in detetom odpravil na pot; tako sta šla proti Jeruzalemu in sta prav skrbno nosila Gospoda vsega sveta. To je bila prva pot, ki jo je Sin nebeškega Očeta storil na tem svetu, pa v taki ponižnosti in v takem uboštvu, da se mu mora po pravici čuditi ves svet. Ako bi prvorojenega in edinega sina kakega pozemeljskega kralja imeli v njegovi prvi mladosti in sredi zime daleč prenesti, kako bi skrbeli na vse strani in storili vse, da bi se kraljeviču ne zgodilo nič žalega! Kje je pa tvoja nosilnica, ti Sin nebeškega Očeta in kralj vseh kraljev, da bi te v nji nosili? Kje je svilnata odeja, da bi te v njo zavili? Kje so služabniki, da bi ti stregli? Kje straža, da bi te spremljala in branila? Kje slavolok ali častna vrata, ki se tebi stavijo? Kje gospôda, da bi ti prišla naproti? Pa tvoja draga nosilnica sta bili Marijini roki, tvoja svilnata odeja nje revni plašč. Tvoj zvesti služabnik je bil pobožni Jožef. Namesto kraljevske straže ti je bil Jožefov osliček. Nobenega pa ni bilo, da bi ti bil prišel naproti, ali ti sicer izkazal kako čast. O pač ponižna hoja!

Ali, kar so ljudje zamudili, so nadomestili sveti angeli, katerih je bilo tisočero, ki so spredi in zadi hodili, in Marija in Jožef sta jih videla; še celo neobčutljive stvari so po svoje naznanjale svoje spoštovanje do božjega deteta Jezusa in tako nadomeščale, kar so zanemarjali ljudje. Ustno izročilo vé marsikaj povedati o tem. Tako pravijo, ko je bila Marija z detetom Jezusom na pol poti proti Jeruzalemu, da se je veliko, gosto terebintno drevo, ki je stalo ob poti, pripognilo, kakor da bi hotelo svojemu Stvarniku izkazati dolžno čast; in pravijo, da je potem vedno ostalo tako pripognjeno. Ko je Marija videla ta čudež, se je vsedla pod to drevo, in se je začela bridko jokati, ter je rekla: ‚O dete božje, svet tebe ne pozna, a to mrtvo drevo te časti in spoštuje. Človeška srca so bolj trda kakor to drevo, ker se ti nočejo vdati in se ti prikloniti. Zato ti darujem spoštovanje, katero ti je to drevo izkazalo, v imenu vseh drugih stvari, in te prosim, da mu daš svoj sveti blagoslov, da ostane na vekomaj v spomin tega čudeža.‘ Ta Marijina prošnja ni bila zastonj, kakor pristavlja ravno tisto ustno izročilo; pravijo namreč, da je to drevo ondi ostalo neizpremenjeno.

3. Premišljuj, kako je prečista Devica Marija izpolnila postavo očiščevanja.

Ko so tri najsvetejše osebe, Jezus, Marija in Jožef, prišle v Jeruzalem, in je sv. Jožef dva mlada golobčka kupil za daritev, je nesla nebeška kraljica jagnje božje, katero odjemlje grehe sveta, v tempel Gospodov, in se je pripravljala na očiščevanje. Tu malo pomisli, kaj je Marija takrat mislila ali premišljevala. Ona je vedela, da ni bilo na nji ničesar, kar bi se imelo očiščevati, ker je bil nje porod popolnoma čist in brez vsakega madeža. Tedaj, kaj si je mislila prečista Devica? Akoravno je bila čistejša in svetejša kakor nebeški serafi, se je vendar pogreznila v brezdno svoje ničnosti. Mislila se je v svoji neizrečeni ponižnosti največjo grešnico na svetu, ne, kakor bi si bila svesta kakega greha, ampak ker si je mislila, da bi bila brez pomoči božje milosti storila vsakršne grehe. Zato je tako ponižno in pobožno opravljala vse, kar je bilo pri očiščevanju storiti, kakor da bi bila res potrebna se očiščevati. Ona pa je imela ljubezen in prijateljstvo Boga, najvišjega kralja, zavoljo ponižnosti in čistosti svojega srca.[1])

4. Premišljuj, kako je pobožni starček Simeon spoznal Kristusa in prerokoval o njegovem nauku in bridkem trpljenju.

Tisti čas je živel silno star mož, kakor v obče menijo, duhovnik, kateremu je bilo ime Simeon. Vsi so ga častili kot svetega moža in preroka. Prebival je v Jeruzalemu, ali kakor drugi menijo, eno uro zunaj Jeruzalema proti Betlehemu, četrt ure od poti na desno; tam kažejo njegovo hišo še dandanašnji, kjer so sezidali tudi kapelo njemu v čast, ki jo imajo kristjani v veliki časti. Ta sveti mož je hrepenel po Zveličarju sveta; zato je Boga prosil tako dolgo, da je dobil odgovor ali razodenje svetega Duha, da ne bo umrl prej, dokler ne vidi Zveličarja, Gospodovega Maziljenca.[2]) Tu pomisli, kako se je pobožni mož veselil te obljube in se s postom, čuvanjem in molitvijo pripravljal, da sprejme Zveličarja sveta.

Učeniki menijo, da tedaj, ko je Marija šla z detetom blizu Simeonove hiše, je on po božjem razodenju spoznal, da je to dete Zveličar. Starček, ki je že komaj več mogel hoditi, je takoj vstal in je hitel za Marijo; zakaj prišel je v tempel, gnan od svetega Duha. Ravno ko je bil Marijo pri templovih vratih duhovnik blagoslovil, je prišel dobri starček Simeon, pogledal Marijo in dete ter po sv. Duhu spoznal, da je ta pravi Zveličar. Videl je namreč Marijo obdano s svetlobo. Kaj je sveti mož takrat čutil v svojem srcu, kdo more popisati?

[1]) Prig. 22, 11. — [2]) Luk. 2, 26.

Pomisli sam, kaj bi bil mislil ali storil ti, ako bi bil ti tistokrat tam pričujoč. Misli in čuti pobožnega Simeona so bile tem srčnejše in svetejše, kolikor je on Zveličarja bolj spoznal in ljubil, kakor ga ti spoznaš, ljubiš in hrepeniš po njem. Pomisli le, kako ponižno je pokleknil pred Marijo, kako pobožno je molil dete, kako spoštljivo je, jokaje se od veselja, pozdravil svojega Zveličarja, in kako ljubeznivo ga je vzel v svoje naročje in ga objemal! Same radosti ni mogel izpregovoriti niti besedice, in je le v svojem srcu govoril k srcu tistega, katerega je prisrčno ljubil.

Naposled, ko se je malo oddahnil, je z velikim veseljem govoril te in enake besede: ‚Tisočkrat mi bodi pozdravljen, o moj preljubeznivi Zveličar in dolgo zaželjeni Mesija izraelskega ljudstva! Iz vsega srca in v imenu vsega ljudstva te pozdravljam, in se veselim tvojega prihoda. Po tebi sem dolgo hrepenel, dolgo vzdihoval; ta dan mi je najsrečnejši, ko vidim izpolnjene svoje želje. Čast in hvala ti bodi, o moj najdobrotljivejši Odrešenik, ki si nas prišel obiskat. In ti, o Marija, Mati mojega Zveličarja, tudi ti mi bodi počeščena. Oh, od kod pride meni, ubogemu grešniku, milost, da me je Bog storil vrednega, tebe videti, tebe, ki si po Izaijevi prerokbi kot devica rodila Emanuela? Izkaži mi milost in podaj mi mojega Odrešenika v moje naročje.‘

Kdo more popisati veselje in strmenje Marijino, ko je videla, da je Bog temu svetemu možu razodel svoje skrivnosti, in ko je videla, kako ponižno in pobožno moli njenega Sina? Zato je od svetega Duha razsvetljena takoj svoje božje dete podala Simeonu. To je bilo čudo videti, kako željno in spoštljivo je Simeon stegnil svoji roki, da je sprejel Mesija. O moj Bog, kateri duhovnik je kdaj tako pobožno vzel presveto Rešnje Telo v svoje roke, ali kateri človek ga je kdaj tako pobožno sprejel, kakor je pobožni Simeon sprejel božje dete? Tukaj mora umolkniti vsak človeški jezik, ker ne more dopovedati veselja, ljubezni, pobožnosti in spoštovanja, s katerimi je bilo napolnjeno srce bogaboječega moža, ko je v svojih rokah imel tistega, katerega nebo in zemlja ne moreta obseči! O kako prijazno ga je pritisnil na svoje srce! Solze so mu obilno tekle iz oči, tako da so kapale na dete, in njegovo srce je bilo tako polno svetih čutov, da sam ni vedel, kako se mu godi; svoje mokre oči je obrnil proti nebu in zavpil: „Sedaj spusti svojega hlapca, Gospod, po svoji besedi v miru, ker so videle moje oči tvoje zveličanje,“[1]) to je: Gospod, sedaj daj mi le v miru umreti, ker so moje oči videle tvoje zveličanje, katero si nam obljubil, namreč tvojega včlovečenega Sina, katerega

[1]) Luk. 2, 29.

si pripravil in dal ljudem, da jih s svojim naukom in z lučjo svoje milosti razsvetljuje, s svojo smrtjo odreši, in jim tako zadobi zveličanje in večno življenje.

5. Premišljuj, kako je tudi sveta prerokinja Ana Kristusa spoznala in mnogo govorila o skrivnosti njegovega odrešenja.

Ko je sv. Simeon imel božje dete še v svojem naročju, je prišla tudi bogaboječa sv. Ana. Tu se je zopet videl nov čudež ponižnosti, spoštovanja, svetega veselja in pobožnosti, s katero je pobožna žena pokleknila pred detetom, je molila in častila. Ker je bila namreč prerokinja, zato je po sv. Duhu čisto spoznala, da je to dete njen pravi Bog in obljubljeni Mesija. O kako spoštljivo je vzela svojega Zveličarja v svoje naročje! O kolikrat ga je prisrčno poljubila, in kako radostno ga je pritisnila k svojemu srcu! Sv. evangelist Luka si ni upal popisati obilnega veselja te svete prerokinje, tem manj se morem jaz predrzniti, je popisati!

Pomisli, kako bi bilo tebi pri srcu, ako bi bil ti namesto nje imel v svojem naročju dete Jezusa. Gotovo ne bi hotel tega veselja zamenjati za vse veselje tega sveta. Koliko bolj se je veselila sveta vdova, ker se je bila z vednim postom, čuvanjem in molitvijo pripravila, da je bila vredna pokušati obilnost božje sladkosti! Teh svetih radosti se spominjaj in môli to-le

Molitev.

Hvaljen bodi Jezus, in češčena bodi Marijina ponižnost in njeno sveto očiščevanje!

O prečista Devica, po tvojem svetem očiščevanju in po tvoji veliki ponižnosti te prosim, izprosi mi, da bom sam svojo ničnost natanko spoznal, svoje grehe srčno obžaloval, se v resnici ponižal, ter da tvoj ljubi Sin v moji duši pomnoži čistost, čednost in svetost. Amen.

O sveti Jožef, spominjam te na tisto veliko veselje, ki ga je občutilo tvoje srce, ko si z Marijo Bogu nebeškemu Očetu v templu daroval božje dete in slišal, kar je Simeon o njem prerokoval, in tudi dobro spoznal, da se po tej daritvi pomirita nebo in zemlja, Bog in ljudje. Po tem neizrečenem veselju te prosim, zadôbi mi od Boga tukaj tolažbo v mojem trpljenju, tamkaj pa večno veselje in zveličanje. Amen.

Hvaljena bodita Jezus in Marija s hvalo Jožefa, Simeona in Ane na vekomaj. Amen.

O sveta in velika božja prijatelja, Simeon in Ana, jaz vaju opominjam tistega velikega in svetega veselja, ki sta ga čutila zavoljo božjega deteta. Po tej vajini radosti vaju prosim, zadobita mi njegovo sveto pomoč in milost, da bo moje edino veselje Jezusa objemati, Jezusa ljubiti, Jezusu služiti, Jezusa imeti in obdržati časno in večno. Amen.

2. O Kristusovem daroranju v templu.

»*Prinesli so ga v Jeruzalem, da so ga postavili pred Gospoda.*« (Luk. 2, 22.)

1. Premišljuj, kako je Marija Kristusa darovala Gospodu.

Ko sta se sv. Simeon in sv. Ana nekaj časa radovala božjega deteta, so šli vsi štirje, namreč Marija in Jožef, Simeon in Ana z nedolžnim Jagnjetom v tempel k tistemu oltarju, kjer so prvorojence darovali Bogu. Tukaj so bile oči vseh angelov obrnjene k oltarju, na katerem se je imela opraviti daritev, po kateri sta nebo in zemlja tako dolgo vzdihovala. O Marija, najvrednejša služabnica te daritve, povej nam v nauk in v tolažbo, kako in s koliko notranjo in zunanjo pobožnostjo si najsvetejši Trojici darovala to najčastitejšo daritev, zakaj nam ubožcem je nemogoče si vse to prav domišljevati. Poslušajte tedaj, kaj je Marija o tem razodela: „Darovala sem," je enkrat rekla sv. Mehtildi, „svojega Sina tako pobožno in hvaležno Bogu Očetu, da bi se pobožnost vseh svetnikov, ako bi bila v srcu enega samega človeka, ne mogla primerjati tej moji pobožnosti."

Če se torej vse te pobožnosti, v enem srcu združene, ne dajo primerjati z Marijino pobožnostjo, o kako nezapopadljiva je bila pač njena pobožnost! O kako lepo je bilo pač gledati, ko je zala, petnajstletna Devica Marija svoje preljubeznivo dete držala z največjim spoštovanjem v svojem naročju, pristopila k oltarju in ga podala duhovniku, naj dete položi na oltar in je daruje Bogu. In med tem, ko je bilo dete na oltarju, je Marija s sv. Jožefom, Simeonom in Ano klečala pred oltarjem, in je darovala v imenu vsega sveta svoje dete Bogu s temi ali enakimi besedami:

‚Najsvetejši Oče, Gospod nebes in zemlje, jaz tvoja najnevrednejša služabnica Marija, sem prišla danes, kakor zapoveduje tvoja

sveta postava, v tvoj sveti tempel, da tebi, svojemu Bogu in Gospodu, darujem svojega edinega in prvorojenega Sina. Poglej torej s svojimi očetovskimi očmi njega, katerega si ti od vekomaj iz sebe rodil kot pravega Boga, in katerega sem jaz v času porodila kot pravega človeka. Ta je tvoj ljubi Sin, nad katerim imaš svoje dopadenje. To je tista jutranja daritev, katere si si želel od začetka in zavoljo katere so ti bile vse daritve prijetne. To je daritev, ki je več vredna kakor vsi zakladi nebes in zemlje. Sprejmi torej to daritev in izkaži milost ubogim grešnikom. Oh, poglej na obličje svojega Maziljenca![1]) Ker so te grešniki razjezili, naj te ta daritev zopet spravi ž njimi. Oni so te mnogo zaničevali; poglej na to prijetno daritev, in prizanesi jim. In ker si mene izbral za služabnico te daritve, zato postavljam danes v sredo med tebe in med pregrešni svet tega tvojega edinorojenega Sina, Jezusa Kristusa, da ti svojo pravično jezo izpremeniš v milost in ljubezen.'

O kako veselje in neizrečeno dopadenje je imel nebeški Oče nad to daritvijo! Zakaj daritev in molitev Marije Device mu je bila najprijetnejše kadilo, ki je dobro délo njegovemu očetovskemu srcu, in ga je pomirilo. Oče nebeški, bodi danes naša daritev dopadljiva pred tvojim obličjem,[2]) kakor daritev presvete Matere in Device Marije!

2. Premišljuj, kako je Kristus sam sebe daroval Bogu Očetu.

Ko je božje dete in nedolžno jagnje s povezanimi rokami in nogami (ker je bilo povito v plenice) ležalo na oltarju, se je samo sebe darovalo nebeškemu Očetu na tak način, da ga tudi noben angelski um ne more zapopasti. Svoje oči je obrnilo k nebu, in je menda tako-le govorilo svojemu nebeškemu Očetu: ‚Glej, ljubi Oče, in poglej z visokih nebes doli na mene, ki sem tvoj edinorojeni, preljubeznivi Sin. Glej, kako tukaj na oltarju pred tabo ležim kot nedolžno jagnje, in sem pripravljen, da bom za grehe sveta zaklan in darovan. Pripravljen sem svojo drago kri preliti za pregrešni svet in pretrpeti za-nj najgrenkejšo smrt. Darujem ti sedaj kot jutranjo daritev to svojo najgrenkejšo smrt in to svojo kri, z vsem, kar bom v triintridesetih letih na zemlji delal in trpel, da vsak trenotek prihaja k tebi kot prijeten duh, in grešnikom prosi odpuščenja. O ljubi Oče, prizanašaj jim zavoljo mene in odpuščaj jim. Jaz se postavljam za srednika med te in med nje, med tvojo pravico in njih dolge. Ako hočeš nje kaznovati, kaznuj mene namesto njih, in izlij svojo pravično jezo na-me, svojega nedolžnega Sina. Ker so vsi ljudje moji

[1]) Ps. 83, 10. — [2]) Dan. 3, 40.

bratje in moje sestre, zato jih ljubim iz srca, in hočem raje prestati vse pravične kazni, kakor pripustiti, da bi se na vekomaj pogubili.'

Te besede, s katerimi se je božje dete darovalo Bogu Očetu, so živo ganile njegovo očetovsko srce. Ako bi največji grešnik na svetu prišel, in bi ga s pravim kesom prosil odpuščenja zavoljo njegovega Sina, on bi mu odpustil, karkoli se je pregrešil. Ne boj se tedaj, ubogi grešnik, da se le resnično poboljšaš; pojdi z velikim zaupanjem k nebeškemu Očetu, prosi ga odpuščenja, in da prejmeš njegovo milost, daruj mu njegovega Sina, ter moli molitev, ki jo najdeš koncem tega poglavja.

3. Premišljuj, kako je Marija Kristusa odkupila in zanj darovala pet seklov.

Po darovanju je dala Marija duhovniku dva mlada golobčeka, enega v daritev za greh, drugega v žgavno daritev; dala mu je tudi pet seklov[1]) v srebru, in s tem je odkupila svoje dete. Po postavi so bili vsi prvorojenci pravzaprav Gospodovi; zato so si jih morali stariši kupiti od Gospoda. Potem je vzel duhovnik dva golobčeka, jima je zavil vrat, in ju držal tako, da je kri odtekala na strani oltarja. In ko jima je brahor na goltanci ven vzel in perje izpulil, vrgel ju je na oltar v ogenj, da sta zgorela v prijetno daritev Gospodu. Med tem, ko sta gorela golobčeka na oltarju, so okolistoječi molili; in božje dete, ki ga je Marija zopet držala v svojem naročju, se je menda o pogledu darovanih golobčekov spomnilo, kako bo samo enkrat na lesu križa darovano, in bo prelilo svojo nedolžno kri za grehe vsega sveta.

4. Premišljuj, kaj sta sveti Simeon in sveta Ana prerokovala o Kristusu.

Ko je bilo vse po postavi opravljeno, in sta hotela Marija in Jožef zopet iz templa iti na svoj dom, vzel je pobožni Simeon še enkrat božje dete v svoje roke, je srčno objel in poljubil, in od veselja in žalosti prelil veliko solz. Med tem so se okoli njih zbrali ljudje in se čudili, da starček tako prijazno in pobožno ravna z detetom. Ko je tedaj sv. Simenon videl zbranih toliko ljudi, je odprl svoja usta in začel o detetu prerokovati prihodnje reči, tako da so se mu vsi čudili, in tudi Marija in Jožef. Sveti evangelij, ki se bere na nedeljo med božičnimi prazniki, pravi o tem: „Njegov oče in njegova mati sta se čudila temu, kar se je o njem govorilo.“ [2])

Tudi sv. Ana je prerokovala, kar sv. Lukež tako pripoveduje: „Prerokinja Ana, vdova pri štiriinosemdesetih letih, katera je s postom in molitvami noč in dan služila Bogu, prišla je ravno tisto uro

[1]) Blizo dva goldinarja (štiri krone) našega denarja. — [2]) Luk. 2, 33.

tja, in častila Gospoda, ter o njem govorila vsem, kateri so čakali Izraelovega odrešenja.“[1]) Tudi ta pobožna vdova je namreč vzela dete v svoje roke, poljubila je in objemala, in je od veselja začela hvaliti Boga, da je poslal dolgo zaželjenega Zveličarja. Vsem okoli stoječim je kazala dete in očitno spoznala, da je to dete obljubljeni Mesija.

Pomisli tu, kako se je to kmalu zvedelo po vsem mestu. Kdo ne bi menil, da so vsi ljudje verovali tema dvema, Simeonu in Ani, posebno ker so ju vsi imeli za preroka, in da so dete Jezusa spoznali za svojega Mesija? Vendar so bili večinoma vsi tako nemarni, pozabljivi in otrpneli, da niso prav verjeli vsem čudežem, ki so se bili že zgodili, zlasti zato, ker je bilo dete revno in zapuščeno, ne pa bogato, kakor so pričakovali svojega Zveličarja. O nesrečna mlačnost ljudi v rečeh, ki zadevajo Boga in njih večno zveličanje!

5. Premišljuj, kako je Simeonovo prerokovanje presunilo deviško Marijino srce.

Ko je imel naposled stari Simeon vzeti slovo od Marije in Jožefa, ju je blagoslovil, kakor govori sv. Lukež, in ju imenoval srečna, da ju je Bog izvolil za stariše temu detetu. In potem je rekel: „Glej, ta je postavljen v padec in v vstajenje mnogih v Izraelu.“ Hotel je reči: ‚Ti si srečna, da si rodila dolgo zaželjenega Mesija; vendar pa se bo njemu in tebi godilo na zemlji tako hudo, da bodo vaju pomilovala tudi kamenita srca. On je namreč postavljen v znamenje, ki mu bodo nasprotovali skoraj vsi duhovniki in pismoučeni; oni bodo njegov nauk zaničevali, njegovo življenje grajali, njegove čudeže krivo razlagali, in se mu bodo ustavljali v vseh rečeh. In tvojo lastno dušo bo presunil meč, da se razodenejo misli iz mnogih src.[2]) ‚Ti boš o bridkem trpljenju svojega Sina prestala toliko žalosti, kakor da bi oster meč vedno prebadal tvoje prsi.‘

Vsled teh Simeonovih besed je postalo Marijino srce tako žalostno, kakor je sama razodela sv. Mehtildi, da se je vse njeno veselje izpremenilo v žalost. O kristjan, pomisli, kako se je presveta Devica prestrašila teh besed. Vsa je obledela v obraz, njene rdeče ustnice in rdeča lica so postala bela kot stena, roke in noge so se ji začele tresti, in srce ji je bilo ranjeno, kakor da bi ga bil presunil meč. In še več! „Kakor so dušne moči močnejše in bolj občutne, kakor telesne, da čutijo dobro ali slabo, tako so tudi presveto dušo Marije Device, katero je ta meč presunil, mučile večje bolečine, še preden je trpel njen Sin, kakor jih more katerakoli mati prenašati;“ tako je govoril angel sv. Brigiti. Torej si ti, o sv. Simeon, žalostni

[1]) Luk. 2, 36—38. — [2]) Luk. 2, 34. 35.

Materi božji vsekal tako rano v srce, da bo vse njeno življenje veden križ in počasna smrt.

Pomisli le, o krščanska mati, kako bi tebe bolelo, ako bi tebi kak svet mož prerokoval, da bodo tvojega edinega, preljubeznivega sina vse njegovo življenje hudo preganjali, in nazadnje ga strašno, neusmiljeno umorili! Kaj ne, da bi omedlela, kaj takega slišavši? In vse svoje življenje ne bi mogla pozabiti tega prerokovanja. Pomisli torej, kako je bilo pri srcu Materi božji, ko je slišala to prerokovanje! Poslušaj njene lastne besede, ki jih je govorila sveti Brigiti: „Akoravno sem po božjem razodenju vedela, da bo moj Sin trpel, vendar je bolečina, katero so mi zadele Simeonove besede, tako prešinila moje srce, da sem jo potem vselej v svojem srcu čutila tako dolgo, da sem bila z dušo in s telesom vzeta v nebo. Kolikorkrat sem namreč potem pogledala svojega Sina, kolikorkrat sem ga povijala, kolikorkrat sem pogledala njegove nožice in ročice, tolikokrat se je moja duša zopet pogreznila v novo žalost.“ Naj ti ta Marijina žalost gane srce, o pobožni kristjan! Zato moli:

Hvaljeno bodi in počeščeno presveto Jezusovo in Marijino Srce na vekomaj! Amen.

O žalostna Mati božja, kraljica vseh mučenikov, o Marija, po meču, kateri je presunil po Simeonovem prerokovanju tvoje materino srce, te prosim: da po tvoji priprošnji ta meč z vsemi tvojimi bolečinami presune tudi moje srce in da je rani tako, da bom s teboj vred čutil vse tvoje bolečine in žalosti. Amen.

3. O Marijinem češčenju in o Marijinih praznikih.

»*Simeon jih je blagoslovil.*«
(Luk. 2, 34.)

1. Premišljuj, kako sta sveti duhovnik Simeon in sveta prerokinja Ana obhajala praznik Marijinega očiščevanja.

Uči se od njiju Jezusa in Marijo hvaliti in častiti; uči se vse Marijine godove in praznike obhajati in praznovati z vso mogočo pobožnostjo. V tem so nam prvič božji svetniki z lepim vzgledom pokazali, kaj nam je storiti. Drugič pravijo cerkveni učeniki in sveti očaki, da je to gotovo znamenje, da se bo človek zveličal, ako Marijo posebno srčno ljubi in jo spodobno časti. To priča tudi sv. pismo, kjer govori božja Modrost, to je Kristus, v svojem lastnem in v Marijinem imenu tako-le: „Blagor človeku, kateri me posluša

in čuje pri mojih vratih vsak dan. Kdor mene najde, najde življenje, in prejme zveličanje od Gospoda. Kdor pa se zoper mene pregreši, rani svojo dušo. Vsi, kateri mene sovražijo, ljubijo smrt,“ [1]) to je, svoje večno pogubljenje. Drugje govori božja Modrost zopet tako o Mariji: „Jaz sem mati lepe ljubezni, in strahu, in spoznanja, in svetega upanja. Pri meni je vsa milost življenja in resnice; pri meni je vse upanje življenja in čednosti. Zato pridite k meni vsi, kateri me želite, in nasitite se mojega sadú; zakaj moj duh je slajši kakor med, in moje posestvo črez med in satovje.“ Da se imajo te besede razumevati tudi o Materi božji, priča sveta katoliška cerkev, ker te besede zmirom prilastuje Mariji.

2. Premišljuj, kako lahko človek po Marijni prošnji zadobi milost božjo.

To beremo na več mestih očitno v razodenjih sv. Brigite, ki jih je katoliška cerkev spoznala kot verjetne. Med drugimi pravi sveti Janez Krstnik nekoč sv. Brigiti: ‚Naj bo človek v katerikoli potrebi, če Marijo iz srca kliče na pomoč, bo uslišan.‘ Ravno tako je slišala sv. Brigita v zamaknjenju Kristusa Mariji govoriti tako-le: ‚Vse tvoje prošnje bodo uslišane, in po tebi bodo dosegli milost vsi, kateri imajo resnično voljo se poboljšati. Kakor izhaja namreč gorkota iz solnca, tako po tebi usmiljenje ljudem. Ti si bogat izvirek, iz katerega teče milost ubogim ljudem.‘ In zopet potem je govoril Kristus: ‚Vsak, kateri kliče tvoje ime, in na te zaupa s trdnim sklepom, da se hoče poboljšati, dobil bo kes in žalost zavoljo svojih grehov, zadoščenje in moč, da bo mogel dobro delati, in potem bo dosegel nebeško kraljestvo!‘

Iz tega vidiš, kristjan, kako dobro je, da Marijo v življenju in na smrtno uro kličeš na pomoč. Ona s svojo prošnjo vse premore pri Gospodu. Izvoli si torej Marijo za svojo besednico in kliči jo pogostoma na pomoč, posebno pa ob njenih praznikih in godovih.

Molitev k Mariji, Materi božji.

Hvaljena bodita Jezus in Marija od angelov in od ljudi na vekomaj! Amen.

O presveta Devica, jaz te ljubim in častim, in za Bogom si ti tista, na katero zaupam. Dobro vem, da si tako dobra in milostljiva, da ne odrečeš svoje milosti nobenemu grešniku, ki k tebi vzdihuje. O Marija, ti milosti polna, daj, da dobim tudi le eno samo kapljico

[1]) Preg. 8, 34—36.

tvoje milosti; spomni se Jezusovih besedi, s katerimi ti je obljubil, da bo vsakemu, kateri kliče v tvoje ime in zaupa na te in pa se hoče resnično poboljšati, dal kes in žalost črez grehe, moč se poboljšati in potem še večno življenje. Glej, jaz kličem iz srca tvoje presladko ime in stavim na-te svoje upanje; tudi sem trdno sklenil, poboljšati svoje pregrešno življenje. Prosi tedaj svojega ljubega Sina za-me, da mi obudi resničen kes črez moje grehe; da mi podeli milost, da zá-nje popolnoma zadostim; da mi pomaga pobožno živeti in se po tem revnem življenju zveličati. Amen.

4. Svečnica.

»Moje oči so videle tvoje zveličanje,
luč v razsvetljenje nevernikov.«
(Luk. 2, 30.)

1. Premišljuj, kako velik praznik je svečnica.

O tem prazniku govori sv. Ambrož tako-le: „Če verni kristjani prav dobro pomislijo, kako velik praznik je danes, ga bodo ravno tako pobožno obhajali, kakor so obhajali božični praznik. Današnji praznik velja namreč tistemu, kateremu na čast smo praznovali božič. Zato je pa ta praznik ravno tako svet kakor oni; zakaj tisti, ki je bil o božiču rojen, je bil danes darovan. Katerega so takrat častili angeli, hvalili so danes ljudje. Katerega to takrat angeli pastirjem oznanjevali, tega sta danes od sv. Duha razsvetljena oznanjevala Simeon in Ana. Danes je tedaj dvojni praznik, praznik Kristusov in Marijin, Kristusovo darovanje in Marijino očiščevanje. O kolike skrivnosti so v tem opravilu, o koliki čudeži so se danes godili!

Najsvetejša med vsemi ženami se primerja drugim navadnim ženam; ona, ki je bila bolj bogata ko Salomon, ni imela, da bi si kupila jagnje. Ona gre v tempel, ki je sezidan iz kamenja, in daruje Bogu živi tempel božji. Ona daruje najvišjemu Bogu najvišjega Boga. Ona postavlja pred Boga tistega, ki se ni bil nikoli ločil od Boga. Ona reši njega, ki je bil sam Odrešenik. Ona odkupi za mali denar njega, ki je bil več vreden kakor ves svet. S peterimi sekli odkupi njega, ki bo ves svet odkupil s peterimi ranami. Njega daruje na oltarju, ki se bo enkrat daroval na križu. Ona daja Gospodu nazaj njega, katerega ji je bil Gospod dal, in obdrži vendar, katerega je

Bogu vrnila. Tako so se reke zopet stekle na mesto, odkoder so pritekle.“

2. Premišljuj, da je danes praznik velike ponižnosti Jezusove in Marijine.

O kako sta se danes ponižali dve najsvetejši bitji, Jezus in Marija, Sin in Mati! Dve najsvetlejši nebeški luči, solnce in luna, sta otemneli, sta mrknili. Lepa luna, prečista Devica, se danes nič ne loči od navadne žene, kakor da bi bila s porodom izgubila devištvo, in zato enako drugim grešnim materam potrebovala očiščevanja. Da to umeš, spomni se na božjo postavo, da vsaka žena, ki je rodila dečka, ima biti osem dni nečista; tako da je oskrunila vse, ki so imeli ž njo kaj opraviti, in vse, česar se je dotaknila. Po prvih osmih dneh ji je bilo pripuščeno, bližati se drugim ljudem; vendar ni smela priti v tempel do štiridesetega dne po porodu. Potem je morala iti izkazat se ubogo grešnico, ki je v grehu spočela in rodila, pred duhovnika v jeruzalemskem templu, in Bogu za svoje grehe darovati daritev, namreč dve grlici ali dva mlada golobčeka, enega za svoje grehe, drugega v žgaven dar ali v zahvalo, da je srečno porodila.

Tej postavi ni bila Marija podvržena, ker je bila spočela in rodila brez greha; zato pa, da nam je dala vzgled ponižnosti, dopustila je rada, da so jo vsi imeli za grešnico, kakor so bile druge, in da jo je duhovnik očiščeval. Učimo se od Marije, voljno podvreči se vsem cerkvenim zapovedim, in vsega se ogibati, kar bi utegnilo druge pohujšati.

3. Premišljuj, za koga in zakaj je danes Marija Kristusa za pet seklov odkupila od nebeškega Očeta.

Odkupila ga je namreč za nas, v našo tolažbo in zveličanje zato, da je Kristus tudi po tem slovesnem darovanju naš, in da naš ostane. Marija, prečista Devica, je sicer svoje božje dete ta dan darovala nebeškemu Očetu, pa tudi za pet seklov zopet odkupila; a tega denarja ni imela sama, ker je bila uboga, ampak trije kralji so ji ga bili dali; trije kralji pa so bili trije prvenci iz vernih ljudstev, in so pomenili nekako ves človeški rod. Po denarjih, ki so ga bili ti sveti možje dali Mariji Materi božji, je postal Kristus pravzaprav naš; mi smo si ga kupili s tistim denarjem. Zato vzame Marija današnji dan svoje dete Jezusa v naročje, in je pripravljena dati ga vsem ljudem, ker je njihov.

Zato ima katoliška cerkev danes procesijo in hoče, da vsi verniki z gorečimi svečami, podobo žive vere, grejo svojemu Zveličarju naproti in ga pobožno prejmejo iz Marijinih rok. Med procesijo se

poje: „Ozaljšaj svojo stanico, Sionska hči, in sprejmi Kristusa, svojega kralja!“ kakor bi hotela reči: O Sionska hči, t. j. o pobožna duša, glej, danes ti prinese presveta Devica tvojega Odrešenika; sv. Simeonu ga je že dala, in ga hoče sedaj dati tudi tebi, da bo tvoj in da ti v vseh potrebah pomaga. Zatorej pripravi in ozaljšaj svoje srce z vsemi čednostmi, da sprejmeš Kristusa. Pojdi mu naproti z gorečo svečo in s srcem, v katerem gori božja ljubezen, namreč s srčno pobožnostjo, s pravo vero, z gorečo ljubeznijo in gorečnostjo, tako kakor so mu naproti šle petere modre device; in povabi ga, naj pride k tebi in napolni tvoje srce s svojo milostjo. Reci mu: Glej, o moj Jezus, tukaj sem ti prišel naproti s peterimi modrimi devicami z gorečo svetilnico v roki, in želim te sprejeti v stanico svojega srca. Pripravil sem ti jo kot lepo ozaljšano posteljico, da moreš v nji mirno počivati; pridi tedaj in stanuj vedno pri meni!

4. Premišljuj, kako ta praznik v nebesih obhajajo z največjo slavo.

Sv. Brigita je videla enkrat, da je Mati božja vsakemu svetniku podala dete Jezusa v naročje. Njeno razodenje govori o tem tako-le: „Na praznik Marijinega očiščevanja, ko je bila ta nevesta Kristusova (sv. Brigita) v Rimu v cerkvi, kateri pravijo „Marija Velika“ (Maria Maggiore), se je v duhu zamaknila in je videla v nebesih, kakor da bi bilo vse pripravljeno za velik praznik. Videla je tudi čuda lep tempel, v katerem je stal častitljivi in pravični Simeon, ki je željno in veselo čakal, da bi sprejel dete Jezusa v svoje roke. Potem je videla prečisto Devico, ki je imela svojega Sina v naročju in je šla v tempel ga darovat. Pred njo so šli angeli, katerih ni mogel nobeden prešteti, in trume božjih svetnikov in svetnic, posebno svetih devic, ki so Mater božjo spremljali z neizrečenim veseljem in z veliko pobožnostjo. Pred njo je eden nosil dolg in širok krvav meč, ki je pomenil velike bolečine, katere je Marija prestala ob smrti svojega ljubega Sina, kar ji je bil današnji dan stari Simeon prerokoval v templu, itd. Tukaj je izginila prikazen, in sv. Brigita ni videla nič več tiste nebeške slovesnosti.“

Ravno tako se bere o plemeniti, mrtvoudni devici na Francoskem, da je bila na svečnico zamaknjena v nebo, in je tam videla lepo procesijo očakov, prerokov, apostolov, mučenikov, spoznavalcev in devic. Po dva in dva so hodili z gorečimi voščenimi svečami v rokah, in so peli tiste svete pesmi, ki se pri tej procesiji v katoliški cerkvi navadno pojo. Angel, kateri jo je bil spremil tjakaj, je tudi nji podal belo voščenico, da se je pridružila v tej procesiji devici, katera je bila nji po zaslugah enaka. Ko je procesija prišla v cerkev, je

Kristus sam opravljal božjo službo; sv. Štefan je pel list, in sv. Janez je pel evangelij. Potem so šli vsi h Kristusu, in vsi so mu svoje sveče darovali. Ta devica, ki je vedela da mora nazaj na svet, ni hotela oddati svoje sveče. Angel pa jej je hotel svečo vzeti iz roke; sveča se je zlomila, in tako je ona nazaj na zemljo prišla z dolnjim koncem te sveče, s katero je ozdravila več bolezni.

Vidiš, pobožna duša, kako se v nebesih vsako leto praznično obhaja ta dan! Da se pa udeležiš zaslug in dobrih del, ki se danes po vsem svetu opravljajo, moli to

Molitev.

O najvišji Bog, bodi ti čast in hvala, da sem po tvoji milosti doživel ta veliki praznik. Oh, daj mi ga tudi pobožno praznovati. Jaz te hvalim in častim v vseh skrivnostih in dejanjih, ki sta jih Jezus in Marija danes zvršila v naše zveličanje. Zakaj danes se čistost očišča in svoboda prodaja. Marija se prišteva grešnicam in Kristus postaja služabnik! Marija je darovala na oltarju nedolžno jagnje, in s tem potolažila razsrjenega nebeškega Očeta. Marija daje Simeonu božje dete v naročje in je pripravljena, vsem ljudem ga dati in položiti v njihova srca. Zato je današnji dan poln skrivnosti in usmiljenja: danes je došla nebesom velika čast, svetu pa velika milost.

O preljubezniva Mati in Devica! Jaz te spominjam tiste srčne radosti, katero si občutila, ko si nebeškemu Očetu darovala njegovega in svojega edinorojenega Sina; in zavoljo vsega veselja, ki so ga v nebesih čutili ob tem dogodku, te prosim, da še sedaj za mojo ubogo dušo svojega ljubega Sina nebeškemu Očetu daruješ s tako pobožnostjo in ljubeznijo, kakor si ga današnji dan darovala za ves svet. Spominjam te, o sveta Devica, tistega neizrečenega veselja, ki si ga občutila, ko si svojega edinorojenega Sina od nebeškega Očeta s petimi sekli zopet nekako odkupila za nas grešnike. O, kaj si pač čutila v svojem srcu, ko si jasno spoznala, kako prečudna kupčija je to, in da je tvoj Sin tako postal,

da tako rečem, lastnina vseh ljudi. Zavoljo tega skrivnostnega odkupa te prosim, položi meni, hudobnemu grešniku, svoje božje dete v naročje, kakor si ga bila svetemu Simeonu položila v naročje; zato da ga poljubim, častim in objamem, ter nebeškemu Očetu darujem v prijetno daritev. Amen.

Edenindvajseto poglavje.

Jezus pobegne v Egipt in trpi revo.

1. Kako sta Marija in Jožef pobegnila v Egipt.

»*Vstani, vzemi dete in njegovo mater in beži v Egipt.*« (Mat. 2, 13.)

1. Premišljuj žalostno novico, katero je angel oznanil svetemu Jožefu.

Razlagavci sv. pisma niso ene misli, kje je bil Jožef z Marijo in Jezusom, ko se mu je bil prikazal angel. Eni pravijo, da se je bilo to zgodilo v Jeruzalemu koj prvo noč po svečnici, drugi pa pravijo, da se je to zgodilo v Nazaretu, kakor se dá posneti iz sv. Lukeža, ki pravi: „In ko so vse dopolnili po zapovedi Gospodovi, vrnili so se v Nazaret.“[1]) Te besede kažejo, da so iz Jeruzalema prišli v Nazaret. Ko so bili tam nekaj dni, „Glej, angel Gospodov se je Jožefu v spanju prikazal, rekoč: Vstani in vzemi dete in njegovo mater, in beži v Egipt, in bodi tam, dokler ti ne porečem. Zakaj Herod bo dete iskal, da bi ga umoril.“[2]) Kako se je pač ubogi Jožef prestrašil, ko je slišal to žalostno novico! Gotovo se je zavzel in srce se mu je treslo samega strahu. Ker se mu je namreč angel prikazal po noči in ukazal, pri ti priči vstati, zato je mislil, da je menda Herod že tu, da bi dete takoj umoril. Zato je takoj vstal, ves preplašen šel k Mariji in ji rekel: „O Mati božja, ravno se mi je prikazal Gospodov angel in mi rekel, naj hitro vstanem in pobegnem v Egipt s tabo in z detetom, ker bo Herodež iskal ga umoriti.“

O pobožna duša, pomisli, kako se je Marija ustrašila teh besed Ona je namreč svojega sinčka ljubila ne samo z naravno ljubeznijo, ker je bila njegova mati, temveč tudi z nadnaravno ljubeznijo ga je ljubila kot svojega pravega Boga, in sicer bolj, kakor morejo vse

[1]) Luk. 2, 39. — [2]) Mat. 2, 13.

matere ljubiti svoje otroke; zato je bil njen strah tudi večji, kakor bi bil strah vseh mater skupaj, ako bi se jim po noči enkrat reklo, da se bližajo sovražniki, hoteč pomoriti njih otroke. Marija je pokleknila, strahu se tresla, svoje roke sklenila, obrnila svoje oči proti nebu in s solzami v očeh govorila: ‚O Gospod Bog, ne zapusti nas; nebeški Oče, pomagaj nam v tej veliki sili.‘

Potem je urno vstala, zbudila svoje dete, je v svoje naročje vzela, ž njim vred se jokala, ter govorila: ‚O preljubo dete, pač imava za kaj se jokati. Doslej smo imeli dovolj križev, ali sedaj začenja veliko težji križ. Začenja se že izpolnjevati Simeonova prerokba.‘ — Sv. Jožef pa jo je tolažil, rekoč: ‚Ne jokaj se toliko, ljubezniva Marija! Gospod nam bo že pomagal, in njegovi sveti angeli nas bodo varovali, da ne pademo Herodežu v pesti. Ako ne bi bilo več mogoče rešiti se, ne bi bil prišel angel Gospodov; in to božje varstvo nam daje upanje, da tudi v tuji deželi ne bomo popolnoma zapuščeni.‘ — Tedaj sta se na naglem pripravljala; sv. Jožef je napravil osla, da bi na njem sedela Marija z Jezusom, in da bi kaj živeža mogla vzeti s seboj. Z neizrečeno žalostnim srcem sta v temni noči vzela slovo od svoje hišice in na tihem odrinila. Sveti evangelist pravi: „On (Jožef) je vstal, vzel dete in njegovo mater po noči in je pobegnil v Egipt.“[1]) O pač žalostna noč, o prežalostni beg!

2. Premišljuj, kako najsvetejše osebe na božje povelje bežijo v prognanstvo.

Oh, pobožni kristjan, pomisli ta beg, kakšen je bil; velika reva, gotovo večja, kakor si jo mislimo, je trla uboge begune. Morali so zapustiti domačijo, prijatelje in znance, in treba jim je bilo iti v deželo, ki je bila Judom vselej sovražna. Pot jim je bila neznana in slaba. Niso imeli ne denarja za pot, ne potrebnega živeža. Devica Marija ni bila odveč močna, bila je še-le petnajstletna. Dete je bilo še šibkejše, blizu sedem tednov staro. Potem so bili v vednem strahu in v skrbi, da ne bi jih kdo videl; zato niso smeli ostajati v navadnih prenočiščih, temveč treba je bilo večinoma po noči potovati in spati na polju pod drevjem. O ti moj Bog, komu bi se revni beguni ne smilili? Pač mora imeti trdo srce, komur se ne smilijo najsvetejše osebe v toliki revi.

O pobožni kristjan, ako ljubiš Jezusa, Marijo in Jožefa, hodi ž njimi in glej, kaj morajo prebiti na tej težavni poti! Prvo noč so šli, kakor veliko učenih mož misli, iz Nazareta dve uri črez gore in črez veliko dolino Ezdrelon. Sveta Devica je s sv. Jožefom vred vzdihovala in žalovala in tudi božje dete se je jokalo. Sevé, da se

[1]) Mat. 2, 14.

jim je zdelo dokaj težavno, zapustiti svojo domačijo in kakor beguni, po noči iti v tujo deželo.

3. Premišljuj vedni strah, ki so ga imeli po poti.

Navadna pot iz Nazareta v Egipt je šla skozi Jeruzalem, Betlehem, Hebron in Gazo, kjer je konec Judovske dežele in se začenja Arabska puščava. Ker so več kot osem dni potovali po Herodeževih deželah, koliko strahu in skrbi sta Marija in Jožef imela ves ta čas, da jih ne bi nobeden spoznal in izdal! Zato sta hodila večinoma po noči, posebno ker je angel rekel, naj se odpravita po noči; le kadar je bila največja sila, so si upali iti v kako vas.

Tudi v Jeruzalemu niso se dali videti, in so menda po noči ondi le mimo šli in so prišli do Betlehema. Ali tudi v Betlehem niso šli, ampak so mesto pustili na desni, in četrt ure od mesta so se skrili v neki jami, nad katero je pozneje sv. Helena dala sezidati kapelo, kateri še dandanašnji pravijo „hiša sv. Jožefa“, in kristjani obiskujejo tudi to mesto, akoravno je kapela že davno podrta. Od tod so potovali do Hebrona, ki je sedem ur od Betlehema proti jugu, in celo to pot sta sami dve vasi, ena na pol poti in ena pol ure od Hebrona; v tej vasi so prenočili, zato se še dandanašnji imenuje „vas Matere božje“ ali Šmarna vas. Verjetno je, da so Hebron, ki je bil tistikrat veliko mesto, pustili na strani in da so šli naravnost proti Gazi, ki je dober dan hoda od Hebrona proti zapadu. Gaza je tisto mesto, kjer je bil Samson vzdignil mestna vrata in na svojih plečih nesel vrh bližnje gore. Vsi ti kraji so bili še pod Herodeževo oblastjo, zato sta tudi Marija in Jožef vso pot bila v skrbi in v strahu, posebno ker je bilo že po vseh teh krajih znano, da je že rojen judovski kralj, katerega so Modri iz Jutrovega molili, in o katerem sta Simeon in Ana toliko prerokovala in ga razglasila. Lakoto in žejo so večkrat trpeli, ker si nista upala pokazati se ljudem. Zato sta malokdaj dobila živeža in pijače za božje dete, katero je tedaj moralo s svojimi ubogimi stariši trpeti mnogo pomanjkanja in neugodnosti, in vsi trije so bili prisiljeni za ljubo vzeti to, kar so dobili. Zato je vprašal prerok Jeremija, ki je v duhu gledal ta beg, poln začudenja: „Zakaj si kakor tujec v deželi, in kakor popotnik, ki pride prenočevat?“ [1])

4. Premišljuj težavno pot skozi Arabsko puščavo.

Ko so stopili črez mejo judovske dežele, niso bili več v nevarnosti zavoljo Herodeža; imeli so pa do Egipta še tako težavno pot, da se je tukaj še-le prav začela velika reva. Kmalu za Gazo se začenja namreč strašna puščava, ki je daljša in širja kakor vse nemške

[1]) Jer. 14, 8.

dežele skupaj. Dalje greš, bolj je divja in manj živeža dobiš; zakaj tu ni mesta, ni vasi, ni hiše, ni bajte, ni polja, ni travnikov, ni gozda, še skoraj grmovja ni: z eno besedo, vse je divje in prazno. Na nekaterih krajih stoje nerodovitni griči in gole gore, pa globoke doline, v katere zavoljo previsokih gor solnce nikoli ne prisije; zato se ne dobi v njih nič drugega, kakor le tu pa tam kaka smrdeča voda, ki ostaja od dežja, kateri morebiti v dveh letih enkrat pade. Te smrdeče vode se morajo popotniki, ljudje in živina posluževati, ker boljše ne dobé. V nekaterih takih dolinah je precej mrzlo; po ravnini pa je po zimi tako gorko, skoraj kakor pri nas po leti. Ker je po leti in po zimi tako gorko, in skoraj nikoli ne dežuje, zato ne more tudi nič rasti; skoraj nič živega ni v teh puščavah!

Tla v teh puščavah ne obstoje skoraj iz drugega kakor iz drobnega, od solnca spečenega, prav lahkega peska, v katerem se ne pozna nobena pot, nobena steza, zato ker vse sledi ljudi in živine veter takoj zamete. Čudno je videti, kako veter kakšenkrat toliko peska nanese na en kup, da se zdi velika gora; drugi dan pa spiha naneseni pesek zopet tako čisto, da peščene gore ni več videti. Na takem pesku morajo popotniki po noči spati, ker ni nikjer v puščavah najti prenočišča; zato njih veliko, ki popotujejo tod, nosijo s seboj svoje šotore in vse, česar jim je za tako pot treba. Zato pa se ne more potovati veliko ur na dan, ter morajo tudi taki popotniki, ki jezdé popotujejo, hoditi od Gaze do Kaire, katero je najimenitniše mesto v Egiptu, navadno šestnajst dni. Skozi to puščavo so tedaj morale najsvetejše osebe, Jezus, Marija in Jožef.

Ko so zapustili Gazo, so prišli v nerodovitno goljavo, črez katero jim je bilo hoditi osem dobrih ur. Konec te goljave so prišli proti noči do vasice, katero bi mi lahko imenovali Žitišče,[1] kjer je še dandanašnji globok vodnjak, iz katerega so si zajeli vode; tu so celo noč počivali. To je bila poslednja dobra voda, ki so jo dobili; zakaj ondi je začetek suhe puščave, ki se razteza do Egipta. Pomisli, kaj je pač Jožef govoril Mariji, ko so drugo jutro prišli na peščeno pot, kjer niso videli nič drugega več kakor pesek in nebo. ‚Sedaj se še-le začenja reva, tukaj bo treba velike potrpežljivosti. Če nam Bog ne pomore, moramo v tej puščavi umreti, ker ne vemo, na katero stran se obrniti, in ne vidimo ne človeka ne živali.‘ Marija pa ga je tolažila: ‚Ljubi moj Jožef! Bogu se priporočimo, ker je gotovo, da nas bodo njegovi sveti angeli vodili po pravi poti.‘[2])

[1]) V nemškem je Lebheim; menda je vas Rinokolura.

[2]) Sveta družina je tedaj na svojem begu šla iz Betlehema do Hebrona, ki je štiri ure od Betlehema proti jugu; in od tod do Bersabee, Rafije in Rino-

Kdo more popisati, koliko so v tej puščavi trpeli Jezus, Marija in Jožef? Voda, ki so jo bili vzeli s seboj, jim je služila le prve dni; potlej niso imeli drugega kakor vodo iz mlak. Tudi kruh, ki so ga bili vzeli seboj, je zavoljo vročine kmalu postal trd, tudi ga niso dovolj imeli. Ves dan niso dobili nič gorkega, in zvečer so imeli le malo trdega kruha. Po vsi puščavi niso bili nikoli pod streho, ležali so po noči na pesku pod milim nebom. Na ravnem so trpeli hudo vročino, v globokih ozkih dolinah med gorovjem pa mraz. Po noči je tudi božje dete kakor njegovi stariši ležalo na goli zemlji, ali bolje rečeno, na pesku, in tedaj se je jokalo, in Devica Marija se je seveda jokala ž njim vred. Trdi kruh, gnila voda in prenočevanje pod milim nebom ter vedno popotovanje, vse to jih je dokaj upehalo.

Tako je bilo njih popotovanje silno dolgo. Menda so trije tedni pretekli, predno so prehodili strašno puščavo, ker so na dan mogli storiti le malo poti, in pa so počasi hodili, da bi dete toliko ne trpelo. Ko so kje dobili pripravno mesto za prenočevanje, ondi so ostali. Na golo zemljo so se vsedli in prav varčno delili revni živež med seboj. Sv. Jožef je večkrat milo pogledal šibko Devico in vzdihoval, ker je čutil, koliko trpi. Marija je tudi večkrat žalostno pogledala sv. Jožefa in ga pomilovala, ker je dobro vedela, da trpi. Ko je pa v toliki revščini pogledala svoje ubogo dete, ni mogla vzdržati solz. Zato je večkrat solzna govorila: ‚Oh, kako se mi smiliš, da moraš toliko trpeti, ubogo dete; kako zgodaj okušaš stiske in reve! Kako nehvaležen je svet, da te tako preganja; kaj bo še-le, kadar odrasteš, ker v prvih svojih devetih tednih prenašaš le revo in uboštvo?‘

O pobožna duša, pomiluj tri uboge najsvetejše osebe, ki so na begu v Egipt, in moli s pobožnim srcem:

Molitvice v čast in spomin Jezusovega bega v Egipt.

Hvaljen bodi Jezus z Marijo in s svetim Jožefom zavoljo žalostnega bega v Egipt. Amen.

---

kolure, ki je spadalo že pod Egipt. Ali pa so morebiti šli krajšo pot iz Betlehema proti jugozapadu do Betgabare in do Gaze. (Dolgo so v Gazi v veliki časti imeli mesto, kjer je dete Jezus z Marijo in z Jožefom počivalo.) Sedem dni je treba od tod po puščavi Sur do Peluzija hoditi. Ustno sporočilo pa imenuje Matarejo, kjer je božji Odrešenik dobil pribežališče. Svoje ime ima neki odtod, ker je tukaj edini izvirek sladke vode v celem Egiptu, zakaj ime tega mesta pomeni »sladko vodo«. Tukaj so že takrat, ko je bilo mesto Jeruzalem prvič razdejano, se naselili nekateri beguni iz Betlehema; tukaj je tudi Jezus preživel nekaj časa svoje otročje dobe. Verjetno je namreč, da se je sv. Jožef pridružil tistim, ki so bili po rodu iz Judovskega.

1. O Marija, ti žalostna, sedaj pa preblažena Mati in Devica, jaz te spominjam velike žalosti, katero je tvoje materino srce čutilo, ko si z Jezusom bežala v Egipt. Zavoljo te srčne žalosti prosi svojega Sina, da mi dodeli svojo božjo milost, da se bom ogibal vseh grehov in ušel peklenskemu Herodu ali satanu. Amen.

2. O sveti Jožef, jaz te spominjam velike žalosti, katero je čutilo tvoje srce, ko si z Jezusom in z Marijo bežal v Egipt, in si v tem pregnanstvu videl, da se namesto Boga hudiči častijo v malikih. Prosim te zavoljo te tvoje srčne žalosti, da mi od Boga izprosiš božjo pomoč in luč njegove milosti, da bom zaničeval vse posvetne dobrote, ki jih veliko ljudi ljubi bolj ko Boga, ter bom samo pravega živega Boga molil in častil in vedno živel po njegovi sveti volji. Amen.

3. O najdobrotljivejši Jezus, jaz te prosim zavoljo tvojega žalostnega in težavnega bega v Egipt, tolaži vse žalostne, pregnane, ali v ječi, vjetju, v pregnanstvu in v revi živeče kristjane; dodeli jim, da uidejo sužnosti peklenskega Herodeža in trinoga, da z Marijo in svetim Jožefom pri tebi najdejo pomoč in tolažbo, ter nazadnje dosežejo svobodo otrok božjih in nebeško domovino. Amen.

2. Bog dela čudeže begunom v pomoč in tolažbo in v večen spomin Kristusovega bega.

» *Gospod pojde v Egipt in tresli se bodo egiptovski maliki pred njegovim obličjem.*« (Iz. 19, 1.)

1. Premišljuj, kako je vsemogočni Bog delal velika znamenja in čudeže.

Bog svojih v nadlogah nikoli ne zapušča. Zato tudi ni zapustil najsvetejših oseb, ki so mu tako blizu; česar jim je manjkalo na poti, dal jim je Bog in storil je mnogo čudežev, kakor je bil zdavnaj obljubil, ki pa jih sveti evangelisti niso popisali. Mati božja je sveti Brigiti na kratkem govorila tako-le: „Ne manjka čudežev v prvi mladosti mojega Sina, ker so stvari služile svojemu Stvarniku, in tudi

angeli so se prikazovali, da so mu stregli. Obmolknili so tudi maliki, in več malikov je padlo na zemljo, ko je on prišel v Egipt.“ Iz teh besed lahko posnamemo, da se je po poti zgodilo več čudežev, in tudi ko so prišli v Egiptovsko deželo.

2. Premišljuj, kako je Bog svoje ljube v sili nekaterekrati čudovitno ohranil.

Med drugimi rečmi, ki se pripovedujejo o begu v Egipt, je dokaj prijetno slišati to-le ustno izročilo, ki ga nahajamo v starih spisih: Marija vsa upehana in trudna, lačna in žejna od težavne poti, sede počivat pod palmovo drevo. Ko vidi lepi sad tega drevesa, želi si ga utrgati, da bi si zmočila suha usta. Treba je pa vedeti, da je palma dokaj visoka. Sad tega drevesa ne raste posamezno na vejah, ampak v šopih; tak šop je debel po tri ali štiri pesti, in je prav lepo videti, ko to sadje visi na drevju. Sladek pa je ta sad (pravimo mu palček ali datelj) bolj kakor sladkor in med, in zori večkrat na leto. Ko je tedaj željno gledala gori na sad, ki ga ni mogla doseči, glej, pripogne se vrh drevesa sam od sebe do nje, in ostane pripognjen tako dolgo, da sta oba, namreč Marija in Jožef, si natrgala dovolj sadja in ž njim se okrepčala.

3. Premišljuj, kako jih je Bog varoval nevarnosti in tolovajev.

Dokaj vredno je omeniti, kar se je godilo z nekim tolovajem. Ko je namreč od daleč zagledal Marijo in Jožefa, je hitel s svojimi tovariši proti njima z namenom, da bi jima vze vzeli, kar imata. Premisli, človek, kako je bilo pri srcu Jožefu in Mariji, ko sta videla, da se bliža truma razbojnikov. Ko so se bili že približali in so jima hoteli vse pobrati, je eden izmed njih videl Jezusovo obličje tako čudovito svetlo, da se je ves prestrašil, in se je iz volka premenil v krotko jagnje. Zató je svoje tovariše pregovoril, da naj tem ubogim ljudem nič žalega ne storé; potem je sveto družino vzel pod svojo streho, dal jim je jesti in piti, in jim je na vso moč postregel. Sveti Devici je to kaj dobro dejalo, in je pri tej priložnosti svojemu detetu tako dobro postregla, kakor jej je bilo le mogoče. Potem ko je Jezuščeka skopala v vodi, oprala povoje in plenice, skopala je tudi tolovajeva žena svoje gobavo dete v ravno tisti vodi, in glej čudo, gobavi otrok je bil ob tej priči očiščen. Temu se je čudil tolovaj, in je še bolj spoznal, da mora to dete biti sveto. Zato je drugi dan Marijo in Jožefa spremil dober kos poti in jima dal še nekaj živeža za pot. Ta tolovaj je bil oče tistega Dizma, razbojnika, kateri je bil s Kristusom vred na križ pribit, kateremu je bila Marija izprosila milost izpreobrnenja. Tako pišejo in pripovedujejo stari učeniki.

4. Premišljuj večne spomenike bega v Egipt.

Bog je hotel namreč, kakor priča staro poročilo, storiti čudež, ki se more še dandanašnji videti. Prvič, pravijo, da po vsi poti, kjer je popotovala Marija s svojim Sinom, so zrastle cvetlice in rože iz suhega peska, ter so zaznamovale pot od Žitišča do Hermopolja. V tistih puščavah rastejo še sedaj neke rože, ki jih Arabci trgajo in kristjanom ponujajo, da dobivajo zá-nje kruha. Vedeti pa je treba, da Marija in Jožef nista šla po navadni poti iz Gaze do Kaire, ampak malo bolj proti solnčnemu vzhodu, iz Gaze do Žitišča in v Hermopolje, katero je štiri milje nad Kairo. Tu se je bilo tedaj čudovitno izpolnilo, kar je prerokoval Izaija: „Veselila se bo puščava, in samota se bo radovala, in cvetela bo kakor lilija. Močno bo poganjala in vesela se bo radovala, in hvalila Boga.“[1]) Pa še bolj naj naša pusta in suha srca Bogu cvetijo, obujajo dobre čute in v božjo čast dozarjajo sad dobrih del.

5. Premišljuj čudeže, katere je Bog storil v Egiptu.

Prvo mesto, do katerega sta prišla Marija in Jožef v Egiptu, je bilo Hermopolje, kjer je nebeški Oče hotel Egipčanom pokazati, kdo je tisti, ki je prišel k njim! Sila veliko drevo namreč je stalo pred mestnimi vrati, ki so ga neverniki častili kot Bogu posvečeno drevo; to drevo se je celo streslo, ko je šla Marija z Jezusom ondi mimo, se priklonilo z vrhom do tal, in hudobni duh, ki je bil v drevesu, je bil prisiljen je zapustiti. Od tiste ure pravijo, da je drevo dobilo tako moč, da kdor je njegovega sadja ali listja, ali košček njegovega lubada dejal v vodo, in to vodo dal bolnikom piti, ozdravilo je na hip mnogo bolnikov.[2])

V Hermopolju je bil malikovalski tempel, v katerem je bilo tristopetinšestdeset malikov postavljenih; vsak dan leta so darovali enemu izmed njih. K temu templu sta šla po božji naredbi Marija in Jožef z božjim detetom. Ko sta prišla do vrat, so se vrata odprla sama od sebe; in ko sta stopila v tempel, so padli vsi maliki na tla in se razbili na drobne kose. Ko je veliki duhovnik Afrodisij to slišal, je prišel hitro z vsemi svojimi duhovniki v tempel, pokleknil pred dete Jezusa in ga molil. Potem je govoril vsemu ljudstvu: „To dete mora biti Bog nad našimi bogovi, če ne, bi se ne bili poklonili pred njim. Ako tedaj ne storimo, kar vidimo, da so storili naši bogovi, pridemo vsi v nevarnost, kakor nekdaj Faraon.“ — To se je zgodilo ne le v tem, ampak po vseh malikovalskih templih po vsem Egiptu. Kakor nekdaj, ko so šli Izraelci iz Egipta, ni bilo

[1]) Jan. 35, 1. 2.

[2]) Tako trdijo med drugimi pisatelji Nicefor, Kornelij a Lapide in dr.

nobene hiše, v kateri ne bi bil kdo mrtev, katerega je bil angel božji umoril, ravno tako tudi sedaj, ko je Kristus prišel v Egipt, ni bilo nobene hiše ali templa, kjer ne bi bil kakov malik padel na tla in se razbil. Kako so se bili Egipčani tega prestrašili, moreš spoznati iz Izaijevega prerokovanja, ki pravi: „Glej, Gospod bo sedel na lahek oblak, in pojde v Egipt; in tresli se bodo egiptovski maliki pred njegovim obličjem, in Egiptu bo upadlo srce v njegovih prsih.“[1])

On pravi, da se bodo ljudje v vsi deželi tako zavzeli zavoljo razbitih malikov, da bodo vsi preplašeni. In to se je zgodilo; vsi so bili v takem strahu, da niso vedeli, kaj bi si mislili ali govorili. Povsod so popraševali, od kod to pride? Menda so nazadnje spoznali, da se je to prigodilo, ko je malo hebrejsko dete stopilo v deželo in tempel, posebno ker se je bilo pred njim pripognilo tudi njih sveto drevo.

Človek bi mislil, da so Egipčani zavoljo tega vsi častili božje dete, Marijo in Jožefa; ali večjidel njih je bilo tako nemarnih, lenih ali pa otrplih, da Gospoda niso spoznali, nekateri so ga začeli še preganjati z njegovimi stariši vred, in so tudi druge hujskali, ker so pravili, da so ti ljudje čarovniki in da so s svojim čaranjem razbili njihove bogove. Ker sta Marija in Jožef videla hudobnost teh ljudi, sta nekaj dni potem zapustila mesto, in sta si šla iskat drugega stanovališča. Med potjo so zopet prišli do stare palme, katera se je, kakor pravijo, s svojim vrhom do tal priklonila Jezusu, in se je zopet vzdignila, potem ko si je Marija natrgala nekaj sadežev. Malikovalci pa, ki so videli ta čudež, so se tako razjezili, da so drevo takoj posekali. Ali črez noč je neki to drevo zopet zrastlo; ostala pa so mu znamenja od sekir, ter se, kakor pravijo, poznajo še dandanašnji.

Ta veliki čudež jih vendar nič ni ganil, še bolj so škripali z zobmi, ker so menili, da se vse to godi s čaranjem. Zato so se neki predrzni ljudje zbrali, in so šli za Marijo in sv. Jožefom, da bi umorili dete z materjo vred. Ko je Marija videla te hudobneže se bližati, je vsa prestrašena klicala k Bogu za pomoč. In glej, ondi je stalo ravno veliko gosto figovo drevo, in za tem drevesom se je skrila z Jezusom. Hudobneži so vse preiskali, pa vendar niso videli ne Marije ne deteta. Tedaj so se prazni vrnili. Tako je bila Marija iz nevarnosti. Pravijo, da to figovo drevo še stoji, in kristjani in Turki ga imajo v časti. Na tem drevesu rastejo velike prav dobre fige, katerim pravijo ‚Faraonice‘ ali Faraonove fige. Drevo je lepo in dokaj visoko.

[1]) Iz. 19, 1.

Ti pa, kristjan, prosi čudodelnega Jezusa ne telesnih, ampak duhovnih čudežev v svoje zveličanje; zato môli:

Molitev.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, in počeščena bodi njegova čudodelna vsemogočnost na vekomaj! Amen.

O Jezus, čudodelni Zveličar, ponavljaj znamenja in delaj nove čudeže;[1]) jaz te prosim po tvoji čudodelnosti in vsemogočnosti, ponavljaj v meni svoje čudeže in znamenja. Glej, jaz sem nerodovitno drevo; stori, da bom rodoviten dobrih del in čednosti. Glej, jaz sem doslej veliko ljudi pohujšal s svojim slabim vzgledom; izpreobrni me, da se po mojem dobrem vzgledu časti tvoje ime, da tako tudi druge pripravim in vzpodbodem k tvoji hvali in službi. Glej, jaz sem bil doslej enak tolovaju, to je, velik grešnik, in moji grehi so te preganjali in umorili; oh, daj mi svojo milost, da se v resnici izpreobrnem in tebe enkrat v tvojem kraljestvu častim in hvalim na vekomaj. Amen.

3. Čudoviti pričetek balzamovega vrta.

»Kakor cimet in lepodišeč balzam sem dajala prijeten duh od sebe.«
(Sir. 24, 20.)

1. Premišljuj, kako je po nekem ustnem izročilu postal balzamov vrt.

Med Hermopoljem in Kairo, ravno na pol poti, na ravnem polju, stoji vas, kateri je ime Matera (Materea), v katero sta šla Marija in Jožef, in ker sta bila žejna, sta prosila požirek vode. Neverni ljudje pa so bili tako neprijazni, da jima ni hotel nobeden dati vode, akoravno je Jožef prosil v več hišah. To so ljudje delali nekaj iz hudobnosti, nekaj tudi zato, ker je voda v tisti deželi silno draga; nimajo namreč ne vodnjakov ne izvirkov, in vso vodo si morajo navažati iz Nila, in jo dolgo puščati, da se poleže, zakaj Nilova voda je gosta; ko stoji pol ure, se naredi na dnu tri ali štiri prste debelo blato.

Tudi je treba vedeti, da v Egiptu navadno ni rose, ni slane, ni dežja, ni snega, ker je vedno gorko, po zimi in po leti. Kakšenkrat

[1]) Sir. 36, 6.

je taka huda vročina, da po polju vse zgori, in tudi ljudje in živali obolijo. Zato je vse sama puščava, samo ob obeh straneh reke Nil je dežela rodovitna, podobna raju. Nil namreč, ki teče skozi zamorski svet in potem po sredi Egipta, ima to posebno lastnost, da vsako leto avgusta meseca stopi črez bregove ter pokrije vse polje in vse njive. Ta reka je večja kakor Ren na Nemškem, večja kakor Donava na Avstrijskem; ljudje napeljujejo Nilovo vodo na svoje njive in vrtove, in kjer ta voda stoji dva ali tri dni, popusti za seboj ped blata ali zemlje. Ta zemlja je tolsta in rodovitna in tako reka sama moči in gnoji zemljo. Kolikor Nil več ali manj naraste, toliko boljša ali slabša je letina. Kamor pa ne more Nilova voda, tam ne more ničesar rasti.

Ko torej sv. Jožef v Matêri ni mogel dobiti vode, je šel z Marijo iz vasi; tam je Marija sedla, ker je bila trudna, pod neko drevo, Jožef pa je žalosten stal zraven nje. O neusmiljeni neverniki, ki še požirka vode niso privoščili tem dobrim ljudem! Oh, kako je pač hudobnost ljudi bolela Devico Marijo v srce! — Ker je bila v tuji deželi od vseh ljudi zapuščena, se je z objokanimi očmi obrnila k nebeškemu Očetu, vzdihovala je k Bogu in mu tožila svojo silo, ter je prosila po Jezusu in zavoljo Jezusa, naj je ne zapusti. In glej, med tem, ko je Marija molila, se je ob njeni desni strani v suhi, peščeni zemlji odprl izvirek hladne bistre vode. O, kako sta se tega razveselila Marija in Jožef! Gotovo sta takoj pokleknila in zahvalila Boga za toliko dobroto. Pa sta pila to vodo, in si ugasila hudo žejo. Marija je v tej vodi tudi svoje dete okopala in njegove plenice oprala in zraven izvirka sušila na kamenu. Ta kamen kažejo še dandanašji, in ne samo kristjani, ampak tudi pogani ga spoštujejo.

Bog je pa tukaj storil še drug čudež. Ko je namreč voda iz tega izvirka omočila tisti kraj, se je kmalu vse začelo izpreminjati; tla poprej vsa od solnca sežgana in nerodovitna, so sedaj ozelenela in so postala dokaj rodovitna; ne daleč od izvirka je postal prelep balzamov vrt, kakršnega na vsem svetu ne najdeš nikjer. Če se dene ena sama kapljica tega balzama na roko, čuti se človek okrepčanega po vsem svojem životu; če si z eno samo kapljico opere oči, zbistrijo se, da bolj čisto vidijo. Če se kapljica balzama vlije na rano, se rana kmalu zaceli. Če se mrlič namaže z balzamom, mnogo let ne strohni.

2. Premišljuj še dalje balzamov vrt in čudno moč balzamovo.

Balzamov vrt je širok za en lučaj kamena, dolgost njegova je malo večja. Prst ali zemlja tega vrta je popolnoma bela in mehka;

vrt je okoli in okoli dobro zagrajen. V njem raste tudi nekaj palm, limon, fig in še drugih žlahtnih dreves, s katerimi je vrt lepo ozaljšan. Trs ali grm, iz katerega teče balzam, je le en komolec visok, in je nekako podoben našemu grozdičju (ribesu). Deblo ima blizu tako kakor triletne trte, listje je nekako podobno detelji. Ti trsi nimajo sadu ali jagod,[1]) temveč balzam je njih sok, ki se nahaja med lubadjo in med lesom. Če se namreč vejica proti solncu močno pripogne, poči lubad in prikaže se kapljica čistega balzama, kakor čisto olje, in daleč okoli puhti njegov prijetni duh. Čudna je posebna moč tega dragega balzama. Balzam ima tako moč, da krepča ves život človeku; če kdo balzamov listič med prsti malo zmane, diši lepo, kakor sam balzam. Vsak balzamov grm ima posebnega čuvaja ali vrtnarja, kateri ga varuje, čisti, zaliva, in ima za-nj vso skrb. Vsi ti vrtnarji so sami kristjani, ker druge vere ljudje ne umejo tega dela. Ako Turki drugim, ki niso kristjani, vrt dajo v oskrbovanje, gre vse pod zlo, kakor se je že nekekrati zgodilo.

Balzamov vrt zalivajo samo z vodo iz Marijinega izvirka; ako ga zalivajo z drugo vodo, balzamu škoduje. Ker pa Marijin izvirek nima dovolj vode, da bi mogli zalivati ves vrt, zato so ondi blizu skopali velik vodnjak, v njem našli živo vodo, in s to vodo potem balzamov vrt zalivajo. Ali od začetka, ko so neverniki (Turki namreč že več sto let ondi gospodarijo) z vodo tega vodnjaka jeli vrt zalivati, bilo se jim je vse posušilo. Zato so pa to vodo speljali tako, da se pomeša z vodo Marijinega izvirka, in od tedaj gre vse dobro. Vodo pa iz globokega vodnjaka vlačijo štirje voli; in kakor pravijo, od sobote opoldne do pondeljka opoldne ti voli nočejo vlačiti vode, ako bi jih tudi tako pretepali, da bi poginili. Kristjani vidijo na tej neumni živini, kako imajo ob nedeljah in praznikih vsako delo opustiti.

Balzam nabirajo vsako leto trikrat meseca grudna ali decembra. Vsako balzamovo vejo z nožem malo ranijo, pod rano privežejo steklenico ali kupico in va-nj se iz rane steka balzam. Balzam iz prvega vreza je najboljši in ta balzam hrani turški cesar sam za-se. Balzam pa iz drugega in tretjega vreza ni več tako žlahten; zato prodajajo ta balzam, pa malo kdaj je popolnoma čist, temveč vselej ali z oljem, ali z rožno vodo itd. pomešan.

Marijin izvirek, iz katerega zajemajo vodo, da zalivajo balzamov vrt, je v veliki časti pri kristjanih, Turkih in nevernikih, ne samo zato, ker ima tako hladno in sladko vodo, ampak tudi, ker je tako

[1]) Kolikor je znano iz novejših popisov te rastline, ima balzamov grm svoje cvetje, in nosi neki sad, iz katerega, ko ga zmestijo, tudi balzam teče, ki mu pravijo ‚karpobalzam'. *Prestavljavec.*

čudno postal. Egiptovska dežela vsa nima ne enega izvirka sladke vode, ker so vsi izvirki, ki jih najdejo, slani. Okoli Marijinega izvirka, kamor sega voda, je tako lepo prijetno, kakor da bi bil tu pozemeljski raj; kamor pa ta voda ne sega, tam je vse suho in od solnca požgano. Kristjani in neverniki se večkrat umivajo pri tem izvirku, posebno Saraceni, ki so turške vere.[1])

3. Premišljuj, zakaj se Jezus in Marija primerjata balzamu in drugim dišavam.

Premišljujmo pri tem njune lastnosti, dobrote in skrivnosti, postavim: da je Marija v resnici zaprt balzamov vrt, v katerem in iz katerega nam je pognala žlahtna balzamova veja, Jezus Kristus; potem: da nam iz Jezusa zares teče žlahtni in čudodelni balzam milosti, čegar duh krepča naša srca, ozdravlja naše slabosti, posvečuje naše duše, jih ozdravlja in je dela neumrljive in zveličavne. Zato recimo pogostoma: Hvaljena bodita Jezus in Marija na vekomaj! Amen.

Molitev.

O najdobrotljivejši Jezus, ki si malikovavskim Egipčanom, ko so hoteli tebe in tvojo mater ubiti, izkazal milost, da si njih suho, nerodovitno zemljo premenil v tako žlahten balzamov vrt, premeni tudi mojo nerodovitno dušo v prijeten balzamov vrt lepih čednosti; vsadi v njo balzamov grm pobožnosti, ljubezni in hrepenenja po nebesih, da se bodo moje želje vedno vzdigovale k tebi kakor prijeten balzamov duh.

O Marija, ti najžlahtnejši balzamov vrt, pač po pravici te hvali modri Sirah, ko pravi o tebi: „Prijeten duh sem dajala od sebe, kakor cimet in lepodišeč balzam.“ Duh tvojih čednosti je gotovo prijeten balzamov duh, kateri

[1]) Kar se tu pripoveduje o balzamovem vrtu in o balzamu, je le pobožno ustno izročilo, ki je beremo v spisih starejših kristjanskih pisateljev. Sicer je treba vedeti, da je navadni balzamov grm bil v starodavni Palestini domač, rastel je okoli mesta Jerihe. Ta grm ne zraste črez dva komolca na visoko, deblo in veje so podobne trti, listje je podobno dišeči rutici; vedno je zelen kakor mirta. Balzam je najžlahtnejši oni, kateri sam teče iz vej; iz sadja izžeti balzam je takoimenovani karpobalzam, in še celó iz odrezanih vejic iztisnjeni sok je balzam nižje vrste, ki mu pravijo ksilobalzam. Med drugimi darovi, ki jih je bil Jakob poslal Jožefu v Egipt, se imenuje tudi balzam. Tudi prerok Ecehiel imenuje balzam med rečmi, katere so Palestinci prodajali Feničanom. (Tako Allioli.)

krepi srce in oživlja dušo, zakaj tvoja prijaznost, nedolžnost, dobrota in usmiljenost vabi grešnike k Bogu, in jih zavrača k čednosti in bogaboječnosti. Vleci me k sebi, da tečem za duhom tvojih mazil in čednosti in jih dotečem. Amen.

4. Kako so Jezus, Marija in Jožef v Egiptu živeli.

»Ptuj sem postal svojim bratom, neznan otrokom svoje matere.« (Ps. 68, 9.)

1. Premišljuj, kako je postal Jezus tujec svojim bratom in Evinim otrokom, da še prenočišča ni našel v Kairi in v Babilonu.

Ker Marija in Jožef še požirka vode nista dobila v Matareji, tudi nista upala, da bosta dobila prenočišča, zato sta šla naprej skoraj dve milji daleč po ravni poti v poglavitno mesto Kairo, kjer sta mislila najti prenočišče. Pobožni Jožef je zopet iskal po vsem mestu, a ni dobil prenočišča. Ni iskal pri bogatih, ampak pri ubogih ljudeh strehe, toda zastonj; vsi so ga zavrnili; treba je bilo torej iti dalje do bližnjega mesta, kateremu so pravili Babilon (prej Memfis).

Tudi v mestu Babilonu je Jožef iskal, kje bi ga vzeli pod streho, ali tudi tukaj ni bilo žive duše, da bi se ga bila usmilila. Šel je od hiše do hiše, pa vse zastonj. Kako ga je to bolelo v srce; ni maral za-se, ampak zavoljo deteta in njegove matere ga je bolelo, da so tako zapuščeni od vseh.

2. Premišljuj, kako sta Marija in Jožef prenočila v posuti hiši.

Ko je bil sv. Jožef z Marijo že obšel vse mesto, tako da sta bila oba že zares trudna, prideta do stare kleti, kjer ni nihče prebival, ker je bila hiša nad kletjo podrta. Ker nista tedaj nikjer dobila prenočišča, ju je sila primorala, da sta ostala ondi. Sv. Jožef je tedaj rekel žalostni Devici: ‚Ljuba moja Marija, meni se zdi, da morava tukaj ostati in prenočiti v tej kleti'; Marija mu odgovori: ‚Nič ne maraj, Jožef, gotovo je volja božja, da tukaj prenočiva.'

Šla sta torej v staro klet, in sta ondi stanovala ves čas, dokler sta bila v Egiptu. V spomin so pozneje ondi kristjani sezidali lepo cerkev, katero oskrbujejo Grki. Iz cerkve se gre po stopnicah doli v sveto votlino, kjer stoji štirivoglata kamnena kadunja (truga), v kateri je, kakor pravijo, Marija prala perilo. Tu se nahaja tudi malo ognjišče, kjer je kuhala; romarji imajo navado ondi poklekniti in

poljubiti ognjišče. Tudi stoji ondi oltar, na katerem darujejo svete maše; in ker ni tu nobenega okna, razsvetljuje to mesto več svetilk. — Glej tedaj, zopet je sveti evangelist po vsi pravici pisal o Kristusu, ki je prava luč sveta: „Prišel je na svet, in svet je bil po njem storjen; ali svet ga ni spoznal.“ [1])

3. Premišljuj, kako sta Jezus in Marija v Egiptu trpela ve iko reve in pomanjkanja.

Ko sta Marija in Jožef prišla v revno klet, sta padla na kolena in molila. Marija je vzela v naročje svoje božje dete in je mokrih oči rekla Bogu: ‚Najsvetejši Oče nebeški, glej, tukaj je tvoj edinorojeni Sin, katerega si nama izročil, da ga rediva in varujeva. Ti veš dobro, da midva rada storiva vse, ali tudi to vidiš, da sva v tej deželi tako zapuščena, da ne veva, kako se pošteno rediti! O ljubeznivi Oče nebeški, je li mogoče, da si tako trdosrčen proti svojemu Sinu? Ali jaz nočem tožiti; počeščeno bodi tvoje sveto ime, ker delaš z nama tako, kakor je tvoja sveta volja. Le samo to te prosiva, da nama zavoljo Jezusa, ki je tvoj ljubi Sin, v tej največji sili pomagaš in naju ne zapustiš!‘

Ko sta Marija in Jožef odmolila, sta uredila svoje novo prebivališče tako, kakor jima je bilo mogoče. Zakaj niti stola niti klopi ni bilo tukaj, in tudi ne mize in postelje, a manjkalo je istotako vsega potrebnega orodja. Oh, kaj sta trpela, ker nista imela niti najbolj potrebnih reči! O moj Bog, kako težavno življenje je bilo to, koliko reve in pomanjkanja sta trpela na tem svetu — in vendar sta bila najsvetejši osebi vsega sveta! Kako pa se jima je še le smililo dete, in kako sta živo čutila, da ga svet tako zaničuje! Hvalila in častila sta ga zavoljo njegove tolike ponižnosti, da je hotel prebivati v tako revnem kraju, ko bi si bil lahko izbral najudobnejše mesto za svoje prebivališče. Najmehkejša posteljica bi mu po pravici šla, a tu je ležal na trdem senu ali slami. Njegovo je bilo bogastvo vsega sveta, in tu je bil najubožnejše dete. Dopolnilo se je nad njim, kar je bilo prerokovano: „Revež sem, in v težavah od svoje mladosti; povišan pa sem bil ponižanim prestrašen.“ [2])

Kolikorkrat se je tedaj jokalo ubogo dete, sta se jokala tudi Marija in Jožef; in ko sta videla, da mu česa manjka, sta bila žalostna. Oh, Gospod, ne daj, da se potrpežljivost in uboštvo teh ubogih [3]) izgubi na meni ubogem človeku.

4. Premišljuj, kako si je sv. Jožef prizadeval, rediti v Egiptu Jezusa in Marijo.

[1]) Jan. 1, 10. — [2]) Ps. 87, 16. — [3]) Ps. 9, 19.

Da je tedaj njima in sebi oskrbel potrebne hrane, je Jožef začel zopet pridno tesariti in je povsod iskal dela. Izprva je dobil le malo dela, ker ga kot tujca niso poznali; pozneje pa je dobival zadosti dela, ker so tamkaj hiše prav slabe in se morajo večkrat popravljati. Hiš namreč si ne zidajo iz kamenja, ampak iz lesa, s trsjem in ilovico. Tudi streh nimajo takih, kakor hiše pri nas. Ljudje nimajo po svojih hišah ne mize, ne klopi; oni sedijo, jedó, pišejo, delajo in spijo na tleh, ki so s preprogami, ali tudi le s plahtami pogrnjena. Sv. Jožef je delal kot pobožen in zvest hlapec („katerega je postavil Gospod črez svojo družino“[1]) prav marljivo, in se je trudil, kolikor mu je bilo mogoče, da je kaj zaslužil za Jezusa in Marijo. Nobeno delo mu ni bilo pretežavno, in ni se bal nobenega truda; zakaj vedel je, da dela zato, da redi včlovečenega Sina božjega in da zasluži potrebne hrane njemu, ki vse hrani in oblači. Največ ga je bolelo to, da ni mogel njemu in njegovi Materi pripraviti vsega potrebnega. Karkoli si je zaslužil, je prinesel domu in je dal Mariji Devici, da je nakupila, kar je bilo potrebno. Ko je zjutraj imel iti na delo, in ko je zvečer zopet prišel domu, je pohlevno pokleknil pred Jezusa in mu priporočil svoje delo. Črez dan je bil sicer pri svojem delu, ali njegovo srce je bilo vselej doma pri božjem detetu in pri Mariji. On ju je ljubil tako presrčno, da ga ni moglo ničesar na vsem svetu razveseliti bolj kakor Jezus in Marija.

O sv. Jožef, ti pobožni in zvesti hlapec, katerega je Gospod postavil črez svojo družino, kako zvesto si se trudil, da si po moči Jezusa in Marijo oskrbel s potrebnim! Prosim te zavoljo velikega uboštva, ki si ga z Jezusom in z Marijo vred trpel v Egiptu, in zavoljo vsega truda in dela, ki si ga za njiju imel: vzemi moje srce, da te bom posnemal, in prav pobožno častil Jezusa in Marijo.

5. Premišljuj, kako si je Marija prizadevala, svetemu Jožefu pomagati, da sta božje dete spodobno redila.

Kar ji je ostajalo časa potem, ko je odmolila in detetu postregla, je Marija marljivo delala. Ona je predla in šivala, vezla in pletla, prala in čistila, z eno besedo: delala je, kar je mogla, da ni bila nikoli brez dela, in da si je kaj zaslužila. Ona pa ni delala ničemernih in krasnih reči, temveč poštene in potrebne reči je delala za-se in za sv. Jožefa, kakor tudi za druge žene v mestu, katere so jo rade videle zavoljo njene pohlevnosti, krotkosti, pobožnosti in poštenosti, in so ji tudi rade dajale delati, ker je delo vselej pošteno in dobro naredila.

---

[1]) Mat. 24, 45.

V tistem času je bilo dosti Judov v Egiptu. Oni so si bili tudi z dovoljenjem egiptovskega kralja sezidali tempel po podobi Salomonovega templa, blizo mesta Helijopolja, sedem milj pod Kairo. A potem, ko je bil tempel v Jeruzalemu razdejan, razdejali so kmalu tudi ta tempel. Zavoljo tega templa je bilo še za časa apostolov gotovo črez desetkrat sto tisoč Judov v Egiptu. Zato lahko verjamemo, da so judovske žene Materi božji dajale veliko dela in večkrat tudi vbogaime, ker so videle njeno veliko uboštvo in pa njeno čednost in pobožnost. Marija je to sama povedala sv. Brigiti rekoč: „Potrebne reči smo dobivali kakšenkrat vbogaime od usmiljenih pobožnih ljudi, nekaj pa smo si jih s svojim delom prislužili; tako da smo imeli potrebnega živeža ne obilo, ampak le za potrebo.“

Dobrotljivi Bog je svojim ljubljencem pošiljal res mnogo reve, pa jim tudi vselej pomagal v največji sili; akoravno sta Marija in Jožef trpela veliko pomanjkanja, sta vendar vse darovala ljubemu Bogu k njegovi večji časti in slavi. Da se tudi ti udeležiš njih zaslug, moli:

Molitev.

Hvaljeni naj bodo Jezus, Marija in Jožef za vse časne bridkosti in reve, ki so jih trpeli! Amen.

O Jezus, zavoljo tvoje reve v Egiptu in zavoljo vsega zaničevanja in zapuščenja, ki si ga prestal s svojimi stariši vred v Kairi in v Babilonu, te prosim: odpusti mi, da sem te tolikokrat zapodil iz svojega srca, in dodeli mi milost, da ti vprihodnje pripravim v svojem srcu prijetno in vredno stanovališče. Amen.

O najsvetejše osebe, Jezus, Marija in Jožef, jaz vas spominjam vseh bridkosti in stisk, kar ste jih prestali v Egiptu, in vas pohlevno posim, da jih darujete nebeškemu Očetu za moje grehe, dolge in kazni, in ga prosite, da me v mojih nadlogah krepi in tolaži in me sprejme milostljivo v deželo Izrael, to je, v deželo tistih, ki gledajo Boga,[1]) da ga bom tamkaj vedno gledal in vekomaj hvalil. Amen.

[1]) Nekdaj so ime Izrael tako razlagali, kakor beremo pri sv. Hieronimu, sv. Avgustinu itd.

5. Kristusovo sočutje z nedolžnimi otročiči.

»*Herod je poslal in pomoril vse dečke, kar jih je bilo v Betlehemu in v vseh njegovih pokrajinah.*« (Mat. 2, 16.)

1. Premišljuj, zakaj je Herod nedolžne otročiče dal pomoriti.

Ko je bil hudobni kralj Herod od svetih treh kraljev slišal, da je rojen nov judovski kralj, se je bal, da bi ga ta kralj ne izpodrinil kot tujca; zato ga je hotel umoriti, da bi se iznebil tega strahu. Ker mu pa sveti trije kralji niso prinesli odgovora, si je mislil, da otroka niso našli. Zato je nekaj časa molčal in ni več vprašal po otroku. Ko so mu pa povedali, kaj sta Simeon in Ana prerokovala o njem v templu, se je hudo razsrdil, in je sklenil dete takoj umoriti. Očitno pa ni hotel kazati svoje jeze, ker se je bal Judov; mislil si je namreč: ako Judje zapazijo, da jim hočem umoriti njihovega dolgo zaželjenega Mesija, mi ga skrijejo ali še celo odnesejo iz dežele. Zakaj Judje so Heroda sovražili, in radi bi ga bili odpodili iz kraljestva. Med tem, ko je Herod to mislil, in ko sta mu njegova dva sina veliko nagajala, da je njuno nedolžno mater dal umoriti, je Herod odšel v Rim, ta dva svoja sina pred samim cesarjem tožit;[1]) in tedaj se je povrnil šele proti koncu tistega leta v Jeruzalem. Tu je sklenil izvršiti svoj hudobni namen.

2. Premišljuj, kako je dal Herod nedolžne otročiče umoriti.

Prvič je dal na skrivnem poizvedeti, koliko otrok od dveh let in spod je v vsaki vasi okoli Betlehema, da bi mu nobeden ne ušel. Potem je poslal prav na dan svetih nedolžnih otročičev, drugo leto po Kristusovem rojstvu, kakor sploh menijo, v Betlehem in v vsako vas okoli Betlehema en oddelek vojakov z enim častnikom. Ta častnik je na Herodovo povelje dal oklicati, da hoče kralj vsem otrokom, ki imajo dve leti starosti, ali ki so manj kot dve leti stari, dati lep dar; naj torej pridejo vse matere s svojimi otročiči, da prejmejo ta dar. Tega so se vsi razveselili, in vse matere so svoje otročiče lepo oblekle, in so se sèšle v srenjski hiši, ali v kakem velikem dvorišču, ker so se nadejale, da dobijo kaj lepega.

Ko so bile vse matere s svojimi otročiči skupaj in so čakale darov, glej, tu se prikažejo vojaki, ki so se med tem skrivali pred vsako vasjo, so srenjsko hišo ali dvorišče obdali, eni so se vstavil k vratom, da ni nobeden ušel, drugi pa so planili med žene, jim

[1]) Ker ni cesarja v Rimu našel, je prišel v Oglej (Aquileia), kjer je bil tistikrat cesar Avgust, in tu mu je svoja sina tožil. *Prestavljavec.*

trgali otroke iz naročja, s svojimi meči prebadali in tako neusmiljeno ravnali ž njimi, da je bilo groza. Enim so razklali glavice, drugim so prerezali vrat, zopet drugim so prebodli srce, ali pa so jih na dvoje razklali. Ne samo otroci, tudi matere so dobile kako rano v rame ali v prsi, ali sicer v svoj život, kjer jih je ravno zadelo, ker so hotele braniti svoje otročiče.

Tu je bilo strašno vpitje, tuljenje in grozen krik; zakaj uboge nesrečne matere so vpile in kričale, ubogi otročiči so se strašno jokali, okolistoječi so vzdihovali in tožili, vojaki pa so preklinjali; bila je taka groza, da bi bila ganila trdo skalo. Možje so pritekli, da bi ženam pomagali rešiti svoje otročiče, ali straža jih ni pustila noter. Gotovo so ranili tudi marsikaterega moža ali še celo umorili. Ker so torej videle nesrečne matere, da ne morejo pomagati, so si pulile lase, in žalostno popadale na tla k svojim umorjenim otročičem.

One so žalostno klicale k Bogu: O vsemogočni Bog, glej, kako so naši nedolžni otročiči neusmiljeno poklani zavoljo tvojega Sina. Oh, pošlji vendar enkrat Zveličarja, da kaznuje hudobnega trinoga. Tu se je bilo izpolnilo, kar je prerokoval Jeremija: „Na visokem se je slišal glas plakanja in žalovanja.“[1]) Dobro je znano vsem, kako plakajo dobri stariši, ko jim umrje ljubo dete. Kako so se še-le te matere neutolažljivo jokale, ker so jim bili otročiči tako neusmiljeno pomorjeni! Prerok govori ravno tam nadalje: „Rahel objokuje svoje otroke, in se ne dá potolažiti.“ Seveda se niso dale potolažiti uboge žene, temveč so žalovale noč in dan.

Tako je bilo tedaj na povelje neusmiljenega kralja umorjenih mnogo nedolžnih otročičev.[2]) Pač strašen umor! V celi betlehemski okrajini ni bilo ne mesta, ne trga, ne vasi, da ne bi bili v njih pomorili otroke.

3. Premišljuj Kristusovo sočutje z nedolžnimi otročiči.

Med vsemi ni bilo človeka, kateremu bi se bili nedolžni otročiči smilili tako kakor Kristusu, nedolžnemu jagnjetu, zavoljo katerega so jih bili zaklali. O njem govori sv. Bonaventura tako: „On je bil v malih, zavoljo njega umorjenih otročičih, umorjen, in z vsakim preboden.“ Kolikor ran so namreč ubogi otročiči prejeli, toliko ran je čutil Jezus v svojem srcu. Vsak občutljiv človek trpi, ko vidi, da nedolžni zavoljo njega prenaša težave; toliko bolj je trpel Jezus, ki je bil kakor Bog pričujoč, ter je videl, da toliko ljubeznivih, ne-

[1]) Jer. 31, 15.

[2]) Akoravno so bili otroke pomorili ne samo v Betlehemu, ampak tudi v bližnjih vaseh, je vendar bilo število umorjenih menda le 50 do 70. To se dá posneti iz majhnega števila prebivavcev v teh krajih. *Pres.*

dolžnih otročičev trpi in umira za-nj. Saj ni bilo nikoli bolj usmiljenega človeka, kakor je bil Jezus Kristus; dà, vsi ljudje skupaj ne morejo biti tako usmiljeni, kakor je on. On je svojemu nebeškemu Očetu daroval vse njihovo trpljenje. Kakor pa je bil usmiljenega srca do teh nedolžnih otročičev, ravno tako usmiljen je do vsakega človeka, kateri zavoljo njega kaj trpi.

4. Premišljuj, kako so se nedolžni otročiči smilili Mariji.

Marija sama je rekla sv. Brigiti: „Žalost, ki sem jo čutila, ko sem slišala, da morijo nedolžne otročiče, in da Herod išče umoriti mojega Sina, ni bila najmanjša žalost.“ To se vé, da ta žalost ni bila majhna, ampak velika; zakaj ni bilo matere, da bi bila bolj obžalovala svoje dete, kakor je Marija žalovala zavoljo vseh teh otročičev. Zato vsak lahko sodi, kako je Marijo bolelo srce, ko je slišala, da je bilo toliko nedolžnih otročičev umorjenih zavoljo njenega sina. Čim večja pa je bila njena žalost na zemlji, tem večje je sedaj njeno veselje v nebesih, in ž njimi vred hvali in poveličuje Boga, da so tako dobili slavo in krono svetih mučenikov.

Molitev.

Hvaljen bodi Jezus Kristus v vseh svetih nedolžnih otročičih in od njih sedaj in vekomaj! Amen.

O najdobrotljivejši Jezus, čegar ime, čast in hvalo so sveti nedolžni otročiči in mučeniki ne z besedami, ampak s svojo smrtjo spoznali in poveličali; umôri, prosim te, in pokončaj v meni vse, kar je hudobno, pregrešno in tvojemu svetemu imenu nasprotno; zato da bom tvojo vero, ki jo z jezikom spoznavam, spoznal tudi z dobrim dejanjem, čednostmi in s pobožnim življenjem. Amen.

O vi sveti nedolžni otročiči, častitljivi spoznavavci in mučeniki Kristusovi, jaz se veselim vaše slave in blaženosti, in vas prosim po nedolžnem Jagnjetu božjem, za katerim hodite, da pokrijete s svojo nedolžnostjo mojo krivičnost, in nadomestite s svojimi zaslugami moje pomanjkanje, in opêrete s svojo krvjo grehe moje duše, in mi s svojo bridko smrtjo zadobite večno življenje. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

6. Božja previdnost skrbi za sv. Janeza Krstnika in božja pravica kaznuje Heroda.

»*Gospod je dobrotljiv in pravičen.*«
(Ps. 24, 8.)

1. Premišljuj dobrotljivo previdnost božjo za svetega otroka Janeza Krstnika.

Pri tej prigodbi je treba posebno hvaliti in častiti božjo skrb in previdnost za svoje ljubljence. Ali ni čudno, da je sv. Janez ušel nevarnosti, ko so vendar bili vsi otroci okoli Betlehema pomorjeni? Kakor sploh menijo, sv. Janez ni bil rojen v Hebronu, ampak v mestu Juda, ki je bilo blizu Betlehema; še dandanašnji kažejo hišo, v kateri se je ta svetnik rodil. Zato pač lahko verjamemo, da sv. Elizabeta ni marala za Herodov oklic, ter je doma ostala s svojim otrokom, ki je imel takrat poldrugo leto. Ko so pa Herodovi vojaki otroke neusmiljeno morili, in se je slišal jok in stok nesrečnih mater, se je sv. Elizabeta prestrašila, trepetaje zgrabila svojega otroka in ž njim bežala na goro, da bi se tam skrila. Ker pa ni našla nobene jame, pravijo da je zavpila: „O gora božja, odpri se in sprejmi mater in dete.“ In kakor pravijo, se je gora toliko odprla, kolikor je bilo treba, da se je s svojim otrokom skrila v neki skalnati votlini. V spomin tega čudeža so pozneje ondi sezidali cerkev na čast svetemu Janezu Krstniku; v tej je na levo roko globoka jama, v kateri se je bila Elizabeta skrila.

Ko so tedaj prišli Herodeževi služabniki, preiskali so vso hišo, pa niso nikjer našli ne otroka ne matere. Ko so to dali vedeti Herodu, je trinog neki ukazal, Zaharija vjeti in izpraševati, kje je njegov otrok. Ko pa Zaharija ni hotel in ni mogel povedati, ker menda sam ni vedel za-nj, zato pravijo, da je Herod ukazal peljati ga v templovo dvorišče, kjer je na sredi stal oltar, na katerem je bil Salomon pri templovem posvečevanju opravil veliko žgavno daritev, ker oltar v znotranjem templu ni mogel zadoščati vsem daritvam. Med tem oltarjem in med templom je neki Herod iz jeze in sovraštva do novorojenega Mesija pobožnega sv. Zaharija ukazal neusmiljeno umoriti. To hudobijo je pričala kri na templovih kamenih mnogo let. Ali Bog ni pustil tega hudobnega umora brez kazni, ker so njegovi morivci vsi pomrli nagle smrti. Tako je sveti mož svoje življenje dal za Mesija, in je umrl kot mučenik.

O sveti Zaharija, prosi za me, da bom po tvojem zgledu izpolnjeval božje zapovedi, za Jezusa Kristusa živel, bojeval se, trpel in umrl. Amen.

2. Premišljuj, kako je božje dete pobožnemu staremu Simeonu, ki ga je bil v templu vzel v svoje naročje, podelilo milost, da je sveto umrl.

Ob tem času namreč je umrl ta sveti mož nekaj iz želje, k Bogu priti, nekaj iz sočutja, ki ga je imel z Jezusom in Marijo, pa tudi z nedolžnimi otročiči. Od tistega časa namreč, ko je o Kristusu v templu prerokoval in ga očitno spoznal za Mesija, sovražili so ga judovski duhovniki in preganjali, ker so menili, da bi bila sramota za-nje imeti in sprejeti tako ubožno dete za svojega Mesija. Zato so ga tudi po smrti tiho, brez vse zunanje časti pokopali. Bog pa, čegar zvesti hlapec je bil, ga tem bolj časti, ker je imel Zveličarja sveta na svojem naročju in ga s svojimi ustmi poljubil.

O sveti Simeon, ti veliki služabnik in prijatelj božji, po tvoji srečni smrti te prosim: prosi za-me, da moja duša v svojih grehih ne pogine, temveč Boga vselej ljubi, raste v čednosti, se v božji milosti loči od tega sveta in pride gledat božje obličje. Amen.

3. Premišljuj, kako je božja pravica Heroda že časno kaznovala, in kako ga večno kaznuje.

Ko je hudobni Herod pobil že mnogo ljudi in nazadnje dal še nedolžne otročiče pomoriti, mu je Bog, ko je bil sedemdeset let star, poslal hudo bolezen, kakor si je bil zaslužil s svojimi hudobijami. Prvič je čutil veliko notranjo vročino, da se mu je skrčil ves drobek. Potem je čutil tako nenasitljivo lakoto, da ga ni mogla nasititi nobena jed. Njegov trebuh je bil poln tvorov, in smrad je prihajal od njega, da ni mogel nihče dolgo ostati pri njem. Noge so mu otekle, in trebuh je bil poln črvov. Ker je trpel tudi hude bolečine v vratu, tako da je komaj mogel dihati, zato so vsi mislili, da mora v kratkem umreti. Nazadnje ga je zgrabila bolezen tako, da ni mogel skoraj nobenega uda več premakniti.

Ko je videl, da ne odide več smrti, in je vedel, da se bodo Judje veselili njegove smrti, je ukazal najimenitnejšim izmed ljudstva, da morajo vsi priti k njemu, ako jim je življenje ljubo. Ko so vsi veljaki in prvaki judovskega ljudstva prišli k njemu, jih je ukazal vse zapreti. Potem je poklical k sebi svojo sestro in njenega moža in ju je prosil, naj dasta umoriti, kakor hitro on umrje, vso to gospodo, zato da bo judovsko ljudstvo žalovalo, ker bi se sicer veselili njegove smrti. Onadva sta mu obljubila to storiti, vendar pa, ko je Herod umrl, tega nista storila. Nato je rekel svojemu vnuku, ki je bil sam pri njem, naj mu poda nož, da si bo olupil jabolko; ko

pa je imel nož v roki, zabodel se je ž njim v srce, pa se ni mogel prebosti, ker ni imel več toliko moči. Otrok, ki je to videl, je začel vpiti; služabniki so prileteli zraven, in so nož potegnili iz rane. Nato je živel še pet dni, in ker je slišal, da se starejši sin veseli njegove bližnje smrti, ga je ukazal takoj umoriti. Nazadnje, ko je svoje kraljestvo bil razdelil med svoje tri sinove, ki so bili: Arhelaj, Herod in Filip, je umrl v obupu v sedem in tridesetem letu svojega kraljevanja.[1])

Tako nesrečna je bila smrt in strašna kazen neusmiljenega hudobneža, kateri zavoljo minljive časti, bogastva in nesramnosti, potem zato, ker je Kristusa preganjal in hotel umoriti in zavoljo veliko drugih grehov sedaj na vekomaj gori v peklu. Ti pa, o grešnik, môli:

Molitev.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, kralj vseh kraljev. Amen. O najdobrotljivejši Jezus, dodeli, da častilakomnost in napuh ne oslepi knezov in velike gospode, in da ošabnost in napuh tudi podložnikov ne pogubi. O ti veliki Bog in večni kralj, dodeli, da se pod tvojo mogočno roko ponižamo, se tvojih sodb bojimo, tvoje časne kazni in šibe radi sprejemamo, in se tako ognemo večni kazni. Amen.

7. Kristusovo življenje in dejanje v Egiptu.

»*Moje veselje je bivati s človeškimi otroci.*« (Preg. 8, 31.)

1. Premišljuj, kako se je božje dete v Egiptu do svojih starišev obnašalo.

Priprosta dela imajo posebno moč, da mičejo človeško srce za ljubezen Jezusovo, ako se tudi priprosto premišljujejo. Pomisli torej srčne radosti Marijine in Jožefove. Imela sta med Egipčani toliko trpljenja in rev, da jih ne bi bila lahko prestajala, ako ne bi ju bila krepčala Jezusova pričujočnost. Pa vse, kar sta trpela, se jima je zdelo lahko zavoljo božjega deteta, in njegova pričujočnost jima je sladila vso žalost. O tem je Marija enkrat govorila sv. Mehtildi, rekoč: „Kadar sem svoje dete imela v naročju, sem večkrat sklonila svojo

[1]) Dné 4. aprila meseca, v tretjem letu, ali nekaj črez osem in dvajset mesecev po Kristusovem rojstvu.

glavo na njegovo in prelivala toliko solz sladkosti in veselja, da sem njegovo sveto glavico in njegov obraz omočila s solzami ljubezni, ter sem pogostoma govorila: O ti zveličanje in veselje moje duše, moje božje dete!"

Premišljuj, o človek, kakšno je bilo to veselje, da je presveta Devica Marija prelila toliko solz radosti. O sladke solze ljubezni in veselja, dražje kakor vsi biseri! Kdo more prav umeti in izgovoriti tudi le tisočeri del Marijinih radosti? Mi vemo, da bolj ko ljubimo kako reč, več veselja nam dela njena posest. Ker je Marija svojega Sina, dejal bi skoraj, ljubila neskončno, oh kolika je bila njena radost, da je svoje preljubeznivo dete imela vedno pri sebi! Ker so nekateri svetniki v premišljevanju božjih reči čuli po cele noči, in večkrat bili zamaknjeni, kaj se je šele godilo Devici Mariji, ki je vse svetnike presegala v ljubezni in v spoznanju božjem, in je neskončnega Boga osebno in vidno imela pri sebi? O kako je bilo polno njeno srce, kako vsa radostna je bila njena duša! Samo Jezus in Marija vesta popolnoma, kake slasti sta uživali njuni srci, in kako sta se ljubila.

2. Premišljuj veliko veselje, ki ga je Jožef imel z božjim detetom.

Ker je Jezus videl, da Jožef zavoljo njega sedem let v Egiptu trpi toliko reve z največjo potrpežljivostjo, se mu je zelo smilil, in povračal mu je te reve in trude z obilno nebeško tolažbo. Kaj si je pač sveti očak mislil v svojem srcu, in kaj je občutil, kadar je s svojimi rokami objemal božje dete in pritiskal na svoje srce? O kaj je pač premišljeval, kadar ga je pestoval, ali sicer držal v naročju! Njegova duša je strmela, premišljevaje, da pestuje Stvarnika nebes in zemlje, kateri drži ves svet v svoji roki. Take misli so njegovo srce razgrevale tako, da so se mu udirale solze.

Ko sta Marija in Jožef sedela vkup, in sta imela med sabo Jezusa, sta večkrat govorila: „O kako srečna sva, da imava Emanuela, svojega Stvarnika in Zveličarja, noč in dan pri sebi! O koliko milost nama je izkazal Bog Oče, da nama je izročil v izrejo njega, katerega je On od vekomaj iz sebe rodil! O koliko tisoč ljudi je bilo na svetu, kateri bi bili imeli za največjo srečo, da bi bili samo enkrat videli Zveličarja sveta! In midva ga imava vedno pri sebi, noč in dan je vselej pri nama. Kako se moreva ljubemu Bogu dovolj zahvaliti za to veliko milost?"

3. Premišljuj veliko veselje Marijino in Jožefovo, ko je začel Jezušček govoriti in hoditi, ter izgovarjati imeni oče in mati.

Kako se stariši veselijo, ko začnejo njih ljubi otročiči govoriti in hoditi, vidimo vsak dan. In kako sta se šele veselila Marija in Jožef, ko sta prvič slišala Jezusa govoriti! Kaj si je pač mislil sveti Jožef, ko mu je Jezušček prvič rekel oče? Ali meniš, da se ni dokaj čudil, da ga njegov Gospod in Bog imenuje očeta? Morebiti si ni nikoli domišljeval, da ga bo to dete imenovalo tako, ker je bil pač njegov rednik, ne pa oče. Tudi Marijino srce je bilo svete ljubezni ranjeno, kadarkoli ji je Jezušček rekel mati. In bolj ko je otrok rastel in več ko je govoril, bolj je tudi rastlo njuno veselje, ki sta ga čutila ob njegovem govorjenju. Vse besede namreč, katere je otrok govoril, sta si globoko vtisnila v srce, ker sta vedela, da so božje besede, ali besede večnega življenja, ker jih je govorila Modrost božja. To je Marija Devica sama spoznala in razodela, ko je rekla: „On je z nama govoril besede polne tolažbe in v resnici božje besede."

4. Premišljuj zunanje vaje Jezusove in Marijine.

V tistem času je spletla mati božja, kakor pravijo, svojemu Sinu Jezusu volneno suknjico, katera je na njem in ž njim rastla, se ni nikoli raztrgala in nikoli je ni bilo treba prati.

Sv. Bonaventura premišljuje to tako-le: „Šivala je in prala Gospá celega svetá, ker je ljubila uboštvo. Ali pa misliš, da ni šla nikoli sama po hišah po sukno in predivo? Saj je bilo treba, da so jo sosedje poznali, zato da je od njih dobivala dela. Ko je pa Jezus dosegel peto leto, ali misliš, da ni on tudi namesto matere šel v hiše, in za mater donašal dela domu? Saj Marija ni imela ne hlapca ne dekle. Ali ne misliš, da je tudi storjena dela Jezus nosil po hišah, in plačilo za-nja tirjal in prejemal? Ali morda meniš, da se je mladi Jezus tega sramoval, ker je bil Sin Najvišjega? Gotovo ne, ker je bil ves ponižen in je zvesto in natanko opravil vse, kar mu je bilo rečeno. Ljudje so se čudili njegovi prijaznosti in njegovim pametnim besedam. Zgodilo se je menda tudi večkrat, da so nekatere pobožne žene z otrokom Jezusom dalje govorile, ker jim je toliko dopadel. Ker so videle, kako je ubožen, so mu dale tudi kak dar, ki ga je s pohlevno zahvalo sprejel in vesel prinesel svoji materi. Marija pa se je dokaj čudila temu, da se Jezus vede popolnoma tako kakor drugi otroci njegove starosti, in da toliko skriva svojo božjo naravo, kakor da bi bil navaden otrok."

„Kako pa, ako je kakšenkrat Jezušček delo prinesel in plačilo za-nj tirjal, in ga je kaka hudobna in jezična žena oštela ali brez plačila poslala domu? Tako se marsikaterikrat godi tujcem, da mo-

rajo trpeti zaničevanje; ali Jezus se ni ogibal zaničevanja in sramotenja, ker je zato prišel na svet, da bi trpel. Kaj pa, ako je kakšenkrat lačen prišel domu in mater prosil kruha, in mati mu ga ni mogla dati, ker ga sama ni imela? Ali ni to njeno srce polnilo z žalostjo? Potem ga je z besedami tolažila in si je od svojih ust odtrgala, da ga je mogla dati svojemu ljubeznivemu Jezusu."

„Te in enake reči moreš premišljevati o otroku Jezusu. Nikar ne misli, da se ti ne spodobi premišljevati takih pohlevnih reči; zakaj one nas budijo k pobožnosti, množijo našo ljubezen, oživljajo gorečnost za vse dobro, nas naganjajo k usmiljenju in storijo, da ljubimo ponižnost in uboštvo."

Te besede sv. Bonaventure premišljuj, pobožni kristjan, ter skazuj spodobno čast Jezusu v njegovi otročji dobi.

5. Premišljuj zunanja dela in telesne vaje Device Marije, katere je opravljala skrbno, ponižno in s svetim namenom.

Sv. Bonaventura pristavlja še naslednje besede, katere naj bi vsi posvetni ljudje prav dobro premišljevali. On govori tako-le: „Ali pa misliš, o človek, da je Marija šivala ali pletla nepotrebne in ničemerne reči? Nikakor; s takimi rečmi si dajejo opraviti tisti, kateri ne marajo, četudi dragi čas nepotrebno in nemarno zapravljajo. Akoravno je namreč živela v velikem uboštvu, in bi si s takim delom bila lahko mnogo zaslužila, vendar ni delala nič takega, kar bi bilo ničemernosti dajalo potuho. Dà, to je dokaj nevarna reč, posebno v teh časih. Ako hočeš vedeti, zakaj in kako je, pomisli, da se za ničemernosti trati čas, ki nam je dan zato, da Boga hvalimo in častimo. Ničemerne reči pa trajajo za-se mnogo časa, in to je slabo! Drugič so ničemerna dela tistim, ki jih opravljajo, vzrok prazne časti in prazne hvale. O, kolikokrat človek ogleduje take ničemerne reči; kolikokrat misli na-nje, tudi pri molitvi; zato se ž njimi hvali in tirja, da ga drugi hvalijo in spoštujejo. Tretjič, kdor take reči dela, daje tudi drugim priložnost k ošabnosti, ker so kakor olje za ogenj ošabnosti. Kakor namreč vsakdanje reči ohranijo ponižnost, tako ničemerne reči redijo ošabnost. Četrtič, take reči dušo premotijo, da se odvrne od Boga; kolikor bolj se namreč človek veseli ničemernosti, toliko manj misli na nebeške reči. Petič so take reči poželjivost oči. Res, take reči niso za drugo, kakor da ljudje svoje oči pasejo na njih; kolikorkrat pa človek kaj takega naredi, tolikokrat se udeleži tujih grehov. Šestič so ničemerne reči za mnoge vrv ali padec, ker se tisti, ki jih gledajo, ali jezijo, ali pa jih z ve-

seljem gledajo, ali jih poželijo imeti, ali krivo sodijo, ali mrmrajo, ali obrekujejo, ali pa jih take reči vabijo k nečistosti. Tudi zunanje lišpanje telesa ima svojo čudno moč črez človeško srce. Pomisli torej, kolikokrat človek Boga razžali s takimi ničemernimi rečmi; in tega je kriv tudi tisti, ki dela take reči. Ako bi tudi pobožen, ali pa bogat, ali imeniten človek od tebe tirjal, da mu imaš narediti kaj takega, ti mu nimaš v tem izpolniti njegove volje; zakaj h grehu se ne sme nobeden siliti. Kolikor bolj grešiš, ako sam iz proste volje kaj takega delaš, zato da te ljudje hvalijo! Ali vidiš, koliko slabega se rodi iz ničemernosti? Zato nimaš ničemernih oblek ne delati ne nositi."

To so besede sv. Bonaventure, iz katerih vsakdo lahko spozna, kakšen greh je, ako kdo namreč dela ničemerne, krasne reči, ali take obleke nosi. Ker pa dandanašnji skoraj vsi posvetni ljudje tako delajo, lahko spoznaš, v koliki dušni nevarnosti so, ker to delajo iz zgolj ničemernosti in radovoljno. Ako tudi ni vselej smrten greh, delati ali nositi ničemerno obleko, vendar ne moreš tajiti, da to ni vselej varno, in vsaj odpustljiv greh, kakor posnamemo iz besed sv. Bonaventure. Kdor pa tudi majhen greh premišljeno dela in se ga ne kesa, postavi se v veliko nevarnost smrtnega greha. Zato, pobožna duša, môli to-le:

Molitev.

Hvaljeni naj bodo Jezus, Marija in Jožef za njih presveto življenje v pregnanstvu vekomaj. Amen.

O najdobrotljivejši Gospod, po tvojem prijaznem obnašanju in po tvojih čednostih v otročji starosti te prosim: dodeli mi milost, da bo moje obnašanje bližnjega nagibalo k dobremu, k časti tvojega presvetega imena.

O moj presladki Jezus, po tvojih presvetih otročjih letih in po Marijini svetosti te prosim: dodeli mi milost, da se bom v resnici bal ne samo smrtnih, ampak tudi malih grehov, da se jih bom skrbno ogibal iz ljubezni, časti in strahu pred tvojim božjim veličastvom. Amen.

Dva in dvajseto poglavje.

Kristusovo življenje v Nazaretu.

1. Vrnitev iz Egipta.

»Vstani in vzemi dete in njego mater in pojdi na Izraelsko zemljo.«

(Mat. 2, 20.)

1. Premišljuj, zakaj so Jezus, Marija in Jožef želeli iz Egipta vrniti se v sojo domovino.

Jezus, Marija in Jožef so bili celih sedem let v Egiptu, in ta čas se jim je zdel silno dolg, posebno zato, ker so v deželi videli strašno malikovanje. Vsa egiptovska dežela je bila v največji temi malikovalstva; Egipčani namreč niso molili samo malikov, ampak tudi vole, mačke, pse, kače in vsakršne živali so častili po božje.

O sv. Pavlu pravi sv. pismo: „Ko je bil Pavel v Atenah, se je zavzel, ko je videl malikovanju udano mesto.“[1]) Ravno tako govori sv. pismo o pobožnem Lotu: „Pravični Lot je bil zelo stiskan od krivice hudobnikov in od njih nečistega življenja, ker je prebival pri njih, kateri so od dneva do dneva njegovo pravično dušo žalili s hudobnimi deli.“[2]) Ker je sv. Pavla in pravičnega Lota bolelo srce, ko sta videla, kako težko se Bog žali: kaj so šele celih sedem let v Egiptu trpele tri najsvetejše osebe, ki so neskončno bolj ljubile Boga kakor Pavel ali Lot! Oh, kako se jim je njih duh zavzel videti, da je vsa dežela tako popolnoma malikovalska! Kako so hudobni ljudje dan za dnevom s svojimi hudobnimi deli žalili njih pravične duše! Grdo malikovanje jim je delo tako hudo, da bi bili raje videli, da bi jim kdo z nožem prebodel srce, kakor da so morali vsak dan slišati in videti težko razžaljenje božje. Oh, kolikokrat je mladi Jezus vzdihnil k svojemu nebeškemu Očetu: „Vidim grešnike, in se mi studijo, ker ne držé tvojih besed.“[3])

Ves čas, ko so bili v Egiptu, niso slišali pri Egipčanih nič o pravi službi božji, nobene svete pesmi, nobene lepe molitvice, nič, kar bi bilo v čast božjo; videli pa so in slišali veliko Boga preklinjati, malikovanje, nesramnosti in krivice. Akoravno so Judje v Egiptu imeli tempel in so v njem darovali, vendar Bogu to ni bilo všeč, ker so si bili ta tempel postavili zoper božjo postavo, in božja služba v njem ni bila postavna. Ako tebi hudo dé, ko vidiš, da se v tvoji deželi godé krivice, kako je šele hudo delo Jezusu, Mariji in Jožefu, ko so vsak dan videli, da namesto Boga častijo in molijo

[1]) Dej. ap. 17, 16. — [2]) Pet. 2, 7. 8. — [3]) Ps. 118, 158.

hudobnega duha. To je bil največji križ, ki so ga trpeli; raje bi bili stokrat umrli, kakor da bi bili gledali to največjo krivico. O najsvetejši Bog, ti, ki neskončno sovražiš grehe, dodeli mi luč svoje svete milosti in svojo pomoč, da spoznam neizmerno hudobijo greha, ga sovražim in se ga varujem.

2. Premišljuj, kako je angel Gospodov sv. Jožefu prinesel veselo novico, da naj se z otrokom in njegovo materjo zopet vrne v Izraelsko deželo.

Ko so pomrli Herod in vsi, kateri so hoteli Mesija umoriti, „Glej, angel Gospodov se je Jožefu v spanju prikazal, rekoč: Vstani, vzemi dete in njegovo mater, in pojdi na izraelsko zemljo; zakaj pomrli so, kateri so detetu stregli po življenju.“[1]) Oj vesela novica! Jaz mislim, da se nobeden jetnik tako ne veseli, kadar mu oznanijo, da je izpuščen iz ječe, kakor se je razveselil sv. Jožef, ko je slišal angelove besede. Ker ga je namreč vedno bolelo, da morata toliko trpeti Jezus in Marija, ki ju je bolj ljubil kakor samega sebe, zato je pa tudi takoj vstal, kakor mu je bil angel ukazal, je pokleknil in s solzami v očeh nebeškemu Očetu dajal hvalo za dolgo zaželjeno odrešenje.

Kakor hitro je napočil dan, je angelovo povelje povedal Devici Mariji, ki je od srčnega veselja se zjokala s sv. Jožefom. Ravno tako se je deček Jezus radoval vesele novice, in vsi trije so pokleknili in zahvalili nebeškega Očeta: zaradi velikega veselja so skoraj pozabili na vse nadloge, ki so jih bili prestali, ter so govorili: „Pridite, radujmo se v Gospodu, in vriskajmo Bogu, svojemu Zveličarju. Prehitimo njegovo obličje z zahvalo in s psalmi mu vriskajmo.“[2])

3. Premišljuj, kako sta Marija in Jožef v Egiptu jemala slovo.

Ko sta oznanila svojim dobromislečim sosedom in znancem, da pojdeta na svoj dom, so se oni sicer veselili, žalostni pa so vendar bili, da izgubijo tako dobre ljudi; veliko njih namreč so ju radi imeli zavoljo njunih čednosti in prijaznosti. Posebno pa so ljubili mladega Jezusa, ker je bil tako ljubezniv otrok, katerega so bili vselej veseli, ko so ga videli. Zato so večkrat dohajali k Mariji in k Jožefu, in se ž njimi prijazno pogovarjali, da so ljubeznivega otroka mogli videti. Sploh se je govorilo, ko je bil kdo žalosten (kakor beremo v razodenju sv. Brigite): „Pojdite, gremo k Marijinemu sinu, da bomo potolaženi.“

Ko je bilo vse pripravljeno za odhod, prišlo je več mož in žen k Mariji in k Jožefu, da so ju spremili. Ko so dober kos poti bili šli ž njimi, se je sv. Jožef možem zahvalil za to čast in jih je prosil,

[1]) Mat. 2, 19. 20. — [2]) Ps. 94, 1. 2.

naj se vrnejo. Ravno tako Marija ženam. Sv. Bonaventura pravi, ko to premišljuje, da so nekateri izmed njih mladega Jezusa objeli in mu kaj podarili za pot. Tako so se prijazno ločili.

4. Premišljuj težavno pot Jezusovo, Marijino in Jožefovo na dom.

Pot proti domu je bila veliko težavnejša kakor pred sedmimi leti, ko so potovali v Egipt. Ko so namreč šli v Egipt, je otrok bil star le sedem tednov, in tedaj sta ga lahko nosila; sedaj pa je bil deček okoli osmih let, pretežek, da bi ga bila mogla nositi, za hojo pa preslab.

Kako so tedaj storili to pot? Poslušaj, kaj je Marija neki pobožni duši o tem razodela: „V Egipt potujoč sem sedela na osličku; ali ta osliček je bil poginil v Egiptu. Iz Egipta nazaj na dom smo hodili peš z veliko težavo, ker je bila pot dolga in dokaj težavna. Posebno veliko je trpel deček Jezus. Jezus pa ni bil bos, temveč je imel sandale ali opanke na nogah.“

Zdi se mi, kakor bi videl ubogega dečka Jezusa s paličico v roki, ko stopa poleg Marije in Jožefa, in ki ga sedaj vodi Marija, sedaj sv. Jožef za roko, sedaj pa ga obadva držita za roke. Komaj je hodil pol ure, pa se je vsedel počivat, in ko se je malo odpočil, je zopet dalje šel ž njima. Hodili so le malo ur na dan, in prav počasi so hodili, in so bili vsak večer tako trudni, da so se morali smiliti vsem, ki so jih videli. Po noči jim je bilo pod milim nebom prenočevati; ognja ali vode niso dobivali, samo smrdečo vodo so nahajali v globokih dolinah. Treba jim je bilo na pesku si pomagati, kakor je bilo ravno mogoče; živeža niso imeli drugega, kakor kar so bili s sabo vzeli na pot.

Marija in Jožef se nista zmenila za-se, bila sta zadovoljna z vsem, le to ju je bolelo, da mora dete Jezus trpeti toliko lakote, žeje, vročine in mraza. Kadar sta tedaj kakšenkrat Marija in Jožef vzdihnila zavoljo tolike reve, ki jo je prestajal Jezus, tolažil ju je ljubi Jezus sam, rekoč: Ljubi moji stariši, ne žalujte zavoljo mene. Meni to ni nič težavno, ker vse to iz srca rad trpim na čast nebeškega Očeta in v zveličanje ljudi. Ali vidva se mi smilita, da morata zavoljo mene toliko trpeti. Toda moj nebeški Oče vama bo vse obilno povrnil. Tako so se tolažili med seboj; tako so po dolgi poti s pomočjo svetih angelov prišli v Gazo, ki je v judovski deželi, in se tega veselili.

5. Premišljuj, kako je sv. Jožef na božje povelje šel v Nazaret in je začel tam prebivati z Jezusom in Marijo.

Ko je bil Jožef prišel v judovsko deželo, je slišal, da Arhelaj, sin Herodov, gospoduje na Judovskem in Samarijanskem, in da je

že začel svojega očeta posnemati v hudobijah. Zato se je zelo prestrašil in je ljubega Boga prosil, da bi mu naznanil, kam naj se obrne. Tu se mu je zopet v spanju prikazal angel in mu rekel, naj gre v Nazaret na Galilejskem. Jožef se vesel poda po drugi poti na Galilejsko. Tam je vladal Herod, starega Heroda sin, ki je bil bolji kakor njegov brat Arhelaj.

Tako so prišle najsvetejše osebe po sedemletnem pregnanstvu zopet v judovsko deželo, in so ji zopet prinesle božji blagoslov, ki je bil z njihovim odhodom izginil iz dežele.

Oh, kdo more izreči, koliko je bilo njihovo veselje! Prišli so tudi vsi prijatelji Marijini in Jožefovi, in so jih pozdravili in se srčno veselili njih srečnega prihoda. Z vsemi temi vesêli se tudi ti, pobožna duša, ter reci:

Molitev.

Hvaljeni naj bodo Jezus, Marija in Jožef vekomaj! Amen.

1. O vé najsvetejše osebe, Jezus, Marija in Jožef, zavoljo vaše vesele vrnitve iz Egipta vas prosim: peljite me iz te doline vednih solz, iz tega spačenega sveta, iz tega Egipta v obljubljeno in veselja polno deželo, v nebesa, da vas bom tamkaj popolnoma ljubil in vedno častil. Amen.

2. O radostna Mati in Devica Marija, po vseh tvojih svetih radostih in veselju te prosim, izprosi nam revnim od Očeta vse tolažbe pomoč, tolažbo in veselje, da se bomo časno in večno veselili v Bogu. Amen.

2. Kristusovo življenje v Nazaretu od osmega do dvanajstega leta njegove dobe.

»Dete pa je rastlo, in močno prihajalo, polno modrosti, in božja milost je bila v njem.« (Luk. 2, 40.)

1. Premišljuj veliko potrpežljivost in ponižnost Jezusovo, Marijino in Jožefovo v njihovem velikem uboštvu.

Kdor prav dobro premisli ponižno in ubožno življenje Jezusovo in Marijino, ako je premožen, ne bo več svojega srca vezal na posvetno blago; ako je pa ubožec, ne bo žalosten svojega uboštva. Otroke kraljev in knezov, kakor vemo, in kakor je spodobno, iz-

rejajo po njihovem stanu. Ali pa ni bil Kristus več kakor jeruzalemski kralj, več kakor nazareški knez? Ali ni bila Marija iz kraljeve rodovine Davidove in prava kraljica vseh angelov in vseh svetnikov? Kje pa je postrežba in hiša, ki se spodobi njenemu stanu? Kje je njena palača in nje dvorjanstvo?

Nje kraljevsko poslopje je bila uboga, revna kmetiška hiša, za en lučaj proč od hišice, v kateri je bil Kristus spočet; ta hiša stoji menda še dandanašnji, in ji pravijo hiša sv. Jožefa. V tej hiši so živeli v največjem uboštvu in ponižnosti, brez hlapca in dekle, brez denarja in premoženja. Nebeška kraljica, kateri so angeli stregli z veseljem, je bila tukaj tudi za deklo in je sama opravljala vsa, tudi najnižja dela. Sin najvišjega Boga, kateremu sta solnce in luna podložna, je bil, da tako rečem, za hlapca pri hiši in je povsod pomagal pri delu.

2. Premišljuj Kristusovo pokorščino.

Sv. Bonaventura pravi: „Ker je Kristus prišel na svet, ne da bi se mu streglo, ampak da bi služil," zato je zvesto pri delu pomagal svoji materi; navadno je pogrinjal mizo, čistil sobo in opravljal druga taka dela. Ko je bil sv. Jožef pri svojem delu, je Jezus večkrat šel tja, da je pobiral treske in odletke in jih nosil domu. Ko je doma manjkalo vode, vzel je vrč in je šel k vodnjaku po vode. Ta vodnjak stoji še dandanašnji, in kristjani in neverniki mu pravijo Jezusov vodnjak.

Pomisli, kaj si je Devica Marija mislila, ko je prvokrat videla Jezusa iti po vode. Jaz bi dejal, da je pokleknila pred njim in mu s solzami v očeh govorila: ‚O ljubo moje dete, za božjo voljo te prosim, ne delaj mi tega; akoravno si moj Sin, pa si tudi moj Bog in Gospod. Zato se ne spodobi, da mi moj Bog služi, in če to pripustim, bojim se grešiti. Ne stori mi torej več tega, da me ne žališ. Jaz ti hočem iz srca rada streči v vseh rečeh, kakor spoznam, da je moja dolžnost, tebi na vso moč služiti, ki si moj Bog in moj Gospod.' — Kaj je pa neki Kristus odgovoril na to? Mislim, da ji je odgovoril to, kar je pozneje odgovoril Janezu Krstniku: „Pustite, mati, za sedaj; zakaj tako se nam spodobi, izpolniti vso pravico."[1] In pa: „Jaz nisem prišel, da bi se mi streglo, temveč da bi stregel."[2] Hotel je reči: Jaz hočem otrokom s svojim vzgledom pokazati, kako imajo svojim starišem streči in jih ubogati. O velika ponižnost mojega Boga; kdo bi se sramoval nizkih opravil, ker se jih še Bog sam ni sramoval?

Kristus je ubogal hitro in voljno; ta ljubeznivi otrok je bil tako pripraven streči, da ni čakal, da se mu je reklo, kaj ima storiti, tem-

[1]) Mat. 3, 15. — [2]) Mat. 20, 28.

več, kar je videl ali spoznal, da bo starišem všeč, je storil sam od sebe. Marija in Jožef sta se sicer varovala, zavoljo spoštovanja do njega, da mu nista ničesar ukazala; če se je pa vendar kakšenkrat to zgodilo, je ponižni Jezus imel za posebno milost, da more svojim starišem biti pokoren in jim streči. Kadar je Jezus sv. Jožefu v čem postregel, udrle so se sv. Jožefu večkrat solze, in si je sam pri sebi mislil: Ali mi ima streči moj Bog in moj Gospod? In jaz to dopuščam? — Akoravno je namreč sv. Jožef Jezusa ljubil bolj, kakor more oče ljubiti svojega otroka, vendar ga je tudi spoštoval, kakor se je spodobilo Sinu božjemu. O njem se je tako posebno izpolnilo prerokovanje: „Na koga se bom ozrl, če ne na ubožčeka in na potrtega v v duhu, ki se trese pred mojimi besedami?“[1])

3. Premišljuj, kako prijazno je Jezus ravnal s svojo materjo.

Akoravno Bog in največja modrost, se je Jezus vpričo ljudi vendar vedel tako kakor drugi otroci njegove starosti; samo v tem se je ločil od navadnih otrok, da kakor je bil najlepši deček, kar se tiče telesa, ravno tako je bil bolj pameten kakor drugi otroci. Zato so njegovi stariši pazili na vse, kar je delal ali govoril, in se dan za dnevom bolj čudili njegovi visoki modrosti, prijaznosti in ljubeznivosti. Njegov glas in govor je bil tako ljub in prijazen, da so vse njegove besede starišem globoko segale v srce. Njegovo vedenje ali obnašanje je bilo tako lepo in ljubeznivo, da so bili vselej veseli, ko so bili ž njim. Njegova telesna postava je bila tako lepa in prijetna, da se ga niso mogli dosti nagledati. Z eno besedo: Naj je hodil ali stal, naj je jedel ali pil, naj je spal ali čul, naj je karkoli delal, vse je delal tako spodobno, tako lepo, da so se mu vsi čudili in govorili, da niso še nikoli videli takega otroka. To je hotela Mati božja sveti Brigiti reči, ko ji je govorila te-le besede: „Svetujem ti, da nič drugega ne ljubiš kakor mojega Sina. On je namreč tako lep, da je lepota vseh bitij in svetloba sama proti njemu le senca.“

Ker je bil tedaj Jezus v vsem svojem dejanju in nehanju tako prijazen, da je k čednosti nagibal vse, kateri so ga videli, zato ni bilo nobeno čudo, da sta Marija in Jožef tako sveto živela, saj sta imela vsaki dan pred očmi ogledalo, dà, solnce in učenika vse svetosti, kateri ju je vnemal k vsi ponižnosti in k ljubezni božji. Ko ju je ljubeznivi otrok tako prijazno pogledal, jima je ta pogled prešinil dušo. Ko ju je Jezus le po imenu klical, jima je bila ta beseda prijeten glas v ušesih. Zakaj „njegova beseda je bila sladka,“[2]) in „med in mleko je bilo pod njegovim jezikom.“[3]) O, kolikokrat sta z ve-

[1]) Iz. 66, 2. — [2]) Vis. pes. 4, 3. — [3]) Vis. Pes. 4, 11.

seljem objemala ljubega dečka! Posnemaj ju tudi ti in ljubi preljubeznivega Jezusa!

4. Premišljuj obnašanje Jezusovo do svojih prijateljev in sosedov.

Srečni so bili sosedje teh najsvetejših treh oseb. Gotovo so Jezusovi prijatelji mnogokrat prišli k njemu in se prijazno pogovarjali ž njim. V razodenju sv. Mehtilde beremo to-le: Ko je svetnica pri sebi premišljevala, ali se je Kristus po svoji vrnitvi iz Egipta se kaj pečal tudi s svojimi prijatelji, jej je on odgovoril: „Zakaj pravi evangelij: »Iskali so ga med njegovimi prijatelji in znanci?« Zato, ker sem včasih bil pri njih. Ali zakaj meniš, da je Janez Evangelist, ko sem ga poklical, koj šel za mano, kakor ravno zato, ker mu je dopadlo moje življenje in obnašanje, ki ga je večkrat videl. Zato je bilo lahko pregovoriti ga, da je hodil za mano.“ Iz teh besed vidimo, da so ga prijatelji večkrat obiskavali, posebno pa Salome in Marija Kleofova s svojimi otroci. Salome je bila omožena s Zebedejem, kateremu je bila porodila dvoje sinov, sv. Jakoba namreč in sv. Janeza Evangelista. Prebivali so v trgu Safa, eno uro od Nazareta proti jugozapadu. Marija Kleofova je stanovala v Nazaretu in je imela za moža Kleofa, brata sv. Jožefa, kateremu je bila porodila četvero otrok, namreč sv. Jakoba manjšega, sv. Simeona, sv. Juda in sv. Jožefa pravičnega.

Tedaj pomisli, kako so se ti stričniki v svojih otročjih letih med sabo imeli radi, med katerimi so bili eni nekaj starejši, drugi nekaj mlajši kakor Jezus; saj so bili vsi otroci svetih starišev in pobožno izrejeni. Med vsemi pa je imel sv. Janez Evangelist, ki je bil eno leto mlajši kakor Jezus, največje veselje s Kristusom. Ta je bil učenec, katerega je Jezus ljubil; in ta ljubezen se je bila začela že v otročjih letih. O, kako sveto so se ti otroci pogovarjali med seboj! O kako so Jezusove besede vnemale ogenj božje ljubezni v srcu teh malih!

Ali ne samo otroci s svojimi stariši, temveč tudi skoraj vsi prebivalci mesta Nazaret so želeli Kristusa videti in ž njim govoriti, ker so vselej čutili posebno tolažbo in veselje, kadar so ga videli. Poslušaj le, kaj je o tem Mati božja govorila sv. Brigiti: „Moj Sin je bil tako lep, da je v svojem srcu občutil veselje vsak, kdor ga je videl. Zato so navadno Judje govorili med seboj: pojdimo, da bomo videli Marijinega sina, in da se razveselimo. Akoravno niso vedeli, da je Sin božji, vendar so čutili veliko radost, kadar so ga videli.“ Koliko srčnega veselja so Nazarečani okusili zavoljo Kristusove pričujočnosti! Gotovo so večkrat, ko je Jezus šel skozi

mesto, ljudje pogledovali skozi duri in okna, da so ga videli, kakor so nekdaj Egipčani željno gledali Jožefa.[1])

Obudi tudi ti, pobožna duša, željo, da bi mogla enkrat videti Jezusa, in moli:

Molitev.

Hvaljena bodi Jezusova ponižnost in lepota vekomaj! Amen.

O Jezus, najponižnejši in najlepši med človeškimi otroci, moje srce se vname, in moja duša se razveseli, ko pomislim tvojo lepoto in prijetnost. O najljubeznivejši Jezus, tvoji lepoti se čudijo solnce in luna, zmagoslavna cerkev v nebesih in vojskujoča cerkev na zemlji; kako ljubezniv si pač še le v nebesih! Ko je bil tvoj umrljivi život tako lep, o kako lep in slaven mora biti še le tvoj častitljivi život v nebesih! O najlepši Jezus, tebe in tvojo zveličavno obličje želim gledati. Zato hočem zavoljo tebe zaničevati vso posvetne lepoto in svoje oči za njo zapirati. Tebe pa, o najprijaznejši in najljubeznivejši Jezus, hočem srčno ljubiti, po tebi vzdihovati in hrepeneti; v vsaki žalosti hočem z Nazarečani govoriti: „Tje hočem iti in videti Marijinega sina," da se potolažim in da se zveličam. Amen.

O najljubeznivejši Jezus, ti tolažba in zveličanje moje duše! Tebe ljubim in želim te na vekomaj ljubiti; ker si jasnejši kakor zvezde, lepši kakor luna, svetlejši kakor solnce, ljubeznivejši kakor jutranja zarija, prijetnejši kakor cvetlice, dražji kakor drago kamenje, lepše dišeč kakor balzam, sladkejši kakor grozdje, boljši kakor rajska jabolka, in prijaznejši kakor angeli. Če imam tebe, imam vse, česar si morem želeti; če si ti moj, imam vse dobrote. Oh, žal mi je, da te nisem poprej spoznal, in da sem tako pozno začel te ljubiti. Sedaj pa hočem nadomestiti, kar sem zamudil, in hočem prav zares začeti te ljubiti. Dodeli mi, prosim te, da te bom ljubil vedno bolj. Amen.

[1]) I. Mojz. 49, 22.

Tri in dvajseto poglavje.

Dvanajstletni Jezus v templu.

1. Dvanajstletni Jezus gre v Jeruzalem in se izgubi.

»*Mladenič Jezus je ostal v Jeruzalemu.*«
(Luk. 2, 43.)

1. Premišljuj, kako so Jezus, Marija in Jožef vsako leto šli v Jeruzalem.

Bog je v starem zakonu vsem moškim zapovedal, da imajo trikrat v letu priti pred Gospodovo obličje in prinesti kak dar, namreč o veliki noči, o binkoštih in konec leta ob prazniku šotorov.[1]) Ti prazniki so trajali po sedem dni, prvi in sedmi dan sta bila zapovedana praznika, drugi dnevi ne. Vendar pa je bila vsak dan božja služba, in so brali in razkladali en del Mojzesove postave, in vsi so morali biti navzočni. Ženam pa in otrokom ni bilo nič zapovedano; vendar pa je hodila Mati božja vsako leto s sv. Jožefom v Jeruzalem, kakor pravi sv. Luka: „Njegovi stariši so vsako leto o velikonočnem prazniku hodili v Jeruzalem.“[2]) Ker sta tedaj šla Jožef in Marija, jemala sta tudi Jezusa s seboj. Devici Mariji je bilo namreč nemogoče, tako dolgo biti ločeni od edinega, najljubšega Sina. Presveti deček Jezus tudi ni hotel ostati doma, ko je videl, da gre toliko tisoč ljudi v Jeruzalem častit nebeškega Očeta. Zato moremo skoraj za gotovo verovati, da je Jezus od svojega osmega leta do svojega zadnjega leta vsako leto enkrat, ali celo trikrat prišel v Jeruzalem zato, da je nas podučil, da imamo tudi mi radi obiskovati svete kraje, in da se nimamo bati nobenih težav.

Pomisli le, kako je bilo to romanje mlademu Jezusu težavno, in koliko je pri tem prestal. Od Nazareta do Jeruzalema je tri dni ali trideset ur hodá in marsikatera gora je na poti, črez katero je treba iti.

Akoravno so drugi romarji v celih trumah vkup hodili, vendar je verjetno, da so Jezus, Marija in Jožef skoraj vselej bili sami na poti, nekaj, da jih ni nobeden motil v molitvi, nekaj tudi, ker so hodili nekoliko bolj počasi, zato da se ni mali Jezus odveč utrudil. Zato se tudi lahko verjame, da so šli vselej en dan prej kakor drugi, da so ložeje polagoma hodili. Kdo nam more pa povedati, kako se je obnašal Jezus na poti in potem v jeruzalemskem templu? Kakor nam je hotel namreč s svojim romanjem do Jeruzalema pokazati, kako imamo slušati in biti Bogu pokorni, ravno tako je nas hotel

[1]) II. Mojz. 23, 17. — [2]) Luk. 2, 41.

v templu učiti, kako se imamo v cerkvi vesti. Sveti mladenič se je celo pot vedel pobožno, večkrat svoje oči povzdignil proti nebu, in se vedno obnašal tako, da so se mu vsi čudili. V templu pa je klečal tako tiho, mirno, spoštljivo in pobožno, da je vse pričujoče vnemal k pobožnosti. Tu se more tudi reči, kar je sv. Luka pisal o njem: „Jezus je rastel v modrosti in v starosti in v milosti pri Bogu in pri ljudeh.“[1]) Vsi ljudje, kateri so videli, kako lepo in pobožno se obnaša mladenič Jezus, so ga imeli radi in si prizadevali posnemati ga.

2. Premišljuj, kako in zakaj se je božji mladenič od svojih starišev ločil, da se je izgubil.

Evangelist piše: „Ko so dnevi pretekli, in so šli nazaj, ostal je mladenič Jezus v Jeruzalemu in njegovi stariši tega niso vedeli. Menili so pa, da je med tovariši.“[2]) Ko so se namreč romarji vračali proti domu, je Marija menila, da je Jezus z Jožefom pri moških; Jožef pa je mislil, da je pri ženah z Marijo svojo materjo. Ali Jezus se je skrivši ločil od družbe in je šel nazaj v Jeruzalem. O moj Jezus, kako ti je bilo mogoče, da si svoji ljubeznivi materi napravil tako žalost, saj si pač vedel, da bo zavoljo tebe žalovala do smrti? Oh, kako si mogel to storiti? Toda vedi, ljubi moj kristjan, da je Jezus tukaj delal kot Bog; kot človek bi bil raje šel s svojimi stariši. Saj njemu je bilo to bolj težko kakor njegovi materi. Ker pa je bil njegov nebeški Oče njemu in nji od vekomaj odločil ta križ na božjo čast in nam v nauk in poduk, zato je Jezus bil pokoren svojemu Očetu, kakor sam pravi: „Ali ne vesta, da moram biti v tem, kar je mojega Očeta?“[3]) to je: Ali ne vesta, da moram storiti, kar je volja mojega Očeta? Jezus se je tedaj zoper svojo lastno voljo ločil od nje, katero je ljubil bolj kakor ves svet.

Zato je šel žalosten v mesto. Njegova mati pa in sv. Jožef sta tisti dan prišla do trga, ki so mu pravili Mahmas, štiri ure od Jeruzalema, na visoki gori, kjer so Galilejci navadno ostajali prvo noč. Ondi so pozneje sezidali lepo cerkev s tremi kapelami na čast Jezusu, Mariji in Jožefu, kamor so romarji pogostoma hodili.[4])

Ko sta torej Marija in Jožef zvečer prišla v Mahmas in Jezusa ni bilo ne pri nji, ne pri njem ali pri prijateljih: oh žalost, kdo more popisati, kaj je Marija tu trpela? Moči so jo popustile, tresla se je, in srce jej je pokalo. Gotovo bi bila ondi na mestu umrla, ako ne bi je bil Bog vzdržal. Omedlela je in vsa v obraz obledela.

Ko se je zopet zavedla, je bila njena prva beseda: ‚O moj Jezus, dete moje, o Jezus, moj Sin, kam si izginil? Oh, zakaj nisem bolje

[1]) Luk. 2, 52. — [2]) Luk. 2, 43. 44. — [3]) Luk. 2, 49. — [4]) Ta trg, nekdaj Mahmas, pozneje Muhmas imenovan, je sedaj ves podrt.

gledala na-te? Gotovo so te zgrabili tvoji sovražniki, da te ubijejo! Oh, kje te bom iskala?' Take in enake besede je Marija plakaje govorila, tako da so se vsi njeni prijatelji ž njo vred jokali. Žalostni sv. Jožef bi jo rad tolažil, ali on se je sam bolj jokal kakor vsi drugi; saj ga je bolelo srce, ko je videl Marijo v toliki žalosti; in izguba božjega Sina mu je ravno tako trgala srce, kakor Mariji.

3. Premišljuj, kako sta Marija in Jožef izgubljenega Jezusa iskala med prijatelji in znanci.

To žalostno iskanje popisuje visoka pesem Salomonova tako-le: „Po noči sem iskala njega, ki ga ljubi moja duša; iskala sem ga, pa ga nisem našla. Vstala bom in obhodila mesto, po ulicah in cestah bom iskala njega, ki ga moja duša ljubi; iskala sem ga, pa ga nisem našla. Našli so me čuvaji, ki varujejo mesto: Ste ga li videli, ki ga ljubi moja duša?“[1]) Tako se je godilo Materi božji, ko je iskala svojega otroka, kakor bogaboječi nevesti, ko išče svojega ljubljenega ženina. Vstala je, obhodila je vse ulice tistega kraja, da bi našla njega, katerega je ljubila njena duša; iskala ga je, pa našla ga ni. Šla je k svojim prijateljem, vprašala z žalostnim glasom vsa objokana: Ali ste videli, ljubi prijatelji, mojega Sina? Oh, ali mi ne veste povedati, kam je prišel? Toda prijatelji jej niso vedeli nič povedati. Zato so žalovali z Marijo in se ž njo jokali.

Ko je prišla noč in se ni več spodobilo, da bi bila Marija hodila od hiše do hiše popraševat po Jezusu, je šla s sv. Jožefom v ubogo hišico, kjer sta bila sama. Tukaj je še le začela plakati in se jokati. Ona ni mogla jesti, ni mogla piti, ni mogla počivati, ni mogla spati. Od tiste noči, ko je bila Jezusa porodila, ni še nikoli imela tako žalostne noči; ta noč je bila najbolj grenka, najbolj bridka, kar jih je bila še doživela. Res, da je bila s svojim otrokom pretrpela že marsikatero žalost in silo, vendar pa je imela pri sebi Jezusa, in ta njegova pričujočnost jo je vselej tolažila. Sedaj pa, ko je bil izgubljen njen preljubeznivi otrok, ji je bil zopern ves svet; nobena reč je ni mogla utolažiti.

Šla je tedaj sama v stanico, pokleknila, sklenila svoje roke in jih vzdignila proti nebu, ter se je začela bridko jokati in Bogu tožiti svojo žalost: ‚O nebeški Oče, kam se mi je, ubogi žalostni materi, obrniti? Sram me je, vzdigniti svoje oči pred teboj, ker sem tvojega edinorojenega Sina, katerega si izročil mojemu varstvu, tako nemarno izgubila. Oh, morebiti nisem storila vsega, kar mora storiti skrbna mati, katera noč in dan skrbi za svoje dete, da se mu nič žalega ne zgodi. Oh, morda je zavoljo moje nemarnosti moj otrok prišel v

[1]) Vis. pes. 3, 1—3.

pesti svojih sovražnikov, kateri so ga že enkrat hoteli ubiti! Oh, morebiti že več ne živi! O najdobrotljivejši Oče, tebi priporočam svojega ubogega otroka; skrbi ti za-nj, in obvaruj ga pred njegovimi sovražniki, ako je še živ.'

Potem je molila k svojemu božjemu Sinu, in je govorila: ‚O moj Sin Jezus, kje si? O Jezus, moj Sin, kdo te je meni vzel? Ali sem te morebiti v čem razžalila, da si šel proč od mene? Ali ti nisem stregla tako, kakor zahteva tvoje božje veličastvo? Oh, odpusti mi mojo nemarnost; v prihodnje ti hočem na vso moč streči. O moj Sin Jezus, o Jezus, moj Sin! Kam naj grem te iskat? O ljubček mojega srca, kako sem te pač mogla pustiti od sebe? O Jezus, ti življenje moje duše, pokaži mi zopet svoje obličje, da oživim; oh, razveseli moje žalostno srce s svojo pričujočnostjo, da ne umrjem in ne skoprnim žalosti in reve.

Te in enake besede je govorila žalostna Mati plakaje celo noč. Ravno tako tudi pobožni Jožef, ki ni mogel velike žalosti celo noč zatisniti očesa. On je mislil, da je on sam kriv te izgube, ker je Bog njemu izročil otroka in njegovo mater. Zato, mislil si je, bi bil moral imeti večjo skrb, da ne bi se bil otrok izgubil. Zato se je pred Bogom spoznal krivega in je občutil tako srčno žalost, kakor da bi bil storil največji greh. Tako sta tedaj oba celo noč plakala in žalovala. Imej tudi ti sočutje ž njima, in moli:

Molitev.

O Marija, ti žalostna Mati, jaz te spominjam velike žalosti, ki jo je čutilo tvoje srce, ko si bila Jezusa izgubila, in si ga tri dni v neizrečeni žalosti iskala; po tej srčni tvoji žalosti te prosim, izprosi mi pravo žalost zavoljo mojih grehov, da bom z dobro spovedjo in stanovitno pokoro Jezusa neprestano iskal, in enkrat tam v templu večne slave tudi našel. Amen.

Hvaljen in ljubljen bodi Jezus, najljubeznivejši ženin vseh vernih src. Amen.

O sveti Jožef, jaz te spominjam tiste velike žalosti, katere je bilo polno tvoje srce, ko si izgubljenega Jezusa tri dni iskal v neizrečeni žalosti; po tej tvoji srčni žalosti te prosim, zadobi mi od Boga pomoč in milost, da bo moje srce žalovalo, iskalo in našlo; žalovalo, ker sem

s svojimi grehi izgubil Jezusa; iskalo ga s srčno žalostjo in resnično pokoro; in nazadnje ga našlo v njegovi slavi in v njegovem veličastvu. Amen.

2. Marija išče izgubljenega Jezusa.

»*Vrnili so se v Jeruzalem in so ga iskali.*« (Luk. 2, 45.)

1. Premišljuj, kako skrbno je žalostna Mati iskala Jezusa. Potem, ko sta Jožef in Marija prvo noč prebila v največji žalosti, sta se zjutraj, ko je napočil dan, takoj vzdignila in sta pri vseh drugih romarjih popraševala po izgubljenem otroku. Vsem romarjem sta se iz srca smilila; ali nobeden jima ni mogel in ni vedel nič povedati o Jezusu. Tu je Marija začela vnovič tako žalovati, da ji bo umreti prevelike žalosti.

Ker ni bilo nikjer sledu po izgubljenem Sinu, ni ostajalo nič drugega, kakor da sta se vrnila proti Jeruzalemu. Med Jeruzalemom in Mahmasom ni bilo nobene vasi, marveč same gore in doline. Konec doline je visoka gora, vrh katere se že zagleda mesto Jeruzalem, kakor da bi ležalo nizko doli med gorami. S te gore se pride zopet v drugo dolino, in kmalu potem na drugo goro, s katere se vidi že celo mesto Jeruzalem. S te gore je pot strma, in naposled vede med zidovi in med vrtovi do Jeruzalema.

Pomisli, kaj je Marija delala celo to dolgo pot. Poslušaj, kako popisuje visoka pesem to iskanje: „Iskala sem ga, pa ga nisem našla; klicala sem ga, pa mi ni odgovoril. Zarotim vas, hčere jeruzalemske, ako najdete mojega ljubega, povejte mu, da ljubezni omedljujem. Kakšen je tvoj ljubi izmed ljubih, da nas tako zarotuješ? Moj ljubi je bel in rdeč, izbran izmed tisočev. Tak je moj ljubi, hčere jeruzalemske! Kam je šel tvoj ljubi, o prelepa med ženami? Kam se je obrnil tvoj ljubi? Me ga bomo s teboj iskale.“[1]) Ali ni to, kakor da bi bilo popisamo Marijino iskanje, ko je bila izgubila Jezusa? Marija pravi: Iskala sem ga, pa ga nisem našla. Klicala sem ga, in mi ni odgovoril. Žalostna Mati je s sv. Jožefom tekala in preiskovala vsak grm, vsako mejo, po celi poti, po gorah in po dolinah; klicala ga je, katerega je njena duša ljubila, pa vse zastonj, ona ga ni našla. Klicala je na ves glas: Oj Jezus, ali Jezus je ni slišal, se ji ni oglasil.

Uči se, pobožna duša, ki Boga ljubiš, uči se od Marije Jezusa čislati, Jezusa iskati; ako si s kakim smrtnim grehom izgubila Jezusa, ne odjenjaj ga iskati.

[1]) Vis. pes. 5, 6—17.

2. Premišljuj, da je velika Marijina žalost izhajala iz njene velike ljubezni do Jezusa.

Ljubi stariši, ki imate morebiti enega samega otroka, ki ga srčno ljubite, oh, kako bi vam bilo pri srcu, ako bi ga izgubili? Žalostni bi bili, da bi vam pokalo srce; neprenehoma bi se jokali. Primerjajte pa svojega otroka z Marijinim otrokom; svojo ljubezen z Marijino ljubeznijo; svojo izgubo z Marijino izgubo; našli boste, da se vaša žalost kar primerjati ne dá z Marijino žalostjo. Zato govori prerok: „Komu te bom primerjal, o Devica in sijonska hči? Velika je namreč kakor morje tvoja žalost. Kdo more ti pomoči?“[1])

Kdor hoče pa zmeriti ali spoznati, kolika je bila žalost Matere božje, mora poprej premišljevati njeno neizmerno ljubezen do Jezusa. Kako velika je bila ta njena ljubezen, to se ne more popisati, ne umeti. Ona ga je ljubila naravno, ker je bil njen Sin, tako, kakor vsaka mati ljubi svoje otroke. Vendar pa je ljubila Marija še veliko bolj Jezusa. Ona ga je ljubila pametno, ker je bil pobožen, svet otrok, kakor smo vsi dolžni ljubiti vse dobre, bogaboječe ljudi; in kolikor svetejši so, toliko bolj so nam ljubeznivi. Jezus je bil črez vso mero svetejši kakor vsi svetniki; zato ga je tudi Marija ljubila neprimerno bolj, kakor so kdaj ljudje ljubili svetnike. Tretjič ga je ljubila črezнaravno, ker je bil Bog, kakor smo vsi dolžni ljubiti Boga kot največjo dobroto. Ali ona sama ga je bolj ljubila, kakor so vsi ljudje Boga ljubili, ali ga še bodo ljubili. To ljubezen je Marija imela od začetka, in ta ljubezen je postajala vsaki dan večja, enaka malemu izvirku bistre vode; dalje ko teče, več potočičev se združi ž njim, bolj narašča, tako da postane nazadnje velika reka, ki nosi ladje. Ker je torej ta trojni ogenj naravne, pametne in črezнaravne ljubezni gorel v Marijinem srcu, in vsaki dan bolj rastel: kako velik je bil ogenj svete ljubezni v materinem srcu Marijinem!

Dalje je treba pomisliti: ko ima človek nekaj časa pri sebi to, kar prisrčno ljubi, tedaj se raduje tembolj, kolikor večja je njegova ljubezen. Ako pa to reč izgubi, izpremeni se njegova velika ljubezen v toliko večjo žalost. Kolika je bila tedaj Marijina srčna žalost, ko je izgubila svojega preljubega Sina! Tu morajo obmolkniti vsi jeziki.

Ko sta prišla Marija in Jožef vrh tistih dveh gorâ, ki sta na sredi med Mahmasom in Jeruzalemom, oh, kako željno sta gledala na vse strani, ali bi kje zagledala svojega ljubčeka! Menda sta tudi kakšenkrat klicala na ves glas: Jezus, Jezus, ali kako žalostno je bilo, ko se jima je le od pečin odmevalo: Jezus, Jezus! Tako sta

[1]) Žal. pes. 2, 13.

hodila skozi samote, in ker ni bilo tod nobene žive duše, tožila sta tudi samemu Bogu svojo žalost.

3. Premišljuj Marijino žalost, ko je Jezusa iskala po vseh jeruzalemskih ulicah.

Celi dan se je Marija nadejala, da gotovo najde ljubega Sina zopet v hiši, kjer je o praznikih imela navado ostajati; ali vsaj, da bo tu zvedela, kje bi Jezus utegnil biti. Željno je tedaj šla do tiste hiše, in takoj vstopivši poprašala po otroku. Ljudje, ki so stanovali v tej hiši, pa so ji rekli, da niso videli več dečka Jezusa od včeraj jutro. Oh, kako je tu Marija prepadla! Tako zelo se je prestrašila, da bi bila kmalu omedlela. Vendar pa se je osrčila, ter je sklenila s sv. Jožefom vred otroka še dalje po mestu iskati. Šla sta tedaj v tempel; tu sta jokaje se prosila Boga, naj jima pošlje svojega svetega angela, da ju pelje tja, kjer je Jezus. Potem sta začela hoditi po vseh mestnih ulicah gori in doli, preiskavala sta vse vogle in vse kote, popraševala sta vse znane in neznane ljudi, kar sta jih srečala; nista odjenjala, dokler sta mogla stati na nogah. Celi dan se nista kar nič odpočila; ali njega, ki ga je njuna duša ljubila in iskala, njega nista našla.

Ali si, ljubi moj kristjan, kdaj videl, kako se vedejo stariši, ko so izgubili ljubega otroka? Oh, oni plakajo, tožijo in povprašujejo povsod po vseh ulicah in cestah. In ko ga en sam dan ali eno samo noč ne najdejo, jim je obupati. To vidimo pri stariših mladega Tobija, o katerem govori sv. pismo: „Ko se je Tobija mudil, bil je njegov oče Tobija v skrbi, rekoč: Zakaj se neki moj sin tako dolgo mudi? Začel je tedaj silno žalovati, on in Ana, njegova žena, ž njim, in jela sta oba jokati, zato ker se njiju sin ni o pravem času povrnil k njima nazaj. Njegova mati je tedaj prejokovala, da se ni dala utolažiti, ter je rekla: Oh, oh, moj sin, zakaj sva te poslala na tuje, tebe, svetlobo najinih oči, palico najine starosti, tolažbo najinega življenja, upanje najinega zaroda? Saj sva v tebi samem imela vse, zato ne bi te imela spustiti od sebe. Ona se ni dala nikakor potolažiti, temveč je vsak dan tekla ven, ter je okrog gledala, in obhodila vsa pota, kjer je bilo upanje, da bi utegnil priti nazaj.“[1])

Ker je dobra mati Ana toliko žalovala po svojem ljubem sinu Tobiju, kako je pa Marija z Jožefom obžalovala svojega edinega Sina, katerega sta ljubila tisočkrat bolj, kakor Tobijevi stariši svojega sina. Oh, kako je iz srca vzdihovala, tožila in klicala k Bogu!

Kdor je tedaj izkusil, kaj je ljubezen in kaj se pravi, ljubega izgubiti, on si more domišljevati, kaj je Marija takrat trpela. Lju-

[1]) Tob. 10, 1—7.

bezen donaša veselje in žalost: veselje, kadar ima pri sebi ljubega; žalost, kadar se mora od ljubega ločiti. In kolikor je Bog večji kakor stvar, toliko več veselja in žalosti daje božja ljubezen kakor človeška. O svetnikih, ki so Kristusa posebno goreče ljubili, beremo, da ko jim je Bog le eno samo uro odtegnil svojo pričujočnost, to je, da niso čutili Boga pri sebi pričujočega, tedaj so trpeli toliko žalost, da so menili, da človek v peklu ne more več trpeti. Oh, kaj in kako se je pa godilo nji, ki je neskončno ljubila svojega ljubega sina, ženina, Boga in Gospoda? Zato je ljubezni polno Marijino srce trpelo toliko, da srca vseh ljudi ne morejo toliko prenašati.

4. Premišljuj drugo, žalosti polno noč Marije Device. Ta noč je bila za Marijo tako strašna, da se ne dá s poprejšnjo primerjati. Božji Sin je svoji Materi odtegnil ne samo svojo telesno pričujočnost, ampak tudi vso notranjo tolažbo, tako, da ji ni ostala ne kapljica tolažbe; mogla je tedaj po pravici reči: „Gospod me je nasitil z grenkostmi, napajal me je s pelinom.“[1]) In to je bila že druga noč! Oh, kdo more z besedami dopovedati, kaj je Marija trpela te tri dni?

To je ravno tako nemogoče, kakor je nemogoče, morje spraviti v majhno posodo. Ker je ni mogla utolažiti nobena stvar, šla je zopet v svojo stanico, ni jedla in ni pila, v božjo voljo se je udala, neprestano se je jokala pa molila.

5. Premišljuj, koliko žalost je ves ta čas čutil sv. Jožef. Njemu se je smilil otrok in smilila se mu je njegova Mati. Ko je mislil na Jezusa, mu je bilo umreti od žalosti; in ko je Marijo videl tako žalovati, je njegovo srce krvavelo še bolj. Oh, kako se je bal, da bi mu Marija od velike žalosti ne umrla! Oh, kako mu je ranilo srce, ko jo je slišal žalostno plakati! Te dve prežalostni noči se ni vlegel v posteljo; vedno je klečal in molil s prežalostnim srcem.

Ker je videl, da ni mogla Marija ne jesti ne piti, da ni mogla ne počivati, ne spati, zato tudi on ni jedel, ni pil, ni počival. Tako sta trpela tri dni. Vsem ljudem, ki so ju videli, sta se smilila, in še angeli v nebesih so ž njima žalovali.

Pomisli vse to, pobožna duša, pa moli:

Molitev.

O Jezus, žal mi je, da sem te izgubil s svojimi grehi in hudobijami. Oh, žaluj, duša moja, in obžaluj to ne-

[1]) Žal. pes. 3, 15.

popravljivo škodo in izgubo; zakaj Boga izgubiti, se pravi vse izgubiti. O Marija, s teboj hočem vstati, iti in iskati njega, ki ga ljubi moja duša, in katerega ima ona ljubiti in želeti nad vse. S teboj in s sv. Jožefom hočem žalovati in tožiti, klicati in vzdihovati: O Jezus, Jezus, daj mi, da te prav iščem, da te nazadnje tudi res najdem; oh dodeli mi, da te iščem z resnično pokoro, gorečo ljubeznijo in dobrimi deli, te nazadnje najdem in na vekomaj nikoli več ne izgubim. Amen.

3. Izgubljenega Jezusa najdejo.

»Našli so ga v templu sedečega sredi učenikov.« (Luk. 2, 46.)

1. Premišljuj Jezusovo sočutje te tri dni ž njegovimi starši.

Jezus ni postopal po mestnih ulicah, ni hodil po hišah. Njegova Mati Marija je bila drugi dan že v mestu, in kakor pravijo nekateri učeniki, tudi še tretji dan, je prehodila vse mesto in je povsod vprašala vse, ali so videli njenega Sina; saj bi ji bil kdo kaj o njem vedel povedati. Verjetno je torej, da je deček Jezus bil skrit kje v mestu ali zunaj mesta, in da je živel ob tem, kar so mu dali usmiljeni ljudje, kakor méni sv. Bernard in ž njim veliko učenikov.

Kdo nam bo povedal, kaj je Jezusovo srce te tri dni prestalo? Kako je pač Jezusa bolelo srce, da njegova Mati zavoljo njega prestaja toliko žalost, saj je bil Jezus kot Bog pri nji, in je videl vso njeno revo, slišal je vse njeno plakanje in vzdihovanje, in občutil vso njeno žalost.

2. Premišljuj Jezusov nauk, ali njegova modra vprašanja in pametne odgovore v templu.

Tretji dan sta ga Marija in Jožef vendar našla v templu med učeniki. Bil je med njimi kot pohleven učenec, pazno je poslušal, naposled je začel tudi vprašati. V svojih vprašanjih in odgovorih se je vedel tako pametno in modro, da so se vsi čudili njegovemu lepemu obnašanju. Na njegovem obličju, na njegovih ustih in očeh je nekako odsevalo božje veličastvo, tako da so ga vsi nehoté spoštovali. Nekateri menijo, da je Jezus vprašal, kdaj ima priti ali se izpolniti čas Mesijevega prihoda, ter da jim je iz Danijelovih sedemdesetih tednov in iz drugih prerokov natanko dokazal, da mora Mesija biti že rojen.

3. Premišljuj, kako so Jezusa našli v templu.

Ko je Jezus z veliko gorečnostjo razlagal te in enake reči, čudili so se vsi poslušavci njegovi modrosti. Strme so dečka gledali in opazili, da se odseva v njegovih očeh nekaj nadnaravnega. Tedaj so med seboj govorili: Kaj je pač ta deček, čegav je, od kod in kako ima tako modrost, ko je vendar še tako mlad? Ta njegova modrost ni naravna! Tako mlad deček ne more imeti sam od sebe toliko pameti!

Po vsem mestu so govorili o tem mladeniču, vse je drlo v tempel, da bi ga sami videli in slišali. To je tudi žalostno Mater napotilo na misel, ali ne bi se dal najti njen Sin v templu. — O očaku Jakobu pravi sv. pismo: „Ko so mu povedali: Jožef, tvoj sin živi in on gospoduje črez vso egiptovsko deželo, bilo mu je, kakor da bi se bil prebudil iz trdega spanja; vendar jim ni verjel. Ko je pa videl vozove in vse, kar mu je bil Jožef poslal, oživel je njegov duh, in je dejal: Dosti mi je, da le še moj sin Jožef živi; pojdem, da ga vidim, preden umrjem.“[1]) Ravno tako in še tisočkrat bolj se je godilo žalostni Materi. Ko si je zmislila, da je znabiti njen sin v templu, ji je bilo, kakor da bi se bila prebudila iz globokega spanja. Ko so ji pa dalje pripovedovali, kaj in kako tuji deček govori v templu, oživel je zopet njen duh, in je dejala: Dosti mi je, da le še moj sin živi; pojdem, da ga vidim. Tedaj se je podvizala z Jožefom urno kakor žejen jelen k izvirku. Ko sta prišla tja, glej, tu sta našla ljubega Sina, in sta ga videla v templu sedeti med učeniki.[2])

O radost, o neizrekljiva izprememba srca! Reci, o najblaženejša Mati, kako ti je bilo takrat pri srcu? Kaj si takrat mislila, kaj čutila? Kakor so nekateri že v enem trenotku umrli prevelikega veselja, tako bi se bilo Mariji Devici prigodilo, ako bi je ne bil Bog ohranil s svojo vsemogočnostjo. Nje duša je bila vsa prešinjena od veselja, kakor zamaknjena, telo pa je bilo oslabelo. Ko je pa zopet prišla k sebi, sklenila je roke in s srčno radostjo govorila: ‚Bodi zahvaljen najdobrotljivejši Bog v nebesih, ki me je rešil mojega težkega križa, in mi je moje ljubo dete dal nazaj.‘

Ko je Jezus svoje stariše zagledal, nehal je takoj vprašati in se je podvizal k svoji Materi. Tu se ji je godilo kakor pobožnemu Jakobu; o njem piše sv. pismo: „Ko je Jožefa ugledal, oklenil se ga je okoli vratu in se je radosti zjokal ter rekel: Sedaj rad umrjem, ker sem videl tvoje obličje.“[3]) Ravno tako Marija. Ona je zopet v svojem srcu z nevesto v visoki pesmi govorila: „Našla sem njega, ki ga ljubi moja duša; prijela sem ga in ga ne izpustim.“[4]) Potem

[1]) I. Mojz. 45, 26—28. — [2]) Luk. 2, 46. — [3]) I. Mojz. 46, 29—30. — [4]) Vis. pes. 3, 4.

je prijazno rekla: „Oh, moj sin, zakaj si nama to storil? Glej, tvoj oče in jaz sva te z žalostjo iskala.“ Božji mladenič pa jima je prijazno odgovoril: „Kaj je, da sta me iskala? Nista li vedela, da moram biti v tem, kar je mojega Očeta?“ Ne zastonj je sv. Luka tu pristavil: „In ona nista umela besed, katere jima je govoril.“[1]) Ni jima namreč očital, zakaj da sta ga iskala, temveč je sam sebe izgovoril ter jima naznanil, da tudi onadva ne umeta popolnoma in dobro velike skrivnosti.

Hotel jima je namreč reči: Vedeti morata in si misliti, da se nisem ne po naključbi, ne svojeglavno ločil od vaju ter tukaj ostal; ampak misliti morata, da je to bila volja mojega nebeškega Očeta, in da sem moral storiti, kar mi je on ukazal; zakaj, tega sedaj še ne umeta. — Tako je Jezus svoje stariše učil in jima pokazal, da pravi vzrok vsega tega je bila nezapopadljiva volja njegovega nebeškega Očeta. Vedel je dobro, da bosta z božjo voljo popolnoma zadovoljna, ker se posebno o njiju dá umeti, kar govori Salomon: „Kateri so mu zvesti v ljubezni, bodo mu pokorni; zakaj njegovi izvoljenci zadobijo mir in milost.“[2])

Veseli se tudi ti, pobožni kristjan, s temi tremi svetimi osebami, in govôri to-le

Molitev.

Hvaljen bodi Jezus Kristus vekomaj! Amen.

1. O Jezus, učenik malih, to je, ponižnih, uči me koristnih reči, ki so k mojemu zveličanju; uči me prave čednosti, kakršne se kristjanu spodobijo, da te bom iskal in nazadnje tudi našel, tukaj s posvečujočo milostjo božjo, tamkaj v nebesih pa v nebeškem veselju. Amen.

2. O Marija, ki si pri Bogu zadobila milost in si našla Jezusa v templu; po radostnem Jezusovem najdenju te prosim, zadobi mi od Boga njegovo milost in pomoč, da tudi jaz najdem in zadobim njegovo usmiljenje in milost, njegovo veselje in kraljestvo, njegovo slavo in zveličanje, po Kristusu, Gospodu našem. Amen.

3. O sveti Jožef, spominjam te srčnega veselja, katero je napolnilo tvoje srce, ko si z Marijo vred našel Jezusa v templu med učeniki; po tem srčnem veselju te prosim, prosi Jezusa za-me, da mene nevednega in slabega

[1]) Luk. 2, 48—50. — [2]) Modr. 3, 9.

človeka poduči in pokrepi, da bom njegove zapovedi umel, ljubil in izpolnjeval. Amen.

Štiri in dvajseto poglavje.

O skritem Jezusovem življenju do njegovega tridesetega leta.

1. O ponižni Jezusovi pokorščini.

»*In jima je bil pokoren.*«
(Luk. 2, 51.)

1. Premišljuj, kako dolgo je bil Jezus pokoren svojim starišem.

Od njegovega dvanajstega do tridesetega leta nam sveti evangelij ne pove drugega, kakor da je bil pokoren Mariji in sv. Jožefu. Ta osemnajstletna Jezusova pokorščina v Nazaretu je zadostna, da mnogo premišljujemo o nji. „On jima je bil pokoren," pravi evangelist. On, najvrednejši Sin večnega Očeta; on, Gospod nebes in zemlje; on, pravi Bog, vladar in gospodar črez vse stvari, je bil svojim starišem podložen in v vsem pokoren. On in njegov nebeški Oče sta hotela, da sta Marija in Jožef vpričo drugih ljudi ž njim ravnala tako, kakor da bi bil njun sin zgolj človek. Ona sta mu morala ukazovati, in on jima je hotel biti pokoren in podložen. On je hotel, postavim, hišo čistiti in pometati, pobirati odsekane treske in odpadke lesa, sv. Jožefu orodje podajati in ž njim tesariti. Mariji in Jožefu seveda se je zdelo težko, da imata svojemu Bogu in Gospodu zapovedovati; ali morala sta mu ukazovati, da sta tudi v tem bila pokorna Bogu, in da sta izpolnjevala voljo nebeškega Očeta. Zato sta se zmirom čudila natančni pokorščini Jezusovi, in sta vedno bolje umevala tiste besede: „Ali ne vesta, da moram biti v tem, kar je mojega Očeta?" to je, da sem mu vselej natanko podložen in pokoren.

Zato je vseh teh osemnajst let bilo njegovo življenje skrito pred ljudmi; on ni dajal ljudem spoznati ne božje narave, svetosti in vednosti, ne drugih svojih čednosti, ki so bile v njem večje kakor v drugih svetih dušah. On se ni hotel namreč poprej razodeti, kakor šele v svojem tridesetem letu, ker je bila volja njegovega Očeta taka; zato da bi nam globoko v srce vtisnil ljubezen do ponižne pokorščine, in da bi nas poučil, kako koristno, zveličavno in Bogu dopadljivo je tiho in skrito življenje. Zato nam je Jezus pridi-

goval teh osemnajst let s svojim pokornim molčanjem, da se naj po njegovem zgledu ponižamo in predstojnikom radovoljno podvržemo, skrito in v sveti tihoti živimo, in da smo zadovoljni vpričo Boga ubogati in krščansko živeti, ker imamo več ceniti božje dopadenje, kakor hvalo in pohvalo celega sveta. Ako hočeš torej prav umeti pokorno in skrito življenje svojega Odrešenika, pomisli, kako pokorno in ponižno so živeli veliki svetniki, posebno v puščavah. Saj so se od Kristusa naučili vseh čednosti in vseh duhovnih in telesnih vaj. Ker je Kristusovo življenje zgled vsem ljudem, zato je on živel tako, da se morejo vsi ljudje nad njim zgledovati. Zato sveti evangelist ni popisal vsega natanko, kar je Kristus delal od dvanajstega do tridesetega leta, ker je vedel, da vsak človek si lahko sam misli, kako sveto, krepostno in zgledno je Kristus ves ta čas živel, saj je bil najsvetejši med vsemi svetniki, bil je sama svetost in modrost, in je bil vendar Bogu in ljudem zavoljo Boga podložen. „In jima je bil pokoren.“

Ako hočeš torej vedeti, kaj je takrat Kristus delal in kako je živel, domišljuj si, kaj bi delal človek, ki želi biti popolen; in vse to je delal tvoj Odrešenik. Ali pa, da boš to še bolje umel: misli si, ako bi Bog poslal angela v človeški podobi na ta svet, kako bi ta angel živel prav po angelsko: kako bi hodil pridno v cerkev, pobožno molil, z vsakim prijazno govoril, pošteno se vedel, in kako usmiljen bi bil z vsemi, z eno besedo, živel bi, kakor se angelu spodobi. Koliko bolj pobožno, bolj pošteno in sramežljivo, bolj prijazno, in bolj usmiljeno se je vedel gotovo Kristus, ki ni bil angel v človeški podobi, temveč kralj vseh angelov, dà, pravi edinorojeni Sin živega Boga! Kako je pač on živel! Kako voljno in krepostno je ubogal v vsem svojem dejanju in nehanju!

2. Premišljuj, kako je Kristus po volji svojega nebeškega Očeta pohlevno, ubožno in spokorno živel.

Iz ljubezni do svetega uboštva je Jezus hotel, da je bilo vse revno in ubožno, česar mu je bilo treba. Njegova spalnica je bila majhna slaba stanica, v kateri je stala ozka uboga postelj, menda sam slamnik ali lubnica. Drugega menda ni bilo nič v tej stanici. V tej stanici je najraje bival kakor puščavnik, vedno je molil in premišljeval, in je le ven šel, kadar je bilo treba. Oh, koliko solz veselja in žalosti je tu prelil naš ljubeznivi Zveličar; solze veselja, pobožnosti in ljubezni do Boga, solze žalosti zavoljo svojega prihodnjega trpljenja in zavoljo naših grehov. O prvih je enkrat tako-le govoril sv. Mehtildi: „Kadar sem na zemlji mislil na neizrekljivo združenje, po katerem sem bil eno z Očetom, tedaj se moja človeška

narava ni mogla zdržati joka. Ko sem pa mislil na ljubezen, ki me je bila iz Očetovega naročja potegnila na zemljo in me združila s človeško naravo, sem se moral jokati same radosti.“ In ona je rekla: „Kje pa so te solze?“ In on ji je odgovoril: „V mojem srcu imajo posebno mesto, ravno tako, kakor človek shrani zaklad, ki mu je prav ljub, na skrivnem in posebnem mestu.“

Kar zadeva njegove solze žalosti, razodel je mnogim svetnikom, da jih je neskončno dosti prelil, ker je bridko objokaval naše grehe. On je imel namreč vse naše grehe in hudobije vedno pred očmi, in je že naprej videl, koliko sto tisoč ljudi se bo po svoji hudobnosti pogubilo in na vso večnost trpelo strašne muke. To pogubljenje nespokornih grešnikov ga je močno bolelo v srce. Ravno tako je premišljeval vse reve, uboštvo, bolezni, preganjanje, bridkosti in zopernosti, ki jih bo imel vsak človek do konca tega sveta trpeti in prestajati; in vsi ti reveži so se mu dokaj smilili; ker je ni bridkosti na zemlji, ki jo je kdo kdaj trpel, ali jo bode še kdo trpel, da bi je ne bil Kristus v srcu občutil. — O Jezus, jaz te prosim po vseh tvojih solzah, ki si jih prelil, odpusti mi moje nasladno življenje, moje pregrešne šale in smehe, ki si sam rekel: „Gorjé vam, ki se sedaj smejete; ker žalovali in jokali boste.“[1]) Oh, daj mi v tej solzni dolini jokati se in žalovati, da uidem večnemu trpljenju in jokanju.

3. Premišljuj, kako se je Jezus pogovarjal s svojim nebeškim Očetom, z Marijo in s svetim Jožefom.

O sobotah je Jezus celo jutro molil v svoji stanici, dokler ga ni Mati poklicala h kosilu. Pomisli, kako pobožno so kosili Jezus, Marija in Jožef. Ni mogoče povedati, kako spodobno, prijazno in pobožno so bili pri kosilu. Jedi je bilo malo, ne obilo, le za potrebo, in so bile take, kakor jih imajo ubožni ljudje; in vendar so jih uživali z večjo zadovoljnostjo, kakor bi bile najbolje gosposke jedi. O, kako so jim dobro dišale priproste jedi; saj jih je napravljala nebeška kraljica in Sin božji sam jih je blagoslavljal s svojo roko! O, kako srečno je bilo to kosilo, kjer sta pri mizi sedela nebeški kralj in nebeška kraljica, in so sveti angeli nevidno stali okoli mize!

Med jedjo in po jedi se je ljubeznivi Jezus ž njima prijazno pogovarjal o svetih rečeh in o nebeških skrivnostih, tako da se je njuno srce vedno bolj vnemalo v ljubezni do Boga. O koliko veselja sta Marija in Jožef užila ob teh priložnostih! Večkrat sta tudi videla, da ga je obdajala nebeška svetloba, in sta slišala peti angele, kakor je Devica Marija sama razodela sv. Brigiti: „Videla sva (Marija in sv. Jožef) večkrat čudovitno svetlobo ga obdajati, in sva sli-

[1]) Luk. 6, 25.

šala angelske glase nad njim prepevati. On nama je tudi kakšenkrat govoril božje tolažbe polne besede, tako da sva bila vedno napolnjena z neizrečeno radostjo.“

4. Premišljuj njegovo očitno pobožnost.

Jezus ni samo doma molil, temveč je tudi pridno hodil v sinagogo, kakor beremo tudi v sv. evangeliju. V sinagogi je tako pobožno molil, da je vsakega vnel k pobožnosti. Hodil je tudi vsako velikonoč, o binkoštih in o templovem posvečenju s svojimi stariši v Jeruzalem, kakor spoznamo iz Marijinih besed, ki jih beremo v razodenju sv. Brigite: „Ko je moj Sin postal stareji, je vedno molil, in je hodil z nami ob določenih praznikih v Jeruzalem in v druge kraje;“ namreč na goro Karmel in v Betlehem in na Preroško goro, kjer so prebivali Eseni, zelo pobožni možje. Gora Karmel je bila le nekaj ur od Nazareta, in v tistih dneh so jo ljudje iz bližnje okolice pogostoma obiskovali, posebno o sobotah, o mlajih in drugih praznikih, ter so bili pri službi božji v oni kapeli, ki jo je bil prerok Elija skoraj pred devet sto leti postavil v čast Materi božji. Tu pomisli, kaj je Devica Marija mislila, ko je to kapelo s svojimi očmi videla in v nji molila! Moj Bog, kako se je pač čudila, ko je zvedela, da je bila ta kapela nji v čast sezidana že pred devet sto leti, in da so jo že toliko let pred njenim rojstvom učenci tega preroka častili vsak dan!

5. Premišljuj, kako je Jezus tudi s svojimi rokami delal.

Jezus pa ni samo molil, on je tudi pridno delal. Že ko je bil še mlajši, je služil in stregel svojim starišem; in ko je postal stareji in močneji, si je prizadeval še bolj, da ni pohajkoval. To izpričuje Mati božja, ko govori sv. Brigiti: „Ko je rastel na starosti in modrosti, katere je bil poln od začetka, delal je z rokami, kar je bilo spodobno. Bil je tudi tako pokoren, da, ko mu je Jožef rekel: Stori to, je takoj storil tisto reč.“ Večkrat je šel tedaj ponižni Sin božji po mestnih ulicah in je nesel vrč vode, ali pa butaro drv. Hodil je s sv. Jožefom v tesarnico, in mu je zvesto pomagal delati, kar so mu pozneje Nazarečani tudi očitali: „Ali ni ta tesar Marijin sin? In so se pohujšali nad njim.“[1] O kako ubožen je bil Kristus! Ako bi cesarjev sin iz ponižnosti po mestu nesel butaro drv, ali pa ako bi pomagal tesarjem delati, kako bi si ljudje brusili jezike!

O najponižnejši Jezus, daj, da se od tebe učim, biti ponižnega srca in krotak in da se ne sramujem, iz ljubezni do tebe z veseljem opravljati tudi nizka dela. Amen.

[1]) Mark. 6, 3.

6. Premišljuj, kako prijazen je bil Jezus z vsakim.

V teh osemnajstih letih se je Jezus večkrat seznanil s svojimi prijatelji in tudi s tujci. Saj je bil zato prišel na ta svet, da bi bil ljudi bolj seznanil z Bogom. Zato je, ko je le mogel, govoril z ljudmi in jih v dobrem podučeval. Poslušaj, kako Marija govori sv. Brigiti: „Doma je bil prav prijazen z ljudmi, ki so dohajali pogovarjat se o božji postavi, o njenem pomenu in o predpodobah. Pogovarjal se je tudi očitno z modrimi, tako da so se mu čudili in govorili: Glejte, Jožefov sin vé več kakor pismoučeni! Gotovo mora iz njega govoriti velik duh.“ To je hotel menda povedati sv. Luka, ko je pisal o njem: „In Jezus je rastel v modrosti in v milosti pri Bogu in pri ljudeh.“[1]) Ker je namreč dan za dnevom svojo modrost bolj razodeval, zato se pravi, da je rastel v modrosti; pa tudi v milosti pri ljudeh, ker so ga vsi vedno rajši imeli.

Še ena reč je delala, da so ga ljudje dobro poznali in o njem mnogo govorili, kar je Marija Devica sv. Brigiti povedala tako-le: „Tudi smo videli, da so obsedene zapustili nečisti duhovi, katerih najimenitnejši zarotovavci niso mogli izgnati, ako jih je moj sin samo pogledal.“ Zavoljo tega so vsi ljudje po celi deželi o njem govorili; zato je tudi vsak dan več ljudi dohajalo k njemu, da so se seznanili ž njim. Med njimi je bila tudi sv. Veronika s svojim možem, kateremu je bilo ime Amator, ki sta prav pogostoma prišla k njemu in njegovi materi prav pridno stregla.

Vsakdor je prišel rad k njemu, ker je zadostoval že njegov pogled, da se je človek čutil vnetega k vsemu dobremu, in potolaženega v trpljenju in žalosti, kakor je Marija nekoč govorila sveti Brigiti: „Njegovo obličje in njegovo govorjenje je bilo tako čudovito in prijetno, da so žalostni večkrat govorili: Idimo k Marijinemu Sinu, da bomo potolaženi!“ — Njegovo postavo je Mati božja sveti Brigiti popisala s temi besedami:

„V dvajsetem letu svoje starosti je bil moj sin že popolnoma dorastel v možki velikosti in moči; med srednjimi je bil velik; ni imel dosti mesa, ali imel je močne žile in močne kosti, in bil je lepe telesne postave; lase, obrvi in brado je imel rumenkasto-rjave; brada mu je bila dolga za eno dlan, čelo gladko in ravno, nos sreden, njegove bistre oči so mu pričale bistrega duha, tako da so tudi njegovi sovražniki radi gledali va-nje; njegove ustnice so bile prav lepo rdeče, čeljusti lepe, lica prijazna; bil je bel in rdeč; lepo po koncu se je držal, ko je stal, in na vsem njegovem životu ni bilo madeža. Z eno besedo: „On je bil najlepši med vsemi človeškimi otroci, in

[1]) Luk. 2, 52.

prijetnost je bila izlita na njegove ustnice."[1]) O nezapopadljiva lepota, kdo ne bi želel, videti in gledati tako nadnaravno lepoto, čegar božja vrednost daje že tukaj okušati tisto srečo, ki jo bomo uživali v nebesih, ko ga bomo gledali vekomaj. Moli tedaj:

Molitev.

Hvaljen in češčen bodi Jezus, najlepši med človeškimi otroci, vekomaj! Amen.

O Jezus, najlepši med vsemi človeškimi otroci, jaz hočem tvojo lepoto premišljevati z duhovno nevesto. Saj si ti največja lepota, najprijetnejša prijaznost. Tvoja glava je kakor najbolje zlato, tvoji lasje so kakor palmove veje. Tvoje oči so kakor golobje oči, tvoja lica kakor granatova jabolka. Tvoje ustnice so kakor cvetoče rože, tvoje roke kakor kovano zlato; tvoje telo je kakor čista slonova kost. Tvoja usta so prijazna, tvoj glas prijetnejši kakor vsaka godba, in vsa tvoja postava kakor mleko in kri. Z eno besedo: Tvoje telo je lepše, kakor si ga moremo misliti, in še lepša je tvoja duša, najlepša pa je tvoja božja narava. Zato si ti ranil moje srce, o najljubeznivejši Jezus, ti si mi ranil srce, o najlepši ženin pobožnih duš! Tebe hočem črez vse ljubiti, po tebi hočem hrepeneti, in tebe hočem objemati s čisto, sveto, večno ljubeznijo. Amen.

2. Sveto življenje Jezusovo, Marijino in Jožefovo.

»Malo sem se trudil, pa sem si našel veliko pokoja.« (Sir. 51, 35.)

1. Premišljuj sveto življenje treh najsvetejših oseb, Jezusa, Marije in Jožefa.

Vsi trije so bili ene misli, enega srca, ter so se enako ljubili; ubožni so bili časnega blaga, bogati pa čednosti, kakor je Marija govorila sv. Brigiti: „Kadar smo bili v strahu in uboštvu in v velikih težavah, nam moj sin ni pripravil denarja, ne zlata, ampak nas je opominjal, da naj potrpimo, in ovarovani smo bili pred vsem zavidom. Kar nam je bilo potrebno, to smo dobivali večkrat vbogajme od boga-

[1]) Ps. 44, 3.

boječih ljudi, ko ni bil dosti zaslužek našega dela; imeli smo tedaj le, kar je bilo potrebno, in sicer ne v obilnosti, ampak le toliko, da smo prebili. Če nam je kdaj kaj ostalo živeža, dali smo ga ubožcem, in sami smo bili zadovoljni s tem, kar smo imeli; saj nismo iskali nič drugega, kakor le Bogu služiti.“ Neki drugi devici[1]) je rekla Marija: „Naša jed je bila slaba in uboga, in poste, ki smo jih več imeli, smo ostro držali. Rib ali mesa nismo jedli nikoli celo leto, ako nismo bili kakšenkrat kam povabljeni na obed. Ob takih priložnostih pa smo jedli od vsega, kar so drugi jedli, da smo lažje kako dušo pridobili Bogu.“

Tu pomisli, o grešnik, kako boš pred Bogom obstal, ker vsak dan grešiš in vendar se braniš delati pokoro; glej, najsvetejše osebe, Jezus, Marija in Jožef, so tako spokorno živele, ki niso nikoli grešile. Ali meniš, da to ni ostro spokorno življenje, ko še celo leto ne jedo ne rib ne mesa, in uživajo le postne jedi? Tako tudi niso počivali na dobri mehki postelji, ampak na sami slami, ali pa še celó na golih tleh. To je bilo pač ostro spokorno življenje! Da bi velik grešnik živel tako spokorno, ne bi bilo nič kaj reči; ker so pa najsvetejše, najnedolžnejše osebe, Jezus, Marija in Jožef, se tako pokorile, moramo pač spoznati, da so s tem delale pokoro za naše grehe. O Bog, kako bom jaz pred teboj obstal, ki sem tolikokrat smrtno grešil, nobene prave pokore še storil, in ob tem še tako lahkomišljeno živim, kakor da ne bi bil nič dolžan, ter vsak dan delam še nove grehe? O kako drago mi bo enkrat plačevati, kar bi lahko sedaj poplačal z majhno pokoro! O Jezus, Marija in Jožef, po vašem spokornem življenju vas prosim, dodelite mi milost, da bom delal pokoro in zvesto posnemal vaše presveto življenje.

2. Premišljuj, kako skrbna gospodinja je bila Marija Devica.

Marija je prav skrbno stregla svojemu sinu in pa svojemu možu, ter jima je kuhala in pripravljala jedi. Vsa domača opravila, pometanje, pranje, kuhanje, šivanje, predenje itd. je opravljala tako rada in tako zvesto, da ne bi bil bolje opravljal vsega tega angel z nebes. Ona je namreč vedela, da so vsa ta dela všeč Bogu, kadar se opravljajo iz ljubezni do Boga in do bližnjega. Zato hvali Gospod Bog vsa njena dela, ki se zdijo sicer malo vredna, a vendar so jo obogatila na zaslugah: „Veliko hčerâ je nabralo bogastvo, ali ti si vse presegla.“ [2])

3. Premišljuj težavno pa srečno Jožefovo življenje.

Sv. Jožef je bil tako voljan in marljiv v vseh svojih opravilih, da tega ni izreči. On je skrbel, da bi Kristusa in Marijo redil in

[1]) Klicala se je Ivana Bonhomi. — [2]) Preg. 31, 29.

tako izpolnil božjo voljo. Da zasluge tega svetega moža bolje spoznaš, poslušaj, kako je Mati božja popisala njegovo življenje, ko je govorila sv. Brigiti: „Jožef mi je služil tako zvesto, da se ni nikoli iz njegovih ust slišala nepremišljena, nevoljna ali jezna beseda. On je bil dokaj potrpežljiv v uboštvu, skrben v delu, krotak s hudobnimi ljudmi, ves pokoren v moji postrežbi; goreč zavetnik zoper vse tiste, ki so moje devištvo obrekovali, in zvesta priča božjih čudežev. Tudi je bil svetu tako odmrl, da ni želel nič drugega kakor le nebesa. Božjim obljubam je tako veroval, da je vedno govoril: Oh, da bi bilo moje življenje tako, da postanem vreden božjih obljub! Redkokrat je prišel med ljudi, ker ni nič drugega želel, kakor izpolnjevati voljo božjo. Zato je sedaj njegova slava v nebesih velika in njegove prošnje pri Bogu veliko premorejo.“ — Uči se iz teh besed, posebno zaupanje staviti na sv. Jožefa, in zato se mu večkrat priporočaj.

Molitev.

Hvaljeni naj bodo Jezus, Marija in Jožef vekomaj! Amen.

O Jezus, Marija in Jožef, vam izročam svojo dušo in vse njene moči, um voljo in spomin, zato da se njih zvesto poslužim k časti in slavi presvete Trojice. O Jezus, moj Zveličar, daruj nebeškemu Očetu svoje sveto življenje z Marijo in Jožefom. O Marija, spomni nebeškega Očeta na vse Jezusove zasluge. O sveti Jožef, spomni ga na vse čednosti, katere si kazal z Jezusom in Marijo živé. O Marija in sveti Jožef, prosita za-me, da mi Bog moj um razsvetli, moj spomin okrepča in mojo voljo vname za vse dobro, da bo moje življenje v Kristusu prijetno in dopadljivo Bogu Očetu, Sinu in svetemu Duhu. Amen.

3. Smrt svetega Jožefa.

»*Ljubezen je močna kakor smrt.*«
(Vis. pes. 8, 6.)

1. Premišljuj srečno smrt svetega Jožefa.

Potem ko je sv. Jožef več kakor šest in dvajset let živel z Jezusom in Marijo, kakor pišejo stari zgodovinarji, in je ž njimi bil izkusil mnogo veselih in žalostnih dni, in pa dosegel starost šest-

desetih let, hotel je Bog njegovemu delu in njegovim skrbem postaviti konec in ga poklicati iz tega sveta; saj Kristus ni več potreboval njegove pomoči, ki je hotel začeti vse drugače živeti, in se preživiti le od miloščine. Tudi ni hotel Bog, da bi bil sv. Jožef priča velike reve, ker je imela priti kmalu črez Kristusa in črez Marijo. Gotovo je, da kakor je veliki svetnik imel na tem svetu čudapolno življenje, tako je bila tudi njegova smrt čudapolna in slavna.

Pred svojo smrtjo se je neki zamaknil, in v tem zamaknenju videl božje bitje in več drugih skrivnosti. Spoznal je, da ga je sveta Trojica odločila za Kristusovega predhodnika v predpeklu, da je svetim očakom, patriarhom in vsem pravičnim dušam oznanil bližnje odrešenje in prihod Odrešenika, ki jih bo po svoji smrti vzel v nebo.

2. Premišljuj posebne milosti in predpravice sv. Jožefa.

Sv. Trojica mu je obljubila na Jezusove in Marijine prošnje posebne milosti in predpravice, ter mu jih podelila za vse tiste, kateri bi sv. Jožefa stanovitno častili in klicali na pomoč. Oni zadobijo namreč prvič milost, premagati vse take nevarnosti in nesramno poželenje. Drugič zadobe po prošnjah sv. Jožefa dovoljno moč, da se morejo poboljšati in postati zopet božji prijatelji. Tretjič zadobijo posebno pobožnost do prečiste Device Marije. Četrtič zadobijo milost srečne smrti. Petič, da se hudobni duhovi prestrašijo, ko le slišijo ime sv. Jožefa. Šestič po prošnjah sv. Jožefa dosežejo njegovi častilci tudi telesno zdravje in pomoč v vseh potrebah. Sedmič zadobijo stariši po prošnjah sv. Jožefa sad telesa. Te in še mnogo drugih milosti dobivajo po njegovih prošnjah tisti, ki si prizadevajo posnemati njegovo sveto življenje.

Sedaj pa poslušaj, kaj je Mati božja blaženi devici Ivani Bonhomi razodela o njegovi smrti. Ona je rekla, da je njen sveti ženin Jožef umrl kleče. Ko je namreč umiral, vrgel se je na kolena, svoje roke povzdignil proti nebu in med Jezusom in Marijo izdihnil svojo dušo.

Zares srečna smrt in slavna zmaga! Tukaj se ni smela prikazati nobena peklenska spaka in tudi smrtne težave niso bile velike. Pač je bilo vpričo več tisoč angelov, ki so lepo peli, tako da je sv. Jožef velikega veselja še bolj obnemogel. Saj njegova poslednja bolezen ni bila druga kakor tista, o kateri govori nevesta v visoki pesmi: „Povejte mojemu ljubemu, da sem bolna ljubezni.“[1]) Ogenj božje ljubezni, ki je gorel v njegovem srcu od mladih nog in ki je postajal vedno večji, se je nazadnje vnel tako, da mu je vzel vse telesne moči. Njegovo srce je tedaj tako zelo ljubilo Boga, da je

[1]) Vis. pes. 5, 8.

ljubezni omedlelo in da je umrl vpričo Jezusa in Marije. O srečna smrt! „Oh, da bi umrla moja duša smrt pravičnih in da bi moj konec bil njihovemu enak!“[1])

3. Premišljuj, koliko premore pri Bogu prošnja svetega Jožefa.

Poslušaj, kaj piše o tem sv. Terezija: „Jaz se ne spomnim, da bi ga bila do te ure kdaj česa prosila, in da ne bi bila uslišana. To so tudi drugi izkušali, katerim sem svetovala, naj se mu priporočajo. Jaz bi rada vse pregovorila, naj imajo posebno pobožnost do tega svetnika; ker sem tolikokrat izkusila, koliko dobrot on pri Bogu zadobi tistim, kateri ga mnogo častijo. Kdor meni ne veruje, naj sam izkusi, in on bo gotovo videl, kako je koristno, temu častitljivemu svetniku se priporočati in ga častiti.“ — Vbogaj sveto Terezijo, izvôli si tega velikega svetnika za svojega posebnega pomočnika, in kliči ga vsak dan na pomoč; posebno pa na njegov god in praznik moli to-le:

Molitev.

Hvaljena bodita Jezus in sv. Jožef vekomaj! Amen.

Počeščen bodi, sveti Jožef, ti bliščeči se kras vseh svetnikov! Jaz te spominjam vseh milosti, ki si jih dobil od Boga, da te je izvolil za ženina Mariji, za rednika Jezusu Kristusu in za velikega pomagavca pri delu odrešenja človeškega rodu. Spominjam te tiste srčne prijaznosti, ki ti jo je kdaj Jezus izkazal, posebno, ko si ga pestoval in srčno objemal. Oh, spomni se na njegove službe in na njegovo pokorščino, ki ti jo je skazoval; na njegove prijazne besede in nauke, ki ti jih je dajal; nazadnje spomni se na svojo smrtno uro, ob kateri ti je stal na strani. Po vseh teh milostih tvojih te prosim, priporočaj me Jezusu in Mariji, zadôbi mi božjo ljubezen, in pomagaj mi milostljivo z Jezusom in z Marijo v vseh mojih potrebah, posebno pa v moji smrtni uri. Amen.

---

[1]) IV. Mojz. 23, 10.

Pet in dvajseto poglavje.

O bližnjem Kristusovem pripravljanju k očitnemu učenju.

1. Kristusov krst.

»*Jezus je prišel k Janezu, da bi bil od njega krščen.*« (Mat. 3, 13.)

1. Premišljuj, kako spokorno je živel sveti Janez Krstnik, preden je začel pridigovati.

Sv. Janez je živel v puščavi, ki je med Jeruzalemom in med Jeriho ter je dolga pet ur. Mesto, kjer je Janez prebival, je jama v gori, blizu štiri ure od Jeruzalema in ravno toliko od Betlehema. Ta jama, ki je sedem korakov dolga in široka, je na dokaj visoki in strmi skalnati gori; do jame je težko priti, in od ondot vidiš doli v divjo pusto dolino. V jami se vidi velik kamen, kateremu pravijo „postelj sv. Janeza Krstnika“. Pred vhodom v jamo je izvirek žive vode, in v celi puščavi je ni bolje vode, kakor je ta. Kobilice, ki jih je sv. Janez Krstnik jedel, bile so menda take, kakršne še dandanašnji uživajo ubogi ljudje tistih krajev,[1]) in divji med, ki ga je jedel in ga delajo divje čebele po gorah, je neki grenek. Iz tega vsega se vidi, da je ta svetnik delal skoraj neverjetno ostro pokoro; treba je pristaviti le še to, da je vselej hodil bos in na pol nag.

2. Premišljuj, kako je bil sveti Janez Krstnik od Boga poklican, naj pridiguje pokoro in oznanuje Kristusov prihod.

Ko je prišel od Boga določeni čas, namreč petnajsto leto cesarja Tiberija, pravi evangelist, govoril je Gospod Janezu v puščavi, naj gre k reki Jordanu in „oznanuje krst pokore v odpuščenje grehov.“[2]) To govorjenje božje ali povelje je slišal Janez, ko je bil zamaknjen. Bog mu je poslal angela, da mu je rekel, naj gre iz puščave do Jordana ter ljudstvu pridiguje, da se pripravi Zveličarja sprejeti. Ko je tedaj prišel iz puščave do Jordana in so ga ljudje zagledali, so vsi hiteli tja, da bi videli tega čudnega moža in novega pridigarja. Imel je oblačilo iz kameljih dlak in je bil suh in medel, pa veličastnega pogleda; nosil je dolge lase in

[1]) Še dandanašnji nabirajo na Jutrovem kobilice in Arabljani jih prodajajo po vseh mestih od Babel Mandeba do Basre. Nekateri kobilice pečejo, drugi jih v pečeh sušijo, ali pa kuhajo. Peroti in krake jim iztrgajo, pa jih s soljo jedo.

[2]) Luk. 3, 1—4.

dolgo brado, njegova koža je bila od solnca vsa zagorela in kosmata, prepasan pa je bil z usnjatim pasom okoli ledja, in začel je pridigovati: „Delajte pokoro; nebeško kraljestvo se je približalo.“[1] to je: Delajte pokoro, zato da boste vredni sprejeti Zveličarja in nebeškega kralja, in da dobite od njega večno zveličanje v nebesih, ki vam ga ponuja. „Delajte pokoro, grešniki, sekira je že drevesom v korenino nastavljena,“ in Bog bo nerodovitno drevje posekal. Po vsi judovski deželi se je razglasilo, da je vstal nov prerok, Eliju podoben, in da je kaj nenavaden mož. In vse se je gibalo, ker so vsi hoteli videti in poslušati čudnega preroka, stari in mladi, ubogi in bogati, duhovni in neduhovni, vojaki in dvorjani. Vsem tem ljudem je sv. Janez pridigoval tako goreče, da se jih je mnogo spokorilo in spreobrnilo; tudi cestninarji, nesramniki in očitni grešniki so popuščali svoje pregrešno življenje in so se dali Janezu krstiti.

Ko je videl, da jih dohaja tudi mnogo izmed farizejev, da bi se dali krstiti, jim je govoril: „Gadja rodovina! Kdo vam je pokazal ubežati prihodnji jezi? Storite torej vreden sad pokore. Zakaj sekira je že nastavljena drevesom na korenino. Vsako drevo tedaj, katero ne stori dobrega sadu, bo posekano in vrženo v ogenj.“[2] Iz teh besed sv. Janeza spoznaj prvič potrebo prave pokore, in pa da moraš delati vreden sad pokore, to je: čim več in čim težje si grešil, tem večjo in ostrejšo pokoro moraš delati za grehe.

Drugič pomni: cilj in konec vseh pridig sv. Janeza Krstnika je bil, da bi dosegli ljudje po Jezusu Kristusu božjo milost, odpuščenje grehov in večno življenje. Zato je med drugim govoril o Kristusu: „Jaz vas sicer krščujem z vodo, da delate pokoro; kateri pa za mano pride,“ namreč učit in pridigovat, „je močnejši kakor jaz;“ on more tudi zares grehe odpuščati in podeliti moči, da se človek lahko zveliča; jaz pa nisem vreden mu odvezati „jermena njegovih črevljev; on vas bo krstil v sv. Duhu in v ognju,“[3] to je: on vam bo dal sv. Duha in njegove darove ter ogenj božje ljubezni v vaša srca. On vas bo tedaj resnično krstil, zares očistil, vaše duše opral, okinčal z božjo milostjo, posvetil in storil Bogu dopadljive.

3. Premišljuj, kako je Kristus, enako grešnikom, prišel k Jordanu in od sv. Janeza zahteval, naj ga krsti.

Ko je sv. Janez že nekaj časa učil in mnogo ljudstva krstil in izpreobrnil, je hotel tudi Kristus iti, da bi bil od Janeza krščen. Rekel je torej svoji materi, da je prišel čas odrešenja, da se po volji svojega nebeškega Očeta razodene svetu. Vzame torej slovo in gre čisto sam v Jeruzalem, potem črez Oljsko goro v Betanijo, kjer se začenja

[1]) Mat. 3, 2. — [2]) Mat. 3, 7—10. — [3]) Luk. 3, 16.

puščava in pet ur na dolgo razširja do Jerihonskega polja, črez katero je tri ure hodá. Po puščavi pa je kamenita težavna pot, črez gore in doline. To težavno pot je šel naš ljubi Zveličar bos; odložil je namreč sedaj svoje opanke, in od te dobe je vedno hodil bos, kakor pravi sv. Bonaventura. Iz Nazareta je šel menda o novem letu in je prišel šesti dan prosinca, ali na god svetih treh kraljev k sv. Janezu do Jordana, ki teče štiri dobre ure za mestom Jeriho. Tako je Gospod Jezus celih pet dni hodil, in sicer sredi zime, iskat izgubljene ovčice, da bi jo svojemu nebeškemu Očetu prinesel nazaj.

Sv. Janez Krstnik ni še nikoli s svojimi telesnimi očmi videl Kristusa, kakor spričuje sam, ko pravi: „Jaz ga nisem poznal; ali kateri me je poslal krščevat v vodi, on mi je rekel: na katerega boš videl priti Duha in na njem ostati, tisti je, kateri v sv. Duhu krščuje.“ [1]) Razlagavci sv. pisma se čudijo, kako je mogoče, da Janez poprej Kristusa ni videl. Gotovo je velikokrat zelo želel, ga videti. Saj so pobožni stari očaki tako srčno želeli, da bi ga videli; in kako ne bi bil želel sv. Janez, ki je vse presegal v svetosti, videti ga tudi s svojimi telesnimi očmi? Kako torej, da ni nikoli šel iz puščave, videt in obiskat Kristusa? Lahko bi bil prišel k njemu, ko se je vračal iz Egipta, ker je samo štiri ure stanoval od poti, po kateri se je Jezus vračal s svojimi stariši. Zakaj tedaj ni tega storil? Zato ne, ker je hotel dopolnjevati voljo božjo. Božja volja pa ni bila, da bi bil poprej videl Kristusa, in to mu je zadoščalo.

Ko je tedaj prišel Kristus k njemu, in je po božjem vdahnjenju spoznal, da je ta človek tako dolgo zaželjeni Mesija, oh, kako se je tega razveselil! Zato mu je hitel poln božje ljubezni naproti, vrgel se pred njega na tla in rekel: „Meni je potreba od tebe krščenemu biti, in ti, Gospod, prideš k meni?“ [2]) to je: Počeščen mi bodi, moj Gospod in Bog! Od kod mi pride milost, da pride moj Zveličar k meni? Ti prideš k meni, da bi prejel krst; jaz pa prosim tebe, da ti mene krstiš in mojo dušo očistiš, posvetiš in storiš Bogu dopadljivo. Dobrotljivi Jezus pa je ukazal Janezu vstati, objel ga je veselo in rekel: „Pusti za sedaj; tako se nam spodobi izpolniti vso pravico.“

Tu pomisli srčno veselje sv. Janeza, ko je videl Kristusa poleg sebe stati, ker je vedel, da je edinorojeni Sin nebeškega Očeta.

4. Premišljuj, kako je bil Kristus krščen.

Pomisli nedoumno ponižnost Kristusovo; da je namreč vso pravico izpolnil, in volji svojega nebeškega Očeta bil popolnoma pokoren, je stopil tudi on kakor drugi, ki so bili grešniki, v reko Jordan, da bi ga Janez krstil. Tu glej in premišljuj, kako spoštljivo in pobožno

[1]) Jan. 1, 33. — [2]) Mat. 3, 14.

je Janez Kristusa krstil; še bolj pa glej in premišljuj, kako pohlevno, pobožno in ponižno Kristus prejme krst. Nebeški serafi strmijo in vsi nebeški duhovi se čudijo nezapopadljivi Gospodovi ponižnosti. Oh, mi ubogi grešniki se sramujemo, če nas imajo ljudje za grešnike, in smo vendar polni grehov; Sin božji pa, nedolžno Jagnje božje, kaže se vsemu ljudstvu, kakor da bi bil grešnik.

Na mestu, kjer je bil Jezus krščen, je dala sv. Helena sezidati cerkev, katera pa ne stoji več. Tudi kažejo v vodi mesto, kjer je Kristus stal, ko je bil krščen.

5. Premišljuj, kaj je Kristus mislil med krstom.

Ko se je dal krstiti, kakor da bi bil grešnik, daroval je to svojo pokorščino svojemu nebeškemu Očetu z najglobokejšo ponižnostjo, ter je s tem naznanjal, da je po človeški naravi veliko nižji in manji kakor Bog Oče; prosil je za moč in oblast, zakrament sv. krsta postaviti, da bi voda zavoljo njegovih zaslug duše oprala in očistila grehov, kar je vse dosegel od svojega nebeškega Očeta: „Uslišan je bil zavoljo svoje udane volje,“[1]) pravi sv. Pavel.

Molitev.

Hvaljen bodi Jezus Kristus za sveti krst in za vse svete zakramente vekomaj! Amen.

O najdobrotljivejši Jezus, jaz te hvalim in častim zavoljo tvoje prevelike ponižnosti, ljubezni in dobrote, s katero si prejel krst od svetega Janeza, in tudi postavil svoj sveti krst; dodeli mi, prosim te, da krstno nedolžnost ohranim, ali vsaj s pravo pokoro zopet zadobim. Amen.

2. O izpričevanju nebeškega Očeta.

»*Glas se je zaslišal z nebes: Ti si moj ljubi Sin.*« (Luk. 3, 22.)

1. Premišljuj slavno in čudovito izpričevanje nebeškega Očeta o Kristusu.

Nebeški Oče ni hotel pustiti brez plačila velike Kristusove ponižnosti, temveč, ko je Kristus stopil iz vode in kleče molil, se je na nebu prikazala čudna svetloba; sv. Duh je prišel kakor golob nad glavo Kristusovo in je nekaj časa stal nad njim. Nebo se je odprlo in glas se je zaslišal z nebes, katerega so tudi vsi slišali: „Ti si moj ljubljeni Sin; nad teboj imam svoje dopadenje.“[2])

[1]) Hebr. 5, 7. — [2]) Luk. 3, 22.

Sv. Janez pa je videl Jezusa v taki podobi, kakor so ga pozneje trije učenci videli izpremenjenega, kar mu je napravilo neizrečeno veselje. Kako se je pa ljudstvo čudilo, ker so se godili čudeži, kakor še nikoli! Zakaj vsi pričujoči so videli nebo odprto, sv. Duha kakor goloba doli iti, Kristusa z veliko svetlobo obdanega in slišali so nebeškega Očeta, ki je očitno pričal, da je to njegov ljubi Sin.

2. Premišljuj skrivnosti, skrite v tem izpričevanju nebeškega Očeta.

Nebeški Oče je hotel dati najveljavnejše izpričevanje o Kristusovi božji naravi in je hotel reči: Ta Jezus, ki ga spoznavam za svojega Sina, ki je kakor Bog meni enak v bitju in neskončni popolnosti, on je vaš Odrešenik, veliki duhovnik, srednik, postavodajalec in večni učenik, vaš Gospod, vaš Mesija, kralj in Zveličar; nad njim imam največje veselje in svoje dopadajenje. Zato sem sklenil zavoljo njega vas ljubiti, po njem in po njegovih zaslugah vas opravičiti, posvetiti in zveličati. Nad njim imam svoje dopadajenje: tako da morete vsi po njem in po njegovih zaslugah postati mi dopadljivi, ako verujete va nj in po njegovem nauku živite. Zato poslušajte ga!

3. Premišljuj dobrote, katere smo od Kristusa prejeli v svetem krstu.

Pred krstom ti je bilo nebo zaprto; bil si otrok jeze in sovraštva božjega. Ako bi bil umrl brez krsta, bil bi večno izključen od gledanja božjega in črezmaravne sreče. Ko si bil pa krščen, odprla so se ti nebesa, dobil si oblačilo božje milosti in postal si otrok milosti božje; nebeški Oče te je po Kristusu in zavoljo njegovih zaslug sprejel za svojega otroka in te postavil za dediča ali deležnika nebeškega kraljestva. On je, ki te je ogrnil z oblačilom Kristusove nedolžnosti in te okinčal s svojimi čednostmi, kakor je sam razodel sv. Mehtildi, rekoč: „Vsem, ki so krščeni v mojem imenu, dam svojo nedolžnost, po kateri postanejo otroci nebeškega Očeta. Zato govori moj Oče vsakemu krščencu: Ta je moj sin, in ima nad vsakim tako dopadajenje kakor nad svojim najljubšim Sinom. In če človek to svojo nedolžnost po grehu izgubi, more jo samo po pokori zopet zadobiti.“

Potem te je pri krstu sv. Duh obogatil s svojimi darovi in z vero, upanjem in ljubeznijo. On je tvojo dušo, ki je bila po izvirnem grehu umazana in temna, s krvjo opral, očistil in jo naredil tako lepo, kakor so nebeški angeli, tako da se te lepote veselijo Bog in vsi angeli. Zato piše sv. Pavel krščenim Korinčanom: „Ali oprani ste, opravičeni ste v imenu Gospoda našega Jezusa Kristusa.“[1]) Ko je

[1]) I. Kor. 6, 11.

sv. Katarina Sijenska enkrat videla, kako lepa je duša, rekla je svojemu izpovedniku: „Ako bi vi lepoto duše videli, sem gotova, da bi dali za njeno zveličanje tisočkrat svoje življenje, ako bi bilo mogoče.“

Ker ti je Bog v svetem krstu izkazal toliko dobrot in milosti, môli to-le:

Zahvala za sveti krst.

Hvaljen bodi Jezus Kristus za sveti krst vekomaj! Amen.

O najdobrotljivejši Bog, jaz te hvalim in častim, da si mi dal krščanske stariše in da si mi dal prejeti zakrament svetega krsta. Zahvaljujem te, o nebeški Oče, da si me rešil težkega satanovega jarma in da si me sprejel za svojega otroka. Zahvaljujem te, o Jezus, da si me s svojo sveto krvjo opral in oblekel s svojo nedolžnostjo. Zahvaljujem te, o sv. Duh, da si me posvetil in mi podaril tri božje čednosti, vero, upanje in ljubezen.

Zato hočem tudi s pomočjo tvoje milosti dopolnjevati to, kar sem pri svetem krstu obljubil. Zopet se odpovem hudiču, njegovemu napuhu in vsem njegovim delom. Jaz verujem v tebe Bog Oče, Sin in sveti Duh, in te spoznam za svojega Boga, Stvarnika, Odrešenika, posvečevalca in Zveličarja. Obljubim ti vedno zvestobo in vero ter te pohlevno prosim, odpusti mi, da sem večkrat delal zoper svojo obljubo; dodeli, da bom v prihodnje s tvojo milostjo svojo obljubo izpolnjeval in da svojo vero zvestejše in bolj stanovitno ohranim. Amen.

3. Kristusov štiridesetdanski post.

»*Ko se je štirideset dni in štirideset noči postil.*« (Mat. 4, 2.)

1. Premišljuj, kje se je hotel Kristus postiti.

Takoj po krstu je šel Jezus od reke Jordana v puščavo, na neko goro, da bi se tam postil. Tej gori pravijo sedaj Kvarantana; leži eno uro od Jerihe in je med vsemi gorami judovske dežele najtežavnejša pot na-njo. Ta gora nima ne grmovja ne gozda, ampak samo kamenje, skalovje, pečine. Ena sama strma steza vodi na goro. Ta steza je samo poldrugo ped široka; vrh gore so same pečine, ki

stoje kakor zid; pod seboj pa imaš strašen prepad, več sto sežnjev globok. Na sredi te gore je globoka jama, kjer se je Kristus postil. V spomin vidiš še nad jamo staro podobo: Kristus od hudiča izkušan. Tudi je v nji oltar, da se lahko daruje sveta maša. Ako se iz te jame gleda doli, vidi se zdolaj tako globoka dolina, da se človeku dela omotica; vrh gore pa je mesto, kjer je kazal satan Kristusu vsa kraljestva tega sveta; tudi tu je v spomin bila postavljena kapela, od katere se vidijo le še podrtine.[1])

2. Premišljuj, kako se je Kristus postil.

Čudno se zdi, da si je naš dobrotljivi Zveličar izbral visoko goro, da se je na nji postil. On bi bil lahko šel v zelen gozd, kakor jih ima sveta dežela več, ki so po leti in po zimi zeleni; vendar pa ni hotel tega storiti, temveč je hotel svoj post prestati na strašno pusti gori, da nam je pokazal zgled spokornosti.

3. Premišljuj, kako je Kristus v tisti jami živel.

Ondi je bil zaprt kakor v ječi, in kakor jetnik je sedel v jami. Poslušaj, kako je njegovo revo in samoto v preroškem duhu videl in popisal psalmist: „Enak sem pelikanu v puščavi, sem kakor sova v domu. Čujem in sem kakor samoten vrabec na strehi. Pobit sem kakor trava in moje srce se suši, ker sem pozabil svoj kruh jesti. Od glasú mojega vzdihovanja mi kosti tičé na mojem mesu.“[2]) Kdo ne bi mislil, da je David Kristusa videl v tej puščavi postiti se, vzdihovati in čuti, ker je to tako natanko popisal? Ubogi Jezus ni imel tu stola, da bi bil na-nj sedel; ni imel postelje, da bi na nji ležal; ni imel ognja, da bi se bil grel; trda skala mu je bila stol in postelja. On ni imel nogavic, ni imel črevljev, bos je bil popolnoma. Golonog je stal na mrzli skali, na mrzlem kamenu je klečal in ležal in celih

[1]) V jordanskih nižavah blizu Mrtvega morja, v Cedronski dolini in Kvarantanskih bregovih se nahaja veliko jam in votlin, v katerih so nekdaj živeli judovski eseni ali eseji kot puščavniki; na njih mesto so stopili pozneje krščanski puščavniki in menihi, ki jih je tod prebivalo na tisoče, v tej puščavi v enomer čudovito živelo, pa tudi večkrat so bili zavoljo vere od nevernih Perzijanov in Mohamedanov poklani, kakor pričajo mnogi ostanki (ali relikvije) v teh krajih. Pod Kvarantansko goro, katera kaže na svoji vzhodni strani še zidovje starega samostana in več kapelic, se nahaja tako imenovani Elizejev izvirek, to je tista voda, katero je prerok Elizej ozdravil, ker je bila poprej nezdrava za pijačo. (Glej IV. Kralj. 2, 21. 22.) Kar zadeva pustoto in praznoto Kvarantanske puščave med Jeruzalemom in med Jeriho, piše nemški učenjak Schubert o nji tako-le: „Nikoli nisem hodil po bolj strašni puščavi, katera bi bila tako zoperna, kakor je ta ..... Ta pusti kraj, ki leži sredi med Jeruzalemom in med Jeriho, je enak smrtni postelji, na kateri se zadnja iskrica življenja bojuje s smrtjo, in misliš, da mora takoj ugasniti, vendar pa še počasi tli naprej.“ — [2]) Ps. 101, 5—8.

štirideset dni in noči ni prišel k ognju, čeprav je bilo sredi zime, meseca prosinca, in v pusti samoti na visoki gori, kjer vedno piha mrzel veter. O moj Bog, kako je ubogi Jezus tu trpel mraz na rokah in nogah in se je na celem životu večkrat mraza tresel!

Pomisli tudi njegove svete vaje; ni bil noben trenotek len, temveč molil je in premišljeval noč in dan; prebiral je v velikih bukvah tega sveta mogočna dela in dobrote božje. Kakšenkrat je stal z očmi in rokami obrnjenimi proti nebu, in je molil ter hvalil in častil Boga. Kakšenkrat je klečal in molil z raztegnjenimi rokami in kakšenkrat se je vrgel z obrazom na zemljo, in je tako molil k nebeškemu Očetu. Pomisli, o človek, kako je Jezus tu spokorno živel; zakaj naš ljubi Zveličar je štirideset dni in noči vedno molil, samo da je molil enkrat stoje, enkrat kleče ali na obrazu leže. Kako težavno je bilo to njegovi človeški naravi, kako se je utrudil njegov slabotni život! Pa njegovemu duhu je bilo vse to sladko in prijetno; tu se je namreč spolnila tista prerokba: „Prijetno mu bodi moje govorjenje: jaz pa se bom veselil v Gospodu.“[1]) Kadar je bil ves zdelan, da je bilo treba počivati, ni imel druge postelje kakor trdo mrzlo skalo, in na tej trdi postelji je počival.

Pomisli, kristjan, da je Sin nebeškega Očeta za nas bil tako ubožen, da niti postelje ni imel, da bi bil počival na nji. „Lisice imajo jame in ptice neba imajo gnezda; Sin človekov pa nima, kamor bi naslonil glavo.“[2])

Oh, kako so ga zavoljo te trde postelje ledja bolela in kako malo je na trdi skali spal! Oj lenobni kristjan, ti, ki ležiš vsako noč na mehki postelji, vlezi se enkrat na tla in poskusi, kako ti bo ugajala ta trda postelj; potem si boš mogel domišljati, kaj je Jezus trpel, ko je štirideset noči spal na trdi skali.

4. Premišljuj, zakaj se je hotel Kristus tako ostro postiti.

Prvič nam je hotel dati zgled, kako bi imeli mi držati štiridesetdanski post, da bi se pokorili za svoje grehe. Spodobi se tedaj, da ga posnemamo, kolikor nam pripušča naša slabost, in da z vso mogočo gorečnostjo držimo sveti post. Kako to Kristusu dopade, to je sam povedal sv. Jederti rekoč: „Ako se kdo iz ljubezni do mene odloči, radovoljno postiti se in ne išče pri tem svoje lastne časti, ampak moje časti, sprejmem jaz to tako, kakor sprejme cesar ponudbo od enega svojih zvestih knezov, ki se mu ponudi, da ga hoče vsak dan preskrbeti z jedjo in pijačo.“ Stori tedaj v začetku svetega posta zares dober namen, kakor ga najdeš konec tega odstavka.

[1]) Ps. 103, 34. — [2]) Luk. 9, 58.

Drugič je hotel Kristus s takim ostrim in spokornim življenjem zadostiti za našo lenobo. Hotel je delati pokoro za našo lenobo v službi božji, za našo mlačnost pri molitvi, za našo nemarnost v drugih spokornih delih. Zato ni samo v tej puščavi, ampak tudi sicer večkrat spal na trdih tleh, tudi pod milim nebom. Glej tedaj in dobro pomisli, o kristjan, kaj Bog za-te dela in trpi; kaj pa delaš in trpiš ti za Boga? Ali meniš, da je prav, da tvoj Gospod in Bog cele noči čuje in moli, in sicer zavoljo tvojih grehov, ti pa nočeš čuti in moliti niti četrt ure zvečer, preden greš spat. Kako boš obstal pred božjo sodbo? Gotovo, ko je Kristus prečul po cele noči, ga je posebno to bolelo, ker je vedel, da boš ti cele noči spal, ali pa prečuval v grehih in ničemernostih.

O najdobrotljivejši Jezus, jaz spoznavam in obžalujem svojo lenobo in nemarnost, da nočem opravljati nobene pokore ne s postom, ne s čuvanjem in molitvijo. Hočem se pa poboljšati in te prosim po tvojem ostrem postu, čuvanju in molitvi, odpusti mi, da tega še nisem storil; dodeli mi svojo milost, da bom v prihodnje v dobrem marljivejši in bolj goreč.

5. Premišljuj tretji vzrok Kristusovega posta.

Kristus se je namreč hotel kot človek s tem postom pripravljati k svojemu pridigovanju in k delu človeškega odrešenja.

On je dobro vedel, da je to delo najtežavnejše in najimenitnejše, zato se je hotel oborožiti zoper vse sovražnike ter z ostrim postom, velikim pokorjenjem in neprestano molitvijo svojega Očeta prositi, da pride na pomoč njegovi slabi človeški naravi. Ker se je namreč njegova mehka narava bala mnogovrstnega preganjanja in prihodnjega trpljenja, je dobrotljivi Gospod storil to, kar je nam storiti, kadar nam preti križ in težava; hotel je namreč v molitvi iskati tolažbe in Boga klicati na pomoč. Da to bolje razumeš, premišljuješ lahko tako, da so angeli Gospodu, ko je molil, zopet prinesli križ v tisto jamo, na katerem so bile spoznati in videti vse skrivnosti njegovega bridkega trpljenja. Ta križ so mu postavili pred oči in mu govorili: ‚Poglej, o Jezus, tu ti pošilja tvoj nebeški Oče zopet tisti križ, katerega smo ti bili prinesli, ko si še kot malo dete ležal v jaslih. Čas se že bliža in samo tri leta so še, da boš pribit na križ. Če si tedaj še tako voljan, kakor si bil kot otrok, hočemo to naznaniti tvojemu Očetu.‘

Kaj meniš, da je tvoj Zveličar storil? Gotovo je sveti križ objel, ga prijazno poljubil in s solzami v očeh govoril: Pozdravljen mi bodi, težki križ, od mladih nog sem po tebi hrepenel, in veseli me, da je že blizu čas, ko me imajo pribiti na-te. Akoravno se te

moja mehka narava boji, vendar se srčno udam in sem pripravljen ne samo enkrat, ampak do smrti vsak dan biti križan. Vi ljubi angeli recite torej mojemu nebeškemu Očetu, da moja duša z veseljem čaka na dan, na dan moje poroke in srčnega veselja,[1]) ko bom trpel in dopolnil njegovo sveto voljo.'

Tako je govorila Kristusova pamet, ki ima svoj sedež v glavi; ali občutljivost, ki ima svoj sedež v srcu, se je prestrašila tega poslanstva in spomina na križ in trpljenje. Pomisli, kako se prestraši ubog grešnik, ko njegovi skrivni prijatelji od sodnika pridejo k njemu v ječo in mu povedo, da bo ta in ta dan obešen. Kakor se takemu grešniku strahu trese srce, tako in še bolj se je križa ustrašil tvoj ljubi Zveličar. Videl je namreč, da ga bodo sramotno ujeli, neusmiljeno bičali, strašno suvali, grozovitno križali in brez usmiljenja umorili. O ti moj Bog, kako bridko se je zdelo ljubeznivemu Zveličarju to strašno trpljenje, oh, koliko bridkih solz in vzdihljejev mu je povzročal ta križ!

Saj je vedel, da mora zadostiti za vse grešnike. Vedel je, da mora trpeti toliko muk in bolečin, kolikor jih je bilo treba, da izbriše neskončno težo in nezmerno število vseh grehov. On je že tistikrat previdel neskončno žalost svoje duše in neštevilne muke svojega svetega telesa. On je videl, da bo vse, karkoli se bo godilo njegovi duši ali njegovemu telesu, ju mučilo še bolj; da bo tedaj njegovo trpljenje tako veliko in tako bridko, da bi najmanjša kapljica tega trpljenja takoj umorila vsako živo stvar. Tedaj je imel nedolžni Jezus dovolj vzroka, da je bil žalosten do smrti in da je s prerokom žaloval, rekoč: „Za trpljenje sem pripravljen in moja bolečina mi je vedno pred očmi."[2]) Tolaži tedaj in časti žalostno Jezusovo srce tako-le:

Molitev.

Hvaljen bodi Jezus Kristus za svoj sveti post in za svoje trpljenje! Amen.

O Jezus, ti nedolžno jagnje božje, ki je bilo od začetka sveta v vseh predpodobah klano, jaz te spominjam tvoje vedne muke, katero si trpel v svojem srcu od svojega spočetja do poslednjega dneva svojega pozemeljskega življenja; prosim te po ti dolgi znotranji in vedni muki, dodeli mi srčno sočutje s tvojimi velikimi bolečinami in pa pravo žalost in kes zavoljo mojih grehov. Amen.

[1]) Vis. pes. 3, 11. — [2]) Ps. 37, 18.

Dober namen ob začetku posta.

Oh, najdobrotljivejši Gospod in Zveličar, v tvojem svetem imenu hočem začeti sveti post in s pomočjo tvoje milosti hočem ga držati iz ljubezni do tebe. Jaz združujem to tvoje zdržanje, čuvanje, molitve, premišljevanje in vse, kar bom ta sveti post trpel, storil ali opustil, s tvojim postom, čuvanjem, molitvijo in premišljevanjem. Ponižno te prosim, dodeli mi, da bom po zapovedi in naredbi tvoje svete cerkve sveti post zvesto držal v spomin tvojega bridkega trpljenja, v zadoščenje za časne kazni svojih grehov, v tvojo večjo čast in tvoje večje dopadajenje. Amen.

4. Kristus premaga izkušnjavca.

»*Hudič ga je popustil, in angeli so pristopili in mu stregli.*«
(Mat. 4, 11.)

1. Premišljuj prvo izkušanje telesne slasti, in pa Gospodovo ponižnost, potrpežljivost in stanovitnost.

Ko se je postil štirideset dni in štirideset noči, je bil lačen. In glej, izkušnjavec, namreč Lucifer sam, je nase vzel podobo angela luči in je prišel na videz ves ponižen in spoštovan h Kristusu in mu je rekel: „Ako si Sin božji, reci, naj bodo ti kameni kruh.“ Ali Jezus mu je na kratko odgovoril: „Človek ne živi samo ob kruhu, ampak ob sleherni besedi, ki pride iz ust božjih.“[1]) Ali ošabni Lucifer ni prav razumel teh besed svetega pisma. Jezus je namreč hotel reči: Človek, s katerim govoriš, živi o božji besedi in je ima dovolj. Akoravno je hotel hudobni duh ravno to zvedeti, vendar ni bil vreden, da bi bil to razumel, ker ni želel Kristusa častiti in moliti.

2. Premišljuj drugo izkušanje prazne časti, napuha in predrznosti.

Ko izkušnjavec s prvim izkušanjem sladnosti ni nič opravil, ni se dal za zmaganega, ampak se je začel čuditi njegovemu spokornemu življenju in njegovi svetosti, kakor da bi bil izmed nebeških angelov. Vzel ga je tedaj na videz z vsem spoštovanjem in ga je v Jeruzalemu postavil vrh templa. In tu mu je začel govoriti, da, ako ga bodo ljudje videli, da zleti doli in se nič ne poškodi, ga bodo

[1]) V. Mojz. 8, 3.

imeli za velikega čudodelnika in svetnika in da bodo tem ložeje verovali va-nj. Zato je zopet iz sv. pisma vzel besede: „Ako si Sin božji, vrzi se doli; saj je pisano: svojim angelom je zavoljo tebe zapovedal, in na rokah te bodo nosili, da kje s svojo nogo ne zadeneš ob kamen.“ Ali Jezus mu zopet odgovori: „Ne izkušaj Gospoda svojega Boga.“[1]) Ta neprimerljiva krotkost, velika ponižnost, resnobno veličastvo in velikodušnost Gospodova je izkušnjavca pobila še bolj; vendar se še ni udal; še enkrat je hotel poskusiti svojo zvijačo.

3. Premišljuj tretje izkušanje napuha.

Hudobni Lucifer pelje Gospoda zopet in ga postavi vrh gore Kvarantane; tu mu pokaže vsa mesta in vse kraje sveta in mu predrzno govori: „Vse to ti hočem dati, ako pred menoj poklekneš in me moliš.“ Na te ošabne in nespametne besede mu reče Kristus: „Poberi se, satan, zakaj pisano je: Gospoda svojega Boga môli in njemu samemu služi.“[2]) S temi besedami je Bog hudiču vzel oblast, katero mu je bil dovolil, da je smel Gospoda izkušati; in pri tej priči je bil satan prisiljen odstopiti in se povrniti v pekel.

Ljubi moj kristjan, ne čudi se, da je bilo pripuščeno satanu, Kristusa izkušati. Satanu ni bila dana oblast nad Jezusa, kakor mu tudi ni bila dana nad naše prve stariše, Adama in Evo. Ali ker Adam in Eva nista s pomočjo božje milosti izkušnjave premagala, je hotel tudi Kristus od hudiča biti izkušan, da je s tem ponižanjem delal pokoro za greh prvih starišev, kakor tudi za naše grehe; potem tudi, da nas je podučil s svojim zgledom, kako naj z božjo pomočjo premagamo izkušnjave. Ker je pripustil Kristus hudiču, da ga je izkušal, ni se čuditi, da izkuša tudi nas. Izkušnjave nam dajejo le priložnost, da moremo Bogu skazati svojo ljubezen s tem, da premagamo izkušnjave. Da jih pa moremo premagati, spominjajmo se kakor Jezus na božji nauk, ki nam veli, da se imamo bati vsega greha.

4. Premišljuj slavni sad Kristusove zmage nad hudičem.

„Glej,“ pravi evangelist, „angeli so pristopili in mu stregli.“ Ko je Jezus svojega nebeškega Očeta zahvalil za to zmago, pristopili so angeli, da so mu stregli, in so mu prinesli nebeške, ali kakor drugi menijo, prave pozemeljske jedi, morebiti takega hruha, kakor nekdaj preroku Eliju, da je jedel in se zopet okrepčal.[3]) Če se bomo po Jezusovem zgledu in z njegovo pomočjo ustavljali satanu in vse njegove izkušnjave moško odbijali, bomo tudi dosegli tisto božjo obljubo, katera pravi: „Premagovalcu bom dal skrite mane.“[4]) Ker smo pa, žalibog, večkrat sami krivi, da pademo v izkušnjavo in da

[1]) V. Mojz. 8, 16. — [2]) V. Mojz. 8, 24. — [3]) III. Kralj. 9, 8. — [4]) Skr. raz. 2, 17.

izkušnjavec zmaga, zato je Kristus sv. Jedert podučil, kako naj njegovo zmago darujemo Bogu v zadoščenje za svoje padce in grehe.

Darovanje.

1. Nebeški Oče, jaz ti darujem slavno zmago tvojega ljubega Sina, ko je premagal nasladnost, v odpuščenje vsega, kar sem grešil z nasladnostjo; prosim te po zaslugah njegove slavne zmage, dodeli mi svojo pomoč, da se bom vselej vstavljal nasladnosti. Amen.

2. Najdobrotljivejši Oče, jaz ti darujem slavno zmago tvojega ljubega Sina, ko je zmagal častilakomnost in predrznost, v odpuščenje vseh grehov in hudobij, kar sem jih storil iz napuha; prosim te po tvojem preljubem Sinu, dodeli mi milost, da se morem takim grehom ustavljati. Amen.

3. Usmiljeni Oče, jaz ti darujem tretjo zmago tvojega ljubega Sina, ko je zmagal lakomnost, v odpuščenje vseh grehov, kar sem jih storil iz lakomnosti; prosim te po tvojem najponižnejšem Sinu, dodeli mi pomoč svoje božje milosti, da se bom moško bojeval zoper hudobne duhove in vse hudobije, ter srečno zmagal, po Kristusu Jezusu, Gospodu našem. Amen.

Šest in dvajseto poglavje.

Kristus učitelj.

1. O duhovni in posvetni oblasti za časov Kristusovih.

»*Pod velikima duhovnoma Anom in Kajfom.*« (Luk. 3, 2.)

Da ložeje in bolje umeš evangeljske in apostoljske zgodbe, katere katoliška cerkev navadno bere črez leto, hočem tukaj ob kratkem govoriti o časih in o ljudeh iz dobe Kristusovega življenja, posebno, ko je začel očitno učiti.

1. Premišljuj tedaj najprej takratne posvetne oblasti.

Zgodovina nam pripoveduje, da je bil Kristus rojen v tridesetem letu vladanja cesarja Oktavijana Avgusta, ki pa je že prej dvanajst let kot triumvir z drugima dvema imel najvišjo moč v rimski državi. Ta cesar je starega Heroda potrdil za judovskega kralja in tudi njegovim otrokom izročil judovsko kraljestvo. Po smrti Heroda Prvega namreč so prišli njegovi trije sinovi v Rim in so cesarja prosili, naj bi odobril oporoko ali testament njihovega očeta. Zato je cesar kraljestvo razdelil na tri kose in je dal Arhelaju polovico celega kraljestva, drugo polovico pa je dal drugima dvema sinoma. Med tem pa, ko so oni bili v Rimu, je na Judovskem nastajal punt za puntom; ker več njih so hoteli kralji biti, zato je drug proti drugemu vstajal in več tisoč ljudi je bilo pomorjenih in požgali so več vasi, trgov in mest, in še celo del templa je pogorel. Judje so poslali poslance v Rim in so strašno tožili hudobnega Heroda, kako jih je tlačil, preganjal, moril in mnogo njih pogubil, ter niso hoteli več nobenega kralja, ampak rimskega deželnega poglavarja. Akoravno cesar ni uslišal njih prošnje, je vendar ukazal Arhelaju, naj ne bo tako neusmiljen, kakor je bil njegov oče. Ker pa Arhelaj ni bil nič bolji kakor njegov oče, in je takoj v prvem letu svojega vladanja na veliko noč dal poklati tri tisoč Judov, zato so ga prvaki Judov in Samarijanov zatožili pri cesarju. Poklicali so ga v Rim in ko so mu dokazali njegovo trinoštvo, mu je cesar pobral vse, kar je imel, pa ga poslal v pregnanstvo v današnjo francosko deželo, kjer je revno poginil.

Nato ni hotel cesar Judom več dati nobenega kralja, temveč je imenitno judovsko deželo, ki je bila od Davidovih časov vselej kraljestvo, naredil provincijo ali Rimljanom podložno pokrajino in je poslal rimskega plemenitnika, kateremu je bilo ime Koponij, v judovsko deželo, da je vladal obe deželi, judovsko in samarijansko, kot deželni poglavar. Tako je bila popolnoma vzeta krona in kraljeva palica judovski deželi; galilejska dežela pa je vendar še imela svojega vladarja Heroda Antipa, ki je bil sin starega Heroda in so mu tudi rekali kralj. Pravzaprav ni bil kralj, ampak le knez; ali ljudje so mu pravili kralj, in zato ga tudi evangelij imenuje tako.

Štirinajst let po Kristusovem rojstvu, deveti dan meseca avgusta je v Rimu umrl slavni cesar Avgust, sedem in sedemdeset let star, potem ko je pet in štirideset let kot samovladar hvalevredno in mirno vladal; na njegovo mesto je prišel rimski cesar Tiberij, pastorek cesarja Avgusta, pet in petdeset let star, hudoben človek. Kakor hitro je Tiberij postal cesar, je prišel Herod iz Galilejskega

v Rim in si je prizadeval pridobiti cesarjevo prijateljstvo, da ne bi bil odstavljen kakor njegov brat. Ko je dosegel svoj namen, je cesarju na čast sezidal novo mesto in to mesto imenoval Tiberijo po cesarjevem imenu. Ravno tako je storil tudi Herodov brat Filip; tudi on je šel v Rim, si naredil cesarja za prijatelja in potem tudi cesarju na čast sezidal mesto ob vznožju velikega Hermona in temu mestu dal ime Cezareja (Filipova).

Ravno ta cesar je poslal v judovsko deželo drugega deželnega poglavarja, ki se je klical Valerij Grat;[1]) precej po svojem prihodu je odstavil velikega duhovnika in postavil v to čast nekega drugega, ki se je klical Izmael; ne dolgo potem pa je tudi tega odstavil in nekega Eleazarja postavil za velikega duhovnika. Ta deželni poglavar je vzel tudi sveto velikoduhovniško obleko pod svojo oblast in jo dajal le trikrat v letu ob velikih praznikih, kakor je nekdaj delal kralj Herod; tako se je delalo potem vselej, dokler je stal judovski tempel. Tu so tedaj ubogi Judje videli, kako daleč so prišli, da jim je bila vzeta vsa duhovska in posvetna oblast.

Potem ko je ravno omenjeni deželni poglavar odstavil več velikih duhovnikov in postavil druge, naredil je nazadnje Kajfa ali Kajfeža velikega duhovna in ga je v tej časti pustil ves čas, ko je bil on deželni poglavar. Nato pa je cesar Tiberij za deželnega poglavarja na Judovsko poslal Poncija Pilata, ko je Jezus imel osemindvajset let. Ta Pilat je bil hude jeze in neusmiljen in je Jude sovražil. On je tlačil in stiskal uboge, ni nič maral, če so njegovi vojaki tudi kradli in ropali, dal je večkrat tudi nedolžne zapreti v ječo in še celo umoriti. Ko so Judje k njemu hodili pritoževat se, jih je ukazal s silo odpraviti. Bili so tedaj Judje v velikih stiskah in si niso vedeli pomagati. Šli so tudi k cesarju Pilata tožit; Pilat pa se je znal dobro zagovarjati, da se mu ni ničesar zgodilo. Zato so pa Judje prosili Boga, da bi jih rešil.

2. Premišljuj duhovsko oblast in judovske velike duhovne.

Za Kristusovih časov jih je bilo več, ki so se klicali veliki duhovni; med vsemi temi pa je bil eden najvišji in glava vseh drugih. On je bil najimenitnejša oseba vseh Judov. Glava vseh duhovnikov ali prvi duhovnik je bil bolj čislan kakor kralj. Najprvi veliki duhoven judovski je bil Aron, Mojzesov brat, iz rodu Levijevega; njega je Bog sam postavil Judom velikega duhovnika in je ostal v tej časti do svoje smrti. Ravno tako je imel biti veliki duhoven vselej eden iz Aronovega rodu do svoje smrti; on je bil najvišji

[1]) Meseca avgusta v letu 767 po sezidanju Rimskega mesta.

sodnik v duhovskih rečeh. Tako so bili vsi veliki duhovniki do kralja Heroda iz Aronove rodovine, štirinajststoinpetdeset let, in sicer jih je bilo od Arona do babilonske sužnosti sedemindvajset, po babilonski sužnosti pa do Heroda petindvajset.

Ti vsi so bili iz Aronove rodovine in so bili veliki duhovniki do smrti. Potem pa, ko je Herod postal kralj, je postavljal velike duhovne, katere je on hotel, in odstavljal jih je, kadar je hotel, tako da je kakšen bil eno samo leto veliki duhoven, kakšen pa je v tej časti ostal več let zaporedoma.

Zato je bil eno leto Ana, drugo leto Kajfa veliki duhovnik za časa, ko je bil Pilat deželni poglavar.

3. Premišljuj druge velike duhovne.

Zraven najvišjega velikega duhovnika je bil še drug imeniten veliki duhoven ali predsednik duhovskega sodišča, ki so mu rekali sinedrij (synedrium); v sinedriju je bilo sedemdeset duhovnih in nekaj tudi neduhovnih učenjakov, kateri so razsojevali vse imenitnejše duhovske in druge pravde in tožbe. To sodišče je imelo svoj začetek menda od Mojzesa, kateri je na božje povelje izbral sedemdeset starih in pametnih mož, da so mu pomagali razsojevati tožbe. Od tistega časa, kakor mislijo, je ta sodnija ostala v Izraelu in predsednika so imenovali velikega duhovna. Ko je Kristus živel na svetu, je bilo več duhovnov, levitov, pismoučenih in farizejev v tej sodniji in predsednik je bil neki Ana. Postavni sodniki so bili iz te sodnije in so ves čas stanovali v Jeruzalemu.

Potem jih je bilo še več, ki so se klicali veliki duhovni. Prvič je bilo štiriindvajset duhovniških rodovin, katere je bil kralj David postavil, da je rodovina za rodovino po celi teden opravljala službo božjo v templu. Tisti, ki je bil prvi ali glavar vsake take rodovine, se je tudi klical veliki duhoven ali glavar duhovnov. Ker je bilo tedaj štiriindvajset teh duhovniških rodovin in je vsakatera po osem dni v templu opravljala službo božjo, zato je vsakih štiriindvajset tednov enkrat vsaka rodovina prišla na vrsto. Duhovniki niso vsi prebivali v Jeruzalemu, temveč so prebivali raztreseni po duhovniških mestih in trgih po celi deželi; tistih osem dni pa, ko so morali v templu opravljati službo božjo, so stanovali v hišah, ki so bile za-nje navlašč sezidane okoli templa.

Služba božja pa, ki so jo imeli vsak dan opravljati, je bila ta-le: Zjutraj zarano in zvečer pozno, ko so se duhovniki sešli v templu, je šel tisti duhovnik, katerega je zadelo, v svoji duhovski opravi bos v templovo svetišče, kjer je bil zlat kadilni oltar, zlat svečnik in zlata miza z dvanajsterimi oglednimi kruhi; ondi je na

oltarju Bogu daroval dragega kadila, očistil svetilnice in prilil olja. Črez dan so gorele tri svetilnice, po noči pa vseh sedem. Ker je pa pozneje kralj Salomon naredil deset takih svečnikov, so tudi na vseh po tri svetilnice gorele, po noči pa vse. Vsako soboto pa je duhovnik odvzel tiste dvanajstere ogledne kruhe in je drugih dvanajst ravno pečenih položil na njih mesto. Tudi so vsak dan zaklali jagnje brez madeža. Zaklano jagnje so odrli, drob vzeli iz njega, vse očistili, razsekali na kosce in položili v ogenj na oltar, da je vse zgorelo Bogu na čast. Eno jagnje so tako darovali zjutraj in zopet eno zvečer.

Skoro vsak dan so se prinašale tudi druge daritve in so teleta, kozliče, ovce, jagnjeta klali in sežigali na oltarju, ker so pobožni Judje Bogu darovali tudi za svoje lastne potrebe. Med tem pa, ko so na oltarju žgali daritev, trobili so duhovniki s svojimi trobentami in leviti godli ter zraven prepevali. Drugi pa so na tihem molili. Tistih osem dni, ko so duhovniki v templu opravljali službo božjo, niso smeli ne piti vina, ne se bližati svojim ženam, ker so morali biti čisti na duši in na telesu.

4. Premišljuj levite.

Z duhovniki so služili v templu vsak dan tudi drugi, ki so se imenovali leviti ali levitje, ker so bili iz rodu Levijevega. Ti leviti so bili tudi razdeljeni v štiriindvajset rodovin ali vrst in ena vrsta ali rodovina za drugo je morala po osem dni zaporedoma streči v templu. Eni izmed njih so bili godci, drugi vratarji, drugi oskrbniki tempelski; zopet drugi so imeli donašati drva in vodo, drugi so pometali in čistili tempel, in drugi so bili postavljeni za sodnike in glavarje med ljudstvom. Akoravno jih je bilo za kralja Davida osemintrideset tisoč in jih je vsak dan črez tisoč streglo v templu, vsi v bela oblačila oblečeni, so vendar imeli vsi zadosti opraviti.

Tu pomisli, o kristjan, da je bila vsa ta slovesna služba božja v stari zavezi le senca in podoba krščanske cerkve in službe božje, namreč svete maše, svetih zakramentov in skrivnosti krščanske cerkve na svetu; vse te podobe so bile le senca praznikov, ki jih cerkev obhaja sedaj. Potem vedi tudi, akoravno so Judje imeli en sam tempel za vso deželo, kjer so imeli prinašati žgavne darove, da so pa po vseh mestih in trgih imeli svoje sinagoge, kjer so se o sobotah in praznikih shajali k molitvi, k branju sv. pisma in k pridigi; vsaka taka sinagoga je imela svojega predstojnika (kakor ima sedaj vsaka cerkev svojega duhovnega pastirja), in ta glavar vsake sinagoge se je klical knez ali pa tudi veliki duhoven.

5. Premišljuj pismoučene ali pismarje.

Pismoučeni so bili pri Judih učeni možje, to kar so sedaj tako imenovani doktorji sv. pisma. Že pred babilonsko sužnostjo jih je bilo nekaj; po sužnosti pa jih je bilo več in so imeli več veljave. Ezdra namreč je postavil ali ustanovil društvo pismoučenih, to je, pobožnih, učenih in veljavnih mož, ki so znali ne samo hebrejski jezik, ampak tudi drugih jezikov več, in to društvo je obstajalo tudi še za Kristusovih časov. Ti pismoučeni so imeli dokaj veljave pri ljudeh in njih pisma so čislali skoraj tako kakor pisma prerokov. Saj so bili oni nasledniki in učenci prerokov. Judje so namreč za trdno verovali, ker se dá sv. pismo težko razumevati, da je Bog Mojzesu razodel skrivnosti sv. pisma in kako se ima razlagati. Mojzes pa, da je to skrivno razodenje podal Jozuvetu, Jozuve Fineesu, Finees Heli-ju, Heli Samuelu, Samuel Davidu, David prerokom, preroki Ezdru in Ezdra pismoučenim, kateri so potem do poslednjih časov ohranili to razodenje in ljudstvu razkladali sv. pismo. Vsak čas so bili med temi pismoučenimi tudi tako pobožni možje, da so prerokovali.

Nazadnje so bili iz števila pismoučenih tudi tisti, ki so dvestošestinpetdeset let pred Kristusovim rojstvom sv. pismo prestavili iz hebrejskega v grški jezik. Ko je hotel namreč Ptolomej Filadelf, egiptovski kralj, napraviti grško prestavo sv. pisma, je poslal velikemu duhovnu v Jeruzalem pismo, naj mu pošlje pobožnih in učenih mož, da mu prestavijo sv. pismo. Veliki duhoven, kakor pravijo, mu je poslal dvainsedemdeset učenjakov (med njimi tudi Jezusa Sirahovega), kateri so v Egiptu na otoku Faro imenovanem, blizu Aleksandrije, v dveh mesecih in pol prestavili sv. pismo iz hebrejskega na grški jezik. Ti prestavljalci sv. pisma so bili tedaj taki pismoučeni. Ali družba pismoučenih se je bila za Kristusovih časov zelo popačila, ker je bilo med njimi več farizejev; posebno se je bilo to zgodilo po dveh farizejih, ki sta se klicala Šamaj in Hilel in ki sta živela malo pred Kristusom. Ona dva sta namreč božjo postavo pomešala z mnogimi pristavki in sta imela v tem več naslednikov. Zato beremo v evangelijih, da je Kristus farizeje in pismoučene večkrat hudo svaril.

6. Premišljuj starejšine ljudstva.

Starejšine so bili posvetna gosposka in sodniki, ki so jih volili le izmed starejših in bolj pametnih mož. O njih govori sv. pismo najprej za kralja Jozafata tako-le: „Jozafat je postavil sodnike po vseh mestih Judovskega kraljestva in v Jeruzalemu; ukazal je glavarjem izraelskih rodov, naj podložnim po pravici razsojajo tožbe.“ Tako je bilo v vsakem mestu triindvajset sodnikov, katerim so rekali

zbor; o njem govori Kristus, ko pravi: „Kdor reče svojemu bratu »raka«, ta je kriv zbora,“ to je, kdor reče jezno besedo ali pa kletvino proti komu, naj se pripelje k sodnikom, da ga kaznujejo. Zraven teh sodnikov so imenovali starejšine tudi tiste, ki so bili prvaki v vsakem rodu ali sorodnini. Kadar se je imelo kaj važnega početi, kar je zadevalo vso rodovino ali ves rod, tedaj so se starejšine zbrali v posvet.

7. Premišljuj farizeje.

Farizeji so se od navadnega ljudstva ločili s svojimi lastnimi postavami in navadami, kar pomeni tudi ime farizej, to je ločenec. Menda so se farizeji vprvič prikazali za Makabejskih časov, o Kristusovem rojstvu jih je bilo že več kakor šest tisoč. Ostro so živeli in na videz delali velike pokore. Postili so se dvakrat na teden, to je v pondeljek in v četrtek, in tak dan niso do večera nič jedli. Vsakdanja njihova jed je bila tudi revna in nezabeljena. Čistost so spoštovali tako, da so se, akoravno oženjeni, vendar prostovoljno zdržali kakšenkrat po štiri, osem ali deset let. Molili in čuli so mnogo, posebno po noči. In zato da bi poprej vstali k molitvi, so nekateri izmed njih ležali na ozkih deskah, da so lahko z njih padli in se tako poprej vzbudili k molitvi; drugi so si tudi s trnjem postiljali. Vsak dan so hodili v tempel in opravljali dolge molitve. Ubogim so dajali mnogo, prvine in desetine so zvesto in natanko odštevali v tempel. Vse to je bilo prav dobro, zato so bili med farizeji mnogi dobri; ali ena reč je kazila vse to pri mnogih, namreč, ker so si s tem iskali časti pri ljudstvu in pa ker so bili drugim nevoščljivi in zavidni. Vse to so delali zato, da so jih ljudje imeli za svete. In res, nevedno ljudstvo jim je bilo vse udano, ker so menili, da so to sveti možje in mnogo boljši kakor drugi. Oni so tedaj v duhovskih in posvetnih rečeh imeli prvo besedo in brez njih se ni smelo ničesar goditi. Vrinili so se med pismoučene in tudi v najvišjo sodnijo zato, da so bili povsod prvi.

8. Premišljuj saduceje in cestninarje.

Saduceji so bili trdovratni krivoverci, ki so se prepirali tudi s Kristusom in mu zopergovorili. Menda so se okoli dve sto let pred Kristusovim rojstvom pokazali vprvič, in so se saduceje, to je pravične imenovali, ko so bili vendar najbolj nepravični med ljudstvom; bili so namreč med seboj in do drugih neprijazni, divji in uporni. Sv. pismo so razlagali po svoji neumnosti. Med drugim so tudi učili, da ni vstajenja mesa, da ni angelov, ne duhov, da človeška duša umrje s telesom. Vendar pa so jih pravoverni Judje trpeli med seboj,

in akoravno jih ni bilo veliko, so vendar bili najbogatejši in najpremožnejši med ljudstvom.

Cestninarji so pobirali uvoznino, izvoznino, mostnino itd. in so pri tem navadno pobirali več, kakor je postava velevala, in zato so jih Judje imeli za očitne grešnike in so jih sovražili. Judje so tudi menili, ker so Abrahamovi sinovi, da ne sme od njih nobeden terjati potnine; zato so sovražili in preklinjali tiste tujce, pa tudi Jude, kateri so ob cestah in potih sedeli in pobirali cestnino od mimogredočih ljudi. Vendar pa se je veliko teh očitnih grešnikov izpreobrnilo, nekaj jih je izpreobrnil že sv. Janez Krstnik, nekaj pa Jezus Kristus, tako da so iz grešnikov postali svetniki. Sv. evangelist Matej je bil poprej tak cestninar.

9. Premišljuj pobožnost esenov in drugih ljudi, ki so tistikrat živeli, ko je Kristus začel očitno učiti.

Zgodovinar Jožef Flavij pripoveduje, da je bilo judovsko ljudstvo okoli 150 let pred Kristusovim rojstvom razdeljeno v tri ločine ali posebne vrste: v farizeje, saduceje in eseje ali esene. To poslednje ime pomeni moleče, ali pa premišljujoče, ali kar je gotovejše, zdravnike, ker so zdravili ljudi. Oni so bili nekaki judovski menihi, ostro so živeli in prebivali večjidel blizu Mrtvega morja. Pozneje so prebivali tudi po judovskih mestih in so imeli bolj delavno življenje, po puščavah pa so le bolj molili in premišljevali. Ob Kristusovem času so eseni živeli po jamah okoli gradu Masada imenovanega, morebiti tudi po votlinah tiste gore, na kateri je bil Jezus izkušan, ter od ondot doli do Hebrona, kjer so jim cele hoste fig in oljk dajale potrebnega živeža. Po samotah so torej živeli, ločeni od vseh drugih ljudi; za denar niso marali in njih sveto življenje je tudi druge vabilo, da so stopali v njih družbo. Za zakon niso marali, otroke pa, ki so jih jim dajali v izrejo, so skrbno učili. Oni so zdravili bolezni z naravnimi in tudi z nadnaravnimi sredstvi. Njih obleka je bila bela; njih živež je bil kruh, sol, zelenjava, sadje pa voda. Razdeljeni so bili na štiri vrste in kdor je hotel stopiti v njih družbo, je moral prestati eno leto izkušnje. Pošiljali so v tempel daritve, sami pa menda niso hodili v tempel.

„Eseni, tako piše Jožef Flavij, se med seboj ljubijo, ogibajo se pa skrbno nasladnosti in mehkužnosti. Bogastvo zaničujejo, nobeden njih nima nič svojega imetja, temveč živijo med seboj kakor bratje. Obleke ne slečejo in črevljev ne odložé, dokler se ne raztrgajo. Oni ne kupujejo in ne prodajajo ničesar, zadovoljni so s tem, da se morejo preživiti z delom svojih rok. Zjutraj opravivši molitev gre vsak k svojemu delu; ko so pet ur delali, snidejo se zopet vsi. Najprej

se umijejo in na to gredo tako pobožno v obednico, kakor da bi šli v tempel. Tu pred vsakega postavi pek majhen hlebček kruha in kuhar neko juho. Duhoven blagoslovi jed in nobeden se ne dotakne jedi ali pijače, dokler se ni opravila molitev. Po jedi zopet molijo in nobenega ni slišati, da bi kaj izpregovoril. Akoravno ne store nič brez dovoljenja svojega poglavarja, vendar ima vsak izmed njih vso oblast drugim pomagati in izkazovati dela usmiljenja. Svojim prijateljem ne smejo nič dati brez dovoljenja, ubogim pa lahko dajo karkoli. Jezo krotijo, prisege se ogibljejo in vse, kar rečejo, tako zvesto in natanko drže, kakor da bi bili prisegli."

To in še veliko drugega piše Jožef Flavij o esenih in ima prav, da jih tako hvali, ker je več izmed njih prav sveto živelo, kakor izpričujejo tudi drugi stari pisatelji.

Sveto življenje teh mož je vabilo tudi druge, da so živeli pošteno, in akoravno niso mogli vsi iti v samostan ali v puščavo, so pa doma zvesto služili Bogu, kakor jim je bilo mogoče. Jožef Flavij govori o njih tako-le: „Obstoji pa še druga znana družba ljudi, kateri so po jedi, pijači, šegah in postavah esenom podobni, samo da so oženjeni in da živijo doma." Torej je bilo za Kristusovih časov veliko hudobnih, pa tudi ne malo pobožnih dobrih ljudi. Zato smo že ob drugi priložnosti premišljali, da so ljudje hodili na Karmelsko goro, posebno o sobotah, mlajih in drugih praznikih, da so bili tam pri službi božji in pridigi, ker so tudi na tisti gori živeli eseni.

Nekako se da to posneti tudi iz sv. pisma. Ko je namreč Sunamljanka, kateri je umrl otrok, hotela iti na Karmelsko goro, ji je mož govoril: „Zakaj hočeš iti tja? Saj ni sobota danes, ali praznik!" Te besede neki učen razlagavec sv. pisma razklada tako-le: Iz tega spoznamo, da je bilo pri Judih navadno, o praznikih hoditi na kako sveto mesto ali v kak posvečen kraj, postavim v sinagogo, ali kjer so se shajali duhovni; posebno so se shajali na goro Karmel, kjer je živelo več duhovnov. — Ko so se ljudje shajali na takih krajih in so videli njih sveto življenje ter so poslušali božjo besedo, ki so jo oznanjevali tisti duhovni, ni čuda, da so si prizadevali posnemati jih, kar jim je bilo mogoče. Jožef Flavij piše: „Ko so jih Rimljani silili, naj bi ali Boga kleli, ali jedli prepovedane jedi, trpeli so oni raje vse muke, kakor da bi bili storili kaj takega. V največjih bolečinah so se smejali, ker so vedeli, da bodo v drugem življenju vse svoje ude dobili nazaj."

Ta lepi zgled pobožnih esenov je ljudstvo zvesto posnemalo, posebno ko je kralj Herod Rimljanom na čast nad templova vrata dal postaviti zlatega orla. Judje so bili zategadelj dokaj žalostni,

ker jim je bilo po postavi zapovedano, da ne smejo imeti nobene podobe, ne človeške, ne živalske. Nahujskani po duhovniku, kateremu je bilo ime Matatija, so se torej zbrali v templu v velikem številu, pa so tistega orla vrgli doli in zdrobili na kosce. Kralj Herod je takoj poslal poveljnika z vojaki, da bi polovil tiste, ki so to storili. Ljudstvo je zbežalo, ko so se bližali vojaki, duhoven Matatija pa in štirideset njegovih mladih tovarišev so se dali ujeti in so je povezane peljali pred Heroda. Ko so jih vprašali, zakaj so orla razbili, so neprestrašeno odgovorili: Storili smo to, ker je v postavi prepovedano imeti podobe. Zato, akoravno smo prej vedeli, da nam bo zastran tega trpeti, smo vendar pripravljeni, raje umreti, kakor prelomiti božjo postavo. Herod se je tako razjezil, da je ukazal duhovnika Matatija in njegove tovariše žive sežgati. Blizu šest let po Kristusovem rojstvu, kakor menijo, se je bilo to zgodilo. To kaže, kako zvesto so takrat Judje držali božjo postavo, kakor vidimo tudi iz te prigodbe:

Pilat je ukazal cesarjevo podobo po noči prinesti v mesto Jeruzalem. Ko so Judje drugi dan to zapazili, se je sešla velika množica Judov, šli so v Cezarejo k Pilatu in so pohlevno prosili, naj tiste podobe spravi iz mesta. Ko pa niso ničesar opravili, so se vrgli na svoj obraz in so ondi tako ostali pet dni in noči, da niso ne jedli ne pili. Potem je Pilat sedel na svoj sodni stol in je poklical te Jude k sebi, češ, da jim bo dovolil, česar prosijo. Ali vojaki so jih takoj obstopili in so jim žugali s potegnjenim golim mečem, da jih vse pomorijo, ako ne odjenjajo. Kaj meniš, da so ubogi Judje tu storili? Vsi so pokleknili in vojakom ponudili svoje glave ter vpili: „Raje umrjemo, kakor da bi pripustili kaj, kar je zoper božjo postavo.“ Ta stanovitnost je Pilata ganila tako, da je dal podobe zopet odnesti iz mesta.

Ali to še ni bilo vse; ne dolgo potem je hotel Pilat od duhovnikov imeti ves denar, ki je bil darovan templu, da bi ga potrosil za mestne potrebe. Mesto Jeruzalem je imelo namreč malo vode; hotel je tedaj neko vodo devet milj daleč napeljati v mesto. To je bilo res koristno delo; ker je pa hotel za to reč vzeti Bogu posvečeni denar, se je zbralo mnogo ljudstva pri Pilatu in je milo prosilo, naj Bogu posvečenega denarja ne jemlje za posvetne reči, ker bi se sicer Bog jezil in vse kaznoval zavoljo tega.

Kaj praviš, kristjan, ali ni bilo to znamenje pravega strahu božjega, kakršen se dandanašnji težko najde pri kristjanih? V naših časih skoraj vsi raje vidijo, da se jemlje cerkveni denar in premoženje za občne potrebe, kakor da bi kdo kaj dal iz svojega žepa.

Ko torej ljudstvo ni odjenjalo prositi, so vojaki na Pilatovo povelje s koli in drogovi planili nad ubogo ljudstvo in so ga tako neusmiljeno mlatili, da so mnogim potolkli roke in noge in nemalo so jih tudi pobili. In oni so raje vse to trpeli in se dali pobiti, kakor da bi bili pripustili oropati Bogu in templu posvečeni denar.

Vse to smo hoteli tukaj povedati zato, da vidiš, da so bili v tistih časih tudi bogaboječi ljudje in da si kristjan prizadene posnemati njih pobožnost in strah božji.

Molitev.

Hvalijo naj te, Jezus Kristus, vse dežele in vsa ljudstva vekomaj! Amen.

O Bog, ki si v vseh časih čudapoln v svojih zvestih služabnikih in svetnikih, daj nam kristjanom, svojemu ljudstvu, krepost in moč, da bomo tvoje sveto ime stanovitno spoznavali in tvojo sveto postavo natanko spolnovali. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

2. Staro mesto Jeruzalem.

»*Glej, gremo gori v Jeruzalem.*«
(Mat. 20, 18.)

Ker je Kristus v Jeruzalemu storil mnogo imenitnega in nazadnje tam trpel in umrl, zato hočemo premišljevati mesto Jeruzalem, kakšno je bilo v tistih časih.

1. Premišljuj kraj mesta.

Jeruzalem stoji sredi judovske dežele še precej visoko; zato je bilo treba od vsake strani v Jeruzalem gori iti, kakor tudi sveto pismo vselej pravi: „Šli so gori v Jeruzalem.“ Iz tega mesta se vidi daleč okoli; vidi se od ondot samarijanska, tudi galilejska dežela in arabljanska, gorovje Fasga in Jordanska dolina, Jeriho in Mrtvo morje, ki je sedem milj daleč od Jeruzalema in vendar se zdi tako blizu, da bi človek menil, da pride tja v malo urah. Drugič, Jeruzalem stoji na kamenitih tleh, ki so pa vendar rodovitna; skoraj okoli in okoli je mesto obdano z gorami in sezidano na gorah. Na vzhodni strani stoji Oljska gora; na jugu gora Sijonska; na zahodu Gihon; le na severni strani nima nobene gore.

2. Premišljuj, kakšno je bilo mesto Jeruzalem.

To mesto je bil menda sezidal kralj Melkizedek v letu 2023 od stvarjenja sveta in ta kralj je tukaj blizu petdeset let kraljeval. Po

njegovi smrti so mesto posedli Jebuseji in okoli osem sto let je bilo v njihovi oblasti. Oni so se tako zanašali na trdnjavo tega mesta, da so, ko je David oblegal mesto, same hrome in slepe postavili na ozidje, rekoč: Ti so dovolj, da obvarujejo mesto. Ali tistikrat je bilo mesto skoraj le na gori Sijon, sicer je bilo malo hiš na okrog. Potem ko je David z božjo pomočjo to mesto vzel, je postalo poglavitno mesto vse judovske dežele.

Po Davidovi smrti so Salomon in drugi kralji mesto zmirom bolj širili in sezidali ozidje, stolpe, vrata in vse, kar je bilo potrebno, da bi se mesto bolje obvarovalo pred sovražnikom; v mestu so sezidali velika poslopja, da je postalo eno najlepših mest starih časov, in zato tudi sv. pismo pravi o njem, da je „lepota in veselje vsi zemlji.“[1]) Obseg mesta je bil dve uri in v njem je navadno prebivalo črez sto in petdeset tisoč ljudi. Mesto je bilo štirioglato, vendar dvakrat dalje kakor širje. Od zunaj je imelo mesto globok okop. Ozidje je stalo na trdi živi skali in je bilo skoraj na vse strani trideset komolcev visoko in dvajset komolcev široko in večji del kamenov, iz katerih je bilo sezidano ozidje, je bilo dvajset komolcev dolgih, deset širokih in pet komolcev visokih. Ti kameni so bili tako trdno sklenjeni, da se ni poznal skoraj stik kamenov med seboj. Iz ravno takega kamenja so bili sezidani tudi stolpi. Stolpov je bilo na ozidju okoli mesta šestdeset manjših in dvajset prav velikih. Mesto je imelo dvanajst vrat: proti solnčnemu vzhodu pet, proti zahodu štiri, proti severu tri; proti jugu pa ni bilo vrat, ker je gora Sijon na tej strani tako visoka in strma, da ne more noben človek ondi gori splezati.

Mesto Jeruzalem je bilo razdeljeno na štiri dele in vsak del je imel svoje posebno ozidje, stolpe in okope, kakor da bi bila štiri posebna mesta. Najnižji in najmanjši oddelek mesta je bil na severni strani, kjer se je šlo na Samarijansko in Galilejsko in imenovali so ga novo mesto; tu so prebivali skoraj sami rokodelci in ne daleč od ondot proti zahodu je bila gora Kalvarija, ki je dandanašnji v mestu. Pa tudi v tem najnižjem delu mesta je bila gora ali grič, Bezeta so mu rekali, kjer so si bili Asirci sezidali trden grad.

Drugi del mesta je od ravno imenovanega novega mesta z gričem Bezeta ločila precej široka dolina. Ta mestni oddelek je stal malo višje kakor poprejšnji, imel je podobo lune, kadar je zadnji krajec, in se je klical dolenje mesto. Tukaj je bil kralj Antijoh Epifan sezidal grad, ki so mu rekali Akra, zato da je mesto Jeruzalem obdržal v svoji oblasti in gospodoval tudi nad templom. Pozneje

[1]) Ps. 47, 3.

pa je Makabejec Simon, ki je ta grad dobil v svojo pest, dal grič Akro toliko znižati, da je bil tempel višji kakor Akra; in tako so bližnjo dolino skoraj popolnoma zasuli.

Proti vzhodu od Akre je stala tretja gora, višja od prejšnje, in se je Morija klicala. Že v prastarih časih so imeli to goro za sveto; tu sem je bil prišel Abraham, da bi bil svojega sina Izaka daroval Bogu. Salomon je dal vrh te gore poravnati in tukaj sezidal lepi tempel.

Četrti del mesta je bil najvišji, največji, pa tudi najvažnejši, ker je bil na gori Sijon; med Sijonom in Morijo je bila še precej globoka dolina. Ta del mesta se je klical: Davidovo mesto, grad Sijon ali hči Sijonska, kakor tudi sicer Sijon pomenja celo mesto Jeruzalem. Tukaj je stala prelepa Salomonova hiša ali palača, imenovana hiša Libanonskega gozda, ker so pri zidanju te hiše porabili veliko cedrovega lesa z Libanona. David, Salomon in drugi judovski kralji so bili tukaj pokopani in Davidov grob so kazali še za apostolskih časov. Ta oddelek mesta se je klical tudi gorenje mesto in tukaj so stanovali nekaj kralji, nekaj drugi veljaki in prvaki dežele.

3. Premišljuj, da je slavno mesto Jeruzalem podoba Device Marije in vsake pobožne duše, kakor tudi vojskujoče in zmagoslavne Kristusove cerkve.

Prvič pomeni Marijo, ker je milosti polna, deviška Mati božja tisto častitljivo mesto božje, o katerem se piše in pripoveduje toliko slavnih reči. Ona je nebeški Jeruzalem, nevesta in mati Najvišjega in podlaga njene svetosti stoji vrh svetih gorâ, to je, na največjih čednostih. Drugič: Jeruzalem je podoba krščanske cerkve, v kateri se Kristus oznanuje. Potem pomeni Jeruzalem tudi vsako krščansko srenjo in dušo, h kateri Kristus pošilja svoje modre, učenike in preroke; še on sam pridiguje temu Jeruzalemu, kliče, žuga in prerokuje: ako se ne bo zares spokorilo, bodo ga sovražniki obdali, stiskali in razdejali. Tretjič pomeni mesto Jeruzalem s svojo časno lepoto in srečo nebeški Jeruzalem, presrečno mesto izvoljencev v nebesih, kjer Kristus kot pravi David in Salomon nad svojim ljudstvom v vsi radosti in sreči vekomaj kraljuje in gospoduje.

Hvaljen bodi Jezus od mene in od vseh mojih tukaj časno in tamkaj večno!

O Jezus, najdobrotljivejši Odrešenik, daj, da te bomo v tem nebeškem Jeruzalemu gledali, ljubili in hvalili vekomaj. Amen.

3. O templu, v katerem je Kristus večkrat učil.

»*Vsak dan je učil v templu.*«
(Luk. 19, 47.)

1. Premišljuj, kako je začel Herod zidati tempel.

Potem ko je zidal več lepih mest, je mislil zidati tudi nov tempel, da bi si zapustil večen spomin. Ker pa ljudstvo ni bilo zadovoljno, da se ima podreti stari tempel, ki so ga bili njih predniki sezidali po babilonski sužnosti, je klical ljudstvo in mu razodel svojo misel, da hoče v večjo čast božjo zidati nov tempel, ker je stari tempel preslab in tudi štirideset komolcev nižji, kakor je bil Salomonov. Tudi ni hotel poprej začeti podirati stari tempel, dokler ni bilo vse pripravljeno, da se je moglo takoj začeti z delom. Tako je kralj govoril ljudstvu in ljudstvo je bilo s tem zadovoljno. Izbral si je deset tisoč izkušenih in izvedenih mojstrov in veliko delavcev in pa tisoč duhovnikov, da so nadgledovali in kazali, kaj je delati, in tako se je to delo začelo skoraj o tem času, ko se je rodila Devica Marija.[1])

Herod pa je hotel sezidati ne samo večji tempel, temveč napraviti tudi še drugo dvorišče okoli templa. Da bi bil tempel podoben trdnjavi, v kateri bi se Judje lahko tudi sovražnikom branili, je hotel tudi tempel obdati z močnim in visokim ozidjem, s stolpi in vrati. Ker pa gora Morija, vrh katere je stal tempel, ni bila od zgoraj dovolj široka, da bi se bilo moglo vse to dognati, zato je dal Herod postaviti podlago temu ozidju doli v globoki Cedronski dolini. To ozidje je postalo potemtakem dokaj visoko in kar je ostajalo praznega med novim zidom in goro, to so napolnili s kamenjem in zemljo, in tako so vršino gore bolj razširili. Ti visoki zidovi so bili sezidani z belim, velikim kamenjem, vsak kamen je bil petindvajset komolcev dolg, osem visok in dvanajst širok, in kamen je bil s kamenom in z železom zvezan. Štiristo komolcev so bili visoki zidovi in vrh zidov so stali visoki trdni stolpi, vsi iz belega kamena. Po stolpih so bile lope in stanice, v katerih so duhovniki s svojimi trobentami vabili k božji službi, ker niso imeli zvonov. Bili so pa tako visoki, da se je omotica delala tistemu, ki je pogledal v globoko dolino. Vrh enega teh stolpov je menda hudič bil postavil Kristusa, ko mu je rekel, naj se ondi doli vrže; z enega teh stolpov so pahnili tudi svetega apostola Jakoba.

2. Premišljuj, kako je Herod zidal tempel.

Tempel sam ni bil velik, ali okoli templa so bila velika dvorišča z lopami, zidovi, vrati, dragim tlakom in mnogimi poslopji.

[1]) Leta 734 po sezidanju Rimskega mesta.

Vse to je bilo na gori Morija, kjer je stal nekdaj Salomonov tempel s svojimi poslopji. Vrh gore so sčasoma močno razširili posebno proti jutru in polnoči. Ves prostor, ki je bil s poslopji in templom pokrit, je bil štirioglat, petsto komolcev dolg in ravno tako širok. Ali tla tega prostora niso bila ravna, ampak se je po stopnicah stopalo zmirom višje. Proti vzhodu in zahodu se je šlo prav visoko gori v tempel; ves prostor je bil okoli in okoli obzidan in zid je imel na vsaki strani ena ali več vrat. Na treh straneh tega zida so bile od znotraj dvojne lope in na četrti strani je bila še celo trojna lopa. Zid je bil petindvajset komolcev visok, in na zid sloneče lope, kjer so se o deževnem vremenu shajali ljudje, so bile po trideset komolcev široke. Petindvajset črevljev visoki stebri iz lepega mramorja so podpirali streho teh lop, ki je bila narejena iz cedrovega lesa. To dvorišče je bilo zunanje, prvo dvorišče, v katero se je stopilo skozi vrata, in so mu rekali dvorišče poganov, ker je bilo pripuščeno tudi poganom, kateri so v Jeruzalem prišli Boga molit, da so smeli stopiti v ta templov oddelek. Iz tega dvorišča je Jezus dvakrat zapodil prodajalce in kupce, namreč enkrat kmalu po svojem krstu[1]) in enkrat na oljčno ali cvetno nedeljo.[2]) Vrata, skozi katera se je prišlo v prvo dvorišče, so bila trideset komolcev visoka in petnajst široka, narejena ali vlita iz neke rude ali kovine, ki so ji rekali korintska kovina in ki se je svetila kakor zlato, zato so jim rekali lepa vrata. Tudi druga vrata so bila pozlačena in vsak dan je bilo treba dvesto mož, da so vsa templova vrata odpirali in zapirali.

Kdor je šel v tem dvorišču naprej, je prišel do mrežaste ograje, ki ni bila višja kakor sreden mož. Na tej ograji so bile table z napisi v hebrejskem, grškem in latinskem jeziku, da ne sme nihče, ki ni Jud, dalje preko ograje v tempel. Za to ograjo so bile stopnice, vrh katerih je bil raven prostor deset komolcev širok in potem drugi zid, štirideset komolcev visok in je imel devetero vrat. Tukaj se je pričelo

drugo dvorišče, imenovano Salomonovo, ki je bilo odločeno za Jude, ki so bili čisti; od zadaj je bil ločen kraj za žene, od spredaj proti templu pa za može. V tem drugem dvorišču, ki je bilo sto petindvajset komolcev dolgo, pa le enajst komolcev široko, je Kristus učil in delal čudeže. Kadarkoli tedaj v sv. pismu beremo, da je Kristus kaj v templu delal, treba je večjidel razumevati to drugo dvorišče. Tudi na ozidje tega dvorišča so bile prizidane lope, nad katerimi je bilo vsakovrstnih sob in stanic; tako je bil tempel z drugim ozidjem

[1]) Jan. 2, 15. — [2]) Mat. 21, 12.

okoli in okoli obdan, enak močni trdnjavi. Stanice v teh lopah so služile za vsakovrstne reči; v nekaterih so hranili godbeno orodje, v drugih so se kopali tisti, ki so bili očiščeni gob; zopet v drugih so hranili olje in vino za božjo službo; v drugih so Nazirejci se strigli, v drugih so imeli drva za ogenj na oltarju itd. V dvorišču za ženske so bile pod lopo skladnice; bilo jih je trinajst, v katere so metali denar oni, ki so hoteli templu kaj dati za božjo službo in olepšanje templa. Tukaj se je bilo zgodilo, da je uboga vdova dala svoj zadnji vinar, ter jo je Jezus pohvalil. — Skozi to dvorišče se je šlo do kamenene ograje, kjer se je pričenjalo

tretje dvorišče, dvorišče za duhovnike. Bilo je zopet višje in šlo se je gori po stopnicah. Tu noter ni smel nihče drugi kakor duhovniki in leviti. Zato tudi Kristus ni nikoli šel v to dvorišče, ker ni bil izmed judovskih duhovnikov. Na zid, ki je obdajal to dvorišče, je bilo naslonjenih več stanic, lop in sob, še več kakor v drugem dvorišču. Tukaj je bil vodnjak z vsem, česar je treba, da so zajemali vodo; tukaj so hranili izbrana drva za daritve, tukaj je bila svetovalnica za najvišje sodišče. Na drugi strani je bil poseben prostor, kjer so hranili sol; drug, kjer so prali in čistili zaklane živali; v tretjem so spravljali kože odrtih živali itd. Ondi pa je bilo tudi podstrešje, kjer so hranili jagnjeta za vsakdanje daritve; zopet druga stanica, kjer so pekli ogledne kruhe. V dvorišču samem pa je stal pod milim nebom oltar žgavnih darov, ki je bil petnajst komolcev visok in na vrhu štirioglat, štiriindvajset komolcev dolg in širok. Blizu oltarja je bilo vse potrebno orodje in naprava za klanje živine. Na tem oltarju so darovali in sežigali vsakovrstnih čistih živali. Noč in dan je gorel ogenj na oltarju; stal je pod milim nebom zato, da je dim ložeje odhajal.

Skoraj šest komolcev višje kakor to dvorišče je stal tempel sam. Po stopnicah se je šlo va-nj, ali pravzaprav do predvežja, ki je bilo sto komolcev visoko in sto široko. Ves tempel je imel tri dele: vežo ali predvežje, sveto in najsvetejše in je bil sezidan iz samega mramorja, od znotraj s cedrovim lesom ves obložen in pozlačen. Streha je bila menda ravna. V veži sta stali dve mizi, ena iz mramorja in ena zlata. Na mramorjevo mizo so v petek zvečer postavljali novo pečene ogledne kruhe, dokler se niso stari ogledni kruhi ven prinesli, ki so se devali na zlato mizo. Ta veža je imela sedemdeset črevljev visoka vrata, ali vedno odprta. Na desno in na levo so bile v veži stanice, kjer so hranili nože in druge enake reči, ki so bile pri daritvah potrebne.

Drugi del templa je bilo svetišče, kjer se je takoj nad vrati videla sila velika trta z zlatim grozdjem; zlati grozdi so imeli velikost srednjega moža. V svetišču pa je bilo, kar nekdaj v svetem šotoru, namreč: zlati svečnik, ki je nosil sedem svetilnic, miza ogleđnih kruhov in pa kadilni oltar. Iz svetišča se je prišlo v najsvetejše, od katerega je bilo po zagrinjalu ločeno. Svetišče je bilo dvajset komolcev široko in štirideset dolgo; najsvetejše pa je bilo dvajset komolcev visoko, široko in dolgo. V templu, ki ga je sezidal Herod, je bilo najsvetejše gotovo prazno, samo kamen je tu stal, na katerem je nekdaj stala skrinja zaveze. Jeruzalemski tempel je bil tedaj telo brez duše, ali pa obleka brez človeka. Herodov tempel pa je imel to pred poprejšnjim, da se je v njem prikazal Odrešenik, v katerem so se izpolnile vse predpodobe in vse prerokbe.

Ko je bil tempel v osmih letih toliko dozidan, da se ni na njegovi zunanjščini nič več pogrešalo, začeli so predelovati še znotranji tempel, kar se je tudi dovršilo. Večinoma sami duhovniki so opravljali to delo. Ko je začel Jezus očitno učiti, je bilo že šestinštirideset let, kar so zidali in popravljali, in še ni bilo vse dodelano. Še-le po štiriinosemdesetih letih je bilo vse dovršeno; ali tistikrat so bili apostoli obšli že ves svet, oznanjevaje Kristusovo vero, in veliko Judov in poganov je bilo izpreobrnjenih. Tempel je malo let stal v vsi svoji krasoti, ker so že sedemdeset let po Kristusovem rojstvu Rimljani razdejali mesto Jeruzalem in ž njim tudi tempel.

3. Premišljuj, zakaj si Herod z zidanjem tega templa ni zaslužil nebes.

Herodovo delo je bilo tako slavno, da so se mu po pravici vsi čudili; ako ne bi bil Herod tega storil iz prazne časti, ampak iz ljubezni do Boga, on bi si bil s tem zaslužil nebesa. Ali posvetna hvala, častilakomnost in neizmerna vladoželjnost so bile kralja prevzele in oslepile tako, da ni maral ne za Boga ne za ljudi, ter je postajal vedno hudobnejši. Vendar pa je stal ta tempel še štirideset let po Jezusovi smrti in potem je bil še-le popolnoma razdejan.

4. Premišljuj, da je bil Jeruzalemski tempel lepa podoba krščanske cerkve, kakor tudi presvete človeške narave Kristusove in njegove presvete Matere Marije Device, pa tudi vsake pobožne duše in naposled tudi nebes; vse to prav obširno premišljujejo sveti cerkveni očaki in drugi učeniki.

Zato bodi hvaljen in češčen Jezus Kristus v svojem templu in v nebesih vekomaj! Amen.

Dodeli nam, o dobrotljivi Gospod, da v tvojem svetem templu tvoj nauk poslušamo in tvoje božje veličastvo spodobno molimo: potem pa te v templu tvoje nebeške slave gledamo in hvalimo vekomaj. Amen.

4. Kristusov nauk in njegovi čudeži.

»*Govoril sem o vsem, kar je Jezus začel delati in učiti.*« (Dej. ap. 1, 1.)

1. Premišljuj, kako je Jezus začel učiti z očitnim dejanjem.

Potem ko se je štirideset dni postil, prišel je doli z gore Kvarantane in je šel k Jordanu, kjer je sv. Janez krščeval. Ker je že bil čas, da se je imel razodeti in začeti grešnike izpreobračati, hotel je, da bi sv. Janez, ki je pri Judih dosti veljal, zopet pred vsem ljudstvom pričal o njem. Ko je tedaj sv. Janez ga od daleč zagledal iti, je govoril okoli stoječemu ljudstvu: „Glejte, jagnje božje, glejte, on je, kateri odjemlje grehe sveta. Ta je, o katerem sem rekel: Za menoj pride mož, kateri je pred menoj.[1]) Postava je po Mojzesu dana; milost in resnica je prišla po Jezusu Kristusu.“[2]) Hotel pa je s tem reči: Zato vam spričujem in očitno spoznavam, da ta je pravi Sin božji, že dolgo obljubljeni Mesija in Odrešenik sveta, po katerem dobimo milost in večno življenje. Kaj meniš, kaj so si ljudje mislili, ko so iz Janezovih ust slišali tako očitno izpričevanje? Oni so dobro vedeli, da je sv. Janez prerok in da govori golo resnico; tedaj si pač niso mogli misliti drugega, kakor da je Kristus dolgo zaželjeni Mesija. Zato jih je veliko verovalo va-nj in so se k njemu sešli, da bi poslušali njegov nauk. Med temi so bili prvi sv. Janez in Andrej pa njegov brat Peter, kakor tudi sv. Filip in Natanael in še nekaj drugih. S temi je šel Kristus na Galilejsko, da je tam začel učiti in grešnike spreobračati.

2. Premišljuj, kako je začel Kristus delati čudeže in s tem svojim poslušavcem dokazovati, da je enak Bog z Očetom in da zato zasluži, da mu verujejo.

Tretji dan potem, ko je bil Jezus poklical Janeza, Andreja, Petra, Filipa in Natanaela, je bila ženitnina v Kani galilejski. Tukaj je Jezus, naprošen po svoji ljubi materi, izpremenil vodo v vino in tako začel delati čudeže, ter razodel svoje veličastvo; in njegovi učenci so verovali va-nj. Potem je začel tako marljivo učiti, da se ne more lahko dopovedati. Sv. Luka govori tako-le: „Jezus se je v moči

[1]) Jan. 1, 29. 30. — [2]) Jan. 1, 17.

sv. Duha vrnil v Galilejo in slovelo je o njem po vsi deželi. In je učil v njih shodnicah ali sinagogah, ter je bil pri vseh v časti.“[1]) In sv. Mark pravi: „Potem ko je bil Janez v ječo dejan, je prišel Jezus v Galilejo in je oznanjeval evangelij božjega kraljestva. In je rekel: Čas je dopolnjen in božje kraljestvo se je približalo; izpokorite se in verujte evangeliju. O sabotah je hodil v sinagogo in jih je učil in vsi so se zavzeli nad njegovim ukom; ker jih je učil, kakor kdor ima oblast in ne kakor njih pismarji. V njih shodnici je bil človek z nečistim duhom in je zavpil, rekoč: Kaj je nam in tebi, Jezus Nazareški? Ali si nas prišel pogubit? Vem, kdo si, svetec božji. In Jezus mu je zažugal, rekoč: Obmolkni in pojdi iz človeka! In nečisti duh je zagnal velik glas in šel iz njega. In vsi so ostrmeli tako, da so se med seboj vprašali, rekoč: Kaj je to? Kakšen nov uk je to, da z oblastjo tudi nečistim duhovom zapoveduje in so mu pokorni? Precej se je njegov sloves raznesel po vseh galilejskih krajih. Pripeljali so k njemu vse bolehne in obsedene; vse mesto se je zbralo k vratom. In jih je veliko ozdravil ter veliko hudičev izgnal.“[2]) Zato se je okoli njega zbiralo toliko ljudstva, da ni smel očitno iti v kako mesto ali vas, temveč je ostajal po samotah; vendar so povsod od vseh krajev hodili za njim. To vse popisuje s. Mark v prvem poglavju in sv. Matej pristavlja: „Jezus je obhodil vso Galilejo, je učil in oznanjeval božje kraljestvo, ter ozdravljal vsako bolezen med ljudmi. Slovelo je o njem po vsi Siriji, ter so pripeljali vse bolehne, z mnogoterimi boleznimi obdane in obsedene, in vse je ozdravil. Za njim je šlo veliko ljudstva iz Galileje, iz Deseteromestja, iz Jeruzalema, iz Judeje in z one strani Jordana.“[3]) Iz teh besed svetih evangelistov vidimo očitno, kako goreče je začel Kristus pridigovati svoj sveti evangelij ter uboge grešnike vabiti k pokori in poboljšanju. Tudi to vidimo, kako so se ljudje razveselili, ko so zvedeli, da je prišel Kristus, pravi Zveličar sveta in davno obljubleni Mesija. Vesêli se tudi ti ž njimi, rekoč:

O Bog, zahvalujemo te, da si poslal dolgo zaželjenega Zveličarja, katerega so naši očetje čakali, in te prosimo, da nam po njem dodeliš večno zveličanje. Amen.

3. Premišljuj, kako je bil Kristus kot čudodelec in prerok znan po vsem svetu.

Sveti evangelisti pravijo, da so po vsi deželi govorili o Kristusu, ter da so povsod pravili o njegovih čudežih. Kakor hitro je Kristus storil čudež, ozdravil kako posebno bolezen, razglasilo se je to takoj

[1]) Luk. 4, 14. 15. — [2]) Mark. 1, 14—34. — [3]) Mat. 4, 23—25.

po vseh bližnjih krajih in še celo črez morje so v daljne kraje pisali. Zato so hoteli vsi, kateri so premogli, napotiti se na Judovsko, da bi sami videli in slišali tega čudodelca. Tudi so si prizadevali pridobiti karkoli si bodi takega, kar je Jezus bil blagoslovil ali česar se je bil dotaknil, da so hranili v spomin.

Zato piše sveti papež Klemen v popisovanju svojega življenja, da so nekateri, ko je bil Kristus pet tisoč mož nasitil s peterimi ječmenovimi kruhi, nekaj koščekov tistega kruha prinesli tudi v Rim in da se je po vsem Rimu razglasilo, da je na Judovskem vstal svet mož. Zato pravi, da je šlo več ljudi črez morje, da bi prišli h Kristusu, videti ga in poslušat njegov nauk. Ravno tako piše, da je vselej mnogo Rimljanov teklo iz mesta, ko je iz Judovskega črez morje prišla kaka ladja, da bi slišali, kaj se zopet novega pripoveduje o tem čudodelnem možu. Ne samo po Italiji, tudi po Galiji ali sedanjem Francoskem so mnogo govorili o slavnem Kristusovem imenu; tudi od tam je šlo več ljudi črez morje, da bi bili Jezusa videli in slišali, kakor očitno izpričuje sv. Gregor Turonski.

Bilo jih je tudi takih, ki so Jezusovo podobo narisali ter jo po deželah okoli pošiljali, da bi tisti, ki niso mogli sami do Kristusa priti, mogli gledati vsaj njegovo podobo. Tako beremo o nekem Lentulu, rimskem senatorju ali starejšini, da je Jezusovo podobo živo narisal in jo poslal rimskemu senatu ali starejšinstvu.

4. Premišljuj, da je Kristus storil veliko čudežev, ki jih niso popisali sv. evangelisti in jih tudi niso mogli popisati.

Eno samo prigodbo hočem povedati o knezu Abgaru. Ko se je po vsem svetu govorilo o Kristusovih čudežih in so tudi po Siriji, kakor pravi sv. Matej, mnogo govorili o njih, slišal je te reči tudi sirski knez ali kralj Abgar, ki je bil že dolgo gobav in ga ni mogel nobeden ozdravit. Pisal je tedaj tako-le pismo Kristusu:

„Abgar, edeški knez, želi milostljivemu Zveličarju,
ki se je v Jeruzalemski deželi prikazal, zdravje!

Slišal sem o velikih močeh in zdravljenjih, ki jih delaš brez lekov in zelišč. Kakor namreč pripovedujejo, delaš, da slepi vidijo, hromi hodijo, gobavi da se očiščujejo, hudobne duhove izganjaš. Tiste, ki so bili že dolgo bolni, ozdraviš in še celo mrtve zopet oživljaš. Ko sem to slišal o tebi, mislil sem si, da ena teh dveh reči mora biti resnična, namreč, ali da moraš ti biti Bog, ki si prišel z nebes; ali pa da si vsaj božji Sin, ker delaš take čudeže. Zato sem ti to-le pisal in te prav lepo prosim, potrudi se k meni, da me ozdraviš moje bolezni, ki me nadleguje. Slišal sem namreč, da ti Judje hudobno nasprotujejo in da ti mislijo veliko hudega storiti.

Jaz imam res le majhno mesto, ali je zalo in lepo in dovolj, da moreva lahko oba pošteno živeti.“

To pismo je kralj poslal po nekem Ananiju, kateremu je priporočil, naj si prizadeva na vso moč, da Kristusa pripelje seboj. Ako pa ne bi hotel nikakor iti ž njim, naj vsaj njegov obraz da narisati in to podobo njegovega obraza mu naj prinese. Poslanec gre in vzame risarja s seboj. Ko je prišel v Galilejo, je našel Kristusa sredi velike množice ljudstva, ko je učil. Poslanec stopi k njemu, mu poda pismo, ter ga lepo prosi, naj gre ž njim k njegovemu gospodu. Ali tukaj se je zgodilo, kar se je že pri drugi priložnosti zgodilo in kar nam pripoveduje sveti evangelist Luka.[1]) Ko je bil namreč Jezus v Kafarnavmu Petrovo taščo ozdravil hude mrzlice in še veliko bolnikov in obsedenih ozdravil in oprostil, prišli so mestjani razveseljeni in polni zaupanja k Jezusu in so ga prosili, naj bi ostal pri njih. Gospod pa, ki je bil poslan k vsemu judovskemu ljudstvu, ni tega dovolil, temveč je dobrim mestjanom rekel: „Jaz moram tudi drugim mestom oznanjati božje kraljestvo, ker sem za to postavljen.“ Tako je šel dalje, da je učil in delal, kakor mu je nebeški Oče ukazal. In ravno to je bilo tudi tukaj, kar mu ni dalo, da bi bil šel k Abgaru in da bi pri njem mirno živel brez truda in težav.

Ko tedaj poslanec ni mogel Kristusa pregovoriti, da bi bil šel ž njim, ukazal je svojemu risarju, naj Kristusa nariše. Risar, ki ni mogel stati med ljudmi, ker jih je bilo preveč, se je vsedel na bližnji grič; ali ko je hotel Jezusa risati, videl je njegov obraz tako svetel, da ni mogel gledati va-nj. Tedaj je rekel Kristus Tomažu: Pojdi in pripelji mi sem človeka, ki sedi tam-le na skali. Tomaž gre in pripelje k njemu poslanca in risarja. Kristus vpraša, kaj je hotel tam naslikati ali narisati. On mu odgovori, da mu je njegov gospodar ukazal podobo tega čudodelca (Jezusa) narisati in mu jo prinesti. Tedaj vzame Jezus vode, vmije svoj sveti obraz in se obriše z lanenim prtom, ki mu ga je služabnik podal. In poglej, ko se je bil s tem prtom obrisal, prikazal se je na prtu Kristusov obraz kakor živ. Ta prt je dal služabniku in mu rekel: Naj ta prt nese svojemu gospodarju, da more va-njo gledati in tako ložeje prenašati svojo bolezen.[2])

[1]) Luk. 4, 42. 43. — [2]) Evzebij v svoji cerkveni zgodovini v I. knjigi, 13. poglavje, pripoveduje to zgodbo in za njim še mnogi drugi. Slavni učenjaki, kakor Tillemont, Cave in Welte, so še v naših dneh si prizadevali dokazati resnico tega, kar se piše o kralju Abgaru. Ravno tako, kar zadeva Kristusovo podobo, govorijo o nji Evagrij in drugi stari pisatelji. To podobo so neki pozneje prinesli v Carigrad (Konštantinopel), od tod v Rim v cerkev sv. Silvestra, ali kakor trdijo drugi, v Genovo. V Rimu trdijo, da je njihova podoba prava, v Genovi pa tudi trdijo o svoji, da je ravno tista. *Prestavljavec.*

Služabnik, kraljev poslanec, je strmeč in ves vesel vzel prt in se takoj vrnil na pot. Ko je prišel h kralju, mu je povedal vse, kar se je zgodilo, in mu je dal sveti prt.

Kralj je bil tega dokaj vesel, je prt pobožno poljubil in z vso častjo ga shranil. Večkrat si ga je stavil pred oči in se ni mogel naveličati, gledati v božje obličje. In kadar ga je gledal, čutil je srčno veselje in je svojo bolezen ložeje prenašal.

Nekaj let potem, ko je bil Kristus že častito v nebesa šel, je prišel sveti apostol Juda Tadej v Odeso in je posebno nad bolniki delal veliko čudežev. Ko je to slišal kralj, poklical ga je k sebi, ker se je za gotovo nadejal, da je to tisti, katerega mu je bil Kristus obljubil poslati.

Ko je sv. Juda Tadej prišel k njemu, se mu je obraz svetil kakor solnce; kralj se je temu čudil in prestrašil, pred njim se vrgel na tla in ga počastil tako kot posebnega božjega prijatelja, ter mu rekel: Ti si v resnici učenec Jezusa, Sinu božjega, katerega mi je on obljubil poslati. Sv. Tadej mu reče: Ker toliko zaupaš na Gospoda Jezusa Kristusa, zato me je on poslal k tebi, da te ozdravim tvoje bolezni. Ako veruješ va-nj, te hočem ozdraviti. Kralj reče: Jaz verujem v Jezusa Kristusa in v njegovega nebeškega Očeta. Apostol pravi nato: V imenu Gospoda Jezusa Kristusa denem svojo roko na te. In ko je to storil, je kralj takoj ozdravel, iz srca hvalil Boga in rekel: Sedaj vidim, da je vse res, kar sem slišal o Jezusu Kristusu. Kakor je namreč on brez vseh naravnih lekov ozdravil bolnike, tako je tudi mene ozdravil po svojem apostolu. Tedaj je ukazal prinesti veliko zlatá in denarja in ga je iz hvaležnosti ponudil svetemu apostolu. Apostol pa ni hotel vzeti prav nič in je rekel: „Ker smo vse svoje zapustili, zakaj in čemu bi jemali od drugih?“

Nato je rekel kralj: Jaz te prosim, prijatelj božji, povej mi vendar, kako je Gospod Jezus prišel na svet in kako je delal čudeže, o katerih so mi ljudje toliko pravili. Tu je začel sv. Tadej mu praviti, zakaj je bil Kristusa njegov nebeški Oče poslal na ta svet, kako je živel in kako neusmiljeno so ga Judje umorili. Ko je kralj vse to slišal, se je zjokal in rekel: Ako ne bi se bal Rimljanov, hotel bi vse svoje vojake poklicati in hudobne Jude, ki so Kristusa križali, vse pomoriti in pokončati. Apostol pa ga je nadalje podučil, da je Kristus vse to radovoljno trpel in s svojim trpljenjem odrešil vse ljudi. In tako je sveti apostol kralja in vse mesto izpreobrnil, krstil in jim ukazal, naj le tisti sveti prt v časti imajo, ako hočejo, da nobeden sovražnik mesta ne premaga.

Pred mestnimi vrati pa je na stebru stal malik, ki so ga vsi molili, kateri so šli mimo. Tega malika je ukazal kralj sedaj odpraviti in na njegovo mesto je dal postaviti sveti Jezusov obraz v zlatem okvirju, ter je ukazal, da ga imajo vsi častiti, ki gredo mimo, kar se je tudi zgodilo. Tudi njegov sin je bil do svoje smrti častilec in nasledovalec Kristusov. Ali tretji kralj za njim je zapustil krščansko vero, molil je in častil zopet malike in je hotel sveti Kristusov obraz vzeti in sežgati. Ko je za to reč zvedel škof tistega mesta, je prišel po noči, vzel sveti obraz in ga skril v mestnem ozidju, kjer je bilo slepo okno, in je to okno zazidal z apnom. Tako je sveti prt veliko let ostal na tem mestu in nobeden človek ni vedel, kam je izginil. Ko pa je nekaj sto let potem perzijanski kralj Kosroe, ki je veliko močnih mest v Aziji premagal, hotel vzeti tudi mesto Odeso in so meščani bili že v hudih stiskah, je škof v tej sili napovedal post in ukazal, naj vsi stari in mladi noč in dan ostanejo v cerkvi in molijo, da bi izprosili pomoč od Boga. In glej, po noči se mu prikaže Mati božja in mu pravi: Vzemi iz mestnega ozidja sveti prt, na katerem je vpodobljeno Kristusovo obličje in nosi ga okoli v procesiji, in rešeni bodete iz rok sovražnikovih. Škof pravi: Jaz ne vem ničesar o tem svetem prtu, še manj pa, kje bi se dal najti. In Mati božja mu je povedala, kje je in kako je bil skrit. Škof je tedaj šel zjutraj tjekaj, je odprl okno in našel sveti prt; vzel ga je ven in ga nesel v slovesni procesiji po mestnem ozidju; tega so se sovražniki tako prestrašili, da so popustili vse, kar so imeli, in zbežali, ter so meščanom zapustili bogat plen. Tako je bil sveti prt zopet razodet in se hrani še dandanašnji.[1])

5. Premišljuj, da take prigodbe potrjujejo evangeljske zgodbe.

Tako pripovedujejo stari spisi, da ko je bil Kristus ozdravil neko ženo, ki je bolehala na krvotoku, je ta dala iz hvaležnosti v mestu Cezareji (Filipovi) pred svojo hišo postaviti velik kamen in na kamen postaviti svojo podobo; žena je klečala, sklepala roki, pred njo pa je bila podoba Jezusova, ki je svojo desno roko proti ženi stegnjeno držal, kakor da jej kaj daje. S časom je pri Kristusovih nogah zrastlo neko zelišče, katerega ni nobeden človek poznal. Ko je tako visoko zrastlo, da se je dotikalo roba Kristusovega oblačila, ni več rastlo višje, imelo pa je tako moč, da je ozdravilo vsako bolezen, posebno sušico.

Akoravno so mesto Cezarejo sovražniki večkrat premagali in razdejali, je vendar ta spomenik vedno ostal cel skozi tristo let,

[1]) Glej poprejšnjo opombo.

dokler ni v sveto deželo prišel hudobni cesar Julijan, ki je iz sovraštva proti Kristusu dal podobo Kristusovo odpraviti in svojo podobo postaviti na ono mesto. Podobo tiste žene pa je rekel pustiti na tem mestu, češ, da bodo ljudje mislili, da žena kleči pred cesarjem. Bog pa ni dolgo trpel tega. Kmalu potem namreč je vstala huda nevihta in strela je udarila v Julijanovo podobo in ji odbila glavo; ostali život pa je postal tako črn in grd, da bi bil človek menil, da je sam hudobni duh.

Te in enake reči, o katerih sveti evangelisti ne govorijo, napisali so silno stari zgodovinarji, postavim Evzebij in drugi in utegnejo biti resnične. Kristus namreč je storil veliko reči, o katerih sveti evangelisti ne govorijo, ker so hoteli le na kratko popisati njegovo življenje. Sv. Janez sam govori očitno: „Jezus je še veliko drugih čudežev storil vpričo svojih učencev, kateri niso zapisani v teh bukvah.“[1]) Konec svojega evangelija pravi: „Je pa tudi še veliko drugega, kar je Jezus storil; in ko bi se to vsako posebej popisovalo, menim, da bi na ves svet ne šle bukve, katere bi bilo popisati.“[2]) Seve, da med vsemi Kristusovimi čudeži sta bila dva čudeža najbolj razglašena, namreč obujenje Lazarjevo od mrtvih in pa čudež, ko je pet tisoč ljudi nasitil s peterimi ječmenovimi kruhi. Ker se ta evangelij bere na sredpostno nedeljo, prosi tudi ti vsakdanjega kruha in moli:

Molitev.

O nebeški Oče, ki vse, kar živi v nebesih in na zemlji, čudovitno hraniš, dobrotljivo rediš in varuješ, mi te prosimo po tvoji očetovski dobroti in previdnosti, daj nam, svojim nevrednim otrokom, vsakdanji kruh, namreč vse, česar duša in telo, duh in meso na tem popotovanju potrebujeta. Daj nam danes kruh otrok božjih, pomoč k vsem čednostim, posebno vero, upanje in ljubezen, krščansko potrpežljivost in krotkost; daj nam nadnaravni kruh v najsvetejšem zakramentu, duhovni kruh naše duše, svojo božjo besedo, božji nauk in poučenje; zato da bomo tako po tebi hranjeni in okrepčani tvoje sveto ime posvečevali, tvojo božjo voljo spolnovali, in v nebeški domovini od tebe nasičeni, tebe hvalili in častili vekomaj, po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

[1]) Jan. 20, 30. — [2]) Jan. 21, 25.

Hvaljena bodi, Gospod Jezus Kristus, tvoja čudodelna moč in dobrota vekomaj! Amen.

O Jezus, ti čudodelni in ljubeznivi Zveličar, jaz te prosim po vseh čudežih, kar si jih storil, daj mi po svoji najsvetejši volji tri kruhe: telesni kruh za telo, duhovni kruh za dušo in nazadnje nebeški kruh, po katerem sta srečna telo in duša, da bom tebi, svojemu Bogu in Gospodu živel ter tebe tukaj časno in tamkaj večno ljubil in hvalil. Amen.

5. Obglavljenje svetega Janeza Krstnika.

»*Herod je poslal rablja in ukazal prinesti njegovo glavo v skledi.*«
(Mark. 6, 27.)

1. Premišljuj, kako je sveti Janez učil in pridigoval: stanovitno, brez strahu, posebno o Kristusu, o pokori in o drugih potrebnih čednostih.

Potem ko je bil Janez Kristusa krstil, pridigoval je skoraj ves čas o njem in očitno pričal, da je on davno obljubljeni Mesija. K Jezusu je pošiljal tudi svoje učence, jih opominjal in prosil, naj hodijo za Kristusom. Po njem podučeni so mnogi v Kristusa verovali, da je pravi Mesija. Sv. Janez je bil po Jezusovi pričujočnosti in njegovem prijaznem obličju tako vnet v božji ljubezni in sveti gorečnosti, da se je zdel angel z nebes in ne prebivalec te zemlje; vse njegove besede so bile tako ognjevite, da so prešinile srce vsakega poslušalca in vnele ogenj božje ljubezni. Zato so vedno bolj govorili o njem in vedno več ljudi se je zbiralo okoli njega. Ne samo priprosti ljudje, tudi duhovniki in farizeji ter veliko mož, ki so na tem svetu kaj veljali, so ga hodili gledat in poslušat. Med poslednjimi je bil tudi kralj Herod, ki je večkrat prišel ga poslušat, ko je prebival na svojem gradu Maheruntu. Ta grad je bil šest milj od Samarije in tri ure od Betabare, kjer je sv. Janez učil in krščeval. Betabara pa je bil kraj na oni strani reke Jordana, kjer so se prevažali črez Jordan. Ker se je tukaj shajalo veliko ljudi, začel je sv. Janez tukaj učiti. Zato je nekaterekrati prišel tudi Herod iz svojega gradu, je poslušal Janeza pridigovati in se je tudi v več rečeh poboljšal, kakor priča sv. Marka.[1])

[1]) Mark. 6, 20.

Ta Herod, galilejski vladar, sin Heroda Velikega, je bil oženjen s hčerjo arabljanskega kralja. Ker pa ni imel otrok ž njo, ni je kaj ljubil. Ko je bil Herod po smrti svojega očeta popotoval v Rim, da bi cesar odobril očetovo oporoko, je prišel med potjo k svojemu bratu Filipu, ki je gospodoval v Itureji. In ko je videl, da ima prav zalo ženo, zaljubil se je va-njo in tedaj sta se pogovorila, da jo bo s seboj vzel, ko se zopet vrne iz Rima, svojo ženo pa poslal od sebe; to se je tudi zgodilo. Ker je bil pa arabljanski kralj nezadovoljen s tem, da je Herod njegovo hčer poslal od sebe nazaj na dom, zato mu je napovedal vojsko in ga je tudi premagal. Vendar pa je Herod obdržal ženo svojega brata. Vsi ljudje so se zavoljo tega pohujšali, ali nobeden se ni predrznil mu kaj reči. Sv. Janez pa tega ni mogel trpeti, ampak ga je očitno pred vsem ljudstvom svaril, rekoč: „Ni ti pripuščeno, imeti ženo svojega brata.“[1])

2. Premišljuj, kako so svetega Janeza vrgli v ječo.

Zavoljo teh ostrih besed se je Herod razsrdil in je ukazal svetega moža vjeti in v zgoraj omenjenem gradu Maheruntu zapreti v ječo. V tej ječi je bil nedolžni predhodnik Kristusov celo leto, ker se je Herod bal ga umoriti. Njegovi učenci so večkrat hodili k njemu in so mu dosti pravili o Kristusovih čudežih in kako vsi ljudje hodijo za njim. Vendar pa več Janezovih učencev ni hotelo v Jezusa verovati in iti za njim. Da bi take svoje učence pridobil Jezusu, je sv. Janez, ko je bil že pol leta v ječi, poslal dva svojih učencev h Kristusu, da bi ga vprašala: „Ali si ti tisti, kateri ima priti, ali naj drugega čakamo?“[2]) To je Janez storil, ne kakor da bi bil on v nevednosti ali v dvomu zastran Kristusa, temveč da bi njegovi učenci Kristusa bolj spoznali. Celo leto tedaj je sveti mož tičal v ječi uklenjen in je trpel dosti reve.

3. Premišljuj, kako so svetemu Janezu odsekali glavo.

Žena prešestovalka je želela s poti spraviti sv. Janeza in je kralja Heroda vedno dražila, da naj ga umori. Herod pa tega ni hotel storiti, ker je vedel, da je Janez svet in pravičen mož. Nazadnje, ko je prišel o velikonočnem času Herodov rojstni dan in je svojim prijateljem in znancem v maheruntskem gradu napravil veliko gostijo, menila je hudobna žena, da je najboljša priložnost, Janeza pogubiti. Nališpala je namreč svojo hčer tako, da je ni mogla bolj; in ko so bili vsi gostje najbolj veseli, jo je poslala noter, da je pred njimi lepo plesala. To je kralju in vsem gostom dopadlo tako, da je Herod lahkomišljeni plesalki rekel: Prosi me, kar hočeš, vse ti dam, četudi prosiš pol mojega kraljestva. Ona je šla k materi in jo

[1]) Mark. 6, 18. — [2]) Mat. 11, 3.

je vprašala: Kaj bi prosila? Mati ji pravi: Nič boljega ne moreš prositi, kakor Janezovo glavo; ako on v kratkem ne pogine, bo kralj še mene in tebe zapodil.

Hudobna plesalka se je hitro vrnila v obednico in nekako ošabno tirjala, rekoč: „Hočem, da mi hitro daš v skledi glavo Janeza Krstnika.“ Ko je kralj to slišal, je bil žalosten, ker je spoznal, da ni prav, tako svetega človeka umoriti. Ker ji je bil pa s prisego obljubil, poslal je rablja v ječo in mu ukazal, naj sv. Janezu odseka glavo.[1]) Ko je rabelj stopil v ječo in sv. Janezu napovedal, da mora takoj umreti, lahko verjamemo, da se je tega prestrašil; vendar pa se je mirno udal v voljo božjo. Ponižno je pokleknil, svojo dušo priporočil Bogu in trpel kot častitljiv mučenik zavoljo pravice bridko smrt.

Ko je bil rabelj sv. Janezu glavo odsekal, zgrabil jo je in nesel v skledi v obednico. Pač strašen pogled je bil, ko so prinesli mrtvo krvavo glavo v kraljevo obednico pred goste. Kralj je vzel glavo in jo je dal plesalki in ona jo je nesla svoji hudobni materi. Ko je prešestovalka imela sveto glavo v svojih rokah, je rekla: Oj, ti hudobna glava, dosti dolgo si mene in kralja sramotila pred vsemi ljudmi; zato se ti je prav zgodilo, da si tudi ti osramočena. Pojdi sedaj in pridiguj še proti meni!

Ko so učenci sv. Janeza zvedeli za nedolžno smrt svojega ljubega učenika, prosili so pohlevno Heroda, naj jim da truplo svetnikovo, kar jim je kralj tudi rad dal. Vzeli so tedaj truplo in pokopali zunaj Herodovih dežel, ker so se bali, da ne bi hudobna žena tudi svetemu truplu storila kake sramote.

4. Premišljuj, kako je Bog kaznoval ženo prešestovalko in njeno hčer; Bog namreč nobenemu dolžen ne ostane.

Hudobna žena je namreč kmalu nagloma umrla in ravno tako nekoliko pozneje njena hudobna hči. Tako je pravični Bog hudobni materi in njeni hčeri že na tem svetu plačal po zasluženju.

Pa tudi Herod je dobil v kratkem zasluženo kazen; ko je namreč po Kristusovi smrti šel v Rim, da bi si od cesarja izprosil ime in čast pravega kralja in več dežel dobil pod svojo oblast, razsrdil se je cesar, mu pobral denarje in blago, deželo in vso oblast, ter ga je poslal v Galijo ali sedanjo Francosko v prognanstvo, kjer je od žalosti in reve poginil.

Tako kaznuje Bog nečistnike in hudobne preganjalce resnice. Sv. Janeza pa, ki je gorel za čistost in učil resnico, je poplačal z večno slavo in krono mučeništva.

[1]) Mark. 6, 19—28.

6. Kristusovo izpremenjenje.

»*In ko je molil, bila je podoba njegovega obraza drugačna.*« (Luk. 9, 29.)

1. Premišljuj, kje se je Kristus izpremenil.

Kristus si za to častitljivo skrivnost ni zastonj izbral gore Tabor na Galilejskem. V celi judovski in galilejski deželi je ni gore, katera bi se dala primerjati tej gori, kar se tiče lepote, višave in prijetnosti.

Stoji pa ta gora eno miljo od Nazareta proti solnčnemu vzhodu in proti Galilejskemu morju; od treh strani se ne dotika z nobeno drugo goro in je sredi Galileje na ravnem polju. Kopičaste podobe je in je več kot dvesto črevljev višja od bližnjih gor. Do vrha se ji pride v eni uri. Vrh gore je okrogel kakor jajce in raven; ta ravnina je blizu pol ure dolga. Na gori raste hrastovje in grmovje, ona ima tudi več lukenj, po katerih se skrivajo zveri. Vrh te gore je stalo nekdaj mesto Tabor; stalo je še za kralja Antijoha. Vsi popotniki pričajo soglasno, da je s te gore na vse strani krasen razgled. Z vrha gore se vidijo proti jugu judovske gore in proti polnoči s snegom pokriti vrhovi Libanonskega gorovja. Na južni strani gore se razprostira dolga ravnina Ezdrelon, na vzhodu se vidijo Bansanske in Galaadske gore, reka Jordan in Galilejsko morje, na zahodu gora Karmel in Sredozemsko morje. Cesarica sv. Helena je dala na čast svetih treh apostolov Petra, Jakoba in Janeza vrh te gore sezidati cerkev in proti koncu šestega stoletja so stale tukaj že tri cerkve. Ni dolgo trajalo, da so se tukaj naselili grški menihi reda sv. Bazilija v samostanu sv. Elija. Pozneje so sem prišli benediktinci iz Francoskega. Sultan Bibras pa je leta 1262 ta samostan razdjal.

Kakor izpričuje ustno izročilo, bila je pod goro Tabor vas Dabura, tisto mesto, kjer je Zveličar našel zbrane druge svoje učence, ko je bil prišel z gore, med veliko množico ljudstva in kjer je ozdravil mesečnega fanta. Katoličani iz Nazareta gredo vsako leto na praznik Kristusovega izpremenjenja na goro Tabor in so tam pri sv. maši, ki se bere v kapeli na tej gori. Grki imajo vsako leto tukaj enak praznik.

2. Premišljuj, kako je bil Kristus izpremenjen.

Kristus je vzel s seboj svoje tri izbrane učence Petra, Jakoba in Janeza in je šel ž njimi šesti dan meseca avgusta na lepo goro Tabor; gori gredé jim je kazal, kako lepa in prijetna je gora

ter pristavil, da je še lepše in prijetnejše v nebesih. Ko so prišli na vrh in so se še bolj čudili, kako lepo je tukaj, jim je Kristus govoril o nebeških višavah in jim je razlagal, kako neizmerno je veselje zveličanih v nebesih. S temi besedami je vnel v srcih svojih učencev toliko ljubezen in željo po nebeški domovini, da se jim je že zdelo, da okušajo tisto nebeško radost. Potem, ko je ljubeznivi Jezus še precej dolgo govoril o nebeški radosti, jih je opominjal, da naj molijo, da jim nebeški Oče dá še bolj spoznati nebeško veselje. Jezus je tedaj s svojimi učenci pokleknil, povzdignil oči in roke proti nebu, pobožno molil in njegovi učenci so ž njim molili, ali nazadnje so začeli dremati in so zaspali.

Ko je Kristus nekaj časa goreče molil, obdala ga je nebeška svetloba in ga je naredila tako lepega, svetlega in častitljivega, da se je solnce njegovim apostolom, ko so se zbudili, zdelo temno proti njemu. Stal je naš častitljivi Zveličar pred svojimi učenci v taki svetlobi in v takem veličastvu, da se ne more izreči. Ne samo njegovo obličje, tudi ves njegov život se je svetil bolj kakor opoldansko solnce; njegova oblačila so bila bolj bela kakor sneg in svetloba njegovega božjega veličastva je bila tolika, da je kakor jutranje solnce razsvetljevala ves okraj. Pa tudi tako prijeten duh je izhajal iz presvetega njegovega telesa, da je bil ves zrak okoli poln tega duha.

K temu je nebeški Oče poslal še vrste svetih angelov, da so gledali nezapopadljivo lepoto njegovega Sinú in se je veselili. Angeli so tedaj prišli, popadali na svoje obličje pred Jezusom in ga z vsem spoštovanjem molili kot svojega Gospoda in Boga.

3. Premišljuj, kako sta prišla tudi Mojzes in Elija k izpremenjenemu Kristusu.

Potem, ko so se sveti angeli nekaj časa bili radovali pogleda prečudne Kristusove lepote, je nebeški Oče poslal nekaj angelov po preroka Elija in Mojzesa.

Kako sta se pač veselila sveta moža, ko sta tako dolgo zaželenega Mesija, o katerem sta prerokovala, videla v tolikem veličastvu in v taki slavi in ga spoznala kot pravega Sinú božjega! Zato sta padla na svoj obraz in molila njegovo božje veličastvo. Z največjo ponižnostjo sta ga sprejela v imenu vsega človeškega rodú in s srčnim veseljem sta se mu zahvalila, da ju je pred vsemi drugimi poklical k temu častitljivemu pogledu ter ju storil vredna, da nekako že sedaj pokušata prihodnje zveličanje.

4. Premišljuj, kaj sta sveta moža s Kristusom govorila.

Sv. Luka pravi: „Govorila sta o njegovem odhodu (to je smrti), ki ga je imel dopolniti v Jeruzalemu.“[1]) Ko sta se čudila neizrečeni lepoti njegovega božjega obličja in ga častila in hvalila, tedaj jima je on govoril menda tako-le: Ne čudita se toliko tej moji lepoti; ne preide leto, da bodem tak, da še človeku ne bom podoben. Judje namreč in pogani bodo s svojimi pljunci omazali moje božje obličje, s svojimi nohti grozno razpraskali, s svojimi prstmi strašno bili in moj celi život z biči, šibami in trnjem strgali in ranili tako, da me ne bo mogel nobeden človek brez groze in zavzetja pogledati. Kdo more popisati, kako sta se sveta moža teh besed prestrašila in kako sta postala žalostna? Govorila sta mu s srčnim sočutjem: „O častitljivi Jezus, je-li mogoče, da se ti kaj takega prigodi? Kateri človek na svetu more biti tako predrzen, da bi si upal pljuniti v tvoj božji obraz? Ali bo res tvoja božja postava tako oskrunjena? O Jezus, kam te tira tvoja ljubezen do ljudi, da hočeš za-nje trpeti tako bridko smrt? O kako velika je tvoja ljubezen do ubogih grešnikov, da hočeš sam za-nje trpeti tolike bolečine in muke, zato da jih odrešiš? Čast torej in hvala ti gre od nas in od vseh stvari na vekomaj v nebesih in na zemlji!

5. Premišljuj, kaj so trije učenci ob Kristusovem izpremenjenju videli.

„Peter pa,“ kakor govori evangelij, „in kateri so bili ž njim, so dremali in so zaspali.“[2]) Ko so se predramili, videli so njegovo veličastvo in dva moža, to je Mojzesa in Elija, katera sta stala zraven njega. Zgodilo se je, ko sta imela od njega se posloviti, da reče Peter Jezusu: „Učenik, dobro nam je tukaj biti; naredimo zato tri šotore, enega tebi, enega Mojzesu in enega Eliju; ker ni vedel, kaj govori.“[3]) Pomisli, kaj so učenci videli; dobrotljivi Gospod jim je namreč okrepil oči, da so mogli gledati svetlobo jasnejšo od solnčne svetlobe in čudili so se njegovi nezapopadljivi lepoti in njegovemu veličastvu, kakor tudi temu, da sta tu pričujoča sveta moža Mojzes in Elija, ki sta v veliki svetlobi in veličastna stala zraven Jezusa, ker sta bila razsvetljena od solnca. Pomisli zato, kako veliko veselje so občutili apostoli in oba sveta preroka vpričo izpremenjenega Kristusa. Okušali so nekoliko nebeškega veselja, ki ga imajo svetniki v nebesih, kolikor ga morejo namreč ljudje na tem svetu okušati; zdelo se jim je, da so že z dušo in s telesom v nebesih.

Pomisli, pobožna duša, neizmerno veselje treh učencev. Sveti Peter je pozabil na vse posvetne reči in ni nič drugega želel, kakor

[1]) Luk. 9, 31. — [2]) Luk. 9, 32. — [3]) Luk. 9, 32. 33.

vekomaj ostati na tej gori. Ni želel ne jesti, ne piti, ne denarja, ne blagá, ne časti, ne nobene druge radosti, kakor le vedno tako biti na tej gori. Iz tega lahko spoznamo, kako neizrečeno veselje mora biti v nebesih. Ker jih je že sam pogled zunanje Kristusove postave osrečil tako, kaj bi bilo, ako bi pa mogli gledati Kristusovo božjo naravo, ki je še neskončno bolj lepa! Peter je bil okusil eno samo drobtinico, ki je padla od mize božje, in je bil že tako sit in zadovoljen, da njegova človeška narava ni ničesar drugega poželela; kaj bi se mu bilo tedaj zgodilo, ako bi bil vžil vseh jedi, ki so na božji mizi? Sv. pismo pravi: „On ni vedel, kaj govori.“ Njegovi občutki so bili tako polni sladkobe, da je bil ves zamaknjen, da sam za-se ni več vedel.

O moja duša, poglej le dobro svojega ljubega Jezusa v tem veličastvu; ogleduj dobro njegovo lepoto in misli pri tem na to, kar govori sv. pismo: „Mi čakamo Gospoda našega Jezusa Kristusa, ki bo premenil naše revno telo, ter ga bo vpodobil svojemu častitljivemu telesu.“[1]) Kako neizrečeno se boš veselil, ko bo tvoje izpremenjeno telo lepše kakor vsa pozemeljska krasota, prijetnejše dišeče kakor vsa draga mazila, hitrejše kakor pšica, bolj tanko kakor zrak in pri tem na vseh udih in počutkih polno veselja in sladkosti. Kako se boš tedaj veselil, da si delal pokoro! Kako se ti bo zdelo dobro, da si tukaj trpel in prenašal trud in delo, lakoto in žejo, vročino in mraz! Zato, ako se ti tukaj hudo godi, glej na svojega izpremenjenega Zveličarja; misli na svojo prihodnjo slavo in spomni se, kako se boš za to malo trpljenje tamkaj večno veselil. O Gospod Jezus Kristus, po tvojem častitljivem izpremenjenju te prosim, daj mi stanovitno potrpežljivost v boju in trpljenju, da bodem pričujoč pri tvoji večni slavi.

6. Premišljuj, kaj so učenci slišali ob Kristusovem izpremenjenju.

„Ko je pa Peter to govoril,“ kar je bilo zgoraj rečeno, „storil se je oblak in jih je obsenčil in oni so se prestrašili,“ ko sta namreč Mojzes in Elija stopila v oblak; in glas se je slišal iz oblaka, rekoč: „Ta je moj ljubi Sin, njega poslušajte,“[2]) to je, verujte mu kot učeniku, katerega sem vam jaz poslal, kateri vas bo pripeljal v večno zveličanje. Te besede nebeškega Očeta opominjajo še vedno vsakega kristjana, verovati Jezusu Kristusu in njegovemu nauku in po njem živeti. Svetli oblak je vse obsenčil in temu so se dokaj čudili.

Padli so preplašeni na svoj obraz in so se bali. Jezus pa je stopil k njim, dotaknil se jih in jim rekel: Vstanite in ne bojte se!

[1]) Fil. 3, 20. 21. — [2]) Luk. 9, 34. 35.

Ko so svoje oči odprli, niso nobenega videli kakor samega Jezusa. Sveti angeli so namreč Elija in Mojzesa odvedli na prejšnje mesto. Ona sta z velikim veseljem pravila svetim očakom v predpeklu in vsem pravičnim, kar sta ob Jezusovem izpremenjenju videla in slišala, in to jih je neizrečeno veselilo.

Dobrotljivi Gospod pa je menda ostal tisti dan in tudi še eno noč na gori in jim je obširno razlagal nebeško veselje, posebno štiri lastnosti častitljivo izpremenjenih teles, namreč 1. svetlost, 2. nezmožnost trpeti, 3. hitrost in 4. tankoto, kar so vse že s svojimi očmi videli na njegovem izpremenjenem telesu. Zato ni moč izreči, kako velika želja prihodnje slave v nebesih se je obudila v srcih treh apostolov, ker jim je Kristus povedal, da je veselje, ki so ga tu imeli, sama kapljica proti pravi nebeški radosti. Kako se jim je zdel ta svet ničemern! Ako bi jim bil kdo ponudil vse posvetno blago, z vsem mogočim veseljem in z vso mogočo posvetno častjo, in bi jim bil rekel, da bodo tisoč let živeli v tej sreči; vendar bi bili rajši tisti trenotek umrli, ako bi to bila božja volja, da bi prej dosegli nebeško veselje.

Uči se torej, moja duša, zaničevati časno blago in minljivo veselje; povzdigni večkrat svoje znotranje oči k Bogu v nebesih: vzdihuj in hrepeni pogostoma po nebeški domovini ter govori:

Hvaljen bodi Jezus Kristus od mene in v meni vekomaj! Amen.

Gospod, vsemogočni Bog, ti si naše srce ustvaril za-se, zato ne najde nobenega mirú, kakor le v tebi; zato, o Bog mojega srca, kaj hočem, ali kaj morem želeti v nebesih in na zemlji drugega kakor le tebe? Oh, daj, da bo moje srce v tebi počivalo, zato da bom vse časno blago, vso posvetno čast in vsako minljivo veselje zaničeval, tebe enkrat v tvoji slavi gledal in v tebi iskal in našel svojo čast in veselje, svojo tolažbo, svoje zveličanje, svoje bogastvo in vse. Amen.

7. Ostro Kristusovo življenje ves čas, ko je očitno učil.

»Znano vam je, da je Kristus zavoljo vas postal ubog, ko je bil bogat, da bi po njegovem uboštvu vi obogateli.« (II. Kor. 8, 9.)

1. Premišljuj Kristusovo uboštvo.

Jezus je trideset let živel tiho, ponižno, samotno, da bi nas učil tiho in pohlevno živeti. Ko je pa stopil v enointrideseto leto svoje

starosti in je bil čas, da se je imel svetu razodeti in nam s svojim naukom in s svojim zgledom pokazati pravo pot v nebesa, kako moramo namreč svet zaničevati in ljubiti le čednost, je tako čudovito ostro in spokorno živel, da so se vsi čudili. Najbolj je ljubil uboštvo, ker je hotel ubožen živeti in ubožen umreti. Bil je najbogatejši Sin najbogatejšega Očeta, vendar pa je hotel tako ubožno živeti, da ne vem, kako bi popisal ali dopovedal to njegovo uboštvo. Pomisli, pobožna duša, kako bi se ljudem smilil sin bogatega kralja, katerega bi njegov oče poslal v tujo deželo in mu še beliča ne bi dal na pot, tako da bi ubogi kraljevič trpel lakoto in pomanjkanje, vročino in mraz, uboštvo in potrebo in da bi kakor najubožnejši berač prenočeval na cesti pod milim nebom, ter od hiše do hiše prosil kruha. Vse to se je godilo tvojemu Odrešeniku in še huje; on je namreč večkrat trpel tako lakoto, da so on in njegovi učenci jedli nezmleto in nespečeno žito.[1])

Ako bi videl, kako ubožno je dobrotljivi Jezus živel, kako ubožno je bil oblečen in koliko pomanjkanja je moral trpeti, gotovo bi se tvoje srce omečilo in jokal bi se nad njegovim uboštvom. Njegova obleka je bila debela, volnena, kakor so se oblačili ubogi Galilejci. Svoje žive dni ni imel boljše obleke, še priproste lanene obleke ni imel nikoli na sebi. Kar je začel očitno učiti, ni nikoli bil obut, kakor dokazuje sv. Bonaventura, in je vedno hodil bos; po blatu ali po pesku, po kamenju ali po trdih tleh je hodil bos, težko da je imel kdaj sandale ali opanke. Nikoli ni imel beliča svojega in kar je dobival od usmiljenih ljudi, to je bilo za njegove potrebe in potrebe njegovih učencev. Ako bi kak kralj na tem svetu tako delal s svojim sinom, pač bi ga to bolelo! Jezus je sam o svojem uboštvu pričal, rekoč: „Lisice imajo jame in ptice neba gnezda; Sin človekov pa nima, kamor bi naslonil glavo,“[2]) to je: Moj nebeški Oče daje vsem, tudi nespametnim živalim potrebni živež, obleko in stanovanje; meni pa, svojemu Sinu, ni od vsega posvetnega blaga ničesar dal, temveč dopušča, da kakor ubog berač hodim po svetu in trpim pomanjkanje vseh reči. Ali vedi, da me ni moj Oče le zato poslal na svet, da zadostim za grehe vseh ljudi, ampak tudi, da posvetne ljudi in grešnike s svojim zgledom učim, kako napačno delajo, ko hlepijo le po časnih rečeh in pri tem zgubljajo večno srečo. S svojo ubožno obleko jim kažem, kako grešijo z nezmerno ošabno obleko. S svojim uboštvom jim kažem, da se motijo, ko v vseh rečeh iščejo le obilnost. S svojo ponižnostjo jim kažem, da je pregrešno in nevarno, iskati in hrepeneti po povišanju in časti. Pomisli torej, kako enkrat pred menoj obsta-

[1]) Mat. 12, 1. — [2]) Mat. 8, 20.

neš, ako ne hodiš za menoj, ako me ne posnemaš in hočeš vse drugače živeti, kakor sem živel jaz.

Naš preljubeznivi Zveličar je tudi svoje mehko telo krotil z vednim postom, čuvanjem, učenjem, popotovanjem; prenašal je vročino, lakoto, žejo in je delal vsakovrstno pokoro in čudo je bilo, kako je mogel pri vsem tem ostati živ. Pomisli, kako vedno trpljenje je bilo to, da Jezus ni nikdar v svojem življenju jedel toliko, da bi bil sit; nikdar ni toliko pil, da bi se bil popolnoma odžejal; nikoli ni toliko spal in počival, kolikor si je njegovo telo želelo; on je trpel vedno lakoto, žejo, trudnost, mraz, vročino in uboštvo in sploh vse, kar je bilo telesu zoperno. Pomisli le, kako je bilo to za-nj veden križ; in da vse ložeje spoznaš in si vtisneš v srce, pomisli eno za drugim.

Prvič, ti dobro veš, kaj je lakota. Lakota je telesu dokaj zoperna; lačen človek je slab in pobit. Pomisli tedaj, kako težko je delo rahločutnemu Jezusovemu telesu, lakoto trpeti. Še celo pri gostijah, kjer je bilo vseh jedi obilo, vendar ni jedel toliko, da bi se nasitil; od tistih jedi je jedel najmanj, katere so mu najbolj dišale. Poglej tedaj, kako tvoj Zveličar obilnost jedi zaničuje in te uči s svojim zgledom, da nimaš dajati več svojemu telesu kakor to, kar je potrebno, da ostane močno in zdravo. Kolikrat se pregrešimo v tem in kako obtežimo svoje telo in svojo vest, ker si nočemo nič pritrgati, temveč si vselej izbiramo najboljše jedi in skoraj vsakokrat več jemo, kakor nam je treba. Tukaj je treba zapomniti, kar pravi Jezus v sv. evangeliju: „Gorje vam, ki ste siti, ker boste lakoto trpeli.“[1]) Jezus je sv. Margareti Kortonski govoril: „Pravi kristjani in služabniki božji ne morejo v tem življenju biti popolni, ako se ne bojujejo moško zoper požrešnost in ako je ne premagajo. Ako si pač nočeš nič pritrgati in hočeš vselej jesti, kolikor ti diši, tedaj se lahko in po pravici bojiš, da se v tebi uresniči, kar sem žugal, rekoč: „Gorje vam, ki ste siti, ker boste lakoto trpeli.“ To si vtisni v srce, o grešnik, in reci skesano: O Gospod, daj, da si tukaj pritrgavam in se postim, da mi ne bo treba na vekomaj trpeti lakote.

Sedaj pomisli tudi Kristusovo žejo in vedi, da nas žeja trpinči bolj kakor lakota; prenašati je skoraj ni mogoče. Akoravno je težko dejalo občutnemu telesu našega Zveličarja, trpeti vedno lakoto, vendar ga je žeja mučila še bolj. V sveti deželi je namreč tako velika vročina, da se ji človek ne more ogibati. Zveličar pa je zmirom popotoval od kraja do kraja po zimi in po letu; in tako se je pač

[1]) Luk. 6. 25.

mnogokrat pripetilo, da ni dobil vode in da je dolgo trpel žgočo žejo. Tako je enkrat opoldne sedel pri mestu Sihar zraven Jakobovega vodnjaka in ker je imel veliko žejo, je Samarijanko pohlevno prosil požirka vode, rekoč: „Žena, daj mi piti!“[1])

Gospod Jezus Kristus, ki vse živali hraniš in napajaš, daj mi pomoč svoje milosti, da iz ljubezni do tebe krotim poželjenje po jedi in pijači in da tebe v ubožcih in bolnikih hranim in napajam.

3. Premišljuj mnogovrstno in težavno Kristusovo popotovanje.

On je svoje občutno telo trudil z mnogim popotovanjem, da je povsod učil in pridigoval in čudo je bilo, da je mogel prestati toliko težav. V judovski deželi je mnogo pustih gor in samotnih krajev; v nekaterih krajih je treba hoditi po tri, štiri ure, preden prideš do ljudi. Naš ljubi Zveličar je tedaj marsikatero težavno pot storil črez gore in doline, skozi mesta in vasi, v dežju in vetru, o vročini in mrazu; na teh potih je trpel večkrat lakoto in žejo, trud in onemoglost. Sveti evangelisti opisujejo več težavnih potov Jezusovih; ker pa jih je bilo toliko, zato še polovice niso povedali. Poslednja tri leta namreč je dobrotljivi Gospod vedno hodil črez hribe in doline, iskat zgubljene ovčice. Njegova želja, uboge ovčice rešiti iz žrela peklenskega volka, je bila tako velika, da mu ni bila nobena pot predolga, nobeno popotovanje pretežavno, ako je bilo le mogoče, ubogo dušo dobiti in zveličati. Tu pomisli, kako se je Kristus z dolgo hojo utrudil; kako je bil ves moker od dežja, ali pa od vročine ves prepečen, ali pa ves zmrznel od mraza, lačen, žejen, oslabel in upehan, ko je prišel v mesta in vasi in pri vsem tem je dobil le revno prenočišče in ubožno jed ter pijačo; večkrat je še celo spal pod milim nebom, ker ga nekateri niso hoteli vzeti pod streho, drugi pa ga niso smeli. Ob vsem tem je treba pristaviti še to, da je bil menda vselej gologlav, je nosil vedno volneno obleko, bil je bos in brez črevljev. Kolikokrat si je na poti ranil svoje presvete noge! Kolikokrat mu je tekla sveta kri iz njegovih ranjenih nog in kako so ga rane bolele! Sram te bodi, kristjan, da še ene noge ne vzdigneš za božjo službo; prosi Boga za odpuščenje in obljubi mu poboljšanje!

4. Premišljuj, da je Kristusu Gospodu našemu dokaj všeč, ako premišljujemo njegovo življenje.

To je sam razodel sv. Mehtildi. Ko ga je ta devica enkrat vprašala, kaj mu najbolje dopade, odgovoril ji je: „Ako človek hvaležno premišljuje vsa moja krepostna dela in vaje, kar sem jih storil

[1]) Jan. 4, 7.

na zemlji, kakor tudi vsako muko, krivico, nepravico, kar sem jih trpel v triintridesetih letih; v kako veliki revi sem živel, koliko in kako velike krivice so mi delale moje stvari; in kako bridko smrt sem storil in vse to zavoljo človeške duše, katero sem si s svojo drago krvjo kupil za nevesto; naj vsak to tako premišljuje in si vtisne v svoje srce, kakor da sem trpel samo zavoljo njegovega zveličanja.

Iz teh Kristusovih besed moreš spoznati, kako ljubo je Gospodu, da mislimo na njegovo težavno življenje, da beremo ali poslušamo o njem in se o njem pogovarjamo. Reci torej:

1. O Jezus, ki si zavoljo mene trpel revo in uboštvo: stori me bogatega na čednostih, da pomanjkanje časnega blaga potrpežljivo prenašam. Amen.

2. O Jezus, ki si zavoljo mene trpel lakoto in žejo, post in pomanjkanje; daj, da si rad kaj pritrgam, požrešnost in vsako drugo izkušnjavo premagam in ukrotim vse hudobne želje. Amen.

3. O Jezus, ki človeka neskončno ljubiš; jaz spoznam in hvalim tvojo neizmerno ljubezen, ker si se pokoril za naše grehe in plačal naše dolge. Prosim te po tvojem ostrem življenju, daj, da bom spokorno živel in svoje grehe kot velike dolge izplačal iz velikega zaklada tvojih neskončnih zaslug. Amen.

Hvaljen bodi Jezus Kristus za vse zasluge in kreposti svojega pozemeljskega življenja vekomaj. Amen.

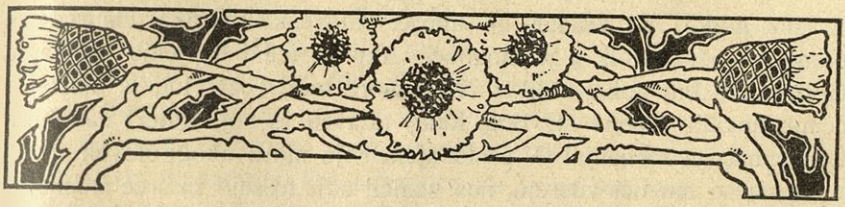

Koristen pristavek.

O čveterih poslednjih rečeh,

to je:

o smrti, sodbi, peklu in nebesih.

Prvo poglavje.

Kristusova milost se kaže v smrti njegovih vernikov.

1. Smrt je strašna.

»*Smrtne bolečine so me obdale in potoki hudobije so me prestrašili.*« (Ps. 17, 5.)

1. Premišljuj, kako in zakaj nam je smrt tako strašna. Ko je slavni modrijan Aristotel vse strašne reči dobro premislil, sklenil je nazadnje, rekoč: „Med vsemi strašnimi rečmi je smrt najstrašnejša.“ Zato se vsak pameten človek smrti dokaj boji in sicer prvič, ker vsak človek rad živi in nerad umrje. Zato govori: Življenje je prijetno, smrt je grenka. Drugič, ker človek bolečine trpi, kadar se duša loči od telesa. Tretjič, ker nobeden ne ve, kako bo pred božjim sodnikom obstal in kam pride po svoji smrti. V tem minljivem življenju mora človeška duša prestajati veliko bridkosti in žalosti in telo veliko muk, bolezni, rev in težav; vendar se nobena teh dušnih in telesnih bolečin in težav ne da primerjati smrtnim težavam in bolečinam. Kogar trpinčijo, mora trpeti

strašne muke, pa vendar ne umrje. Človeška narava namreč se brani smrti, karkoli ji je mogoče. Ako jo tedaj trpljenje premaga, mora zares biti dokaj veliko. Kdo more torej reči, kaj je umirajočemu človeku trpeti? O Bog, kako težaven je boj, kateri nas čaka konec našega življenja! V poslednjem boju mora ubogi človek trpeti tako, da se mu oči vderejo, nos stanči, udje tresejo in srce močnejše bije. Kadar tedaj stiskano dušo smrtna sila loči od trpečega telesa, čuti umirajoči človek tako muko, kakor da bi se mu vsi udje raztrgali vsaksebi.

O Jezus, prosimo te po tvojih bridkih smrtnih bolečinah na križu, stoj nam na strani v našem poslednjem boju. Amen.

2. Premišljuj, zakaj človek umrje vselej z velikimi bolečinami in z veliko silo.

To se godi ne samo v časno kazen za izvirni greh, ampak tudi v kazen za grehe, ki smo jih po sv. krstu sami storili. Ker je Kristus v odpuščenje večne kazni za nas trpel najbridkejšo smrt na križu, spodobi se pač, da tudi mi radovoljno trpimo smrtne bolečine.

Poslušaj, kaj o teh bolečinah rajnki sami pravijo. Sveti Ciril, jeruzalemski škof, pripoveduje, da mu je od smrti obujen človek med drugim govoril tako-le: „Ko je duša moje telo zapuščala, bila je bolečina tako grozna in grenka, da noben človeški um tega ne more zapopasti, dokler sam ne izkuša. Naj si človek domišljuje vse mogočoče bolečine in težave, kar le more, vendar vse to ni nič proti težavam, ki sem jih jaz prestal, ko se je moja duša ločila od telesa.“ V dokaz tega je govoril nadalje še to: „Ti veš, da imaš dušo, pa ne veš, kaj je duša; ti veš, da so angeli, pa ne, kakšni so; ti veš, da je Bog, pa ne veš in ne poznaš njegovega bitja. Tako je z vsemi rečmi, katere nimajo telesa. Zato tudi ne moreš razumeti, kako sem v enem trenotku toliko trpel.“ Iz tega spoznaš to-le: ako tudi človek tako mirno ugasne kakor luč; in ako tudi okoli stoječi mislijo, da nič ne trpi; vendar v poslednjem trenotku, ko se loči duša od telesa, mora človek trpeti, kar si nobeden, ki še živi, še misliti ne more. Da pa nekateri tako mirno ugasnejo, ali se saj zdi, da brez trpljenja umrjejo, to izhaja od tod, ker je njih telo že tako oslabelo, da nima več nobene moči, s smrtjo se boriti.

3. Premišljuj izkušnjave umirajočih.

Smrt je že sama na sebi grenka, ali še grenkejša in bridkejša postaja zavoljo izkušnjav, ki jih človek takrat ima. Mi hočemo tukaj

pa le kaj malega o njih povedati. Vedeti je treba, da daje pravični Bog satanu ob naši smrti veliko oblast, ne v našo pogubo, ampak zato, da človek še enkrat dobi priložnost, skazati svojo dolžno zvestobo in ljubezen, da se namreč stanovitno Boga drži in se nikakor ne dá od njega odtrgati. Zato se posluži takrat hudobni duh svoje oblasti, divja in razsaja kot lačen lev in si na vso moč prizadeva, človeka od Boga odtrgati, zapeljati v greh, ali v grehu ga obdržati, da bi dušo požrl in pogreznil s seboj v pekel. Zato govori sv. Janez v skrivnem razodenju: „Gorje zemlji in morju," to je, gorje posvetnim ljudem, kateri so v morju tega sveta in v posvetnih sladnostih vtonili; „ker je hudič k vam doli stopil in ima veliko jezo, ker vé, da ima malo časa."[1]) Te besede imamo razumevati o umirajočih, zoper katere ima hudič veliko jezo in napenja vse svoje moči, da bi jih zapeljal, ker dobro ve, da jih na vekomaj več ne dobi v svoje pesti, ako jih tukaj ne dobi. Zato pravi sveti papež Gregor: „Mi moramo dobro pomisliti, kako strašna bo naša smrtna ura. Takrat bodo hudobni duhovi svoja hudobna dela v nas iskali in nam bodo očitali naše grehe, h katerim so nas oni vabili. Kako se bo nam ubogim takrat godilo? Kaj bomo svojim zopernikom odgovorili, kadar nam bodo stavili pred oči naše grehe in izkušali nas v obup pripraviti?" Na smrtno uro nas bodo hudiči izkušali v vsakovrstnih rečeh, posebno pa v tistih, v katerih smo v življenju največkrat padli, postavim: Ako si v življenju večkrat imel sovraštvo zoper koga, stavili ti bodo tega človeka pred oči in vse krivice, kar ti jih je storil, da se zopet sovraštvo ponovi v tvojem srcu. Ako v tem sovraštvu umrješ, si vekomaj pogubljen. Ako si bil nečistosti udan, stavili ti bodo nečiste reči in osebe pred oči, zato da se obudijo v tvojem srcu zopet nesramne misli in želje. Ako brez kesanja v teh mislih in željah umrješ, si vekomaj pogubljen. Ako je kdo v veri dvomil, stavili mu bodo najtežje verske člene pred oči; ako umirajoči človek ne veruje trdno in dvomi nad tem ali onim členom svete vere, vekomaj se pogubi z neverniki ali krivoverci. Ako je kdo nagnjen k malodušnosti in obupu, si bodo hudobni duhovi prizadevali mu dokazovati, da mu je nemogoče zveličati se. Ako umrje brez upanja na božjo milost in na Kristusove zasluge, pogubljen je vekomaj. Ako je kdo ošaben in prevzeten, da se misli boljega od drugih in da se zanaša in hvali s svojimi dobrimi deli, bodo hudobni duhovi njegova dobra dela še bolj poveličevali, da bi več na-se zaupal kakor na Kristusove zasluge in da bi druge ljudi zaničeval itd. Ako v takih mislih kdo umrje, vekomaj je pogubljen. Ako je kdo v

[1]) Skr. raz. 12, 12.

svojem življenju rad bil nepotrpežljiv, da je za vsako majhno reč se jezil in preklinjal, hudobni duhovi ga bodo v njegovi bolezni dražili k nepotrpežljivosti, da začne mrmrati zoper Boga in ga morebiti še preklinjati. In tako se godi z vsemi grehi, ker hudiči človeka navadno v tisti reči zopet izkušajo, v kateri je že enkrat grešil. Saj pravimo: da človek tam črez ograjo skoči, kjer je najnižja, in trdnjave napadajo na tisti strani, kjer so najslabše.

Še več; zvijačni duhovi iščejo tudi novih sredstev in novih potov, da ubogega umirajočega človeka vjamejo in prevarajo. Ako ima zdrav človek dovolj opraviti, da s pomočjo božje milosti premaga hudičeve izkušnjave, kako se mu bo ustavljal bolan in slaboten človek in svoje mogočne sovražnike mogel premagati? Ali obljubljeno nam je, da ne bo nobeden skušan črez svoje moči, temveč da Bog vsakemu, ki ga za to prosi, deli potrebno pomoč.

Molitev.

O Gospod, zavoljo svojega imena bodi milostljiv meni grešniku, ker mojih grehov je veliko.

O Bog, Zveličar naš, pomozi nam in zavoljo časti svojega imena reši nas in bodi milostljiv nam grešnikom.

Usmili se me, o Bog, usmili se me, ker na-te upa moja duša.

Ti si moj pomočnik in moj varih, ti Bog mojega zveličanja; oh, ne mudi se, mi pomagati.

O Bog, usmili se me po svoji veliki milosti; in po obilnosti svojega usmiljenja izbriši mojo hudobijo.

Operi me čedalje bolj moje krivice in očisti me mojih grehov.

Gospod, razsvetli moje oči, da kje smrtno ne zaspim.

Kakor hrepeni jelen po studenčni vodi, tako hrepeni moja duša po tebi, o Bog!

Gospod, v tvoje roke izročim svojega duha.

O Bog, glej, da mi pomoreš: Gospod, hiti mi pomagat.

Bodi mi Bog varih in hiša pribežališča, da me rešiš in zveličaš. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Hvaljen bodi Jezus Kristus od mene in v meni vekomaj. Amen.

2. Kristusovi služabniki srečno umirajo.

»*Dragocena pred Gospodom je smrt njegovih svetih.*« (Ps. 115, 15.)

1. Premišljuj, da moramo v svoji smrti malo okušati bridkega trpljenja in grenke smrti Jezusa Kristusa.

Dasiravno je naš Odrešenik v svojem bridkem trpljenju trpel velike bolečine in strašne muke, vendar se ne more nobena muka njegovega trpljenja primerjati s tem, kar je trpel umirajoč. To se da povzeti tudi iz svetega evangelija. Kristus namreč ni nikoli v svojem trpljenju zavpil zavoljo velikih bolečin; ko je pa imel umreti in ga je imela objeti bleda smrt, zavpil je tako na glas, da je šlo vsem pričujočim skozi mozeg in kosti. »Jezus je zavpil z velikim glasom: „Moj Bog, zakaj si me zapustil!“« [1]) In kmalu potem pravi: „Jezus pa je velik glas zagnal in je dušo izdihnil.“ [2]) Iz tega moremo spoznati, da Kristus ni nikoli v svojem življenju trpel tolikih bolečin kakor tisti trenotek, ko se je njegova sveta duša ločila od tega sveta.

Da bi mi, revni ljudje, nekoliko zapopadli in občutili, kaj je naš Odrešenik za nas trpel in kako bridko smrt je prestal, zato ni hotel s svojo smrtjo nas rešiti tako, da ne bi bilo treba tudi nam umreti, temveč on hoče, da mi umirajoči nekoliko okušamo bridkost njegove smrti. To sv. Gregor papež izvrstno razlaga s temi besedami: „Kristus je s svojo smrtjo in s svojim smrtnim bojem našo smrt in poslednje borenje predpodobil in nam tako pokazal, da je smrtna sila največja sila, kakršne človek ni nikoli imel, nikoli ne more imeti. Bog pa hoče, da človek konec svojega življenja trpi to silo, zato da se uči spoznati veliko Odrešenikovo ljubezen do nas, ker je hotel za nas umreti in trpeti najgrenkejšo smrt. Saj sicer ne bi mogel človek te nezapopadljive ljubezni in dobrotljivosti božje vedeti in spoznati, ako ne bi mu bilo samemu pokušati grenke smrti kakor Kristusu, četudi v manjši meri.“

Zapomni si, kristjan, te besede papeža in cerkvenega učenika sv. Gregorija in poglej, kako nam je kazen postala znamenje in kako je Bog naredil, da vsak človek v svoji smrti nekoliko skuša in občuti, kako grenko smrt je Kristus trpel za nas. Ker bo torej naša smrt nekoliko podobna najgrenkejši smrti našega Odrešenika, kako polna bolečin in kako strašna bo! Zares, nas umrljive ljudi čaka težko borenje in silna muka. Skozi ozka in bolečin polna vratica bridke smrti moramo vsi iti v srečno ali pa nesrečno večnost. Vdaj se torej radovoljno, ljubi moj kristjan, in trdno skleni, da hočeš vse

[1]) Mark. 15, 34. — [2]) Mark. 15, 37.

smrtne bridkosti radovoljno in potrpežljivo trpeti. Zakaj to je veliko zadoščenje, radovoljno se vdati smrti za svoje grehe, svoje življenje Bogu darovati, hoditi za Kristusom, njega tudi v smrti posnemati in tako s pripravno voljo prevzeti smrtne bridkosti.

2. Premišljuj, da moremo s Kristusovo smrtjo premagati svojo smrt, da namreč srečno umrjemo.

To nam je Gospod obljubil po preroku Ozeju, kjer pravi: „Smrti iz rok jih bom otel, smrti jih bom rešil. O smrt, jaz bom tvoja smrt.“[1]) Zveličar namreč je s svojo smrtjo razdjal greh, zaslužil življenje ter duhovno in večno smrt zapodil in pogubil. Poprej je bila telesna smrt le pokora in kazen, katero je božja pravica človeku naložila zavoljo greha; naš Zveličar pa je to kazen izpremenil v znamenje svojega bridkega trpljenja, v zveličansko zdravilo zoper greh, v priložnost, vaditi se v mnogih lepih čednostih, in v lepo podobnost udov in služabnikov z našo glavo in najvišjim Gospodom in Odrešenikom.

Zato je smrt pravičnih pred božjimi očmi dokaj draga, ker je lepo posnemanje smrti njegovega edinorojenega božjega Sina, okušanje bridkega trpljenja, zmaga v Kristusu zoper naše sovražnike in velikodušno darovanje samega sebe. Kaj more biti bolj žlahtnega in boljega, pravi sv. Ambrož, kakor postati klavna daritev Kristusova, povrniti mu nekako z našo smrtjo njegovo smrt in z njegovo milostjo smrt premagati tako, da nam je ona le slavna zmaga? Bog daj, da bi mi s sv. Pavlom mogli reči: „Bogu bodi hvala, kateri nam je dal zmago po Gospodu našem, Jezusu Kristusu.“[2])

3. Premišljuj, kako so svetniki s Kristusom, to je, z njegovo pomočjo, se bojevali in zmagali.

Kristus je naš najvišji vodja, on nam daje nauk in zgled, orožje in brambo, moč in pomoč k borenju, da moremo premagati vse svoje sovražnike v življenju in v smrti.

Sveti devici in mučenici Margareti se je hudobni duh v ječi prikazal, ali ona ga je z znamenjem svetega križa takoj zapodila. Tako moramo tudi mi premagati dušne sovražnike in sicer dokler smo še zdravi in močni, da jih bomo premagali tudi ob smrtni uri. Sedaj se moramo pripravljati na boj, da nas najde pripravljene in oborožene. Blaženi Dionizij Kartuzijan pravi: „Ako se umirajoči človek pred svojo boleznijo ni zoper skušnjave oborožil in se ni poprej vadil zoper peklenske sovražnike vojskovati, jih bo ali težko, ali jih celo ne bo premagal ob svoji smrtni uri, ako mu Bog posebno ne pomore, ali prečista Devica Marija, ali njegov angel varih, ali pa kateri svetnik. Dobrotljivi Bog namreč in njegovi angeli in svetniki

[1]) Oz. 13, 14. — [2]) I. Kor. 15, 57.

ne zapuščajo človeka v toliki sili, temveč mu hitijo na pomoč, kolikor si je to pomoč zaslužil.

Tedaj, preljubeznivi, kličimo Boga in njegove svetnike pogostoma na pomoč, dokler smo zdravi, zato da nam pomorejo ob naši smrtni uri.

Molitev.

V vsaki bridkosti in sili pridi nam pomagat, prečista Devica Marija!

Gospod Jezus Kristus, mi te prosimo, da častitljiva Devica Marija, tvoja ljuba Mati, za nas izprosi tvoje božje usmiljenje, sedaj in vselej, posebno pa ob naši smrtni uri, ki imaš priti sodit žive in mrtve in svet z ognjem. Amen.

3. Po smrti je posebna sodba.

»*Ljudem je odločeno, enkrat umreti; potem pa je sodba.*« (Hebr. 9, 27.)

1. Premišljuj, kako se bo tvoji duši po smrti godilo.

Oh, kako čudno se ji bo zdelo, ko se bo takoj po smrti na drugem svetu videla v nenavadnem stanu, popolnoma drugem, kakor je bila tu na svetu. Poprej je bila v času, sedaj pa bo v večnosti. Poprej je bila združena s telesom, sedaj pa bo ločena od telesa. Poprej je bila v telesu kakor v temni ječi, sedaj pa se ji bodo odprle oči in bo videla vse jasno in čisto. Sedaj bo spoznala, kako svet je Bog, kako veliko zlo je greh, kako dobra reč je čednost, koliko je vredna čednost in kaka čudovita stvar je duša sama.

Takoj po tem trenotku čudenja bo pripeljana pred ostro sodbo božjo, da bo dajala račun o celem svojem življenju. Tu pomisli, kako se prestraši ubog grešnik, ko ga pokličejo pred sodnika. Oh, kako se bo tresla duša, ko ji bo treba iti pred sodbo, pred Kristusovo obličje. Kakor ga ni v nebesih večjega veselja, nego gledati preljubeznivo obličje božje, ravno tako je ni za pogubljene nobene večje muke, kakor gledati jezno obličje Kristusa, božjega sodnika. Tako govori pobožni Job: „Kdo mi podeli to, da me v peklu varuješ in me skrivaš, dokler ne preide tvoj srd?“ [1] — O Jezus, ti božji sodnik, daj, da se te bom sedaj bal, zato da se potlej ne ustrašim tvojega obličja!

[1] Job 14, 13.

2. Premišljuj, kako je posebna sodba strašna zavoljo peterih reči.

Prvič, ker duša ve in spozna, da je ta sodnik vsevedoči Bog, kateremu ne more ničesar skrivati. Drugič, ker je ta sodnik vsemogočen, kateremu se ni mogoče ustavljati ali uiti. Tretjič, ker je pravičen in po svoji ostri pravici ne pusti nobenega greha brez kazni. Četrtič, ker duša dobro vé in spozna, da je ravno tega sodnika velikokrat razžalila. Petič, ker dobro vé, da je sodnikova sodba neprekliclјiva in da se takoj izpolni. Te petere reči delajo ubogi duši tak strah, da, ako bi bila umrljiva, bi same stiske in sramote obupala in umrla.

Oh, moja duša, sedaj se boj in se sramuj razžaliti najvišjega sodnika, da se ti ne bo treba pozneje sramovati, in sicer vekomaj.

3. Premišljuj, kako so se svetniki bali božje sodbe.

Prvič, od Boga razsvetljeni možje so že v stari zavezi z Davidom govorili: „Presuni, o Gospod, moje meso s svojim strahom, ker se bojim tvojih sodb.“[1]) In zopet: „Ne hodi v sodbo s svojim hlapcem, Gospod, ker pred tvojim obličjem ni nobeden živih pravičen.“[2]) Tako je tudi pobožni Job rekel: „Kaj bom počel, kadar bo Bog vstal, mene sodit; in ko bo vprašal, kaj mu bom odgovoril?“[3])

V novi zavezi pa uči sveti apostol Peter: „Ker kličete Očeta njega, kateri sodi brez pogleda na zunanjo veljavo vsakega po njegovem delu, živite v strahu božjem ob času svojega popotovanja.“[4]) Zato nas opominja tudi sv. Pavel: „Delajte s strahom in trepetom za svoje zveličanje.“[5]) In on sam se boji, ko pravi: „Ničesar si sicer nisem svest, toda v tem nisem opravičen; Gospod pa je, kateri me sodi.“ In dostavlja v nauk za vse: „Ne sodite torej pred časom, dokler Gospod ne pride, kateri bo razsvetlil, kar je skritega v temi.“[6])

Zato beremo v zgodbah in v življenju svetih očakov o svetem opatu Agatonu, da je ob svoji smrtni uri se tresel in bal. Njegovi učenci so ga vprašali: „Zakaj se bojiš, oče? Saj nimaš ničesar, za česar voljo bi se ti bilo bati!“ In on jim je odgovoril: „Božje sodbe so vse drugačne kakor človeške.“ Tako je imel navado govoriti tudi sveti opat Elija: „Jaz se bojim treh reči: prvič, tistega trenotka, ko se bo moja duša ločila od telesa. Drugič, tistega trenotka, ko bom postavljen pred božjo sodbo. Tretjič, tistega trenotka, ko se bo črez mene izrekla sodba.“

O Gospod, jaz te prosim po vseh tvojih bogaboječih služabnikih, dodeli, da ti v svetem strahu in v ljubezni služim do konca. Amen.

[1]) Ps. 118, 129. — [2]) Ps. 142, 2. — [3]) Job 31, 14. — [4]) I. Pet. 1, 17. — [5]) Fil. 2, 12. — [6]) I. Kor. 4, 4. 5.

4. Premišljuj, zakaj je na zemlji tako malo bogaboječih kristjanov in služabnikov božjih.

Zato namreč, ker jih je malo, ki bi resno premišljevali in prav verovali poslednje reči in druge večne resnice. Neki pobožen mož se je po svoji smrti prikazal svojemu prijatelju ves žalosten in mu je vzdihovaje rekel: „Nobeden ne veruje, nobeden ne veruje, nobeden ne veruje.“ In ko ga je prijatelj vprašal, kaj je to, česar nobeden ne veruje, odgovoril mu je duh: „Nobeden ne veruje, kako ostro Bog terja račun, kako ostro sodi, kako ostro kaznuje.“ In ko je to izgovoril, je izginil in je popustil prijatelja v velikem strahu.

Kaj boš ti sedaj začel, ubogi grešnik! Poslušati hočemo koristni nasvet Odrešenika, ki pravi: „Glejte, čujte in molite, ker ne veste, kdaj je čas.“ On hoče namreč, 1. da sedaj svoje znotranje oči odpremo, da dobro vidimo, kar imamo videti in premišljevati; 2. da čujemo z dobrimi deli; 3. da neprenehoma molimo in od njega in pri njem iščemo luč božje milosti in njegovo božjo pomoč.

Molitev.

O Gospod, daj mi, da vidim, namreč da prav verujem in premišljujem; da vedno čujem v dobrih delih in krepostnih vajah in se borim zoper vse grehe in hudobije; in da ponižno molim, zato da zadobim luč tvoje nebeške milosti in tvojo božjo pomoč. Amen.

O Jezus! Jaz hočem v svoji zadnji bolezni vse potrpežljivo trpeti v zadoščenje zasluženih časnih kazni; zato hočem iz ljubezni do tebe prestati tudi bridko smrt, da se ti tako zahvalim za tvoje bridko trpljenje in da tako počastim tvojo grenko smrt na križu. Zato te prosim, da vse moje prihodnje trpljenje sprejmeš in svojemu nebeškemu Očetu daruješ v združenju s svojim bridkim trpljenjem. Kakor si milostljivo sprejel vse muke vseh svetih mučenikov, tako sprejmi milostljivo tudi vse moje trpljenje v življenju in smrti. Nazadnje pa bodi mi milostljiv sodnik po svoji ljubezni in dobrotljivosti, s katerima si v svojem bridkem trpljenju sprejel in za nas trpel vse krivične sodbe. Amen.

Drugo poglavje.

Kristusova slava se bo sodni dan prikazala.

1. O Antikristu.

»*Takrat bo velika stiska, kakršne ni bilo od začetka sveta.*« (Mat. 24, 21.)

1. Premišljuj, kdo bo Antikrist.

Jezus je učil, da se bo pred sodnim dnevom prikazalo več znamenj. O teh znamenjih pravi sv. Ambrož: „Pred poginom sveta bodo prišle njegove bolezni ali nemoči. Bolezni tega sveta so: Lakota, kuga, preganjanje. Bližnja znamenja sodnega dneva so: Oznanovanje svetega evangelija po celem svetu, posebno pa prihod Antikristov. Ta hudobnež bo iz rodu Dan; spočet bo v prešeštovanju, rojen bo v Babilonu in od ondot bo prišel v Jeruzalem. Z velikim svetohlinstvom bo ljudi vlekel na-se in postal njih kralj. Judovske postave in obrede bo odobril in Judje ga bodo spoznali za svojega Mesija in Zveličarja; tudi veliko kristjanov bo z velikim bogastvom, veselicami in sladnostnim življenjem in s povišanjem do visokih časti zapeljal in sebi pridružil, kakor govori sveti prerok Danijel: „On bo (svojim častilcem) dal veliko čast ter jim dal oblast v velikih rečeh in zastonj jim bo razdelil zemljo.“[1]) Pravovernike bo oropal in ubožal, svoje nasledovalce pa bo povsod obogatil. Sveti prerok namreč govori zopet o njem: „In se bo polastil zakladov srebra in zlata in vseh dragotin.“[2])

Le malo se bodo ustavljali tem skušnjavam časti in denarja lakomni ljudje.

2. Premišljuj, kako strašno bo Antikrist pravovernike preganjal.

Pobožne bo strašno preganjal. Danijel pravi: „Vojskoval se bo zoper svetnike,“ to je, pravoverne kristjane, „in jih bo premagoval.“[3]) Tistikrat bo tista velika „stiska, kakršne ni bilo od začetka sveta.“ Ljudem ne bo ostajalo nič drugega kakor ali trpeti, ali pa se odpovedati veri. Razdeval bo kristjanom cerkve, križe in podobe svetnikov, cerkveno blago in premoženje bo delil svojim privržencem in vojakom; njegovi privrženci bodo imeli na čelu ali desni roki znamenje Antikristovo.

[1]) Dan. 11, 39. — [2]) Dan. 11, 43. — [3]) Dan. 7, 21.

Ti pa, o najdobrotljivejši Jezus, podeli moč tisti čas svojim vernim služabnikom in ohrani je v svoji službi, k svoji časti in večni slavi. Amen.

3. Premišljuj lažnive čudeže Antikristove.

On bo zapeljeval ljudi, kakor govori sveti apostol, „z vso močjo in z znamenji in lažnivimi čudeži;“[1]) in vse to bo delal, da bi ljudem dokazal, da je Jezus Kristus bil slepar. On bo, postavim, storil, da bo padel ogenj z nebes; delal se bo mrtvega in potem bo zopet vstal in se vzdignil proti nebu. Take in enake lažnive čudeže bo delal s hudičevo pomočjo. Zato govori sv. Gregor papež: „Oh, kako huda skušnjava bo to za slabe ljudi, ko bodo videli, da tudi ta hudobnež dela čudeže! Tako bo tedaj na-se vlekel hudobne z zakladi in bogastvom, pobožne s preganjanjem in priproste ljudi s čudeži.“

O, pač težak in nevaren boj! O, velika stiska, o kateri Kristus sam, večna resnica, govori, „da bi bili zapeljani tudi izvoljeni, ko bi bilo mogoče.“[2])

4. Premišljuj, kakšen Antikrist je že sedaj na svetu.

Apostol Janez pravi, da je veliko Antikristov, najhujši pa pride proti koncu sveta; „in Antikrist je že sedaj na svetu,“[3]) ne sicer on sam v osebi, ampak po duhu, pravijo razlagavci sv. pisma. Kdorkoli namreč pohujšljivo živi, ta je antikrist (t. j. Kristusov nasprotnik) in se Kristusu ustavlja, kakor uči sv. Avguštin; saj je in dela Kristusu nasproti in je služabnik hudobnega duha.

Prosi zato Gospoda

stanovitnosti v dobrem.

O Jezus, ti moč slabotnih in pribežališče žalostnih in skušanih! Kolikorkrat storim znamenje sv. križa, hočem vselej pohlevno prositi in govoriti: O Jezus, zaznamuj me z znamenjem svojega svetega križa in ohrani me na pravi poti zveličanja, da v tvoji sveti službi in v pravi veri zvest in stanoviten ostanem do konca svojega življenja. Amen.

2. O predhodnih znamenjih sodnega dneva.

»*Znamenja bodo na solncu in luni in zvezdah in na zemlji bo stiska med narodi.*«
(Luk. 21, 25.)

1. Premišljuj, da so predhodna znamenja sodnega dneva opomini k pokori.

[1]) II. Tes. 2, 9. — [2]) Mat. 24, 24. — [3]) Jan. 4, 3.

Ko je hotel Bog mesto Jeruzalem razdejati, pripoveduje Jožef Flavij, je skozi celo leto poprej poslal strašno zvezdo repatico v podobi ognjenega meča, da se je prikazovala nad mestom. Videli so tudi cele vojske oboroženih konjikov v ozračju se med seboj vojskovati, da bi se Judje tega prestrašili in delali pokoro. Ker je Bog to delal pred razdejanjem enega mesta in ene same dežele, kaj bo še le delal pred poginom celega sveta?

Dolgo tedaj pred sodnim dnevom se bodo v vseh deželah prikazovale strašne repatice, katere bodo kot oznanjevalke vse ljudi opominjale k pokori in k poboljšanju. „Bog bo dal znamenje njim, ki se ga bojé, da naj bežé pred lokom,“[1]) to je pred njegovo božjo sodbo. To nam pravi tudi Kristus: „In bodo znamenja na solncu in luni in zvezdah; in ljudje bodo koprneli od strahu in čakanja tega, kar ima priti črez ves svet.“[2]) Ko bodo namreč videli ljudje strašna znamenja, bodo lahko spoznali, kako velika reva ima priti črez nje in kako se Bog jezi nad grešniki.

2. Premišljuj strašna znamenja v ozračju.

Nagloma se bo ozračje povsod napolnilo s črnimi in strašnimi oblaki, kakršni se niso še nikoli videli. Vstal bo tudi strašen vihar, kateri bo drevesa iz zemlje ril s koreninami vred in hišam strehe odnašal. Nato bo v oblakih nastalo tako strašno, neslišano vreme z gromom, treskom, točo, pokanjem in vršenjem, da bodo ljudje menili, da padata nebo in zemlja. Med temnimi oblaki bo strašno bliskalo, da se bo menilo, da je ves svet v ognju. Strela bo drevesa, stolpe in hiše zadevala in povsod užigala in morila in mnogo ljudem napravila mnogo škode in žalosti.

3. Premišljuj znamenja v morju.

Od silnega viharja bodo vsa morja in vse reke tako strašno razsajale, da se bodo valovi kakor gore na visoko vzdigovali. Zato bo ljudi skrbelo, da bi utegnili valovi celo zemljo potopiti z vsem, kar živi na zemlji. Čutile bodo namreč živali, da se jim bliža pogin in da poginejo z vsemi stvarmi. Tedaj bodo vse živali strašno kričale in tulile, tako, da bo tuljenje ljudi oplašilo še bolj.

Pomisli, kristjan, na ta čuda, in kako se bo pravična jeza božja razlila nad vse stvari.

4. Premišljuj veliko temo in stisko na zemlji.

Kristus pravi: „Kmalu po stiski tistih dnevov pa bo solnce otemnelo in luna ne bo dala svoje svetlobe; in zvezde bodo padale z neba in nebeške moči se bodo gibale.“[3]) Solnce bo opoldne otemnelo in

[1]) Ps. 59, 5. — [2]) Luk. 21, 25. 26. — [3]) Mat. 24, 29.

tema bo taka, kakršne ni še bilo nikoli, kar svet stoji. Solnce namreč, ki sicer ljudi in živali razsvetljuje, bo tako temno, grdo in strašno, da bo vse, kar na zemlji živi, se treslo strahu. Pod solncem bo luna tudi brez svetlobe, rdeča, kakor da bi bila krvava. Zvezde se bodo po dnevu videle, toda žalostne in blede. Strašna tema ne bo samo na enem kraju sveta, temveč povsod; tudi ne bo trajala eno samo uro, temveč več dni in noči zaporedoma in bo vedno strašnejša.

Pomisli le, kristjan, kako strašno bo takrat za človeka na zemlji. Nenavadno otemnenje solnca bo namreč napravljalo tudi nenavadno žalost in pobitost v vseh živih in občutljivih stvareh na zemlji, tako, da bo vse, karkoli ima jezik in glas, jokalo bolečin in bridkosti, tulilo in vpilo. Vse živali na zemlji, vsi ljudje na celem svetu bodo strašno žalovali, grozno plakali, vpili in tarnali.

Po strašni temi, ko bo pogin in konec sveta že tu, se bo vse gibalo na nebu in na zemlji tako, da bodo ljudje menili, da se nebo vdere in da zemlja pogine. To menda je Kristus hotel reči z besedami: „In moči nebeške se bodo gibale in zvezde bodo padale z neba.“[1]) Po božji naredbi bo namreč nébes z vsemi zvezdami, solnce z vsemi premičnicami, zrak z vsemi oblaki tako silno in strašno se tresel in gibal, da se bo v zraku videlo in slišalo samo pokanje in treskanje, šumenje in hrušenje in potem se ne bodo več zvezde videle.

To splošno gibanje nebeških moči bo svet tako silno opustošilo, da se bo zemlja zibala in tresla, na nekaterih krajih utrgala in razpadla na kose in tako se bo zgodilo, da se bodo drevesa in grmovja s koreninami vred izrula, hiše in palače se sesule, stolpi in zidovi se podrli, gore in hribi se pogreznili in zemlja bo na več krajih se razpokala.

Ta in druga enaka znamenja, o katerih govori sv. evangelij in jih popisujejo sveti cerkveni očetje, bodo oznanjevala sodni dan in konec sveta.

Sedaj pomisli, kristjan, kako bo tistim ljudem pri srcu, ki bodo tistikrat živeli. Kristus sam nam je to razložil, rekoč: „Na zemlji bo stiska med národi zavoljo strašnega šumenja morja in valov. In ljudje bodo koprneli od strahu in čakanja tistega, kar ima priti črez ves svet.“[2]) In pri sv. Mateju govori: „Takrat bo velika stiska, kakršne ni bilo od začetka sveta do sedaj in je ne bo. In ako ne bi bili prikrajšani ti dnevi, ne bi bil otet noben človek.“[3]) Ubogi ljudje, ki bodo tistikrat živeli! Kako revo bodo imeli! Vsi bodo prestrašeni

[1]) Mat. 24, 29. — [2]) Luk. 21, 25. 26. — [3]) Mat. 24, 21. 22.

kakor taki, ki so videli pošast. Lasje jim bodo stali po koncu, govoriti ne bodo mogli od prevelikega strahu, srce jim bo skoprnelo, skoraj da se jim ne bo v glavi mešalo, in hodili bodo okoli kakor senca ob zidu ali kakor obnoreli. Nobeden ne bo drugega tolažil, vsi bodo žalovali, jokali, plakali, tulili, rjoveli in se skrivali po luknjah in votlinah.

5. Premišljuj konečni pogin sveta.

Nazadnje, ko bo taka reva in nadloga trajala že več dni ali tednov, bo pravični Bog postavil nadlogam konec in vse bo zgorelo, kar je pod nebom. Po božji vsemogočnosti bo padel ogenj z nebes in vse bo vžgal; na več krajih bo ogenj švigal tudi iz zemlje in uboge ljudi splašil tako, da ne bodo vedeli, kam se podati, da ognju uidejo. Nekateri bodo se splazili v jame in kleti, drugi se bodo potapljali v vodnjake in reke. Hudi ogenj pa bo vedno bolj se širil in požgal gozde in drevesa, mesta in vasi, in nazadnje bo vsa zemlja na vseh straneh gorela. Vročina žročega ognja bo nazadnje raztopila vse kamenje in skale in vse gore in vsi griči se bodo raztopili. Vsa voda v morju in po rekah se bo kuhala in vrela, kakor v kotlu nad ognjem, in kakor nekateri menijo, še voda sama bo gorela kakor olje in tolšča, tako, da bodo zgorele vse ribe in vse živali in ljudje, ki so zbežali na morje. Ravno tako bodo strašno poginili vsi tisti, ki so se skrili po jamah in kleteh; vsi ljudje namreč in vse stvari bodo zgorele v prah in pepel.

Tako bo ves svet strašno poginil in vse, kar je Bog ustvaril, bo ali zgorelo ali po ognju očiščeno. Ta silna vročina bo zrak očistila in počedila, vodo zbistrila, debelo trdo zemljo vso prekuhala, stopila in jo naredila tako svetlo, da se bo skozi njo videlo, kakor skozi kristal. Novo nebo bo potem in nova zemlja.

Zapomni si, grešnik, da ta znamenja tudi nas zadevajo, ona so namreč božji seli, ki nam oznanjujejo, kako silno se bo Bog jezil nad grehi in nad grešniki. Zato je imel sv. Klada, škof na Angleškem, navado, kadar je bila nevihta in kadar so vetrovi hudo bučali, bridko se jokati in Boga prositi milosti; in kadar je slišal grmeti, je šel v cerkev, tam se je vrgel na svoj obraz in tako dolgo molil, da je hudo vreme prešlo. Govoril je namreč, da nas hoče Bog s takimi premembami v zraku opomniti na strašno sodbo, nas s takimi znamenji in seli opominjati k pokori in nam že sedaj pokazati, kako ostro bo kaznoval hudobneže.

Zato naj človek sedaj poklekne pred Boga in naj ga potolaži z resnično pokoro.

Molitev.

O Gospod, vsemogočni in strašni Bog, ki svojo moč v oblakih kažeš v bliskanju in grmenju, ter ogenj, točo in viharje rabiš, da ž njimi grešnike strašiš in kaznuješ: glej, mi te ponižno prosimo milosti in prizanašanja. Ne glej na naše grehe in hudobije, temveč dodeli nam po svoji veliki ljubezni in dobrotljivosti, da se bojimo tvojega srda in tvoje jeze; da se ognemo grehom, storimo resnično pokoro in dosežemo tvojo božjo milost. Amen.

3. Vstajenje mrtvih.

»*In bodo prišli, kateri so dobro delali, v vstajenje življenja; kateri so pa hudo delali, v vstajenje obsojenja.*«
(Jan. 5, 29.)

1. Premišljuj, kako in kje se bodo prikazali sv. angeli in kako bodo vse duše poklicali k vstajenju in k sodbi.

Kristus govori tako-le: „On bo poslal svoje angele s trobento in z velikim glasom in bodo zbrali njegove izvoljence od čveterih vetrov, od konca do konca neba.“[1]) In sv. Pavel pravi: „Glejte, skrivnost vam povem: Vsi bomo sicer vstali, toda izpremenjeni (to je zveličani) ne bomo vsi. Naglo, ko bi z očmi trenil, na poslednjo trobento (ker zapela bo trobenta) in mrtvi bodo vstali nestrohljivi.“[2]) Kakor hitro bo namreč zemlja sežgana in ogenj pogašen, poslal bo Bog svetega nadangela Mihaela z drugimi angeli s trobentami, ki bodo na vseh krajih sveta tako močno in strašno trobili, da bo ta silni glas trobente prešinil nebo in zemljo in se bo slišal še noter v peklo. Od strašnega trobentnega glasu se bo zemlja tresla in gibalo se bo peklensko brezdno.

Potem bo trobentni glas žalostno, počasi in strašno vpil: „Vstanite, vi mrtvi, in pridite na sodbo!“ Ta žalostni glas bo čimdalje tem glasnejše slišati in se bo zdel vsem mrtvim, posebno pogubljenim v peklu, tako strašan, da bodo od strahu in bridkosti koprneli in obupavali.

O Bog, kako bodo strmela nebesa in kako se bo zavzel pekel! Kako strašno bodo tulili in rjoveli hudobni duhovi in pogubljene duše, ker je napočil strašni dan, pred katerim so se toliko tisoč let že tresli

[1]) Mat. 24, 31. — [2]) I. Kor. 15, 51. 52.

in bali! Tako bodo divjali, razsajali in rogovilili po peklu, da bi se menilo, da bodo eden drugega raztrgali in pokončali. O gorje, gorje nam, bodo vpili in kričali. Kako prebijemo pred obličjem jeznega sodnika? Kako bomo mogli prenašati grozno sramoto in muko?

Toda njih želje bodo prazne, ker bodo prisiljeni vsi, pogubljene duše in hudobni duhovi, priti iz pekla; silni glas trobente jih bo z nadnaravno močjo gnal iz pekla in vsako dušo privedel na kraj, kjer leži njeno telo.

2. Premišljuj, zakaj bo splošno vstajenje pogubljenim tako strašno.

Med tem, ko se bo trobenta slišala še po celem svetu, vršilo se bo splošno vstajenje. Tu bodo sveti angeli varihi na božje povelje ves pepel in prah, ki se je od strohnelega človeškega telesa sem ter tja raztrosil, ponesli na tisti kraj, kjer je bil človek pokopan, ali pa na mesto, kjer leži večji del njegovega telesa. To se bo tako čudno godilo, da če je bilo človeško truplo tudi od črvov ali ptičev, ali tudi od zveri snedeno, bodo se vendar vsi deli, ki so bili v kaj drugega izpremenjeni, zopet ločili in združili v človeško truplo. Tako dobi zopet vsak človek ravno tisto telo in tisto podobo, ki jo ima sedaj, da tisto telo, katero sedaj dela dobro ali slabo, tudi v večnosti more prejeti dobro ali slabo. Ko bo vsak angel varih pepel in prah tistega telesa, ki mu je bilo v skrb izročeno, v kratkem času vkup znesel, potem bo po božji vsemogočnosti zopet postalo človeško telo; potem bodo telesa pravičnih vsa lepa izpremenjena, kakor je bilo Jezusovo častitljivo telo po vstajenju, telesa pogubljenih pa bodo grda in strašna.

O ljubi moj kristjan, ki to bereš ali pa poslušaš, premišljuj strašni dan splošnega vstajenja in pomisli, kak strah in kakšna otožnost bo takrat na svetu. Poslednji dan sveta, o katerem smo govorili v poprejšnjem odstavku, je bil tako strašan, da so se nebeške moči tresle in se vse prvine (elementi) raztopili. Ali sedanji dan, ki je prvi in večni dan, ki nima večera, je še strašnejši in tako grozovit, da ne more tega dovolj popisati tudi noben angel v nebesih. Poslušaj, kako ga popisuje prerok Sofonij:

„Blizu je veliki dan Gospodov, blizo je in silno hiti. Glas ob dnevu Gospodovem je bridek; stiskan bo tedaj junak. Dan jeze bo tisti dan, dan stiske in bridkosti, dan nadloge in reve, dan teme in mraka, dan megle in viharja, dan trobentinega bučanja. In stiskal bom ljudi, da bodo hodili kakor slepci. Tudi njih srebro in zlato jih ne bo moglo rešiti ob dnevu jeze Gospodove.“[1]) Ali ni to živo popisovanje strašnega dneva splošnega vstajenja?

[1]) Sof. 1, 14—18.

Domišljuj si torej, kakšen pogled bo, ko bodo na sodni dan vsi ljudje zopet oživeli in prišli iz svojih grobov. Sv. Janez pravi v skrivnem razodenju: „Morje bo dalo mrtve, kateri so v njem, in smrt in pekel bosta dala svoje mrtve, ki so v njih;“[1]) to je: vsi, ki so vtonili v morju in v rekah, bodo zopet živi prišli iz njih; in vsi, ki so bili pokopani v pokopališčih ali kjerkoli si bodi, bodo zopet oživeli.

Prvi glas strašne trobente bo pogubljene tako silno preplašil, da ko bi bili še umrljivi, bi od strahu zopet se zgrudili in umrli najstrašnejše smrti. Ko bodo namreč spoznali, da je napočil sodni dan, in da so zato zopet oživeli, da pred vsem svetom dajo račun o celem svojem življenju, jih bo prepadel grozen strah, da se bodo tresli in obupavali, tulili in rjoveli. Ko jih bo tedaj toliko tisoč oživljenih mrtvih na enem pokopališču tako strašno vpilo in tulilo, ali ne bo to neizrečeno strašen krik in rjovenje? Gotovo bo ta dan pogubljenim dan bridkosti in stiske, dan reve in nadloge, dan jokanja in plakanja, kakršnega ni bilo nikoli od ustvarjenja sveta.

Vtisni si to v srce, grešnik, ker to se tiče vseh; in kakor gotovo sedaj živiš, tako gotovo boš tistikrat zopet živ vstal. Pomisli sedaj, kako boš tedaj se tresel in obupaval, kričal in vpil, ako boš med nesrečno trumo pogubljenih. Zato prosi sedaj ostrega sodnika pohlevno tako-le:

Daj mi, o Jezus, da sedaj svoje grešno življenje poboljšam in da dosežem srečno vstajenje. Amen.

3. Premišljuj veselo vstajenje zveličanih.

Na trobentin glas bodo vse zveličane duše prišle z nebes, in spremljane od svojih angelov varihov pojdejo na mesto, kjer ležijo njih telesa. Potem se bodo vsi grobi odprli in truplo vsakega svetnika bo v grobu ležalo, kakor da bi mirno spalo, cvetoče kakor lilija, lepo dišeče kakor roža, svetlo kakor zvezda, lepo kakor angel, in na vseh udih popolno in lepe postave. Kaj si bo tukaj duša mislila, ko bo svoje telo našla in zagledala tako lepo? Potem se bo po božji vsemogočnosti duša zopet združila s telesom in v trenotku bo telo oživelo.

Kako se bosta duša in telo tu veselila in čudila! Duša bo telesu govorila: Dobro došlo, ljubo telo, hrepenela sem po tebi, in težko čakala na ta dan. Jaz sem bila že toliko let brez tebe v nebeškem veselju, in sedaj hočem tudi tebe tjekaj sprevesti, da se bova skupaj vedno veselila in Boga molila, ljubila in častila.

[1]) Skr. raz. 20, 13.

Tako bodo po vseh pokopališčih in po vseh krajih, kjer so bili mrliči pokopani, najprej zveličani vstali in s prav lepimi, častitljivimi in lepo dišečimi telesi prišli iz svojih grobov. Da bodo pa zveličani poprej vstali kakor pogubljeni, sklepajo nekateri učeniki iz Kristusovih besed, ko pravi: „Ne čudite se temu; ker ura pride, ob kateri bodo vsi, ki so v grobeh, slišali glas Sinu božjega. In bodo prišli, ki so dobro delali, v vstajenje življenja, ki so pa hudo delali, v vstajenje obsojenja.“[1]) Ko bode tedaj na enem pokopališču toliko pobožnih ljudi, ki so na enem kraju živeli in se v življenju poznali, v trenotku zopet oživljenih, ter bodo v lepih telesih skupaj stali, domišljuješ si lahko, kako se bodo veselili in čudili; kako prijazno se bodo pozdravljali, in hvalili in častili Boga.

O Jezus, naša slava in naše vstajenje, daj, da bom v številu zveličanih in da te bom ž njimi vred vekomaj hvalil in častil. Amen.

4. Premišljuj, kaj pride po nesrečnem vstajenju pogubljenih.

Po vstajenju pravičnih pride vstajenje hudobnih, ali to vstajenje bo vse drugačno. Na enem pokopališču bodo vse pogubljene duše prišle vkup, katerih trupla so tam zakopana; in ž njimi bo prišlo veliko hudobnih duhov in sicer tistih, ki so kako dušo spravili v pogubljenje. Ti hudobni duhovi bodo duše peljali h grobu in je silili, združiti se s svojimi telesi. Duša pa se bo grozno prestrašila ob svojem grdem truplu. Telo vsakega pogubljenega bo sicer imelo vse svoje ude, ali njihova nesrečna telesa bodo grda, nagnusna in smrdljiva, ter bolj gorečemu oglju in hudobnim duhovom, kakor človeku podobna. Kadar bo pogubljena duša videla svoje prokleto telo tako nagnusno, kako se bo zavzela! Branila se ga bo na vso moč, ali božja moč jo bo silila, da se zopet združi ž njim.

Tako bodo vsa telesa pogubljenih po vseh pokopališčih in krajih sveta zopet živa vstala iz svojih grobov. In ker je bilo na vseh pokopališčih pokopanih veliko tisoč ljudi, in med temi tolikimi tisoči jih je zelo mnogo pogubljenih, pomisli, kaka reva, kaka gnusoba, kaka groza se bo videla po vseh pokopališčih!

Pomisli tudi, kako se bodo pogubljeni obnašali pri tem prvem shodu. Tukaj bodo namreč skupaj stali mož in žena, bratje in sestre, stariši in otroci, sorodniki in znanci, kateri so živeli v enem mestu, ali v eni vasi, in se od mladih nog poznali. Stali pa bodo vsi nagi in goli in ne bodo imeli ničesar, da bi zakrili svojo nagoto. Zato

[1]) Jan. 5, 28. 29.

se bodo strašno drug pred drugim sramovali; posebno pa taki, kateri so med seboj grešili in kateri niso svojega zakona pošteno držali. Tak neprijeten duh pojde iz njih, da bi samega smradu umrli, ako bi bili še umrljivi. Njih telesa bodo tako strašno grda in popačena, da jih bo groza gledati drug drugega.

Tu bo videti in slišati revo in grozo! Pomisli, nespokorni grešnik, ki to bereš ali poslušaš, ako bi bil ti eden izmed teh pogubljenih, kaj bi ti mislil, tožil in govoril, kaj bi delal, kako bi se obnašal? Gotovo bi kričal in vpil: „Oh, kaj sem storil! Oj, gorje meni nesrečnežu; torej sem doživel strašni dan, da sem prišel do nesrečnega vstajenja! Gorje meni in zopet gorje vekomaj! Prokleta tista ura, ko sem postal človek! Proklet človek, kateri me je zapeljal v greh! Prokleti moji otroci, moji prijatelji in znanci, ki so krivi moje nesreče, moje pogube; in prokleti vsi vekomaj, ki so z menoj živeli in z menoj grešili!“ Tako in temu enako bodo vsi nesrečni grešniki tožili in kleli in njih strašno vpitje se bo slišalo po celem svetu.

Dobro premišljuj to, nespokorni grešnik, in kadar greš črez pokopališče, misli, kako boš v kratkem tudi ti tukaj pokopan in konec sveta zopet vstal. Pomisli pa, ako v nespokornosti trdovraten ostaneš in umrješ, kako boš potem stal med nesrečno trumo pogubljenih!

Zato porabi sedaj čas milosti, sedaj vzdihuj in kliči k Bogu s spokornim srcem, da ti ne bo treba s pogubljenimi trpeti. Kolikorkrat greš črez pokopališče, moli za rajne Oče naš in Češčena Marija, ter prosi Boga tako-le:

O najdobrotljivejši Jezus, jaz te prosim po tvojem bridkem trpljenju in grenki smrti; tudi po tvojem častitljivem vstajenju te prosim: dodeli vsem mrtvim vernim večni mir in nam grešnikom daj svojo božjo milost, da vsem grehom in hudobijam odmrjemo, novo in Bogu dopadljivo življenje začnemo in v dobrem ostanemo stanovitni; zato da veselo in srečno vstajenje zaslužimo po tvoji milosti in po tvojem usmiljenju. Amen.

4. Kako bodo zveličani in pogubljeni prestavljeni v dolino Jozafat.

»*Naj se vzdignejo in pridejo narodi v dolino Jozafat; ker tam bom sodil vse narode.*« (Joel 3, 12.)

1. Premišljuj, kako in zakaj bodo vsi ljudje prišli v dolino Jozafat k poslednji sodbi.

Veliko učenikov meni, da bo poslednja sodba v dolini Jozafat med mestom Jeruzalemom in med Oljsko goro. To je, pravijo, Bog sam po preroku Joelu rekel: „Zbral bom vse narode in jih popeljem v dolino Jozafat in pravdal se bom ondi ž njimi.“ Kmalu potem pravi: „Naj se vzdignejo in pridejo narodi v dolino Jozafat; ker tam bom sedel in sodil vse narode okrog.“[1]) Zakaj? Prvič, ker ime Jozafat pomenja: sodba božja. Drugič, ker je Kristus v tej dolini pri Oljski gori začel svoje trpljenje, ondi krvavi pot potil in v mestu Jeruzalemu na gori Kalvariji naše odrešenje dokončal; zato hoče tudi vse ljudi tukaj k sodbi zbrati, da bo vsem mogel s prstom pokazati kraj, kjer je za nas trpel.

Ali ti porečeš: Dolina Jozafat je pretesna in toliko sto milijonov ljudi ne bo moglo stati v nji. Vedi tedaj, da tistim, ki bodo vstali od smrti, ne bo treba toliko prostora kakor pozemeljskim telesom; pa tudi ne bodo vsi v dolini ostali, ampak tudi okoli doline; središče sodbe pa bo v dolini Jozafat, ker bo Kristus nad njo v oblakih sedel na svojem sodnem stolu. Svoje obličje bo morebiti obrnil proti mestu Jeruzalemu, proti solnčnemu zahodu, ker je tudi tako obrnjen šel v nebo, kakor se spozna iz njegovih stopinj, ki se še dandanašnji vidijo na Oljski gori v skalo vtisnjene. Da bo ravno tako obrnjen nazaj prišel, more se nekako posneti iz besed, ki sta jih govorila dva angela apostolom, ko sta jim govorila: „Ta Jezus, ki je bil vzet od vas v nebo, bo prišel tako, kakor ste ga videli iti v nebo.“[2]) Tako sedé bo svojo desno roko imel proti galilejski deželi, in na tisto stran bo postavil vse zveličane. Svojo levico pa bo imel proti Egiptu obrnjeno in na tisti strani bodo stali vsi pogubljeni.

2. Premišljuj, kako slavno in zmagovalno bodo zveličani v dolino Jozafat peljani.

Ko bodo zveličani in pogubljeni po splošnem vstajenju po pokopališčih skupaj stali, se bo zgodilo, kar je rekel Kristus: „Tako bo ob koncu sveta; angeli pojdejo venkaj in bodo odločili hudobne iz srede pravičnih.“[3]) Ko bodo namreč že vsi vstali, prišli bodo angeli in pravične ločili od hudobnih in ž njimi se podali v dolino Jozafat. O tem govori sv. Pavel: „Gospod sam bo ob povelju in glasu velikega angela in na trobento božjo prišel z neba; in kateri so umrli v Kristusu, bodo vstali prvi; potem bomo mi vzeti ž njim vred na oblakih Kristusu naproti v zrak.“[4]) Vsi pravični namreč bodo v oblakih z veliko častjo do mesta peljani, kjer bo sodba, in tam bodo postavljeni na Kristusovo desno stran.

[1]) Joel 3, 2. 12. — [2]) Ap. dej. 1, 11. — [3]) Mat. 13, 49. — [4]) I. Tes. 4, 15. 16.

Pomisli, kako bodo zveličani veseli, ko se bodo tako podajali k sodbi. Oh, kako bodo veselja strmeli in vriskali, da jih Bog tako slavno in častitljivo spravlja k sodbi!

Ko bodo tedaj v dolini Jozafat prišli vkup in po angelih postavljeni na desnico sodnikovo z vso častjo, kaj bodo tu počeli, kaj govorili? Kako prijazno bodo drug drugega pozdravljali in objemali! Kako bodo drug drugega ogledovali in se čudili! Kako bodo vsi iz srca hvalili Boga, da jih je obvaroval pekla in jim dajal pomoč svoje milosti, da so se mogli zveličati.

Pomisli, kristjan, kako vesel bi bil ti, ako bi bil med temi zveličanimi. O, kako bi veselja poskakoval! Ali to je v tvoji oblasti; ako hočeš, boš med zveličanimi. Ali ti moraš sedaj krotiti hudobne, pregrešne želje in nagone, moraš se varovati vsakega greha in pa zares spokorno živeti.

3. Premišljuj, kako bodo hudobne v dolino Jozafat peljali in vlekli po sili.

Glej, kaj bodo nesrečni ljudje storili, ko bodo s svojimi lastnimi očmi videli, kako angeli vse pravične od njih ločijo, z veliko slavo kvišku dvigajo in veselo vodijo v dolino Jozafat. Oh, kaj si bodo mislili, ko bodo zveličani, kakor nekdaj prerok Elija, na ognjenih vozeh od vseh koncev sveta zmagovalno se peljali in veselo peli in vriskali! Modri govori o tem tako-le: „Ko bodo to videli, bodo zbegani po groznem strahu, in se bodo čudili zavoljo naglosti neupnega zveličanja (pravičnih); in bodo sami pri sebi rekli, ter se bodo kesali in zavoljo dušne bridkosti vzdihovali: Ti so, ki smo jih nekdaj imeli v smeh in v zasramljiv prigovor. Mi neumni smo njih življenje imeli za nespamet in njih konec za nečast! Glej, kako so sedaj šteti med otroke božje, in njih del je med svetniki!“[1]) Oh, kako jih bo bolelo, da tiste, ki so bili nekdaj ubogi, priprosti, zaničevani, angeli častitljivo sprevajajo Gospodu naproti; oni pa, ki so bili nekdaj na tem svetu veliki, mogočni, veljavni in bogati, so sedaj v sramoto pred celim svetom v družbi hudobnih duhov.

4. Premišljuj, kako bodo zveličani v Jozafatovi dolini čakali na sodnikov prihod z zaupanjem in brezskrbno.

Ta srečna čreda Kristusovih ovčic bo na desnici proti galilejski deželi skupaj stala in se bo veselila, ker si bo svesta večnega zveličanja. Oblečeni v častitljiva oblačila se bodo svetili kakor zvezde na nebu in kakor solnce. Oni se bodo vsi poznali in ko bo kdo katerega le pogledal, bo takoj vedel, kdo da je, kje je stanoval, kdaj

[1]) Modr. 5, 2—5.

je živel in vse, kar je storil dobrega ali slabega. Zavoljo svoje pokore pa bodo od svojih grehov popolnoma očiščeni, ker so svoje grehe še pred smrtjo spoznali, obžalovali, se jim odpovedali in se spokorili za-nje; dela in slavni sadovi prave pokore bodo njihovim dušam dajali častitljiv kinč in zveličanje.

5. Premišljuj, kako bodo pogubljeni s strahom in trepetom čakali božjega sodnika in stali na levici.

Hudobnih je tisočkrat več kakor pravičnih. Ne samo pred Kristusovim rojstvom, ampak tudi po njegovem prihodu na svet je bilo in je na svetu mnogo več nevernih kakor vernih, več hudobnih kakor pravičnih ljudi; zato se jih med tem, ko se eden zveliča, tisoč drugih pogubi. Tedaj bo število pogubljenih mnogo večje kakor število izvoljenih.

Tu bo tedaj tako plakanje in stokanje, da bi tudi samega sočutja skoprneli, ako bi bilo mogoče. Vsi pogubljeni bodo namreč jokali nad svojo strašno nesrečo; strašno bodo vpili in tulili od žalosti in obupa, in tresli se bodo na duši in na telesu.

Pomisli, grešnik, če boš tudi ti med njimi, kako boš trepetal in se bal. Oh, porečeš, kaj sem storil? Gorjé meni pogubljenemu, vekomaj gorjé; kako obstanem pred božjim sodnikom? Kako me bo osramotil pred celim svetom! Sedaj spoznam prepozno, v koliko nesrečo sem se sam vrgel. Oh, zakaj se nisem ogibal greha, zakaj nisem storil resnične pokore? Sedaj bi bil tudi jaz v številu zveličanih. Ali ker sem se bal majhne pokore in ker sem ljubil posvetne slasti, moram sedaj pred vsem svetom biti osramočen in trpeti vedno sramoto in muko.

Potem pomisli, kako bodo pogubljeni čakali sodnika. Nagi in goli bodo tu stali in sram jih bo med seboj, posebno pa pred svetniki tako, da bi se pod zemljo skrili, ako bi bilo mogoče. Njih telesa bodo grša in bolj nagnusna, kakor telesa v grobu; tudi bodo tako smrdela, da bi skoprneli od samega smradu in umrli, ako bi jim bilo dano zopet umreti. Vse grehe in vse hudobije, kar so jih storili, z vsemi okoliščinami, bo vsakdo takoj videl in spoznal, kateri jih bo le pogledal, in to bo za-nje taka sramota, da bi tisočkrat rajši v peklenskem ognju goreli, kakor da se v taki sramoti kažejo celemu svetu.

O vi ubogi Adamovi otroci! Da tej strašni sramoti in tej nesreči uidete!

K vsemu temu se bo pridružil še neizrekljiv strah pred prihodom božjega sodnika; ta strah bo tako velik in tako grozen, da se peklensko trpljenje ne dá primeriti ž njim. Tu bodo šele prav

spoznali, kako strašna je sodba božja, na katero so žive dni tako malo mislili. Tu bodo prepozno spoznali, kolika sramota jim bo, da bodo vsi njihovi grehi očitni pred vsemi svetniki in angeli, pred vsemi hudiči in pogubljenimi. Tu bodo prepozno premišljevali, kako ostra je sodba, ker bo on, katerega so tolikokrat razžalili, njih sodnik in jih bo po svoji ostri pravici sodil in kaznoval. Tu bo vsak posebej pomislil, kako strašno obsodbo bo pravični sodnik črezn izrekel in v kako grozne peklenske muke ga bo pahnil. Te in tem enake reči bodo premišljevali v tako groznem strahu, da se bodo strahú tresli na vseh udih, da bodo medleli in koprneli na duši in na telesu. Pa bodo zopet z otožnim glasom vpili: „Oh, kaj smo storili! Oh, da smo se tako silno motili! Zašli smo od poti resnice. Zavoljo kratkega, ničemernega veselja moramo sedaj večno trpeti; zavoljo majhne, ničemerne časti moramo trpeti toliko sramoto. Čemu so nam sedaj naše bogastvo, nasladno življenje, časti in ves napuh; oh, sramota, da smo bili tako slepi in otrpli, da smo izgubili večno veselje in zveličanje za take ničvredne, časne, posvetne reči. Gorjé nam, nesrečnežem! Kako obstanemo pred strašnim obličjem jeznega sodnika? Kako bomo mogli poslušati ostro obsodbo večnega pogubljenja? Oj gore, padite na nas, in vi hribi, pokrijte nas, ker bi bila za nas manjša muka, ako bi nas vi pokrili in zmleli, kakor da moramo pred celim svetom trpeti sramoto in gledati jezno obličje Kristusovo.“

Te in enake reči bodo pogubljeni premišljevali in objokavali, ali prepozno in zastonj.

Kaj praviš k temu, ubogi grešnik, in kaj sklepaš iz tega praznega in nekoristnega toženja in premišljevanja pogubljenih? Ali meniš morebiti, da se ne bo godilo tako, in da pogubljeni ne bodo tako milo tožili, kakor smo tukaj opisali? Vedi, da bodo še tisočkrat bolj tožili, in tisoč in tisočkrat strašnejše vpili. Kakor je njihova nesreča neskončna, tako bo neskončno tudi njihovo plakanje; in kolikor bolj bodo spoznali svojo nesrečo, toliko bolj jo bodo objokavali.

Zatorej naj ti gre sedaj ta njihova nesreča k srcu in ogni se njihove pogube. Sedaj premišljuj sramoto in grdobo greha; sedaj obžaluj svoje hudobije; sedaj objokuj svoje hudobno življenje, ker sedaj je premišljevanje koristno, kesanje zveličavno in solze so zaslužne in močne, da grehe omijejo. Sedaj stori, kar bodeš takrat želel, da bi bil storil; sedaj se ogibaj tega, kar si boš tedaj želel, da bi se bil ogibal. Sedaj prosi Boga, da ti dá svojo milost, da poboljšaš svoje pregrešno življenje in da potolažiš njegovo jezo s pravim kesanjem in resnično pokoro. Moli torej:

Molitev.

O Gospod! Zemlja je popolnoma pokončana, ker jih je le prav malo, da bi premišljevali te reči. Zato te prosim, o najdobrotljivejši Jezus, dodeli mi luč svoje močne nebeške milosti, da bom sedaj večne resnice prav premišljeval in si jih vtisnil v srce; da jih ne bom prepozno in zastonj s pogubljenimi premišljeval, temveč daj, da sedaj svoje grehe spoznam in objokujem, in te sedaj potolažim z resnično pokoro, zato, da te bom potem v Jozafatovi dolini z zaupanjem pričakoval in skusil kot milostljivega sodnika. Amen.

5. Kako se bo prikazal sveti križ.

»*Takrat se bo prikazalo znamenje Sina človekovega na nebu; in tedaj se bodo jokali vsi rodovi na zemlji.*«
(Mat. 24, 30.)

1. Premišljuj, kako se bo prikazalo znamenje Kristusa, našega Odrešenika, sveti križ.

Ko bodo v Jozafatovi dolini že vsi skupaj, se bo pogubljenim zgodilo, kar je prerokoval Kristus, rekoč: „Ljudje bodo koprneli od strahu in čakanja tistega, kar ima priti črez ves svet.“[1]) Pogubljeni bodo namreč v velikih stiskah, v strahu in trepetu gledali k nebu in se bali strašnega prihoda ostrega sodnika. Med tem pa se bodo nagloma odprla nebesa in zmagovalno znamenje Kristusovega križa se bo prikazalo na nebu in kakor je verjetno, ga bo prinesla in pokazala cela truma svetih angelov. O tej skrivnosti namreč govori Kristus tako-le: „Takrat se bo prikazalo znamenje Sinú človekovega na nebu in tedaj se bodo jokali vsi rodovi na zemlji.“[2]) To znamenje razlaga sv. katoliška cerkev s temi besedami: „Znamenje svetega križa bo na nebu, kadar bo Gospod prišel sodit.“

O teh besedah pravi več svetih cerkvenih očetov, da bo menda pravi križ, na katerem je Jezus umrl, stal na nebu, in sveti angeli ga bodo očitno kazali vsem ljudem. Akoravno je sedaj razrezan na več koščekov, postal bo po božji vsemogočnosti zopet cel.

Kako bodo sveti križ prinesli in prikazali, domišljujemo si lahko tako-le: Nekateri najimenitnejših angelov pojdejo naprej s trobentami

[1]) Luk. 21, 26. — [2]) Mat. 24, 30.

in bodo tako silno trobili, da se bosta tresla nebo in zemlja. Prestrašeni strašnega trobentanja, bodo vsi ljudje svoje glave in oči proti nebu povzdignili, da bi videli, kaj se na nebu godi. In glej, zagledali bodo, kako nadangel, sv. Mihael, v neizrečeni lepoti in velikem veličastvu stopa z visokih nebes, noseč znamenje Sinú človekovega, to je, sveti križ našega Gospoda Jezusa Kristusa, obdan z nebeškim zlatom in z nebeškim dragim kamenjem, ter lepo okinčan. Za svetim križem pojdejo drugi angeli, kateri bodo, kakor pravi angelski učenik sv. Tomaž, nosili tudi še drugo orodje Jezusovega trpljenja, namreč: žreblje in sulico, steber, šibe in biče, trnjevo krono, vrvi in železje, škrlatasto in belo oblačilo, nesešito suknjo, mrtvaške prte, potni prt z vsem drugim orodjem, ki so ga rabili pri Kristusovem trpljenju; in to zato, da bodo vsi ljudje videli s svojimi očmi, koliko orodja so rabili oni, kateri so Kristusa umorili, in koliko muk in bolečin je trpel Sin Najvišjega za naše zveličanje.

Ko bodo sveti angeli z orodjem Kristusovega trpljenja prišli do Jozafatove doline, videl se bo sveti križ in vse orodje Jezusovega trpljenja. Sv. Mihael s svetim križem bo stal na sredi, in zraven njega na obeh straneh drugi angeli s tistim svetim orodjem. Ta angelska vojskina truma bo vsem pogubljenim delala tisočkrat večji strah, kakor dobro oborožena in z vso vojskino napravo dobro oskrbljena armáda svojemu slabšemu in boječemu sovražniku. Zakaj vse sveto orodje trpljenja Kristusovega se bo strašno svetilo in pogubljene s tem strašilo.

Gospod, daj, da sedaj tvoje bridko trpljenje rani moje srce, da me na sodni dan ti žarki ne udarijo. Amen.

2. Premišljuj, kaj bodo pogubljeni z ozirom na sveti križ spoznali, delali in čutili.

Sveti križ bo najstrašnejši pogubljenim, saj bo še celó zveličanim delal nekak svet strah. Svetil se bo bolj kakor solnce in luna; in v svetem križu bodo razodete vse skrivnosti Kristusovega trpljenja, tako, da bodo vsi, četudi niso še nič slišali o Kristusovem trpljenju, pogledavši na ta sveti križ vse natanko spoznali, kako je Kristus za ves človeški rod zadostil.

Zato bodo ob pogledu svetega križa se jokali vsi narodi; namreč vsi posvetni in hudobni grešniki; ker bo očitni pogled in čisto spoznanje bridkega trpljenja Jezusovega njihova srca prešinilo tako, da bodo neizrečeno žalovali, rjoveli, vpili in plakali. Namreč ob pogledu svetega križa in orodja Jezusovega trpljenja videli in

spoznali bodo vse natanko, kar je Kristus trpel; tudi skrivno trpljenje, kar ga Kristus ni še razodel, prišlo bo takrat očitno na dan. Tedaj bodo vsi spoznali in s svojimi očmi videli, kako neusmiljeno so Judje z Jezusom delali tisto noč njegovega trpljenja in kako bridkost, silo, strah in žalost je Kristus trpel v svojem srcu in v svoji duši.

Zraven tega bodo čisto in natanko spoznali neskončno veljavo in vrednost osebe Kristusove, njegovo ljubezen in dobroto in vse druge okoliščine njegovega bridkega trpljenja, zato, da tem bolj zapopadejo, kako bolečin polna in sramotna je bila vsaka njegovih muk, ker je bilo njegovo neskončno veličastvo s tem zaničevano, znotraj in zunaj trpinčeno, onečaščeno in razžaljeno.

To nadnaravno spoznanje bo vsem tako streslo, prešinilo in ranilo srca, da bodo začeli grozno žalovati in koprneti vsi pogubljeni. Ali prepozni kes jim ne bo nič pomagal, temveč jim bo muka in obup, kakor je bil kes Kajnov in Judežev. Kajn je rekel: „Prevelika je moja pregreha, da bi zaslužil odpuščanje.“[1]) Judež pa je govoril: „Grešil sem, ker sem izdal nedolžno kri.“[2]) In to mu je bilo tako žal, da je obupal in da se je obesil.

Tako bodo vsi pogubljeni z Judežem govorili: Oh, kako smo grešili, da smo nedolžno kri zaničevali in z nogami teptali. Oh, kako smo bili hudobni, da smo Sinu božjega s svojimi grehi trpinčili, križali in umorili.

Tako se bo tukaj spolnilo, kar je Kristus prerokoval: „Tedaj se bodo jokali vsi narodi zemlje.“ Ali prepozna pokora ni nobena pokora; obupna žalost je prazno kesanje.

3. Premišljuj, kako bodo neverniki, Judje in hudobni kristjani plakali in trpeli.

Oh, kaj porečejo potem neverni pogani, ki niso svoje žive dni nič slišali in vedeli o Kristusovem trpljenju? Kako bodo obžalovali svojo slepoto: „Oh, mi smo zgrešili pot resnice in luč pravice nam ni svetila.“[3]) Oh, da bi bili vedeli, da je neskončni Bog toliko za nas storil in trpel, oh, kako bi mu bili hvaležni in kako zvesto bi mu bili služili! Ker smo svojim lažnivim bogovom, malikom, od katerih nismo nič dobrega prejeli, skazovali tako visoko čast, kaj bi bili storili Gospodu, ki nas je ustvaril, osrečil in posvetil. Kako bi se mu bili zahvaljevali in kako bi mu bili služili! Ali greh nas je zapeljal in oslepil; zato moramo sedaj v večno pogubljenje.

Vedeti je treba, da pogani, ki so poznali le naravno postavo, bodo le po naravni postavi sojeni; ako so se zoper to postavo pregrešili, bodo zato pogubljeni. Ako so pa natanko držali naravno

[1]) I. Mojz. 4, 13. — [2]) Mat. 27, 4. — [3]) Modr. 5, 6.

postavo, obudil je Bog gotovo v njih srcih vero na pravega, edinega, večnega Boga, in pa željo, vse storiti, kar je k zveličanju potrebno. In potemtakem je bilo mogoče, da se je tudi izmed njih kdo zveličal.

Kaj pa porečejo in bodo trpeli Pilat, Kajfa, Ana in veliki duhovni, ki so Kristusa obsodili v smrt, in pa vsi Judje in neverniki, ki so ga zasramovali, trpinčili in križali? Kdo more popisati, kako bodo divjali, razsajali in obupavali? Ti strašni hudobneži, grozni ubijalci Sinú božjega, bodo v neizmerni sramoti tu stali in želeli, da bi vse gore celega sveta padle na nje in jih zakrile; vsi drugi pogubljeni jih bodo strašno kleli in preklinjali. In kakor so oni vse sovraštvo, ki so ga imeli v svojem srcu, črez Kristusa razlili, ravno tako bodo tudi vsi hudiči in pogubljeni vse svoje sovraštvo izlivali črez nje.

Kaj bodo naposled rekli in čutili vsi hudobni kristjani, ki so preklinjali Kristusovo trpljenje in so sramotili njegov sveti križ? To hočem pustiti tebi, da sam premisliš; vendar te prosim, da pomisliš, kaj bi ti med drugimi pogubljenimi govoril in obžaloval, ker bi dobro spoznal, da so bili tvoji grehi tisti, ki so Jezusa trpinčili in umorili in da si ga ti s svojimi grehi tolikokrat vnovič križal in umoril. Sedaj torej prizadevaj si občutiti v svojem srcu tisto žalost, ki jo bodo občutili pogubljeni prepozno. Sedaj objokuj trpljenje Kristusovo; sedaj poklekni pred Kristusa, žaluj nad njegovim trpljenjem in nad svojimi grehi ter moli:

Molitev.

Hvaljen bodi Jezus Kristus z našo resnično pokoro in z našim poboljšanjem! Amen.

O nebeški Oče, najsvetejši, pravični Bog, spoznavam in obžalujem otrpnelost svojega srca in te prosim po Jezusovem križu in trpljenju, vzemi od mene kamenito in nespokorno srce in daj mi občutljivo, mehko in potrto srce. Oh, spreobrni me, o Gospod, in bom spreobrnjen. O Gospod Jezus Kristus, ki si prišel iskat in zveličat, kar je bilo izgubljeno; oh, išči mene, zašlo in izgubljeno ovčico, in dodeli, da po tvojem imenu sedaj delam resnično pokoro in zadobim odpuščanje svojih grehov. O sveti Duh, ti nebeška luč, razsvetli moje znotranje oči, da ne ostanem v prirojeni slepoti in temi, ampak da vstanem, da se vrnem k svojemu nebeškemu Očetu in

da mu rečem: „Oče, grešil sem zoper nebesa in zoper tebe in nisem vreden tvoj sin biti imenovan.“ Ali po svojem božjem Sinu, po njegovih zaslugah, po njegovem trpljenju in po njegovi smrti obudi me iz smrti greha k življenju, da te tukaj časno in tamkaj večno hvalim in častim. Amen.

6. Kako pride Kristus k sodbi.

»*Tedaj se bodo jokali vsi rodovi na zemlji in bodo videli Sinú človekovega priti v oblakih nebá, z veliko močjo in veličastvom.*« (Mat. 24, 39.)

1. Premišljuj, s kako močjo in s kakim veličastvom pride Kristus sodit žive in mrtve.

Te moči, te slave, tega veličastva, v katerem pride sodnik vsega sveta, ne morejo dopovedati nobene besede, ne more zapopasti noben človeški um, ker bo njegov prihod ves božji, kakor se spodobi njegovi božji osebi. Tu se bo prikazala vsa vidna čast in slava, ki jo more Bog s svojo vsemogočnostjo razodeti, da ne samo svetniki, ampak tudi hudiči in pogubljeni, kolikor jim je mogoče, spoznajo slavo in veličastvo sodnikovo.

Akoravno mi tega ne moremo spreumeti, vendar je nam hotel Kristus sam kaj malega o tem povedati, ko pravi: „Kadar pride Sin človekov v svojem veličastvu in vsi angeli ž njim, takrat bo sedel na sedež svojega veličastva in zbrali se bodo pred njim vsi narodi.“[1]) In zopet pravi: „In bodo videli Sinú človekovega priti v oblakih nebá z veliko močjo in veličastvom.“[2]) Glej, tukaj pravi Kristus, da pride z vsemi svojimi angeli, z veliko močjo in veličastvom.

Ob Kristusovem prihodu k sodbi se bo videlo vse, kar dela veselje svetnikom in zvestim služabnikom Kristusovim, in vse, kar more delati strah grešnikom in hudobnim. Domišljuj si slavo in veličastvo, ko slovesno pride v mesto mogočen kralj, da pokaže vsem svojo slavo; iz koliko topov in možnarjev streljajo; koliko knezov, grofov, plemenitašev obdaja njegovo kočijo; koliko lepih in krasnih kočij gre od spredaj in zadaj.

Vse to in kar si koli more svet izmisliti posvetne slave in časti, je proti božjemu veličastvu neskončno manj kakor reven berač proti mogočnemu cesarju.

[1]) Mat. 25, 31. 32. — [2]) Mat. 24, 30.

Pomisli tedaj, v kaki slavi in časti pride najvišji Bog k sodbi, pokazat svoje veličastvo vsem ljudem; koliko tisoč in zopet tisoč trobent se bo slišalo takrat. Pomisli, koliko tisoč in tisoč angelskih knezov bo obdajalo najvišjega kralja. Pomisli, v kako svetlem oblaku, s kako slavo in krasoto pride k sodbi Jezus Kristus, kralj nebes in zemlje, s svojo častitljivo Materjo Marijo Devico. Ali domišljuj si, karkoli hočeš, še stoternega dela si ne moreš misliti od vsega, kar boš videl sodni dan. Kakor ti namreč ni mogoče misliti si, kaj je Bog, ravno tako si ne moreš misliti, kako slovesno pride Jezus k sodbi; tukaj bo vse čudovitno, vse nezapopadljivo, vse božje.

2. Premišljuj, kak bo Kristusov zmagoslavni voz.

V psalmih beremo tako-le: „Božji voz je z desetimi tisoči obdan, tisoče je njih, ki se veselé, Gospod je med njimi na Sinaju, svetišču.“[1]) In prerok Jeremija pravi: „Glej, kakor oblak se vleče, kakor vihar so njegovi vozovi; hitrejši od orlov so njegovi konji.“[2]) In Izaija: „Glej, Gospod bo prišel v ognju in kakor vihar njegovi vozovi; da bo kazal svojo jezo v srditosti in svoje očitanje v ognjenem plamenu.“[3]) In zopet se pravi v psalmih: „Bog pride očitno; ogenj se vnema pred njegovim obličjem in okoli njega je močan vihar.“[4]) In Kristus sam govori: „Kakor blisk pride od solnčnega izhoda in se posveti do zahoda, tako bo tudi prihod Sinú človekovega.“[5]) Ko bo tedaj prišel s takim bliskom in viharjem; ko bo prišel s tako nevihto in s takim šumenjem, v takem ognju in s tako jezo in srditostjo, kako se bodo ubogi grešniki tresli in obupavali!

3. Premišljuj, kako bo pogubljene splašila nebeška truma zveličanih, ki bo obdajala božjega sodnika.

Tisti dan ne ostane noben angel v nebesih, temveč bodo vsi vpričo pri sodbi. Ako je tedaj v najnižji vrsti angelov desetkrat več, kakor vseh ljudi, v drugi vrsti pa desetkrat več, kakor v prvi; in v tretji vrsti desetkrat več kakor v drugi in tako dalje: tedaj je število vseh angelov skoraj neskončno. Vsi ti angeli, ki so čisti duhovi in se tedaj ne morejo videti s telesnimi očmi, bodo se menda na sodni dan očitno prikazali vsem, ki so vstali od smrti, zato bo Kristusov prihod toliko slavnejši.

O tej angelski vojskini trumi govori sv. Janez v skrivnem razodetju: „Videl sem nebesa odprta, in glej, bil je bel konj in kateri je sedel na njem, se je imenoval zvesti in resnični, in po pravici se sodi. Njegove oči so bile kakor ognjen plamen in na njegovi glavi je bilo veliko kron. Iz njegovih ust gre na obe strani brušen meč

[1]) Ps. 67, 18. — [2]) Jer. 4, 13. — [3]) Iz. 66, 15. — [4]) Ps. 49, 37. — [5]) Mat. 24, 27.

in je bil oblečen v oblačilo s krvjo pokropljeno. In on tlači tlačivnice srda in jeze Boga vsemogočnega. In na svojem ledju ima zapisano: Kralj kraljev in Gospod gospodovavcev. In vojske, ki so v nebesih, so šle za njim na belih konjih, oblečene v belo in čisto tančico.“[1])

O tem govori tudi kralj David, rekoč: „Hvala božja je v njihovih grlih in na dve strani ostri meči so v njihovih rokah, da se maščujejo nad narodi in kaznujejo ljudstva.“[2]) Glej, kako sveto pismo lepo popisuje angelsko trumo in nam tako čudovitno pred oči stavi njihovo slavo. Oh, kako bodo tedaj pogubljeni trepetali, kadar bodo videli strašno nebeško vojsko z meči, ki režejo na obe strani.

Prerok Danijel je videl enkrat angela in ko ga je videl, prestrašil se je tako, da ni imel več moči v sebi, temveč je padel na tla in je ležal kot mrtev na svojem obrazu.[3]) Ker se je zgodilo njemu to, ko je videl samo enega angela, ki je prišel ga tolažit, kaj se bo pa godilo nesrečnim pogubljenim, ko bodo videli veliko sto tisoč angelskih knezov, ki bodo jezni prišli, da jih vržejo v peklensko brezdno?

Sv. Efrem razlaga to tako-le: „Angeli bodo stali drzno in neusmiljeno, kazali bodo ognjene obraze in bodo bljuvali ogenj!“ Oh, kako se bodo ubogi grešniki tresli! Stiske in strahu bodo medleli in velikega strahu na tla padali.

Oh, ljubi moj kristjan, kaj bova počela jaz in ti tisto uro, ko se bo vse to godilo in sicer veliko tisočkrat strašnejše, kakor moremo popisati? „Kaj bomo počeli,“ pravi sv. Avguštin, „na sodni dan, kadar bo Gospod na glas angelske trobente prišel in se bo cela zemlja tresla strahu?“

4. Premišljuj, kako bo jezni sodnik sam prestrašil vse pogubljene.

Ker bodo že angeli s svojimi trobentami, s svojim slovesnim prihodom in srditim pogledom napravljali toliko strahu pogubljenim, kaj bo še le storil pogled na sodnika, ki bo strašnejši in bo učinil, da mora človek pred njim omedleti? Kakor namreč ga ni večjega veselja v nebesih, kakor gledati božje obličje, ravno tako ga ne bo večjega strahu sodni dan, kakor gledati obličje jeznega Kristusa.

Ko je bil Bog nekdaj stopil na goro Sinaj, „Poglej!“ pravi sv. pismo: „Jelo je grmeti in se bliskati in trobentin glas je čedalje bolj bučal in silno gost oblak je pokril goro. In vsa gora Sinaj se je kadila, ker se je Gospod na-njo spustil v ognju; dim se je valil iz nje, kakor iz peči in vsa gora je bila strašna. In trobentin glas

[1]) Skr. raz. 19, 11—16. — [2]) Ps. 149, 6. 7. — [3]) Dan. 8.

je polagoma prihajal močnejši in se je čedalje bolj razlegal.“[1]) „In vse ljudstvo je videlo blisk in dim in je slišalo trobentin glas; in vsi prestrašeni in od strahu pretreseni so od daleč stali in so rekli Mojzesu: Ti govori z nami; nikar naj ne govori z nami Gospod, da morda ne umrjemo.“[2])

O pobožna duša, ker se je to zgodilo, ko je Bog z nebes prišel, da je ljudstvu dal svojo sveto postavo in da jih je sprejel za svoje otroke; oh kaj se bo zgodilo tedaj, ko bo prišel sodit zavoljo prelomljenja te postave? Kaj bo, kadar bo svojo pravično jezo očitno kazal vsem grešnikom in jih bo izročil hudičem v večno trpljenje! Ako so se Izraelci bali tako, da so mislili, da umrjejo, kako se bodo hudobni bali in groznega strahu se tresli na duši in na telesu, ko se bo srditi Bog sodni dan tako strašno jezil in svojo silno jezo razlil črez nje? Zato, preljubeznivi, potolažimo sedaj jeznega sodnika in delajmo resnično pokoro.

Molitev.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, sodnik živih in mrtvih! Amen.

O Gospod Jezus Kristus, Odrešenik sveta in sodnik, s pobitim srcem, s potrtim duhom stopim pred tvoje najsvetejše obličje in sam se obtožim pred teboj, o Gospod Jezus! O moj Jezus, grešil sem, prelomil sem tvoje zapovedi, v zlo sem obračal tvojo milost in tvojo dobroto; tvoje božje veličastvo sem zaničeval in razžalil, zato sem kazni vreden. Toda poglej, tu sem pred tvojim obličjem, sedaj ko je še čas milosti, in po tvojih svetih skrivnostih te pohlevno prosim: Usmili se, usmili se mene, kakor si se usmilil spokornega Petra, spokorne Magdalene, spokornega cestninarja, spokornega Davida, spokornega razbojnika na križu in kakor si se usmilil tisoč drugih ubogih grešnikov. Odpusti mi moje grehe in ne jezi se vedno nad menoj; dodeli mi pa, da zanaprej svoje grehe sovražim in se jih ogibam; da tebe, preljubeznivega Boga in Gospoda, nikoli več ne razžalim; zato da mi ne bo treba sodni dan se pred teboj bati in trepetati, ampak da bom stal med izvoljenimi. Amen.

[1]) II. Mojz. 19, 16—19. — [2]) II. Mojz. 20, 18. 19.

7. Kristus sodnik.

»Njegov sedež je bil ognjen plamen.«
(Dan. 7, 9.)

1. Premišljuj prestol ali sodni stol Kristusov in kako bo sedel.

Kar boš tukaj bral, beri pazljivo in nikar ne misli, da tebe nič ne zadeva; saj boš vse to videl s svojimi očmi in sicer tisočkrat strašnejši, kakor se more popisati.

Ko bo Kristus na svojem ognjenem vozu obdan od oblakov prišel nad Oljsko goro, vstavil se bo tako visoko v zraku, da ga bodo lahko videli vsi ljudje, ter se bo vsedel na svoj sodni stol; okoli njega bodo sedeli dvanajsteri apostoli in drugi svetniki na svojih sedežih. Kako se bo to godilo, popisuje Danijel, rekoč: „Gledal sem, da so bili stoli postavljeni in da se je večni sodnik vsedel. Sodba se je vsedla in bukve so se odprle;“[1]) reči je hotel: Jaz sem bil v duhu zamaknjen in sem videl, kako slovesno so angeli mogočnemu sodniku postavili v oblakih prestol in zraven tistega na obeh straneh še veliko drugih lepih sedežev. Kristus namreč ne bo sam sedel pri tej sodbi; temveč ž njim in zraven njega častitljiva Mati in tudi sveti apostoli, kakor jim je obljubil, rekoč: „Resnično vam povem, da vi, kateri ste šli za menoj in ste torej zavoljo tega vse zapustili, boste ob prerorenju, kadar bo Sin človekov sedel na sedežu svojega veličastva, sedeli na dvanajstih sedežih in sodili dvanajstere Izraelove rodove.“[2]) In sveti cerkveni očetje pravijo, da vsi, kateri so zavoljo Kristusa vse zapustili in za Kristusom hodili po poti popolnosti, bodo tudi s Kristusom sodili svet.

Kako lep in krasen pa bo Kristusov prestol? Sveto pismo pripoveduje čudovitne reči o umetno narejenem Salomonovem prestolu iz slonove kosti, kako je bil bogato okinčan z zlatom in dragim kamenjem. Po daljšem popisovanju prestola pristavlja: „Ni bilo narejenega takega dela nikjer po vseh kraljestvih.“[3]) In če je bil Salomonov prestol, ki je bil le podoba ali senca, tako drag in umeten, kako slaven in častitljiv bo sodni stol Kristusa, kralja vseh kraljev, na katerem bo sedel v veliki slavi, da bo sodil ves svet? Posnamemo to iz Kristusovih besed pri sv. Mateju, ki pravi: „Ko pride Sin človekov v svojem veličastvu in vsi angeli ž njim, takrat bo sedel na sedežu svojega veličastva.“[4]) Ker Kristus sam ta sedež imenuje sedež svojega veličastva, mora biti gotovo dokaj veličasten, častitljiv in prekrasen sedež, na katerem sedeč v največji krasoti bo vsemu svetu kazal svoje veličastvo.

[1]) Dan. 7, 9. 10. — [2]) Mat. 19, 28. — [3]) III. Kralj. 10, 20. — [4]) Mat. 25, 31.

Kakšen pa bo sedež, zvemo iz besed preroka Danijela, ki pravi: „Njegov sedež je bil ogenj, plamteč, in njegova kolesa goreča ko ogenj; in ognjen deroč potok je tekel iz njega.“[1]) In sv. Janez v skrivnem razodetju pravi: „Mavrica je bila okrog sedeža videti, podobna smaragdu; in od sedeža so šli bliski in gromi; in sedem gorečih svetil je bilo pred sedežem.“[2]) Glej, kako strašno in čudovitno popisuje sveto pismo sodni stol Kristusov, da pokaže njegovo lepoto. Že sam pogled tega gorečega sedeža bo silno prestrašil pogubljene. Kakor spričuje sv. pismo, izhajal bo s tega sedeža vedno ogenj in vsa srca prestrašil s strašnim gromenjem, bliskanjem in ognjenimi rekami.

Tako bo kralj večne časti, Jezus Kristus, Sin živega Boga, svoj zmagoslavni voz imel tudi za svoj sodni stol; rekel bo tudi svoji Materi Mariji Devici in svojim apostolom, vsesti se na svoje slavne sedeže. Angelske vrste pa se bodo postavile po redu na obe strani okoli njegovega božjega sedeža.

2. Premišljuj, kako bo vse prestrašilo veličastno in jezno Kristusovo obličje.

Ko bo mogočni sodnik sedel na svojem božjem sedežu, obrnil bo svoje obličje na vse strani in bo tako veličastno pogledal vse angele in ljudi, da se bodo vstrašili in tresli ne samo hudiči in pogubljeni, ampak tudi vsi sveti angeli in zveličani prijatelji božji, kakor pravi sv. Janez v skrivnem razodetju: „Videl sem velik bel sedež in njega, ki je sedel na njem, izpred katerega obličja sta pobegnila zemlja in nebo in jima ni bilo najti mesta.“[3]) S tem je hotel reči: tisti, ki je sedel na prestolu, je bil tako strašen videti, da sta zemlja in nebo samega strahú hotela pobegniti.

Sedaj se bodo bali tudi sveti angeli, kakor uči sv. Avguštin: „Kadar pravi Kristus: Nebeške moči se bodo gibale, pravi to o angelih. Ker tudi nje bo zgrabil strah in trepet, ker bo sodba tako strašna, da se bodo tudi angeli bali. Namreč kadar kak knez sam sodi, tresejo se ne samo krivični obsojenci, ampak tresejo se pred njegovim jeznim obličjem tudi njegovi služabniki; tako se bodo tudi nebeški služabniki zavzeli in se tresli strahú, ko bo Gospod sodil človeški rod.“

Sv. Krizostom govori enako ter pravi: „Tedaj bo vse polno strahú, ker se bodo tudi angeli dokaj bali. Zakaj angeli in nadangeli, sedeži in moči bodo preplašeni, ker morajo njihovi soslužabniki odgovarjati za vse, kar so na tem svetu storili.“

Ravno tako govoré drugi sveti očaki, namreč sv. Efrem, sveti Bonaventura, sv. Tomaž in razlagavci sv. pisma, ki enoglasno trdijo,

[1]) Dan. 7, 9. 10. — [2]) Skr. raz. 4, 3. 5. — [3]) Skr. raz. 20, 11.

da se bodo tudi sveti angeli in svetniki tresli sodni dan. Pobožni Job govori o tem tako-le: „Stebri nebeški se tresejo in trepečejo na njegov migljaj;“[1]) to je: svetniki božji, kateri se imenujejo stebri, ker nosijo in podpirajo našo slabost in za nas prosijo Boga.

Tako se je tudi silno prestrašil Jezusov ljubljenec, sv. Janez, ko se mu je Kristus prikazal kot sodnik, kakor izpričuje sam: „Ko sem ga videl, padel sem mu k nogam kakor mrtev. In je položil svojo desnico na-me, rekoč: Nikar se ne boj!“ Ker je tedaj ta ljubljeni in ljubeči učenec Kristusov o pogledu svojega preljubeznivega učenika, ki je prišel ga učit in tolažit, se tako prestrašil, da se je kakor mrtev zgrudil na tla, kako se bodo bali drugi svetniki?

Oh, in kako se bodo zavzeli šele pogubljeni? Kakšen strah in trepet bo nje obšel? Kako se bodo tresli vsi grešniki, ko ga bodo videli sedeti na sedežu svojega veličastva kot strašnega sodnika, katerega so poprej zaničevali in jezili in kateri bo sedaj vso svojo jezo črez nje izlil in jih vekomaj pogubil!

3. Premišljuj, kakšno bo obličje Jezusa Kristusa.

Da se bolje razume, zakaj se bodo pogubljeni o pogledu svojega sodnika tako silno prestrašili, hočem malo obširneje popisati njegovo strašno postavo in srdito jezo po besedah sv. pisma. V skrivnem razodetju sv. Janeza beremo: „Videl sem Sinu človekovega, oblečenega v dolgo oblačilo in opasanega okoli prs z zlatim pasom; njegovi lasje so bili beli kakor volna in njegove oči so bile kakor ognjen plamen. Njegove noge so bile podobne v peči razbeljenemu bronu in njegov glas je bil kakor glas mnogih voda. Iz njegovih ust je šel na obe strani brušen meč in njegovo obličje se je svetilo, kakor solnce v svoji moči.“[2]) „Na njegovi glavi je bilo veliko kron in njegovo oblačilo je s krvjo pokropljeno. On je tlačil tlačivnico srditega vina jeze Boga vsemogočnega; in na svojem ledju je imel zapisano: Kralj kraljev in Gospod gospodovavcev.“[3])

O kristjan, dobro premisli te čudovitne besede in domišljuj si, kar moreš, strašno podobo svojega sodnika. Tukaj sveti apostol popisuje njegovo veličastno obličje in njegovo srdito jezo. Kako se bomo zgrozili, ko bomo toliko veličastvo videli in ko nas bo srditi Bog jezno pogledal!

Tedaj pomisli, kako bo ubogim pogubljenim pri srcu, ker bodo videli strašno postavo sodnikovo ter bodo slišali in čutili grozno gromenje in videli ognjen zubelj. Oh, kako bodo trepetali in koprneli! Da pa bolje spoznaš jezo božjo, poslušaj, kaj pravi prerok Izaija: „Glej! Gospodovo ime pride od daleč, njegov srd govori in

[1]) Job 26, 11. — [2]) Skr. raz. 1, 13—16. — [3]) Skr. raz. 19, 12—16.

težko se prenaša. Njegove ustnice so polne srditosti in njegov jezik je kakor žareč ogenj. Njegova sapa je kakor potok, ki priteče od srede vratu, da uniči narode. Tedaj bo dal Gospod slišati svoj veličastni glas in bo pokazal svojo strašno roko s srditim protenjem in s plamenom žarečega ognja. Zdrobil jih bo z viharjem in s kamenito točo, Asirijan pa se bode tresel pred Gospodovim glasom, ko ga zadene šiba.“[1]) Ali ni to strašno popisovanje hude jeze, ki jo bo Kristus svetu kazal?

Oh, kako se bodo zavzeli ubogi pogubljenci! Kako bodo trepetali in obupavali! Kako bodo vpili, rekoč, kakor prerokuje Kristus: „Gore, padite na nas; hribi, pokrijte nas.“[2]) „Tedaj pojdejo,“ kakor pravi prerok Izaija, „v skalnate brloge in v podzemeljske jame iz strahu pred Gospodom in pred njegovim častitljivim veličastvom, ko se vzdigne vdarjat zemljo.“[3])

4. Premišljuj, kako bodo vsi Jezusa spoznali za Boga in svojega sodnika.

Ko bo sodnik sedel na sedežu svojega veličastva, tedaj bodo vsi pričujoči v dolini Jozafat, angeli in zveličani, hudiči in pogubljeni, siljeni od božje moči, padli na svoje obraze in Kristusa spoznali za svojega sodnika, kakor govori sv. Pavel: „Vsi bomo stali pred sodnim stolom Kristusovim. Zakaj pisano je: Kakor res jaz živim, pravi Gospod, meni se bo vsako koleno pripognilo in vsak jezik bo hvalil Boga,“[4]) in tedaj me spoznal za Boga.

O kako strašno bo, ko bodo prisiljeni njih toliko, to je, brez števila hudičev in vsi pogubljeni, Kristusa moliti in spoznati za svojega ostrega sodnika. Kako bodo polni strahu in bridkosti in bi se raje vrgli na dno pekla, kakor tukaj stali pred ostro sodbo.

Tukaj pomisli, grešnik, kako bi bilo tebi pri srcu, ako bi bil v številu nesrečnih pogubljencev, kjer moraš jeznega sodnika, Jezusa, spoznati za svojega Gospoda in Boga. Kako bi se tresel, bi trepetal, kako bi plakal!

Sv. Vincencij Fereri piše, da je enkrat razuzdan mladenič po noči sanjal, da stoji pred sodbo božjo, česar se je tako prestrašil, da so mu lasje popolnoma osiveli. Ker je strah sodbe božje, ki je mladeniču le v sanjah jo videčemu pobelil lase, kaj se bo pa zgodilo pogubljenim, kateri ne bodo v sanjah, ampak v resnici stali pred najstrašnejšo sodbo in gledali srditega sodnika? Saj bo on tak strah delal pogubljenim, kakršnega niso še nikoli izkusili, kakor govori Mojzes: „Prešine naj jih strah in trepet pred mogočno tvojo roko.“[5])

[1]) Iz. 30, 27—31. — [2]) Luk. 23, 30. — [3]) Iz. 2, 19. — [4]) Rim. 14, 10. 11. — [5]) II. Mojz. 15, 16.

Bolj se bodo zavzeli srditega obličja Kristusovega, kakor peklenskih pošasti in grdih hudičev, in sicer tem bolj, kolikor je Stvarnik večji od stvari in kolikor je pravična jeza božja večja kakor nepravična jeza hudiča. Zato ne more noben človeški um umeti tega strahu pogubljenih, ker daleč presega vse naravne moči in občutke. Šele tedaj, ko pridemo tja, bomo izkusili, kar nam sedaj ni mogoče dovolj razložiti in popisati.

Molitev.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, naš Odrešenik in sodnik; počeščen bodi vekomaj! Amen.

O najdobrotljivejši Odrešenik sveta in sodnik, Jezus Kristus, daj nam sedaj svojo božjo milost, da te z resnično pokoro potolažimo, zato da ne bomo s pogubljenimi čutili, česar sedaj ne moremo umeti, zapopasti in dopovedati. Amen.

8. Kako bo Kristus sodil pravične.

»*Takrat bo vsak hvalo od Boga imel.*«
(I. Kor. 4, 5.)

1. Premišljuj, kaj utegne Kristus govoriti o začetku sodbe.

Ko bodo angeli in svetniki ponižno molili in častili večnega sodnika, pogubljeni pa na glas vpili in plakali, bode sv. Mihael s silnim glasom svoje trobente vse prisilil molčati. Ko bodo tedaj vsi splašeni molče kvišku povzdignili glave, bo sodnik odprl svoja usta in s strašnim glasom govoril te ali tem enake besede: „Poslušajte, nebesa, kar govorim, in zemlja, poslušaj besede mojih ust.[1]) Poslušajte, angeli in svetniki, poslušajte hudiči in grešniki! Jaz, Jezus Kristus, pravi Sin živega Boga in Device Marije, vaš Stvarnik, Odrešenik in Gospod, od svojega nebeškega Očeta postavljeni pravični sodnik vseh ljudi in angelov; oznanujem vam vsem, da hočem sedaj očitno soditi in velike krivice Bogu storjene naznaniti in soditi. Doslej sem molčal in z neskončno potrpežljivostjo prenašal toliko tisoč krivic. Sedaj pa je iztekel čas potrpežljivosti in prišla je ura pravice. Zato bom vse sodil brez usmiljenja in oznanil pred nebom in zemljo, kaj je vsakdo storil od svoje mladosti do poslednjega trenotka svojega življenja. Celemu svetu hočem odkriti in razodeti

[1]) V. Mojz. 32, 1.

vse kreposti in vse hudobije, da jih vidijo vsi angeli in vsi ljudje. Ves svoj srd hočem izliti na vas in vsakemu po pravici povrniti po vašem dejanju, da vse stvari spoznajo, da sem pravičen Bog, ki ne gleda nobenemu v obraz, temveč po pravici sodi in plačuje."

Te in tem enake besede bo govoril sodnik s takim veličastvom, da se bodo tresli vsi angeli in ljudje, posebno pa pogubljeni grešniki. „Oj, gorjé nam," bodo vpili, „kako obstanemo pred obličjem jeznega sodnika? O gore, padite na nas, in hribi pokrite nas pred obličjem njega, kateri sedi na prestolu, in pred Jagnjetovo jezo."[1]) Zakaj napočil je veliki dan njegove jeze in kdo bo mogel obstati? In sveti Janez pravi: „Kralji zemlje, in poglavarji, in oblastniki, in bogati in močni so se poskrili po jamah in po pečevju na gorah;"[2]) to je, skušali bodo se skriti pred obličjem jeznega sodnika. Ali neizrečeno preplašeni bodo prisiljeni ostati na mestu in biti navzočni pri sodbi.

Kakor je pri vsaki sodbi tožnik, ki obtoženca toži, tako bodo tudi pri poslednji sodbi vsi angeli in hudiči tožili grešnike in prosili sodnika, naj stori pravico. Menda bo začel sv. Mihael in bo na glas, da ga bodo vsi slišali, govoril tako-le: „Pravični sodnik, Jezus Kristus, tukaj so nehvaležni ljudje vsi pričujoči, tedaj jih v imenu vseh angelov tožim in iščem maščevanja pri tvoji ostri sodbi. Njih hudobije so namreč narastle tako, da jih zemlja ni mogla več prenašati in vpitje njih krivičnosti se je slišalo do nebes. Zato terja pravica, da tej zlobi postaviš konec in vse hudobne grešnike kaznuješ, kakor zaslužijo."

Potem bo višji vseh hudičev, Lucifer, kakor rjoveč lev zakričal in ob enem tožil svetnike in grešnike, rekoč: „Najpravičnejši sodnik živih in mrtvih, jaz, glava vseh hudičev, tožim vse tukaj pričujoče ljudi in terjam maščevanje in pravico zoper vse, ki so tukaj navzoči. Ker je namreč tvoja ostra pravica mene in vse moje angele zavoljo enega samega greha pahnila z nebes in na vekomaj pogubila, spodobi se tudi, da vse pričujoče ljudi z menoj vred pogubiš in pahneš na dno pekla. Zakaj tukaj ni enega samega, da ne bi bil grešil in da ne bi bil prelomil tvojih zapovedi. Zato prosim in terjam od tvoje pravice, da mi jih vse daš v oblast in pogrezneš v pekel."

Kristus pa bo na to tožbo odgovoril menda tako-le: „Slišal sem vašo tožbo in hočem, kakor terjate, vse pred svojo sodbo poklicati in njih pregrehe očitno naznaniti; katere najdem kazni vredne, hočem ostro kaznovati, katere pa najdem nedolžne, hočem večno zveličati."

2. Premišljuj, kako bodo vsi svetniki s svetim strahom stali pred Kristusovim sodnim stolom.

[1]) Skr. raz. 6, 18. — [2]) Skr. raz. 6, 15.

Ko se bodo vsi vsedli, kateri imajo s Kristusom vred svet soditi, začne se sodba. In tu bodo vsi drugi svetniki pred Kristusov sodni stol pripeljani, kakor priča sv. Pavel, rekoč: „Mi vsi bomo stali pred sodnim stolom Kristusovim.“ Tukaj pravi naravnost, da vsi imamo enkrat stati pred sodbo. Kako strašno pa bo stati pred božjim sodnikom, tega ne more nobeno človeško srce zapopasti, ker presega vso našo domišljijo, ker ne bo takrat noben brez strahú. Akoravno si niso pravični ničesar svesti in tudi dobro vedó, da ne bodo obsojeni, vendar se bodo bali in nekako tresli, kakor govori sv. Pavel o sebi: „Nič sicer nimam na vesti, toda v tem nisem opravičen; Gospod pa je, ki me sodi,“[1]) to je: akoravno nimam nobenega greha, vendar se bojim priti pred Kristusov sodni stol, ker je neskončno oster in pravičen Gospod, kateri utegne tudi v tem, kar se meni zdi dobro in krepostno, najti kak pregrešek ali kako pomanjkanje. Godilo se bo svetnikom tako, kakor se godi veljavnim, pravičnim možem, kadar so poklicani pred kraljevo sodbo; nobene hudobije si niso svesti in vendar se bojijo stopiti pred kraljev sodni stol in ondi vpričo vseh dvorjanov dajati odgovor.

Če se tedaj zvest mož boji priti pred svojega kralja, kako se bodo pravični bali pred strašnim sodnim stolom kralja vseh kraljev, čegar veličastvo in vsemogočnost neskončno presega vse veličastvo pozemeljskih kraljev? Pogled na Kristusa in na njegov božji sodni stol, kakor tudi na svete apostole in na vse tiste, ki bodo s Kristusom vred sodili, bo tako veličasten in strašen, da se bodo tresli tudi sveti angeli, ki bodo stali okoli njih. Ako se namreč angeli in mogočni nebeški duhovi, kakor pravi sveta katoliška cerkev v svojih predglasjih, tresejo pred božjim veličastvom, koliko bolj se bodo tresli oni in vsi svetniki pred sodnim stolom Kristusovim? Gospod namreč, ki se sedaj v nebesih kaže vsega prijaznega, kazal se bo tisti dan ves jezen in srdit.

Zato se bo vsak bogaboječ in pravičen človek bal, kadar bo spremljan od svetih angelov, ali od satana, peljan pred božji sodni stol. Jezus pa, kakor sam uči,[2]) poreče pravičnim: „Pridite, blagodarjeni mojega Očeta, posedite kraljestvo, katero vam je pripravljeno od začetka sveta. Zakaj lačen sem bil in ste mi dali jesti; žejen sem bil in ste mi dali piti; tujec sem bil in ste me pod streho vzeli; nag sem bil in ste me oblekli; bolan sem bil in ste me obiskali; v ječi sem bil in ste prišli k meni. Tedaj mu bodo pravični odgovorili, rekoč: Gospod, kdaj smo te videli lačnega in smo te nasitili, ali žejnega, in smo te napojili? Kdaj smo te pa videli tujca in smo

[1]) I. Kor. 4, 4. — [2]) Mat. 25, 34—49.

te vzeli pod streho; ali nagega, in smo te oblekli; ali kdaj smo te videli bolnega ali v ječi in smo prišli k tebi? In Jezus jim bo odgovoril: Resnično vam povem, kar ste storili kateremu teh mojih najmanjših bratov, to ste meni storili.“ To pravi Jezus zavoljo tega, ker bo pri poslednji sodbi gledal posebno na dela usmiljenja in bo tistim, ki so v milosti božji umrli, usmiljen sodnik, po tem, kar je učil: Kdor je usmiljen, bode usmiljenje dosegel.

Molitev.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, sedaj in vekomaj od vseh svojih svetnikov! Amen.

O Jezus, ti kralj večne slave, vojvoda in plačevavec vseh svetnikov, po vseh svetnikih te prosim, ne zavrzi me od svojega obličja in ne vzemi od mene svojega svetega Duha; temveč dodeli, da s pomočjo tvoje milosti tebe tukaj nad vse, bližnjega pa kakor sam sebe ljubim, zato da te zavoljo del usmiljenja najdem usmiljenega sodnika in s tvojimi svetniki dosežem večno zveličanje. Amen.

9. Kako bo Kristus sodil hudobne.

»*Glej, nad te pridem, govori Gospod vojskinih trum, in bom odgrnil tvoj sram.*« (Nah. 3, 5.)

1. Premišljuj, kaj bo sodnik govoril hudobnim.

„Prekleti grešniki in grešnice,“ poreče, „hudobni ljudje, vi ste tisti, zavoljo katerih sem posebno prišel k sodbi. Vi ste, ki ste mojo jezo vneli in me prisilili k maščevanju. Vi ste, ki ste me tisoč in tisočkrat grozno razžalili. Vi ste brez strahú me zasramovali in zaničevali in menili, da sem gluh in slep in ném. Vi ste moje zapovedi prelamljali, niste marali za moje žuganje, ste zasmehovali moje kazni, v zlo obračali moje dobrote, krivo razlagali in pačili moje besede, onečaščevali mojo službo, moje zakramente rabili v zlo in kleli, moje trpljenje preklinjali, mojo kri z nogami teptali, z eno besedo: vi ste me mnogovrstno žalili. Te in takih veliko sto tisoč krivic sem doslej neskončno potrpežljivo prenašal, vselej sem molčal, pa zastonj sem čakal vaše pokore, poboljšanja in izpreobrnjenja.“

„Ali sedaj ima moja potrpežljivost konec in čas kaznovanja je prišel; zato hočem vso svojo jezo izliti nad vas in se nad vami

maščevati, kakor terja ostra pravica. Pokazati vam hočem, kdo je tisti, katerega ste zasmehujoč zaničevali in čegar zapovedi ste tako lahkomišljeno prelamljali. Pokazati vam hočem, da sem jaz vaš pravi Bog in Gospod in da sem najpravičnejši Odrešenik, kateremu je nebeški Oče vso sodbo dal v roke. Razodeti hočem vaše nesramnosti in hudobije pred celim svetom in vas dati v sramoto in zasmeh vsem angelom in svetnikom. Soditi vas hočem brez milosti in brez usmiljenja in kaznovati vas hočem po vsi ostrosti.“

Te in enake sodnikove besede bodo ubogim grešnikom globoko presunile srce. Vsaka teh besed jim bo strašnejša kakor grozna strela. Zato bo med njimi začelo grozno plakanje, da bi se kamenu smililo. Ali pravični sodnik jim ne bo skazal milosti in tudi svetnikom se ne bodo smilili; zakaj svetniki so tako utrjeni v ljubezni do Boga, da vse, kar Bogu dopade, tudi njim dopade, in kar Bogu ne dopade, tudi njim ne dopade.

2. Premišljuj, kako bo božji sodnik, kakor je verjetno, vsakega grešnika dal posebej pred se pripeljati, njegove grehe razodel in obsodil.

Pomisli le, kako zelo prestrašen bo ubogi grešnik, ko ga bo začel hudobni duh pred Kristusovim sodnim stolom tožiti, in pred celim svetom razodevati vse njegove grehe in hudobije. Tudi pravični Bog bo odgrnil njegovo srce in njegovo vest,[1]) da bode on sam in vsi drugi, angeli in svetniki, hudiči in pogubljeni, videli in spoznali vso neizmerno grdobo njegove vesti in vse, kar je od svoje mladosti do poslednjega trenotka svojega življenja pregrešnega storil, želel in mislil. Tu bo moral dajati odgovor o vsakem trenotku svojega življenja; o vseh besedah, ki jih je govoril; o vseh mislih in željah, ki jih je imel; o vseh dušah, ki jih je pohujšal in zapeljal v greh; o vseh hudobnih naklepih in namenih, ki jih je kuhal v svojem srcu; o vsem dobrem, kar je zamudil ali opustil; o vseh grehih in hudobijah, kar jih je kdaj storil. Tukaj se ne bo nič pozabilo, nič zamolčalo. Nobena nesramnost se ne pokrije, ampak vse se odkrije in razodene angelom in vsem ljudem. Kristus namreč pravi: „Nič ni skritega, kar bi se ne razodelo, in skrivnega, kar bi se ne zvedelo.“[2])

Tedaj bo grešnik osramočen stal in na nobeno tožbo ne bo vedel nič reči v svoje opravičenje, temveč bo strahú in sramote se tresel na duši in na telesu ter obupaval in koprnel. Če se že tukaj toliko bojimo in sramujemo, en sam greh spovedniku na skrivnem povedati: o ti moj Bog, kako se bomo šele bali in sramovali, ko se bodo vse naše nesramnosti in hudobije odkrivale in razodevale

[1]) Sir. 11, 29. — [2]) Mat. 10, 26.

pred vsemi ljudmi? „Ta zasmeh in to osramočenje bo največja muka," pravi sv. Bazilij. Tukaj na zemlji stori hudič pri nekaterih grešnikih, da se nič več ne sramujejo, če tudi grde, nesramne grehe delajo. Ali tam bo pravični sodnik s svojo božjo vsemogočnostjo storil, da se bodo zeló sramovali; odprl jim bo namreč njih telesne in duhovne oči, da bodo čisto videli in spoznali ne samo nesramno grdobo svojega telesa, ampak tudi grdo nesramnost svoje duše in grdobo vseh grehov. Zavoljo tega jih bo tako neizrečeno sram, da, ako bi bili še umrljivi, bi rajši umrli same sramote.

Zraven tega neizrečenega sramovanja bo tudi vsak ubog grešnik prestajal neizmerno stisko in strašen strah, bridkost in muko o pogledu jeznega obličja Kristusovega, in ko zasliši strašne besede njegove. Zakaj, ko bo hudobni duh naštel vse grehe njegove, enega za drugim, in angel varih potrdil, da je res vse to storil, potem bo jezni Gospod vprašal vse svete sosodnike, kateri zraven njega sedé na sodnih stolih, kaj oni mislijo in kaj zasluži tak hudobnež. In oni enoglasno porečejo, da je vreden večnega pogubljenja.

Ker je Bog v vseh svojih delih in lastnostih neskončen, pokazal bo tudi tu svojo neskončno vsemogočnost, neskončno veličastvo in neskončno pravičnost. Kakor se torej to, kar je neskončno, ne dá popisati, tako se tudi ne dá umeti in popisati ostra Kristusova pravičnost in kako neizmerno muko bo imel nesrečni grešnik prestajati pred božjim stolom.

V življenju sv. Vincencija Fererija beremo o hudobnem razuzdanem mladeniču, da ga je tako pretresla in prestrašila pridiga in svarjenje sv. Vincencija, da je žalosti med pridigo obnemogel in se mrtev zgrudil na tla. Ker je ena sama pridiga in razloženje grdobe grehov tako prešinila mladeniča, da je kesanja in žalosti nad svojo hudobijo umrl nagle smrti, oh, kaj se bo zgodilo sodni dan, ko bo Kristus sam govoril in vsakemu grešniku posebej kazal grdobo njegovih grehov? Zares, nesrečni grešnik, ako bi bil še umrljiv, umrl bi same sramote in strahu. Ker pa ne bo umrl in se tudi ne bo mogel skrivati, kdo more dopovedati, kaj bo prestajal nesrečni grešnik ob svoji obsodbi?

Ko bo tedaj srditi sodnik grešniku očital vse njegove grehe in nehvaležnosti, razsrdil se bo vnovič in ga od sebe zapodil, rekoč: „Proč od mene v večni ogenj, ki je pripravljen hudiču in vsem njegovim angelom! Saj ti nisi hodil za menoj v svojem življenju in nisi služil meni, ampak hudiču; zato boš tudi ž njim vred v peklu gorel." Takoj na to bo iz oblaka, na katerem je sedež božji, švignila strela[1]) in obsojenega grešnika s hudičem vred pahnila v pekel.

[1]) Skr. raz. 4, 5.

To popisuje Modri tako-le: „Potem bodo padli brez časti in v sramoti bodo med mrtvimi vekomaj; zakaj on bo napuhnjene razdrobil, da bodo brez glasu, in jih bo v dnu zmajal, da bodo čisto brez vse tolažbe, ter bodo ječali in njih spomin bo prešel. Vsi preplašeni bodo prišli z mislijo na svoje grehe in tožile jih bodo njih lastne hudobije.“[1]) Reči je hotel: Ko bodo nesrečni, pogubljeni grešniki s sramoto in zasmehom odgnani od Kristusovega sodnega stola, začeli bodo polni bridkosti strašno tožiti: Oj gorjé, gorjé nam nesrečnim, gorje nam zavrženim, pogubljeni smo in moramo vekomaj s hudiči goreti v peklu. Oh, večnost, večnost; dokler ostane Bog, moramo trpeti!

In ker vsak pogubljeni vé in spozna, da mu ni nobene pomoči, bo obupanja divjal in razsajal. Tako in še huje se bo godilo vsem pogubljenim; in kakor je vsak več ali manj grešil, bo tudi sodba njegova več ali manj ostra.

3. Premišljuj, kaj se bo godilo tebi, ubogi grešnik, ki to bereš, in kako bo tebi pri srcu, ko pride vrsta na-te, da moraš stopiti pred sodni stol Kristusov.

O Bog, v kaki stiski boš ti tedaj in v kakem strahu, da se boš tresel na duši in na telesu, kadar boš toliko ostrih sodnikov videl v največji slavi sedeti okoli Kristusovega prestola, kateri te bodo z jeznimi očmi pogledovali. Najbolj pa te bo strašilo srdito obličje Kristusovo in pa tvoja vest. Takega strahu nisi še nikoli skusil. Takoj na to bo peklenski satan, kateri te sedaj skuša in kateremu si tako pokoren, začel te tožiti in odkrivati vse tvoje grehe in hudobije.

Oh, ubogi grešnik, kam boš od sramote svoje oči obrnil? Zakaj vedi, da bo vsak skrivni greh tukaj prišel na dan in peklenski hudiči ti ne bodo zamolčali niti enega, kakor pravi sv. Bernard: „Tožen boš mnogih in velikih reči in neštevilnih grehov. Ne samo majhnih grehov, ampak tudi velikih grehov boš tožen; ne dvomljivih, ampak gotovih; ne bo kratka, ampak dolga tožba.“

Tu pomisli, grešnik, svojo prihodnjo sramoto, kadar bodo vse tvoje misli, besede in dela z vsemi okoliščinami razodeta pred tvojimi stariši, prijatelji in znanci in pred celim svetom. Nobena peklenska muka se ne da primerjati tej sramoti. Kakor si namreč ti s svojimi grehi Boga, svojega Gospoda, neskončno zaničeval in sramotil, ravno tako ti bo tudi Bog naredil skoraj neskončno dobro zasluženo sramoto pred vsemi angeli in ljudmi.

Zato govori sv. Krizostom: „Ako bi se imele sedaj vsem ljudem razodeti vse tvoje skrivne reči, kako bi se ti sramoval?“, ali ne

[1]) Modr. 4, 19. 20.

bi hotel raje umreti, kakor da bi bil osramočen pred tolikimi ljudmi? Kaj se bo pa takrat godilo, kadar bodo vsi tvoji grdi in nesramni grehi na dan prišli pred vsemi znanimi in neznanimi ljudmi? Kako silno se boš sramoval, ko boš pred ostrim sodnikom vpričo in pred očmi toliko milijonov angelov, ljudi in hudičev tožen vseh svojih grehov? Kako silno te bo sram, ko bodo vsi zvedeli, kaj si storil vse svoje žive dni? Godilo se ti bo, kar Bog žuga po preroku Nahumu: „Glej, nad te pridem, govori Gospod, in bom odgrnil tvoj sram pred tvojim obličjem; in bom narodom pokazal tvojo nagoto in kraljestvom tvojo sramoto.“[1])

O ubogi grešnik, sedaj še lahko uideš tej sramoti, ako se poboljšaš, kakor te Jezus opominja, rekoč: „Delajte pokoro, ker je blizu nebeško kraljestvo!“[2]) in zopet: „Čujte in molite, da boste vredni vsemu temu ubežati, kar se bo godilo, in stati pred Sinom človekovim.“[3])

Sedaj namreč, grešnik, vstani iz svojega smrtnega spanja in čuj. Sedaj moli in s srčnimi vzdihljaji prosi, da se ti grehi odpusté. Sedaj si prizadevaj s spokornimi deli in s solzami oprati svoje hudobije, da boš očiščen sodni dan.

Molitev.

O Jezus, pravi Bog in človek, pravični sodnik živih in mrtvih, to je pravičnih in krivičnih. Jaz, ubogi grešnik, klečim pred teboj in spoznam, da sem s svojimi hudobijami zaslužil strašno osramočenje pri poslednji sodbi, ker sem te s svojimi grehi tolikokrat razžalil in zaničeval. Zato se srčno sramujem pred teboj in pred vsemi svetniki in hočem za pokoro prestati sramoto, da svojemu spovedniku natanko vse svoje grehe povem in razodenem; pa tudi vse trpim, karkoli mi boš ti naložil za moje pregrehe. Samo tega te prosim po tvojem sramotnem slečenju pred bičanjem in po tvoji nagoti na križu, ne daj, da bom vekomaj osramočen, temveč dodeli, da svoje grehe sedaj prav spoznam, srčno obžalujem, popolnoma se jih spovem in zares se jih ogibam, da večnemu osramočenju uidem po tvojem velikem usmiljenju. Amen.

---

[1]) Nah. 3, 5. — [2]) Mat. 4, 17. — [3]) Luk. 21, 36.

10. O sodbi zveličanih in pogubljenih.

»Pridite, vi blagodarjeni! — Poberite se od mene, vi prekleti!« (Mat. 25, 34. 41.)

1. Premišljuj sodbo, ki jo bo božji sodnik govoril zveličanim.

Potem, ko bo Jezus vse njih misli, besede in dela pretehtal in vsa njih dobra dela pred celim svetom razodel, obrnil se bo ves prijazen k svojim izvoljenim na desnici in jim poreče: „Pridite, blagodarjeni mojega Očeta, posedite kraljestvo, katero vam je pripravljeno od začetka sveta. Zakaj lačen sem bil in ste mi dali jesti; žejen sem bil in ste mi dali piti itd.“[1]) Oj vesele in tolažbe polne besede! Reči hoče: „Vi ste mi skazali veliko ljubezen in zvestobo. Do konca ste mi ostali zvesti in ste mi služili na vso moč. Svet in vse, kar je na svetu, ste zaničevali in ljubili ste me v mojih udih in služabnikih. Prizadevali ste si mojo čast množiti, veliko ste za-me trpeli in delali ostro pokoro. Svet vas je zaničeval in tlačil. Ali sedaj je konec vašega trpljenja; sedaj se izpreobrne vaša žalost v veselje,[2]) katerega vam nobeden ne vzame. Zato pridite sem, ljubi moji prijatelji, pridite, blagodarjeni mojega Očeta, pridite od dela k počitku, od trpljenja k veselju, od teme k luči, od zemlje v nebesa; pridite in posedite najčastitljivejše kraljestvo moje večne slave, pridite v nebeško domovino, po kateri ste tolikokrat vzdihovali; pridite in kraljujte z menoj vekomaj! Dokler bom jaz Bog, boste vi zveličani in deležni vseh mojih radosti, kolikor jih more vaše srce želeti in obseči!“

O Bog, s kolikim veseljem in radostjo bodo izvoljeni slišali te besede. Oh, kdo more dopovedati, kako se bodo veselili? Gotovo bodo veselja in hvaležnosti padli na svoja kolena, s sklenjenimi rokami molili milostljivega sodnika in govorili: Najmilostljivejši Gospod in naš Bog, kako velika je tvoja dobrota proti nam in kako malo smo si zaslužili tvojo preveliko milost, ki nam jo izkazuješ. Kaj, ali smo si zaslužili, da nas ti tako bogato plačuješ? Kaj smo neki storili, da bi bilo vredno večnega plačila in neskončnega zveličanja? Pa tvoje usmiljenje presega vsa naša dela, in tvoja neskončna ljubezen te sili, podariti nam nebeško kraljestvo. Zato bodi češčen vekomaj in hvala tvojega veličastva nima nikoli nehati v naših ustih.

Pomisli, kako bodo svetniki odeti z dvojno častjo in slavo na duši in na telesu. Bog bo postavil na njih glave raznovrstne krone, kakor si je vsakateri zaslužil; v roke jim bo dal lilije, rože, palmove veje in kraljeve palice,[3]) v znamenje pridobljene zmage nad svetom, mesom in hudičem.

[1]) Mat. 25, 34. — [2]) Jan. 16, 20. — [3]) Skr. raz. 4, 3. 7. 9. Modr. 5, 17.

O, kako se bodo skupaj veselili v Kristusu, kako se bodo eden drugega gledali in čudili se, kako bodo Boga hvalili in častili! O dobrotljivi Bog, daj, da bom tudi jaz v številu teh izvoljenih. Zato, o moje telo in duša moja, prizadevajta si na vso moč, Bogu v ljubezni in strahu zvesto služiti. Trpita na tem svetu in nosita potrpežljivo vse križe in težave, ker vama bo v večnosti vse tisočerno povrnjeno.

2. Premišljuj, kako bodo pogubljeni slavo svetnikov s svojimi očmi videli in se zavzeli, ter bodo žalovali.

V psalmih namreč beremo: „Grešnik bo to videl in se srdil; z zobmi bo škripal in koprnel, želje grešnikov bodo izginile.“[1]) Tedaj bodo grešniki žalovali in plakali, milo bodo vzdihovali in govorili: „Oh, gorjé nam ubogim in prekletim, kaj smo storili, kaj smo mislili? To slavo bi bili lahko imeli tudi mi, ako bi bili le zares hoteli jo doseči. S kako malim trudom bi si bili lahko zaslužili tako veliko plačilo in dosegli večno zveličanje! Ali mi smo lahkomišljeno zapravili tako veliko srečo in zavoljo minljivega veselja smo izgubili večno veselje. Kako smo bili neumni in brezpametni, da smo se dali tako grozno oslepiti! Zakaj smo se dali zapeljati v nečimerne sladnosti?“

Vse to popisuje Modri tako-le: „Hudobni bodo to videli, bodo zbegani po groznem strahu in se bodo začudili zavoljo naglosti neupanega zveličanja (pravičnih); sami sebi porekó, ter se bodo kesali in zavoljo dušne bridkosti vzdihovali: Ti so, ki smo jih nekdaj imeli v zasramljiv pregovor. Mi neumneži smo njih življenje imeli za nespamet in njih konec za nečast! Glej, kako so sedaj šteti med otroke božje in njih delež je med svetniki. Mi torej smo zgrešili pot resnice in luč pravice nam ni svetila in solnce spoznanja nam ni vzhajalo. Utrudili smo se na potu hudobije in pogubljenja in smo hodili po težavnih potih; za pot Gospodovo pa nismo vedeli. Kaj nam je prevzetnost pomagala, ali bahanje z blagom, kaj nam je prineslo? Vse to je prešlo kakor senca in kakor ladja, katera plava po morju.“[2])

Tako bodo pogubljeni vzdihovali in od žalosti si želeli smrt. Od obupa bodo kakor brezpametni noreli, divjali in razsajali, ker so večno srečo tako nepremišljeno zapravili. Zato bo črv vesti jim srce tako grizel, da bi gotovo umrli, ako bi jim bilo mogoče zopet umreti.

3. Premišljuj, kako bo Kristus izrekel nad hudobnimi strašno obsodbo večnega pogubljenja.

Nekateri menijo, da bo najprej trobenta zatrobila, zato da bodo vsi obmolknili. Potem jih bo pravični sodnik pogledal tako jezno

[1]) Ps. 111, 10. — [2]) Modr. 5, 2—10.

in srdito, da se jim bode tresla duša in telo. Tedaj bo jim govoril: Oj vi nespametni, dokler ste živeli, delali ste mi lahkomišljeno vsakovrstne krivice. Poglejte tu rane, ki ste mi jih vsekali; poglejte tu stran, ki ste mi jo prebodli; poglejte tu križ, na katerega ste me z žreblji pribili; poglejte tu steber, na katerega ste me z vrvmi privezali in neusmiljeno pretepali. Iz ljubezni do vas sem prišel z nebes in iz ljubezni do vas trpel tako grenko smrt; vi pa niste za vse to nič marali, temveč ste rajši hoteli služiti hudiču, kakor meni, svojemu Gospodu in Bogu, svojemu Odrešeniku in Zveličarju. „Klical sem vas, pa me niste poslušali; stegoval sem po vas svojo roko, pa ga ni bilo, da bi se bil ozrl; ves moj svet ste zaničevali in moje svarjenje zanemarjali. Zato se bom tudi jaz smejal k vaši pogubi in posmehoval se vam bom, kadar vas zadene, česar se bojite.“[1]) „Zavoljo tega, glejte, moji služabniki bodo jedli, vi pa bodete stradali. Glejte, moji služabniki bodo pili, vi pa bodete žejo trpeli. Glejte, moji hlapci bodo vriskali srčnega veselja, vi pa bodete vpili od srčne žalosti in tarnali od dušne bridkosti.“[2])

Potem ko bo tedaj ostri in jezni sodnik pogubljenim očital vse njihove hudobije, izgovoril bo naposled obsodbo s tako strašnim, grozovitim, silnim glasom, da je najhuje gromenje le podoba in senca proti njemu. Poreče namreč: „Poberite se izpred mene, prekleti, v večni ogenj, kateri je pripravljen hudiču in njegovim angelom. Zakaj lačen sem bil, in mi niste dali jesti; žejen sem bil, in mi niste dali piti; itd.“[3])

O strašne besede, po katerih sledi večna kazen, večno prekletstvo, večno grozovitno trpljenje. Oj prestrašna obsodba, ker Bog nesrečne obsodi k večnemu neugasljivemu ognju, pridruži neusmiljenim grdim hudičem, in jih na vekomaj prepodi od sebe in od vsake sreče in od družbe svojih angelov in svetnikov. O obsodba, strašnejša nad vse obsodbe!

Te strašne besede bodo grešnike treščile na tla, kakor da bi bili od tisoč strel zadeti. Tedaj bodo začeli od bolečin tuliti, rjoveti in divjati, da se bodo tresle gore in doline, zrak, zemlja, ljudje in hudiči. Gotovo, to vpitje, ker bode toliko sto tisoč milijonov ljudi in hudičev na enkrat na vso moč zavpilo, bo tako strašno in grozovitno, da si ga še prav domišljati ne moremo.

„Oj, gorjé nam, prekletim,“ bodo rjoveli, „oj, gorjé nam, nesrečnim, torej bomo vekomaj ločeni od Boga in od vseh svetnikov? Torej vekomaj ne bomo imeli deleža v nebeškem kraljestvu? Torej moramo vekomaj prebivati pri grdih pošastih, pri grozovitnih hudičih

[1]) Preg. 1, 24—26. — [2]) Iz. 65, 13. 14. — [3]) Mat. 25, 41.

in goreti v peklenskem ognju? Oj, gorjé nam, o trpljenje, o bolečina! Oh, da bi vsaj upati mogli, da bo enkrat konec; oh, da bi se le konec deset sto tiso let mogli nadejati, da bomo rešeni, hoteli bi biti zadovoljni. Ker pa ni nikoli odrešenja upati, moramo obupati!“

Tako menda bodo pogubljeni vpili, kričali in plakali tako milo, da bi človek menil, da se morajo Bogu smiliti. Vendar niti Kristus, niti nobeden svetnik ne bo imel ž njimi usmiljenja.

„Razumite to,“ kliče David, „ki pozabite Boga, da vas kje ne zgrabi, in nikogar ni, da bi vas rešil.“[1]) Razumi in vzemi si k srcu to, grešnik, grešnica, in glej, da se ta neskončna nesreča tebi ne zgodi. Pomisli le, kako bi bilo tebi pri srcu, ako bi bil ti v številu teh pogubljenih! Oh, kaj bi tedaj želel, da bi ti storil? Kaj bi tedaj dal, da bi bil rešen? Stori sedaj, kar boš takrat zastonj želel, da bi bil storil. Daj sedaj, kar bi tedaj dal za svoje odrešenje; sedaj delaj pokoro, sedaj objokuj in obžaluj svoje grehe; sedaj so dnevi zveličanja; sedaj kliči k Bogu za milost in usmiljenje, da te obvaruje časne in večne nesreče.

Molitev.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, naš sodnik, Odrešenik in Zveličar, vekomaj! Amen.

O najmilostljivejši Gospod Jezus Kristus, glej, jaz sem slab in reven, grešen in hudoben in sem že večkrat zaslužil večno pogubljenje. Toda, o Gospod, ti se ne veseliš človekove pogube. Zato te prosim po vseh krivičnih sodbah, ki si jih za-me prestal, daj mi milost prave pokore in stanovitnost v dobrem, in ne obsodi me po mojih grehih, temveč odveži me grehov in po svojem velikem usmiljenju zveličaj me. Amen.

11. Kako bodo pogubljenci pahnjeni v pekel.

»Oglje bo na-nje padlo in v ogenj jih boš vrgel.« (Ps. 139, 11.)

1. Premišljuj, kako bodo pogubljenci sodnika zastonj prosili in, ker ne bodo uslišani, preklinjali.

Po poslednji obsodbi bodo pogubljenci še s Kristusom govorili, kakor pravi evangelij: „Tedaj (po izrečeni obsodbi) mu bodo oni

[1]) Ps. 49, 22.

(pogubljenci) odgovorili, rekoč: „Gospod, kdaj smo te videli lačnega, ali žejnega, ali nagega itd., in ti nismo postregli?“[1]) Ali z vsemi temi vprašanji ne bodo nič opravili, ker pravični sodnik ne bo preklical svoje enkrat izgovorjene obsodbe, temveč jo bo potrdil z besedami: „Poberite se od mene, vi hudodelci;[2]) vaša nevednost je izvirala iz vaše radovoljne hudobnosti in zlobe. Zato poberite se od mojega božjega obličja in poberite se z vsemi hudiči tja v peklenski ogenj!“

Ko bodo tedaj ubogi pogubljenci videli, da ničesar ne opravijo in da ne dosežejo nobene milosti, bodo strašno tulili in rjoveli, divjali in razsajali. Enoglasno bodo plakali in govorili: „Oj, gorjé nam, grešnikom, oj, gorjé nam, nesrečnikom, izginilo je vse naše upanje. Od Boga in od vseh svetnikov smo obsojeni v večno smrt in ni ga, da bi se nas usmilil. Ker tedaj ne moremo več upati ne milosti, ne usmiljenja, preklet bodi dan in prekleta ura, ko smo bili spočeti in rojeni; prekleti naj bodo naši stariši, ki so nas rodili; preklete naj bodo vse stvari, ki so nam dajale hrano, jed in pijačo; prekleti naj bodo vsi, ki so nas v greh in v pogubljenje pripeljali itd. . . .“

2. Premišljuj, kako bodo vse stvari in vsi svetniki vstali zoper pogubljence in bodo se vojskovali zoper nje.

Ko bo Kristus slišal, kako nesrečni pogubljenci preklinjajo ne samo vse stvari, ampak tudi Boga, kaj bo storil? Ko je on v svojem trpljenju pred judovskim zborom rekel, da je Sin božji, raztrgal je Kajfa svoje oblačilo in na glas zavpil: „Preklinjal je (Boga); slišali ste preklinjevanje; kaj se vam zdi?“ Oni pa so mu odgovorili in rekli: „Smrti je vreden.“[3]) Ravno tako in še veliko tisočkrat strašnejše se bo tu godilo pogubljencem. Ko bo namreč Kristus slišal strašno preklinjevanje, zavpil bo na glas: „Boga so preklinjali![4]) Preklinjali so mene in vse moje svetnike; sami ste slišali na svoja ušesa, kaj se vam zdi?“ In vsi učenci in svetniki bodo enoglasno zavpili: „Vsi so smrti vredni, večne smrti naj umrjejo. Le proč ž njimi v pekel, proč ž njimi v večno pogubljenje!“

3. Premišljuj, kako pojdejo pogubljenci v pekel.

Potem ko bodo Kristus in njegovi svetniki izrekli obsodbo, odprl se bo pekel pod njihovimi nogami in požrl na enkrat veliko sto tisoč milijonov ljudi in hudičev. To bo tako strašno, da si ne moremo misliti nobene bolj strašne reči. Kadar se bo namreč pekel odprl pod njihovimi nogami, zavpili bodo vsi ljudje in hudiči od strahu tako grozno in začeli va-nj padati, kakor da bi se s strašnim hrupom podirale vse gore zemlje.

[1]) Mat. 25, 44. — [2]) Luk. 13, 27. — [3]) Mat. 26, 65. 66. — [4]) Skr. raz. 16, 11.

To hoče reči sv. Janez v skrivnem razodetju, ko pravi: „Močen angel je vzdignil kamen, kakor velik mlinski kamen, in ga je vrgel v morje, rekoč: S tako močjo bo vrženo veliko mesto Babilon in se ne bo več našlo.“[1]) To je: zbirališče vseh pogubljencev bo s tako silo in močjo padlo v pekel kakor mlinski kamen v morje. Gorjé nesrečnim pogubljencem, ki bodo tako strašno pahnjeni v večno morje vsakovrstnega trpljenja!

Ko pridejo do pekla, odprl bo pekel svoje žrelo kakor srdit zmaj in jih bo vse požrl, kakor prerokuje Izaija, rekoč: „Pekel bo stegnil svoj goltanec in neizmerno zazijal s svojim žrelom, da vanj pojdejo junaki in množica, imenitni in častitljivi.“[2]) Oj strašno žrelo; kdor pride tu noter, ne pride vekomaj nikoli več ven, temveč ondi bo gorel vekomaj.

4. Premišljuj, kako bodo pogubljenci v pekel zaprti in vsak na svojem mestu trpinčeni.

Ko bodo vsi pogubljenci že v peklu, tedaj si mislimo, da bo neizmerno brezno, skozi katero so va-nj padli, zaprto tako, da vekomaj nobeden več iz njega ne pride, ne človek ne hudič. Kaj porečejo pogubljenci, ko bodo videli, da je pekel tako zaprt? Kako bodo tulili in rjoveli? „Oh,“ bodo vpili in kričali, „duri so zaprte!“[3]) gorjé nam pogubljenecm; torej vekomaj ne pridemo več tu ven? Torej bomo v tej grozovitni, smrdeči in ognjeni ječi vekomaj zaprti?

Oj žalost, oj nesreča! Oh, zakaj smo bili rojeni? Gorjé nam, revežem! Naša nesreča nima ne konca, ne mere; vekomaj ostanemo pogubljeni! Kamor se obrnemo, povsod je le ogenj; kar vidimo in slišimo, vse je trpljenje in muka. Vse je strašno, vse je tako, da ni prebiti. Oj, gorjé nam, vekomaj gorjé!

Tako in še veliko stotisočkrat huje bodo pogubljenci vpili, kričali, tulili in rjoveli, divjali in razsajali. Po tem strašnem peklenskem kriku bo višji Lucifer s pomočjo peklenskih duhov začel pogubljence pregledovati in vsakega izmed njih bo peljal na mesto in v muko, ki mu je bila od sodnika odločena. Tu se bo zopet začelo kričanje in tuljenje, da bi se vsakemu človeku srce treslo v telesu. Lucifer bo namreč ubogim pogubljencem namenil in odmenil tisočere muke.

Vse to, ubogi grešnik, vtisni si globoko v svoje srce; in zato da se tudi tebi ne zgodi, kar se bo godilo pogubljencem, kliči iz dna svoje duše k Bogu za milost pokore in stanovitnost v dobrem, pa moli:

---

[1]) Skr. raz. 18, 21. — [2]) Iz. 5, 14. — [3]) Mat. 25, 10.

Molitev.

O najdobrotljivejši Zveličar, ker ne želiš, da se kdo pogubi, temveč hočeš, da se vsak grešnik poboljša in po tebi doseže večno življenje, zato pridem k tebi, moj Odrešenik, in te po tvojih svetih ranah pohlevno prosim: izpreobrni me in jaz bom izpreobrnjen, ker si ti moj Bog; reši me vseh mojih grehov, ker si ti moj Odrešenik; zdravi me in ozdravim; pomagaj mi, in mi bo pomagano, ker si ti moj zdravnik, moj pomočnik in moj Zveličar. Ustvari v meni novo srce in daj mi svojega dobrega duhá, da me dobrega naredi. Ne vrzi me izpred svojega obličja in ne zavrzi me vekomaj, temveč dodeli mi pravo žalost nad mojimi grehi, milost pokore in poboljšanja in pravo upanje na tvoje zasluge in na tvoje usmiljenje. Daj, da milost tvojega obiskanja spoznam in bogastva tvojih milosti ne zaničujem, zato da se v prijetnem času in na dan zveličanja k tebi izpreobrnem, storim vreden sad pokore in milostljivo sodbo pri tebi zadobim, na večno čast tvojega svetega imena. Amen.

12. Srečni vnebohod vseh svetnikov po sodbi.

»*In (božja modrost) je dala pravičnim plačilo za njih dela in jih je vodila po čudnem potu.*« (Modr. 10 17.)

1. Premišljuj veliko veselje vseh svetih angelov in ljudi, potem ko so bili pogubljenci vrženi v pekel.

Noben svetnik ne bo žaloval nad strašnim poginom grešnikov, če so med njimi tudi njih stariši, ali otroci, ali bratje, ali sestre, ali prijatelji; temveč vsi svetniki bodo božjo pravico hvalili in spoznali, da sta božja svetost in pravica terjali njih pogubljenje.

Sv. Janez v skrivnem razodetju govori tako-le: „Potem sem videl angela priti z neba in zemlja je bila razsvetljena od njegovega veličastva. In je močno zavpil rekoč: „Padla je, padla je Babilon velika (to je, vsa množica hudobnih) in je postala prebivališče hudičev in shramba vseh nečistih duhov. Zakaj njeni grehi so prišli do nebes in Bog se je spomnil njenih hudobij. Vrnite ji, kakor je tudi ona

vam delala; povrnite ji dvojno po njenih delih. Kolikor se je povzdigovala in bila v slabosti, toliko ji dajte stiske in žalosti. Veselite se nad njo nebo in sveti apostoli in preroki, zakaj Bog je sklenil vašo sodbo črez njo.“[1])

Iz teh besed se menda dá spoznati, ko bo zbirališče hudobnih v pekel vrženo, da bo sv. Mihael te besede na glas govoril in vse svetnike opomnil, naj se veselijo. Kako pa se bodo tedaj svetniki veselili, popisuje sv. Janez nadalje tako-le:

„Potem sem slišal kakor glas mnogih trum v nebesih, ki so rekli: »Aleluja! Češčenje in slava in moč bodi našemu Bogu, ker resnične in pravične so njegove sodbe, ki je obsodil veliko nečistnico, katera je pačila zemljo s svojo nečistostjo; in se je zmaščeval zavoljo krvi svojih služabnikov nad njenimi rokami. In so zopet rekli: Aleluja! In štiriindvajseteri starejšine (namreč Kristusovi sosodniki) so padli na svoje obraze in so molili Boga, kateri je sedel na sedežu, rekoč: Amen, aleluja! In glas je izšel od sedeža, rekoč: Hvalite našega Boga vsi njegovi služabniki, kateri se ga bojite, majhni in veliki! In sem slišal kakor glas velike množice in kakor šum veliko vodá in kakor bobnenje veliko gromov reči: Aleluja, ker kraljuje naš Gospod, vsemogočni Bog. Veselimo in radujmo se in dajmo mu čast, ker je prišla ženitnina Jagnjetova in njegova nevesta se je pripravila. Blagor jim, ki so poklicani na Jagnjetovo ženitnino!«“[2])

Niso li to vzradostilne besede o slavi Kristusovi in njegovih svetih prijateljev? Ali ni lepo popisano veliko veselje, ki ga bodo imeli njegovi svetniki po poslednji sodbi? Kako veselo bodo peli alelujo in hvalili Boga, da jih je obvaroval večnega pogubljenja in storil deležne nebeške slave. Vsi bodo na svoje obraze padli pred Kristusovim sedežem in mu na vso moč dajali čast in hvalo za vse njegove neskončne dobrote. Ko bodo tako spolnili svojo dolžnost, pripravljali se bodo k ženitnini Jagnjeta in njegove preljube neveste, presvete Device Marije, da bodo namreč oba o tem njihovem častnem dnevu z največjo častjo spremljali do nebeškega templa in se potem ž njima pri večni ženitnini veselili. O Jezus, daj nam priti k tej presrečni ženitnini!

2. Premišljuj, kako bodo vsi sveti angeli in ljudje s Kristusom, svojim Gospodom in Odrešenikom, zmagoslavno in častitljivo šli v nebesa.

To bo slaven in častitljiv vnebohod, kakršnega ni bilo nikoli od začetka sveta. Mi bi si po svoji slabi pameti tako-le mislili to

[1]) Skr. raz. 18, 1—20. — [2]) Skr. raz. 19, 1—9.

reč: Angeli s trobentami, serafski pevci pojdejo od spredaj, ki bodo tako lepo peli, da se bo vse okoli prijetno slišalo. Nato pride sv. Mihael in bo nosil križ, na katerem je Kristus umrl. Za svetim Mihaelom pridejo drugi angeli, ki bodo nosili sveto orodje Kristusovega trpljenja, postavim: trnjevo krono, sulico, žreblje itd. Za njimi pride prva vrsta svetih angelov s tistimi dušami, katerim je Kristus pri sodbi odločil mesto med najnižjo vrsto svetih angelov, postavim, kakor bi utegnilo biti verjetno, majhni otroci, ki so kmalu po svetem krstu umrli, še preden so prišli k pameti. Kako se bodo veselili, da so brez svojih zaslug prišli do tolike časti in so sedaj z dušo in s telesom vekomaj zveličani. Zraven majhnih otrok bodo v tej vrsti, kakor je verjetno, tudi tisti zveličani, ki so sicer do svoje smrtne ure živeli v grehih, pa so po čudežu milosti božje v svoji smrtni uri obudili resnično žalost ali kes nad svojimi grehi in so torej umrli v milosti božji. Vsi ti zveličani bodo z angeli vred na vso moč hvalili neskončno milost božjo.

Za njimi pride vrsta nadangelov s tistimi svetniki, ki so s svojimi krepostmi si zaslužili, da so uvrščeni med nadangele, postavim, kakor si moremo misliti, bogaboječi zakonski in pobožni vdovci in vdove in še drugi priprosti in bogaboječi ljudje, ki so med svetom živeli. Vsi ti bodo posebno lepo ozaljšani in z dokaj prijetnim glasom prepevali božjo hvalo.

Tretjič pride vrsta moči z vsemi svetimi duhovniki in menihi, kakor se méni. Oni bodo še lepše in prijetnejše peli z angeli vred.

Četrtič pridejo gospodstva z vsemi svetimi škofi in knezi, kateri so si resno prizadevali, širiti in množiti čast božjo in svoje podložnike navajati k pravi čednosti in k zveličanju.

Petič pridejo poglavarstva z vsemi svetimi cerkvenimi učeniki, ki so s svojimi nauki in pridigami neverno ljudstvo izpreobračali in privedli k pravi katoliški veri.

Šestič pridejo oblasti z vsemi svetimi spoznavavci, kateri so zavoljo vere trpeli preganjanje in iz ljubezni do Kristusa trpljenje stanovitno prenašali do smrti.

Sedmič pridejo sedeži z vsemi mučeniki, ki so zavoljo Kristusa prelili svojo kri.

Osmič pridejo kerubi z vsemi svetimi devicami, katere so svoje devištvo neoskrunjeno ohranile, iz celega srca ljubile Boga in tako srečno umrle.

Devetič pridejo serafi z vsemi svetimi apostoli in služabniki Kristusovimi, kateri so popolnoma po Kristusovih stopinjah hodili in na tem svetu živeli bolj po angelsko kakor pa po človeško. Sploh rečemo, vsak svetnik bo uvrščen med tiste angele, med katere si je s svojim svetim življenjem priti zaslužil. Kako lepa pa bo angelska vrsta in kako lepe pesmi bodo peli Bogu na čast, tega noben človek ne more popisati.

Častitljivo procesijo sklene kronani kralj nebes in zemlje, Jezus Kristus, s svojo ljubo Materjo, prečisto Devico Marijo, obdan s toliko slavo, s tolikim veličastvom, da se mu bodo čudili nebo in zemlja, vsi angeli in svetniki. Gotovo, ves ta vnebohod bo tako častitljiv, tako veličasten, da ga ne more popisati noben človek in noben angel. Naj si človek o tem misli ali govori ali piše, karkoli hoče, vse to bo komaj senca proti temu, kar bo v resnici!

Tu pa pomisli, kako se bodo veselili svetniki, ko bodo z dušo in s telesom kvišku povzdignjeni, kakor da bi bili angeli. Pomisli njih veselje, ko bodo zagledali nebeški Jeruzalem. Nazadnje pomisli, kako se bodo neizrečeno radovali in veselja poskakovali, ko pojdejo zkozi zlata vrata nebeškega mesta in bodo vprvič zagledali največje, najbolj srečno mesto med vsemi mesti. Velikega veselja ne bodo skoraj vedeli, kako bi Boga vredno počastili in za vse to zahvalili.

3. Premišljuj, kako bo Kristus svojim svetnikom nebeška prebivališča razdelil in podelil večno veselje.

Naposled se bo Kristus, kralj časti, vsedel na svoj božji sedež in bo svojim svetnikom govoril menda tako-le: „Vi ste, kateri ste z menoj stanovitni ostali v svojih skušnjavah. In jaz vam odločam kraljestvo, kakor ga je meni odločil moj Oče, da jeste in pijete pri moji mizi v mojem kraljestvu.“[1]) Kakor da bi hotel reči: „Ljubeznivi moji prijatelji, veselite se sedaj in radujte se; sedaj je prešlo vse trpljenje in pričenja se vaša popolna slava, vaše veselje in zveličanje. Vekomaj ne boste ničesar drugega imeli kakor samo veselje in radovanje. Nič vam ne bo več težavno ali nadležno vekomaj. Z menoj boste kraljevali in imeli dosti vsega, kar poželi vaše srce. Kakor ostanem jaz Bog vekomaj, tako bo tudi vekomaj trajalo vaše zveličanje.“

Po teh prijaznih besedah Kristusovih bodo vsi svetniki padli na svoja kolena in se mu iz srca zahvalili ter mu bodo začeli peti nebeško hvalo tako, da se bo odmevalo po vseh nebesih. In potem bo Jezus Kristus, kot pravi Jozuve, delil obljubljeno deželo, nebesa, in vsakemu posebej odločil lasten kraj in prebivališče, enemu lepše,

[1]) Luk. 22, 28—30.

drugemu manj, kakor si je vsak zaslužil. Kristus ne bo tukaj gledal na to, ali je bil kdo na zemlji ubog ali bogat, služabnik ali gospodar, podložen ali cesar, duhovnik ali neduhovnik itd., temveč gledal bo na to, kdo je bolj pobožno, bolj bogaboječe, bolj sveto živel; tako se bo prigodilo, da bo marsikateri ubogi kmet dobil večje plačilo v nebesih kakor mnogi veliki in mogočni gospodje. Da bo pa vsak svoje posebno prebivališče dobil, priča Kristus sam, ki pravi: „V hiši mojega Očeta je veliko prebivališč.“[1]) In katoliška cerkev govori v Kristusovem imenu v svojih molitvah: „Jaz hočem svojim svetnikom v hiši svojega Očeta dati odločeno mesto,“ govori Gospod. In zatorej učijo mnogi učeniki, da so bila nebeška prebivališča, ki jih hoče Kristus dati svojim svetnikom, od začetka ustvarjena; ko so angeli grešili, so ostala prazna, dokler ne pridejo svetniki, da jih zopet napolnijo.

V teh nebeških prebivališčih bodo prebivali svetniki in angeli in v teh se bodo prijazno obiskovali, eden drugemu kazali svoje nebeško bogastvo, se skupaj veselili ter vselej in povsod gledali božje obličje. Z eno besedo, tukaj bodo imeli vsega, dà, še več imeli, kakor jim bo želelo srce.

O pobožna duša, ako želiš enkrat v nebeškem Jeruzalemu s svetniki prebivati, delaj pokoro. Ako hočeš iti v večno življenje, v živo mesto, v vrt veselja in radosti, kjer zori pravo sadje večnega življenja, spolnuj zapovedi,[2]) kakor ti svetuje Kristus. On ti bo že dal pomoč svoje milosti, da moreš to storiti, samo da ga prav prosiš.

Vzdihljaj.

Kako ljuba so tvoja prebivališča, o Gospod vojskinih trum; moja duša hrepeni in koprni po lopah Gospodovih. O preljubeznivi Bog in najdobrotljivejši Oče, stori me, ki sem nevreden, vrednega po svoji milosti, da te bom gledal v nebeškem Jeruzalemu. O Jezus, najdobrotljivejši Zveličar, zveličaj me in daj mi videti svoje večno kraljestvo in večno slavo. O sveti Duh, posvečuj me, da bom vekomaj hvalil in častil tvoje božje usmiljenje. Amen.

---

[1]) Jan. 14, 2. — [2]) Mat. 19, 17.

Tretje poglavje.

Ostra pravičnost Kristusova se kaže v strašnih peklenskih mukah.

1. Kakšen je pekel.

»*Bojte se veliko bolj tistega, kateri more dušo in telo pogubiti v pekel.*«
(Mat. 10, 28.)

1. Premišljuj, da je pekel nesrečno prebivališče za pogubljene angele in ljudi.

Bistroumni Hugon pravi: „Pekel je neizmerno jezero (ali pa mlaka), globoko, brez dna, polno nadnaravnega ognja, polno neznosnega smradu, polno neštevilnih bolečin. Tam je reva, tema, večen strah. Tam ni najmanjšega upanja, da bi dosegel kdaj tudi le najmanjše dobro; ni je tolažbe, da bo kdaj konec nesreče.“

Zato imenuje pobožni Job ta nesrečni kraj deželo reve, ko govori v imenu revnega grešnika: „Pusti me tedaj, da nekoliko objokujem svojo bolečino, preden grem in se ne vrnem, v temno deželo, pokrito s smrtno senco, v deželo reve in teme, kjer je smrtna senca in ni redú, ampak večen strah prebiva.“[1])

Glej, kako je pobožni Job dobro premislil pekel in ga tako živo in strašno popisal. Imenuje pekel temno deželo, pokrito s smrtno senco, kjer stanuje srdita smrt; deželo reve in teme, kjer se ne nahaja nič dobrega, kjer ni nobenega redú, kjer je sama reva in večen strah. Kdo bi hotel prebivati v taki deželi? Kdo bi se ne bal priti v tako deželo? Kje pa je neki ta strašna dežela, da kje po naključbi va-njo ne zaidemo?

2. Premišljuj, kje je pekel.

Ker je pekel nadnaraven kraj in ker so peklenske muke nadnaravne, nimamo pekla iskati v zemlji, akoravno pripoveduje sveto pismo o nepokornih in prevzetnih Koretu, Datanu in Abironu: „Zemlja se je razpočila pod njihovimi nogami in je odprla svoja usta in jih je požrla. In pogreznili so se živi v pekel.“[2]) Te besede je umeti tako, da so se njih telesa pogreznila v zemljo in da so njih duše šle v pekel.

3. Premišljuj, kakšen je pekel.

Skrivno razodenje sv. Janeza pravi: „Živa sta bila vržena (zver in pa lažnivi prerok) v ognjeno jezero, kjer je žveplo gorelo.“[3]) Ali

[1]) Job 10, 20—22. — [2]) Mojz. 16, 31—33. — [3]) Skr. raz. 19, 20.

vedeti se ne more, kako velik in visok je pekel. Naj bo pa kolikorkoli velik, gotovo ni večji, kakor je treba, da vse pogubljence v sebi obsega.

Pekel, večna ječa pogubljencev, je dokaj velik kraj, razdeljen v več jam, v katerih se pogubljenci več ali manj trpinčijo, kakor so ali več ali manj grešili. To se dá nekako dokazati iz sv. pisma. V skrivnem razodenju sv. Janeza beremo: „Dan mu je bil ključ k žrelu brezdna in on je odprl žrelo brezdna in dim se je vzdignil iz žrela, kakor dim velike peči; otemnelo je solnce in zrak od dima iz žrela.“[1]) Glej, tukaj govori sv. pismo o žrelu, ki je v peklenskem brezdnu. Zato se tudi pekel imenuje vodnjak pogubljenja.[2])

Drugič pravi sv. pismo, da so v peklu ognjene peči, v katerih pogubljenci gorijo. David pravi: „Naredil jih boš kakor ognjeno peč ob času svojega prihoda; Gospod jih bo v svoji jezi prestrašil in ogenj jih bo požrl.“[3]) Prerok Ozija pravi: „Vsi prešestniki bodo enaki razbeljeni peči.“[4]) In pri preroku Ezekielu žuga Bog: „Zbral vas bom, kakor se srebro in bron in kositar in železo in svinec v sredi peči nabere in se v nji ogenj zaneti za raztopitev; tako vas bom v svojem srdu in v svoji jezi zbral ter bom šele počival, ko vas bom raztopil. Nabral vas bom in ogenj svojega srda bom pod vami zanetil in v sredi njega se boste raztopili. Kakor se srebro v sredi peči raztopi, tako se boste vi v sredi njega, in zvedeli boste, da sem jaz Gospod, kadar bom svoj srd izlil nad vas.“[5]) Vse to kaže dovolj, da bodo duše in telesa pogubljencev večno gorela v nadnaravnem ognju.

Kristus sam pravi, da so v peklu take strašne ognjene peči, kjer pogubljenci trpijo, rekoč: „Sin človekov bo poslal svoje angele in bodo pobrali iz njegovega kraljestva vsa pohujšanja in tiste, kateri krivico delajo, in jih bodo vrgli v peč ognja. Tam bo jok in škripanje z zobmi. Kateri ima ušesa, naj posluša.“[6]) In kmalu potem pravi zopet: „Angeli bodo odločili hudobne iz srede pravičnih in jih bodo vrgli v peč ognja. Tam bo jok in škripanje z zobmi. Ali ste razumeli vse to?“[7])

Tretjič je tudi več ognjenih grobov v peklu, kjer bodo nekateri ležali in sicer vekomaj ležali in goreli. To priča David, rekoč: „Njih grobovi so njih hiše na večno,“[8]) kar se ne dá razumeti o grobovih na zemlji, ker ti niso večni, ampak o peklenskih, ki bodo zares večni. Tako pravi tudi Kristus o bogatem možu: „Umrl je bogatin in je bil pokopan v pekel.“[9])

In prerok Ezekiel pravi: „Tam je Asur in vse njegovo ljudstvo, okrog njega njegovi grobovi. Njim so grobovi odkazani v najglobo-

[1]) Skr. raz. 9, 1. 2. — [2]) Ps. 54, 24. — [3]) Ps. 20, 10. — [4]) Oz. 7, 4. — [5]) Ec. 22, 19—22. — [6]) Mat. 13, 41—43. — [7]) Mat. 13, 49—51. — [8]) Ps. 48, 12. — [9]) Luk. 16, 22.

kejšem prepadu in njegova množica je okoli njegovega groba.“[1]) Te besede ponavlja prerok večkrat in očitno pravi, da je več jam, lukenj in grobov v peklu, kjer ležijo in trpijo pogubljenci.

Oh, ubogi grešnik, kako ti kaj dopade peklenska ječa? Ali bi hotel biti eno leto v peklu, da bi si s tem pridobil celi svet? Ali bi hotel tudi le en sam dan goreti v peklenskem ognju, zato da bi ti bilo potem dopuščeno uživati vse nesramne slasti? Ako torej tega nikakor ne bi hotel in ne bi mogel storiti, tedaj moraš sam spoznati, da je največja nespamet, da zavoljo krivičnega dobička ali za to, da uživaš mesene slasti, privoliš v greh, ter si nepremišljeno netiš peklenski ogenj. Prosi zato Boga, naj te napolni z zveličavnim strahom pred peklom.

Molitev.

O Jezus, najdobrotljivejši Odrešenik, jaz te prosim, dodeli mi po svojem velikem usmiljenju, da se bom zares bal pekla, še bolj pa greha; ker pekel grešnika po pravici kaznuje, greh pa tebe, najvišjega Boga, zaničuje, jezi in žali. O usmiljeni Odrešenik, odreši me vseh grehov, da ne pridem v pekel. Amen.

2. Peklensko trpljenje se ne da popisati.

»*Zla me obdajajo, katerih ni števila; moje pregrehe so me popadle in nisem mogel gledati.*« (Ps. 39, 13.)

Neštevilne in nezapopadljive peklenske muke delijo učeniki na dve vrsti; prvo vrsto imenujejo muke občutkov („poena sensuum“), druge pa muke izgube („poena damni“). Od obojih hočemo govoriti.

1. Premišljuj, da so peklenske muke in kazni neštevilne in neizmerne.

To nekako kaže Bog, ko žuga grešnikom: „Ogenj se je vnel v mojem srdu in bo gorel do najspodnjega pekla. Nakopičil bom nad nje (nad grešnike) nadloge in svoje pšice bom postrelil v nje. Za lakoto bodo poginili in ptice jih bodo požrle s pregrenkim grizom; poslal bom med nje zobe zverin, s srdom po zemlji lazečih mrčesov in kač. Zunaj jih bo pokončal meč in znotraj strah, mladeniča in deklico, dojenca in sivčeka.“[2])

Te kazni, ki so podoba peklenskega trpljenja, žuga Bog onim, ki prestopajo njegove postave, ko pravi: „Ako nočeš poslušati glasú

[1]) Ezek. 32, 22. 23. — [2]) V. Mojz. 32, 22—25.

Gospoda, svojega Boga, da bi ohranil in izpolnjeval vse njegove zapovedi, bodo nad te prišla vsa ta prekletstva in te bodo zadela. Preklet boš v mestu, preklet na polju. Preklet bo sad tvojega telesa in sad tvoje zemlje. Preklet boš, ko prideš, in preklet, ko odideš; (preklet v času in preklet v večnosti). Poslal ti bo Gospod lakoto in pomanjkanje in nesrečo nad vsa tvoja dela, ki jih boš opravljal, zavoljo tvojih prehudobnih del, s katerimi si me žalil. Udaril te bo Gospod z uboštvom, z mrzlico in z mrazom, z vročino in sušo, s strupenim hlipom in z rjo, ter te bo preganjal, dokler ne pogineš. Gospod bo nehal, da boš padel pred svojimi sovražniki, in tvoje truplo bo v jed vsem pticam pod nebom in zverinam na zemlji. Udaril te bo s tvori, z norostjo in s slepoto in z zdivjanostjo. In taval boš opoldne, kakor tava slepec po temoti. In ves čas boš trpel sramoto in boš s silo stiskan in ga ne boš imel, da bi te otel. In trepetaje boš strmel nad tem, kar bodo gledale tvoje oči. In prišla bodo nad te vsa ta prekletstva, ker nisi poslušal glasú Gospoda, svojega Boga, in nisi izpolnjeval njegovih zapovedi. Gospod bo namnožil tvoje nadloge, velike in stanovitne nadloge, silno hude in vedne bolezni. In bo obrnil v te vse stiske, katerih si se bal, in se te bodo držale; vrh tega tudi vse bolezni in nadloge, ki niso zapisane, bo pripravil Gospod črez te, dokler te ne zatare; ker nisi poslušal glasú Gospoda, svojega Boga. In dal ti bo Gospod boječe srce in prepadene oči in v žalosti obnemagano dušo. In kakor se je Gospod poprej veselil nad vami ter vam je storil dobro, tako se bo veselil, vas pogubiti in pokončati.“[1])

Tako strašno je žugal Bog grešnikom, ki ne izpolnjujejo njegovih svetih zapovedi; vse to žuganje se sicer vselej ne izpolnjuje na tem svetu, gotovo pa se popolnoma izpolni na onem svetu. Ako tedaj vse te nadloge pridejo nad vsakega pogubljenca, pač mora njih trpljenje biti neštevilno in neizmerno.

2. Premišljuj, da peklensko trpljenje presega občutke, um in moči umrjočega človeka.

Zato pravi sv. Bernard: „Trpljenje pogubljencev v peklu je tako neštevilno, da noben človeški jezik ne more vsega dopovedati.“ To priča tudi sv. pismo, ker v psalmih beremo: „Zla me obdajajo, katerih ni števila.“ Zato so vse muke in vse trpljenje tega sveta le senca in podoba peklenskega trpljenja. Kakor torej sv. Pavel piše o nebeškem veselju: „Oko ni videlo, uho ni slišalo in v srce človekovo ni prišlo, kar je Bog pripravil tem, kateri ga ljubijo,“[2]) ravno tako moremo reči v resnici tudi o peklenskih mukah: Oko ni videlo,

[1]) V. Mojz. 28, 15—65. — [2]) I. Kor. 2, 9.

uho ni slišalo in v srce človekovo ni prišlo, kar je Bog hudega pripravil tem, ki ga žalijo in jezijo. Ako bi se vse trpljenje in vse bolečine, kar so jih ljudje že na tem svetu trpeli in kar jih bodo do konca sveta trpeli, vkup vzele, ne bi se dalo primeriti najmanjši peklenski muki. Sv. Avguštin pravi še celó, da vse trpljenje tega sveta, v pimeri z večnim ognjem, ni le majhno, ampak nič proti njemu.

Molitev.

O Jezus, najdobrotljivejši Odrešenik, po vseh bolečinah, katere si čutil v svojem bridkem trpljenju, te prosim, odreši me vseh grehov in obvaruj me večnih muk in peklenskega trpljenja. Amen.

3. O peklenskem ognju.

»*Poberite se od mene, prekleti, v večni ogenj!*« (Mat. 25, 41.)

1. Premišljuj, da je v peklu resničen, pa nadnaraven ogenj, ustvarjen od Boga, zato da v njem pogubljenci trpijo na duši in na telesu.

To izpričuje Kristus sam, ko pravi v sv. evangeliju, da bo tako-le govoril pogubljencem: „Poberite se od mene, prekleti, v večni ogenj, kateri je pripravljen hudiču in njegovim angelom.“[1]) V peklu je torej zares ogenj, v katerem bodo pogubljenci vekomaj goreli in trpeli. Kako strašno je goreti, ne dá se dopovedati. Saj med vsem telesnim trpljenjem, kar si ga moremo misliti, ni ga večjega, hujšega in v katerem bi bilo več bolečin prestati, kakor ogenj. Ogenj se ne dá prenašati, trpljenje je nečloveško. Dotakni se le razbeljenega železa in kaj boš trpel? V enem trenotku izgine koža, surovo meso se prikaže, kri teče in bolečina je taka, da ti prešine kosti in mozeg. Prisiljen si kričati in vpiti, kakor da bi bil obnorel.

To se ti zgodi, če se tudi le en sam trenotek dotakneš razbeljenega železa; kaj bi pa bilo, ako bi z roko razbeljeno železo držal za en očenaš? O, kako bi se zvijal bolečine, kako bi se tresel in trepetal! In po dokončanem očenašu, kaka bi bila tvoja roka? Koža bi bila vsa zgorela, meso spečeno, žile odprte in kosti bi se videle črne od ognja. Strašna bolečina bi te trgala in zbadala, celo truplo bi trpelo obnemogel bi in se zgrudil na tla.

[1]) Mat. 25, 41.

Če že kratek pozemeljski ogenj daje toliko trpeti, kaj bo šele delal peklenski ogenj? Domišljuj si le to, da si s svojimi hudobijami zaslužil, da te živega sežgejo; vržejo te v ogenj in v sredi ognja ostaneš cel dan in še ne umrješ. Reci mi sedaj, ljubi moj kristjan, kako bi se počutil sredi ognja? Oh, kako strašno bi plakal! Kričal bi, vpil bi, tulil bi, rjovel bi, da bi se smilil vsem pričujočim. Sežgani bi bili tvoji lasje in obrvi, nos in ušesa in usta; tvoje meso bi bilo spečeno, videla bi se ti rebra, videle bi se ti tvoje kosti; ves bi bil kakor živ ogel in tako opečen, da bi te ne poznal nobeden več.

2. Premišljuj, zakaj je peklenski ogenj veliko bolj vroč kakor pozemeljski.

To se dá tako-le dokazati. Kadar ena hiša gori, je vročina velika, kadar pa gori cela vas, čuti se že od daleč. Ako se to godi s pozemeljskim ognjem, kaj bo šele s peklenskim ognjem, ki je večji kakor ves pozemeljski ogenj skupaj?

Drugič vemo, da je ogenj, v peči zaprt, veliko bolj vroč, kakor ogenj, ki gori pod milim nebom; zaprta vročina namreč ostane vsa skupaj in se ne more tako lahko shladiti od zunanjega zraka. Ker je to res, kako bo šele peklenski ogenj v neizmerni peklenski peči divjal in razsajal? Ako bi bil človek z dušo in s telesom vržen v tako strašno razbeljeno peč, oh, kaka neizmerna bolečina bi to bila zanj! Oh, kaj bi on trpel! V enem trenotku bi bil enak razbeljenemu železu in bi tako zgorel, da bi se mu koža in meso ločila od kosti.

Tretjič, peklenski ogenj ni samo zato vroč, ker je največji ogenj in zaprt v neizmerni veliki, razbeljeni peči, ampak tudi zato, ker je nadnaraven.

Da v tem ognju gori žveplo in smola, priča prerok Izaija, ki pravi: „Premenili se bodo njegovi potoki v smolo in njegova prst v žveplo in njegova dežela bo goreča smola; noč in dan ne bo ugasnila.“[1]) In v skrivnem razodenju sv. Janeza beremo: „Ako kdo moli zver, pil bo od vina jeze božje in bo trpel v ognju in v žveplu, in dim njih trpljenja se bo od vekomaj do vekomaj kvišku kadil in noč in dan ne bodo imeli pokoja.“[2]) Ali niso to strašne besede? Ni ga človeka, da bi se jih ne ustrašil.

Vedeti pa moraš še, da peklenski ogenj peče dosti bolj kakor naš ogenj na zemlji. Kolikanj pa peklenski ogenj bolj peče kakor naš pozemeljski ogenj, tega ne more noben človeški um razumeti, ali si le domišljati. „Med našim ognjem in med peklenskim ognjem je tako velik razloček,“ pravi sv. Avguštin, „da se zdi naš ogenj le

[1]) Iz. 34, 9. 10. — [2]) Skr. raz. 14, 9—11.

narisan ogenj proti peklenskemu.“ In sv. Vincencij pravi: „Naš ogenj je mrzel proti peklenskemu.“ In zakaj to? Zato ker naš ogenj je naraven, peklenski ogenj pa je nadnaraven. „Ves drug ogenj je,“ pravi Tertulijan, „ki služi ljudem; in ves drug ogenj je, ki služi božji pravici.“

Glej zato, grešnik, kako se peklenski ogenj nikakor ne dá primerjati z našim ognjem, in da je naš ogenj na zemlji le podoba peklenskega ognja. Ta prestrašni ogenj namreč žge in muči hudobne duhove čudovito a resnično. O Bog, kaj morajo trpeti nesrečni pogubljeni! Oh, grešnik, grešnica, premišljuj vse to dobro in vtisni si v srce. Ko vidiš ogenj, pomisli, da vidiš podobo peklenskega ognja. Oj ogenj, oj vročina, oj grozovitna peklenska ječa! Kdo more popisati tvoje muke? Kdo more tudi le misliti na-te brez groze? Naj se pove o tebi karkoli, nikoli nobeden ne more pekla popolnoma popisati.

Molitev.

Bog, razsvetli in razženi slepoto in daj, da bomo mi, zaslepljeni grešniki, pekel premišljevali, svojo nespamet spoznali, se poboljšali, grehe odložili in tako ušli peklenskim mukam. Amen.

O Jezus, preljubeznivi Gospod in Bog, v peklu, ali v peklenskem ognju je ni ene same iskrice tvoje ljubezni, ker te v peklu nobeden ne ljubi. Zato užgi v meni sedaj in vselej neugasljivi ogenj svoje svete ljubezni, da te bom vprihodnje popolnoma in vedno ljubil v času in v večnosti. Amen.

O Marija, ti Mati lepe in svete ljubezni, prosi, da bo ogenj nebeške ljubezni vedno v meni gorel, zato da ne bom gorel vekomaj v peklenskem ognju. Amen.

4. O tovarišiji hudobnih duhov.

»Človek, ki zaide s pota modrosti, bo prebival v zbirališču (peklenskih) velikanov.« (Preg. 21, 16.)

1. Premišljuj, da je peklenska tovarišija silno težavna in strašna.

Nekateri predrzni ljudje, ko se jim žuga s peklom, imajo navado govoriti: Naj pridem kamorkoli, saj najdem tovarišev! Kakor

da bi jih ta tovarišija tolažila in pomanjšala njih trpljenje. Ali predrzneži morajo vedeti, da se ne bodo mogli veseliti take družbe ali tovarišije. Ta njih družba ali tovarišija bo namreč dvojna: imeli bodo za svoje tovariše hudiče in pa ljudi, in sicer tako število jih bo, da jih ne bo nikoli nobeden mogel prešteti. Kar zadeva družbo ali tovarišijo hudobnih duhov, ta gotovo ne bo nič kaj vesela, ampak strašna. Ako ne bi bilo hudičev v peklu, bilo bi tisočkrat bolje v peklu, kakor je. Ker je pa toliko hudičev, zato je tam tak nered, taka reva, taka nadloga, da se pekel imenuje po pravici kraj muk in trpljenja.

Mi nimamo nobenega hujšega sovražnika kakor hudobnega duha, kateri nas sovraži tako, da bi nas, ako bi mogel, vsak trenotek pahnil na dno pekla. Ako dobi nekatere izmed nas v svojo oblast, dela ž njimi tako kakor neusmiljen trinog s svojimi največjimi sovražniki. Zavid in sovraštvo, s katerim se je takoj o začetku spuntal zoper Boga in ki ga ne more na Boga izliti, izliva na pogubljence in jih tako strašno muči, da se mora vsak človek zavzeti, ko le sliši, kako hudobni duh ž njimi dela. In ako ne bi hudobni duh nič žalega delal pogubljenim, je že njegova pričujočnost in tovarišija ubogim grešnikom tolika muka, da samega strahu koprnijo.

2. Premišljuj, kako je hudobni duh grd.

Med vsemi hudobnimi duhovi ni nobeden tako grd in tako strašen kakor poglavar vseh hudobnih duhov, prevzetni Lucifer, čegar grozna hudobnost in grdoba je tolika, da se ga bojé ne samo pogubljeni, ampak tudi sami hudobni duhovi. Ta Lucifer ima v sv. pismu več imen, zato da se iz tega bolje spozna njegova hudobnost. Zavoljo svoje grdobe se kliče drakon; zavoljo svoje neusmiljenosti lev; zavoljo svoje hudobnosti kača; zavoljo svoje goljufije oče laži; in zavoljo svojega napuha kralj črez vse prevzetne; in zavoljo svoje velike oblasti vojvoda tega svetá.

Poslušaj, kako ga Bog sam v Jobovih bukvah popisuje v podobi Behemota ali kita: „Kdo bo razkril površje njegovega oblačila in kdo pojde v sredo njegovega žrela? Okrog njegovih zob je strah. Njegov život je kakor vliti škiti, z gosto stisnjenimi luskinami obdan. Ena ustnica je z drugo združena in še sapica ne gre skozi nje. Njegovo kihanje je ognjena svetloba, in njegove oči so kakor trepalnice jutranje zarje. Iz njegovih nosnic se vali dim kakor iz podkurjenega in vrelega kotla. Njegovo dihanje vnema žrjavico in plamen šviga iz njegovega žrela. Kite njegovega mesa se skupaj držé; pošilja nadenj strele in ne padejo na drugo stran. Njegovo srce je trdo kakor kamen in zgoščeno kakor kovaško naklo. Za železo

toliko mara, kolikor za slamo in za bron, kolikor za trohljivi les. Za kladivo toliko mara, kolikor za strnje, kameni iz prače se mu premenijo v strnje. Globoko morje napravi, da vre kakor kotel. Na zemlji ni oblasti, katera bi se mu primerjala, ki je ustvarjen, da se nikogar ne boji. Vse visoko pregleduje, on je kralj črez vse prevzetne.“[1])

Glej, tako opisuje sv. pismo podobo grdega Luciferja in kaže s tem, kako grozoviten, trdovraten, silen in prevzeten hudobnež je. Ako bi bil kje človek na svetu tako ognjen, neusmiljen, grozoviten in ošaben kakor Lucifer: kdo ne bi se bal tako srditega možá? Kdo bi rad pri njem prebival in se ž njim družil? Pač bi vsak izpred njega bežal in se že o njegovem pogledu ves tresel.

3. Premišljuj, kako grdi in srditi so vsi drugi hudobni duhovi.

V peklu pa ni sam Lucifer, ampak še veliko stotisoč drugih hudobnih duhov, ki so tudi tako strašni in grdi, da ne bi mogel noben človek hudobnega duha tudi le en trenotek gledati brez smrtne nevarnosti. Zato jih imenuje sv. pismo divje zveri, kače, škorpijone, volke, pse, krastavice in hudobne duhove. Dva si nista enaka, temveč eden je grši od drugega. Tudi v hudobnosti si nista dva enaka, temveč eden je hudobnejši od drugega.

Pomisli, kako bodo hudobni duhovi vsakovrstne pošasti delali, da bi ž njimi pogubljene strašili in mučili. Kazali se jim bodo v vseh podobah, da bodo nesrečni pogubljenci velikega strahu koprneli. Kaj strah nad človekom premore, uči nas skušnja. V velikem strahu se človeku lasje po koncu vzdignejo in vsi udje se mu tresejo. Zgodilo se je tudi že, da so velikega strahu človeku v enem trenotku lasje osiveli, in da je kateri človek tudi strahu nagloma umrl.

Ker se to godi na zemlji, kaj bo šele v peklu? Kako bodo peklenske spake v temi okoli plazile in uboge pogubljence plašile? Varuj se, kristjan, da ne prideš v pekel v družbo hudobnih duhov! Poslušaj, kaj pravi sv. Pavel: „Ne dajajte prostora hudobnemu duhu!“[2]) to je, ne poslušajte, kar vam vdiha, ogibajte se njegovih skušnjav.

Molitev.

O Gospod, daj nam delati to, kar ti ukazuješ, da nam ne bo treba čutiti, kar nam pretiš. Dodeli nam, da ne damo tukaj na zemlji nobenega prostora hudobnim

[1]) Job 41, 4—25. — [2]) Ef. 4, 27.

duhovom, zato da nam ne bo treba enkrat pri njih in ž njimi prebivati v peklu. Dodeli, da izpolnjujemo tvojo voljo na zemlji, kakor jo v nebesih izpolnjujejo sveti angeli, da te bomo ž njimi vred enkrat tam vekomaj hvalili in častili. Amen.

5. Hudobni duhovi bodo pogubljence vekomaj trpinčili.

»*Njegov Gospod se je razsrdil in ga je izdal trinogom.*« (Mat. 18, 34.)

1. Premišljuj, v kako grdih podobah se bodo hudobni duhovi kazali.

Beremo o sv. Antonu puščavniku, da so se mu hudobni duhovi večkrat prikazovali in ga strašili in mučili. Prikazovali so se mu v podobi divjih levov, medvedov, drakonov, volkov, psov, maček, kač itd.; kakšenkrat pa v podobi grozovitih divjih mož, žen in enakih spak. Kakšenkrat so ga tepli, pretepali, vlačili, praskali, z nogami teptali, stiskali, in tako hudo ga imeli, da je kakor mrtev obležal. In kakšenkrat so mu delali tak strah, da bi bil obolel, ali tudi nagle smrti umrl, ako ne bi mu bil pomagal Bog in njegov angel varih.

Ako so hudobni duhovi tako delali s svetnikom, nad katerim niso imeli nobene posebne oblasti, kaj bodo delali s hudobnimi grešniki v peklu, ki bodo popolnoma v njih oblasti? Kako bodo te peklenske pošasti v vseh strašnih podobah divjih zveri srdito napadale hudobne grešnike in jih hudo mesarile? Mi si niti misliti ne moremo tukaj na zemlji, kako bodo oni pogubljene strašili.

2. Premišljuj, da so hudobni duhovi po grehu postali tako grdi in strašni.

Sv. Antonin, florentinski nadškof, pripoveduje o nekem menihu, da je strašno zavpil, ko je ugledal hudobnega duha. Drugi menihi so pritekli in so ga našli na pol mrtvega; vprašali so ga, kaj se mu je zgodilo? On je rekel: „Hudobni duh se mi je prikazal in me je tako prestrašil, da bi bil kmalu strahu umrl.“ In ko so ga dalje vprašali, kakšen je bil hudobni duh, tako jim je odgovoril: „Tega vam ne morem dopovedati, ali to rečem, da bi raje v razbeljeno peč zlezel, kakor da bi še enkrat videl hudobnega duha.“

Ako je nagel pogled enega samega hudobnega duha tako strašen, da tudi svetniki in svetnice trdijo, da je lažje v vročem ognju goreti, kakor gledati hudobnega duha — oh, kak strah bo v peklu,

kjer je toliko tisoč in tisoč najstrašnejših hudobnih duhov vkup, kateri pogubljence grozno trpinčijo.

3. Premišljuj, kako bodo hudobni duhovi pogubljence srdito trpinčili.

To je menda pobožni Job bil dobro premislil, ko je govoril: „Moj sovražnik je srd nad me zbral in mi žuga, ter s svojimi zobmi zoper mene škriplje; moj sovražnik me je pogledal s strašnimi očmi. Odprl je zoper mene svoja usta in zasramovajoč me je bil v moje lice in nasitoval se je z mojimi bolečinami. Zgrabil je moj zatilnik, potrl me je in me je postavil sebi kakor v znamenje. Ranil je moje ledje in mi ni prizanesel, in raztresel je po zemlji moje osrčje. Vsekal mi je rano za rano, planil je na me kakor velikan.“[1]) Vse to govori Job v imenu vsakega pogubljenca in nas s tem poučuje, kako neusmiljeno dela hudobni duh z grešnikom v peklu.

O kako grozen strah morajo nesrečni pogubljenci prestajati, ki v peklu vekomaj prebivajo med tolikim številom hudobnih duhov, ter grde pošasti vedno gledajo in se jim morajo dati trpinčiti? Prosimo torej Gospoda Boga, da naj nas obvaruje strašnih pošasti in grozovitnih trinogov.

Molitev.

O Jezus, slavodobitni zmagovalec hudobnih duhov, s svojim svetim križem krepčaj nas slabotne, in reši nas naših sovražnikov! O Gospod, ne izdaj divjim zverém duš, ki tebe poznajo in častijo, in ne pozabi na večno duš svojih ubožčekov. O Jezus, zmagoslavno Jagnje božje, zmagaj v nas, da bomo s svetim apostolom Pavlom mogli reči: „Bogu bodi hvala, ki nam je dal zmago po Gospodu našem, Jezusu Kristusu. Amen.“[2])

6. O tovarišiji pogubljenih ljudi.

»*Nabral vas bom in ogenj svojega srda bom pod vami zanetil.*« (Ec. 22, 21.)

1. Premišljuj, kako vsi pogubljenci eden drugega smrtno sovražijo.

Vedi, ker v peklu ni nobene ljubezni božje, zato tudi ni nobene ljubezni do bližnjega; vsi so tedaj eden na drugega jezni, eden drugemu iz srca želijo vse hudo, eden drugega zasramujejo in preklinjajo. Kolikor več ljudi je pogubljenih, toliko več sovražnikov boš imel

[1]) Job 16, 10—15. — [2]) I. Kor. 15, 57.

zraven sebe, in toliko več jih bo, da te bodo zasramovali in ti vse hudo želeli. Kakor je tukaj na zemlji dokaj nadležno, če mora kdo vedno stanovati zraven svojega sovražnika, kateri mu vedno in v vsaki reči nagaja in kljubuje, ravno tako je tudi v peklu velika muka to, da morajo pogubljenci biti med tolikim številom ljudi, ki eden drugega sovražijo. Kako bo bolelo pogubljenca, ko ga bodo hudiči trpinčili, in vendar ne bo našel med toliko tisoč ljudi ne enega, da bi ga pomiloval, temveč vsi ga bodo zasmehovali, preklinjali in mu iz srca želeli vse trpljenje!

To bi bila vendar tolažba, ako bi bil v peklu le eden, ki bi ti iz pomilovanja v tvojem strašnem trpljenju rekel: „Ljubi moj prijatelj, ne zdihuj toliko in trpi potrpežljivo. Pomisli, da si sam kriv, da to trpiš!“ — Ali še te majhne tolažbe ne bo nihče našel v peklu. Tvoj lastni oče, tvoja lastna mati, tvoja žena in tvoji otroci, tvoji bratje in tvoje sestre, tvoji prijatelji in znanci bodo tvoji sovražniki in ti bodo želeli vse zlo, in kar bodo mogli, ti bodo tvoje trpljenje še pomnoževali.

2. Premišljuj, kako bodo pogubljenci eden drugega preklinjali.

Pogubljenemu človeku bodo vsi drugi pogubljeni zoperni in sovražni, kakor tudi on vsem; tisti pa ga bodo najbolj sovražili, katere je s svojim slabim zgledom pohujšal ali zapeljal. Oni namreč ga bodo tako grozno sovražili in preganjali, tako strašno kleli in preklinjali, kakor da ne bi bili ljudje, ampak sami hudiči. Sv. Bernardin pripoveduje o tem sledečo prigodbo: Bogat odrtnik je imel dva sina, en sin je ostal pri očetu, drugi pa je postal menih. Kmalu potem umrje oče in za očetom ne dolgo tudi sin, ki je bil njegov naslednik v hiši. Drugi sin, menih, je bil zavoljo tega dokaj žalosten in je Boga goreče prosil, naj bi mu razodel, kako se godi očetu in bratu na onem svetu. Po dolgi molitvi je bil zamaknjen v pekel, ali ne očeta ne brata ni mogel najti, akoravno se je dolgo okoli ogledoval. Nazadnje zagleda strašno ognjeno žrelo, iz katerega se je plamen silno visoko vzdigoval. V tistem ognju zagleda očeta in brata z železnimi verigami vklenjena, ki sta srdito eden proti drugemu divjala in eden drugega strašno mučila. Oče je preklinjal sina in mu je očital, da je on kriv njegovega pogubljenja, rekoč: „Preklet bodi, hudobni sin, ti sam si kriv, da sem pogubljen. Zato da bi tebe obogatil, pobiral sem krivične obresti in tako sem zavoljo tebe prišel v trpljenje.“ Sin pa je klel očeta in mu je očital, da je le on kriv njegovega pogubljenja, rekoč: „Preklet bodi, hudobni oče, ti sam si kriv, da sem jaz pogubljen. Ako ne bi mi bil zapustil krivičnega

blaga, ne bi bil ga jaz posedel in ne bi bil tu sem prišel.“ Tako sta eden drugega preklinjala in se zopet pogreznila v strašno ognjeno žrelo.

Glej, grešnik, tako se ti bo godilo, ako si kriv, da se kdo pogubi. Tvoja žena in tvoji otroci te bodo preklinjali, rekoč: „Preklet bodi od Boga in od vseh svetnikov, hudobni oče, ker si nas s svojim hudobnim zgledom v pogubljenje zavlekel. Ako bi nas bil ti učil Boga se bati, ako bi nas bil od greha odvračal; ako ne bi bil tako nezmerno živel, igral in pijančeval; ako ne bi bil vedno se kregal in preklinjal; ako bi bil bogaboječe živel; ako ne bi nas bil tako ošabno oblačil itd., ne bili bi mi sedaj v tolikem trpljenju. Ali ti si kriv s svojim hudobnim življenjem, da smo pogubljeni, zato bodi preklet vekomaj. Mi ti želimo še tisočkrat večje trpljenje, kakor ga imaš!“

Tako te bodo preklinjali tvoja žena, tvoji otroci, tvoj oče, tvoja mati, tvoji bratje, tvoje sestre in vsi, katere si zapeljal v greh, te bodo preklinjali. To je vedel bogatin v peklu, zato je prosil Abrahama, naj bi Lazarja nazaj poslal na svet, da bi njegovim bratom pravil, kako se mu godi v peklu, da bi tudi oni ne prišli k njemu; tega ni storil iz ljubezni do njih, kakor pravi sv. Anton, temveč ker je vedel, da bi potem on sam imel več trpeti.

Postavimo pa tudi, da je v peklu še kak ostanek naravne ljubezni do prijateljev in znancev, kateri so se na tem svetu resnično ljubili in si niso bili vzrok pogubljenja; vendar ne bo družba teh prijateljev v peklu manjšala njih trpljenja, ampak množila in sicer toliko bolj, kolikor večja je bila ta ljubezen. Ti bi namreč gotovo žaloval, ako bi videl, da tvoj zvesti prijatelj v peklu trpi. Srce bi te bolelo, ako bi ga slišal milo zdihovati, kričati in plakati. Groza bi te spreletela, ako bi videl, da ga hudiči neusmiljeno trpinčijo. Tedaj ne samo družba sovražnikov, ampak tudi prijateljev dela, da se pogubljenim množi trpljenje.

In to je le znotranje trpljenje, ki ga imajo pogubljenci od take družbe in tovarišije; k temu je treba pa še prišteti zunanje trpljenje, posebno zato, ker njih grozno vpitje in strašen krik napolnjuje ves pekel.

O tem kriku govori tudi Kristus, ko pri sv. Mateju petkrat ponavlja: „Tam bo jok in škripanje z zobmi.“[1]) In to ponavlja tolikokrat zato, da si to bolj v srce vtisnemo in dobro premislimo peklensko trpljenje. Pomisli tedaj neskončni peklenski krik, kjer toliko sto tisoč milijonov ljudi na enkrat vpijejo in kričijo. Ker namreč vsi vedno in brez prenehanja hudo trpijo, tudi neprenehoma tulijo in kričijo.

[1]) Mat. 8, 12.

S pogubljenci vred tulijo tudi hudiči in kričé tako strašno, da se od tega krika trese pekel. In to trpljenje bo tem večje, ker bodo pogubljenci na vseh udih svojega telesa trpeli bolečine. Vemo pa, da kadar bolnik trpi, mu je vsaka reč zoperna. Ako kdo okoli njega hodi in dela šum, bolnik tega ne more trpeti. V peklu pa bo vsak pogubljenec trpel strašne bolečine in pri tem še moral poslušati vedni peklenski krik!

O Bog, obvaruj nas večnega krika v peklu; daj pa, da bomo vedno v nebesih prepevali tvojo hvalo. Amen.

7. Največje trpljenje v peklu, ali o prikratitvi gledanja božjega obličja.

»*Hudobije je počenjal in ne bo videl Gospodovega veličastva.*«
(Iz. 26, 10.)

1. Premišljuj, da je med vsem trpljenjem v peklu največje trpljenje kazen izgube ali prikratitve gledanja božjega obličja.

Pogubljenci namreč ne bodo nikdar gledali preljubeznivega božjega bitja; to jih bo tako strašno bolelo, da bodo vse druge peklenske muke le otročarije proti temu trpljenju. Tega si ne more sicer noben človek prav čisto misliti, vendar pa učijo vsi sveti cerkveni očetje enoglasno, da v resnici ga ni večjega trpljenja v peklu, kakor to, da pogubljenci ne bodo nikdar gledali Boga. Sedaj namreč, ko še živimo, ne maramo toliko za gledanje božjega obličja in nas malo skrbi, da ga še ne moremo gledati. To pa izhaja iz slepote našega srca, ker ne poznamo, kakšna neskončna dobrota je Bog in kako neskončno srečni so tisti, ki uživajo Boga. Kakor hitro pa umrjemo in to telo odložimo, odprejo se tudi naše notranje oči, in tu šele spoznamo, kako neskončno dober je Bog in kako neizmerno srečen je, kdor ga more gledati. Zato se vzbudi v naši duši taka želja, to najvišjo dobroto gledati in uživati, da ji ni mogoče se vzdržati, temveč da z vso silo sili k svojemu začetku in koncu, namreč k Bogu, in hoče gledati njegovo neskončno lepoto. Če ji pa njeni grehi branijo to gledanje in ostane ona brez te tolažbe, dela ji to odtegnenje večje trpljenje, kakor si more človek to domišljevati. Dà, vse trpljenje in vse muke tega sveta se ne dajo primerjati s temi mukami; vse drugo peklensko trpljenje je proti tem mukam le majhno. To izpričuje sv. Bonaventura s temi besedami: „Najstrašnejše od vsega je večna ločitev od najsrečnejšega in najradostnejšega gledanja presvete Trojice.“ In sv. Krizostom pravi: „Jaz vem, da jih

je veliko, ki se bojé pekla; rečem pa vam, da izguba nebeške slave je veliko večje trpljenje kakor pekel.“ Zato prosi David goreče in ponižno: „Gospod ne zavrzi me izpred svojega obličja.“[1])

Kakor je največje veselje v nebesih, da svetniki Boga gledajo in uživajo, ravno tako je največje trpljenje v peklu, da je gledanje božjega obličja pogubljencem odtegnjeno. Sv. Krizostom pravi: „Ako kdo tisoč peklov imenuje, vendar ni še nič rekel proti muki peklenski, da jim je odtegnjeno večno zveličanje in gledanje božjega obličja.“

To vidimo in izkusimo nekako sami po sebi. Če Bog človeku pošlje tudi vse nesreče in trpljenje, se še dá prenašati, dokler mu pusti notranjo tolažbo. Če mu pa Bog še to vzame, človek ne pade samo v nepotrpežljivost, temveč obupa tudi še nazadnje. Tako se godi pogubljencem; ako bi jim Bog le svoje obličje kazal in jim dajal notranjo tolažbo, ne bi bili toliko nesrečni. Ker pa tudi tega nimajo, zato so najnesrečnejše stvari. Zato trpijo svoje pogubljenje z največjo nepotrpežljivostjo; z obupanjem kolnejo in preklinjajo sami sebe in si množijo svojo nesrečo. Ko mislijo, kako neizrečeno veselje uživajo svetniki v nebesih, ki so ga oni nepremišljeno izgubili, so sami na-se tako jezni, da bi se raztrgali.

2. Premišljuj torej, kako bodo pogubljenci zavoljo muke, da ne smejo gledati Boga, obupali, in kako jih bo grizel črv vesti.

Ko je pogubljencem odtegnjeno gledati božje obličje, odtegnjeno jim je tudi vse dobro, in vso večnost ne bodo imeli najmanjše dobre reči, katere bi se mogli veseliti. Na nič ne morejo misliti, kar bi jim moglo delati veselje. Ničesar si ne morejo domišljevati, kar bi jim bilo prijetno. Človeka ne dobijo, da bi jim dal prijazno besedo. Mrvice kruha ne dobijo vso večnost, da bi utolažili svojo lakoto. Kapljice vode vekomaj ne dobijo, da bi si suhi jezik omočili. Ene same hladne sapice ne bodo nikoli imeli, da bi jih malo ohladila.

Celo večnost ne bo enega samega trenotka, da bi kateri izmed pogubljencev mogel reči: „Sedaj imam malo pokoja.“ Z eno besedo: ničesar nimajo, kar bi jih moglo razveseliti; niti najmanjše tolažbe ne dobijo. Kdo bi hotel ali mogel imeti potrpljenje v takem trpljenju? Zato obupajo pogubljenci in preklinjajo Boga in vse svetnike. Oni preklinjajo dan in uro svojega rojstva. Oni preklinjajo vse ljudi, in preklinjajo tudi sami sebe na duši in na telesu vekomaj. Zato jih bo črv njih vesti neprenehoma grizel in jim očital njih hudobije in nesrečno izgubo. Ta strupeni črv bo v srcu vsakega pogubljenca in ga bo menda vedno grizel tako-le:

[1]) Ps. 50, 13.

O nesrečni človek, prekleti grešnik, ali ti nisem vedno govoril, ko si še živel na svetu: varuj se greha, ogibaj se hudobije in delaj pokoro; ti pa me nisi hotel poslušati in si le naprej grešil. Sedaj ti je žal, ali prepozno in zastonj. Ako bi tudi točil krvave solze, vendar ne omečiš več Boga in ne dosežeš milosti. Na zemlji bi bil z eno spokorno solzo lahko opral vse svoje grehe. Ako bi bil s skesanim srcem trkal na svoje prsi, grehi bi ti bili odpuščeni. Tega pa nisi hotel delati, temveč si lahkomišljeno le naprej v grehih živel. Zato moraš pa sedaj delati pokoro vekomaj in ne dobiš nikoli odpuščenja; na večno moraš trpeti in ni za te rešitve. Nebesa so ti na večno zaprta in nikoli vanje ne pojdeš. Kristusove zasluge so za te izgubljene in nikoli se jih več ne boš udeležil. Vsi zakramenti so nad teboj izgubljeni in nikoli ti ne bodo nič koristili. Vsi svetniki so tvoji nasprotniki in te bodo večno zasmehovali. Vsi hudiči so tvoji zoperniki in vekomaj te bodo trpinčili. Vsi pogubljeni so tvoji sovražniki in ti bodo tvoje trpljenje pomnožili. Še celó Bog sam je tvoj zopernik in ostane vekomaj tvoj največji sovražnik.

O nespametni, neumni človek, kaj si storil? Kako nepremišljeno si se pripravil v večno nesrečo! Kako lahko bi se bil zveličal in se ognil strašnega trpljenja, ako bi bil le hotel. Sedaj si pa v nepreneslјivih mukah in moraš vekomaj goreti in trpeti. Bal si se majhne pokore, in sedaj moraš delati večno pokoro in brez nobenega uspeha. Ljubil si meseno slast, in sedaj moraš biti ločen od večnega nebeškega veselja. O nespametni človek, kje si imel pamet? Jaz sem ti večkrat govoril, sem ti prigovarjal, ali ti me nisi hotel poslušati. Zato se ti sedaj godi prav in nisi vreden, da te kdo pomiluje. Tudi sam moraš spoznati, da se ti prav godi, in da ni nihče drugi kriv tvoje pogube, kakor ti sam. Zato bodi preklet od Boga in od vseh svetnikov vekomaj!

To in več takega bo črv vesti vsem pogubljencem vekomaj očital in jih bo tako grozno mučil in grizel, da bodo obupa kot obnoreli. Zato bodo začeli tožiti in se preklinjati, rekoč: Oh, kaj sem storil, kje sem imel pamet? Kako nepremišljeno sem izgubil večno dobroto in večno veselje. Bil sem otrok božji, pa sem lahkomišljeno postal služabnik hudičev. Lahko bi bil sedaj s svetniki v nebesih in bi užival nebeške radosti, sedaj pa moram, česar sem sam kriv, prebivati pri peklenskih duhovih, kateri me trpinčijo. Lahko bi sedaj gledal božje obličje in bi sedel s Kristusom pri nebeški ženitnini; sedaj pa moram zavoljo svoje lastne hudobnosti gledati strašne peklenske pošasti, in moja jed so črvi in kače. Lahko bi sedaj poslušal angelsko petje in bi se z vsemi svetniki veselil v ne-

beškem raju, sedaj pa moram poslušati tuljenje in strašen krik pogubljencev in na rokah in nogah z večnim železjem povezan ležati.

Zato, grešnik, vtisni si vse to prav globoko v srce in poslušaj svojo vest, delaj po njenem svetu in sodbi; če ne, bo ona tudi tvoj rabelj in te bo vekomaj mučila.

Molitev.

O Gospod, nebeški Oče, jaz spoznam, da je največje zlo, s pogubljenimi dušami in duhovi ločenemu biti od večne dobrote in ne gledati tvojega božjega obličja. Zato, o Oče vsega usmiljenja, obžalujem vse grehe in se odpovem vsemu napuhu tega sveta in vsaki hudičevi službi, ki svoje služabnike tako strašno plačuje. Prosim te pa pohlevno, vzemi me v svojo službo in odreši me večnega zlega, po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

8. Peklensko trpljenje je večno.

»*In ti (hudobni) pojdejo v večno trpljenje, pravični pa v večno življenje.*«
(Mat. 25, 46.)

1. Premišljuj, da dela večnost vsako trpljenje nestrpljivo.

Vsak žalosten človek nima nobene boljše tolažbe, kakor je ta, da njegova nadloga enkrat mine. Ako bi pa vedel, da nima nobenega konca, kmalu bi nepotrpežljivosti obupal. Mi ljudje smo že taki, da se vsake reči nazadnje naveličamo, tudi takih reči, ki so nam sladke in prijetne. Ako bi kdo celih osem dni in noči sedel pri dobro obloženi mizi, zdela bi se mu ta gostija strašno dolga. Ako bi kdo celi teden prisiljen bil ležati v mehki dobri postelji, zdelo bi se mu ležanje predolgo. Z eno besedo: tudi najprijetnejše reči, ako dolgo trajajo, postanejo človeku zoperne in človek se jih naveliča; kaj se bo šele godilo v tistih rečeh, ki so naši naravi zoperne?

Ako bi koga muha celih osem dni pikala, in on bi je ne mogel odpoditi; ali, ako bi komu majhna živalica zlezla v uho in osem dni bi je ne mogel ven spraviti; ali, ako bi kdo imel v črevlju majhen kamenček, in on bi moral osem celih dni za pokoro s tem kamenčkom v črevlju hoditi; kako težka bi se mu zdela ta pokora, in kako dolgi bi se mu zdeli osmeri dnevi! Iz tega spoznaš, da je človeška narava tako občutljiva, da noče niti najmanjše zopernosti trpeti,

temveč si prizadeva, takoj se iznebiti vsake težave. Ako pa ne more tega storiti, temveč mora zoper svojo voljo nekaj časa trpeti, zdi se ji dokaj težavno in zoperno. Ko stori pa to majhen križ ali majhna bolečina, kaj bo storila velika bolečina, težavna in velika muka, ki ne traja samo eno leto, ampak celih deset let zaporedoma?

Sedaj pa odpri svoje oči in poglej v prepad peklenske ječe, v hišo nesrečne večnosti;[1]) poglej, kako strašno, kako grozno trpé hudobni grešniki v ognjenih brezdnih, v vreli smoli, v smrdečem žveplu. Nekateri so že dvajset let v teh mukah, drugi sto let, drugi tisoč let, in nekateri že črez pet tisoč let. Ali vsi ti vkup morajo v teh groznih mukah ostati ne samo še pet tisoč let, ali stotisoč, ali tisočkrat tisoč let, ampak vso večnost; brez vsake tolažbe, brez vsakega olajšanja, brez vsakega počitka in konca; brez vsake milosti in brez vsakega usmiljenja, brez vsega upanja na odrešenje.

To je, kar nesrečnim pogubljencem množi njihovo trpljenje, kar dela, da divjajo kot blazni. Ker namreč vedno vidijo in dobro spoznavajo, da njihovemu trpljenju ni nobenega konca, temveč da imajo vekomaj trpeti, zato čutijo neizrečene bolečine.

Ljubi moj kristjan, premišljuj tukaj, kaj je večnost. Večnost je doba, ki nima ne konca ne kraja. Večnost je doba, ki vedno ostane in nikoli ne preide. Tako bo poguba pogubljencev ostala večna, ne bo prešla nikoli, nikoli ne bo imela konca. Ko preide tisoč let, začne se zopet drugih stotisoč let. In tako gre naprej vso večnost. In ker v peklu ni ne dni ne let, ampak le sama vedna noč, zato ne more noben pogubljenec šteti, koliko let je že v peklu; zakaj prva noč, ko je prišel v pekel, še vedno traja in ne preide nikoli. O večni Bog, dodeli nam, da dobro premislimo večnost.

2. Premišljuj, zakaj dobrotljivi Bog smrten greh večno kaznuje.

Ker je Bog neskončno usmiljen, si morebiti ne moreš misliti in razumeti, kako je mogoče, da Bog ubogega grešnika zavoljo enega samega smrtnega greha kaznuje vso večnost.

Saj se je tudi David temu čudil, rekoč: „Premišljujem dni nekdanje in večna leta si jemljem k srcu, ter preudarjam po noči v svojem srcu: Ali bo Bog vekomaj zavrgel in se ne bo dal več potolažiti? Ali bo vedno kratil svojo milost? Ali je Bog pozabil usmiliti se? Ali bo v svoji jezi pridrževal svoje usmiljenje?“[2])

Glej, kako David večno ostrost božje pravice globoko premišljuje in se čudi, da se neskončno dobrotljivi Bog vekomaj jezi na vse uboge grešnike. Ali on je iz tega premišljevanja vselej zajel zveli-

[1]) Prid. 12, 5. — [2]) Ps. 76, 6—10.

čaven strah božji in dober nauk. Zato pristavlja: „Sedaj začnem! Ta prememba (prihaja) od desnice Najvišjega.“[1]) Zato je na večnost tako trdno veroval in tolikokrat jo premišljeval, kakor se vidi v psalmih, kjer pravi med drugim: „Grešnik ne dá Bogu svoje spravščine in ne rešilne cene za svojo dušo, ako bi se tudi večno trudil in ko bi tudi zmirom živel in ne videl pogina.“[2]) Glej, tu pravi, zakaj pride grešnik v nesrečno večnost, ali zakaj usmiljeni Bog smrtni greh večno kaznuje. Namreč zato, ker grešnik noče dati Bogu, kar je potrebno, da se ž njim spravi, in ne more nikjer najti rešilne cene za svojo dušo; v peklu ne more za svoje grehe delati prave pokore, ne more obuditi prave žalosti in kesa in Boga za odpuščanje prositi. Ker je namreč umrl v smrtnem grehu, zapusti ga Bog v njegovi otrplosti in nespokornosti, da ostane in se utrdi v grehu in se vekomaj noče več ločiti od greha. In ker ga Bog zavoljo tega pogubi, sovraži Boga tako, da bi mu storil vse zlo, vse krivice, ako bi mogel. In rajši nego bi se pred njim ponižal in ga prosil odpuščenja, hotel bi še večje trpljenje v peklu trpeti. Ker tedaj pogubljeni grešnik svojih grehov ne obžaluje in noče prositi odpuščenja, zato ostane njegov greh večen; in ker je greh večen, mora biti večna tudi kazen, ker Bog ne jenja prej kaznovati, dokler grešnik ne jenja grešiti. Sveti papež in cerkveni učenik Gregor pravi: „Velika pravičnost božjega sodnika terja, da tisti ne ostanejo nikoli brez greha.“

Iz tega spoznaš, da Bog nobenemu pogubljencu ne dela krivice, ko ga večno kaznuje; temveč da božja pravičnost terja, da je kazen večna, ker je tudi greh večen.

3. Premišljuj, kako je večnost brez konca in kraja.

Da si moreš, ljubi kristjan, malo domišljevati, kaj je večnost, misli sam pri sebi: Ako bi cela zemlja obstajala iz samih prosenih zrnic in vsakih sto let bi enkrat ptičica priletela in pozobala eno samo zrnce, koliko stoletij bi bilo treba, da bi celo zemljo odnesla? Koliko sto tisoč milijonov let bi prešlo, predno bi odnesla eno samo goro? Morebiti bi ti mislil, da vso večnost ne bi se mogla zemlja zjesti. Vendar pa ti rečem, da bi se več sto tisoč zemelj na ta način poprej pozobalo, kakor da bi večnost imela konec. Zemlja namreč bi nazadnje vendar imela konec, ako bi se tudi vsakih sto let le eno samo zrnce odneslo; večnost pa ne more imeti nobenega konca. Ali ni to strašno? Kdo ne bi se zavzel, če to dobro pomisli?

Iz tega spoznaj, grešnik, kaka hudobija je vsak smrtni greh, ker neskončno usmiljeni Bog človeka tudi zavoljo enega samega

[1]) Ps. 76, 11. — [2]) Ps. 48, 8 - 11.

greha na vekomaj pogubi. Za božjo voljo te torej prosim, ne greši tako lahkomišljeno in ne mêni, da je smrtni greh mala reč. Čislaj in ljubi čednost, katero Bog vekomaj plačuje; in boj se greha, ki ga Bog vekomaj kaznuje.

Molitev.

Hvaljen bodi Jezus Kristus in njegova pravičnost vekomaj! Amen.

O Bog, uči in razsvetljuj me z lučjo svoje svete milosti, da spoznam, kako malovredno je vse posvetno, kako ceno ima vse, kar je nebeško in božje; kako kratko je vse časno in kako dolga je večnost. Amen.

Četrto poglavje.

Prevelika Kristusova slava v njegovem večnem kraljestvu.

1. Kristus ima v nebesih največjo radost in slavo.

»*Iščite, kar je gori, kjer je Kristus, sedeč na desnici božji.*« (Kol. 3, 1.)

1. Premišljuj, kako lep in krasen, častitljiv in blažen je Gospod Jezus Kristus v nebesih.

Ko je videla kraljica iz Sabe Salomonovo modrost in hišo, ki jo je bil sezidal, in videla tudi jedila njegove mize, in stanice hlapcev, in opravila njegovih služabnikov, in njih oblačila in daritve, ki jih je daroval v hiši Gospodovi, strmenja ni bilo več sape v nji in rekla je kralju: „Resnično je govorjenje, katero sem slišala v svoji deželi o tvojih delih in o tvoji modrosti. Blagor tvojim možem in blagor tvojim hlapcem, kateri stojijo pred teboj ves čas in poslušajo tvojo modrost!“[1]) Ali kaj je Salomon v primeri s Kristusom? In kaj je vsa njegova časna in pozemeljska slava v primeri z nebeško in večno slavo Kristusovo? „Glejte, tukaj je večji kakor Salomon.“[2]) Večja je njegova modrost, večja njegova moč in slava. Prvič namreč njegova hiša je nebó, nebeški Jeruzalem, po čegar trgih in ulicah se večni Aleluja poje.[3]) Ta nebeški Sijon si je namreč sam Gospod sezidal in se bo v njem kazal v svoji časti.[4])

[1]) II. Kron. 9, 3—7. — [2]) Mat. 12, 42. — [3]) Jan. 13, 22. — [4]) Ps. 101, 17.

Drugič, na njegovi nebeški mizi so jedi, katere oživljajo telo in dušo in ju delajo in ohranjajo zdrava, blažena, neumrjoča, častitljiva in slavna. Prva in najpoglavitnejša jed na tej nebeški mizi je čisto gledanje božjega obličja, o katerem David govori: „Nasičen bom, ko se prikaže tvoja slava.“[1])

Druga poglavitna jed bo veselo gledanje častitljive človeške narave Kristusove, po kateri veliki radosti in dobri jedi je vzdihoval potrpežljivi Job, rekoč: „Jaz vem, da moj Odrešenik živi, in poslednji dan bom vstal iz zemlje; in zopet bom obdan s svojo kožo in v svojem mesu bom videl svojega Boga. Jaz sam ga bom videl in moje oči ga bodo gledale.“[2]) Po tej hrani je hrepenel tudi David, ko je prosil Boga, rekoč: „O Bog, pokaži nam svoje obličje in oteti bomo.“[3]) Tistikrat namreč bomo gledali najlepšo neustvarjeno krasoto in neizmerno slavo božjo v njenem božjem bitju, v Očetu, Sinu in sv. Duhu; tudi najlepšo stvarjeno ljubeznivost v najsvetejši duši in v častitljivem Telesu Jezusa Kristusa. Tu nas bodo razveseljevale njegove častitljive rane, tu nas bo oživljala slava njegovega častitljivega telesa; tu nas bo razveseljevala slava, krasota in lepota njegove duše; tu nas bo nasičevala zopet in vselej in nad vse najlepša lepota njegove božje narave. Poslednje jedi na tej radostni mizi bodo prelepi darovi slave, katero bo ob vesoljnem vstajenju podelil telesom svojih zvestih služabnikov.

Tretjič je tu najlepši red med vsemi njegovimi služabniki; vsi imajo luč brez prenehanja, veselje brez vzdihovanja, želje brez težav, ljubezen brez žalosti, nasičenje brez naveličanja, srečo brez pomanjkanja, življenje brez smrti. Vsi gledajo njegovo slavo in so po njem in v njem slavni in srečni. Pa, kaj počenjam? Ali morem premišljevati najslavnejšo slavo Kristusovo v njegovem večnem kraljestvu in popisati nepopisljivo lepoto njegove slave? On je kralj večne časti in slave. On je bil sicer tudi na zemlji kot Bog in človek lep in ljubezniv, ali posebno lep in častitljiv je v nebesih. Tu je njegov glas sladek, sladek njegov obraz, sladko njegovo ime. Tu se kaže njegova osrečevalna dobrotljivost v njegovih delih, njegova darežljivost v povračanju, njegova ljubeznivost v njegovi božji naravi. O srečno mesto Jeruzalem, o presrečno božje mesto, v tebi ni nobene teme, nobene noči. Kristus namreč, kralj časti, Bog od Boga, luč od luči, solnce pravice, te vedno osvetljuje s svojo častitljivo svetlobo. To belo in neomadeževano Jagnje božje je tvoja jasna in lepa luč, tvoje solnce in tvoja svetloba. Ti si srečnejši kakor kraljica iz Sabe; zakaj ti gledaš in izkušaš s svojimi očmi, da se ti ni moglo povedati

[1]) Ps. 16, 15. — [2]) Job 17, 25—27. — [3]) Ps. 79, 4.

polovice modrosti in slave nebeškega Salomona. Ti vidiš, da njegove čednosti daleč presegajo to, kar se je govorilo o Salomonovih. Zato si srečna z vsemi svojimi otroci, kateri ves čas stojé pred tem nebeškim Salomonom in poslušajo njegovo modrost. Pomagaj mi zatorej prositi, da bom tudi jaz srečno gledal to slavo. Hočem namreč z Mojzesom in z vsemi svetimi možmi v prihodnje vedno vzdihovati in prositi:

„Gospod, ako sem našel milost v tvojih očeh, pokaži mi svoj obraz, in da te spoznam, pokaži mi svoje veličastvo!“[1]) Z Davidom pa hočem zopet trikrat, to je, z ustmi, s srcem in z deli prositi: „O Gospod, pokaži nam svoje obličje, in oteti bomo.“[2]) — O Gospod, dodeli, da v tvoji luči vidimo luč, tvojo svetlobo, tvojo največjo moč, čast in slavo! Amen.

2. Premišljuj, zakaj moramo hrepeneti, da bi enkrat gledali Kristusovo nebeško slavo.

Iščite, kar je gori, pravi sv. Pavel. Glejte, zemlja je grenka, nebo je sladko; zemlja je ječa, nebo je svoboda; zemlja je kralj pregnanstva, nebo je domovina; zemlja je solzna dolina, nebo je kraj večnega veselja. Zato iščite, kar je gori. Mi smo ovčice, v nebesih je naš pastir; mi smo služabniki, v nebesih je naš Gospod; mi smo otroci, v nebesih je Oče. Kje je naše veselje in življenje? V nebesih! Kje je naš zaklad? V nebesih! Kje naše večno prebivališče? V nebesih! Kje je to, kar nam je edino potrebno?[3]) Kje je naše zveličanje, naše vse? V nebesih, v nebesih! Kaj imamo tukaj? Delo in nepokoj, nevarnost in potrebe, revo in smrt. Kaj najdemo tam? Tam najdemo v Kristusu pokoj in varnost, slast in življenje. Mi ljubimo in imamo radi, kar je sladko, lepo, ljubeznivo, prijetno in dragoceno. Nebesa pa dajejo vse, kar je najslajše, najboljše, najdražje, z eno besedo: vse. Saj imamo v Kristusu vso stvarjeno in nestvarjeno lepoto, ljubeznivost, prijetnost, dragocenost, vse kar je slavno, dobro, razveseljivno in zaželjeno.

3. Premišljuj, kako so svetniki in zvesti služabniki Kristusovi hrepeneli in vzdihovali po Kristusovi slavi, po njegovem kraljestvu in veličastvu.

Veselo je res poslušati jih, ker skušajo skoraj eden drugega zmagati, kdo izmed njih bolj goreče hrepeni po nebesih. Sv. Janez, učenec, katerega je Jezus ljubil, že devet in devetdeset let star, vzdi-

[1]) II. Mojz. 33, 13. 18. — [2]) Ps. 79, 4. — [3]) Luk. 10, 42.

huje iz srca: „Pridi, Gospod Jezus!“[1]) In sv. Pavel pravi: „Želje imam razvezan in s Kristusom biti.“[2]) Sv. Bernard govori večkrat: „Kdaj prideš, o Jezus, moj ljubi, veliko tisočkrat te želim!“

Mučenik sv. Ignacij se ni bal nobene bolečine, nobene muke, nobene smrti; le želel je umreti, rekoč: „Iz srca rad umrjem, da le grem uživat Kristusa, svojega ljubega Gospoda.“ — Sv. Avguštin je voljen in pripravljen umreti, da mu je mogoče gledati lepo obličje, slavo in veličastvo Kristusovo. „Kje si skrit,“ vzdihuje, „ti prelepi, po katerem toliko hrepenim? Morebiti praviš: »Človek ne more mene videti in živeti!« Če je tako, Gospod, daj, da umrjem, da te bom videl; daj se mi videti, da tukaj umrjem. Jaz ne želim živeti, jaz želim umreti. Želim razvezan in pri Kristusu biti.“ — Nazadnje vabi sv. Ciprijan vse ljudi in jih opominja, naj obujajo take goreče in silne želje, ko piše: „Želimo in hrepenimo priti h Kristusu, ker nam bo dal tem večjo slavo in večje plačilo, čim bolj smo po njem hrepeneli.“

4. Premišljuj, kako neizrečeno veselje čutijo zveličani, ko gledajo Jezusa.

Jezus Kristus je pravi Bog in pravi človek in v njem se nahaja vsa nestvarjena in vsa stvarjena lepota v največji meri. Zato je, gledati Jezusa, plačilo nad vsa plačila, veselje nad vse veselje. Zato hočemo s sv. Avguštinom želeti, Kristusa v njegovem nebeškem kraljestvu videti in večkrat obujati te-le

Srčne želje h Kristusu, da pridemo v njegovo nebeško domovino.

Kakor hrepeni jelen po studenčni vodi, tako hrepeni moja duša po tebi, o Bog! Mojo dušo žeja po močnem, živem Bogu; kdaj bom prišel in se prikazal pred obličje božje? O ti vir življenja, kdaj bom prišel do tvoje sladke vode in bom videl tvojo moč in slavo? Žejen sem, o Gospod! Ti si vir življenja; žeja me po tebi, živem Bogu. Kdaj bom videl dan radosti in veselja; dan, ki ga je Gospod naredil, da se v njem veselimo in radujemo. O kako lep, krasen dan, ki nima večera, nima zahoda; dan, ko bom slišal vesele besede: „Pojdi v veselje svojega Gospoda; v največjo varnost in varni mir, v mirno veselje in v veselo srečo, v srečno večnost in v večno zveličanje. Pridi, Gospod, pridi, in pokaži nam svoje obličje in bomo

[1]) Skr. raz. 22, 20. — [2]) Filip. 1, 23.

zveličani. Pridi in pelji nas v zavetje večnega zveličanja, kjer je veselje neskončno, radost brez žalosti, zdravje brez bolečin, luč brez teme, življenje brez smrti, vse dobro brez zlega; kjer se mladost nikdar ne postara, življenje nikdar ne konča, lepota nikdar ne obledi, ljubezen nikdar ne ohladi. Gospod Jezus Kristus, ti pravi Bog od pravega Boga, upanje človeškega rodu, naša moč in naše pribežališče, vodi našo ladjo s svojo desnico in s krmilom svojega svetega križa, da ne poginemo v valovih, temveč potegni nas s svojo mogočno milostjo k sebi, ki si naše zveličanje in naša tolažba; reši nas zavoljo svojega svetega imena.“ Amen.

2. Kristusova slava v njegovih svetnikih in njih večna radost.

»*Zveličarja čakamo, Gospoda našega Jezusa Kristusa, ki bo premenil naše revno telo, ker ga bo vpodobil svojemu častitljivemu Telesu.*«
(Fil. 3, 20. 21.)

1. Premišljuj veliko in večno veselje svetnikov zavoljo čveterih lastnostih njih častitljivih teles.

Sedaj svetniki nimajo teles, ali na sodni dan jih bodo zopet dobili in sicer tako častitljiva, tako lepa in krasna, prijetno dišeča in ljubezniva, da se ne dá nobena reč na tem svetu primerjati ž njimi. Vsako telo bo imelo štiri lastnosti: svetlost, netrpljivost ali nemogočnost trpeti, hitrost in predirljivost. Kar zadeva svetlost, se bo vsako telo svetilo kakor zvezde, kakor solnce,[1]) in nekatera telesa sedemkrat bolj kakor solnce.[2]) Kolikor je kdo svetejše živel, toliko bolj se bo njegovo telo svetilo. Vsako telo bo tudi skozi in skozi svetlo, tako da se bo tudi videlo, kar bo v telesu. In vse to bo tako nezapopadljivo lepo, da, ako bi kdo sedaj videl tako telo, ginil bi od veselja, kakor je Mati božja razodela sv. Brigiti, rekoč: „Svetniki stojé pred mojim Sinom kakor neštevilne zvezde; njih svetloba se ne dá primerjati z nobeno časno svetlobo. Še celó to ti rečem: ako bi se svetniki prikazali v svetlobi, katero imajo, ne bi nobeno človeško oko moglo prenašati njih svetlobe, temveč bi oslepelo.“

[1]) Mat. 13, 43. — [2]) Iz. 30, 26.

Tedaj pomisli, kako se boš veselil, ko se bo tvoje telo svetilo bolj kakor solnce. Ljubo solnce razveseljuje vse, kar se giblje in živi, vse, kar ima oči, ga gleda z veseljem. Tako bo tudi tvoje telo s svojo svetlobo in svojo lepoto razveseljevalo tebe in nekako vse, kar je v nebesih. Gospod, daj, da to svetlost dosežemo s pravo ponižnostjo in čistostjo.

Druga lastnost je netrpljivost, ker nobeno premenjeno, častitljivo telo ne more več ničesar trpeti. Ne more oboleti, ne more slabeti, ne more se starati. Nikdar ne bo trpelo ne lakote, ne žeje, ne vročine, ne mraza. V ognju ne bo moglo zgoreti, v vodi ne bo moglo utoniti, meč ne bo mogel ga prebosti, nobena teža ne bo mogla ga potlačiti; častitljivo telo vsakega svetnika bo vedno zdravo, neumrjoče, nepremenljivo in tako močno, da bi lahko celi svet sem ter tja metalo, kakor lahko kroglo. Ako bi mogel človek na tem svetu imeti dar netrpljivosti, dal bi rad zanj vse, kar ima. Zato tedaj, da ta dar in to veselje po Kristusu dosežeš in potem vekomaj obdržiš, vadi se sedaj v potrpežljivosti, kakor se kristjanu spodobi; nosi potrpežljivo vse križe in težave tega sveta.

Tretja lastnost je hitrost, tako da bo telo hitrejše kakor pšica, hitrejše kakor veter, hitrejše kakor misli. V enem trenotku pride lahko okoli zemlje. V enem trenotku lahko stopi z nebes na zemljo. V enem trenotku lahko pride od enega konca nebes do drugega, brez truda, brez zamude. Kolikokrat si želi marsikdo na tem svetu, da bi mogel leteti kakor ptič, teči kakor oblaki, hiteti kakor veter in se premikati hitro kakor misli, in ako bi si mogli ta dar kupiti le za eno leto, dali bi zanj ves svoj denar. Daj tedaj vse, kar imaš, in prizadevaj si po Kristusovem zgledu Boga voljno in zvesto poslušati in ubogati, da dosežeš ta dar ne le samo za eno leto, ampak za večno, z zvesto pokorščino do zapovedi božjih.

Četrta lastnost je predirljivost ali tenkost, to je, telo bo lahko vse predrlo, povsod lahko pojde skozi, kjer bo le hotelo, kakor Jezusovo telo po vstajenju, ko je skozi zaprte duri prišel k svojim učencem. Noben zid ni tako močen, nobena železna vrata tako trdna, noben stolp tako visok, nobena gora tako debela, da bi mogla vdržati častitljivo telo. Kakor solnčna svetloba skozi steklo, tako gre tako telo lahko skozi železna vrata. Še celo skozi celo zemljo gre lahko v enem trenotku brez težave. Ono zamore iti skozi tvoje telo tako, da še čutil ne boš. Lahko stori, da ga ta ali oni vidi. Ako bi ti ta dar imel, kaj bi hotel zanj dati? Oj duša moja, bodi sedaj ponižna, sedaj trpi, sedaj ubogaj, sedaj bodi voljna in urna v službi božji, sedaj hodi za Kristusom in posnemaj ga marljivo; potem dosežeš

z njegovo milostjo njegovo slavo in čast, nebeško svetlost, netrpljivost, hitrost in predirljivost.

3. Premišljuj preveliko veselje, ki ga bodo imeli svetniki zavoljo prijazne družbe drugih svetnikov.

Kako nepopisljivo veselje bo to, kadar bomo, ako v nebesa pridemo, brez nevarnosti ogledovali toliko sto tisoč ljudi, in to prelepih ljudi, ter se bomo lahko veselili njihove lepote brez skrbi, da bi s tem obtežili svojo vest! Najmanjši svetnik v nebesih je tisočkrat lepši kakor najlepši človek na tem svetu; kako lepi bodo pa večji svetniki? Če se ljudje na tem svetu srečne štejejo, ko vidijo lepega človeka in ž njim prijazno govoré, kakšno veselje bo pa v nebesih, kjer jih bomo toliko sto tisoč videli, ki bodo vsi neizrečeno lepi, mogočni, slavni in častitljivi ter se bomo ž njimi prijazno pogovarjali?

Med vsemi temi svetniki je pa tudi velika ljubezen; oni se namreč vsi v Bogu ljubijo in sicer tisočkrat bolj, kakor se tukaj na zemlji ljubijo najboljši prijatelji, bratje in sestre. In če se tudi niso na zemlji nikoli videli, bodo se v nebesih vendar bolje poznali in bolj ljubili, kakor, ako bi bili vkup rojeni in izrejeni. Vsakateri bo vedel, kje so drugi na zemlji stanovali, kako so živeli in kaj so dobrega delali. Vsak vidi drugemu v srce in vidi njegovo ljubezen, s katero ga ljubi. Vsak se veseli slave drugega, kakor da bi bila njegova; in najmanjši in najnižji svetnik se veseli velike sreče največjega svetnika, kakor bi jo užival on sam. To je sv. Janez Krstnik, ko se je bil prikazal sv. Avguštinu, tako-le razložil: „Vedi, da zavoljo neizrečene ljubezni, s katero se duše ljubijo med seboj, veseli se vsak svetnik ravno tako sreče drugih kakor svoje. Večji svetniki še celo želijo, da bi nižji svetniki bili njim enaki, ali tudi večji; saj bi njih slava bila tudi njihova. Ravno tako se nižji svetniki veselijo velike slave večjih svetnikov, kakor da bi jo oni sami posedli in ne bi je hoteli sami imeti, ako ne bi je oni tudi imeli, še celo od svoje bi jim podelili, ako bi bilo mogoče.“ — To kaže, da še sence zavidljivosti ni v nebesih.

Ta velika ljubezen dela, da si svojo ljubezen tudi eden drugemu izkazujejo. Posebno bo ljubil vsak tiste, ki so mu s poučenjem in z zgledom pomagali v nebesa in ne bo vedel, kako bi jih mogel zadosti zahvaliti. Vsak bo tudi posebno tiste svetnike ljubil, katere si je bil na zemlji izvolil za svoje patrone ali posebne pomočnike; pa tudi oni ga bodo posebno ljubili. Z eno besedo: Svetniki bodo med seboj imeli toliko in takšno veselje, da ga ne moremo ne dopovedati, ne zapopasti, ne prav razložiti. V nebesih je namreč družba tako lepa, tako ljubezniva, tako prijetna, tako sladka, kakršne ni

najti na celi zemlji. Tukaj se bo izpolnjevalo tisto prerokovanje: „Blagor ljudstvu, ki zna hvalo peti! Gospod, v luči tvojega obličja bodo hodili in v tvojem imenu se bodo radovali vsak dan.“[1])

Molitev.

Hvaljen bodi Jezus Kristus v svoji večni slavi, za vso svojo dobroto in usmiljenje! Amen.

O nebeški Oče, dodeli po Jezusu Kristusu, da bom s to veselo družbo se veselil in vekomaj te ljubil, rekoč: Hvala Bogu! Svet, svet, svet je Gospod, Bog vojskinih trum! Amen.

3. Največje veselje v nebesih, ali gledanje božjega obličja.

»*Ko se prikaže, bomo njemu podobni, ker ga bomo videli, kakršen je.*«
(I. Jan. 3, 2.)

1. Premišljuj neizmerno veselje, ki ga duše svetnikov uživajo v Kristusu.

Tega veselja je toliko, da mu ne najdemo ne konca ne kraja. Pomisli, kakšno veselje od Kristusa dobivajo na tem svetu sveti ljudje; kako jih srečne dela občutek, da je Bog ž njimi, da imajo njegovo posvečujočo milost, kakor tudi, ker dobivajo kakšenkrat tudi nebeške prikazni in več enakih posebnih milosti in tedaj je njih življenje bolj angelsko kakor človeško. Ali vendar vse to duhovno veselje, ki ga sveti ljudje že na tem svetu okušajo, je sama kapljica iz neizmernega morja veselja nebeške sladkosti. Kakšno veselje bo pa duša čutila, kadar bo vsa plavala v božjem morju nebeškega veselja in ga uživala, kolikor se ji bo ljubilo? Kakšno veselje bo duša čutila v svojem umu, v svojem spominu, v svoji volji, v svoji domišljiji, v svojih mislih, v svojih željah in v celem svojem bitju, ker bo Bog vse te moči poveličal in popolnoma nasitil! Um bo razsvetljevala božja svetloba. Tu bo duša videla, kaj se godi v nebesih, na zemlji in v peklu. Tu bo videla čudapolne božje naklepe in skrivne sodbe božje previdnosti. Tu bo čisto videla največje skrivnosti presvete Trojice in Kristusovega včlovečenja. Spomin se bo spominjal na vse dušne in telesne dobrote božje, na vse dobre navdihe in na vse priložnosti, kaj dobrega delati. V volji bo iz čistega gledanja

[1]) Ps. 88, 16. 17.

božjega obličja postajala ljubezen, uživanje veselja; zveličani tedaj ne bodo nikdar jenjali Boga ljubiti, uživati in hvaliti. Zakaj „iz čistega gledanja božjega obličja postaja spoznanje, iz hrepenenja po Bogu postaja ljubezen, iz posestva postaja hvala božja," govori sveti Avguštin.

2. Premišljuj, da je največje veselje zveličanih čisto gledanje božjega obličja, ki je veselje nad vse veselje.

Sv. Avguštin govori: „Boga gledati je naše celo in popolno plačilo. Bog je namreč bitje, v katerem je popolnoma vse, kar zamoremo ljubiti in poželeti. V Bogu je vsa ljubeznivost, vse zveličanje, vsa prijaznost, vsa lepota, vsa pravičnost, vse usmiljenje, vsa modrost, vse veličastvo, vsa polnost. Od Boga in iz Boga izhaja vsa milost, vse zveličanje, vsa sreča, vse veselje, ves pokoj, vsa tolažba in vse dobro, kar ga imajo vse stvari v nebesih in na zemlji. Kot svetniki neskončno dobroto, v kateri je vse dobro in iz katere izhaja vse dobro, gledajo, uživajo in posedejo, kakšno veselje, kakšna tolažba je to, in kakšno radost čutijo!"

Kako neizrečeno veselje bodo čutili, kadar bodo spoznali skrivnost Kristusovega včlovečenja, skrivnost svetega Rešnjega Telesa in pa skrivnost presvete Trojice! Videli bodo namreč, kako se je Bog Sin od vekomaj rodil iz večnega Očeta brez matere; videli bodo, kako iz Očeta in Sina izhaja osebna ljubezen, ki se kliče sv. Duh. O, kako bodo Boga hvalili in častili, ko bodo tam vse, kar mi tukaj verujemo, s svojimi očmi videli, kakor govori sv. Avguštin: „Kako neizrečeno veselje bo to, ko bodo spoznali, kako je Bog negibljiv in vendar vse izpreminja; kako je vedno miren in vendar vse dela; kako je vedno prijazen, in vendar se hudo jezi; in kako je vedno sebi enak in vendar dela take nasprotne reči."

Te in enake neskončne reči bodo svetniki v Bogu videli in vendar vso večnost ne bodo mogli priti do konca; temveč bolj ko bodo Boga in reči v Bogu spoznali, več jim bo še ostajalo spoznati; kolikor bolj ga bodo spoznavali, toliko bolj jim bo rastla želja, ga še bolj spoznati. Tedaj bodo vedno nasičeni in vendar tudi vedno lačni; in tako bodo to neskončno dobroto vedno uživali in vendar nikoli ne prišli do konca ali do dna.

3. Premišljuj, kaj nam zveličani sami oznanjujejo o nebeškem veselju.

Poslušaj, kako kraljevi prerok z malimi besedami veliko reče: „Napili se bodo od obilnosti tvoje hiše; in s potokom svoje radosti jih boš napajal in v tvoji svetlobi bomo gledali luč."[1]) Poslušaj pa

[1]) Ps. 35, 9. 10.

nadalje, kaj je o tej luči spoznala in povedala zveličana Angela iz Folinja. Dobrotljivi Bog ji je enkrat pokazal svojo božjo lepoto; toda božja lepota je bila tako neizrekljiva, da ni imela besed, s katerimi bi jo bila popisala. Pravi namreč: „Zadosti je, da rečem, da sem videla tako prečudno lepoto, katera ima vse dobrote v sebi. Razumela sem tudi in spoznala, da izhaja od tod vsa lepota in popolnost angelov, svetnikov in Matere božje.“ Z eno besedo: Boga videti je največje nebo. Pomni torej nazadnje besede sv. Avguština: „Ako ti, človek, najdeš kaj boljšega, kakor božje obličje gledati, vendar ne jenjaj prizadevati si, da prideš enkrat v nebesa. Vedi pa, da se strašno motiš, ako misliš, da je kaj lepši, kakor je tisti (Bog), od katerega izhaja vsaka lepota.“ — Premišljuj zato, ljubi kristjan, pogostoma Boga in njegovo lepoto in vzdihuj k Bogu ter reci:

O večno življenje, o sveto, zveličano življenje! O Jeruzalem, častitljivo mesto božje, moje srce hrepeni po tebi; ti si namreč mesto živega Boga, občina zveličanih. V tebi je naša glava, tvoja luč in tvoje solnce je naš Gospod Jezus Kristus, kralj večne časti in slave. Zato, o najdobrotljivejši Jezus, je pri tebi v nebesih življenje brez smrti; srečno življenje tistih, ki ljubijo Boga; mirno življenje, varno prebivališče in najsladkejši pokoj. Blagor njim, ki prebivajo v tvoji hiši, o Gospod, oni te bodo vekomaj hvalili. Zato, o Gospod, vzdihujem in hrepenim po tebi; in žeja me po tebi, o Bog, studenec življenja in vsega pravega veselja! Jaz te prosim po tvoji krvi in po tvojih ranah, po tvojem trpljenju in po tvoji smrti, po tvoji dobrotljivosti in po tvojem usmiljenju, dovoli mi, da smem stopiti pred tvoje sveto obličje in daj mi gledati tvojo luč in večno slavo. Amen.

4. Le malo se jih zveliča.

»*Veliko jih je poklicanih, malo pa izvoljenih.*« (Mat. 20, 16.)

1. Premišljuj, kaj Kristus uči v evangeliju o majhnem številu izvoljenih.

Vprašaj, kristjan, Kristusa, Odrešenika sveta samega; vprašaj ga in reci: „O najdobrotljivejši Gospod in Zveličar, ali se bo zveličala

polovica ljudi, ki sedaj živijo, ali se bo zveličal tretji ali četrti del izmed njih?“ In kaj ti bo odgovoril? Jaz mislim, da ti poreče: Nikakor! Saj pravi on sam: „Veliko jih je poklicanih, malo pa izvoljenih.“ In te besede ponavlja zopet, kakor beremo pri sv. Mateju: „Zvežite mu roke in noge in vrzite ga v vnanjo temo; veliko jih je namreč poklicanih, ali malo izvoljenih.“[1]) Ako ne bi bilo v celem svetem pismu drugega spričevanja, kakor samo to, dovolj bi bilo, da se tresemo strahú.

Še strašnejše pa je, kar govori pri sv. Mateju, v 13. poglavju, v 13. in 14. vrsti, rekoč: „Pojdite noter skozi ozka vrata; zakaj široka so vrata in prostorna je pot, ki vodi v pogubljenje, in veliko jih je, ki po nji hodijo.“ In potem je vzdihnil in rekel: „Oh, kako ozka so vrata in tesna je pot, katera vodi v življenje, in malo jih je, kateri jo najdejo.“ In kaj je treba bolj jasnih besed in prič, da se jih veliko pogubi in da se jih le malo zveliča, kakor so te besede? Ako bi bil to rekel kak sveti cerkveni oče, marsikdo ne bi morebiti hotel tega verjeti. Ker pa je to rekla sama večna resnica, ne moremo in ne smemo reči, da to ni tako. Kristus ne more lagati, ne goljufati; kar on govori, to je tako resnično, kakor Bog sam. Zato ne more in ne sme nobeden reči, da ni res, da se jih veliko pogubi, malo pa zveliča.

Ker je pa Kristus vedel, da bodo verniki in neverniki krivo umevali in krivo razlagali te njegove očitne besede, zato je ta nauk hotel potrditi in še očitneje pokazati, da je število izvoljenih majhno. Ko ga je namreč nekdo vprašal: „Gospod, je li malo teh, kateri bodo zveličani? On pa je rekel: Prizadevajte si, noter iti skozi ozka vrata; zakaj povem vam, veliko jih bo iskalo iti noter in ne bodo mogli.“[2]) Strašna beseda, beseda, katera bi imela s strahom napolniti srce vsakega človeka! Kristus pravi, da naj se potrudimo, naj si resno prizadevamo, da pridemo skozi ozka vrata pokore. On pravi, da jih bo veliko iskalo priti skozi nje in vendar ne bodo mogli. O moj Bog in Gospod, če tisti ne pridejo v nebesa, kateri iščejo priti, kako bodo prišli tisti, ki živijo v grehih in si nič ne prizadevajo priti v nebesa, temveč na vse drugo bolj mislijo, kakor na zveličanje svoje duše?

2. Premišljuj, zakaj jih je tako malo, ki se zveličajo. Zato namreč, ker jih je malo, da bi hoteli iti skozi ozka vrata resnične pokore.

Malo jih je, da bi hoteli s pomočjo božje milosti premagovati svoje sovražnike, to je, grehe in hudobije, in sebi delati silo. Ko je

[1]) Mat. 22, 13. 14. — [2]) Luk. 13, 23. 24.

bil Kristus rekel bogatemu človeku, naj oddá svoje premoženje in hodi za njim, in ko se je bogatin užalostil, je rekel svojim učencem: „Kako težko pojdejo, ki imajo bogastvo, v božje kraljestvo!“ Učenci pa so strmeli zavoljo njegovih besedi. Ali Jezus je zopet rekel: „Otročiči, kako težko jim je, ki v bogastvo zaupajo, priti v božje kraljestvo. Ložje je kameli iti skozi šivankino uho, kakor bogatemu priti v božje kraljestvo.“ In še bolj so se čudili učenci in rekli med seboj: „Kdo torej se more zveličati? Jesus pa jih je pogledal in jim rekel: „Pri ljudeh je nemogoče, ne pa pri Bogu.“[1])

Odpri torej, kristjan, svoja ušesa in poslušaj, kaj pravi tvoj Bog. On pravi, da je težavno doseči zveličanje in da to presega človeške moči. On pravi naravnost: da je to pri ljudeh nemogoče, in ako kdo v nebesa pride, je to božje nadnaravno delo. Še celo reči moremo, da je čudo, ako človek odide peklu in pride v zveličanje, kakor bi bilo čudo, ako bi en sam človek premagal celo vojskino trumo in zagnal v beg vso sovražnikovo vojsko. Cele armade hudobnih duhov namreč zalezujejo vsakega človeka noč in dan in si izmišljujejo vsakovrstne naklepe in goljufije, da bi ga zapeljali v greh in pahnili v pogubljenje. Ves svet in vsi posvetni ljudje so se, tako rečem, zarotili zoper vsakega pobožnega človeka, da ga hočejo z vabljenjem, prilizovanjem, zasmehovanjem in s preganjanjem tako dolgo nadlegovati, dokler ga ne spravijo od njegove pobožnosti in dokler ne potegne ž njimi. Naše telo s telesnimi občutki, naša narava z vsemi močmi sta se zarotila zoper nas, da nas skušata noč in dan, da bi nas od poti čednosti spravila na pot pogube. Sami v sebi čutimo znotranjo vojsko, znotranji boj; poželjivost se ustavlja pameti in nas hoče zmikati v greh.

Kadar torej pobožen mož zmaga vse te svoje sovražnike, ali ni to čudo? Ali ne presega to vse naravne ali človeške moči? Ali ne moramo spoznati, da mu je Bog posebno pomagal, zakaj sicer bi ne bil mogel premagati vseh teh sovražnikov! Tu vidiš, da je naša pomoč v imenu, v milosti Gospoda, ki je ustvaril nebo in zemljo.[2]) Zakaj nebesa doseči stane veliko, kakor izpričuje Kristus, ko pravi: „Nebeško kraljestvo silo trpi in silni ga potegnejo na-se.“[3]) Gotovo je namreč, da z lenobo in nemarnostjo, s posvetnim veseljem in grešno slastjo se ne dobijo nebesa, ampak z marljivostjo in skrbjo, z velikim trudom in premaganjem samega sebe.

Iz navedenih besed svetega pisma vidimo, da je Kristus ne samo enkrat, ampak večkrat očitno in naravnost učil in rekel, da se

[1]) Mark. 10, 23—27. — [2]) Ps. 123, 8. — [3]) Mat. 11, 12.

zveliča malo ljudi, in da je pot v nebesa dokaj tesna in težavna. Vendar pa jih je veliko, kateri te očitne besede Kristusove krivo razlagajo in očitno govorijo: To ni tako hudo, kakor se pravi; saj Kristus ni zastonj trpel za nas; saj nebesa niso zastonj ustvarjena; ako ne bi hotel Bog nas zveličati, ne bi nas bil ustvaril.

Te in take besede imajo posvetni ljudje v ustih in hočejo dokazati, da je lahko priti v nebesa. Tega pa ne govorijo samo z ustmi, ampak tudi z dejanjem. Oni hodijo namreč po široki cesti spačenega sveta, strežejo prav skrbno svojemu telesu, iščejo vsako slast in kratkočasje, in živijo brez skrbi in brez strahu, kakor da bi jim bila nebesa že gotova.

Da se pa močno motijo in da tečejo naravnost po poti v pekel, izpričuje sveto pismo več kot stokrat. Sveto pismo žuga namreč hudobnim, ki služijo svojemu poželjenju, z večno smrtjo. Poslušaj le, kaj Kristus, večna resnica, takim posvetnjakom govori: „Gorjé vam, ki ste siti, ker boste stradali. Gorjé vam, ki se sedaj smejite, ker boste žalovali in jokali. Gorjé vam, kadar vas bodo ljudje hvalili, ker boste zasmehovani.“[1]) Ali ni to strašno žuganje?

3. Premišljuj, kako sveti cerkveni očetje in učeniki umejo in razlagajo Kristusove besede.

Kdor prebira njih pisma in govore, najde, da Kristusove besede dokazujejo in še bolj očitno razlagajo. Postavim, pravijo: V Noetovi barki jih ni več, kakor samo osem ljudi ostalo živih; vsi drugi, bilo jih je pa mnogo stotisoč, poginili so v potopu. Ko je Bog razdejal Sodomo in Gomoro, rešile so se samo štiri osebe, namreč Lot, njegova žena in dve hčeri; vsi drugi v mestih in vaséh so nesrečno poginili v ognju in žalibog, skoraj vsi so iz časnega ognja šli v večni ogenj. Več kot šeststotisoč oboroženih Izraelcev je bilo, ko so šli iz Egipta, in od vseh teh sta samo dva prišla v obljubljeno deželo, vsi drugi so poginili v puščavi.[2])

Iz teh in drugih enakih predpodob, ki jih beremo v sv. pismu, dokazujejo sveti cerkveni očaki, da je število pobožnih in izvoljenih majhno, veliko pa hudobnih, ki se pogubijo. In oni pišejo o tem strašno, da bi človeku lasje stali po koncu. Poslušaj le, kako je sv. Krizostom o tem govoril: „Kaj se vam zdi, koliko izmed nas, ki prebivamo v tem mestu (pridigoval je v Antiohiji, poglavitnem mestu Sirijanskega, v katerem je prebivalo veliko tisoč ljudi), se bomo zveličali? Strašno je sicer, kar porečem, vendar hočem reči. Iz tega z ljudmi napolnjenega mesta, izmed toliko tisoč se jih ne more sto

[1]) Luk. 6, 23—26. — [2]) I. Mojz. 7, 23. 19. 30; V. Mojz. 1, 36.

zveličati in še o teh ne vem. Kako nemarni so namreč stari, kako hudobni so mladi, in koliko je krivičnikov med ljudstvom!“

Ali niso to zares strašne besede? Ali niso to besede, ki bi jih ne hotel nihče verovati, ako ne bi jih bil govoril tak svetnik? Če se je v prvih časih cerkve, štiri sto let po Kristusovem trpljenju, jih tako malo zveličalo, ko so bili kristjani še dosti bolj goreči, kaj se bo godilo v naših nesrečnih časih, ko je svet poln hudobij?

Molitev.

O Bog, naš Zveličar, pomagaj nam, in zavoljo časti svojega svetega imena reši nas, to je, pelji nas po resnični pokori in stanovitnosti v dobrem v večno življenje. Amen.

5. Zavoljo tega ne smemo biti malosrčni.

»*Zaupajte, jaz sem svet premagal.*«
(Jan. 16, 33.)

1. Premišljuj, ali smemo postati malosrčni zavoljo velike nevarnosti, da se pogubimo.

Ker je očitno in res, da jih je veliko poklicanih, pa malo izvoljenih, morajo se vsi ljudje po pravici bati, tudi najbolj pobožni. Še bolj pa naj se bojé in tresejo hudobni, prešestovalci, nečistniki, preklinjevalci, pijanci, goljufi, priduševalci in enaki grešniki. Zakaj sveto pismo govori: „Če bo pravični komaj zveličan, kje se bo hudobni in grešnik pokazal?“[1]) Glej, tukaj pravi sv. pismo naravnost, da je tudi pravični, ki si skrbno prizadeva, greha se varovati in pobožno živeti, vendar v veliki nevarnosti in da se komaj zveliča. Kaj se bo zgodilo ubogim grešnikom, ki nimajo nobene prave čednosti, in si tudi ne prizadevajo poboljšati se, temveč vsak dan delajo nove grehe in „pregreho pijejo kakor vodo“?[2])

Na vprašanje, ali smemo zavoljo tega postati malosrčni, odgovorili so sveti cerkveni učeniki po besedah svetega pisma, da se moramo bati in s strahom in trepetom delati za svoje zveličanje; vendar pa naj zaupamo na Boga. Na-se nimamo nič zaupati; nevarnost je velika, naša slabost je tudi velika, in veliko sovražnikov nas obdaja. Na Boga pa, na njegovo mogočno pomoč, milost in dobrotljivost moramo staviti veliko zaupanje; saj on želi nas vse po Jezusu Kristusu zveličati.[3]) On je obljubil ponižnim svojo pomoč, spokornim svojo milost in vsem večno življenje v Jezusu Kristusu.

[1]) I. Pet. 4, 18. — [2]) Job 15, 16. — [3]) Tim. 1, 15.

„Bog je svet tako ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina, da kdorkoli vanj veruje, se ne pogubi, temveč ima večno življenje.“[1] S Kristusom namreč in po Kristusu daje nam vernim vse potrebno, da moremo doseči večno življenje. On ti pravi to, kar je prerok Elizej govoril svojemu boječemu služabniku: „Nikar se ne boj; zakaj več jih je z nami kakor ž njimi.“[2] In Gospod je odprl služabniku oči in je videl goro polno ognjenih konj in vozov. Ravno tako govori tudi Kristus: „Zaupajte, jaz sem svet premagal.“[3] Odpri, kristjan, odpri oči svoje duše in poglej, jaz ti pošiljam na pomoč tvojega angela variha in drugih služabnih duhov, vsak njih je tako močan, da more vse hudobne duhove odgnati. Ti imaš mogočno priprošnjo moje preljube Matere Marije in vseh svetnikov; imaš sv. zakramente, imaš daritev sv. maše in toliko drugih mogočnih pripomočkov k večnemu zveličanju. Toda ena reč je od tvoje strani potrebna; ti mi moraš ponižno verovati, to je, ti moraš storiti to, kar jaz učim o pokori, o ponižnosti, o potrpežljivosti in o drugih čednostih, z eno besedo, moraš natanko izpolnjevati božje zapovedi. Kar sem enkrat rekel, to pravim vedno: „Ako hočeš v življenje iti, izpolnuj zapovedi.“[4] Skrbi tedaj za-me in jaz bom skrbel za-te. Jaz ti hočem pomagati bojevati se in premagati. — To in še veliko drugega enakega nas uči Kristus v svojem svetem evangeliju.

2. Premišljuj, kaj pravijo svetniki o Kristusovih besedah in o njegovem žuganju.

Apostol je pridigoval in zapisal: „Delajte s strahom in trepetom za svoje zveličanje.“[5] Tako so delali vsi svetniki in so se vedno bali ostre pravice božje. Hudobni pa, ki se ne bojijo jeze božje, so govorili, kar govorijo še dandanašnji: Bog je usmiljen; on nas ne bo tako lahko pogubil; vendar pa sveto pismo ravno nasprotno uči: „Ne reci: Usmiljenje Gospodovo je veliko, on se bo usmilil mojih grehov. Zakaj njegovo usmiljenje se sicer hitro približa, pa tudi njegova jeza in njegov srd se ozira v grešnike.“[6] Sv. Katarina iz Genove govori o tem tako: „O vi ubogi grešniki, ne zanašajte se na to, da je božje usmiljenje veliko, temveč imejte za gotovo, da se še globokejše v pekel pogubite, ker ljubeznivega, dobrotljivega in usmiljenega Boga tako nepremišljeno jezite.“

Res je sicer, da imamo zaupati na božje usmiljenje, ali kako imamo zaupati, to nas uči sv. Gregor z drugimi svetimi očaki tako-le: „Kdor stori, kar more, naj trdno zaupa na božje usmiljenje; kdor pa ne stori, kolikor more in se hoče zanašati na božje umiljenje, on nima

[1] Jan. 3, 16. — [2] IV. Kralj. 6, 16. — [3] Jan. 16, 33. — [4] Mat. 19, 17. — [5] Fil. 2, 12. — [6] Ekl. 5, 6. 7.

zaupanja, ampak predrznost.“ Naša vera nas namreč zagotavlja, da se po božjem usmiljenju lahko zveličamo, ako le storimo, kar nam je mogoče, kakor nas opominja sv. Peter: „Prizadevajte si, da po dobrih delih ugotovite svoj poklic in svoje izvoljenje.“[1])

Zato je treba dobro zapomniti dober svet sv. Anzelma, ki pravi: „Ako hočeš za gotovo vedeti, da si v številu izvoljenih, prizadevaj si biti v številu tistih, katerih je najmanj. To je: Ne potegni z drhaljo, da bi delal krivico,“[2]) temveč hodi za tistimi, ki hodijo po tesni poti, kateri so svetu dali slovo, pobožno živijo, delajo dobra dela in noč in dan skrbé, kako bi se zveličali.

Molitev.

Moj Gospod in moj Bog, moj začetek in moj konec, jaz te molim in te častim kot svoj prvi začetek in srečni konec; jaz te hvalim kot svojega vednega dobrotnika in kličem in vpijem k tebi kot svojemu milostljivemu zavetniku in te prosim, da me s svojo modrostjo vodiš, s svojo pravičnostjo strašiš, s svojo dobrotljivostjo tolažiš, in s svojo vsemogočnostjo ohraniš. O najdobrotljivejši Oče, uči in poduči me, da razumem, kako malovredno je vse pozemeljsko, kako dragoceno je vse nebeško; kako kratko je vse časno in kako dolgo je vse večno. Zato daj mi svojo milost, da se pripravim k smrti, se bojim tvoje sodbe, peklu odidem in kraljestvo večne slave dosežem, po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

6. Kristus hoče vse zveličati.

»*Pridite k meni vsi!*«
(Mat. 11, 28.)

1. Premišljuj, kako Gospod vse k sebi kliče, rekoč: „Pridite k meni vsi!“

On ne pravi: Pridi k meni ta ali oni, ampak pridite vsi, kakor premišljuje te besede sv. Krizostom. On kliče tudi tiste, kateri so doslej bili pozabili nanj, kakor razbojnika Dizma; kateri so se mu ustavljali, kakor Pavla; kateri sami sebi pomagati ne morejo, kakor vse grešnike. „In jaz vas bom poživil,“[3]) pravi Jezus, to je, dam vam svojo milost in naposled večno veselje v nebesih.

[1]) II. Petr. 1, 10. — [2]) II. Mojz. 23, 2. — [3]) Mat. 11, 28.

2. Premišljuj, k čemu nas Kristus tukaj kliče.

Kliče nas namreč k pokori in posnemanju svojih čednosti, tam pa v svoje večno kraljestvo. „On kliče," pravi sv. Avguštin, „na mnoge in čudne načine; on nas kliče z notranjim vdahnjenjem; on nas kliče, ko nas tepe in kaznuje; on nas kliče, ko nas milostljivo tolaži." On nas kliče, pravim jaz, k svoji cerkvi in k svojemu nauku, k svojemu življenju in zgledu, k svoji milosti in slavi, da naj bomo udje njegove cerkve, da naj poslušamo njegov sveti nauk, da naj njegov sveti zgled posnemamo, z njegovo milostjo sodelujemo, nazadnje se zveličamo in uživamo njegovo nebeško slavo. Jezus je učil: „Nobeden ni šel v nebesa, kakor kateri je prišel z nebes, Sin človekov, kateri je v nebesih."[1]) Ali nobeden drugi? Tudi ne prečista Devica Marija in drugi božji svetniki? Kako imamo to razumeti? Ali nam je zavoljo tega obupati? Tako vpraša sv. Bernard. „Nikakor!" pravi on nadalje, „temveč to ima še bolj utrditi naše upanje. Kristus je namreč naša glava, mi smo njegovi udje; ako tudi on sam gre v nebesa, gre tja gotovo s celim svojim telesom in ne brez svojih udov, ki so z glavo združeni v eno telo." Zato bodo morali zunaj ostati: neverni in tudi hudobni kristjani; neverni, ker niso udje Kristusovega telesa, njegove cerkve; hudobni kristjani pa, ker nočejo nič slišati o pokori in nočejo biti podobni svoji glavi Jezusu Kristusu.

3. Premišljuj, kako si morajo kristjani prizadevati, da postanejo vedno bolj podobni Kristusu.

Kakor učijo sveti cerkveni učeniki, postanemo Kristusu podobni tukaj na zemlji s pravim krščanskim življenjem, v nebesih pa z dosego njegove večne slave. „K temu ste poklicani," govori sv. Peter, „ker je tudi Kristus za nas trpel in vam je zapustil zgled, da hodite po njegovih stopinjah."[2]) Zato nas opominja sv. Pavel: „Bodite posnemovalci božji, kakor preljubi otroci."[3]) To je bilo težko pred prihodom Kristusovim, po njegovem nauku pa in zgledu in ž njegovo milostjo je sedaj lahko. Ali ti me vprašaš: V čem imam posnemati Kristusa? Jaz ti odgovorim: V mislih, besedi in dejanju. „Glej, da storiš po podobi, ki ti je bila pokazana na gori,"[4]) to je na Kalvariji. Zato nam razodeva svoje misli v psalmih: „V začetku knjige je pisano o meni, da naj izpolnim tvojo voljo. Moj Bog, to hočem storiti."[5]) Kakor da bi bil rekel: Ti si mi ukazal, da se imam roditi v ubožnem hlevu. In jaz sem ti bil pokoren. Ti si mi ukazal, da imam najgrenkejšo smrt trpeti. In jaz sem te zopet ubogal.

---

[1]) Jan, 2, 13. — [2]) I. Pet. 2, 21. — [3]) Efež. 5, 1. — [4]) II. Mojz. 25, 40. — [5]) Ps. 39, 8. 9.

Tu se izprašuj, ljubi kristjan, in glej, ali so tvoje misli soglasne s Kristusovimi mislimi. Zakaj, poglej le, v najsvetejšem Jezusovem Srcu stoji zapisano: Jaz hočem to, kar hoče nebeški Oče. Morebiti stoji v tvojem srcu: Jaz nočem, kar hoče Bog. Jaz nočem biti Kristusu podoben tukaj na zemlji. Tedaj pa tudi ne boš Kristusu upodobljen v nebesih in tudi ne boš v Kristusu in po Kristusu zveličan na večnost.

O Kristusovih besedah govori sv. apostol Peter: „Gospod, ti imaš besede večnega življenja.“[1]) Vse njegove besede namreč so bile rečene v večno čast in slavo božjo in v zveličanje človeka. Kakšne so pa tvoje besede, kristjan? Ali se ne sliši od tebe preklinjevanje, priseganje, kletev, opravljanje?

O Kristusovih delih je ljudstvo očitno pričalo, rekoč: „Vse je prav storil!“[2]) na čast božjo in zveličanje vseh ljudi. Glej zopet tukaj, moj kristjan, tudi ti moraš hoditi za Kristusom ter ž njegovo milostjo izpolnjevati voljo nebeškega Očeta, kakor te je on učil, rekoč: „Ne vsak, kateri mi pravi: Gospod, Gospod, pojde v nebeško kraljestvo; ampak, kdor stori voljo mojega Očeta, ki je v nebesih, tisti pojde v nebeško kraljestvo.“[3]) Zato nas zopet naravnost opominja: „Zgled sem vam dal, da ravno tako, kakor sem jaz storil, tudi vi storite.“[4]) Pomnite tukaj, ljubi kristjani, besedico storite, namreč da delate dela krščanske ljubezni in ponižnosti, krotkosti in potrpežljivosti itd. Da to storite, vam hoče Bog dati svojo milost, za plačilo pa svoja nebesa ali nebeško slavo, kakor pravi David: „Gospod bo dal milost in slavo.“[5])

Molitev.

Hvaljen bodi Jezus Kristus in češčena bodi njegova božja milost vekomaj! Amen.

Gospod Jezus Kristus, daj nam svojo milost in slavo, to je, dodeli nam, da ti bomo podobni v življenju, trpljenju in smrti in v vseh čednostih, ki se spodobijo našemu stanu in poklicu, v vsem krščanskem dejanju; zato da ti bomo podobni tudi v tvoji večni slavi v srečnih nebesih. Amen.

---

[1]) Jan. 6, 69. — [2]) Mark. 7, 37. — [3]) Mat. 7, 21. — [4]) Jan. 13, 15. — [5]) Ps. 83, 12.

Peto poglavje.

Kako je treba premišljevati življenje in smrt našega Gospoda Jezusa Kristusa.

1. Premišljevanje obsega pet ali šest reči ali vprašanj.

»*Moje srce se je v meni vnelo in v mojem premišljevanju se je ogenj vžgal.*«
(Ps. 38, 4.)

Sin, ali kristjan, kdorkoli si! Blagor tistim, ki Kristusovo življenje radi prebirajo in premišljujejo.

Oče. Res, blagor vsem, ki znajo in hočejo Kristusovo življenje prav premišljevati. Zato je v tej knjigi tolikokrat rečeno: Premišljuj, premišljuj; saj se to lahko stori tudi brez knjige.

Sin. Kaj se pa pravi premišljevati?

Oče. Premišljevati se pravi, o resnicah naše svete vere misliti, pobožno vaditi vse tri moči naše duše, spomin, um in voljo, ter dušo povzdigovati k Bogu in njegovim svetnikom, vzdihovati in moliti.

Sin. V čem pa obstoji ta vaja, ali koliko reči obsega pravo premišljevanje?

Oče. Premišljevanje obstoji v sledečih petih ali šestih rečeh ali vprašanjih. Stavljaj si namreč ta vprašanja, in odgovarjaj si na vsako kakor ti je mogoče.

1. O čem hočem ali imam danes premišljevati?
2. Katere posebne resnice ali reči imam tu premišljevati?
3. Kakšen nauk imam iz tega premišljevanja za-se posneti?
4. Kako sem do zdaj živel po teh naukih, in kaj imam obžalovati?
5. Katere dobre sklepe imam storiti, in za kaj Boga prositi?
6. Kaj imam naposled reči Bogu in ga prositi, ali pa tudi svetnike?

Sin. Na kaj merijo ta vprašanja?

Oče. Prvo vprašanje meri na pravo vajo spomina in domišljije; drugo na pravo vajo uma po naravnem in nadnaravnem spoznanju; tretje na svete nauke, ki jih imamo verovati, ali po katerih se imamo ravnati, ali pa kateri nas v naših revah in nadlogah tolažijo; četrto na kes in žalost nad grehi in druge enake srčne čute; peto meri na to, da pri vsakem premišljevanju vselej trdno sklenemo, varovati se tega ali onega greha, ali vaditi se v tej ali drugi čednosti; šesto pa na to, da se premišljevanje vselej z molitvijo sklene in dokonča.

Sin. Kaj zahteva torej vsako vprašanje posebej?

Oče. Prvo vprašanje ti pravi, da se spomni na to ali ono resnico. Drugo, da pomisli na njene okoliščine, vzroke, lastnosti in nasledke. Tretje, da si vzemi kak dober nauk iz tega, kar premišljuješ. Četrto, da se tvoje srce vname v ljubezni do Boga itd. Peto, da skleneš vse pomočke rabiti, kateri ti pomagajo k poboljšanju tvojega življenja. Šesto, da s kako gorečo molitvico premišljevanje skleneš.

Sin. Ali smem ta vprašanja tudi izpremeniti, ali kadar čas ali delo zahteva, tudi eno ali drugo izpustiti?

Oče. To se vé da; uredijo in uvrstijo se tako, kakor zahteva predmet premišljevanja, ali tudi, kakor se čuti človek bolj pripravljenega, da se pri tem ali drugem vprašanju dalje mudi.

Sin. Dajte mi zgled teh šest vprašanj in naredite mi premišljevanje o ognju.

Oče. Jaz si lahko ta vprašanja tako-le razvrstim po redu:

1. O čem bom premišljeval? — O ognju.

2. V koliko delov razdelim to premišljevanje? Katere lastnosti in nasledke ognja morem, ali imam premišljevati?

3. Kakšen dober nauk si morem pomniti o ognju?

4. Ali sem doslej živel po tem nauku?

5. Kaj mi je prihodnjič storiti, da se v tej reči poboljšam?

6. S kako molitvico bom sklenil to premišljevanje?

Sedaj pomni:

Na prvo vprašanje odgovorim to: O ognju hočem premišljevati; hočem se spomniti, kako se ogenj neti in kuri.

Na drugo vprašanje odgovarja ali misli um na lastnosti ognja: da ga je namreč Bog ustvaril za našo potrebo, da kuhamo, pečemo, grejemo itd.; pa tudi za naše podučenje, da moremo spoznati lastnosti duhovnega ognja božje ljubezni, in tudi peklenskega ognja itd. Naravni ogenj namreč ima od Boga to lastnost, da se daje zanetiti, ohraniti, množiti itd.; da služi našim potrebam, pa tudi da peče, žge in požiga.

Na tretje vprašanje odgovarja po veri razsvetljeni um: Tako nam je dal Bog ogenj svoje svete ljubezni in hoče, da se ta ogenj v našem srcu vname, gori in množi, ako dovolj zanj skrbimo, ako pristavljamo drva, to je, ako premišljujemo božje dobrote in opravljamo dobra ali Bogu dopadajoča dela. Zapisano je namreč: „Moje srce se je v meni vnelo in v mojem premišljevanju se je ogenj vžgal,“ namreč ogenj ljubezni božje.

Na četrto vprašanje odgovarja dobra volja in obuja v človeku sledeče čute: Kaj sem delal doslej? Ognja božje ljubezni nisem netil v svojem srcu, tako da je ugasnil itd.

Na peto vprašanje sledi trdni sklep: Zato pa hočem vsak dan po enkrat vsaj kratko premišljevati in počasi se navaditi, prav premišljevati.

Na šesto vprašanje se obrnem h Kristusu in Mariji ter porečem: O Jezus, ti učenik malih in ponižnih, dodeli mi milost, da se navadim prav premišljevati in da se vname v mojem srcu, kadar premišljujem, ogenj tvoje božje ljubezni. Amen.

Na to še molim en Oče naš in Češčena Marija.

Črez dan pa hočem večkrat misliti, ali tudi reči: Jaz hočem ogenj ognju nasproti postaviti, to je, ogenj božje ljubezni naj gori v mojem srcu, zato da se ognem peklenskemu ognju. Namesto tega pa tudi lahko črez dan večkrat vzdihnem: O Gospod, vžgi svojo ljubezen v mojem srcu! Amen.

2. Kako naj premišljujemo kak izrek svetega pisma.

Sin. Rad bi premišljeval kak izrek svetega pisma, postavim: „Vodo boste v veselju zajemali iz studencev Zveličarjevih.“ (Iz. 12, 3.)

Oče. Stavi si tudi tu navadnih šest vprašanj in na prvo vprašanje reci:

1. Premišljeval bom besede svetega pisma: „Vodo boste zajemali v veselju iz studencev Zveličarjevih.“

2. Na drugo vprašanje premišljuj vsako besedo posebej: Vi, namreč kristjani ali pravoverci, boste zajemali tako, kakor vas uči sveta cerkev, vodo božje milosti, ki vaše duše opere, ohladi in okrepča, ter rodovitne stori za vse dobro; iz studencev, to je, iz svetih zakramentov, pravzaprav iz peterih ran Kristusovih, ki je svete zakramente postavil, milost božjo vam zaslužil, s svojo krvjo kupil in pridobil, v veselju, s sveto radostjo in tolažbe polnim upanjem.

3. Na tretje vprašanje boš sam pri sebi tako-le govoril: Tu vidim, kako draga je voda milosti božje; tedaj moram tudi jaz si prizadevati, kar mi dopuščajo moje moči, da si je zajemam, da jo rabim itd.

4. Na četrto vprašanje lahko porečeš: Oh, kako malo sem doslej v tej reči storil; ali sem morebiti še celó živo vodo zaničeval, in zapustil živi studenec božje milosti itd.

5. Petič pomislim, kaj mi je storiti, da se v tej reči poboljšam in da to vodo dobim in ohranim. Vsak dan hočem Boga prositi, da mi jo dá. Hočem zato to dobro delo .... delati in te pregrehe .... se skrbno ogibati.

6. Nazadnje se obrnem s prošnjo k nebeškemu Očetu, k Jezusu Kristusu, k sv. Duhu in k Materi božji, da dosežem zaželjeno milost.

3. Kako se premišljuje s tremi, peterimi ali šesterimi besedami.

Sin. Ali ni mogoče, tudi drugače koristno premišljevati?

Oče. Mogoče je; saj jih je skoraj toliko načinov premišljevati, kolikor je pobožnih kristjanov. Vedi tedaj: Kakor smo si vsi ljudje v poglavitni reči podobni, vendar pa se vsak človek od vseh drugih loči po svoji zunanji postavi in po svojem glasu, ravno tako so vsi učeni in pobožni kristjani, kar zadene premišljevanje, v poglavitni reči ene misli, in vendar imajo v posebnih rečeh svoje lastne misli.

Sin. V čem so vsi ene misli?

Oče. V tem so vsi ene misli, da znotranjo molitev ali premišljevanje vsi hvalijo, priporočajo in učijo, da imamo pri tem vaditi tri dušne moči, spomin, um in voljo itd.

Sin. V čem pa niso ene misli?

Oče. V tem pa niso ene misli, kako se ima to storiti. Oče Peter Justinèl iz Jezusove družbe, postavim, rabi k premišljevanju samo tri besede: Darujem, zahvaljujem, prosim. Drugi si izvolijo k premišljevanju sledečih šest besed: Moli, pomisli, uči se, žaluj, skleni, prosi. 1. Moli, to je, moli Gospoda svojega Boga in kliči ga na pomoč. 2. Pomisli in premisli predmet premišljevanja. 3. Uči se, ali pomisli, kaj se imaš in moreš učiti iz premišljevanja. 4. Obžaluj svoje grehe in svojo nemarnost. 5. Skleni se poboljšati. 6. Prosi Boga, da ti pomaga to storiti, kar si sklenil.

Sin. Ali je pa ta način premišljevanja tudi povsod znan?

Oče. Dovolj je znan povsod ta način premišljevanja, in je pravzaprav tisti, o katerem smo že zgoraj govorili.

Sin. Kako je mogoče po teh šesterih besedah pekel premišljevati?

Oče. 1. Pri besedi moliti postavi se v božjo pričujočnost in reci: O milostljivi Zveličar, jaz te molim kot pravega Boga z Očetom in svetim Duhom in te prosim, da mi moj um razsvetliš, zato da bom mogel pekel prav premišljevati. 2. Pri besedi pomisliti stopi v duhu doli v pekel in premišljuj, kaj trpijo pogubljeni tam, sedaj na

duši, po vstajenju pa tudi na telesu. 3. Pri besedi učiti se, spoznaj pomoči, katere ti Bog daje, da moreš uiti peklenskemu trpljenju, in zahvali se mu zanje. 4. Pri besedi obžalovati obžaluj svojo nehvaležnost in hudobnost. 5. Pri besedi skleniti, pomisli, katere pripomočke hočeš rabiti, da odideš peklu. 6. Pri besedi prositi, daruj nebeškemu Očetu Kristusove zasluge, sploh celo njegovo bridko trpljenje, in prosi ponižno, da ti pride na pomoč. Nazadnje si izberi izrek, ki ga imaš večkrat črez dan ponavljati, postavim: Oh, odreši nas hudega, greha in večne kazni!

4. O pomotah v tej knjigi.

»*Poglej, o Gospod, moje poniżanje in mojo težavo; in odpusti mi vse pregrehe.*« (Ps. 24, 18.)

Sin. Kakšno premišljevanje bo pa to?

Oče. Mislim, da bo koristno tudi to.

Sin. Pokažite tedaj, vas prosim, kako se dajo te iz psalmov vzete besede premišljevati?

Oče. To se lahko zgodi. Glej! 1. Najprej se moli: O najdobrotljivejši Odrešenik Jezus Kristus, jaz te molim, častim in hvalim za vse, kar je v tej knjigi, ali v teh premišljevanjih dobrega. Gospod, ne nam, ampak svojemu svetemu imenu daj čast, in dodeli, da vse svoje pregreške in pomote spoznam in popravim. 2. Pomislim, da sem grešen, neveden človek, in da je veliko, veliko tega, kar mi še ni znano. Zato je mogoče, da sem se tu ali tam kaj zmotil. 3. Učiti se moram vedno in pripravljen biti, svoje pomote popraviti. 4. Obžalujem vse pregreške in pomote in jih s tem preklicujem, uničujem in popravljam. 5. Pri besedi skleni hočem misliti, kako bi mogel pomote popraviti, ali pred Bogom se opravičiti. 6. Naposled te prosim, večni Oče, da mi odpustiš vsako pomoto. Glej, jaz ti darujem vse čednosti, popolnosti in časti Jezusove. Poglej, o nebeški Oče, na mojo revo, na mojo ubožnost, na moj trud in na moje delo. Vselej in v vsem sem hotel in hočem s sveto rimsko in katoliško cerkvijo verovati, govoriti, pisati in moliti. Odpusti mi torej, ako sem se v čem zmotil. Amen.

Hvaljen bodi Jezus Kristus!

Vekomaj! Amen.

KAZALO.

Stran

Predgovor k prvi izdaji 5
„ „ drugi izdaji 6

Prvi del.

Kristusovo življenje, njegov nauk in čudeži na zemlji.

Stran

I. Kristus je Sin živega Boga.
1. Bog je nezapopadljiv . . . 7
2. O večnem rojstvu Sina božjega 11

II. Svet ustvarjen po Kristusu.
1. Stvarjenje sveta in štirih prvin (elementov) 14
2. O obnebju in o solncu . . . 21
3. O luni 24
4. O zvezdah 28
5. Nebesa so ustvarjena za Kristusa in njegove svetnike . 31

III. Kristus je Gospod nad vse angele.
1. Ustvarjenje angelov. Kakšni so angeli? 36
2. Padec napuhnjenih in zmaga ponižnih angelov 39

IV. Kristus Odrešenik, obljubljen človeškemu rodu.
1. Stvarjenje prvega človeka . 44
2. O Adamovem grehu . . . 54
3. Adamova pokora 57

V. Kristus očakom obljubljen in prerokovan.
1. Očak Noe in vesoljni potop . 61
2. Noetovo življenje po potopu . 65
3. Abraham in Sodoma . . . 67
4. Abraham, Izak in Jakob . . 70

Stran

VI. Izraelski vojvode so Kristusova predpodoba.
1. Mojzes pelje ljudstvo iz egiptovske sužnosti 72
2. Mojzes pelje Izraelce do Sinajske gore 76
3. Mojzes pelje Izraelce od gore Sinaj do obljubljene dežele . 79
4. Jozuve si osvoji obljubljeno deželo 83

VII. Kristus pride iz Davidovega rodu.
1. Kako je prišlo kraljestvo in oblast nad Izraelom k Judovem rodu 86
2. Kraljevo žezlo vzeto Judovemu rodu 90

VIII. O bližnjih prednikih Kristusovih.
1. O sveti Emerencijani . . . 94
2. Sveta Ana 98

IX. Marijino spočetje.
1. Marija od vekomaj odbrana 101
2. Oznanjenje Marijinega spočetja in rojstva 105
3. Neomadeževano Marijino spočetje razveseljuje nebo in zemljo 109
4. Praznik čistega Marijinega spočetja 113

Stran

X. Marijino rojstvo, ime in otročja leta.

1. Marijino rojstvo 115
2. Marijino rojstvo razveseljuje nebesa in zemljo 118
3. Ime Marija 120
4. Otročja leta Marije Device . 122

XI. Marijino darovanje in življenje v templu.

1. Marijino darovanje v templu 125
2. O prazniku in o češčenju Marijinega darovanja 128
3. O Marijinem življenju v templu 131

XII. Marijina poroka s sv. Jožefom, njena lepota, čistost in sveto življenje.

1. Rod sv. Jožefa in njegove čednosti 135
2. Marijina poroka s sv. Jožefom 138
3. Marijina lepota in sveto življenje z Jožefom po poroki . . 142

XIII. O prihodu Kristusovem in o včlovečenju božjem.

1. Želje svetih očakov na zemlji in v predpeklu po Kristusovem prihodu 147
2. Angeli v nebesih in Marija na zemlji prosijo, da bi prišel Kristus 151
3. Hrepenenje katoliške cerkve po Kristusovem prihodu . . 156
4. Marijino oznanjenje 159
5. Marijina ponižnost, čistost in modrost 163
6. Marija privoli, Sin božji se včloveči 166
7. Kako se je Bog včlovečil . 171
8. Kristusovo včlovečenje razveseljuje nebesa in zemljo . 176
9. Praznik Marijinega oznanjenja in hvaležno češčenje božjega včlovečenja 180

Stran

XIV. Marijino obiskovanje in kar se je pred, med in po njem godilo.

1. Marijino potovanje črez gore 183
2. Kako je Marija pozdravila svojo teto 185
3. Kako se je Marija obnašala v Zaharijevi hiši 187
4. Praznik Marijinega obiskovanja 190

XV. Želje in hrepenenje po Kristusovem rojstvu.

1. Kristusovo včlovečenje, rojstvo in ime, razodeto svetemu Jožefu 192
2. Kaj je Kristus delal v materinem telesu 195
3. Srčne želje Jezusove in Marijine po njegovem rojstvu . 199

XVI. Rojstvo Jezusa Kristusa.

1. Marija in Jožef potujeta v Betlehem 202
2. Marija in Jožef iščeta prenočišča v Betlehemu 203
3. Sveti večer 207
4. Sveti dan 209
5. Jezusovo rojstvo 212
6. Angeli častijo novorojenega Kristusa in ga oznanujejo pastirjem 217
7. Kako je Marija stregla božjemu detetu 223

XVII. Novo leto, Kristusovo obrezovanje in trpljenje že v otročji dobi.

1. Premišljevanje konec leta in o začetku novega leta . . . 225
2. Kristusovo obrezovanje . . 229
3. Ime Jezus 231
4. Zunanje in notranje trpljenje božjega deteta 234
5. Marijino sočutje 236

Stran

XVIII. Sveti trije kralji molijo Kristusa.

1. O prazniku svetih treh kraljev 240
2. Bog kliče svete tri kralje, da gredo molit njegovega Sina . 242
3. Modri najdejo dete v Betlehemu, je molijo in mu darujejo 248
4. Modri se povrnejo na svoj dom, živijo in umrjejo sveto 252

XIX. Jezusovo, Marijino in Jožefovo življenje do Marijinega očiščevanja.

1. O njihovih krepostih . . . 256
2. Kako je Marija še nadalje stregla Jezusu 259

XX. Marijino očiščevanje.

1. O Marijinem očiščevanju . . 262
2. O Kristusovem darovanju v templu 267
3. O Marijinem češčenju in o Marijinih praznikih 271
4. Svečnica 273

XXI. Jezus pobegne v Egipt in trpi revo.

1. Kako sta Marija in Jožef pobegnila v Egipt 277
2. Bog dela čudeže begunom v pomoč in tolažbo in v večen spomin Kristusovega bega . 282
3. Čudoviti pričetek balzamovega vrta 286
4. Kako so Jezus, Marija in Jožef v Egiptu živeli 290
5. Kristusovo sočutje z nedolžnimi otročiči 294
6. Božja previdnost skrbi za sv. Janeza Krstnika in božja pravica kaznuje Heroda . . 297
7. Kristusovo življenje in dejanje v Egiptu 299

Stran

XXII. Kristusovo življenje v Nazaretu.

1. Vrnitev iz Egipta 304
2. Kristusovo življenje v Nazaretu od osmega do dvanajstega leta njegove dobe 307

XXIII. Dvanajstletni Jezus v templu.

1. Dvanajstletni Jezus gre v Jeruzalem in se izgubi 312
2. Marija išče izgubljenega Jezusa 316
3. Izgubljenega Jezusa najdejo . 320

XXIV. O skritem Jezusovem življenju do njegovega tridesetega leta.

1. O ponižni Jezusovi pokorščini 323
2. Sveto življenje Jezusovo, Marijino in Jožefovo 328
3. Smrt svetega Jožefa 330

XXV. O bližnjem Kristusovem pripravljanju k očitnemu učenju.

1. Kristusov krst 333
2. O izpričevanju nebeškega Očeta 336
3. Kristusov štiridesetdanski post 338
4. Kristus premaga izkušnjavca 343

XXVI. Kristus učitelj.

1. O duhovni in posvetni oblasti za časov Kristusovih . . . 345
2. Staro mesto Jeruzalem . . . 355
3. O templu, v katerem je Kristus večkrat učil 358
4. Kristusov nauk in njegovi čudeži 362
5. Obglavljenje svetega Janeza Krstnika 369
6. Kristusovo izpremenjenje . 372
7. Ostro Kristusovo življenje ves čas, ko je očitno učil . . . 376

Koristen pristavek.

O čveterih poslednjih rečeh, to je, o smrti, sodbi, peklu in nebesih.

Stran

I. Kristusova milost se kaže v smrti njegovih vernikov.
1. Smrt je strašna 381
2. Kristusovi služabniki srečno umirajo 385
3. Po smrti je posebna sodba . 387

II. Kristusova slava se bo sodni dan prikazala.
1. O Antikristu 390
2. O predhodnih znamenjih sodnega dneva 391
3. Vstajenje mrtvih 395
4. Kako bodo zveličani in pogubljeni prestavljeni v dolino Jozafat 399
5. Kako se bo prikazal sv. križ 404
6. Kako pride Kristus k sodbi . 408
7. Kristus sodnik 412
8. Kako bo Kristus sodil pravične 416
9. Kako bo Kristus sodil hudobne 419
10. O sodbi zveličanih in pogubljenih 424
11. Kako bodo pogubljenci pahnjeni v pekel 427
12. Srečni vnebohod vseh svetnikov po sodbi 430

III. Ostra pravičnost Kristusova se kaže v strašnih peklenskih mukah.
1. Kakšen je pekel 435
2. Peklensko trpljenje se ne da popisati 437

Stran

3. O peklenskem ognju . . . 439
4. O tovarišiji hudobnih duhov . 441
5. Hudobni duhovi bodo pogubljence vekomaj trpinčili . . 444
6. O tovarišiji pogubljenih ljudi 445
7. Največje trpljenje v peklu, ali o prikratitvi gledanja božjega obličja 448
8. Peklensko trpljenje je večno 451

IV. Prevelika Kristusova slava v njegovem večnem kraljestvu.
1. Kristus ima v nebesih največjo radost in slavo . . . 454
2. Kristusova slava v njegovih svetnikih in njih večna radost 458
3. Največje veselje v nebesih ali gledanje božjega obličja . . 461
4. Le malo se jih zveliča . . . 463
5. Zavoljo tega ne smemo biti malosrčni 467
6. Kristus hoče vse zveličati . 469

V. Kako je treba premišljevati življenje in smrt našega Gospoda Jezusa Kristusa.
1. Premišljevanje obsega pet ali šest reči ali vprašanj . . . 472
2. Kako naj premišljujemo kak izrek svetega pisma 474
3. Kako se premišljuje s tremi, peterimi ali šesterimi besedami 475
4. O pomotah v tej knjigi . . . 476

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA
00000423852